Kronika
Slavističnega društva Slovenije

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.
List za člane društva
Gradivo zbira, ureja in zanj odgovarja Miran Hladnik
Ljubljana, 1. 11. 2004

Letnik 8, št. 47

Najprej se zahvalimo dosedanjemu uredniku Zoltanu Janu, ki je Kroniko gor postavil, jo osem debelih let urejal v splošno zadovoljstvo vseh slavistov in tako nemalo pripomogel, da se bolje poznamo in vemo, kaj kdo počne in da spadamo skupaj. Zoltan je za začetek tele številko prispeval še nekaj zapisov; zadnji ima datum 32. septembra.

6. 7. 2004 Odmevi na Kroniko št. 46

Zoltan, upam, da je Kronika utrpela veliko luknjo le zaradi mukotrpnih del okrog selitve in da ste zategadelj spregledali moj dve strani dolg članek v Primorskem dnevniku z dne 24. julija 2004 o Kraškem, velikem evropskem pesniku [Gre za zbirko napak, ki so jih zagrešili različni pisci ob proslavljanju Kosovelove stoletnice.]. Kolikor ni molk nameren, saj živ krst ni reagiral nanj. Ali se vsi strinjajo z mano, ali z vami vred, kar je za kronista nedopustno, namerno ignorirate status quo. Nisem opazila, da bi omenili tudi dolgi članek Za zgodovinski spomin. Kosovelova stoletnica v znamenju... shlamparije? v reviji Srp (št. 61/62, 2004). kaj pravite, se za kronista spodobi molk? – Jolka Milič. Pripis pisca Kronike: zardevam, ampak ob stoletnici Srečka Kosovela je izšlo toliko gradiva, da vsega nismo mogli niti približno povzeti, kot smo tudi jasno obelodanili. Molčeči pristanek kritiziranih avtorjev pa lahko pomeni tudi to, da marsikdo raje pogoltne očitke, kot bi se prepiral s sežansko gospodinjo. Sicer pa sem polaskan, da tako cenite moje notice.

6. 7. 2004 Tisk 46. številke Kronike: 114.240,00 SIT, poštnina: 59.247,00 SIT.

6. 7. 2004 Pogrešane kolegice in kolegi. Pošta nam tokrat ni vrnila nobenega izvoda Kronike št. 46.

15. 9. 2004 Ob 14 uri je na 3. programu Radia Slovenija potekala enourna okrogla miza na temo slovenščina na tujih univerzah. Sodelujoči: izr. prof. **Simona Kranjc**, mag. **Mojca Nidorfer Šiškovič**, lektorici iz Zagreba in Tübingena ter lektorja iz Katovic in Rima. Lep pozdrav, **Uroš Urbanija**.

16. 9. 2004 Podiplomci naj si ogledajo razpis za študij v Švici (www.bbw.admin.ch/eskas.html) in za nemške raziskovalne štipendije (www.daad.de/stipendien). – **Miran Hladnik**

16. 9. 2004 Na Celovški univerzi in v Musilhaus v Celovcu se bo 30. septembra in 1. okt. dogajalo zborovanje pod naslovom Evropa brez meja v glavi: Enciklopedija evropskega Vzhoda. Več na

http://www.efit.at/eculture/projekt.asp?Projektname=EEO oz. na naslovu eeo@uni-klu.ac.at. – **Miran Hladnik**

20. 9. 2004 Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo tudi v šolskem letu 2004/2005 vabita učence 7. in 8. razreda osemletke, 8. in 9. razreda devetletke ter dijake srednjih šol in njihove mentorje na tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje. Mladi se bodo lahko pomerili na štirih zahtevnostnih stopnjah. Šolska tekmovanja bodo potekala hkrati po vseh šolah v sredo, 9. februarja 2005, ob 13.30. Učenci in dijaki bodo reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo v sodelovanju z učitelji praktiki. Šole morajo poslati najkasneje do 20. januarja 2005 pedagoškemu svetovalcu na območno enoto ZRSŠ prijavo tekmovalcev (po stopnjah) in natančen naslov šole. Vseslovensko tekmovanje, organizirano po območjih organizacijskih enot Zavoda RS za šolstvo oziroma slavističnih društev, bo v soboto, 19. marca 2005, ob 9.00. Šole po izpeljanih šolskih tekmovanjih najkasneje do 1. marca 2005 prijavijo na naslove območnih enot ZRSŠ po tri oziroma ustrezno število na vsaki zahtevnostni stopnji najbolje uvrščenih tekmovalcev za vseslovensko tekmovanje (Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje, 19. člen). V šolskem letu 2004/2005 je naslov tekmovanja ZORENJE SVETA – ZEMLJE IN MORJA, NEBA IN ČLOVEKA. Z letošnjim razpisom tekmovanja za Cankarjevo priznanje želimo usmeriti pozornost mladih bralcev v aktualna besedila štirih pisateljev: Mateta Dolenca, Marjana Rožanca, Draga Jančarja in Lojzeta Kovačiča. Razpis tekmovanja, Pravilnik o tekmovanju za CP in dodatna pojasnila so oz. bodo objavljeni tudi na spletni strani (Zavod RS za šolstvo, predmetna skupina za slovenščino, Cankarjevo tekmovanje, www.zrss.si).

21. 9. 2004 Visoška kronika, Pod svobodnim soncem, Menuet za kitaro ... so nekateri naslovi, ki [...] so naši deželi dali nepozaben pečat.[...] Dnevnik bo s svojo zbirko potrkal tudi na mednarodna vrata in podaril svojo zbirko lektoratom slovenščine na tujih univerzah. V okviru vseh teh načrtov bodo dekan Filozofske fakultete **Božidar Jezernik**, predsednik uprave Dnevnika **Branko Pavlin** in predstojnik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik izr. prof. dr. **Marko Stabej** sklenili dogovor, ki bo poskrbel, da bodo Dnevnikove zbirke knjig našle pot v lektorate, ki se nahajajo v tujini.

21. 9. 2004 V ljubljanski knjigarni Konzorcij je založba Didakta predstavila pred kratkim izdano Enciklopedijo glasbe [...] Na predstavitvi knjige so trije prevajalci imeli referate – Mario Batelić o strukturi in namenu knjige, Tatjana Capuder o terminologiji in težavah pri prevajanju in spodaj podpisani o sovpadanju popularne glasbe in literature v 20. stoletju [...]. (((Poleg tega vse prav prijazno in s spoštovanjem vabim na dva literarnoglasbena večera – prvi bo 6. 10. ob 20.00 v Društvu pisateljev (večer z liriko L. Cohena), drugi pa 8. 10. (predvidoma) ob 21.00 v trnovskem KUD-u (šlo bo za predstavitvi dveh novih knjižnih izdaj KUD-a – prevoda romana Johna Fantea Vprašaj prah in pesniške zbirke Umila me je neka čudna rosa spodajpodpisanega.) Sodelovali bodo tudi Janez Hostnik, Jani Lah in Blaž Gregorin, znani in cenjeni slovenski glasbeniki.))) – **Matej Krajnc**

22. 9. 2004 V monografiji **Helene Dobrovoljc** Pravopisje na Slovenskem je prikazano reševanje pravopisnih vprašanj v 20. stoletju. [...] Helena Dobrovoljc je raziskovalka na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša

ZRC SAZU, v Laboratoriju za korpus slovenskega jezika. Osnovni področji njenega strokovnega ukvarjanja sta teoretična in praktična vprašanja pravopisa ter slovenska (obliko)skladnja v luči teorije jezikovne naravnosti, ki je bila tudi predmet njene doktorske disertacije. Cena: 2.800 SIT. Naročila: Založba ZRC, 01 740 64 64, www.zrc-sazu.si/zalozba. Vse naše izdaje so na voljo v Knjigarni AZIL na Novem trgu 2 v Ljubljani, 01 470 64 75, http://azil.zrc-sazu.si.

24. 9. 2004 Na naslovu http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika46.doc se nahaja 46. številka Kronike SD, ki jo je sestavil Zoltan Jan s sodelavci. – **Miran Hladnik**

26. 9. 2004 Evropski dan jezikov. Na septembrskem zasedanju Evropskega parlamenta je predsednik posebej pozval poslance, naj ne govorijo v svojem, pač pa le v uradnih jezikih. S tem ni soglašal španski poslanec katalonske narodnosti, vendar njegove diskusije niso zapisali v zapisnik, ker ni uporabljal uradnega jezika EU. Irski poslanec pa je poudaril: ťV tem parlamentu sedijo ljudje, ki vedo, kaj pomeni, če ne uživaš svobode govora in svobode do rabe maternega jezika ter če nimaš pravice, da otroke učiš lastne zgodovine in kulture. Ti ljudje potrebujejo jamstvo, da se kaj takega ne bo več ponovilo ŤDanašnji Primorski dnevnik (str. 22) poroča tudi, da je Ustanova za valižanski jezik sprožila novo kampanijo za pospeševanje javne rabe tega jezika. V Španiji so varnostniki zahtevali pravico, da se galicijski jezik uporablja na razpoznavnih izkaznicah in pri izpitih ter da se organizirajo tečaji galicijskega jezika. V galicijskem jeziku so že razpoznavne izkaznice uslužbencev zdravstvene službe.

27. 9. 2004 V okviru deželnega radijskega programa Rai so začeli oddajati 15-minutni program ťE perch? no po slovenskoŤ. Ponedeljkove oddaje pripravljata Jasna Rauber in Patrizia Vascotto. Prim. Primorski dnevnik 28. 9. 2004, str. 7.

1. 10. 2004 Na začetni strani Univerze v Ljubljani www.uni-lj.si/kakovost lahko najdete novice, informacije in gradiva ter povezave o visokem šolstvu, zlasti o skrbi za kakovost, v Sloveniji, v Evropi in drugje. Poglejte NOVO / NEWS on higher education and research v Sloveniji […] in v tujini / international news […], povejte svojim kolegom in kolegicam. Če pa imate pripombe in predloge, jih sporočite. Lepo pozdravljeni – **Bogomir Mihevc**

5. in 6. 10. 2004 Na Filozofski fakulteti v Ljubljani predavata dva češka gosta Slovenskega društva za primerjalno književnost. Prof. dr. **Miloš Zelenka** (Inštitut za zgodovino znanosti Češke akademije znanosti, Praga) predava na temo Češka in slovaška šola primerjalne književnosti. F. Wollman, izvrstni češki komparativist, član praškega lingvističnega krožka, je med obema svetovnima vojnama izdelal tipološko-primerjalno metodo, dopolnjeno s sodobnimi geografskimi vidiki, in še pred sovjetsko šolo Žirmunskega zarisal splošna načela literarnih procesov. Poudaril je utemeljenost slovanskih literatur v Sredozemlju in problematiziral delitev na Vzhod in Zahod. Wollman je zastopal morfološko usmeritev strukturalizma (tudi v komparativistiki), navdihnjeno s Husserlom in Ingardnom. Wollmanova tristopenjska obravnava svetovne književnosti je vplivala na pojmovanje svetovne književnosti pri slovaškem teoretiku D. Ďurišinu. Po predavanju je bila še predstavitev predavateljeve knjige Literární věda a slavistika (Praga, 2002). Prof. dr. **Ivo Pospíšil**

(Masarykova univerza, Brno) je predaval na temo The Problem of Slavism and its Context. Avtor razčleni ključne pojme, povezane s problemi Slovanov, slavistike, slovanske vzajemnosti, slovanofilstva in panslovanstva. Po kritičnem komentarju politoloških pristopov k problemu zagovarja nujnost načelne preusmeritve znanstvene discipline, ki v najširšem smislu preučuje probleme Slovanov, slovanskih narodov, jezikov, literatur in kultur. Poudarja pomen t. i. območnih študijev (area studies) in integracijske tipologije žanrov, s čimer se ukvarja tudi Inštitut za slavistiko na brnski univerzi. Na koncu se ukvarja še z nekaterimi težavami slavistike in z njeno znanstveno organiziranostjo. Po predavanju je bila še predstavitev dveh novih knjig s področja primerjalne slavistike: F. Wollman: Die Literatur der Slawen. Ur. R. Ibler, I. Pospíšil (Peter Lang, 2003) in I. Pospíšil: Slavistika na křižovatce (Brno, 2003). – **Marko Juvan**

32. 9. 2004 Naše ladje na tujem. Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani je v začetku novembra 2003 s pomočjo **Uroša Urbanije** (urosurbanija@hotmail.com), lektorja na rimski univerzi La Sapienza, vzpostavil spletno klepetalnico, kjer si lektorji slovenščine na tujih univerzah izmenjujejo izkušnje, informacije itd. Trenutno je najbolj živahna izmenjava informacij o prevajanju slovenskih leposlovnih del v tuje jezike, nakup slovenske literature za lektorate na tujih univerzah in kako se organizira obisk kakšnega profesorja na tuji fakulteti.

==========

Ustanova patra Stanislava Škrabca je v soboto 16. oktobra na Škrabčevi domačiji v Hrovači pri Ribnici podelila štipendije za dodiplomski študij (**Mojci Horvat** in **Jerneju Habjanu**), za podiplomski študij (**Neži Zajc, Kozmi Ahačiču, Davidu Pucu, Karin Marc Bratini** in **Tadeju Strehovcu**, jezikoslovno nagrado pa akademiku **Jožetu Toporišiču**.

Dušan Merc v sobotni prilogi Dela 16. okt.: "Slovenščina kot predmet vseh predmetov bi morala v ciljih doseči bistveno večjo todgovornost do nacionalne identitete in jezikovnega razvoja vsakega člana družbe. Zdaj pa je določena kot predmet, ki usposablja funkcionalno pismenost. To je uradniški odnos, kjer naj bi državljan izpolnjeval samo obrazce, o lastni zgodovini in identiteti pa mu ni treba vedeti nič. Učbeniki za slovenščino ne dajejo nobenih znanj, ki jih bomo morali imeti, ker smo v EU. [...] Kako si razlagate podatek, da je slovenski učenec z dvojko pri slovenščini v mednarodni raziskavi o bralni pismenosti dosegel vidnejši uspeh od sošolca, ki je odličnjak, s petico pri materinščini? [...] Vem pa, da so naši učbeniki za slovenščino grozljivi. V njih je le 40 odstotkov vsebine, ki krepi bralno pismenost. Da ne govorim, da je za slovenščino v devetletki kup knjig in da mora učenec v prvem triletju pri slovenščini uporabljati kar tri učbenike ali delovne zvezke. O tem bi morali najprej razmisliti didaktiki."

V lingvističnem krožku je 18. okt. o fonološkem pristopu k akustični analizi japonske in slovenske prozodije predavala **Nina Golob**.

V knjigarni Filozofske fakultete do konca oktobra študentje 1. letnika uveljavljajo 10-odstotni popust.

22. okt. 2004 je imel v Dvorani Borisa Podrecce v Mariboru inavguracijsko predavanje ob izvolitvi v rednega profesorja **Miran Štuhec**; naslov: Formalno-stilne, tematske in idejne določnice slovenske esejistike po drugi svetovni vojni.

Http://www.slowenia-online.pl – Društvo poljsko-slovenskega prijateljstva, strani ureja **Agnieszka Będkowska-Kopczyk**.
Sporočam vam, da si na straneh http://nl.ijs.si/e-zrc/ lahko ogledate nov sveženj korespondence Žige Zoisa v znanstvenokritični e-izdaji kolega Luka Vidmarja. Kliknite na "gladivo v HTML", saj je prikaz v izvorni obliki XML namenjen tistim, ki bi jih zanimala računalniška "podzavest" edicije ... – **Matija Ogrin**
Sporočamo vam , da smo pravkar dopolnili našo ponudbo starejših in novejših knjig na naši spletni strani www.proantika.com Knjižni antikvariat – **Edo Torkar** s. p., Radovljica
Spletni forum o visokošolski didaktiki http://forum.arnes.si/ikonboard.cgi?act=SF;f=4
Študentje tretjega letnika ljubljanske slovenistike imajo v letošnjem zimskem semestru priložnost pri literaturi prisluhniti seriji predavanj vabljenih gostov: **Francu Zadravcu, Tarasu Kermaunerju, Gregorju Kocijanu, Ladu Kralju, Denisu Ponižu, Miranu Štuhecu, Silviji Borovnik, Petru Svetini, Jožici Čeh in Katji Mihurko-Poniž**, večinoma na temo slovenske dramatike.
Andrej Pogačnik med Mnenji v Delu 18. 10. 2004 (Zakaj se je Evropa odločila za bolonjsko shemo študija) piše (kar ni v splošni zavesti), da bo bolonjska študijska shema obstoječe fakultete razbremenila diplomskega študija (prvih treh let do stopnje BA, ki ga bodo postopoma prevzemali kolidži, tudi zasebni) in nas usmerila v dvoletni MA- in doktorski študij.
Marijan Zlobec se prav tam (Mi v EU, oni pa k nam!) pritožuje nad slovensko negativno kulturno izvozno bilanco. Komentiram: Glede izvoza literature se velja spomniti na repliko **Janija Virka** na nedavnem kongresu SDS v NM, da je z njo kot s pitno vodo: namenjena je v prvi vrsti pač domači porabi, ne izvozu.
Šolski ekskurzijski turizem. Občina Žirovnica želi od države prevzeti v last Prešernovo domačijo, vendar od države pričakuje pomoč za njeno vzdrževanje (Žirovnica želi sama upravljati svojo kulturno dediščino, Delo 11. 10. 2004).
Salzburški slavist prof. **Otto Kronsteiner** (Avstrijci so že dolgo Slovenci, Delo 11. 10. 2004) je na simpoziju avstrijskega veleposlaništva v Ljubljani postavil provokativno trditev, da od Miklošiča dalje Hrvatje ovirajo slovenistično stolico na Dunaju. Slovenskim domoljubnim čustvom je pokadil tudi z etimološko razlago imena Österreich, ki naj bi bilo prvotno Ostravica, in s tezo, da so Slovenci na današnjem ozemlju od pamtiveka, le jezik so menjali vmes: od keltskega preko latinskega do slovanskega.
Pisateljica **Marinka Fritz-Kunc** toži državo za 167,8 milijonov tolarjev, ker so ji pri deložaciji leta 1999 (po sklepu sodišča iz leta 1990) izgubili dragoceni rokopisni arhiv. Zastopniki lastnika stanovanja se ne spominjajo nobene škatle z arhivskim gradivom, trdijo pa, da je bilo stanovanje v času zasedbe v katastrofalnem stanju (iz Dela).
Zakon o jeziku zahteva sinhronizacijo otroških filmov. Ker se pri nekomercialnih filmih to ne splača, filmotržci pričakujejo finančno pomoč od države (Zakon draži in krati otrokom filme, Delo 11. 10. 2004).
Pisma bralcev v Delu 18. 10. 2004 se sučejo izkjučno okrog jezikovnih in literarnih vprašanj: **Silvo Torkar** uči, kako je treba pisati gruzinska imena, **Silvo Kristan** krega olimpijca **Iztoka Čopa**, ker je dal veslaškemu

tekmovanju angleško ime Čop challenge, upokojenec **Marko Vreg** pa blagruje **Edvarda Kocbeka**, ki sedi v Tivoliju na klopici, medtem ko jih za žive sprehajalce ni.

==========

Alenka Hladnik je 24. 10. 2004 v Slovlitu opozorila na dokument z naslovom Stališče Društva Pobuda za šolo po meri človeka do izbora knjig za domače branje, bralno značko, Cankarjevo priznanje in maturitetni esej:

"Poziv staršem in učiteljem

1. Vsako literarno delo pušča takšne ali drugačne sledi pri mladem bralcu, še posebno, če prebranega niso sposobni zares čustveno predelati in ovrednotiti. Zato preprosto ni mogoče obiti morebitnih vzgojnih učinkov priporočenega ali obveznega čtiva v šoli. Tako tudi ni možno stati togo na stališču, da je vzgojni vidik "zunajliterarni kriterij" ali pa, da pomeni vsaka raba literature za vzgojne namene njeno zlorabo.
2. Društvo meni, da ni nobene razvojno-psihološke nuje, priporočati učencem in dijakom ali jih celo siliti k branju literarnih sestavkov oziroma knjig, ki niso primerni njihovi starosti in psihološki ter čustveni zrelosti.
3. Društvo meni, da je treba v javni šoli bolj kot do sedaj priznati staršem pravico do vzgoje njihovih otrok v skladu z njihovim svetovnim, življenjskim in verskim nazorom ter vrednotami.
4. Zato Društvo predlaga in poziva: Pri izboru priporočljivega ali obveznega čtiva je potrebno v prihodnje bolj upoštevati razvojno-psihološke in pedagoške vidike ter morebitne vzgojne učinke.

Zato želimo opozoriti strokovno javnost, naj v svojih odločitvah upoštevajo vse tiste starše in njihove otroke-dijake, ki jim ni vseeno, o čem razpravljajo in kaj vrednotijo in interpretirajo na maturitetnem eseju. Namesto enega samega obveznega literarnega dela za maturo je treba ponuditi dijakom več tematsko različnih besedil, izbor pa prepustiti njim in njihovim staršem.

Pozivamo starše, da bolj budno spremljajo, kaj berejo njihovi otroci, učiteljem pa priporočamo, naj v naboru priporočene literature izbirajo več takih literarnih del, ki bodo učencu in dijaku pomagali odraščati v bolj zrele, odgovorne in srečne osebnosti. Prepričani smo, da je to skupna želja vseh, ki imamo mlade radi, zato od stroke, učiteljev-praktikov in staršev pričakujemo pripravljenost na dialog in sodelovanje."

Prvi je odreagiral **Aleš Bjelčevič**: "Poziv je vreden upoštevanja v toliko, kolikor a) bo koga motiviral za eno ali več okroglih miz, pogovorov in konferenc na to temo, na katerih bi imeli izhodiščno besedo starši;
b) poziva starše, naj tudi sami berejo. V svoji splošnosti pa je poziv pomanjkljiv: potreben bi bil seznam inkriminiranih knjig in seznam njihovih neetičnih lastnosti. Poziv namreč izzveni v povzetek "slabih (ne-dobrih) knjig ni dobro brati". To je seveda tavtologija (kar ni dobro, ni dobro) in se z njo vsak strinja.

Presplošno je tudi izhodišče: "vsako literarno delo pušča neke sledi". Tudi vsak drug šolski predmet pušča sledi: zgodovina, sociologija, celo fizika itd. Kaj, če me kot starša moti, da se pri zgodovini, sociologiji, ekonomiji učijo kapitalistično ekonomijo, domobransko zgodovino, liberalno sociologijo? Prepričan sem, da so ti predmeti, če že govorimo o škodljivosti, VELIKO VELIKO bolj škodljivi od romanov. Za romane namreč

na splošno velja, da se z njihovimi stališči ni treba strinjati, da so subjektivna; kot estetska in etična besedila so romani stvar okusa itd. – tako otroke najbrž učijo v šoli. Pri sociol., ekon., zgodov. pa se učijo, da gre za vedno zgolj za DEJSTVA in sicer, da jim šola predstavlja vsa dejstva (kar seveda ni res) in da iz dejstev samoumevno sledi njihova vrednost (kar je še manj res). Omenjeni predmeti so zato ideološki par excellence, ker v njihovo vsebino nihče ne dvomi.
Pa še logična zagata: treba je upoštevati nazore in stališča staršev. O vsaki stvari sta možni dve nasprotni stališči; ena skupina staršev bo imela stališče A, druga pa ne-A: nekdo bo rekel "Prežih pa ne, ker je presocialističen", drug pa "Prežih ja, ker je socialističen". Kaj zdaj?
PS: Ne vem, kaj pomeni, da je vzgojni vidik zunajliterarni kriterij oz. kdo to trdi. Če res obstaja stališče, da literarna besedila nimajo moralnega učinka in da je v razredu mogoče obravnavati vsako besedilo, ker se itak ukvarjamo z njegovo zgradbo, obliko, je to seveda napačno stališče. Načeloma napačno, seveda – v praksi pa najbrž vsi mrcvarimo prav formo, morale pa ne, kaj?"
Boža Krakar Vogel: Naj, kolikor vem, pojasnim ozadje "pobude za prijazno šolo" o domačem branju. Prejšnji teden sem imela razburljiv telefonski pogovor z vplivnim članom tega društva. Želel je izvedeti, kdo izbira maturitetno komisijo, pa sem rekla, da ric. Nadalje, kdo so člani, kdo je predsednik. Povedala sem (tudi, da jaz nisem več, pri izbiri pa sem še bila zraven). In potem, kdo izbira knjige za maturo in kdo si je izmislil tega pornografskega Zupana, gotovo kakšni liberalci, je menil. Pa sem odgovorila, da ne, da so bili zraven tudi Dular, pa Virk, ki decidirano nista liberalca (če so že nas in nekatere druge kar določili), odločitev o knjigah pa se sprejema s konsenzom. Vse to ga ni prepričalo o tem, da zadaj za to izbiro stoji liberalni duh brez vrednot, ki kvari mladino s pornografijo. Jaz sem mu dejala, da ima Zupanov roman še mnogo drugih kvalitet, da je v njem mogoče videti zelo kompleksen pogled na partizanstvo, na ideološko represijo, na preživetje v mejnih situacijah, da mehča duha bralcev za spravo, poudarja prijateljstvo, pa da ga je kanonizirala Nova revija (torej menda idejni bližnjiki) in da je komisija bolj mislila na te pomembne izzive za razmišljanje in opredeljevanje, kar je tudi cilj šolskih obravnav literature. Pa da bodo učitelji gotovo znali od dijakov izbezati razmišljanje o vsem tem in postaviti "pornografijo" na svoje mesto. Gospod je podvomil, da učitelji to znajo, da sploh kdo kaj debatira z učenci, ki prihajajo iz šol čisto neuki in ne znajo našteti pet Prešernovih nagrajencev. Eseje – tisto revščino – pa jim doma sestavijo babice in tete. In še mnogo takega. In da o tem, kaj bodo brali otroci, morajo odločati starši, ne pa peščica slavistov, ki nimajo pojma o vzgoji. Pa sem ga vprašala, kako bi bilo, če bi starši krojili v šoli psihologijo in matematiko, pa kaj meni o tem, da so otroci tri leta brali pri angleščini Doriana Graya, čisto nezdravo dekadeco! Ampak to ni tako važno kot slovenščina, mi je dejal. – No, in še mnogo takega, pa sem poskusila povzeti po spominu le približno bistvo pogovora. Najbrž nima smisla nakladati o stopnji kritičnega branja, ki ga na maturitetni ravni od bralcev pričakuje tudi razvojna psihologija in veda o bralčevem odzivu, pa o tem, da ga literatura spodbuja in se vsakdo, ki bere, lahko po svoje opredeljuje, če ne bere, pa ne itd. Zato le en praktičen pomislek: Ne vem, kako lahko nekaj strani z erotično vsebino v

Menuetu za kitaro pokvari maturante, ki so večinoma že dali skozi maturantski izlet v Grčijo, ki imajo večinoma prost dostop do interneta, ki gledajo Galuničevo Spet doma, ki hodijo mimo kioskov in plakatov ... O vzgojni vlogi literature (ki ji je nihče ne odreka), pa o načinih izbiranja knjig za književni pouk, pa sem več povedala v Poglavjih iz didaktike književnosti, 2004.
Helga Glušič: Miran, tale reč od Društva je pa zanimiva! Ali imajo morda že seznam prepovedanih knjig? To bi otroke verjetno še posebej veselilo, kolikor jih poznam.
Petra Prohart Tomažič: [...] v 2. številki revije Slovenščina v šoli je izšel moj članek z naslovom Domače branje v učnem načrtu, v katerem opozarjam na izbirnost/na možnost izbire literature za obvezno in neobvezno/prostovoljno branje. Članek prinaša nekaj priporočil, pa tudi kritik. Naj zapišem samo sinopsis članka: Prispevek govori o pomenu in vlogi domačega branja v osnovni šoli. Poudarek je na prostovoljnem domačem branju za bralno značko. Branje naj bi osnovnošolce privlačilo, jim odpiralo nove poglede na svet, v katerem živijo, jih vzgajalo in pripravljalo na vstop v svet odraslosti. Učitelj/mentor naj ne bi omejeval učencev pri raziskovanju literature s predpisanimi in zapovedanimi seznami knjig za branje, temveč naj bi jim svetoval in jih vodil pri izbiri knjig.
Breda Pogorelec: Dragi kolegi, tale debata z zahtevo, da bi starši izbirali (beri: cenzurirali) literaturo, me je pretresla. Pred pol stoletja sem kratek čas učila zunaj Ljubljane – in čeprav naj bi takrat bilo tako imenovano enoumje, sem lahko razvijala svoje delo po svoji presoji. Ob učnem načrtu seveda. Na robu slovenskega ozemlja je bilo že takrat aktualno slovensko nacionalno vprašanje. Tovrstno pojasnjevanje sicer ni bilo v programu, a ker sem ga sama študirala vse od leta 1947 (doživetje nacionalnega zatiranja na delovni akciji Šamac-Sarajevo – in 1948 izpit iz "narodne" zgodovine), se mi je zdelo prav, da o tem v šoli govorim. Sicer se mi je zgodilo, da me je eden od šestošolcev (poznejša druga gimnazija), ki mi je bil prijazno naklonjen, o priložnosti opozoril, da so nekateri, ki zapišejo vsako besedo – in potem je šlo to seveda naprej, a ustavilo me to ni. Glede literature pa: poskušala sem biti ažurna in sem dijake opozarjala tudi na branje revij in aktualnosti na primer v Naših razgledih. – Toda ob tej debati me je včeraj ob TV poročilih pretreslo nekaj drugega, kar tudi spada med naloge slovenista: na vprašanje novinarke, ali je prav, da sredi Ljubljane v novi trgovini prodajalka (ali inštruktorka) ne zna streči strankam v slovenščini, je mlada nakupovalka prepričano odgovorila, da je vseeno, saj da znajo angleško!! O tem nisem zasledila še nobene debate – pa sprašujem, ali slovenisti natanko 25 let po Slovenščini v javnosti res ne znajo (!) dopovedati učencem, da slovenščina v Republiki Sloveniji ni jezik njihove izbire, ampak njihovega bivanja, ustvarjanja, samozavesti. Tu se misel spotika – tudi literatura je ustvarjanje sveta v jeziku, ki ga živimo. Sama bi debato, ki je zašla v ideologijo enoumja (mislim da s strani staršev), peljala v drugo smer. Vprašanje pa je, ali pridejo današnji gimnazijci in drugi iz šole z vsaj približnim vpogledom v slovensko literaturo skozi zgodovino (sama sem hvaležna prof. Francetu Tomšiču, ki je bil moj razrednik pred maturo – tisti pregled, ki ga je Tomšič znal prikazati (ob lastni redukciji informacij), je bil osnova za kasneje. Da je

vrednot, ki jih skušajo posredovati slovenisti, veliko, je znano – seveda pa nikomur ni mogoče ukazati, da jih sprejme – a ponuditi to možnost je treba – in o tej ponudbi bi kazalo odpreti razpravljanje v vsej stroki, ne samo znotraj didaktike.

Klemen Lah: [...] Žal je pobuda premalo konkretna, da bi se jo dalo verodostojno komentirati. Za začetek dialoga bi bil nujen seznam odlomkov, ki so sporni in otrokom nerazumljivi, konkretizirati bi bilo nujno veliko zelo splošnih fraz, pod katere se lahko podpiše vsak svetovni ali verski nazor (vsi si najbrž želimo, da bi otroci zrasle v zrele, odgovorne in srečne ljudi). Razvidno je le, da pobuda izraža – legitimno – mnenje določenega dela staršev, ki pa se ne more in ne sme uveljavljati kot splošno pravilo, saj je v marsičem izraz določenega življenjskega nazora. Pobudo bom komentiral le tam, kjer sem bolj določno razumel, kam "pes taco moli".

1. "Pri izboru priporočljivega ali obveznega čtiva je potrebno v prihodnje bolj upoštevati razvojno-psihološke in pedagoške vidike ter morebitne vzgojne učinke. Zato želimo opozoriti strokovno javnost, naj v svojih odločitvah upoštevajo vse tiste starše in njihove otroke-dijake, ki jim ni vseeno, o čem razpravljajo in kaj vrednotijo in interpretirajo na maturitetnem eseju." Gotovo je razvojno-psihološko-pedagoški dejavnik pomemben pri izboru knjig v OŠ, v srednji šoli, sploh pa pri maturantih, ki naj bi z maturo prestopili prag zrelosti in vstopili v svet odraslosti, pa je izpostavljanje tega dejavnika lahko hitro podcenjujoče in pokroviteljsko do mladih. Dosedanje poučevanje mi kaže, da učencem do zdaj ni bil tuja še nobena življenjska oz. bivanjska izkušnja, ki se je pojavila v literaturi. Odločilnega pomena je piščeva (in učiteljeva) predstavitev te izkušnje: če zna učitelj to izkušnjo približati na zanimiv (in nevtralen) način, je lahko še tako tuja, pa jih bo pritegnila, če pa je predstavljena dolgočasno, zanjo ne kažejo nobenega zanimanja, pa naj jim bo še tako bližnja in domača. Lansko leto npr. sta bila v maturitetnem izboru romana Krasni novi svet in Alamut, ki na temo spolnosti ne varčujeta z "grobimi" prizori in besediščem, pa to večini maturantov ni preprečilo, da mi ne bi na vsakem koraku zagotavljali, kako sta jima prav ta romana pomagala pri razumevanju, kaj je to dobro in kaj slabo. Pred dvema letoma sem v okviru Cankarjevega priznanja "delal" roman Filio ni doma Berte Bojetu. Čeprav je roman "poln sodomije", dijakov od branja ni toliko odvračalo težko življenje glavne osebe, ampak prej hermetični pripovedni slog. "Sodomija" je bila pravzaprav ena izmed tistih stvari, ki jih je k branju najbolj privlekla. Njihov sklep pa seveda ni bil "Kul, tudi jst hočem to probat", ampak "Šit, tudi take stvari se dogajajo, zakaj jst o tem nč ne vem, zakaj so vsi o tem tko tih". Celo tako bi rekel: mislim, da je t. i. težkih tem oz. tem, katerih vzgojni učinek naj bi bil ničen/negativen, v učnem programu prej premalo kot preveč. Dostikrat doživim, da se dijaki najbolj odprejo prav pri obravnavi tem, za katere sem prepričan, da jih "razvojno-psihološko" presegajo. Včasih se odprejo celo preveč in marsikoga izmed staršev bi presenetilo, koliko izkušenj "odraslega" sveta že imajo njihovi otroci. Na žalost, ne iz knjig. In morda bi bila kakšna taka izkušnja manj, ko bi se z njo že prej srečali.

2. "Namesto enega samega obveznega literarnega dela za maturo je treba ponuditi dijakom več tematsko različnih besedil, izbor pa prepustiti njim in

njihovim staršem." Menim, da je ta zahteva ob sedanji zasnovi mature, trenutnem številu ur za slovenščino, številu učencev v razredu in obremenjenosti učiteljev nerealna. Da pa bi izbor prepustili tudi staršem?!?
Igor Kramberger: Dober dan, ker je analizo logicnosti in smisla poslanice Drustva ustrezno analiziral ze Ales Bjelcevic, ni tu vec kaj dodati. Uwe Johnson je v svojih frankfurtskih predavanjih z naslovom Spremljajoce okoliscine (Belgeitumstaende; edition suhrkamp 1019, Frankfurt/M 1980) opisal tudi eno leto dela v zalozbi v New Yorku. Kot priznanega nemskega pisatelja so ga prosili, da pripravi berilo z odlomki iz nemske literature, napisane po II. svetovni vojni. Ker morajo v ZDA berila potrditi zdruzenja starsev in uciteljev in ker zalozba ni zelela izdati regionalno prilagojenih verzij berila, se je moral Uwe Johnson ravnati po tem, kar je ustno izrocilo glavnih urednikov zalozbe poznalo kot sprejemljivo za prebivalce San Antonia, Texas. Zanje bi bilo nesprejemljivo vsako berilo, v katerem bi odkrili:
-- nasilje nad zivalmi
-- dopuscanje ali povelicevanje asocialnega vedenja
-- pozresnost
-- neznosti med odraslimi
-- uzivanje alkohola
-- uzivanje opijatov
-- kakrsnakoli seksualna dejanja
-- neameriska pocetja
-- omembo zakonoloma
-- nespodobnosti z zivalmi
-- dopuscanje in povelicevanje nasilja med ljudmi
-- zlorabo zivali etc.
Johnson je ugotovil, da skoraj ni dela v moderni nemski literaturi, ki bi prestalo nadzor p.t.a.s of S.A. Vec podrobnosti najdete v njegovi knjigi na straneh 399 do 401. Po skoraj 25 letih, od kar je knjiga izsla, me tako zgolj zanima, ce ima slovensko drustvo kaksno povezavo s p.t.a.s of S.A. Ali pa je to zgolj znamenje, kako dolgo traja, da pridejo pridobitve svobodnega sveta tudi v nase kraje?
Robert Žavbi: Sem absolvent slovenistike (pedagoska smer) in kot dolgoletni honorarni instruktor slovenscine opazam, da le redki starsi dejansko prebirajo knjige, ki naj bi jih njihovi otroci prestudirali za maturo, obenem pa je njihovo poznavanje leposlovja milo receno – porazno. Na svojih instrukcijah sem se tako ze navadil veleumnih izjav (Pazite! Od starsev!), da je Trubar napisal Desetega brata, da je Preseren tako ali tako samo pil, in da se vse znanje slovenscine (se vedno) zacne in konca pri Toporisicu. Kako naj torej starsi vrednotijo, kaj naj otrok bere in kaj ne, ce sami nimajo za to ustreznega vedenja? Izjeme so seveda izvzete.
Iz lastnih izkusenj (individualni pogovori z okrog 150 ucenci, dijaki in maturanti razlicnih ljubljanskih osnovnih in srednjih sol tekom 6–7 let moje instruktaze slovenscine) lahko zagotovim, da dijaki (pre)berejo zgolj in samo tisto, kar jim nalozijo ucitelji (po liniji najmanjsega odpora), ali pa se celo tega ne. Lazje je pac stvar od nekje preplonkati, prepisati, itd. Vecina starsev iz mojih opazanj zelo redko spodbuja otroka, naj bere tudi druge leposlovne knjige, poleg tistih, ki jih itak morajo obvezno precitati za domace branje (zlasti v srednji soli). Ocitno se med starsi pojavlja trend,

da pri svojih otrocih veliko raje vidijo pozitivno oceno pri anglescini ali matematiki, kot pa recimo vzorno in tekoce napisan literarni esej, ki je ponavadi v veliki meri rezultat rednega branja razlicnega leposlovja (in s tem seveda bogatenja maternega jezika) ... Kaj bi torej starsi znali priporociti svojemu otroku, naj vzame v roke za maturo? Mogoce Trubarjevega Desetega brata?

Igor Saksida: Ob prispevku Izbor branja z napako (Delo 22. 10. 2004) se čutim tako rekoč izzvanega, da o knjigi, ki je bila v njem označena kot sporna, spregovorim kot literarni zgodovinar in tudi kot nekdanji predsednik strokovne komisije za večernico. Ta komisija je namreč za leto 1998 ugledno literarno nagrado časopisne hiše Večer podelila prav knjigi Princeska z napako Janje Vidmar, delu, ki da je po mnenju Društva pobuda za šolo po meri človeka problematično, saj da Slovence prikazuje predvsem kot ksenofobe, učitelje pa kot usekane. Vendar ni namen tega mojega razmišljanja, pa tudi prostora (žal) ni za to, da bi podrobno razpravljali o resnični temi besedila, o njeni kompleksnosti in pretresljivosti: o sodobnem barbarstvu našega krasnega časa, o pregnanih in ponižanih, odrinjenosti in nasilju. In tudi ni smiselno, da bi podrobno predstavljali člane strokovne žirije, ki je delo nagradila – kdo bi utegnil zamahniti z roko in reči: Ah, tudi ta komisija je (bila) pod vplivom tiste in take in ene same Ideologije, tiste "ne naše", saj veste ... In strokovni razlogi, ko gre za "našo stvar", ne odtehtajo novih idejnih vrlin, zato niso nič pomembni – kot ni pomembno niti mnenje Slavističnega društva in drugih strokovnih komisij. – A glej si ga no: kakšno čudovito naključje! Princeska z napako je pozlačena tudi z zelo ugledno tujo nagrado "Parole senza frontiere" (Besede brez meja). Tej menda ne bodo oporekali strokovnosti in ideološkosti, ali pač? Nagrado je knjiga prejela na mednarodnem natečaju s tematiko spodbujanja sožitja, strpnosti in miru med narodi. Strpnosti? Sožitja? Miru? Koliko vsega tega "veje" iz besed cenjenega društva? Koliko razumevanja za pisateljsko svobodo, po kateri lahko pisatelj slika tudi noč, da bi srce zakoprnelo po čisti luči – kot bi rekel Ivan Cankar, na katerega tekmovanju je bila tema tudi imenitna knjiga Janje Vidmar. In "temne teme" so, pa naj nam bo kot staršem všeč ali ne, v slovenski in seveda tudi v tuji mladinski književnosti v razmahu: ustvarjalci tako že v slikanicah za najmlajše prikazujejo stisko ob razvezi staršev, smrt, vojno in koncentracijska taborišča, bolezen najbližjega, spolno zlorabo otroka in homoseksualnost. Kako visoka bi morala biti grmada, da bi nanjo spravili vse, kar je nastalo pod peresi starejših in sodobnih ustvarjalcev, ki jih seveda prebirajo vse generacije, starejše in sodobne? Bodo po novem skupaj pred pragom učilne zidane goreli Ingoličeva Gimnazijka ter Kaja in njena družina Polonce Kovač, Avtomoto mravlje Jožeta Snoja in Sovražim vas Berte Golob? Mislim, da temu ne bi smelo in da tudi ne bo tako: toliko je, upajmo, med nami strpnosti in medsebojnega spoštovanja, da lahko v berilih za slovenščino vidimo kot napredek to, da sta v njih skupaj Mirko Kunčič in Matej Bor. Kajti vzgojnost in etičnost je za branje literature važna stvar, zunajliterarno pa je le to, kar se literaturi vsiljuje "od zunaj". In zato je najmanj nenavadno, da lahko nekdo razume njeno Princesko kot "nevzgojno". Videti, razumeti, ovrednotiti, tudi kritizirati to, da lahko celo par metrov od naših varnih gnezd živi nekdo, ki ga je življenje brez njegove krivde vrglo v čas ledu in samote, je najbolj

vzgojna stvar na svetu. Bolj vzgojna od vsakršne vzvišene pridige otroku, od vsakega seznama kreposti in pregreh, od vsakega vrlega otroškega zgleda – kar vse je bilo značilno npr. za slovensko mladinsko književnost v 19. stoletju. A za kaj takega, za torej pravo vzgojnost sodobne mladinske književnosti, je treba z našimi mladimi bralci v šoli in zunaj nje razvijati prav tisto kritičnost in presojo, ki jo ta ali oni starš v svojih razmišljanjih pogreša. Nevednost o problemih namreč vedno povzroči več škode kot znanje o njih, pravi znani ameriški profesor. Verjamem mu.

==========

Tom Ložar iz Kanade je 2. 10. 2004 v Slovlitu spodbudil debato oprimerljivosti ameriškega in evropskega (slovenskega) magisterija. Sodelovali so **Jože Andrej Čibej** (ameriški MA ni nujno slabši), **Bogomir Mihevc** (Nasi "magistri znanosti", vsaj tisti, ki gredo v tujino, se obicajno bolje izkazejo kot ameriski "mastri"), **Breda Pogorelec** (Če je kakšen naš magisterij slabši, to ni pravilo), **Donald Reindl** (Moj prvi ameriski magister (jezikoslovje) je trajal tri leta in napisal sem diplomsko nalogo, ki obsega pribl. 150 strani. Moramo vedeti, da v ZDA obstaja pribl. 5000 univerz (5000, ne 500), in da ni mozno reci, kaj je poprecni ameriski magisterij, ker kakovost se razlikuje med univerzami.), **Matjaž Babič** (nemški naslov je nedvomno vreden manj od ameriškega M. A., to za našega ne more veljati; magisterij, ki bo slabši od ameriškega M. A., bomo pri nas dobili šele z bolonjskim procesom.), **Primož Peterlin** (za poljski magisterij je res, da je lažji od ameriškega, in ker je Poljakov skoraj za celo Srednjo Evropo, je torej evropski magisterij v povprečju lažji od ameriškega).

==========

Vabila, večinoma že zastarela

14. 10. 2004 **Herta Lausegger** iz Celovca vabi na mednarodno konferenco "MultiMeDialectTrans 2005, glej http://www.kouvola.helsinki.fi.

DZS vabi na prireditev in razstavo Za devetimi gorami leži Terska dolina; četrtek, 21. oktobra 2004, ob 18. uri, Knjigarna DZS, Mestni trg 26, Ljubljana. – **Breda Sivec**

Vabijo tudi k prijavi za nagrado za mlade evropske raziskovalce (http://www.dfg.de/en/international/young_researchers/euryi_award/index.htm).

Vabimo Vas na literarni vecer jesenskega cikla Studentskih literarnih vecerov, ki bodo potekali vsako drugo sredo v domacem vzdusju kluba Daktari (Krekov trg 7, nasproti glavne trznice). Veceri so v osnovi zamisljeni tako, da se predstavita mlajsi in se neuveljavljen avtor skupaj z ze znanim, ki ima za sabo vsaj eno pesnisko zbirko. Tokratni vecer bo 27. oktobra ob 21. uri. Nastopile bodo pesnice treh generacij in treh različnih pesniških senzibilitet: **Miljana Cunta, Maja Vidmar in Erika Vouk. – Maja Murnik**

Historični seminar ZRC SAZU Vas vabi na predavanje Slovenski pregovori: poznavanje, oblike in klasifikacija. [...] Predaval bo prof. dr. **Peter Grzybek**. Prof. Grzybek je na Univerzi v Bochumu študiral anglistiko, slavistiko, pedagogiko in primerjalno književnost. V osemedesetih letih 20. stoletja je večkrat študijsko bival v Jugoslaviji, Sovjetski zvezi in ZDA. Od leta 1994 je profesor na Inštitutu za slavistiko Univerze Karla II. in Franca v

Gradcu. [...] Med njegovimi številnimi objavami omenimo: Zeichen – Text – Kultur: Arbeiten zu den kultursemiotischen Konzeptionen von V. V. Ivanov und V. N. Toporov (1991), Die Grammatik der sprichwörtlichen Weisheit von G. L. Permjakov: Mit einer Analyse bekannter deutscher Sprichwörter (2000) in Modellierungen von Geschichte und Kultur (2000). Predavanje bo v torek, 12. oktobra 2004 ob 11. uri v dvorani Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta ZRC SAZU.

V četrtek 28. 10. 2004 bo ob 18h v ljubljanski knjigarni Konzorcij predstavitev dveh letos izdanih pesniških knjig spodajpodkracanega. Prva je izbor pesmi UMILA ME JE NEKA ČUDNA ROSA; izbor je uredil **Tomaž Hrovat**, spremna beseda pa je delo **Borisa A. Novaka**. Knjiga je izšla pri založbi KUD-a France Prešeren. Založba KUD Štempihar iz Celja pa je 17. septembra 2004 izdala knjižico satiričnih sonetov iz obdobja 2000-04 z naslovom TRI PESNITVE. Spremno besedo za to knjižico sta napisali **Branka Gradišar** in **Petra Likar**, sicer srce in ožilje ljubljanskega Društva mladih jezikovnih ustvarjalcev, ki aktivno deluje že leto in pol in žanje uspehe z literarnimi večeri in drugim kulturno-organizacijskim delom, še posebej pa z izdajanjem študentskega literarnega zbornika Literarna zrna. – **Matej Kranjc**

Tečaj "Uvod v iskanje po elektronskih informacijskih virih" bo v torek, 2. novembra od 10. do 12.30 ure. Predstavili bomo, kje in kako sploh dostopamo do virov, kakšni so pogoji dostopa, kako izberemo ustrezen vir za iskanje ter Mrežnik – odskočno desko do virov. V nadaljevanju prikažemo skupne značilnosti informacijskih virov in pojasnimo osnovna orodja iskanja. Predstavimo pojem bibliografskega zapisa, pregledovanje in vrste indeksov, uporabo tezavra, kdaj in kako uporabimo logične operatorje oziroma operatorje bližine, prikaz in izvoz zadetkov, iskalno zgodovino itn.

Tečaj "Osnove iskanja po internetu" bo v torek, 2. novembra od 14. do 16.30 ure. Predstavili bomo naslovni prostor interneta in kako nam pomaga pri iskanju, strukturo spletnih mest, kakšne iskalne strategije uporabimo pri iskanju po hierahično urejenih seznamih virov, iskalnikih in meta iskalnikih, kakšne so prednosti in omejitve iskalnikov, posebnosti različnih seznamov virov in iskalnikov ter kje in kako izberemo ustrezen iskalnik ali seznam virov za poizvedbo.

Tečaj "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi" bo v torek, 23. novembra od 10. do 12.30 ure. Na tečaju predstavimo značilnosti znanstvenih bibliografij, na praktičnih primerih demonstriramo posebnosti iskanja, uporabo tezavra itn. Zatem predstavimo, katere znanstvene bibliografije pokrivajo posamične discipline, nadaljujemo z orisom citatnih indeksov, na praktičnih primerih pokažemo specifičen pristop k iskanju literature – iskanje po citirani literaturi in različne možnosti uporabe. Tečaj sklenemo s praktičnim prikazom možnih poti do besedila člankov: tiskanih in elektronskih znanstvenih časopisov v Sloveniji ter medbibliotečne izposoje. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj "Elektronski časopisi" bo v torek, 23. novembra ob od 14. do 16. ure. Na tečaju predstavimo naročniške servise z elektronskimi časopisi in tudi, kako najti prosto dostopne naslove. Na praktičnih primerih pokažemo, kako ugotovimo, kateri naslovi so dostopni v Sloveniji. V nadaljevanju pokažemo uporabo servisa, kako ugotovimo, pri katerih naslovih imamo

dostop do besedil člankov, predstavimo različne možnosti iskanja – po besedilu, vsebinskih oznakah itn., značilnosti različnih formatov besedila člankov, prikaz in pošiljanje besedil po elektronski pošti. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.
Tečaj "Iskanje knjig" bo v četrtek, 25. novembra od 10. do 12.30 ure. Na tečaju predstavimo obseg in značilnosti različnih informacijskih virov za iskanje knjig. Na praktičnih primerih pokažemo, kako poteka iskanje po virih. Predstavimo naslednje skupine informacijskih virov: knjigotrške kataloge, kataloge knjižnic, nacionalne bibliografije, knjigarne na internetu ter servise elektronskih knjig. Tečaj sklenemo s praktičnim prikazom možnih poti do knjig: v slovenskih knjižnicah ali preko medbibliotečne izposoje. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.
Tečaji bodo potekali v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center at nuk.uni-lj.si. – **Gorazd Vodeb**

==========

Založništvo Filozofske fakultete je izdalo nove knjige:
1. **Marko Marinčič**, Grška književnosta arhaične dobe, Zgodovinski, problemski in bibliografski uvod, 2800 SIT
2. **Juraj Vanko**, Slovaška slovnica za Slovence, 3900 SIT
3. **Vesna Požgaj Hadži, Tatjana Balažic Bulc**, Hrvatski jezik – srpski jezik, Vodič za polaganje ispita na visokoj razini, 3700 SIT.
Kupite ali naročite jo lahko na naslovu Knjigarna FF, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, 01 241 11 19, knjigarna at ff.uni-lj.si.

==========

Vročo diskusijo o euru/evru je odprl **Donald Reindl**, ki je ogorčen nad ravnanjem EU. Izjavo SDS s kongresa v Novem mestu je v zvezi s tem na radiu, v Delu in še kje objavil **Marko Jesenšek**:
Izjava Slavističnega društva Slovenije
Slovenski slavisti pozivamo Vlado RS, da se temu pritisku odločno upre in da Slovenija kot polnopravna članica EZ zahteva tako ureditev te problematike,
1. po kateri bomo v vseh slovenskih besedilih uporabljali slovenski zapis besedo evro (s črko v), pri prevajanju slovenskih besedil v tuje jezike pa se bo seveda tudi zapis te besede ustrezno preurejal;
2. po kateri bo ime skupne evropske valute na bankovcih zapisano večjezično, tudi po slovensko, na kovancih pa bi bila sprejemljiva rešitev s simbolno stilizirano črko E.
Tako ravnanje ne bi bilo samo potrditev razglasa, da je slovenščina eden izmed uradnih jezikov EZ, temveč nas k temu zavezuje tudi nedavno sprejeti Zakon o javni rabi slovenščine, saj med drugim določa, da "Republika Slovenija zagotavlja status slovenščine z aktivno jezikovno politiko" (člen 4) in da "skrbi za promocijo slovenščine po svetu" (člen 13). Večjezični bankovci z upoštevanjem slovenščine ne bi smeli biti za demokratično in tehnološko razvito EZ nikakršen problem, saj smo jih imeli že v Jugoslaviji in celo v Avstro-Ogrski. Čeprav so morale nove članice prilagoditi svojo zakonodajo pravnemu redu EZ, se je treba zavedati, da se z njihovim vstopom niso samo razširile zunanje meje te povezave, temveč se je nekoliko premaknilo tudi težišče v kulturnem značaju EZ kot celote.

Zato ni sprejemljivo mehanično sklicevanje na madridski dogovor med "starimi" članicami EZ, naj ima ime skupne evropske valute eno samo pisno podobo euro (s črko u). Omenjeni dogovor je bil pred leti lahko sprejet brez ugovorov, ker se taka pisna podoba po naključju ujema s stanjem v vseh takratnih uradnih jezikih EZ (razen v grščini) in torej ni šlo za vsiljeno unifikacijo oziroma za odpovedovanje svojim jezikovnim posebnostim (za grščino je bil dovoljen zapis v alfabetu). Zdaj pa se od novih članic EZ zahteva prav to.
Upoštevanje rešitve, ki jo predlagamo, bi pomenila tudi otipljivo potrditev številnih evropskih političnih deklaracij o jezikovnem pluralizmu, multikulturnosti ipd. Evropske institucije si morajo bolj prizadevati za zmanjšanje svoje odtujenosti od Evropejcev, če želijo, da se bomo Evropejci (tudi "novi") identificirali z njimi, da jih bomo imeli res za svoje in da bomo tudi v pripravljeni evropski ustavni pogodbi videli poroštvo za ohranjanje, razvoj in krepitev svoje kulturne identitete.
Vlado Nartnik je v Slovlitu 13. okt. dal svojemu zapisu naslov V spomin in opomin: Ob Izjavi Slavisticnega drustva Slovenije zoper rusenje nacela enakopravnosti za slovenscino in se stiri "obrobne" jezike v t. i. Eurouniji velja opozoriti na ponavljanje zgodovine, razvidno iz dogajanja v Benetkah in Rimu leta 867, kakor ga opisujeta XVI. poglavje Zitja Konstantina oziroma Panonske legende in VI. poglavje Zitja Metodija oziroma Moravske legende. Navedeno poglavje druge legende je ne glede na svojo kratkost dovolj jasno in se glasi takole: Ko je apostolik Nikolaj zvedel za taka moza, je poslal ponju, zelec ju videti kakor angela Bozja. Potrdil je njuno ucenje in polozil slovenski evangelij na oltar svetega apostola Petra. Posvetil pa je blazenega Metodija v duhovnika. Bilo pa je mnogo nekih ljudi, ki so bogokletno sramotili slovenske knjige, rekoc: Ne spodobi se, da bi kateri drug narod imel svoje crke, razen Judov, Grkov in Latincev po Pilatovem napisu, ki ga je napisal na Gospodnji kriz;" – te je apostolik nazval pilatnike ali trijezicnike ter obsodil. In je velel nekemu skofu, ki je bil za isto boleznijo bolan, da je od slovenskih ucencev posvetil tri duhovnike in dva lektorja.
V Pisma bralcev (Delo 11. 10. 2004) je **Ante Mahkota** poslal polemični odziv na Izjavo Slavističnega društva Slovenije:
Al' prav se piše euro ali evro,
slavistov četa srborita
politikom zdaj "u" očita,
kdo njih pa pravo trdi, to se praša.

Po pameti je taka sodba naša:
če Toporišiču "v" man'ka
sprejela ga ne bo nobena banka,
kar naj se muči brez obstanka.

Al' zarad' črke vreden več ne bode
in zarad' "u" ne bo nobene škode,
obhaja taka misel nas Slovence,

da pravdajo se ti možje znabiti,
za kar so se nekdanji Abderiti

v sloveči pravdi od oslove sence.

V nadaljevanju se zavzame (sklicujoč se na Prešerna) za ponovno uvedbo bohoričice, ker da imajo ubogi računalničarji s šumevci samo dodatno delo. Komentiram: Morda pa bi veljalo po tej logiki slovenščino kar ukiniti, ko imamo z njo same težave.
Breda Pogorelec: Dragi kolega, kar je napisal Ante Mahkota, je traparija, razen tega pa je Prešernu šlo za isti glas v DVEH pisavah – in Prešeren je bil proti metelčici. Prešerna pač slabo poznajo. Pri EURU gre pa za čisto drugo zadevo, naše stališče je v odboru za evropske zadeve DZ zadnjič zelo jasno razložila mag. Majda **Potrata**, pridružil se nji je poslanec **Barovič** – v vladi je to stališče zastopala ministrica za kulturo Andreja **Rihter** (smo zvedeli). Na TV je jasno povedal tudi prof. **Toporišič**. Gre za poseg v slovenski jezik od zunaj – ki je povrh vsega še nedodelan. Kolikor držijo časopisne vesti, je zaradi madžarskega in latvijskega veta stvar še odprta – in se bo najbrž razrešila tako, kot se mora. Gospod Mahkota s tem samo kaže, da ne razume, za kaj gre. Iz podlag (vseh nimam) – tudi izvirnih – pa je jasno, da jezikoslovna ekspertiza ni bila narejena tudi za druge jezike, a o tem zdajle ne bi več pisala. S Prešernovo kašo nima ta zadeva nobene zveze in kar boli me, ko prebiram te "duhovitosti".
Peter Weiss: Morda je bilo na tem forumu že navedeno, da pregled stanja imena evrovalute v različnih evrojezikih obstaja; nanj je bilo opozorjeno na prevajalskem forumu:
http://www.evertype.com/standards/euro/euronames.html. Poučno, ni kaj.
Helga Glušič: Miran in Peter, prebrala sem predstavitev problema evra, kot ga objavlja Irec iz Dublina – Michael Everson – pri slovenščini pozorno upošteva tudi dvojino – in vidim, da k sreči skoraj ni jezika, ki ne bi imel s to zadevo svojih problemov. Zato bi bilo na to treba pokazati z Emersonovega racionalnega vidika, da se ne bi počutili ogoljufane. Hvala Petru, da je opozoril na to gradivo!
Jaka Železnikar: Gre za simbolno podreditev novih 'divjih' članic v sistem 'dobrih-starih' članic, ki so izvedle širitev, ki si jo bi rade prikrojile po svoji meri. menim, da gre za precej bolj pomembno zadevo kot se vidi na prvi pogled. **Marjeta Longyka**: precedens, ki pa se je pravno ne da argumentirati.
==========
Kako predavati. Člani diskusijske skupine Humanist (http://www.princeton.edu/~mccarty/humanist/) poročajo o slabih izkušnjah s konfenrenc, na katerih se referati berejo, namesto da bi jih pripovedovali (http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0249.html). Pravila za uspešno govorno izvedbo preberete na http://www.si.umich.edu/~pne/acadtalk.htm; iz njih povzemam določila za oblikovanje prosojnic: nič več kot 5–7 besed v vrsti, nič več kot 5 do 7 vrst na ekran (in nikoli brati besedo za besedo z ekrana!). pozornost poslušalcev po 15–20 minutah pade, zato so daljši nastopi manj smiselni. Bi poročali o svojih konferenčnih izkušnjah? lp, miran
Simona Klemenčič: Bi. Včeraj sem se vrnila s konference Indogermanische Gesellschaft. Boljkotne vsi razen mene so brali. Pred

publiko so stopili s pripravljenim besedilom, ki jim ga je nekdo lepo prevedel v nemščino ali angleščino, govorili so točno dvajset minut in to lepo povezano in tekoče in brez napak. Jaz sem pa sproti pesnila v angleščino (ne da ne bi že prej zvadila, ampak vseeno), zmanjkalo mi je časa in sploh sem se nekam neumno počutila. Tako da bom naslednjič tudi sama naredila tako, kot se ne sme. **Meta Grosman**: Dragi Miran, k vizualni podpori. Za uporabo LCD je že znano, da povzroča gnitje možganov (prevajam 'it rots the brain'), ker ves čas ponuja poenostavitve. Sicer pa pri nas – vsaj v 15 – LCD večino časa ne dela ...
Miran Željko: Najprej se moramo vprašati, zakaj sploh sodelujemo na konferenci: samo zato, da odbrenkamo svoje (in poleg tega dobimo nekaj točk za objavo, službeno pot kombiniramo še s kakim privatnim opravkom itd.) ali želimo, da si poslušalci tudi zapomnijo kak del našega predavanja? Če nam gre samo za prvi cilj, se pač zadeve lotimo po liniji najmanjšega odpora. Če se poskusimo spomniti preteklih konferenc – katera predavanja so nam ostala najbolj v spominu? Tista, v katerih je govornik svoj referat bral kot radijska poročila, verjetno ne, razen če je šlo za kako izjemno idejo (a takšno je morda eno predavanje na konferenci). Tudi če predavatelj ni predstavil neke revolucionarne novosti ali če ni z našega področja, pa nam ostane v spominu predavatelj, ki zna živo predstaviti svojo idejo. Glede prosojnic je bila v prejšnjem sporočilu predlagana omejitev na nekaj kratkih vrstic na ekranu – razlog za to pa je povsem preprost: ali sploh berete, kaj je na platnu, če je to popisano kot knjiga, od zgornjega do spodnjega roba in od leve do desne? Jaz ne. Zakaj se torej truditi s tako množico besed, če je ljudje niti ne preberejo, kaj šele, da bi si jo skušali (in zmogli) zapomniti – morda pa si bodo zapomnili kak poudarek, napisan le z nekaj besedami.
> Jaz sem sproti pesnila v angleščino (ne da ne bi že prej zvadila, ampak
> vseeno), zmanjkalo mi je časa in sploh sem se nekam neumno počutila.
> Tako da... bom naslednjič tudi sama naredila tako, kot se ne sme.
Osnovni pristop je bil pravilen, nauk iz zgodbe pa ne: kadar neko stvar naredimo prvič, se silno redko zgodi, da jo naredimo najbolje – po nekajkratnih ponovitvah nam gre bistveno bolje (zakaj še tako izkušeni glasbeniki redno vadijo?). Predlagam torej, da "pesnjenje v angleščino" opravite doma in če vam gre pesmica dobro z jezika (ni nujno, da jo ob vsaki vaji poveste enako – celo koristno je, da poskusite različne pristope) že doma, bo šla dobro tudi na predavanju. Ni problem v tem, da se pri govorjenju včasih ustavite in ne govorite tako tekoče kot berete, da začnete z napačnim sklonom, da vam za trenutek zmanjka niti – te težave boste odpravili z vajo. Zdravko Zupančič na tečaju retorike dilemo "branje ali govorjenje" opiše tako zelo slikovito, da to potem sploh ni več dilema: "Glasno branje samemu sebi – samotno početje, glasno branje skupini ljudi – sramotno početje."
Aldo Rupel: Sem eden izmed prejemnikov res najrazličnejših poročil, ki jih dojemam bolj odmaknjeno čez rob glede na to, da živim v Gorici (Italija). En podatek mi je bil že pred letom dni zelo dragocen: tisti o elektronski knjižnici, ki jo je uredil in organiziral moj sošolec iz Trsta Franko Luin, ki živi na Švedskem. Sedaj pa se oglašam v zvezi z razmišljanjem, zaskrbljenostjo glede podajanja predavateljev. Po osnovnem zanimanju sem profesor telesne vzgoje (sicer pa tudi prevajalec, pisec, publicist in lektor) in sem

specializiral psihomotoriko, kar pomeni med ostalim tudi telesno govorico in grupno dinamiko. V zvezi s tem bi lahko posredoval marsikaj – tudi v obliki seminarja – o neverbalnem sporočanju, kar je za predavatelje več kot zanimiva in koristna tema ... Če je kje kaj zanimanja, me poiščite.
Boža Krakar Vogel: Res zanimivo, da se je slovlitovski forum lotil teme, ki se mi kot "samodidaktiku" zdi odkrivanje že dolgo odkrite Amerike. Odkrivanje že odkritega je v tem, da se naj na javnih nastopih lastnih tekstov ne bere, naj se drži časovnih omejitev in načel uspešnega javnega nastopanja, od izreke do motorike. To seveda ne pomeni, da se svoje misli sproti zbira, prevaja in improvizira, ampak da tak nastop zahteva mnogo več priprave kakor časovno nepredvideno brano šlepanje na lastnem tekstu. Nastopi, ki vzbujajo vtis spontane učinkovite improvizacije, so najbolj naštudirani. Kakor sem slišala, bi kar nekaj nastopajočih na letošnjem slavističnem kongresu lahko služilo za šolski primer, kako se publiki ne predava in ne krade časa sledečemu nastopajočemu.
Slovlit je ponudil prostor prevajalcem, ki so iskali slovensko ustreznico izrazu e-twinning. Vprašala je **Tinkara B.** (e-povezovanje?, e-sodelovanje?), odgovorili pa so **Peter Weiss** (dvojčkanje), **Milan V. Smolej** (enako), **Veronika Dintinjana** (e-partnerstvo), **Sonja Starc** (elektronsko pobratenje).
Na spletnih straneh Slavističnega društva Prekmurja in Prlekije sta objavljena program seminarja mentorjev tekmovanja za Cankarjevo priznanje in prijavnica zanj: http://www2.arnes.si/~ssmsle8/Tretja%20stran/nm-kongres.html. Prijavite se do 10. novembra.
Novosti na spletnih straneh Slavističnega društva Slovenije. Zapisnik občnega zbora SDS je na naslovu http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zapisnik_oz.html. Informaciji o podelitvi častnega članstva Mirku Križmanu je treba dodati še podeljene nagrade: Marcu L. Greenbergu za pormocijo slovenščine v tujini, xxxxxxx.
Univerza na Primorskem in Univerza Ca' Foscari iz Benetk sta 28. 10. v Piranu priredili enodnevni seminar na temo medkulturnosti in se domenili za sodelovanje, menda celo za ponudbo slovenščine v Benetkah.
Društvo Apokalipsa je izdalo tri češke knjižice. Mesec in druge pesmi Petra Hruške je prevedla **Anka Polajnar**, zgodbice Jana Balbána Počitnice pa **Bojana Maltarič**.
Tehnične opombe. Tale številka Kornike v večji meri kot do sedaj citira prispevke iz diskusijskega foruma Slovlit (http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit/), ki združuje trenutno kakih 500 članov, zainteresiranih za debato o književnosti, jeziku, slovenstvu, šoli, univerzi ipd. Urednikova pobožna želja je, da bi se počasi tudi slavisti preselili od papirja za zaslon. Prednosti so finančne, tj. prihranek okroglo 200.000 sit na številko Kronike, in vsebinske, to je možnost nemudnega javnega odzivanja. Davek, ki ga plačujemo za hitrost, pa je v sprijaznjenju s še vedno šepastim servisiranjem naše jezikovne specifike: namesto šumevcev so v posameznih prispevkih tako kar czs-ji. Tudi uredniško poenotenje oz. prevajanje drugih besedilnih elementov (glava sporočila, nekatera ločila in pravopisne odločitve) se je izkazalo nesmiselno. Uredniško delo je bilo v poenotenju fonta in njegove velikosti, vrstičnega razmika, odstavkov, sloga, zapisa spletnih lokacij in enaslovov, pomišljajev in deloma narekovajev ter uporabe ležečega in krepkega tiska. Mogoče tu

v prihodnje še kaj avtomatiziramo, saj je peš poenotenje raznolikih elektronskih sporočil na papirju zamuden posel. Kdor si želi prebirati Kroniko zvečer v postelji, ta jo bo še naprej dobival v papirnati obliki. Kdor pa želi dobivati novice iz slavističnega sveta sproti tako, kot dnevno prebira in odgovarja na epošto, tega toplo vabim, da se pridruži Slovlitu. Teme so zaenkrat take, da Slovlit lahko obenem teši strokovne interese svojega izvirnega članstva in članov slavističnega društva. Če bi se v prihodnje izkazalo, da so interesi slavistov preveč specifični, ustanovimo svoj diskusijski forum. Pogoj je, da začnemo živeti z internetom. Naj vabilo podkrepim z vedno bolj samoumevnim sodobnim prepričanjem, da velja v eksistenco tega, česar ne najdemo tudi na spletu, resno podvomiti. Kost je vržena.
Miran Hladnik
P. S. Še opomba o temle dokumentu. Opravičujem se, ker spletne povezave in enaslovi v njem niso aktivni. Avtomatsko linkanje dokument vse preveč nasmeti, peš pa je preveč zamudno. Vse kaže, da bo naslednja številka Kronike za elektronski arhiv kar v formatu *.doc ali pa bo večinoma iz povezav na diskusijske prispevke v Slovlitu.

Prijavnica med člane SDS
Članarino za leto 2004 (3800 sit) plačajte s plačilnim nalogom na transakcijski račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico, s katero izrazite, da se želite včlaniti v Slavistično društvo Slovenije, pošljite na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne ... teme, da sporočijo svoje e-naslove oz. se prijavijo na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit.

Na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika47.html postavil Miran Hladnik 31. okt. 2004.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Gradivo zbira, ureja in zanj odgovarja
Miran Hladnik

Ljubljana, 3. 12. 2004

Letnik 8, št. 48

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika48.doc

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je
1000 izvodov.

Al prav se piše *evro* ali *euro* (nadaljevanje)

Dear Mr. Jesensek, I would be very grateful for all information I can get about the spelling and usage of the word "euro" in Slovenian. I know that there has been a dispute about how the word is written in the Constitution of the EU. Has there been a public discussion about this in Slovenia? Which spelling have You decided to use, or are there several opinions?

Of course, there is nothing to be done now about the EU constitution: it is printed with "euro" in all language versions. But I think the madness should end there, and all languages should be able to use their own spelling in other EU texts.

We had problems with the euro also in Finnish, because the printed text on the notes is not correct according to the Finnish grammar either (nor in French, Spanish or Portuguese, as You know). The matter was decided by the officials of the Ministry of Finance and the Bank of Finland. The linguists were not consulted nor was there any discussion in the public arena.

So we got new notes and coins with incorrect grammar. Still, there were a few Finns who insisted that the word "euro" could not be declinated, because it wasn't done on the notes and coins. There were others who thought that we must follow the international (=English) practice in all matters of euro in writing, and not our own.

My research institute Kotimaisten kielten tutkimuskeskus and our telephone service got a lot of bewildered questions. We offered co-operation to the ministry of Finance and they published a leaflet about euro that contained besides other practical information, also guidance about writing and spelling "euro". It was distributed to every Finnish household. We put the guidelines also in the Internet, and it was our most popular site for several months. — Best regards, ***Aino Piehl*** (apiehl@kotus.fi), senior researcher, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Research Institute for the Languages of Finland; http://www.kotus.fi), 7. nov. 2004

V luči nedavnih razprav o evrih, bi bil za slovlitovce morda zanimiv tudi tale članek o jezikovnih težavah v Švici, zlasti zaradi prevlade angleščine (članek je kajpak v angleščini): http://www.swhttp://www.swissinfo.org/sen/swissinfo.html?siteSect=105&sid=5320369 — ***Samo Koler***, Gimnazija Bežigrad (skol@gimb.org), 9. nov. 2004

Starši in literatura

Kakšne knjige so po meri šolarjev? je naslov članka v *Delu* **5. 11. 2004, str. 14**, v katerem novinarka **Mimi Podkrižnik** sprašuje **Vlada Pirca** in **Miha Mohorja** o selekciji berila pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje. Temovanja se udeležuje do 7000 osnovnošolcev in do 3500 srednješolcev, na vseslovenski finale pa se jih uvrsti petina. 800 staršem, ki so protestirali proti izbiri nagrajene *Princeske z napako* **Maje Vidmar**, poskušajo dopovedati, da predvsem taka problemska literatura odpira vprašanja in da krute realnosti pred otroki ni mogoče skrivati. Ker je književnost tudi hoja po robu, bi ob upoštevanju skrajno moralističnih principov ostali brez naslovov. **Feri Lainšček** v *Nedelu* 7. nov. 2004 skupaj s sinom, ki hodi v 7. razred, pritrjuje staršem, da je bil izbor *Cimer* **Maje Novak** in *Princeske z napako* **Janje Vidmar** zaradi prezahtevnosti del neprimeren. Nazadnje potoži, da bi rad prepovedal objavo svojih del v čitankah, pa tega menda ne sme storiti. Zdaj se sprašujem, če ne ravnamo proti avtorjevi volji tudi tedaj, ko naročimo študentu o njegovem novem delu napisati seminarsko nalogo. — ***miran***

Pri vsej najini radovednosti in poizvedovanju v kolektivu in širši okolici pedagoških delavcev na dobiva odgovora na vprašanje, zakaj je *Pestrna* obvezno branje v četrtem razredu. Osnovni cilj Bralne značke je spodbujanje in razvijanje bralne, knjižne in književne kulture, predvsem med otroki in mladimi. V svojih prizadevanjih se društvo povezuje z različnimoi strokovnjaki, midve pa še vedno nisva dobili odgovora na vprašanje, zakaj je v 4. razredu devetletke edina obvezna knjiga za BZ Pestrna, ostale si učenci izberejo. Kot slavistka in pedagoginja ne vidiva pozitivnega vpliva na razvoj, miselnost, čustvovanje, razumevanje ... Še več, prepričani sva, da delo ni primerno za devet let stare otroke. Prosili bi vas za mnenje, saj nikjer ne zaslediva meril, po katerih so knjige izbrane oz. nama niti učiteljice, ki v četrtem razredu poučujejo, ne znajo utemeljiti načina izbire knjig. Na kakšen način Pestrna devetletnika spodbuja pri ljubezni do branja? Nikakor ne dvomiva v kvaliteto leposlovnega dela, ampak v izbor. Morda se motiva, zato vas prosiva za mnenje. — ***Vera Gomaz Repovž*** in ***Polona Deželak*** (polona.dezelak@email.si), 11. nov. 2004

Naj navedem nekaj razlogov, zakaj *Pestrna* ni slab izbor branja. Kot oče si želim, da jo moj otrok obvezno prebere, ker:

- na otroku razumljiv način pove, da igra, vsakodnevni obrok hrane, ljubezen staršev, toplo zavetje, lastne igrače in, nenazadnje, šola niso (bile) samoumevne stvari
- mu bo pomagala razumeti prestali dve tretjini sveta
- udarne novice medijev (npr. pred kratkim objavljeno Delovo sliko objokane triletne deklice in dečka, ki morata v Indiji za vsakodnevno preživetje drobiti kamenje), da o TV-dnevniku ne govorimo
- verjamem, da bo učiteljica/telj z obravnavo osrednjih tem v knjigi pripomogla/el k njegovi etični rasti in angažiranosti (in ne praznemu vzbujanju krivde, češ, glej, kako se imaš ti dobro)
- menim, da smo mu ob vsem (materialnem) blagostanju dolžni razkrivati tudi manj prijetne plati človeške nravi

Tudi kot nekdanji otrok bi si želel, da jo prebere, saj so mi bile Bevkove knjige med najljubšimi (je pa res, da Harryja še ni bilo). Povprašal sem tudi starše osnovnošolskih otrok, ki jih poznam, in vsem se je zdela knjiga primerna. Neka mama mi je celo povedala, da jo je otrok zgrožen vprašal, ali je zgodba resnična? To jo je dokončno prepričalo, da je knjiga primerna. — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 15. nov. 2004

Hvala lepa za Kroniko. Ko sem ponovno prebirala mnenja društva staršev in odgovore z mešanimi čustvi (pretežno težkim srcem), sem se še bolj čudila vsemu. Najprej v tolažbo: taki odzivi staršev in drugih posvečenih so že tradicionalni pojav na mednarodnem prizorišču: zdaj tako že vsi vse vedo! In vsakdo ima svojo osebno predstavo o demokraciji. Danes sem dobila novo spraševanje o *Pestrni* ... Sicer pa načelno nimam nič proti delovanju društev staršev, če bi ga le smiselno usmerjali ...

Ustanovili so že Mednarodno združenje za premagovanje odpora do šole (angl. International Consortium on School Disaffection), poročilo o katerem je naslovljeno "Ali naše šole puščajo otroke na cedilu" (*Unesco glasnik*, dec. 2003). Bolj pesimistični kolegi predvidevajo, da bo institucionalizirane šole nadomestilo izobraževanje na daljavo in šole ne bodo več potrebne (njihova edina dokazljiva pozitivna funkcija je, da spravijo otroke s ceste), t.i. domače šolanje brez udeležbe v razredu pa je mogoče že več let v veliko državah, menda uradno tudi pri nas. Manj pesimistični kolegi z univerz pa pravijo, da zadnja leta učijo bolj branje in

pisanje (dobesedno, se pravi ne ustvarjalno pisanje), ker vpis na programe književnosti postaja nezanimiv za 'potrošnike' študija.

Ali ste se že kdaj spraševali o kakšnem sodobnejšem konceptu književnosti, ki bi omogočal bolj prepričljiv pouk tudi za tiste, ki sicer uradno izjavljajo sovraštvo do branja in književnosti (pri nas vse več študentov, ki so sicer prav dobri in odlični na maturi!)? Mogoče npr. književnost kot družbeni diskurz (R. Fowler) ali književnost kot govorno dejanje (M. L. Pratt) in številne variante širše sistemske teorije (Schmidt, Olsen), ki tudi za književni pouk predvideva opredeljivo vlogo 'literarne socializacije', ki jo je mogoče zagovarjati brez ugovora, da je na pamet učenje imen in naslovov nezanimivo. 'Ustaličeni kanoni' že vse od poznih 60. let povzročajo odpor in proteste. Medgeneracijske razlike se tako večajo, da bi to ne smelo več biti nepričakovano.

Društvu staršev pa bi lahko odgovorili, da imajo umetnostna besedila zgolj pomenski potencial, ki ga polni in realizira bralec. Če starš ali starši bere/jo Zupana kot pornografijo, je to mogoče razložiti prevdsem z vsebino njegovega/njihovega osebnega mentalnega sveta in medbesedilnih izkušenj z branjem pornografije. Da so odzivi mladih bralcev nepredvidljivi, so dokazale pripovedi o Harryju Potterju in podobna uspešna besedila, za katera niti založniki niso znali predvideti priljubljenosti. Pa bi kar starši vedeli, kaj in predvsem KAKO brati! — Bodi lepo ***Meta [Grosman]*** (Meta.Grosman@ff.uni-lj.si), 12. nov. 2004

Na cenzorske ambicije starševskega društva, ki protestira proti **Zupanovemu** romanu *Menuet za kitaro* (pod protest se je podpisal **Hubert Požarnik**), se v današnjem *Delu* (Preganjani Zupan, Shakespeare, Rdeča kapica, 18. nov. 2004) odziva **Tone Smolej**. Upravičeno podvomi v vzgojne kompetence staršev, ki se vtikajo v berilo svojih polnoletnih otrok. — ***miran***

Društvo pobuda za šolo po meri človeka protestira proti šolskemu berilu, sklicujoč se na pravno inštitucijo ugovora vesti. Največ so imele z njim opraviti vojaške oblasti, znan pa je tudi v medicini (gl. članek A. Šelih (http://vestnik.szd.si/st9/st9-463-464.htm): "Ugovor vesti sodi med oblike t. i. neposlušnosti. [...] to je praviloma ne-javno dejanje; praviloma je zasnovano na moralnem, religioznem ali drugačnem prepričanju posameznika. [...] Pravo lahko ugovor vesti v omejenem obsegu dopusti. Omejiti pa ga mora z opredelitvijo področja njegovega uveljavljanja ter s prepovedjo oporečnikovega poseganja v pravice drugih pravnih subjektov." Lahko s pomočjo njihovih izkušenj rešimo tudi "problem" *Menueta za kitaro*? — ***miran***, 20. nov. 2004

Kdo bo tisti, ki se bo odločil, da njegova vest ugovarja? Mulci ali starši?
A lahko starši odločajo namesto osemnajstletnika?
A lahko šolar odloča, da se nečesa noče učiti, če tega še ne pozna?
Kako bomo pa pravno ločevali med ugovorom vesti in lenobo?
Se bo potem lahko uveljavil ugovor vesti tudi pri drugih predmetih?
Moja vest bi v gimnaziji recimo močno ugovarjala fiziki, če bi lahko. —
Simona [Klemenčič] (simona.klemencic@guest.arnes.si), 22. nov. 2004

Nisem prepričana, da ste že objavili povezavo, zato jo pošiljam vsem, ki bi želeli o tem vedeti kaj več:
http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=e458fe6590a9ab872984a1f3a0a7a03304&source=Delo
Članek je odličen, vreden branja. Moram priznati, da me je pomiril. Saj ni problem v Zupanu. Še manj v Berku, ki seveda ne pooseblja vsega slovenstva ali "človeka", kot so se izrazili starši. Gre za to, da imamo starši neko silno željo, obvarovati mladičke pred zlom, ki je na svetu. Razumljivo, vendar neizvedljivo. V času, ko sta nasilje in spolnost ob vsaki (neprimerni) uri na televiziji, ko med poročili skoraj ne vidimo več kaj drugega kot vojne (in to precej slikovito), da ne omenjam španskih nadaljevank, nasilnih risank in neumnih reklam, je nerazumno pisati o škodljivosti *Menueta za kitaro*. Dijaki dandanes povečini vedo precej več, kot si mislimo. Morda so nekateri resnično moralno ogorčeni nad začetkom romana, vendar so dovolj stari, da vejo (ali bi naj vedeli), da se knjige ne sodi po platnicah.

Ne morem mimo citata iz članka, da namreč roman vsebuje "vulgarne izraze in razvrednotenje človeka (moškega in ženske) v odnosu do sočloveka in samega sebe ter prikazovanje človeka predvsem kot nagonskega bitja". A ne gre ravno za to, da vsaka vojna razvrednoti človeka do skrajnosti?!

Z gimnazijcem, čigar "vest" mu ne dopušča, da bi bral naprej, pa sočustvujem. Življenje mu bo odkrilo pravi obraz, ko bo na to najmanj pripravljen.

Če se lotimo izganjanja nasilja, erotike in drugih neprimernih tem, ki ne vzgajajo "v skladu z vrednotami, kot so ljubezen, vera, upanje, spoštovanje, dobrota, zvestoba ...," iz učbenikov, pa lahko po kratkem postopku zabrišemo ven vse od a do ž. Življenje pač piše drugačno poezijo, kot bi jo hoteli cenzorji. In ker je bistvo

umetniške književnosti že po definiciji v njeni estetski funkciji, se jo da seveda razlagati na več načinov. Navadno se poslužujemo tistega, ki nam je najbolj pri roki za namene, ki jih imamo, kakršnikoli že so. — ***Mojca Tomišič*** (Mojca.Tomisic@guest.arnes.si), 24. nov. 2004

Članke boste brez problema našli, če v *Delovem* iskalniku vpišete *Menuet za kitaro*. To sva naredili s sestro, ki je maturantka in jo je zanimalo, kaj pravijo na to temo. En članek ali prispevek je napisala tudi **Marta Zabret**, ki je sicer njena profesorica matematike, in je tudi vreden branja. Sicer pa imajo vsi sestrini sošolci pozitiven odnos do *Menueta za kitaro* in do **Zupana** ... sicer pa mislim, da so takšni maturantje v večini. Ampak to je samo moje mnenje. — ***Nina Heferle*** (nina.heferle@guest.arnes.si), absolventka slovenščine, 25. nov. 2004

O literaturi pri maturi. Čeprav od letošnje pomladi nisem več članica Predmetne maturitetne komisije za slovenščino, me javni odzivi na letošnji maturitetni izbor spodbujajo, da o njih kaj javno rečem tudi sama. Letošnji odzivi namreč niso prvi, ki so kritični do literarnega dela maturitetnega izpita iz materinščine – spominjamo se podobnih očitkov o "pornografiji" v romanu *Ljubezen* **Marjana Rožanca** , o odobravanjih in zavračanjih ponovitve **Bartolovega** *Alamuta*, o "prepovedovanju" uporništva mladim generacijam(slednje ob Samorastnikih pri poklicni maturi), o "prepovedovanju" nekaterih priročnikov, pa o šolskem eseju nasploh, ki da zatira "spontano ustvarjalnost" in se ga ne da oceniti itd. Večletnemu pozornemu spremljevalcu je edini prepoznavni skupni imenovalec takih očitkov, da pravzaprav nimajo (konstruktivnega) skupnega imenovalca. Razen morda tega, da literatura vsaj v šoli Slovencem ni obrobna zadeva, oziroma, da je to dosti manj, kakor bi mogli soditi po številu kupljenih ali prebranih knjig.

Našteti pomisleki javnosti pa so vendarle vsaj toliko kot javna tudi strokovna zadeva, čeprav se to dejstvo v debatah pogosto minimalizira. Strokovni plati, tako kot je to nasploh, naključni opazovalci ne morejo do potankosti slediti, zato je včasih težko videti, da imajo odločitve maturitetne komisije tako literarno kakor pedagoško strokovno podlago. Zato niso, kakor bi nekateri radi prikazali, sprejete na pamet, brez skrbnega tehtanja in sklepnega konsenza celotne komisije, sestavljene iz nazorsko raznordnih strokovnjakov z univerze in učiteljev praktikov, med katerimi s(m)o tudi starši. Naj torej s svojega zornega kota skiciram nekaj mogočih strokovnih odgovorov na letošnje dileme v zvezi z Zupanovim *Menuetom za kitaro*.

1. Zakaj Zupanov roman? Zato, ker po tematiki ustreza naslovnemu problemu letošnjega maturitetnega sklopa o posamezniku v mejni situaciji/vojni(vsako leto so izbrane kombinacije literarnih del, ki na umetniški in v literarni vedi priznan način ter s predvidljivo dostopnostjo dijakom obravnavajo temeljna človeška vprašanja). Zupanov roman prikazuje mladega človeka, ki ga v vojno vodi pravzaprav avanturizem in samodokazovanje. Vendar mu politično discipliniranje nadrejenih po eni in vojne razmere po drugi strani dokažejo, da je bil poln napuha in napačne samopodobe ter ga oblikujejo v zrelo osebnost, ki ceni življenje in prijateljstvo, in je hkrati grenko kritičen ob spoznanjih o puhlosti vsiljenih črno belih ideologij. Ta roman drugače kot tradicija pred njim prikazuje partizanstvo in herojstvo, pisec drugače gleda na domače in tuje nasprotnike in soborce in še marsikaj. Izbran je bil tudi zato, ker je po karakterizaciji osrednjega junaka in prikazu vojnih razmer ter medčloveških odnosov in deloma celo dogajalnega prostora primerljiv s Hemingwayevim romanom *Komu zvoni*. Oba skupaj sta se zaradi vsega tega in dokajšnje berljivosti zdela dobra kombinacija za skrbno šolsko branje, pogovor o odprtih vprašanjih in načinu njihove ubeseditve ter za opredeljevanje do njih. Če je ob Zupanu že bil kak pomislek o sprejemljivosti za dijake, se je nanašal na formalne značilnosti romana – veliko je dijakom težje dojemljivega notranjega monologa in retrospektive, meditativen, ne pa všečno zgodben je tudi začetek romana, kar je za bralca pogosto manj zanimivo, in kar vse zahteva pozornejše branje in sodelovanje pri razčlenjevanju. A učiteljem in bralni izkušenosti dijakov pred maturo zaupamo, da bodo "strli" te literarne orehe, prav tako pa znali prepoznati tudi aktualnost same tematike.

2. Kaj je s "pornografijo"? Na možnost, da bi roman utegnil biti sporen bolj za starše kakor za (polnoletne) dijake na razvojnopsihološki stopnji kritičnih bralcev, in to zaradi "pornografije", ni nihče pomislil. Prvič zato, ker je količinski delež teh prizorov zanemarljivo majhen, drugič zato, ker ti erotični prizori (najbrž je najbolj veristično tisti na kmečki peči) niso v romanu s primarno "pornografskimi", tj. nagone dražečimi nameni, ampak jih je potrebno razumeti v kontekstu romana, kot del karakterizacije vitalnega in samozadostnega glavnega junaka , ki se mu tovrstni podvigi v njegovi življenjski rasti v luči pomemnejših in skozi hude preizkušnje pridobljenih vrednot (prijateljstvo, vrednost življenja) postopoma kažejo v drugačni perspektivi. (Pornografskih ali drugače spornih romanov iz trivialne produkcije maturitetna komisija kljub svoji profesionalni "liberalnosti" ne bi podpirala!). — Vse to, in tudi morebitno končno bralčevo zavrnitev takega opisovanja erotike v literaturi, omogoča šele kompleksni naravi literanih besedil ustrezno večplastno, odprto, vsebino in obliko upoštevajoče branje, ne pa zavračanje pred to, skozi pogovore s sošolci in učiteljem pridobljeno bralno izkušnjo. Izkušnje dobrih profesorjev, izražene tudi v debatah o tem "problemu", so, da dijaki angažirano sodelujejo pri pogovorih

ob takem branju. In da jih taka dejavnost nikakor ne spodbuja k temu, da bi sami sledili problematičnim junakovim dejanjem, pač pa, da cenijo možnost, da o takih rečeh sploh govorijo, saj jih kot problematične občutijo, možnosti za pogovor pa je v šoli in doma premalo!

3. Zakaj predpisovanje, ne pa izbirnost? Dva razloga sta. Prvi je ta, da morajo imeti za maturitetni izpit vsi dijaki enake pogoje, torej enako snov. Torej ne more nekdo "izbrati" knjig po sto, drugi pa takih po tristo strani, ki so enkrat po volji enega učitelja (staršev?) ves čas iste in predvidljive, drugič pa po volji drugega pa vsako leto drugačne in za branje zahtevnejše ... (Le ugibamo lahko, kako bi na maturitetne priprave učinkovala možnost izbire med npr. 10 naslovi – bi bila panika udeleženih, internetna reprodukcija in spremljajoče komercialne dejavnosti večje ali manjše? Kako se v taki izbirnosti odločajo tisti, ki jo imajo? Berejo, v strahu pred izpitom, vse ali, zanašajoč se na "ustvarjalnost", nič?). Res je v tem tudi nekaj "prisile" na začetku, tako kot se ji pri izpitni oz. šolski snovi tudi sicer ne da izogniti (podobno pri likovni vzgoji, glasbi ipd.), a da bi branje umetniške literature spodbujalo ugovore vesti, je malo nenevadno po mojem tudi v mednarodni areni. Drugi razlog pa je način priprave na maturitetni esej, ki je obenem (ali predvsem) sklepno dejanje pri spodbujanju komunikacije z literaturo pri dijakih. Namen obravnave maturitetnega sklopa je namreč ta, da se pri pouku v zadnjem letu šolanja bodoči izobraženci na poglobljen način, ob branju v nadaljevanjih, pogovoru, opredeljevanju, primerjanju literarnih obravnav določenega problema, srečajo s književnostjo kot s posebnim področjem človekove ustvarjalnosti. Da v procesu take obravnave dobijo izkušnjo z odprim branjem, da izostrijo zmožnost zaznavanja in načine prepoznavanja umetniških lastnosti prebranega. Ker je cilj take obravnave pogovor in izmenjava mnenj (to vodi k razvoju kritičnega mišljenja, kar deklarativno vsi podpiramo), je pač potrebno, da vsi sodelujoči vedo, o čem govorijo. To pa je tedaj, kadar ob določenem času berejo isto (po merilih literarnega vrednotenja kakovostno in bralnemu razumevanju dijakov dostopno) knjigo.

4. Učinki: Učinki takega pouka, ki ga je sistematično spodbudilo šele tako zunanje preverjanje, so kljub takemu (ciljem prilagojenemu) predpisanemu načinu izbiranja po naših izkušnjah čedalje bolj pozitivni. Dijaki se namreč čedalje pogosteje zavedajo,da na ta način pred maturo ob pomoči strokovnjaka temeljito preberejo in spoznajo nekaj kakovostnih literarnih del. Mnogi sami priznavajo, da jim to zelo koristi, ker se "naučijo brati knjigo", nekateri takih pogovorov in pisanja pogrešajo tudi kasneje, med študijem. Ob branju konkretnih predpisanih knjig torej hkrati "trenirajo" zmožnosti za občutljivo in odprto literarno branje sploh, tako, pri katerem je bralec s knjigo v dejavnem dialogu, razume in sprejema njeno večpomensko naravo in si bolj zavestno razlaga njene posebnosti. Ob tem pa razume dejstvo, da njegova interpretacija ni edina, pač pa ena od mnogih enako legitimnih, ki jih sicer lahko zavrača, ne more pa jim zanikati pravice do obstajanja in izrekanja. Vsa tovrstna spoznanja so posledica osmišljenega bralnega usposabljanja, ki so ga sistematično deležne šele generacije od uvedbe mature in prenove (v praksi še ne povsod enako intenzivno, ponekod pa prav presenetljivo dobro). To usposabljanje ima svoje notranje (mednarodno primerljive) didaktično strokovne značilnosti in temelji na pedagoško literarnem načelu, da vzgojni cilj literarnega pouka ni v "kazanju edino prave poti", t.j. v dajanju avtoritativnih in edino mogočih sodb in interpretacij, pač pa v spodbujanju strpnega dialoga različnih načinov mišljenja in izražanja o določeni umetniški temi. Kot sledi iz povedanega, te možnosti ponuja tudi Zupanov roman, v katerem ozaveščeni in razmišljujoči bralec najde vse kaj drugega kakor "pornografijo". Želeti bi bilo, da bi razvijanje sposobnosti tolerance ob vseh spoznanjih, ki jih tudi sicer ponuja besedna umetnost, želeli pri maturantih ("zrelih") tudi razvojni psihologi in starši. In da bi, kar se literarne vzgoje tiče, vendarle bolj zaupali tudi strokovnjakom, tako kot jim npr.pri šolski matematiki ali psihologiji. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 29. november 2004

Samo drobcena replika na naslednji citat iz enega od prispevkov na vaših straneh (posredovala mi ga je kolegica Alenka Hladnik).

"Želeti bi bilo, da bi razvijanje sposobnosti tolerance ob vseh spoznanjih, ki jih tudi sicer ponuja besedna umetnost, želeli pri maturantih ("zrelih") tudi razvojni psihologi in starši. In da bi, kar se literarne vzgoje tiče, vendarle bolj zaupali tudi strokovnjakom, tako kot jim npr. pri šolski matematiki ali psihologiji." (Boža Krakar Vogel)

Žal o zaupanju tudi tu ne moremo govoriti. Pred nekaj leti je protestno odstopila celotna predmetna komisija za matematiko, ker je krovna državna maturitetna komisija razveljavila dve matematični maturitetni nalogi zaradi "strokovne oporečnosti". Z nalogama ni bilo prav nič narobe; pokazalo se je le tisto, kar potrjujejo mnoge mednarodne raziskave: slaba matematična in tudi siceršnja pismenost naših mladostnikov. Nalogi sta odigrali vlogo grešnih kozlov, da je bila razpršitev rezultatov sprejemljiva in cesarjeva golota manj opazna. Zdaj so naloge osnovnega nivoja "strokovno brezhibne": tipske in s preprostimi enostavčnimi povedmi. — ***Marta Zabret***, z večstavčnimi povedmi zasvojena profesorica matematike

P. S. Da bi tričetrt državljanov Slovenije matematiko takoj po tretjem razredu osnovne šole uvrstilo med izbirne predmete, je kaj verjetna hipoteza. Upajmo, da ne bo na POP-prangerju takoj po rompompomu na račun opolzkih državnih čtiv še učenje Zdravljice na pamet, poštevanka in drugo nasilje nad možgani nove ere. Kajpak v najnovejšem duhu demokracije in strpnosti. Oprostite za motenje posesti; tudi s svojim prispevkom v Delu na rovaš Menueta za kitaro vam nisem hotela hoditi v zelje. Ob omejenostih, fundamentalizmih in nagih cesarjih mi prsti kar sami poletijo po tipkovnici ... (marta.zabret at guest.arnes.si), 30. nov. 2004

Branje

Pri ameriški humanistični fondaciji beležijo 10-odstotni upad branja od 1982 dalje (http://www.nea.gov/pub/ReadingAtRisk.pdf); pri mladih je osip bralcev še večji. Gre samo za novo obliko stare skrbi, ki jih rojevajo tehnološke spremembe v komunikaciji, ali za čisto nov proces? Kakšne so njegove posledice za vzgojo, kulturo in umetnost, si zastavljajo vprašanje ameriški humanisti (http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0343.html).

Ob nedavni časopisni knjižni akciji in zdajšnji časopisni prodaji devedejev (knjiga in DVD za samo 1000 sit) **Samo Rugelj** v sobotnem *Delu* (Med kioskom in internetom, 13. nov. 2004, 31) kaže na nefleksibilnost knjižnega trga v primerjavi s trgom drugih medijev, kar zlasti pri nas knjigo draži in je vzrok za to, da ljudje posegajo po drugih medijih. Prispevek je vzbudil polemiko z **Dragom Bajtom**. — ***miran***

ena pripomba o branosti, ne da bi pogledal spletni vir. pogosto se za branje smatra zgolj branje tiskanih medijev, s knjigo kot nespornim favoritom. je pa tudi tako, da se bere tudi iz digitalnih medijev (ekran s podatki iz interneta, SMS sporočila, IRC, instant messengerji in podobno) skratka, pogosto se opuščanje medija tiska razume kot opuščanje branja, medtem, ko gre morda zgolj za zamenjavo dominantnega medija, ki pa se nič manj ne bere. — lp, jaka [***Jaka Železnikar***] (jaka@jaka.org), 15. nov. 2004

Zdravljica

Dober dan! Sem učenka gimnazije Bežigrad in delam na temo Prešernova Zdravljica in imam vprašanje na katerega ne znam odgovoriti in to vprašanje je če mogoče veste kdo je izbral Zdravljico za himno? Ime te osebe. Že v naprej se zahvaljujem, če mi boste lahko pomagali! — ***Kristina [Janež],*** Gimnazija Bežigrad, 2.j (kristina.janez@email.si), 14. 11. 2004

Tudi mene bi zanimalo, katera oseba je izbrala Prešernovo Zdravljico za državno himno Slovenije. Na oder z njim, da mu bomo mogli zaploskati! — ***Franc Kattnig***, Rožek na Koroškem (franc.kattnig@mohorjeva.at), 14. nov. 2004

Spoštovani! Ne vem, če je moj odgovor stoodstotno točen, a v spominih imam, da smo v drugi polovici osemdesetih let na osrednji Prešernovi proslavi v Cankarjevem domu vstali, ko so zaigrali prve tone Zdravljice. Če se prav spomnim, je bil med pobudniki ali celo pobudnik akcije **Matjaž Kmecl**, ki nas je k temu dejanju tudi spodbujal že prej. Bilo je zanimivo gledati nekatere funkcionarje, ki so se sprva malo obotavljali – a tedaj je večina obiskovalcev že stala – in izkazovala spoštovanje – naši himni. Pozdrav! — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 14. nov. 2004

Zdravica je bila sprejeta za državno himno 27. sept.1989 ob spremembi ustave. O tem je poročal **Miran Potrč** 14. oktobra Josipu Vidmarju, ko mu je prišel voščit za rojstni dan z Milanom Kučanom, Janezom Stanovnikom, Jožetom Smoletom in Borisom Šinigojem. Pričevanje je zapisano na video-traku. V spominu imam, da jo je intonirala Veliščkova, se pa moram prepričati. Z očetom sva prvič stala pri Zdravljici na otvoritvi Trubarjeve domačije. — ***Živa [Vidmar]*** (ziva.vidmar@cankarjeva-z.si), 15. nov. 2004

Po enem viru je skupščina sprejela Zdravljico za državno himno 27. sept. 1989, po drugem pa 29. marca 1990. O avtorju predloga dokumenta ne poročata. — ***miran***, 14. nov. 2004

Spoštovani! Pripomba: na Prešernovi proslavi smo ob Zdravljici vstali vsaj dve leti prej, torej 1988 in 1889 – februarja) – in takrat še ni bila uradna himna, živo se spominjam, kako nekaterim politikom to vstajanje ni bilo všeč. Sprejem himne z amandmaji (Potrč Vidmarju) je bil potem le uradna potrditev tega, kar je med nami zares začel Matjaž Kmecl. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 15. nov. 2004

Kolikor vem, velja za predlagatelja takratni predsednik (takratne) SZDL **Jože Smole Božiček**. — ***Samo Koler*** (skol@gimb.org), 15. nov. 2004

Ali pak slovenska nacionalna himna še naprej ostaja "Naprej zastava Slave", če je Zdravljica državna? — ***Miha Rus*** (MihaR@iolar.com), 15. nov. 2004

Spoštovani! Malo sem se pozanimala naokrog in moram malo popraviti zgodbo o Zdravljici. Res so jo prvič kot himno z vstajanjem itd. izvajali na odprtju Trubarjeve domačije. Pobudnik je bil takrat Matjaž Kmecl, ki je pridobil za idejo Jožeta Ostermana – in ko so pobudniki to izpeljali, se jim je (po izjavi M. Kmecla) Josip Vidmar takoj pridružil (in z njim jasno tudi Živa). Tako je himna zaživela – in na prvem naslednjem slavju ob Prešernovem dnevu 1987 v CD je pesem že učinkovala kot himna. Vstala je vsa dvorana, nekateri so se sicer za hip obotavljali (verjetno zaradi obzira do Beograda) – a je tudi njih potegnilo. Jože Smole – moj sošolec je pobudnik marsičesa, a tega ni bil. Se je pa verjetno pridružil. Vsem lep pozdrav. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 17. nov. 2004

Kar zadeva Presernovo Zdravljico, ni odvec navesti, zakaj ta pesem ni izsla v prvi izdaji *Poezij*. Pesnik je v skrbi, da ne bi ogrozil izida cele zbirke, ze umaknil tretjo kitico, ko pa je dunajska cenzura izlocila se cetrto, je bilo to za pesnika prevec in je kratko-malo umaknil vse kitice Zdravljice. Glede na to bi Preseren na prvo in sedmo kitico omejeno himno tezko se stel za Zdravljico. Zanimivo pa bi bilo vedeti, kaj je predlagatelje himne motilo, da so cenzurirali 2., 3., 4, 5., 6. in 8. kitico! — ***Vlado Nartnik*** (Vlado@zrc-sazu.si), 17. nov. 2004

Spletnice

Prvonovembrski predah je bil blagodejen za debelitev literature na spletu. Nastalo je novo spletišče Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html), ki vsebuje informacije o prireditvah (Cankarjevo priznanje), pokrajinskih slavističnih društvih, pravilnik, zgodovino društva, zapisnike sej, prijavnico, članke o zgodovini SDS, tekmovanju za Cankarjevo priznanje, seznam častnih članov, arhiv društvene kronike,

priložnostne prispevke, povezave na društvene publikacije (SR, JiS), bibliografijo kongresnih zbornikov in zbirke Slavistična knjižnica, povezavo na slovlitovski forum itd.

Med leposlovjem je novost 4. knjiga *Belih menihov* **Ivana Zorca** (http:/www.ijs.si/lit/menihi.html-l2), popravljena sta oba sonetna venca sonetnih vencev **Valentina Cundriča** *Molitvenik peščeni* (http://www.ijs.si/lit/cund1.html-l2) in *Terjatve* (http://www.ijs.si/lit/cund2.html-l2).

Od **Hladnikovih** člankov so bili pospleteni jubilejni zapis o **Matjažu Kmeclu** (http://www.ijs.si/lit/okmeclu.html-l2), dva članka o *Alamutu*, eden za radio (http://www.ijs.si/lit/alamut_radio.html-l2) in ocena spremne besede **Michaela Bigginsa** k novemu prevodu romana v angleščino (http://www.ijs.si/lit/alamut4.html-l2). Precej je bilo novosti v bibliografiji prevodov slovenskega leposlovja v angleščino (http://www.ijs.si/lit/slov_lit.html-l2). O rivalstvu med **Gradnikom** in **Župančičem** govori članek http://www.ijs.si/lit/osle.html-l2, o razmerju računalniki-slovenščina serija prispevkov za tržaški radio http://www.ijs.si/lit/ts1.html-l2, o slovenski literarni vedi na internetu se da v angleščini prebrati na http://www.ijs.si/lit/kiel.html-l2, o poskusni kritični izdaji Gradnikovih *Pesmi o Maji* pa na http://www.ijs.si/lit/eizdaje.html-l2. Druge reči, tudi to, kako **Vuk Čosić** hvali Hladnika (http://www.ijs.si/lit/cosic.html-l2) se najdejo v http://www.ijs.si/lit/hlad_bib.html-l2 (povsod el dva v končnici in ne dvanajst!).

Http://www.uradni-list.si/1/ulonline.jsp?urlid=200486&dhid=71249 – *Zakon o javni rabi slovenščine*.

Http://www.kiberpipa.org/modules.php?op=modload&name=News&file=index – predavanje **Andraža Torija** Intelektualna lastnina in copyleft.

Http://www.jaka.org/prog/lista/plista-sl-arhiv-izpisi.cgi?izpisi=2004-11-22- –-predstavitvi.txt – dve predstavitvi internetne umetnosti **Jaka Železnikarja**.

Http://computerphilologie.uni-muenchen.de/cpj-archiv.html – arhiv razprav zbornika *Computerphilologie*.

Http://seattletimes.nwsource.com/html/books/2002094889_alamut19.html – poročilo o novi angleški izdaji *Alamuta*, Seattle Times.

Http://seattletimes.nwsource.com/html/movies/2002094621_slovene19.html – State of Art: The New Slovene Avant Garde (o velikem uspehu dnevov slovenske umetnosti v Seattlu; iz *Seattle Times*).

Http://www.ff.uni-lj.si/center-slo/l4.asp?L1_ID=30&L2_ID=5&L3_ID=114 – program impozija Obdobja 9.–11. dec. 2004, ki ima letos naslov *Slovenska kratka pripovedna proza*; predsednica **Irena Novak Popov**.

Http://scholar.google.com – preizkusna verzija znanstvenega iskalnika; šteje tudi citiranost razprav.

Http://nl.ijs.si/isjt04/zbornik/ – zbornik referatov o jezikovnih tehnologi jah, 2004, ur. **Tomaž Erjavec** in **Jerneja Gros**.

Http://www.ustanova-szf.si – štipendije za doktorande.

Http://www.sciencedirect.com – založnika Elsevierja spletna ponudba znanstvenega časopisja, tudi revija *Poetics*.

Http://www.islovar.org – terminološki slovar informatike, ur. **Katarina Puc**.

Http://www.rtvslo.si/modload.php?&c_mod=static&c_menu=1048036159 – avdio in video arhiv RTV Slovenija ima tudi nekatere literarne oddaje.

Mala šola opismenjevanja

Kako hitro do spletnih naslovov, objavljenih v pdf-verzijah Kronike na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html? Če bi polpismeni urednik znal prav pripraviti dokument, bi bilo treba samo klikniti na povezavo. Ker pa tega (še) ne zna, je treba storiti takole. Dokument odpre program Adobe reader (dobiš ga zastonj na internetu). V meniju klikni ikono s črko T in potem z miško označi želeni spletni naslov. S ctrl + c ga spraviš v spomin, z alt + tab se preseliš v brskalnik (mimogrede: zaradi težav z Iexplorerjem sem jaz prešel na Firefox – http://www.mozilla.org), ki si ga odprl že prej, in ga tam odložiš v ukazno vrstico s ctrl + v.

S pritiskom na vnašalko (enter) je dokument tu. Sveža verzija Adobe readerja omogoča tudi kompleksno iskanje po spisih. V iskalno polje vpišeš iskano besedo; odpre se posebno okno z zadetki, ki pokažejo iskano besedo skupaj s kontekstom. S klikom se preselimo na poljubno najdeno mesto v tekstu.

V Wordovih dokumentih povezavo kliknemo skupaj s krmilko (ctrl).

Objave

Tretja letošnja številka *Slavistične revije* je posvečena sedemdesetletnici akademika profesorja **Matjaža Kmecla** – jubilejni nagovor mu je sestavil njegov učenec **Miran Hladnik**, bibliografijo pa **Anka Sollner Perdih**. Številko sestavljajo trije literarnoteoretični oz. literarnozgodovinski prispevki, in sicer Nacionalna ideja in narodni nazor v luči slovenskega romana od 1909 do 1997 **Franca Zadravca**, Problem vrstnega razlikovanja v kratki prozi **Toma Virka** in Govekarjeva afirmacija Émila Zolaja **Toneta Smoleja**, sledita dva jezikoslovna prispevka – Besedotvorna teorija Ju. D. Apresjana na poti k tipologiziranju slovarske večpomenskosti **Jerice Snoj** in Problemi in perspektive jezikovnega sporazumevanja v sodobnem svetu **Janusza Bańczerowskega**. Med ocenami – zapiski – poročili lahko preberemo oceno poskusnega snopiča Frazeološki slovar slovenskega jezika, ki jo je napisal **Jürgen Petermann**, poročilo Iva Pranjkovića Pomemben zbornik o večjezičnosti in prispevek **Marine Zorman** o slovenskem etimološkem slovarju Marka Snoja. — ***Andreja Žele*** (andreja.zele@zrc-sazu.si), nova tehnična urednica SR), 10. nov. 2004

Izšla je nova, peta letošnja številka *jezika in slovstva*, ki na 98 straneh prinaša pet razprav, štiri ocene in tri poročila. Tokratne razprave se ukvarjajo s poezijo Gregorja Strniše, aktualno slovensko dramatiko, mladinsko prozo, pojavom določnosti v slovenščini ter vlogo členkov kot besedilnih povezovalcev. **Andreja Žižek Urbas** v razpravi "Pojmovanje časa in prostora ter kozmologija v poeziji in poetiki Gregorja Strniše" interpretira zadnjih pet zbirk Gregorja Strniše kot kozmološke modele, v katerih se na svoj način definirata prostor in čas. **Mateja Pezdirc Bartol** ("Najnovejša slovenska dramatika med platnicami in odrom") opisuje položaj najnovejše slovenske dramatike med dramskimi besedili in njihovimi uprizoritvami in se opredeljuje do problema t. i. krize nacionalne dramatike. Razprava **Dragice Haramije** "Tema smrti v slovenski prozi" je analiza približno petdesetih proznih del iz otroške in mladinske književne produkcije, v katerih se smrt pojavi kot tema ali kot motiv. Med dejavniki, ki vplivajo na vlogo smrti, se v razpravi kot bistvena pokaže starost bralca, saj je razumevanje smrti pri otroku močno povezano z njegovim kognitivnim razumevanjem. **Mojca Schlamberger Brezar** ("Diskurzivni pristop k problemu določnosti v slovenščini") obravnava slovnično kategorijo določnosti z diskurzivnega vidika, posebno pozornost pa namenja očitnemu razkoraku med govorjenim in zapisanim jezikom glede rabe določnosti, v čemer vidi avtorica možni vzrok za pogoste napake pri izbiri med določno in nedoločno obliko. **Mojca Smolej** se v razpravi "Členki kot besedilni povezovalci" osredotoča na členke v vlogi besedilnih povezovalnih sredstev, ki izražajo pomensko-logična razmerja med deli besedila, kar pomeni, da ti členki ne vstopajo v pomensko razmerje s stavčnimi členi in deli povedi. — Rubrika Ocene in poročila je tokrat pretežno literarnovedno obarvana. **Silvija Borovnik** ocenjuje knjigo **Mire Delavec** *Nedolžnost in sila: življenje in delo Josipine Urbančič – Turnograjske*, **Teja Marjana Lokar** z natančnim shematskim pregledom poroča o značilnostih prevajanja slovenske proze v Avstriji, **Blanka Bošnjak** podaja oceno zbornika razprav *Literarni izzivi*, **Rada Lečič** piše o pesniški zbirki **Silvane Paletti** *Rezijanska srčna govorica*, napisani v rezijanskem narečju, **Anita Vodišek** pa predstavlja drugi del sintetične monografije **Franca Zadravca** *Slovenski roman 20. stoletja*. Sledita poročili o izvajanju mednarodnega projekta Labicum na Univerzi na Primorskem (**Vesna Mikolič** in **Karin Marc Bratina**) ter o Dnevih slovenske kulture in umetnosti "Dotik", ki so maja letos potekali v Vidmu (**Rada Lečič**). Revijo sklepajo jubilejni zapis o **Stanku Šimencu Gregorja Kocijana**, osebna čestitka **Petra Svetine Helgi Glušič** in **Matjažu Kmeclu** ter predstavitev številnih knjižnih novosti, priporočenih v branje. Elektronski JiS domuje na http://www.jezikinslovstvo.com. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik Jezika in slovstva (matjaz.z@gmx.net), 18. nov. 2004

Marija Stanonik je spet napisala eno debelo in tehtno knjigo: *Slovstvena folkloristika: Med jezikoslovjem in literarno vedo* (Ljubljana: Založba ZRC, 2004), 503 strani.

Alenka Jensterle Doležal je pri SM objavila disertacijo *Mit o Antigoni v zahodno- in južnoslovanskih dramatikah sredi 20. stoletja.*

Izšli sta kar dve knjigi **Mete Grosman:** Zagovor *branja: Bralec in književnost 21. stoletja*, Ljubljana: Sophia, 2004, 310 str. (cena v predprodaji 3500 sit, naročila na http://www.zalozba-sophia.si) in

Meta Grosman, *Književnost v medkulturnem položaju,* Ljubljana: ZIFF, 2004, 22 3 str.

Izšla je 56. številka biltena *Letter Society for Slovene Studies* (ur. **David F. Stermole**): http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newsletters.html. V njem beremo program ameriškega slavističnega kongresa (AAASS), kjer sta med drugimi na programu tudi **Marko Juvan** in **Jurij Fikfak**.

V pismih bralcev v Delovi Sobotni prilogi 6. nov. 2004 (31) **Milan V. Smolej** komentira intervju s salzburškim slavistom **Ottom Kronsteinerjem**; informacija o članku tudi v http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika47.html, članek pa odmeva tudi med venetologi.

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU in Založba ZRC predstavljata novo knjižno zbirko Studia litteraria (ur. **Marko Juvan** in **Darko Dolinar**). Letos izideta v zbirki dve monografiji, **Drago Šega**: *Literarna kritika* in **Marijan Dović**: *Sistemske in empirične obravnave literature.* Vabimo Vas na predstavitev zbirke na 20. slovenskem knjižnem sejmu v četrtek, 2. decembra 2004 ob 12. uri v Cankarjevem domu, dvorana E 2. — Inštitut začenja novo zbirko monografij in tematskih zbornikov, s katero skuša v bolj odprti, prožnejši obliki obnoviti tradicijo *Literarnega leksikona* [...] Zbirka bo posegala v vsa območja literarne teorije in literarne zgodovine: od temeljnih opredelitev literature in njenih razmerij z drugimi družbeno-kulturnimi in umetnostnimi področji prek raziskav posameznih literarnih zvrsti, smeri in obdobij do kritičnih predstavitev novih smeri in problemov literarne vede ter njihovih aplikacij na konkretne literarne pojave. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si), 30. nov. 2004

Uredniška mila prošnja. Potlačite sramežljivost in sporočajte redno o svojih dosežkih: knjigah, razpravah, konferencah, simpozijih, projektih, ustvarjalnih ali jezikovnih dilemah ..., na naslov slovlit@ijs.si – pri obliki dokumenta izberite golo besedilo namesto html. — ***miran***

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

10. 2. 2005 pripravlja SAZU strokovno zborovanje ob 100-letnici rojstva **Bratka Krefta**; prijave z referati do 15. decembra 2004.

Interdisciplinarno znanstveno posvetovanje **Gašper Križnik** (1848–1904) in njegov čas, Kamnik, 24., 25. 11. 2004, Motnik, 26. 11. 2004. S slavističnimi temami so sodelovali **Marjeta Humar**, Strokovno izrazje pri Gašperju Križniku, **Iskra V. Čurkina**, Pervaja komandirovka I. A. Boduena de Kurtene v slovenskie zemli (1872–1873) i ego znakomstvo s Gašperom Križnikom, **France Malešič**, Vsaka povedka svoje mesto najde, **Florijana Uršič**, **Andreja Štorman**, Bibliografija Gašperja Križnika, **Jožica Škofic**, Križnikova predstavitev motniškega govora, **Peter Weiss**, Narečni seznami Gašperja Križnika za Jana B. de Courtenaya, **Karmen Kenda Jež**, Odsev raziskovalnih izhodišč Jana Baudouina de Courtenaya v delu Gašperja Križnika, **Aleksandra Bizjak**, Strukturna zgradba folklorne pripovedi, **Marija Stanonik**, Narečna poetika v folklornih pripovedih iz arhivirane zbirke G. Križnika, **Monika Kropej**, Pravljična motivika v rokopisnem gradivu Gašperja Križnika, **Martina Piko Rustia**, Izid Križnikove zbirke folklornih pripovedi v Celovcu, **Mirjam Mencej**, Čarovništvo v Križnikovem gradivu, **Marija Klobčar**, Odsev resničnosti v Križnikovih zapisih ljudskih pesmi, **Aleksander Bjelčevič**, Verz in kitica v od Križnika zbranih ljudskih pesmih, **Vlado Nartnik**, Poskus razvrstitve in razbora Križnikovih ugank, **Barbara Ivančič Kutin**, Pregovori v Križnikovi sanktpeterburški zapuščini, **Breda Podbrežnik Vukmir**, Nadaljevanje Križnikovega poslanstva zbiranjem slovstvene folklore na območju občine Kamnik. — ***Jurij Fikfak*** (fikfak@zrc-sazu.si), 17. nov. 2004

Letošnje popotovanje iz Litije do Čateža bo v četrtek, 11. novembra. Zbor na ljubljanski železniški postaji ob 6.30 zjutraj. Prihod v Litijo ob 7.20, kjer se nam pridružite Štajerci in Zasavci. Na Čatež pridemo ok. 15.00, kjer bomo v gostilni Ravnikar jedli enolončnico. Odhodi vlaka iz Velike Loke nazaj v Ljubljano: za neučakano manjšino ob 16.30, za večino ob 18.35. V Ljubljani bomo ob 19.50. Kupite si povratne karte Lj-Litija, Velika Loka-Lj. Neto hoje ok. 6 ur, trase ok 25 km. Imejte primerno obutev za 6–8 ur hoje in Levstika. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si)**,** 4. 11. 2004

Čez dva tedna:

Iz Litije do Čateža smo šli po istem urniku kot zmeraj: deset do sedmih v Litijo in deset do osmih prišli nazaj: 13 ur. Študentom je slovenistika zato plačala pol dnevnice v obliki mineštre, pite in pijače na Čatežu. Dežja ni bilo, blata pa veliko. Bilo nas je 23; tradicionalnih vodičev Hladnika in Alojzije Zupan ni bilo, bila pa sva **Peter Svetina** s celovške slavistike in **Aleš Bjelčevič**. Študentov je bilo 21, večinoma brucev in ok. trije iz tretjega

letnika in dve absolventki. Tistih študentov, ki so prejšnje dni zelo navijali za to, da bi se ena ekipa na poti zgubila (tako kot včasih), ni bilo oz. so se zgubili že na poti na štacjon.

Namesto "kdo se boji črnega moža" smo se šli "a je kaj trden most." Zmagala je vrsta za Petrom Svetino in to samo zato, ker sem jaz imel ene stare Jugoplastikine čevlje s plastičnim podplatom. Ustavili smo se v Bojčevi zidanici (to je tista, kjer se razbežijo kure); gospod in gospa sta bila spontano prijazna, dala sta nam zastonj piti in jedli smo vroč kostanj. Pokazala sta sliko stare zidanice. Povedala sta, da se je njih zmeraj reklo pri Bajcu in ne pri Bojcu. (Podobno piše tudi Slodnjak v ZD 4, str. 439, op. 13). Vino za popotnico sta dala po 500 tolarjev za liter in pol (nekje drugje smo ga dobili za 900 in tja ne bomo več šli). Na Čatežu so v gostilni Ravnikar, kot ponavadi, samo za nas odprli gostilno in nas res prijazno postregli, čeprav nas je bilo štirikrat manj, kot smo napovedali. (Razpon zadnjih let se giblje med 70 in 90, ekstremi pa do 40 resp. 110). Za naslednje leto so si v koledarju že obkrožili četrtek, 10. november. Na Čatež sta se malo pred štiro popoldne pripeljala še **Miran Hladnik** in **Irena Novak Popov**. Pite je za njiju na žalost zmanjkalo. Potem smo šli na vlak. Zmatran ni bil noben. Bruci so bili celo polni novih predlogov (Pohorje, Uršlja gora, Peca). Bomo videli.

Še eno vprašanje: jaz sem bil do predvčerajšnjim živo prepričan, da popotovanje ni še nikoli odpadlo (enkrat smo gazili sneg, drugič pa sva šla z **Boštjanom Lajovicem** sama, da se ketna ne strga). Potem pa sem v sobodo zvedel, da je bil menda enkrat dež in da sem jaz študentom na postaji rekel, naj grejo domov. Če je to res, prizadete, pa tudi druge, vabim na kolesarsko varianto – kakšno od suhih sobot ali nedelj. Bi pa rekel, da bo treba kolesariti v obe smeri, če vam je prav. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si)**,** 14. nov. 2004

---

18. in 19. novembra 2004 so na ljutomerski gimnaziji in v tamkajšnjem kulturnem domu ter v mestni hiši potekali Miklošičevi dnevi. Organizirala jih je **Irena Štuhec**, med drugimi pa nastopajo **Martina Orožen, Irena Orel** in člani SDS Prlekija in Prekmurje. — ***miran***

Vabimo Vas na "Lingvistične dneve v Trnavi 27.–29. 1. 2005". Filozofska fakulteta Univerze Sv. Cirila in Metoda v Trnavi na Slovaškem in Gesellschaft für Sprache und Sprachen e.V. (http://www.ucm.sk/FF/Slovensky/Katedry/nemcina/final_dt/deutsch/aktualdt.htm) vabita na mednarodne lingivisticne dneve: Linguistik Tage in Trnava (Sprache und Sprachen im mitteleuropäischen Raum). Rok za prijavo: 30. november 2004. Vabim Vas tudi osebno kot slavistka, da z referatom sodelujete v naši slavistični sekciji. Veseli bomo Vaše udeležbe. — ***Herta Maurer-Lausegger*** (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 8. nov. 2004

SDPK – Slovensko društvo za primerjalno književnost http://www.zrc-sazu.si/sdpk vljudno vabi na predavanje iz cikla "Avtopoetike slovenskih pesnikov in pisateljev": **Kajetan Kovič**: Povabilo v delavnico. Predavanje bo v prostorih Društva slovenskih pisateljev (DSP), Tomšičeva 12, v ponedeljek, 15. novembra 2004, ob 19.00. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si) 8. november 2004

Da bi poživili pretok novih raziskav v zainteresirano javnost, smo se v SDPK odločili, da bomo svoje člane obveščali tudi o zagovorih magistrskih in doktorskih del na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo FF. Prilagamo prvo takšno obvestilo: Zagovor magistrskega dela **Tadeje Tratnjek** z naslovom *Preinterpretacija agape v Pirjevčevi študiji o Bratih Karamazovih* bo potekal v četrtek, 11. novembra 2004 ob 10.00 v sejni sobi (5. nadstropje) Filozofske fakultete v Ljubljani. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si), 8. nov. 2004

Z veseljem vas obveščamo, da bo v letu 2004/2005 stekel nov niz predavanj na temo jezikovnih tehnologij, računalniške obdelave jezika in korpusnega jezikoslovja s krovnim naslovom Jezikovnotehnološki abonma (ljubkovalno JOTA, http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html). Jota si bo prizadevala privabiti čim širši izbor domačih in tujih predavateljev, ki bodo v nekoliko bolj sproščenem vzdušju predstavili različne raziskovalne in predvsem aplikativne vidike jezikovnih tehnologij. Predavanja bodo v poznopopoldanskih urah v prostorih Centra za slovenščino, Kongresni trg 12, v drugem nadstropju. Prva JOTA se bo delila v četrtek, 18. novembra 2004, ob 18.00 na temo Topic Segmentation, predaval pa bo dr. Gael Dias z Univerze Beira Interior, Portugalska. Prisrčno vas vabimo, da se nam pridružite ali/in poveste naprej! Če želite, da vas o Jotinih zmenkih redno obveščamo, pa niste član/-ica društva SDJT, odgovorite na to sporočilo. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si; sdjt-l mailing list sdjt-l@ijs.si; http://mailman.ijs.si/listinfo/sdjt-l), 21. oktobra 2004

V današnji oddaji Studia ob 17 (10. nov. 2004) bo predvajano omizje na temo lektoratov slovenščine na tujih univerzah, ki je bilo posneto sredi septembra. Pogovora smo se udeležili **Simona Kranjc, Mateja Tirgušek,**

Saška Štumberger, Uroš Urbanija, Andrej Šurla in **Mojca Nidorfer Šiškovič**. —
Uroš Urbanija (urosurbanija@hotmail.com) [preko ***Zoltana Jana*** (zoltan.jan@siol.net)]

Opozarjam na knjižno razstavo ob 120-letnici rojstva pisatelja **Josipa Vandota**. Razstavo je v Slovanski knjižnici pripravil njegov daljni sorodnik **Matjaž Bizjak**. — ***Jurij Primožič*** (Jurij.Primozic@guest.arnes.si), 15. nov. 2004

Dragi Miran in vsi spostovani slav-sloven-isti, z velikim zanimanjem prebiram vasa obvestila in debate o najrazlicnejsih temah. Da vam povem, zakaj vam pisem: morda veste, da imamo Slovenci v Italiji svojo radijsko postajo, ki oddaja v okviru RAI-ja kar pester spored od 7.00 do 19.30, vsak dan. Jaz sem kot urednica zadolzena tudi za jezikovni koticek. Desetminutna tedenska oddaja, ki naj bi pomagala izboljsevati naso ubogo slovenscino (ja, taka je, pa naj se slisi se tako cmeravo) in dvigovati jezikovno in narodno zavest. Takoj bom sla in medias res: ali je kdo med vami, ki bi mi priskocil na pomoc s pisanjem in morda tudi z branjem teh rubrik? Seveda za bajni honorar in vecno slavo. Salo na stran, res bi me veselilo, ce bi med vami dobila sodelavca-ko, ki bi govoril o jezikovnih zadevah na poljuden nacin. Ne bi vas zdaj obremenjevala in omejevala z naslovom in temo, o tem kasneje, ce bo prislo do dogovora. Z najlepsimi pozdravi! — ***Loredana Gec*** (l.gec@rai.it), 17. nov. 2004

Dober dan! We are the students of Kyiv Slavistic University in Ukraine. We are learning Slovenian language for 1,5 year and don't have enough book or newspapers, magazines in Slovene. Last year Meta Lokar sent us some books for beginners but we need some intermediate-base books in Slovenian. If you have such possibility to send us them Please be so kind – Some learning books and some simlpe mystery books like that in Delo or smth else, some don't needed newspapers. We would really appreciate that !!! Hvala lepa za vse, —
Bogdan Borodiychuk / KSU 22, 2 corp, 9 Willliams St, Kyiv, Ukraine 03191 (bohdan@ua.fm) 7. nov. 2004

9. novembra so na Miklošičevi 4 v Mariboru odprli Literino knjigarno.

Društvo Bralna značka Slovenije vabi na simpozij Bralna značka danes, ki bo 20. 11. 2004 v Cankarjevem domu, dvorana E 3. Iz programa: **Meta Grosman**: Bralec in književnost – novi pogledi; Kako učencu približati branje leposlovja in ga prepričati o njegovem pomenu, **Dragica Haramija**: Kurikularni okviri za uresničevanje mladinske književnosti v vrtcu; Spodbujanje izvenšolskega branja in izbira primernih sodobnih tem v posameznih triletjih osnovne šole, **Tilka Jamnik**: Kaj motivira sodobne otroke za branje? (Poročilo o triletni raziskavi Razvoj bralnih zmožnosti z bralno značko), **Manca Perko**: Bralna značka danes (okrogla miza). — Prvi dan Slovenskega knjižnega sejma v Cankarjevem domu v Ljubljani, 30. novembra, bo namenjen strokovni publiki. Sejem bo odprt od 14. ure naprej. Vsi mentorji Bralne značke in knjižničarji ste zato še posebej iskreno zaželeni na sejmu prav tega prvega dne. Vstopnine za Vas ni, prvi strokovni knjigosled se bo pričel ob 15. uri, poleg tega so Vam vsi založniki na voljo za vsakršna pojasnila. Ob 18. uri ste vsi prisrčno vabljeni na slavnostno otvoritev v Linhartovo dvorano ter zatem na neuradne pogovore in neformalno druženje. — Ob začetku šolskega leta smo Vam poslali ponudbo naših izobraževanj za letošnje leto. V primeru, da ste informacije izgubili in Vas zanimajo brezplačna predavanja, nas pokličite na tel.: 01/ 4300 557. — ***Manca Perko***, tajnica, ***Slavko Pregl***, predsednik (bralna.znacka@siol.net), 17. nov. 2004

Ljudje

Še o Zupanu ... Tokrat o prvem dejavnem slovlitovcu v slovenski vladi, **Juretu Zupanu**, ministru za znanost in visoko šolstvo: da bi v primeru svojega soimenjaka **Vitomila** znal prav svetovati kolegu šolskemu ministru!

Jana Zemljarič z evropsko štipendijo Marie Curie na Univerzi v Bergnu (Oddelek za jezik, kulturo in jezikovne tehnologije Aksis, kjer je sedež raziskovalnega središča Batmult; http://helmer.hit.uib.no/batmult/) piše doktorat na temo korpusa govorjene slovenščine. Cilj je izgradnja pilotskega korpusa govorjene slovenščine (15.000 besed).

V letu 2004 so umrli naslednji častni člani društva: **Jože Dular, Stanko Kotnik** in **Janez Mrdavšič**.

9. nov. 2004 je predsednik Drnovšek odlikoval z redom za zasluge pri uveljavljanju slovenske kulture in jezika v Italiji ter za znanstveno in strokovno delo častno članico SDS **Lojzko Bratuž**.

9. nov. 2004 ob 18.00 je **Boža Krakar Vogel** na Filozofski fakulteti v Ljubljani izvedla javno predavanje ob izvolitvi v redno profesorico. Naslov Realizacija nekaterih načel književnega pouka v novi srednješolski antologiji branja.

16. 11. 2004 bo ob 11.00 v veliki sejni sobi Pedagoške fakultete v Mariboru zagovarjala disertacijo **Blanka Bošnjak**. Njen naslov je Tipološki premiki v strukturi sodobne slovenske kratke proze s poudarkom na mrežni, sintagmatski in paradigmatski analizi.

Tista "mila prošnja" na koncu poste me je spodbudila, da sporočim, da sem imela 26. oktobra 2004 predavanje z naslovom "Linguistic, Social and Cultural Dimensions of Slovene-English Language Contact" v lingvističnem krožku Univerze v Oxfordu (Linguistic Circle of Oxford). Predavanje je bilo izredno dobro obiskano in pospremljeno z živahno in zanimivo diskusijo. Vabilo oz. obvestilo je mogoče najti na naslednjem naslovu http://www.ling-phil.ox.ac.uk/seminars/LingcircleMT04.htm (oz. se gre z Googlom na University of Oxford in tam poišče linguistic circle). [...] — ***Nada Šabec*** (nada.sabec@uni-mb.si) 8. nov. 2004

Prof. dr. **Tjaša Miklič** je imela v sredo, 24. novembra, na slavističnem oddelku Univerze v Vidmu predavanje z naslovom Raba glagolskih oblik: slovenščina v primerjavi z italijanščino. Predavateljica je študente slovenščine prek nazornih prikazov delovanja slovenskega in italijanskega glagolskega sistema opozorila na kriterije izbire glagolske paradigme v odvisnosti od številnih kriterijev, ki so za primerjavo jezika specifični. Predavanje je popestrila z zanimivimi vajami in grafičnimi prikazi. — ***Rada Lečič,*** 30. nov. 2004

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje

(Vrhnika, Kulturni dom Ivana Cankarja, 12., 13. in 19., 20. november 2004)

Več o tekmovanju (npr. članek **Vlada Pirca** o zgodovini tekmovanja in troje člankov s kritičnimi pripombami **Miha Mohorja**) je na društvenih spletnih straneh, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html, v rubrikah Aktualno in Prireditve. — ***miran***

Poročilo

1. Udeležba. Letošnji seminar za Cankarjevo tekmovanje je že tradicionalno potekal v Kulturnem domu Ivana Cankarja, in sicer v dveh izvedbah: 12. in 13. novembra za prvo (7. in 8. razred osnovne šole), drugo (3-letna srednja šola), tretjo (1. in 2. letnik štiriletnih srednjih šol) in četrto stopnjo (3. in 4. letnik srednjih šol), 19. in 20. novembra pa v celoti za prvo stopnjo, saj je prav zanimanje osnovnošolskih učiteljev za Cankarjevo priznanje največje.

Letos se je na tekmovanje prijavilo rekordnih 230 udeležencev, kar je v primerjavi z lani za dobro tretjino več. Prve stopnje se je na obeh izvedbah udeležilo 43 in 134 učiteljev, skupaj 177 slušateljev, druge stopnje se je udeležilo 7, tretje in četrte pa 45 učiteljev. Na prvo izvedbo se je prijavilo 108 kandidatov, seminarja pa se je udeležilo 95 učiteljev, kar pomeni, da je bila udeležba na prvi izvedbi 88-odstotna. Na drugo izvedbo se je prijavilo 139 kandidatov, od teh se jih je seminarja udeležilo 134, kar pomeni 96-odstotno udeležbo.

Žal je tako kot Slovenski slavistični kongres tudi Tekmovanje za Cankarjevo priznanje letos izpadlo iz kataloga stalnega strokovnega izpopolnjevanja pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, kar je zahtevalo od organizatorjev drugačen način obveščanja, kot so ga bili udeleženci vajeni doslej. Učitelji so se na seminar lahko prijavljali po elektronski pošti ali pa prek klasične pošte s prijavnico. Največ zapletov je bilo s prijavljanjem prek

klasične pošte, ker na Zavodu RS za šolstvo niso našega vabila s prijavnico posredovali šolam v dogovorjenem času. Zato smo za pomoč in sodelovanje pri obveščanju prosili tudi pokrajinska društva oziroma sami razposlali pošto vsem osnovnim in srednjim šolam po Sloveniji. Prizadevali si bomo, da bo prireditev spet našla svoje mesto v katalogu.

2. Predstavitev avtorjev in njihovih del. Letošnje tekmovanje za Cankarjevo priznanje nosi naslov *Zorenje sveta – zemlje in morja, neba in človeka*. V ospredju so štirje avtorji oziroma njihova dela:

Mate Dolenc, *Ozvezdje Jadran* (1. stopnja)
Marjan Rožanc, *Ljubezen* (2. stopnja)
Drago Jančar, *Severni sij* (3. stopnja)
Lojze Kovačič, *Otroške stvari* (4. stopnja)

Prvi dan (12. in 19. novembra) so predavatelji predstavili tematske sklope za posamezne stopnje: **Vladimir Pirc** za prvo stopnjo, **Mirjam Podsedenšek** za drugo, **Alojzija Zupan Sosič** za tretjo in **Darinka Ambrož** za četrto stopnjo. Oba petkova popoldneva sta bila predvidena za pogovor s pisateljem Matetom Dolencem, ki pa je, žal, na drugi izvedbi odpadel, ker se avtor *Ozvezdja Jadran* načelno izogiba nastopom v javnosti in je sodelovanje nepreklicno odklonil. Pogovor z njim je usmerjal **Vladimir Pirc**, koordinator tekmovanja za Cankarjevo tekmovanje, vprašanja pa so zastavljali tudi udeleženci.

Drugi dan se je na prvi izvedbi začel s predavanjem **Vanese Matajc**, ki je skušala vse štiri avtorje povezati prek dimenzije časa (preteklosti) skozi zgodovino in razvoj osebnosti, na drugi izvedbi pa je predavateljica obravnavala motiv morja pri slovenskih mladinskih pripovednikih. Predavanju so sledile delavnice: prvo stopnjo je na obeh izvedbah vodil **Vladimir Pirc**, delavnice za drugo, tretjo in četrto stopnjo na prvi izvedbi pa so vodile **Mirjam Podsedenšek, Elen Slavec** in **Valentina Kobal**. Ob koncu seminarja so udeleženci izpolnili še evalvacijski vprašalnik.

3. Vtisi.
Bilo je prijetno in koristno. Hvala!
Seminar v okviru pričakovanj. Zadovoljna.
Odličen seminar, ki daje veliko praktičnih napotkov za tekmovanje.
Organizacija in predavatelji so bili izjemni.
Dobri napotki za tekmovalna test in spis.
Zelo dobro pripravljeno predavanje o knjigi za 1. stopnjo.
Seminar je zelo, zelo uporaben in mi bo v veliko pomoč pri pripravi dijakov na tekmovanje. Le tako naprej!

Udeleženci si želijo bolj strnjen seminar in malico. Z druge izvedbe je bilo nekaj kritik na račun odpovedanega pogovora z Matetom Dolencem ter glede gradiva, seminar naj ne bi bil vedno ob sobotah, nekateri si želijo spremeniti način točkovanja, pričakujejo tudi, da bo prireditev spet v katalogu, večina pa je seminar, predvsem pa predavanje in delavnico pod vodstvom Vladimirja Pirca pohvalila.

V prihodnje bi veljalo razmišljati o tem, kako izboljšati obveščanje o seminarju in prijavljanje nanj, kako reševati prostorsko stisko glede na vedno večje število prijavljenih, oziroma kako organizirati bolj strnjen seminar na delavnik ter kako poskrbeti med odmorom za izdatnejšo malico. Tudi dostop do računalnikov oziroma tehnična posodobitev bi bila v veliko korist. Gradivo s predavanj in delavnic bi moralo biti dostopno, tako kot je bilo večinoma že letos, lahko pa bi ga objavili na spletnih straneh društva ali pa publicirali v eni od primernih publikacij, npr. v *Slovenščini v šoli*. Seveda bi bilo treba doreči tudi vlogo oziroma prisotnost izbranega avtorja na seminarju. Toliko o tehnični izvedbi seminarja. Poseben razmislek pa terja tudi sama vsebinska zasnova seminarja oziroma tekmovanja za Cankarjevo priznanje. — ***Marjana Lavrič*** (marjana_lavric@hotmail.com), tajnica Slavističnega društva Slovenije, 30. 11. 2004

Organizatorja tekmovanja za Cankarjevo priznanje (letos bo že 28. po vrsti) sta Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Slavistično društvo Slovenije. Tekmovanje na vseslovenski ravni vodi državna komisija, ki jo sestavljajo predsednik in praviloma do petnajst članov. Komisijo sestavljajo predstavniki Zavoda RS za šolstvo, slavističnega društva Slovenije, strokovno-znanstvenih institucij in učitelji osnovnih in srednjih šol. Razpis za posamezno šolsko leto pripravi državna tekmovalna komisija. Koordinator tekmovanja usklajuje delo Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije in zbira predloge za vsakoletni razpis, nato pa člani komisije usklajujejo mnenja.

Merilo za izbor knjig vsakoletnega razpisa na vseh stopnjah je kvaliteta besedil (estetski, etični in spoznavni elementi), aktualnost in prepoznavnost v času in prostoru.

Razpisana besedila v zadnjih osmih letih. Izbor besedil na vseh stopnjah se povezuje s tematskim naslovom, npr. v šolskem letu 1996/1997 je to slovenski zgodovinski roman:

1. stopnja – **Rado Murnik**, *Lepi janičar* (osnovna šola)
2. stopnja – **Vladimir Kavčič**, *Pustota* (1. in 2. let. srednje šole)
3. stopnja – **Jani Virk**, *Potres: kronika nenadejane ljubezni* (3. in 4. let. srednje šole)
Opomba. V šolskem letu 1997/1998 se doda nova (2.) stopnja.

V šolskem letu 1997/1998 je avtor Ciril Kosmač:
1. stopnja – *V gaju življenja* (osnovna šola)
2. stopnja – *Tantadruj in druge novele* (3-letne poklicne šole)
3. stopnja – *Prazna ptičnica, Pomladni dan* (1. in 2. let. srednje šole)
4. stopnja – *Pot v Tolmin, Balada o trobenti in oblaku, Tantadruj in druge novele* (3. in 4. let. srednje šole)

V šolskem letu 1998/1999 je poezija: Naj pesmi govorijo:
1. stopnja – **Tone Pavček**
2. stopnja – **Janez Menart**
3. stopnja – **Kajetan Kovič**
4. stopnja – **Ciril Zlobec**

V šolskem letu 1999/2000 je poezija: **Prešeren** in oblike sveta
1. stopnja – Prešernove balade
2. stopnja – Prešernove romance
3. stopnja – Prešernove gazele
4. stopnja – Prešernovi soneti

V šolskem letu 2000/2001 je tema Odločitev za jezik
1. stopnja – **Slavko Pregl**, *Geniji včeraj, danes in jutri*
2. stopnja – **Matjaž Pikalo**, *Modri e*
3. stopnja – **Nejc Zaplotnik**, *Pot*
4. stopnja – **Alojz Rebula**, *Vinograd rimske cesarice in druge novele*

V šolskem letu 2001/2002 je bil na vseh stopnjah razpisan potopis: Dom in svet
1. stopnja – **Branko Gradišnik**, *Strogo zaupno na Irskem*
2. stopnja – **Zvone Šeruga**, *Drugačne zvezde*
3. stopnja – **Tomo Križnar**, *Nuba, čisti ljudje*
4. stopnja – **Evald Flisar**, *Popotnik v kraljestvu senc*

V šolskem letu 2002/2003 je razpisana tema Drugačnosti:
1. stopnja – **Janja Vidmar**, *Princeska z napako*
2. stopnja – **Vlado Peteršič**, *Pokvarjenka*
3. stopnja – **Feri Lainšček**, *Namesto koga roža cveti*
4. stopnja – **Berta Bojetu**, *Filio ni doma*

V šolskem letu 2003/2004 je razpisana tema Svet v nas in o nas:
1. stopnja – **Maja Novak,** *Cimre*
2. stopnja – **Paulo Coelho**, *Veronika se odloči umreti*
3. stopnja – **Marjan Tomšič**, *Grenko morje*
4. stopnja – **Zorko Simčič**, *Človek na obeh straneh stene* — ***Vlado Pirc*** (vlado.pirc@zrss.si), koordinator tekmovanja za CP, 30. nov. 2004

Oglašam se Vam predvsem na željo udeležencev seminarja mentorjev tekmovanja za CP, ki je bil na Vrhniki 12. in 13. novembra. V soboto sem vodila delavnico za IV. stopnjo tekmovanja in udeleženci na njej so izrazili nekaj pobud, o katerih bi bilo morda dobro razmisliti. Zapisala jih bom kar po vrsti, da boste videli, če ste sploh pravi naslov zanje.

1. Razpis za tekmovanje (za vsako naslednje šolsko leto) bi bilo dobro objaviti že pred zaključkom tekočega šolskega leta. Približno tako, kot je pri maturi. Tako bi imeli mentorji več časa za natančno/poglobljeno branje knjig in razpisane literature. Morda je to bolj stvar Zavoda?

2. Pri razpisu bi morali sodelovati tudi učitelji (ali celo dijaki). V sedanjem času, ko smo slavisti informacijsko zelo povezani (tako preko *Slovenščine v šoli* kot preko *Kronike* in *Slovlita*), najbrž ne bi bilo pravih ovir za sodelovanje širšega kroga učiteljev. Do določenega datuma bi določen učitelj na neki naslov poslal predlog za celoten sklop (od I. do IV. stopnje tekmovanja). Kot nekakšen natečaj. Tisti, ki imajo ze izkušnje s tem, bi potem izbrali najboljši predlog in ga (simbolično) nagradili. Med učitelji mentorji so namreč številne presenetljivo zanimive ideje, ki žal ne pridejo na beli dan. Nekateri so menili celo, da bi dijaki sami izbrali korpus najbolj branih knjig, ki bi jih upoštevali pri izboru naslednje leto.

3. Če bi bil sklop narejen že konec šolskega leta, bi bile tudi založbe lahko obveščene o knjigah, ki se bodo brale. Ponavadi je namreč velik problem prav pomanjkanje knjig.

4. Udeleženci so predlagali tudi, da bi se morda spet vrnili k pesnikom in pesmim pri tekmovanju za CP.

5. Popravljanje nalog bi morali poenotiti za vso Slovenijo, saj prihaja do razlik med posameznimi regijami. Ponekod so bolj strogi, drugod manj. Ne vem, kje bi se lotili tega problema, a najbrž je to spet vprašanje za Zavod? [...] — ***Valentina Kobal*** (valentina.kobal@guest.arnes.si), 30. nov. 2004

Varia

Kaj je bilo v škatli. V knjižnici na ljubljanski slavistiki se je našla škatla z lastnino Slavističnega društva Slovenije: snop črtastega papirja, snop 30-gramskih listov A4, nekaj sto članskih izkaznic, izpisane pa nikoli poslane diplome za Cankarjevo tekmovanje iz leta 1984 (tekmovalke naj sporočijo svoje zdajšnje priimke, da jim jih pošljemo), dve steklenički s tinto za žige (ena prazna), sponke, 3 kosi indiga, 2 kovanca po dva dinarja, 10 znamk za 5 dinarjev, knjižica potrdil o vplačilu članarine (tu je tudi potrdilo o 200 dinarjih, ki jih je urednik vplačal blagajničarki **Alenki Logar-Pleško** kot članarino za leti 1982 in 1983, in še nekaj drobnih zapisov, ki pa niso za javnost).

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica/pristopna izjava

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana pristopna izjava pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva *http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html*. Med članske ugodnosti sodita poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3700 sit namesto 4700 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit).

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) plačajte s plačilnim nalogom na transakcijski račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico, s katero izrazite, da se želite včlaniti v Slavistično društvo Slovenije, pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na *miran.hladnik@guest.arnes.si*. Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne ... teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran *http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit*.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 3. 1. 2005

Letnik 8, št. 49

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika49.doc

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je
1100 izvodov.

Starši in literatura

Na začetku šolskega leta smo imeli na šoli predavanje o razredništvu. Tisto, kar me je presenetilo, je bilo radikalno različno pojmovanje vloge razrednika glede na to, ali je mnenje o njegovi vlogi v razredu podal dijak, razrednik, ravnatelj ali starši. Medtem ko se je npr. dijakom zdela najpomembnejša animacijsko-opazovalna vloga razrednika in najmanj vzgojno-pedagoška, je bilo pri starših ravno obratno (na izbiro je bilo ponujenih šest različnih vlog). Ko gledam na roman Menuet za kitaro, se mi zdi, da se dogaja nekaj podobnega. Kriterijev, po katerih naj bi bilo izbrano delo, je več, a če bi jih razvrščali po pomembnosti, bi jih dijaki, učitelji praktiki, starši in literarni strokovnjaki seveda razvrstili drugače (staršem, vsaj tistim, ki so se oglasili, je najpomembnejši vzgojno-pedagoški). Problem je torej, čigava hierarhija kriterijev je najbolj relevatna za šolski/maturitetni izbor. Samoumevno se nam zdi, da smo to mi, strokovnjaki in pedagogi (No, ko sem prejšnji teden bral interpretacijo posameznih členov novega Šolskega reda v srednjih šolah, sem izvedel, da je v primeru šolajočih polnoletnih otrok "Zakon o starševstvu močnejši od Zakona o polnoletnosti"! Raje ne razmišljam, kaj to pomeni za dijak, ki se pri osemnajstih poroči). Pa tudi tu se pojavi težava – je pomembnejša hierarhija kriterijev učitelja praktika ali literarnega strokovnjaka (nepraktika)? Praktiku bi se namreč zdel pomemben tudi kriterij, ki je za literarnega strokovnjaka malenkosten, tj. primernost literarnega dela za skupinsko obravnavo. Prav tu sta bila lanskoletna izbranca Alamut in Krasni novi svet odlična – zanimivih učnih ur res ni bilo težko pripraviti. Pri Menuetu bo/je učitelju precej težje animirati dijake, saj je snov manj "oprijemljiva" in bolj "fluidna". Za mir v prihodnje bo treba preprosto povedati, čigava hierarhija kriterijev ima prednost. Vsekakor to ne morejo – kljub ustavnim pravicam – biti starši, (jaz osebno bi moral v najboljšem primeru primerjati Pesem ptic trnovk in Ukano I). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 30. nov. 2004

[...] Ko se je pričela sveta vojna za čistost slovenskih najstniških čtiv, sem nekaj naslovov s črne liste posredovala prijateljici Nataši Konc Lorenzutti, ki [...] je tudi avtorica letošnjega otroškega šmarničnega branja. Prebrala je Princesko z napako Janje Vidmar in njen odziv Princeska z vžigalicami je izšel v zadnji številki Družine (28. 11.). [...] Očitno pa ne bo osamljena, saj v uredništvo Družine že prihajajo odzivi, ki kažejo vse kaj drugega kot apriorne obsodbe "tistih umazanih knjig". Čas bo pokazal marsikaj; menim pa, da je objava Natašinega pisma v Družini precejšen korak naprej. — ***Marta [Zabret]*** (marta.zabret@guest.arnes.si), 1. dec. 2004

Zakonca Juhant sta napisala, da je njun sin po nekaj straneh odložil Zupanov Menuet, ker mu je tako narekovala vest. Kaj je takega na prvih straneh? Nič posebnega; toda nekako na 17-i strani piše, da je partizane izdal eden od "ta belih, /.../ Tak vljuden gospod. Pobožnjakar". Domnevam, da je fanta zmotil ta odlomek; morda se motim, toda na začetku resnično ni ničesar drugega. Ta odlomek pa je zgodvinsko resničen: med vojno so izdajali tako eni kot drugi. Fant torej trdi, da mu vest ne dopušča, da bi vedel, da so bili med vojno tudi belogardisti slabi.

Kaj pa je za kristjane vest? (Domnevam, da je družina Juhant krščanska družina, ker se na njih pač sklicuje krščanska organizacija.) Vest je človekova sposobnost, izvirajoča od Boga, da razlikuje dobro od zlega; ljudje radi rečemo, da je to glas Boga v človeku. Vest je sposobnost za pravilno uporabo božjega moralnega kodeksa.

Kaj torej trdi fant? Da Bog želi, naj fant živi v prepričanju, da belogardisti med vojno niso izdajali. Vemo pa, da to ni res in da tako prepričanje pogosto vodi v manjši ali večji konflikt. (Tako tudi v tem primeru.) Bogu pripisati, da se zavzema za nevednost ali celo za neresnico in da želi konflikt, je najbrž bogokletno (= zoper 2. zapoved). Z drugimi besedami: po mojem fant knjige ni odložil zaradi vesti, ampak zaradi političnega prepričanja.

Ko sem se pred tedni prvi oglasil na to temo, sem rekel, da bi koristila manjša konferenca na to temo. Ta hip ne mislim več tako, saj bi privatni ideološki ugovor ene ali dveh družin postal javni problem. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Ko sem se pred tedni prvi oglasil na Menuetovo temo, sem rekel, da bi koristila manjša konferenca, s starši kot glavnimi "referenti". Ta hip ne mislim več tako, saj bi privatni ideološki ugovor ene ali dveh družin postal javni problem. Ta konkretni problem je treba reševati na štiri oči (pri čemer bodimo strokovnjaki manj arogantni; tu se strinjam z Denisom Ponižem). Potrebna je drugačna konferenca, konferenca na dve temi: a) literatura in morala ter b) literatura in pravo.

ad 1) Vsi naši pouki književnosti se premalo ukvarjajo z moralnim učinkovanjem literature. Ukvarjamo se z a) obliko, ki povzroča estetski učinek in b) s tisto vsebino, ki prinaša objektivno spoznanje o svetu (= s tistim delom literature, kjer literatura slikovito posreduje predvsem tista znanja, do katerih lahko pridemo tudi po drugi poti; k vprašanju, ali je literatura tudi avtonomna spoznavna dejavnost, se v šolah pristopa nepremišljeno). Dijaki

in študentje pa literaturo v veliki meri berejo zato, da se iz nje naučijo, kako ravnati v določenih življenjskih položajih, situacijah. V literaturi iščejo dodatne ali alternativne moralne ideje oz. vrednote in vrline. To je prva tema morebitne konference – kako literatura moralno učinkuje na beročega in kakšna je vloga oz. naloga oz. odgovornost pouka književnosti pri moralni vzgoji dijakov in študentov. Danes, ko ni jasno, kje je meja med skupno/univerzalno moralo in specialno moralo različnih družbenih skupin, ki jim posamezniki pripadamo, je to zelo važno vprašanje.

ad 2) Druga tema bi govorila o nekem drugem moralnem učinku literature; gre za probleme tipa Smolnikar in Pikalo. Tu je bila stroka še bolj arogantna kot v gornjem primeru – brez dobrih argumentov je podprla oba pisatelja. Gre za tole: romani (novele ...) prikazujejo osebe tako, da prikažejo tudi njihove slabosti (kaj je slabost, je seveda stvar posameznikove moralne presoje, moralna presoja izhaja iz vrednot, vrednote pa NAJBRŽ ne izhajajo iz dejstev; vrednote so v tem smislu NAJBRŽ neutemeljene, apriorne). Kadar roman beremo kot alegorijo (morda celo kot kot roman s ključem), nas zanima, ali je v romanu opisana kaka realna oseba in katera je ta oseba. Če obstajajo dobri razlogi, da osebo prepoznamo (enako ime, enaki dogodki, enaka imena ostalih oseb v romanu – vse to najdemo v sicer odličnem romanu Ko gori olistajo breze), se zastavi nekaj vprašanj. Prvo (oz. nulto): Kateri znaki kažejo, da roman alegorično opisuje realne osebe (da gre npr. za roman s ključem)? Dalje: Ali je opis resničen? Ali je pisatelj dolžen priskrbeti argumente za resničnost svojih trditev (čeprav gre za alegorični opis realnih oseb)? In če jih nima, ali gre za obrekovanje? — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Žal razprave o Zupanovem romanu nisem spremljal od začetka, zato se opravičujem, če bom s svojim mnenjem ponovil stvari, ki so bile tukaj morda že povedane. Z Alešem Bjelčevičem se popolnoma strinjam, ob enem pa dodajam, da se mi zdi zanimivo, da ni prišlo do polemike že pred leti, ko so bili na seznamu maturitetnega čtiva Kovačičevi Prišleki, ki bi po mojem mnenju lahko bili prav tako politično in moralno sporni in ob katere bi se s političnega vidika morali spotakniti predvsem "ta rdeči", pa se hvala bogu niso. Mislim, da gre tukaj zgolj za politične frustracije določene skupine ljudi.

Vrednotenje literature na tak način je verjetno posledica omejenosti, nevednosti in nezmožnosti kritičnega pristopa k literarnemu delu. Da je dijak v četrtem letniku srednje šole, sposoben po prvih prebranih straneh nekega romana povedati le to, da mu je vest narekovala, da knjigo odloži, je precej žalostno. Še huje pa se mi zdi, da potem zgroženi starši zaženejo vik in krik in hočejo knjigo kar prepovedati. Živela cenzura! Mislim, da se bomo s takimi dejanji kaj hitro vrnili v čase, ko so tovariši vzklikali SMRT FAŠIZMU, SVOBODA NARODU. — ***Žiga Rangus*** (rangus@pinkponk.com), 3. dec. 2004

Dober vecer, kar je zapisal Ales, je ne samo tocno, temvec tudi resnicno. Nekateri pac vemo, kako se odziva druzina Juhant se iz casov, ko so njihovi otroci obiskovali nizjo vrsto sole. Zato je Ponizev predlog sprenevedanje – akademsko in retoricno lepo berljivo besedilo, ki bi odprlo greznico, ce bi mu sledili.

Strinjam pa se, da bi veljalo celoviteje razmisljati o podpori tovrstnega pedagoskega pocetja. Vendar nisem prepican, da je Zupan nam tu tako tuj, odmaknjen in nedosegljiv, kakor sta morda ali verjetno Proust in Dostojevski ali Joyce (saj je samo po pomoti izstopil na ljubljanski postaji). Ivan Prijatelj je ze leta 1917 zapisal, da so za nas tu in za naso identiteto pomembni (klasicni) pisatelji, ki so oblikovali nasega, tukajsnega duha. No, in *zelo* so ga oblikovali tudi R. Vrancic, J. Gradisnik itd., da me ne bo kdo napacno razumel.

Iz svojih studentskih let se spomnim sosolkinih pojasnil, na kaksni podlagi je Zupan pisal ta svoj roman. Ker je prijateljevala z njim, sem ji kar verjel. Vloga pogledov, ki so odlocilni na toliko ravneh v romanu, temelji na teoloskih spisih najvecjih mislecev – ne vem vec zatrdno, ali je omenjala Avgustina ali Tomaza Akvinca ali oba. In ta dela je bral v zaporu. Tako se zdi, da bi te krscanske ljudi osupnilo dejstvo, da jih moti roman, ki temelji na njihovih lastnih miselnih koreninah. Dvomim pa, da bi jih to omajalo v njihovem ravnanju. **— *Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 4. dec. 2004

Empiričnim analizam mladinskega branja in vlogi staršev pri vzgoji bralnih navad je posvečeno več člankov v zadnjih številkah revije *Poetics*, zlasti v lanski 2003/3–4 (gl. pod avtorji Gerbert Kraaykamp, Marc Verboord in Kees van Rees). —Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,6528&id=3d8ab7bb9b9787bdd2196cd61a7eae0204&t=html&p=2 — Peter Kolšek, Mama ne pusti (Delo 11. dec. 2004), o ugovoru vesti pri izbiri šolskega berila. — ***miran***

Ker nisem posebno bister, posebej ne toliko, da bi znal razvozljati vse miselne obrate kolegov Bjelčeviča in Krambergerja, sprašujem javno: ali gre v debati za neko društvo staršev, torej za del civilne družbe oz. civilne iniciative, ki združuje več kot samo peščico (nezadovoljnih, frustriranih, z vestjo obremenjenih (sic!)) ali za neko posamezno družino in njenega sina. Če je v igri druga opcija, seveda nima smisla prirejati kakšnega soočenja na

temo razumevanja in zavračanja literarnih del. Če pa ostajamo pri prvi, se sprenevedajo tisti, ki mislijo, da bodo z močjo avtoritativnih (ne strokovnih!) potez utišali nezadovoljne, pa naj le-ti sodijo še v tako njim neljube kategorije sodržavljanov. — ***Denis Poniž*** (denis.poniz@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Dober dan, skusal bom odgovoriti po najboljsih moceh. Morda ne bom dovolj jasen, morda pa me kdo znova ne bo razumel, a ne po moji krivdi. Zelo verjetno nimam pravega lijaka ...

1. V debati o Zupanovem romanu gre predvsem za eno druzino, morda pa za nekaj starsev.

2. Iz njihovih izjav je razvidno, da jih moti izkljucno politicna konotacija, ki ne povzdiguje kolaboracionisticne strani v II. svetovni vojni. Ce bi jih motilo kaj drugega - vzgojno zanimivega, bi se prej spotaknili ob prozo Mateta Dolenca, ki je v marsicem dosti bolj neposredna kot Zupanov roman. In je na seznamu za Cankarjevo priznanje.

3. Imam zelo malo avtoritete. Ne vem, kaj je avtoritativno ravnanje in vedenje. Morda bo kaksna dovolj bistra glava to dvoje prepoznala v naslednji zgodbi.

Studentka mi je 4. decembra na fakultetni elektronski oglasni deski sporocila, da ne razume, zakaj je v seznamu literature pri predmetu "Sociologija kulture" Curtiusova knjiga "Evropska literatura in latinski srednji vek". Knjiga se ji ne zdi sociolosko obarvana in ne razume, kaj je namen branja predpisanih besedil. <http://mail.pfmb.uni-mb.si/tabla/index.php?board=4;action=display;threadid=36> Sicer je zapisala tudi to, da na predavanja ne prihaja, ker obiskuje vaje pri predmetu Multimedia II. Tako ne vem, kaj je pravi razlog za odsotnost: obvezna prisotnost na vajah ali neprimerna literatura. A ne glede na to:

– Naj kot profesor sam sestavljam seznam literature ali skupaj z bodocimi studenti (jih obiscem v 2. letniku in se dogovorim, kaj bi radi brali v 3.; kaj pa v primeru 1. letnikov)?

– Naj predpisujem samo ucbenike ali tudi monografije? Marsikoga (ali vecino) namrec moti prav to, da ni ucbenik in se ne morejo preprosto uciti "resnic" na pamet. Pojasnilo: gre za bodoce profesorje sociologije in se necesa, kar imajo vpisano kot drugo smer. Vecina se jih bo znasla po osnovnih in srednjih solah.

– Naj menjujem literaturo vsakih nekaj let ali puscam seznam nespremenjen, ker si potem lahko pripravijo izvlecke – in izognejo branju? Tako pridem do zadnje tocke.

4. Ce bi slo za resen namen in vzgib, bi starsi (in drustvo) predlagali institucionalno obliko sodelovanja, ki bi bila vpeljana postopoma. Take zadeve niso izvedljive cez noc in ne morejo biti zgolj skrb nekaj razvnetih ali glasnih starsev, ki zavzamejo pozicijo, kot da govorijo v imenu vseh starsev in njihovih otrok.

Kriteriji, ki so bili doslej omenjani, da je po njih opravljena izbira, bi morali biti se naprej upostevani – pri vseh vpletenih. Spreminjanje kriterijev bi moralo biti izvedeno se bolj postopoma in s premislekom.

5. Sklep. Ceprav: kaj se nam obeta, ko bodo sedanji studenti postali ucitelji? Bodo odlocali manj avtoritativno? Bo svet lepsi in solanje res prijetnejse?

In starsi? Smo vsevedni? Bomo sodelovali pri reformiranju vseh ali samo nekaterih predmetov? Bomo drugim, najbolj glasnim starsem zaupali, da se vpletajo namesto nas? So ti drugi starsi boljsi, primernejsi od strokovnih komisij (in vseh vpletenih ustanov)?

Predstavljajte si skupino drzavljanov (ali drustvo), ki bi predlagala vpeljavo 110 V napetosti pri elektricni distribuciji, ker bi to olajsalo uvoz elektricnih aparatur iz nekaterih neevropskih dezel. Kako se naj odzovejo elektro-distribucijska podjetja, ki imajo res monopolen polozaj?

Sola je nekaj mehkejsega, bolj obcutljivega kot elektro-distribucija. Zato smo pripravljeni odgovarjati, o vsem tem javno razmisljati – vpleteni in tudi taki, ki nsimo vpleteni po nobeni plati. Moja pisanja so ravno tako delna, popacena zaradi perspektive s strani kot mnoga druga v tej razpravi. Vsekakor niso pisana s pozicije moci ali avtoritete. — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 6. dec. 2004

Učitelji slovenščine

Dragi kolegice in kolegi!

Pozivamo vse učitelje in učiteljice slovenščine, ki pripravljajo dijake in dijakinje na eksterno maturo, da se s podpisom na dopis Državni izpitni komisiji in Ministrstvu za šolstvo in šport pridružijo zahtevam učiteljev slovenščine v srednjih šolah. Prvi podpisani pobudniki so z Gimnazije Ljubljana Šiška (Slavica Bric Makuc, Jana Koncilja, Rajko Korošec, Barbara Rebolj, Saša Stergar, Neva Šolinc).

Zahteva Državni izpitni komisiji:

Obsežen in zahteven sklop za esej na maturi 2005 (Zupan: *Menuet za kitaro*; Hemingway: *Komu zvoni*) **naj se obvezno ponovi vsaj še v šolskem letu 2005/06**, in to zaradi tega, da bi se čezmerna obremenitev učiteljev in učiteljic slovenščine vsaj malo ublažila. Predlagamo tudi, da naj predpisana umetnostna besedila za maturitetni esej nikakor ne presegajo 40 avtorskih pol (kar znaša približno 600 strani), kar utemeljujemo s tem, da so preobsežni maturitetni sklopi pri tako številčnem gimnazijskem vpisu premnogim le bralna zavora, ne pa vzpodbuda (poleg tega je matura sestavljena iz petih predmetov).

Če Državna izpitna komisija tudi v naslednjih letih namerava vztrajati pri tako obsežnih maturitetnih sklopih, naj na Ministrstvu za šolstvo zastavi besedo za **zmanjšanje učne obveznosti učiteljev/učiteljic slovenščine v srednjih šolah** (večinoma vsi tudi pripravljamo na eksterno maturo).

Zahteva Ministrstvu za šolstvo in šport:

Zahtevamo **ponovno normiranje** obveznosti učiteljev v srednjih šolah, saj **delo slavistov presega vse razumne meje**. Z uvedbo eksterne mature smo dobili dodatne obremenitve, ki niso upoštevane kot nova vsakoletna obveznost. **Poglobljeno branje maturitetnega sklopa** (prebrati je treba vsaj dvakrat čez tisoš strani maturitetnega sklopa , ob minimalnem vpogledu v dodatno strokovno literaturo, zahteva **najmanj 150 (sto petdeset) ur**. Ta čas spada k **predpripravam** na delo z dijaki, saj lahko šele po tem delu sledijo konkretne priprave na delo z razredom. To tudi pomeni, da se lahko šele od tega trenutka naprej obremenitev slovenistov/slovenistk primerja z delom drugih učiteljev maturutetnih predmetov.

Zahtevamo tudi **priznanje prepotrebnih in že izvajanih konzultacij z vsakim od dijakov** (vsaj v tretjih in četrtih letnikih), in to podobno, kot imajo urejeno profesorji sociologije in psihologije. Z živo besedo bi morali namreč dijakom/dijakinjam predstaviti ustreznost njihovih pisnih izdelkov, predvsem esejev. Indivudualni pogovor je najbolj učinkovit, saj dijaki lahko ob svojem konkretnem besedilu z mentorjevo pomočjo sami ugotavljajo primerne in neprimerne vsebinske prvine ter ob jezikovno-slogovnih pomanjkljivostih iščejo morebitne izboljšave. — ***Rajko Korošec*** (rajko.korosec@guest.arnes.si) 22. dec. 2004

Bravo. It's never too late so rekli Indijanci, ko so jim hudobni kavbojci pobili zadnjega bizona! (Podobnost z "uporom" profesorjev slovenščine zoper nesmisle, ki si jih dovoljujejo državni svečeniki, guruji in vatesi za slovenščino na maturi, je zgolj naključna). — ***Denis Poniž*** (denis.poniz@guest.arnes.si) 22. dec. 2004

Spletnice

Recenzija spremne besede **Michaela Bigginsa** k svežemu prevodu *Alamuta* v angleščino se nahaja na naslovu http://www.ijs.si/lit/alamut4.html-l2 (el dva na koncu, ne dvanajst!).

Http://volksgruppen.orf.at/volksgruppen/aktuell/stories/22322/ — o **Köstlerjevem** prevajanju Cankarja na avstrijskem radiu.

Http://www.umass.edu/umhome/news/articles/7683.php — demonstracija iskanja po digitaliziranih rokopisnih dokumentih; univerza v Massachusettsu.

Uporabnikom Univerz v Ljubljani in Mariboru je odslej dostopen servis z elektronskimi knjigami Oxford Scholarship Online. Nabavo je izpeljal konzorcij slovenskih knjižnic COSEC. Obsega preko 750 izbranih knjig s področij filozofije, vede o religijah, politologije in ekonomije uglednega založnika Oxford University Press. Knjige pregledujete po seznamu naslovov, avtorjev in znanstveni disciplini. Pri iskanju lahko zajamete knjige vseh ali samo posameznega področja ter iščete po avtorju, naslovu knjige ali poglavja, ključnih besedah, abstraktu, besedilu, letu izdaje in ISBN. Vsaka knjiga in poglavje je opremljeno z abstraktom in ključnimi besedami. Knjige so v formatu HTML, dovoljeno je tiskanje enega poglavja oziroma do 5 % posamičnega naslova in shranjevanje posameznih delov knjige. Servis je dostopen z lokacij Univerze v Ljubljani in tudi z

oddaljenih lokacij s članskim geslom NUK (npr. od doma) za 5 hkratnih uporabnikov. Povezava do servisa: http://nukweb.nuk.uni-lj.si:2048/login?url=http://www.oxfordscholarship.com — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si) 22. dec. 2004

Http://taporware.mcmaster.ca — TAPoRware 1.0, prototip programa za analizo elektronskih besedil na McMaster University in New York University, za fromate xml, html in txt. Program je dosegljiv na naslovu http://strange.mcmaster.ca/~taporware/.

Http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0422.html — diskusija o preprečevanju plagiiranja študentskih referatov.

Objave

V torek 7. 12. 2004 ob 11. uri bo v Literini knjigarni, Miklošičeva 4 v Mariboru tiskovna konferenca ob izidu štirih novih knjig zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev: **France Bernik,** *Simon Jenko (Monografija)***, Andrej Inkret,** *Edvard Kocbek: Zbrano delo, 8. knjiga (Potopisi: Krogi navznoter, Nemški dnevnik, Pariški dnevnik, Obisk Sovjetske zveze)*, **Goran Schmidt,** *Stanko Majcen (Monografija)*, **France Pibernik**, *Jože Udovič: Zbrano delo, 3. knjiga (Proza, Literarna publicistika)*. — ***Jana Skaza*** (jana.skaza@studentska_zalozba.litera.org), 3. 12. 2004

Kosovelova knjižnica iz Sežane je v sodelovanju s Fotoklubom Žarek ob dnevu splošnih knjižnic in ob iztekajočem se Kosovelovem letu izdala 22 voščilnic, ki so opremljene s pesnikovimi verzi in fotografijami (motivi: pot, konstrukcija, grozdje, bori, kraška hiša, pesnikov portret, jutro ...). Voščilnice so na voljo v sežanski knjižnici in njenih podružnicah ter v Tomaju (Kosovelova domačija). — ***Marjetka Zorzut*** (marjetka.zorzut@guest.arnes.si), 1. dec. 2004

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU začenja novo zbirko monografij in tematskih zbornikov STUDIA LITTERARIA, s katero skuša v odprtejši, prožnejši obliki obnoviti tradicijo Literarnega leksikona - tako s premišljenim načrtovanjem, širino tem, znanstveno poglobljeno in sodobno obravnavo kakor tudi z odprtostjo v svet in fokusiranjem na slovensko problematiko. Urednika zbirke sta **Marko Juvan** in **Darko Dolinar**, ravnokar pa sta izšli prvi dve knjigi v zbirki. — ***Marijan Dovič*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si) 23. dec. 2004

Drago Šega, *Literarna kritika : termin, geneza, teorija*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004 (Studia litteraria). — Monografija najprej obravnava terminološke oznake, podrobno zlasti pomene in rabe izraza "kritika" od antike do sodobnosti. Prikaz nastajanja literarne kritike začenja z elementi pretresa in presojanja literature v antiki in zasleduje njihov razvoj vse do romantike, ko se je literarna kritika vzpostavila kot samostojna dejavnost in se razločila od literarne zgodovine, teorije in estetike. Nadaljnji potek je zajet pod tipološkimi vidiki biografske, impresionistične in imanentne kritike, kjer so pregledno strnjene njihove različice od zgodnjega 19. do druge polovice 20. stoletja. Na koncu vzpostavi načelni razloček med kritiko, ki obravnava literaturo glede na njen avtonomni status in notranje opredelitve, ter kritiko, ki presoja literaturo glede na njena razmerja do realnega zgodovinskega oz. družbenega sveta.

Marijan Dović, *Sistemske in empirične obravnave literature*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004 (Studia litteraria). — Monografija obravnava eno med pomembnimi sodobnimi usmeritvami literarne vede, ki se je po svetu uveljavila v zadnjih desetletjih. Pregledno zajema mnoge relevantne vidike sistemskih in empiričnih pristopov k literaturi. Poznavalsko in jasno predstavi njihov teoretični ustroj, označi njihove metodološke in znanstvenofilozofske podlage, jih umesti v kontekst ostalih tradicionalnih in sodobnih paradigem literarne vede, obenem pa jih komentira, preverja in kritično ovrednoti. Na koncu skicira njihovo recepcijo na Slovenskem ter nakaže, kaj ta paradigma omogoča nadaljnjemu razvoju literarne vede pri nas.

Marjana Kobe, *Vedež in začetki posvetnega mladinskega slovstva na Slovenskem 1778–1850*. Maribor: Mariborska knjižnica in Otrok in knjiga, 2004. 314 str.

Vinko Cuderman, Samo Koler, Rajko Korošec, Janja Perko, *Esej na maturi 2005: Človek v izrednih okoliščinah* [Vitomil Zupan, Menuet za kitaro; Ernest Hemingway, Komu zvoni]. Ljubljana: Gyrus, 2004. 295 str.

V ponedeljek, 20. 12. 2004, je izšla 4. številka študentskega zbornika *Literarna zrna*. Zbornik bodo prodajali člani DMJU vsak dan od 20. do 23. 12. od 10h do 15h v avli Filozofske fakultete. Izdajo bo spremljal tudi

literarni večer, na katerem se bodo predstavili avtorji, ki so objavili svoje prispevke v 4. številki zbornika. Literarni večer bo 22. 12. ob 19h v predavalnici 011. — [***Petra Likar***] (literarna.zrna@hotmail.com) 21. dec. 2004

Sto slovenskih pesnikov. Ur. **Franc Zadravec** in **Igor Grdina**. Ljubljana: Prešernova družba, 2004 (Koledarska zbirka). 239 str.

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

Vloga ženske poezije na Slovenskem je naslov debatne kavarne v okviru knjižnega sejma v Cankarjevem domu v četrtek 2. decembra ob 14.00. **Sodelujejo Irena Novak Popov, Peter Kolšek, Katja Mihurko Poniž** in **Lucija Stupica**. — Založba Tuma (http://www.zalozba-tuma.si)

Na oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo bo gostoval prof. **Piotr Wilczek**, polonist in komparativist z univerze v Katowicah z dvema predavanjema: Hate Speech or Brotherly Admonitions? Discourse between Jesuits and 'Heretics' in Early Modern Central Europe (četrtek, 9. decembra, 11.30, pred. 404), in '*Ut pictura poesis eri': Relations between Words and Images in Pattern* Poetry (petek, 10. decembra, 12.15, pred. 4). — ***Seta Knop*** (Seta.Knop@ff.uni-lj.si), 3. dec. 2004

1. dec. 2004 je bila na Slovenski matici v Ljubljani predstavitev zbornika *Davorin Hostnik med Slovenijo in Rusijo*, z referati lanskega simpozija. — ***Magda Breznikar***

Marko Tadić, FF Zagreb, Jezične tehnologije i hrvatski jezik. Predavanje bo v torek, 14. 12. 2004, ob 18.00 v salonu Centra za slovenščino (stavba Univerze, Kongresni trg 12, drugo nadstropje). Vstop je prost in zelo zaželen, sploh glede na skromno udeležbo na prvi Joti! — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si)

Primorski slovenistični dnevi bodo letos 7. in 8. aprila v Kobaridu in Bovcu, naslov: Primorski literarni zgodovinarji (posebej **Anton Ocvirk**). — ***Marija Mercina*** (marija.mercina@guest.arnes.si)

Predavanje o "odščiti avtorskih pravic". Vabimo vas na predavanje profesorja **Ebena Moglena** z naslovom "Freeing the mind: free software and the death of proprietary culture", v torek 21.12 ob 12:15 v sivi predavalnici Pravne fakultete. Več o njem lahko izveste na http://en.wikipedia.org/wiki/Eben_Moglen — [***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si)] 20. dec. 2004

JOTA – Jezikovnotehnološki abonma. 4. januarja 2005 ob 18.00 bo predaval **Jure Leskovec** (IJS in CMU): Ucenje povzemanja besedil s pretvorbo v semanticno mrezo. — Pri avtomatski izdelavi povzetkov iz besedil (sumarizaciji) zelimo iz vhodnega besedila pridobiti krajse besedilo, ki bi pa ohranilo cim vec pomembne informacije iz vhodnega besedila. Na trgu je trenutno vec produktov za sumarizacijo, ki pa vsi delujejo na osnovi rangiranja in selekcije stavkov iz osnovnega besedila – povzetek je torej predstavljen kot mnozica izbranih stavkov iz originalnega besedila. V nasem pristopu smo ubrali drugacno pot. Dokument smo s pomocjo kompleksne lingvisticne analize predelali v semanticno mrezo (sestavljeno iz relacij tipa osebek-povedek-predmet), ki skusa "razumeti" besedilo na globljem nivoju. Na taki "semanticni" predstavitvi dokumentov smo uporabili metode strojnega ucenja za modeliranje postopka, ki ga ljudje uporabljajo za izdelavo povzetkov. Rezultati so se izkazali kot zelo dobri - z modelom se zelo priblizamo rocno narejenim povzetkom besedil. — [***Špela Vintar***] 23. dec. 2004

Na spletni strani http://www.temza.si/natecaj.htm poteka prvi slovenski spletni literarni natečaj. K sodelovanju so lepo vabljeni vsi, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku! — ***Tanja Ahlin*** (tanja_ahlin@yahoo.com), 26. dec. 2004

21. dec. 2004 se je na zagrebški južni slavistiki v prijetnem in gostoljubnem vzdušju dogajal kolokvij na temo bolonjske študijske reforme. Pripravil ga je **Zvonko Kovač**, s slovenske strani so bili zraven **Vladimir Osolnik, Đurđa Strsoglavec, Aleš Bjelčevič, Miran Štuhec, Peter Svetina** (Univerza v Celovcu) in **Miran Hladnik**; slednji je zavzetim slovenističnim študentom predaval o *Alamutu* in *Al Arafu*. — ***miran***

Ljudje

Zlato plaketo za izjemne zasluge za razvoj univerze v Ljubljani je letos dobil **Tomo Korošec**, svečano listino najuspešnejšim mladim visokošolskim učiteljem **pa Igor Saksida**. — *Delo* 4. dec. 2004

Na Pedagoški fakulteti v Mariboru so v zadnjih mesecih diplomirale naslednje slovenistke (in slovenisti): **Matjaž Apat, Tanja Brčić, Barbara Gmeiner, Simona Horvat, Tadeja Janiš, Janja Kajnik, Denis Klampfer, Katja Koroša, Silva Kosi, Bojana Kovačič, Anita Krel, Lea Lehner, Katja Meško, Olga Novak, Aleksandra Ozmec, Mojca Pliberšek, Smiljan Pristavnik, Jasna Ranc, Silvija Sambt, Gordana Stepanovska, Tanja Tkauc, Petra Uvera, Lea Vaupotič, Nina Vozlič, Jerneja Zelenik, Manja Žugman; Damjana Medved, Marjana Lep, Tanja Mikša, Marjana Tršinar, Vesna Bercko, Marta Krejan, Branka Arko, Janko Durič, Katja Janko, Monika Kovačič, Barbara Ojsteršek, Petra Časl, Mojca Fridl, Helena Vauh, Vesna Breznik, Polona Gujtman, Helena Kotnik**, na Filozofski fakulteti v Ljubljani pa tile: **Špela Arhar, Barbara Ban, Maja Brezovar, Vincencija Brilej, Luka Dasović, Jasna Drašček, Marta Dumendžič, Katarina Fekonja, Nina Florjanc, Selma Franov, Maja Godina, Barbara Gorščič, Valentina Grabljevec, Katja Grilc, Tihana Gvozdič, Kristina Hočevar, Urška Jarnovič, Maja Jocif, Gordana Kenda, Boštjan Kernc, Ines Kocijančič, Marija Kokalj Auguštiner, Anica Koprivc, Andrej Koritnik, Urška Krvina, Vesna Malnar, Ana Miklavčič, Martina Paja, Ivana Petric, Mojca Podobnikar, David Puc, Tanja Rebernak, Lara Rebrica, Nina Romih, Tatnana Rupnik, Urška Simnovčič Pišek, Urška Stani, Mateja Šepić, Klavdija Šiško, Petra Trojar, Vladka Tucovič, Špela Udovič, Alenka Vidmar, Denis Viršek, Mirjam Vrhunc, Saša Zupančič, Mojca Žagar, Nina Žitko.**

Med letošnjimi nagrajenci Filozofske fakultete so naslednji slavisti: veliko priznanje so prejeli **Marko Stabej, Vladimir Osolnik** in **Anka Sollner Perdih**, priznanje FF pa je dobila **Ljubica Črnivec** za delo na lektoratu v Celovcu.

V Državnem zboru imamo tri slaviste: **Cveto Zalokar-Oražem, Majdo Potrato** in **Aleša Guliča**. Če jim prištejemo še **Zoltana Jana** iz Državnega sveta in ministra **Jureta Zupana**, ki sicer ni slavist, je pa slovlitovec, lahko sklenemo, da skoraj že participiramo pri oblasti :) — ***miran***

Iz literarnega Celja. V začetku decembra je bila v knjigarni in antikvariatu Antika v Celju, gostja literarnega večera **Polona Glavan**. O njeni novi knjigi *Gverilci* se je z njo pogovarjal spodaj podpisani osebek. — 14. decembra, prav tako v knjigarni Antika v Celju, je potekala predstavitev knjige *Moški v sobi*, **Zorana Pevca**, ki je izšla v založbi Apokalipse. K pesmim so, altruistično, prispevale spremne besede: **Stanislava Chrobakova Repar, Alenka Jovanovski, Mateja Komel Snoj, dr. Manca Košir, Lucija Stupica, Erika Vouk in Bina Štampe Žmavc**. Gosta večera sta bila mlada talentirana celjska pesnica **Anjuša Belehar** in pesnik **Jože Hriber**nik, ml. S piscem knjige in gostoma se je pogovarjal pesnik **Ivan Dobnik**. — V decembru je izšla tudi revija za kulturo in literaturo *Vsesledje*, ki jo izdaja Celjsko literarno društvo. Revija prinaša uvodnik glavnega urednika Zorana Pevca, ki nadalajuje tudi stalno rubriko Literarnico. V novi stalni rubriki Urbani Celjani **Jože Faganel**, kot njen direktor, piše o celjski Mohorjevi družbi. Predstavljena je knjigarna Antika, **Marijana Kolenko** se zavzema za gojenje in širjenje odnosa do slovenskega jezika**, Jasna Tomc** iz knjigarne Mladinska knjiga piše o svoji prežetosti s knjigami. **Jože Volfand** pa o Veronikini nagradi. Poezijo objavljata **Ivan Dobnik** in **Jože Štucin,** Miloš Gjergj Nikolla pa je kot začetnik albanske sodobne poezije predstavljen v prevodu **Mateja Krajnca** (prek angleščine). "Domača stran" je zapolnjena z literaturo celjskih avtorjev: **Metka Hojnik Verdev, Barbara Jelen, Barbara Jurič, Rok Komel, Tanja Petelinek, Ida Sekirnik, Ana Štucin, Slavica Tesovnik, Silva Železnik - Einfalt** (ponudi prevod Balantičevih pesmi v nemščino), **Blaž Šafarič** in **Amalija Škrobar**. V rubriki Slovstvena folkloristika je še nekaj pesmi, ki so jih podpisale: **Ivica Cvikl, Gabrijela Kaučič, Nada Jelovšek Nadana** in **Justina Strašek**. Revijo sklene še nekaj kratkih predstavitev knjig celjskih avtorjev. — ***Zoran Pevec*** (smilja.pevec@guest.arnes.si) 25. dec. 2004

Seja UO 22. decembra 2004

Udeležilo se je je več kot 20 povabljenih (poleg članov UO tudi predstavniki sekcij). V sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani so v slabih dveh urah prediskutirali vse točke dnevnega reda: 1. Poročilo o novomeškem kongresu (**Mimi Jovanovič, Marko Jesenšek**), 2. Tekmovanje za Cankarjevo priznanje: poročilo o seminarju,

pismo društva zaskrbljenih staršev in perspektive (**Vlado Pirc, Marjana Lavrič**), 3. Priprave na lendavski kongres (**Štefan Kardoš**), 4. Razno: načrtovane članske ugodnosti, popravki Pravil, obveščanje, neaktivne sekcije, publikacije. 5. točka Na zdravje! se je v polovični zasedbi dogajala v kavarnici Puccini na vogalu Prešernove in Rimske. Precej besed so člani namenili finančnim zadregam in izkušnjam s pridobivanjem sponzorskih sredstev za organizacijo slavističnih kongresov in razlogom, zaradi katerih sta bila kongres in tekmovanje za Cankarjevo priznanje (skupaj z množico drugih prireditev) leta 2004 umaknjena iz kataloga stalnega strokovnega spopolnjevanja, zaradi česar se udeleženci ne morejo nadejati točk. Obstaja možnost, da se 2005 spet znajdemo v katalogu, vendar to zaradi vrste cenejših izobraževalnih ponudb in omejenega časa in sredstev, ki jih ravnatelji namenjajo tem rečem, ne more bistveno vplivati na številčnost udeležbe na naših dveh prireditvah. **Janez Dolenc** je poročal o pripravah na praznovanje 100-letnice smrti slavista **Gregorja Kreka**, ki se bo dogajalo v Gradcu in na Četeni Ravni v Poljanski dolini 21. in 22. oktobra 2005 v organizaciji ZRC SAZU (**Jurij Fikfak**). Za kongres v Lendavi 6.–8. okt. 2005 je že izdelan privlačen kulturni program (madžarske popevke v slovenskem prevodu in izvedbi Rudija Ringbauerja in Halgato, *Vodnik po Porabju, Del tuha*, *romski pozdrav* in cedejka kot knjižno darilo, obisk dvojezičnega pouka v šoli, predstavitev madžarske narodne skupnosti, ogled Lendave, obisk glasbeno-gledališko-literarne prireditve Občutek za veter s **Ferijem Lainščkom** in drugimi, zanimive strokovne ekskurzije, kot jih znajo pripraviti Prekmurci ...). Kongresne teme bodo interkulturna izmenjava (sodelovali bodo madžarski slovenisti in slovenski hungarsiti, slovenistika v Zagrebu in v Trstu), slavistična sekcija (**Niko Jež**) bo predstavila nove zahodnoslovanske študijske programe (češčine, slovaščine in poljščine) na FF v Ljubljani, didaktična sekcija pa okroglo mizo o vlogi staršev pri selekciji literarnega berila. 2005 mineva 100 let od rojstva slavista **Bratka Krefta**, ki jo bo treba ustrezno zaznamovati. — ***miran***

Varia

Dobrotniki SDS. Avtorskemu honorarju v korist društva so se odpovedali **Elen Slavec, Martina Križaj Ortar** in **Petra Prohart Tomažič, Vlado Nartnik** pa že pred leti pomotoma dvakrat vplačani članarini.

Tisk in razpošiljanje Kronike 47 155.551 sit, Kronike 48 pa 160.862 sit. Storitev je prevzela Birografika Bori, Ljubljana.

Razpis

Do konca junija zbiramo predloge za nagrade Slavističnega društva, ki bodo podeljene na kongresu v Lendavi 6. okt. 2005. Prijavite prosim kandidate za nagrado za posebno uspešno pedagoško delo na osnovni in srednji šoli, za izredno uspešen diplomski in podiplomski študij. — Nagrade so iz simbolnega (listina) in materialnega dela (denarna nagrada). Predlagatelji so lahko člani Slavističnega društva Slovenije, pokrajinska slavistična društva, sekcije in upravni odbor Slavističnega društva Slovenije, mentorji kandidatov, predstojniki na univerzitetnih slovenistikah, lektorji na tujih univerzah. Pisni predlog mora vsebovati osebne podatke o kandidatu, opisati njegovo sodelovanje s Slavističnim društvom Slovenije, podatke o predlagatelju in utemeljeno pisno oceno, ki so ji priložena dokazila in priporočila. Nagrado za izjemne uspehe pri poučevanju predmeta slovenski jezik in književnost v osnovnih in srednjih šolah prejme, kdor si je s svojim delom pridobil nesporen ugled med kolegi, učenci in v strokovni javnosti ter vsaj deset let uči navedeni predmet. Pri dodelitvi nagrad najuspešnejšim študentom slovenistike na dodiplomskem študiju se upoštevata povprečna ocena in trajanje študija, podeljujejo pa se študentom, ki so uspešno zaključili študij v preteklem študijskem letu. Nagrade za najuspešnejši podiplomski študij slovenistike prejmejo kandidati, ki so doštudirali na ustreznih smereh oddelkov na univerzi v Mariboru in Ljubljani. Nagrade se podeljujejo študentom, ki so uspešno zaključili študij v preteklem študijskem letu. Odločitev upravnega odbora Slavističnega društva Slovenije je dokončna. Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije odloči, koliko nagrad bo podelil in kolikšna bo njihova višina, v skladu s finančnimi zmogljivostmi društev.

Mala šola opismenjevanja

V redovalnicah in različnih drugih seznamih, recimo tudi v tabelah z naslovi za nalepke, najdemo imena in priimke v napačnem vrstnem redu.

Slavist Franc	Pod vejico 3	6661 Podpičje
Pavopisnik Francka	Padlih literatov 69	3810 Zg. Novelsko

Kako jih zamenjamo? Označimo stolpec s priimkom in imenom, ga izrežemo (ctrl + x), odpremo nov dokument in tam stolpec odložimo (ctrl + v). Spet ga označimo, v meniju Tabela, Pretvori izberemo Tabelo v besedilo in dobimo

Slavist Franc
Pravopisnik Francka

Zdaj je treba dobljeno spet spraviti v tabelo, tokrat v dva stolpca. Gremo po menijih: Tabela, Pretvori, Besedilo v tabelo, Število stolpcev 2, Loči besedilo pri Drugo (v okencu napravimo presledek, ker želimo, da nov stolpec nastane na mestu presledka). Rezultat:

Slavist	Franc
Pavopisnik	Francka

Zdaj lahko zamenjamo vrstni red stolpcev (označimo stolpec z imeni, ctrl + x, ctrl + v) in vse skupaj prenesmo nazaj v prvotni dokument. Za dokaz, kako nam je uspelo, je tule na dnu strani žal premalo prostora – verjemite na besedo ali poizkusite sami.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3700 sit namesto 4700 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) lahko do 15. februarja nakažete na račun svojega pokrajinskega Slavističnega društva (kontaktne podatke najdete na naših spletnih straneh), po tem datumu pa s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 2. 2005

Letnik 9, št. 50

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika50.doc
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika50.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1100 izvodov.

Cunami ali tsunami

Milan Orožen Adamič je na geografski forum poslal mnenje o zapisovanju besede "tsunami". Morda bi o tem kaj rekli tudi slavisti. [...] — ***Helena [Dobrovoljc]*** (Helena.Dobrovoljc@zrc-sazu.si), 6. jan. 2005

Spoštovani geografi! Pritrdim lahko k temu, kar je zapisal dr. Kunaver. Točno je, da se v svetovni literaturi ta pojav zapisuje kot tsunami. Beseda prihaja iz japonščine, kjer na žalost zelo dobro poznajo to nadlogo. V latinico so to besedo zapisali po standardu, ki se je na Japonskem uveljavil konec 19. stoletja. Gre torej za originalen latinični zapis japonske besede in ne angleško obliko zapisa. Ti zapisi skrbno sledijo izgovorjavi in črke, kar je zanimivo, se izgovarjajo prav tako, kot to počnemo mi Slovenci. A je a itd. in ne tako kot je to v angleščini. Zato, če Slovenec natančno bere latinični zapis japonskega besedila ga izgovarja presenetljivo prav. To trdim na osnovi učenja Japonščine leta 1985 na Japonskem in izobraževanja o naravnih nesrečah, ki je večinoma potekal v Centru za naravne nesreče v Tsukubi. V tem primeru bi morali ime kraja posloveniti v Cukubo in tako naprej... Zgodba brez konca in nihče več nebo vedel kaj je prav. V času globalizacije, interneta in sodobnih komunikacij velja v največji možni meri slediti originalnim oblikam zapisov, s tem se stvari poenostavijo in možnosti zmešnjav se zmanjšajo. Pomislite samo na pošto ...

Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji–slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi prosulemu pravilu "piši kao govoriš". Še več in bolj nerodno je, da se s tem spremeni tudi izgovor, morda tudi pomen besede. Skratka nekdo se je odločil, da pač ne gre, da bi bila skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno... nikakor pa to ne opravičuje pačenja originalne oblike zapisa. Japonščina je za nas nekoliko nenavaden jezik, ki s slovenščino nima kaj dosti skupnega, tako pač je. Zato se odločno zavzemam za ohranitev originalnega japonskega latiničnega zapisa TSUMAMI. Tega pravopis izrecno ne prepoveduje, tam je zapisano

"tsunami -ja [cu] m s -em (a); gl. cunami" in
"cunami -ja m s -em (a) |popotresni morski val|".

Še to, mislim,da si je lektor predstavljal, da je zapis tsunami ameriška oziroma angleška oblika zapisa japonske besede in jo je zato seveda treba spremeniti. Pa temu ni tako! Res pa je, da se v angleščini striktno piše tsunami in to je vse. Preprosto to je mednaroden termin, kot naš kras (karst) na primer. Gre za to, da tako, kot smo mi občutljivi na skrben zapis naših besed, velja biti pozoren tudi do zapisovanja tujih besed, zemljepisnih imen in podobno. — ***Milan Orožen Adamič*** (http://www.zrc-sazu.si/gi/milan.htm)

Zakaj se pri nas vsak "svetovljan" za podkrepitev svojega besedovanja zateka k citiranju Vukovega pravila v slabšalnem smislu? — ***Samo Koler***, Gimnazija Bežigrad (skol@gimb.org), 6. jan. 2005 — ps. Zdaj pa se mi mudi v banco, ker še nisem plačal abonnementa – potem pa veselo na weekend.

> *Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji -*
> *slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi*
> *prosulemu pravilu "piši kao govoriš".*

Sicer nisem ne slovenist, ne slavist, pa vseeno...

> *Še to, mislim,da si je lektor predstavljal, da je zapis tsunami ameriška*
> *oziroma angleška oblika zapisa japonske besede in jo je zato seveda*
> *treba spremeniti. Pa temu ni tako! Res pa je, da se v angleščini*
> *striktno piše tsunami in to je vse. Preprosto to je mednaroden termin,*
> *kot naš kras (karst) na primer. Gre za to, da tako, kot smo mi*
> *občutljivi na skrben zapis naših besed, velja biti pozoren tudi do*
> *zapisovanja tujih besed, zemljepisnih imen in podobno.*

Lektor je povsem pravilno mislil, da je "tsunami" angleška oblika zapisa japonske besede; natančneje gre za Hepburnovo prečrkovanje (po Jamesu Curtisu Hepburnu, ki ga je uporabil v svojem japonsko-angleškem slovarju, izdanem leta 1867). Hepburnovo prečrkovanje je skupaj s svojo modificirano različico sicer res najpogostejše, ni pa ne edino, ne najstarejše, niti nima uradnega statusa – kot osnovo za mednarodni standard ISO 3602 so predvsem na pritisk Japoncev leta 1989 izbrali sistem Kunrei, ki je prilagojen japonskemu in ne angleškemu glasoslovju. Kljub temu se Kunrei celo na Japonskem le počasi uveljavlja. V njem se, mimogrede, ista beseda prečrkuje "tunami".

Hepburn pravzaprav ni imel kaj dosti izbire, ker angleščina ne pozna znaka za glas, ki ga v slovenščini zapisujemo s črko C, zato so prisiljeni v zapis z dvema črkama: tse-tse, tzar ipd. Po mojem ni razloga, da bi to pomanjkljivost angleščine uvažali v slovenščino. Primerjava s toponimom Tsukuba po mojem ni povsem na mestu, ker tujih toponimov z izjemo stotnije, ki se je z desetletji in stoletji rabe vendarle udomačila v slovenščini, načeloma ne slovenimo. Sicer pa glas C ni edini, ki v angleščini nima svojega znaka – podoben primer je denimo z glasom, ki ga v slovenščini zapisujemo z znakom Š. Tam pa "Seznam tujih zemljepisnih imen v slovenskem jeziku", izdanem leta 2001 pri Geodetski upravi RS, in pri pripravi katerega je sodeloval geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, celo za toponime, kot sta Honšu ali Hirošima, priporoča zapis poslovenjenih različic namesto Hepburnovih. — ***Primož Peterlin*****,** Inštitut za biofiziko, Med. fakulteta (primoz.peterlin@biofiz.mf.uni-lj.si), 6. jan. 2005

Dragi slovlitovci, vedno znova me presenečajo laične interpretacije fonetičnih realnosti. Gre v obe strani: pozitivno v smislu impresionističnega, avditivnega vtisa nestrokovnjaka, ki je lahko fonetiku v pomoč (čeprav ga lahko tudi zapelje), negativno pa v smislu nepoučenosti. Sem gredo recimo tiste o enem samem samoglasniku v besedi žvrklja oz. nobenem v besedi čmrlj (Lepo je biti milijonar, 15. 5. 2004) ali o tem, da slovenske zadnje samoglasnike lahko "sicer prisiljeno" izgovarjamo nezaokorženo (vir naj bi bil vsem slovenistom zelo dobro znan), in da relativna tonska višina (angl. pitch) v netonemskih naročjih ni fonološko relevantna na leksikalni fonetični ravni, kar je nekako splošno uveljavljeno zmotno mnenje. Mislim, da se Slovenci nestrokovnjaki vse preradi spuščajo v polemike o jeziku, čeprav o tem vedo zelo malo. Kar pa je seveda tudi nekaj koristnega (jezik kot vrednota), če le ne gre v smislu "ti slavisti (= slovenisti?) nam vsiljujejo to ali ono", kot v primeru v nadaljevanju.

Sem gre tudi tale zapis dr. Milana Orožna Adamiča, ki ga je posredovala na forum dr. H. Dobrovoljc:

Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji – slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi prosulemu pravilu "piši kao govoriš". Še več in bolj nerodno je, da se s tem spremeni tudi izgovor, morda tudi pomen besede. Skratka nekdo se je odločil, da pač ne gre, da bi bila skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno... nikakor pa to ne opravičuje pačenja originalne oblike zapisa. Japonščina je za nas nekoliko nenavaden jezik, ki s slovenščino nima kaj dosti skupnega, tako pač je. Zato se odločno zavzemam za ohranitev originalnega japonskega latiničnega zapisa TSUMAMI.

Skratka: v primeru cunami je povsem jasno, da ne gre za pravilo pisave po izgovoru, ampak za sistemsko prilagajanje pravilom slovenskega pravopisa. To torej sploh ni pravorečno ali fonetično vprašanje. Zlitniki se v globinski fonološki podstavi včasih nadomeščajo z zaporedjem zapornik + pripornik, fonetično pa je to upravičeno ravno z zelo veliko pogostnostjo (če ne univerzalnostjo) prepovedi *homorganski zapornik + pripornik v jezikih sveta. Globinska zaporedja zapornik + pripornik so namreč izgovorjena kot enoten zlitnik, ki ga fonetiki od pripornikov denimo ločijo po nenadnem začetku pripore, medtem ko je pri priporniku postopnejši. Trajanje zapornika in sorodnega (glede na nagl. mesto, položaj ipd.) pripornika je enako. (Toliko zaenkrat iz akustične fonetike.) Zato je v jezikih sveta precej pogostno, da imajo omejitev za zaporedja *homorganski zapornik + pripornik (to je denimo dokazoval na primeru hrvaščine tudi dr. Škarić na decembrskem kongresu v Zagrebu). Gotovo se torej ob spremembi zapisa nikakor ne spremeni tudi izgovor, ki sploh ni problematičen: ne glede, ali napišemo tsunami ali cunami, izgovorimo lahko le zlitnik, tj. [c], če uporabljam slovensko transkripcijo (četudi se komu od naravnih govorcev slovenščine "zdi" drugače). Kar poskusite izgovoriti [t] z odporo, pa boste videli/slišali. Torej, če uporabim dikcijo dr. Orožna – Adamiča, NIHČE "se ni odločil, da pač ne gre skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno". To je pač le stvar pravopisne tradicije, fonetično pa je stvar kristalno jasna. — In ni res: japonščina ima fonetično tipološko s slovenščino tudi marsikaj skupnega (o tem je npr. govorila tudi Nina Golob 18. 10. 2004 v lingvističnem krožku), vendar o tem kdaj drugič. (V debato o izvoru in temeljih japonskega latiničnega prečrkovanja pa se ne bom spuščal, ker o tem premalo vem.) Ko se dr. Orožen – Adamič zavzema za ohranjanje izvirnega zapisa, je njegova zgoraj navajana izključno fonetična argumentacija povsem zgrešena. — ***Peter Jurgec*** (peter.jurgec@guest.arnes.si), 6. jan. 2004

V zvezi z mnenjem dr. M. O. A. morem reči samo: Nisem pričakoval take svete preproščine od doktorja, četudi geografije. Pa naj gre za razumevanje slovenščine, japonščine ali angleščine. Kot da Japonci ne bi svojega zapisa (ki v obliki tsunami nikakor ni japonski; saj imajo vendar svojo pisavo) naredili prav za angleški svet (enako kot Kitajci svoj pinjin)! Kako zdaj Slovenci izgovarjamo ta tsunami povsem enako kakor Japonci, je spet nov donesek g. dr.; če on izgovarja besedo od črke do črke (torej črkuje), se morda res približuje japonskemu izgovoru! Tsukubo, kjer je menda g. dr. geogr. svoje čas bil, pa pri nas pišemo večinoma (razen geografov) tudi Cukuba; tako da se ta črkovni sklop -ts- trdno drži morda le še v imenih firm (npr. Mitsubishi), že pri istoimenski znamki oz. avtu pa zasledimo tudi že omahujoče micubišije. V takih in podobnih primerih, kjer nam razni

strokovnjaki (ne le geografi, tudi geologi, fiziki idr.) solijo slovenistično pamet oz. razlagajo slovenski jezik, predlagam, da se vse "prizadete" ustanove (Inštitut za slovenski jezik pri ZRC SAZU, katedra za slovenistiko, slovenistično društvo) in posamezniki vendarle že enkrat odločijo, da se bojo takoj in vedno odzivale v javnosti in zadevo strokovno neoporečno razložile. (Strokovno neoporečno sem namenoma podčrtal, ker iz izkušnje vidim, kaj se je dogajalo s stroko v zadnjem Slovenskem pravopisu, ki je po mnenju nekaterih kritikov upravičeno škandal. Preberite si, mimogrede, Lenarčičev Popravopis, ki ima v vsebinskih pogledih večinoma zelo prav.). Svoj čas sem že sam imel podobno brezupen spopad s sinologi (hkrati tudi japonologinjo), v katerem sem ostal brez upa zmage, saj ti "tujci" sploh niso razumeli, o čem govorim. Še manj pa probleme slovenskega jezika razumejo tehnične, naravoslovne, geografske idr. stroke; to je plod dejstva, da še vedno nismo uvedli poučevanja strokovnih jezikov na vse druge fakultete. — ***Drago Bajt*** (drago.bajt@nova-revija.si), 7. jan. 2005

Koliko besed za nič! Leksikon CZ (3. izd. 1994) ima še oboje: cunami gl. tsunami, zato ker takrat geografi še niso mislili, da je to splošen pojem, kot npr. fen, šelf ipd. (Tsukuba je krajevno ime!). Zakaj se ne razburjate pri "poslovenitvah" pic, ragujev, pomfrijev (pravilneje bi bilo pofritov) itd. Slovenski kras je prišel v svetovno javnost preko nemške oblike karst in ne direktno. — ***Živa [Vidmar]*** (ziva.vidmar@cankarjeva-z.si), 7. jan. 2005

Podpisana sem se pri svojem delu pogosto srečala z dilemo prečrkovanja, zato si dovoljujem pristaviti svoje mnenje. Mogoče bo komu v pomoč pri razmisleku. Japonsko fonetiko poznam ravno dovolj, da si upam trditi, da zvok, ki ga Angleži, Francozi in drugi, ki ne poznajo črke "c", zapisujejo s sklopom TS, dovolj natančno ustreza zvoku, ki ga mi zapisujemo s črko C. Pozorno uho lahko zazna nekoliko drugačno lego jezika – zvok je za spoznanje "mehkejši" oz. podoben zvoku "dz" – vendar po mojem mnenju ni dvoma, da ga smemo mirne duše zapisovati kot C. (Navsezadnje tudi vsi slovenski govorci tega zvoka ne izgovarjamo popolnoma enako!)

Pač pa osebno nisem prijateljica nasilnega "slovenjenja" zvokov, ki dejansko nimajo pravih ustreznic v slovenščini: vzemimo za primer arabsko črko Q ali črko W. Tudi podvojene črke bi (vsaj v primeru semitskih jezikov) po mojem mnenju morali nujno pustiti pri miru. (Posebno, ker za slovenskega govorca nikakor niso neizgovorljive, če se vsaj malo potrudi.) Na splošno se pri svojem delu držim načela: imena, ki so tudi v izvirniku zapisana z latinsko pisavo (tako, denimo, tudi turška imena), pustim nedotaknjena. Pri imenih, katerih izvirni jezik ne uporablja latinske abecede, pa uporabim zapis, ki je najbliže izvirni izgovarjavi. (Imena južnoameriških indijanskih plemen, recimo, dosledno zapisujem fonetično, ne pa po "španski".) Izjema so imena oz. pojmi, ki so iz kakršnega koli tehtnega vzroka v slovenščini že uveljavljena v drugačni obliki. (Tako je, recimo, prerok islama Mohamed, vsi drugi nosilci tega imena pa so "Muhammad".) Če povzamem svoje mnenje v tej zadevi: "pizza" je kul – "TSunami" pa ne ..:) — ***Vesna [Velkovrh-Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 8. jan. 2005

Zaradi debate o cunamiju, o katerem smo s študenti (prevajalstva) v ponedeljek skoraj pol ure (med pravopisnimi vajami) debatirali, in glede na nekatere slovlitovske odgovore, ki sem jih prejel na svoj občasno delujoči e-mail, ne tako zelo kratko razmišljanje. Med študenti se je razvila v ponedeljek ob cunamiju zanimiva debata, kako da se piše. Ene so pri geografiji menda učili o tsunamiju, druge pa o cunamiju (različne šole pač, učbeniki, ki so bili verjetno lektorirani (dobro/slabo), so menda pisali "tsunami" – geografi bodo bolje vedeli, kako je s poukom geografije in učbeniki). Če beremo pravopis (Pravila 1 – poglavje PREGLEDNICE, kasneje tudi SP 2001 – poglavje PREGLEDNICE in slovarski del), se cunami omenja najprej pri prečrkovanju iz Hepburnovega latiničnega prečrkovanja japonščine v slovenski zapis omenja prav primer "Jap. tsunami – Slov. cunámi", brez znakov za izgovor – torej naj bi se tako zapisovalo. V slovarskem delu SP 2001 je potem navedeno, kot je navedel dr. Adamič "tsunami -ja [cu] m s -em (a); gl. cunami" in "cunami -ja m s -em (a) |popotresni morski val|". Pravopis slovenskega jezika usmerja torej k slovenskemu zapisu s črko c. Občne besede se namreč podomačijo tudi v zapisu (kot možne izjeme so omenjeni predvsem mednarodni glasbeni izrazi iz italijanščine – adaggio ...; nekateri manj rabljeni strokovni izrazi – fin de siecle idr.; posamezni drugi izrazi – jazz, faux pas ...; večina imen za vozila – boeing, volkswagen ...), "s časom /pa/ navadno prevzamejo slovensko pisavo po slovenskem izgovoru, npr. kurikulum", paragraf 168), vedno pa se podomačijo, če jih prečrkujemo iz nelatiničnih pisav ali ideogramov. Torej, če bi prevzeli iz nelatinične japonščine, bi pisali cunami, če je občna beseda dlje časa v rabi, se tudi pisno domači. Ali pa ima cunami/tsunami status manj rabljenih strokovnih izrazov? Zanimivo pa bi bilo izvedeti, ali so lektorji v časopisih in medijih zaslužni za sedaj prevladujoč "cunami", ali pa so novinarji to zapisali na podlagi lastne odločitve. Če se je večina spontano odločila za zapis "cunami", bi se odločil za tak zapis. Kaj pa v primeru, če je bil v stroki prej poenoten in uveljavljen zapis "tsunami"? Lahko sedaj še spreminjamo? In ali lahko zamenjamo sedaj splošen in zelo pogost zapis "cunami"? Vsekakor se mora pisanje strokovnega termina poenotiti, pravilen zapis oz. pravopis (kodifikacija) pa je pogosto stvar dogovora, deloma tudi tradicije. Dogovor pa verjetno ne sme biti le potrditev trditev ene strani, ampak argumentirana razprava. Ne samo slovenistov, ne samo geografov, če s(m)o slovenisti strokovnjaki za slovenski jezik.

Glede primerjave z zemljepisnimi lastnimi imeni, pa je splošna norma, da se načeloma v latiničnih imenih ohranja izvorna podoba, pravopis navaja npr. Kyoto samo izgovorno [kjóto], razen če gre za slovensko oz. podomačeno ime (npr. Benetke, Peking, Anglija ...). Imena firm tudi načeloma ohranjajo svoj zapis in imajo enotnega po vsem svetu, torej Toyota, Peugeot ...

In izgovor tujih besed v slovenščini ... japonski izgovor in izgovor drugih azijskih jezikov (pa tudi angleščine, nemščine, francoščine ...) je ne samo na nivoju soglasnikov, ampak tudi samoglasnikov precej različen in verjetno bi bilo, sploh pri zelo pogosto uporabljanih terminih, nemogoče zahtevati citatni izgovor (kako potem izgovarjati nekatere samoglasnike, japonski naglas ...) v slovenščini. Ko govorimo angleško, nemško, francosko, madžarsko itd., pa se seveda fonemsko, intonacijsko, leksikalno, miselno in sploh preselimo v drug jezik in drug jezikovno-kulturni svet. Torej: tsunami/cunami [cunámi]

Za konec ...: "... neresnična /je/ domneva, da je pri vprašanjih jezikovne kulture nujna diktatorska moč jezikoslovcev ..." (Vilém Mathesius)

V upanju poenotenja in dogovora glede pisanja tega strašnega "cunamija" in ostalih terminov, predvsem pa razvoja slovenskega strokovnega jezika v vseh globalizirajočih strokah lep pozdrav vsem skupaj. — Mag. ***Hotimir Tivadar***, slovenist (Hotimir.Tivadar@ff.uni-lj.si), 12. jan. 2005 — p. s. Gre za nelektorirani prispevek. Tudi dolžina je, žal, predolga.

Če že pišemo tsunami, zakaj ne bi potem pisali tudi samurai, geisha, ninja? Tako pišejo Angleži in zakaj jih ne bi tudi v teh primerih posnemali? Dosledno bi bilo. Pa recimo prečrkovanja ruske cirilice – zakaj imamo svoja pravila, ko pa bi se lahko enostavno zgledovali po Angležih? Menim, da je tukaj vsak posvet med jezikoslovci, geografi in ostalo stroko odveč, treba je pač jasno povedati, da nam je bolj kot lasten všeč angleški pravopis, in tu bo debata končana. — ***Klemen Pisk*** (Klemen.Pisk@siol.net), 12. jan. 2005

Naj na kratko že k rečenemu dodam še svoje mnenje. Problem tsunami/cunami je odlično opisal Peter Jurgec, s katerim se popolnoma strinjam, da tu sploh ne govorimo o fonetičnih razlikah – niti ne o arikulacijskih pa tudi ne o percepcijskih. Torej gre tu le za problem odnosa med izgovarjavo in zapisom, ki ni fonetični. Razen fonetičnega zapisa pa je katerikoli zapis le pravopis katerega izmed (bolj razširjenih/poznanih) jezikov, tem pa je po mojem mnenju slovenski pravopis popolnoma enakovreden. Tako naj ne bi zapis 'cunami' smel zbujati posebnih polemik. Tudi "originalni latinicni zapis japonscine" (v primeru 'tsunami') je le eden izmed pravopisov japonske pisave v latinico. Kot primer naj navedem dobro poznano besedo 'gejša', pri kateri se nihče ne sprašuje, da bi jo bilo mogoče potrebno zapisati kot GEISHA/GEISYA ipd. Pri lastnih imenih kot npr. Tokio – te je vseeno potrebno obravnavati drugače kot imena pojave in stvari – pri latiničnem zapisu pride do razkola med TOUKYOU, TOKYO, TÔKYÔ, kar je lepo razvidno pri prometnih oznakah po japonski prestolnici. Takšni zapisi so le različne normirane pretvorbe, nekatere bolj ali manj neposreden zgled japonske izgovarjave, nekatere pa posredno japonskega zapisa. V primeru 'ts' se ti načini naključno ujemajo, zato pomotoma prihaja do zaključkov, da obstaja originalen (univerzalen) latinični zapis. S spoštovanjem iz Tokia — ***Nina Golob*** (nina_golob@hotmail.com), 14. jan. 2005

Tudi Čehi modrujejo. Vreden bi bil razmislek, kako poljske ortografe prepričati, naj sledijo slovanskim bratom. Morda pa bodo opustili sz in ga nadomestili s sh?

V suši
suši
se suši!

Prilagam članek, ki sem ga našel na naslovu:
http://www.tiscali.cz/mone/tis_aktualita.phtml?clanekid=65326
Píše se cunami, nebo tsunami? Tak zní otázka, která vyvstala v češtině, když "přístavní vlna", jak zní doslovný překlad z japonského originálu, zdevastovala pobřeží jihovýchodní Asie a Afriky a vstoupila jako frekventované slovo do médií. Podle japanologů z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (FF UK)je správná jednoznačně první možnost – cunami. Ústav pro jazyk český se k ní kloní také, ale připouští i variantu s počátečním "ts", která pochází z angličtiny. "Jednoznačně psát s 'c', pokud chceme používat českou transkripci," řekla Zdenka Švarcová, vedoucí semináře japonských studií ústavu Dálného východu FF UK. Podle ní se tento přepis v českých zemích zavedl v padesátých letech a používá se při překladech krásné literatury. Ústav pro jazyk český potvrdil, že podle transkripčního úzu akademického vydání Pravidel českého pravopisu nelze proti variantě s počátečním písmenem "c" nic namítat, protože jde o správný přepis ze znakového či slabičného písma. Jako příklad lze uvést geografický název Cušima. V některých případech, hlavně u zavedených značkových názvů, jako například Mitsubishi, se však ponechává anglický přepis, a proto se uvolňuje možnost i variantě druhé, tedy

"tsunami". "Protože sílí vliv angličtiny, převládne patrně varianta s počátečním 'ts'," uvedla pracovnice ústavu k nynějšímu rozkolísanému přepisu v češtině. Anglická verze se řídí Hepburnovou transkripcí pojmenovanou podle misionáře, který ji v 19. století zavedl.

U veřejnosti, alespoň soudě podle internetových diskusí, vyvolala varianta "cunami" překvapení. Přepis s "c" je, jak tvrdí jeden z diskutujících na serveru www.mediajinak.bloguje.cz, "přinejmenším nezvyklý" a slovo takto tištěné "vypadá opravdu podivně". Na stejném serveru jeden z příspěvků připisuje spor o přepis "obvyklé české emotivnosti kolem pravopisu". Jazykoví odborníci vysvětlují možný odpor k variantě "c" tím, že úděsný přírodní fenomén, který se za slovem skrývá, je v přímém protikladu s mnoha citoslovečnými výrazy v češtině, jako culit se či cucat. A ty přece jen patří do jiné kategorie jevů než přívalová vlna zvaná cunami nebo také tsunami. — ***Klemen Pisk*** (Klemen.Pisk@siol.net), 16. jan. 2005

Miran je objavil zapis v cescini. Ze tako ne znam nobenega od zahodnoslovanskih jezikov (in se mnogih drugih), potem pa so se vsi ceski znaki na mojem zaslonu prikazani v neberljivih (nedoumljivih) nadomestkih. Skratka, izgubljen sem pred necim, kar je graficno zanimivo, ne odpira pa poti k smislu. Ce ne bi bilo zgodovine, bi ze zdavnaj presel na program za e-posto, ki obvlada Unicode – tako pa je breme preteklosti tisto, ki me tlaci v zagato. Zato prosim za strnitev: kaj jih muci in kaj prdlagajo? Hvala! — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Da ne bo kak rušilni val odnesel kar vseh geografov po vrsti, naj pripomnim samo, da so se razlicna mnenja glede pravilnosti zapisa tsunami/cunami kresala tudi znotraj te stroke. Mnenje, ki je precej usklajeno z valovno dolžino (!) mnenj slovenistov (kot jih je moč zaznati na slovlit dopisih) in z današnjim člankom Julijane Bavčar v Delu, je recimo prispevek Draga Kladnika, ki je bil tudi na Geo-Listi, Slovlita pa žal ni dosegel. Torej: in vendar stroke (in strokovnjaki) medsebojno komunicirajo in se upoštevajo ... (Vsaj nekateri.) — ***Veronika Rot Gabrovec*** (Veronika.RotGabrovec@ff.uni-lj.si), 19. jan. 2005

Učitelji slovenščine (nadaljevanje)

Podpiram predlog kolega Rajka Korošca in drugi sopodpisanih, predlagam pa še eno rešitev, ki bi pripomogla k zmanjšanju obremenitve in dvigu kakovosti dela. Razredi v četrtem letniku naj pri pripravi na maturo delijo v dve skupini po 16 dijakov. Delo z 32 dijaki ne omogoča kvalitetnega dela na tako zahtevnem področju, kot je obravnava literarnega dela, še manj pa kvalitetno uporabo sodobnih učnih metod. Druga možnost, morda še boljša, je zmanjšanje normativa v celotnem razredu že od prvega letnika (glede na upad natalitete, zahteve po kakovostnejšem pouku, izgubo delovnih mest ipd. bi bila to najustreznejša rešitev). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 5. jan. 2005

19. jan. 2005 se je v zvezi z zahtevami učiteljev slovenščine zgodil sestanek prvopodpisnikov pri državnem svetniku Zoltanu Janu (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pri zoltanu.jpg); dogovorili smo se o strategiji za dosego ciljev. Pismo z zahtevami je objavljeno na http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20041222/000944.html. — ***miran***

Bloganje po naše

Najprej se oproščam za malce nenavaden naslov, vendar kot boste videli, gre prav za to, da nisem našel primerne ustreznice. Vseeno naj pričnem prispevek z zgodovinskega stališča, saj menim, da bomo tako najlažje prišli do skupnega zaključka.

Pred leti so se na spletu začeli pojabljati web logi. Web log je spletna stran v obliki dnevnika, kjer avtor sporoča svoje misli širšemu bralstvu. Tematika web logov ni omejena, zato poznamo kulturne, umetniške, tehnične ali povsem navadne, osebne web loge. S popularnostjo tovrstnega pisanja so web logi dobili tudi novo, krajše ime. Postali so blogi, pisci blogov pa so postali bloggerji.Ko je letos revija ABC News, ki vsak teden razglaša človeka tedna, za ljudi leta razglasila pisce blogov (Prispevek o tem lahko najdete na http://abcnews.go.com/WNT/PersonOfWeek/story?id=372266&page=1), je postalo očitno, da t.i. bloganje ni tako majhen pojav, saj na spletu obstaja nekaj milijonov blogov, posledično pa dobimo nekaj tisoč prispevkov dnevno.

Ob nedavni debati glede pravilnega zapisa poimenovanja rušilnega popotresnega vala se mi je porodilo vprašanje, ali sploh obstaja kakšno primerno slovensko poimenovanje za "ljudi leta", torej za blogerje. V svetu web logov se srečujemo z izrazi blog, blogger in blogging.Ker web log že nekaj mesecev pišem tudi sam, sem ga za povsem zasebne potrebe poimenoval spletni dnevnik, kar se mi zdi zadovoljiv prevod web loga. Oziral sem se na predvod recimo nautical loga, kar je seveda ladijski dnevnik. Pred dnevi sem namesto blogginga (oz. bloganja, kot je moč slišati v slovenski "tehnični" srenji) uporabil besedo dnevnikovanje, za katero se mi zdi, da primerno opisuje tovrstno početje, torej pisanje dnevnika (na papir ali na splet, tu ni omejitev). Še vedno pa iščem neko primerno ustreznico za blog. Če je web log postal spletni dnevnik, potem bi blog potemtakem bil – spletnik? To se mi ne zdi ravno "najlepša" rešitev, zato me zanima naslednje:

Se je pri nas kdo že ukvarjal s poimenovanjem takih strani in z opisovanjem take ali podobne dnevniške dejavnosti? Je narobe, če uporabljam besedo dnevnikovanje, ki je ne najdem v SSKJ?Menim, da bi bilo prav, da se odgovorni dogovorijo, kakšen zapis oz. kakšno poimenovanje naj obvelja. Škoda bi bilo zamuditi priložnost, da najdemo lepo slovensko ustreznico (recimo dnevnikovanje za blogging oz. bloganje) za tujke, ki nekako ne sodijo k nam (v originalni ali popačeni obliki). Seveda bi bilo potrebno pospešeno delati na tem, saj trenutno bloggerski izrazi, če jih lahko tako imenujem, še niso splošno uveljavljeni, morda je kdo izmed vas tokrat celo prvič slišal za bloge.Predvsem pa me zanima vaše mnenje, spoštovani SlovLitovci, torej kaj vi mislite o tej problematiki, če seveda to sploh je problematika. Dopuščam namreč možnost, da je kdo vse to že razvozlal, jaz pa sem spregledal, zato bom vesel kakršnih koli napotkov, ki me bodo vodili v smeri, da razrešim to vprašanje. Že v naprej se vam najlepše zahvaljujem za morebitne odgovore. — ***Klemen [Brumec]*** (brumec@o2.pl), 17. jan. 2005

Klemen Brumec je slednjic javno zastavil vprasanje, ki mi je bilo doslej zastavljeno samo zasebno. Etnologinji Mojci Ramsak sem tako [3. jan. 2005] odgovoril:

> *> Morda veš, kako slovenimo bloggerje, tiste, ki delijo svoja mnenja*
> *> na web logu?*
>
> Pojma nimam in se s tem vprasanjem do tega hipa tudi nisem ukvarjal. Tvoje vprasanje sem nemudoma posredoval naprej prijatelju, ki je za to bolj pristojen. Ce on ne bo vedel, imam v rezervi se eno osebo. Leksikon racunalnistva in informatike, ki ga je izdala Pasadena leta 2002, ne pozna tega izraza ne v polni ne v okrajsani obliki. Morda bi bil malce pretiran prevod: trdinovka in trdinovec, zato pa morda kar ustrezen beleznica in belezkar ali zapiski in zapisovalec, saj je jedro v besedi logging, ki pomeni v racunalnistvu belezenje procesov v dodatnem (locenem) zapisu. Namesto za interno rabo pa je tak zapis objavljen in dostopen na spletu (web). blog –> web logging, blogger –> blog: obrati teh besedotvornih in pomenskih tvorb so zelo zanimivi in izjemno hitri. Tezko je dohajati to domiselnost v drugem jeziku.

Ko sem ze odposlal sporocilo z odstavkom, v katerem sem meditiral o moznih oblikah prevoda besed 'blog' in 'blogger', mi vse skupaj ni dalo miru. In res sem se domislil necesa, kar je bolj prevod po duhu kot po crki:

> blog –> spletnice
> blogger –> spletnik / spletnicar
> blog –> spomnik
> blogger –> spomnilec
>
> No, toliko – ne pricakuj od mene kaj vec kot to. Vesel bom, ce se bo kdo drug spomnil boljse, za uho, oko in duha prijetnejse resitve.

Domislek – dopolnitev [3. 1. 2005]

> *> Drugih izrazov pa ne*
> *> dohajam – po duhu namrec. Spomnik? Spomnilec? Na kaj me naj to spominja?*
>
> Besede 'spomnik' ni ne v SSKJ in ne v SP2001, a predstavili so mi jo kot izraz, s katerim v Posocju oznacujejo leseno descico (plosco) pri vhodnih vratih, na katero se pritrdi obvestila clanom druzine. Prvic sem jo uporabil, ko sem pred leti prevedel eno od verzij programa 'Remember?' v slovenscino.
>
> <http://www.warker.com/remember.html>
> <http://www.warker.com/gfx/rem-sample.jpg>
> <http://www.warker.com/remember.html#extras>

> Poznas kaksnega etnologa / etnologinjo, ki obvlada posebnosti Posocja, da bi preveril to zgodbo? Morda bi bilo bolje namesto 'spomnilec' uporabiti 'spomnicar', a dobimo s tem nesrecni znak s kljukico, kar prepreci splosno zapisljivost besede.

Za tiste, ki jih zadeva zanima bolj temeljito: Prvi in pravi vir za informacije o vsem tem je Dave Winer:

<http://www.scripting.com/>
<http://blogs.law.harvard.edu/tech/rss>
<http://blogs.law.harvard.edu/tech/rssVersionHistory>

Poglejte tudi to:

<http://feeds.scripting.com/rankings>
<http://huminf.uib.no/~jill/index.php?cat=9>
<http://hypertext.rmit.edu.au/vog/vlog/vlog_archive/cat_essays.html> — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Cisto na kratko se oglasam se jaz. Blog je tudi v anglescini razmeroma nova beseda, a se je predvsem v Ameriki razsirila z bliskovito hitrostjo (to sem na lastne oci videla, ko sem bila lani od januarja do avgusta na Georgetown University v Washingtonu kot Fulbrightova stipendistka). Ker gre pri vsej stvari dejansko za pisanje dnevnika na spletu oz. za nekaksen zasebni casopis, ki ga da clovek na ogled na splet (glej anglesko definicijo: A blog is basically a journal that is available on the web. The activity of updating a blog is "blogging" and someone who keeps a blog is a "blogger." Blogs are typically updated daily using software that allows people with little or no technical background to update and maintain the blog. Postings on a blog are almost always arranged in cronological order with the most recent additions featured most prominantly.), se bolj nagibam k izrazu "dnevnikovanje", kakor ga predlaga kolega Brumec. Dopuscam moznost, da obstaja se kak posrecen izraz, a po vsebni gre za pisanje dnevnika za javno rabo in prevod bi moral temeljiti na tem pomenu. — ***Nada Sabec***, Univerza v Mariboru (nada.sabec@uni-mb.si), 18. jan. 2005 — P. S. Mozna bi bila seveda tudi daljsa in bolj transarentna varianta: spletno dnevnikovanje.

Zakaj pa ne preprosto "spletni dnevnik" – in (spletni) "dnevnikarji", ce ze moramo uporabljati kak neologizem? "Pisanje" (ali "objavljanje") "spletnega dnevnika" se mi osebno ne zdi predolg izraz. Pa ceprav govorica – v vseh jezikih Evrope ucene in drugod ocitno tezi nazaj na raven enozloznih medmetov ..:) — VVB [***Vesna Velkovrh Bukilica***] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 18. jan. 2005

Meni se zdi spletno dnevnikovanje kot nalašč ustvarjeno za blogging. Ob predlogu Klemna Brumca sem koj pomislila na to možnost. Spomnilec me nehote spominja na reminder. — ***Mia Dintinjana*** (semantic_fields@siol.com), 18. jan. 2005

In se, ker gre v tretje rado, le cas bo seveda pokazal, ali se bo "prijel" predlagani ali kak bolj ustrezen prevod ali pa bo prevladalo prevzeto "bloganje" (kot na primer pri internetu, ki je v splosni rabi kljub popolnoma sprejemljivemu slovenskemu "medmrezju.") Zdaj pa res dovolj in vsem lep pozdrav. — ***Nada Šabec*** (nada.sabec@uni-mb.si), 18. jan. 2005

Zdravo, Igor! Imas cisto prav, saj pozneje sem stvar poslala se na slovlit, le prvi hip sem bila sredi necesa drugega in sem reagirala bolj na kratko – v glavnem zaradi pomena, ker si omenjal neke trdinvke, pa belezeke in spomnilce in se mi je zdelo primerno opozoriti na to, za kaj v resnici gre. Nisem se poglabljala v zadevo in definicijo navrgla res le v tistem najbolj splosnem pomenu. Vse, kar si navedel glede funkcije in drugega drzi in ze zdaj je prisel en odmev, kjer je predlagano "pisanje spletnega dnevnika". Gotovo se bo oglasil se kdo, morda pa odkrijemo kak bolj posrecen izraz, ki bo bolj natancno poimenoval ta novi pojav. Jaz bi bila gotovo vesela, ce bi ga. Sicer pa sem vceraj napisala na slovlit (a ni slo naprej) tudi, da bo seveda le cas pokazal, ali se bo prijel predlagani ali kak bolj ustrezen prevod ali pa bo prevladalo prevzeto "bloganje" po vzoru interneta, ki je kljub lepemu slovensku izrazu "medmrezje" se naprej v splosni rabi. Tako pac z jezikom je. — ***Nada [Šabec]*** (nada.sabec@guest.arnes.si), 19. jan. 2005 — P.S.: Upam, da nimas nic proti, ce to res posljem adminitratorju, saj si koristno dopolnil definicijo bloga.

> *Dober vecer, Nada: hvala za odziv. Skoda, da si ga poslala le meni in Brumcu, ker se tako ne more razviti javna razprava. Predlagam, da posljes prispevek administratorju (Miranu Hladniku) dopisovalnega seznama v objavo. Vendar ze tu na kratko: definicija, ki jo navajas, je *prekratka* – ne zajame dveh bistvenih razseznosti, ki ju nima noben (intimni, zasebni, osebni) dnevnik:*

– blog je primarno komentiranje dogodkov in opozarjanje na pisanje drugih (zlasti v blogih, lahko tudi v drugih medijih), prvo je mozno tudi v dnevniku, drugo pa ne; RSS feed funkcija je namenjena prav temu;

– blog je (tehnicno) zastavljen tako, da mu lahko drugi dodajajo komentar: sproti, k posameznim zapisom, kar je znova nekaj, cesar pri dnevniku ni mogoce poceti, je prej podobno izmenjavi pisem, se najbolj pogovoru (izmenjavi stalisc) s casovnim zamikom in odmaknenostjo.

A tudi to bi bilo pametneje (primerneje) objaviti tam, kjer se je razprava zacela .— ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Draga Nada, kaj pa tnevnik, tnevnikovanje, tnevnikovalec? Taka tvorba bi ohranila prvotni angleški način izpeljave z eht slovenskim materialom: [we]b log = [sple]t[ni] [d]nevnik. Obenem se začetni sklop tn- podzavestno spominja na tnalo, ene druge vrste bruna (se pravi, log-a). Kako misliš, bi šlo? — ***Marc [Greenberg]*** (mlg@ku.edu), 19. jan. 2005

Sledili so še drugi zabavni predlogi (***Bukilica, Šabec***), vendar smo si vzeli pravico, da na tem mestu debato prekinemo. Kogar spletni dnevniki zanimajo tudi kot način komunikacije, si lahko poteši radovednost v forumu Humanist (http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0140.html in dalje). — ***miran***

Spletnice

Http://tapor.humanities.mcmaster.ca/home.html – portal za analizo besedila.

Http://huco.ualberta.ca/HyperPo/ – še eno orodje za analizo besedila.

Wiki se imenuje taka spletna lokacija, ki dovoljuje uporabniku dodajati vsebino in jo vsakomur tudi urejati, npr. zastonj mednarodna enciklopedija http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page. Bibliografija člankov na temo wikijev je na naslovu http://www.public.iastate.edu/~CYBERSTACKS/WikiBib.htm

Http://www.balkani.dir.bg – lanska avgustovska številka bolgarske literarne revije Balkani je slovenska; v njej je tudi intervju z **Borutom Omerzelom**.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=021cc96fd692900201a538be6f17fc1b04&source=Delo – **Jože Mencinger**, Bo univerza preživela še bolonjsko reformo? *Delo* 3. januarja 2005. [Po izkušnji z maloumnimi formularji, ki nas z njimi posiljuje bolonjska akademska birokracija, se lahko rektorjevim dvomom pridružimo in dodamo še dva pomisleka, ki zadevata specifiko humanističnih študijev: 1. bolonjski principi študija in naša dvopredmetnost preprosto ne gresta skupaj, 2. zelo težko pa bo pobolonjiti tudi študije, ki vzgajajo profesorje, zlasti tiste za domači jezik in literaturo — ***miran***]

Http://www.uni-miskolc.hu/~phdkonf – mednarodna konferenca podiplomskih študentov v Miskolcu na Madžarskem avgusta 2005; prijaviti se je treba (in plačati registracijo) do 18. marca 2005.

Http://www.google.com/downloads/ – Picasa, Googlov organizator slikovnega materiala – zelo lepo!

Http://www.x1.com/ – Kdo bo iskal med mapami, podmapami in podpodmapami, če pa program najde sam, potem ko je indeksiral vse na domačem računalniku.

Http://desktop.google.com/ – Googlov iskalnik po datotekah na domačem stroju (menda ne tako navdušujoče kot v prejšnji vrstici, pač pa zastonj).

Http://www.copernic.com/ – še en zastonj program za indeksiranje in iskanje spisov po svojem računalniku.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri35.html in http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri36.html – nekaj starejših in nekaj novejših fotografij; nekatere z literaturo nimajo preveč tesne zveze. Pač pa so čisto slavistične fotografije na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri37.html – s slavističnega simpozija v Wittenbergu in z ljubljanske slovenistike.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=37c13398682d1ea88cc931aa51aeff1304&source=Delo – **Meta Grosman**, Učenje na pamet prazni mlade glave: Proti književnemu pouku z odlomki (članek v *Delu*).

Http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/index-e.html – japonski slavistični raziskovalni center.

Http://www.jezikinslovstvo.com – Spletna stran JiS-a prehiteva čas, saj so na njej že na voljo slovenski in angleški povzetki razprav iz šeste številke 2004, ki bo v tiskani obliki izšla konec januarja 2005. Z izidom te številke bo JiS, uveljavljena osrednja slovenistična revija, sklenil 49. letnik izhajanja, v uredništvu pa želimo že kar sedaj opozoriti na letošnje jubilejno 50. leto izhajanja JiS-a, ki ga bo revija med drugim zaznamovala z nekaterimi posebnimi rubrikami. Vse, ki še niste naročniki revije, pa bi to želeli postati, vabimo, da nam prijavo (skupaj s poštnim naslovom in naročniškim statusom) pošljete kar po e-pošti na naslov glavnega ali tehničnega urednika (marko.stabej@guest.arnes.si ali matjaz.zaplotnik@siol.net). Naročnine za 2005 znašajo: 4900 SIT za redne naročnike, 3900 SIT za člane SDS, 2500 SIT za študente in 39 EUR za naročnike v tujini. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), tehnični urednik *Jezika in slovstva*, 19. jan. 2005

Http://www.temza.si/natecaj.htm – razpis Moje pero za 1000 besedo obsežno pripoved v slovenščini na dano temo; nagrada 50.000 sit.

Objave

Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: Členitev jezikovne resničnosti (Zbornik prispevkov simpozija Obdobja 22 – Metode in zvrsti). Knjigo je uredila **Erika Kržišnik**.

Prevajanja slovenskih literarnih besedil, zbornik. Ur. **Simona Kranjc** in **Mojca Nidorfer Šiškovič**. Publikacija je rezultat projekta pri programu Slovenščina na tujih univerzah (STU) na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Predstavlja besedila sodobnih slovenskih literarnih ustvarjalcev, prevedena v 18 jezikov.

Tomaž Sajovic, *Historični slogi v slovenski pripovedni prozi druge polovice 19. stoletja* (zbirka Razprave FF za leto 2004). — Tiskovna konferenca za te tri publikacije je bila v četrtek 13. januarja 2005 ob 12.30 uri v knjigarni FF.

Marko Jesenšek (ur.), *Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika: slovenska zemljepisna imena*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije; Pišece: Društvo Pleteršnikova domačija, 2004. 271 str.

Marko Jesenšek (ur.), *Besedoslovne lastnosti slovenskega knjižnega jezika in* narečij. Maribor: Slavistično društvo, 2004. 554 str. (Zora 28).

V Šmartnem pri Litiji je izšel zbornik *Davorin Hostnik med Slovenijo in Rusijo*. V njem je objavljenih vseh dvanajst prispevkov udeležencev istoimenskega simpozija, ki je potekal 3. septembra 2003 ob 150. letnici publicista, prevajalca, jezikoslovca in pedagoga Davorina Hostnika (Podroje pri Litiji, 1853 – Rilsk, 1929). D. Hostnik, v Rusiji znan kot Martin Matvejevič Hostnik, se uvršča med osebnosti, ki so na prelomu 19. in 20. stol. pomembno prispevale h krepitvi slovensko-ruskih kulturnih in znanstvenih stikov. Konec leta 1879 je odpotoval v Rusijo, kjer je vse do l. 1923 učil nemščino in francoščino na gimnaziji v podeželskem mestecu Rilsk v Kurski guberniji. V 80. in 90. letih je kot radikalni privrženec ideje slovanske vzajemnosti dopisoval v liberalna glasila Slovenski narod, Ljubljanski zvon, Edinost in Slovanski svet. V ruščino je prevedel več slovenskih leposlovnih del, med njimi Levstikovega Martina Krpana. Njegov najpomembnejši dosežek sta Ročni rusko-slovenski slovar (Gorica 1897) in Slovinsko-russkij slovar' (Gorica 1901) s kratkima slovnicama obeh jezikov. Za delo Grammatika slovinskago jazyka je prejel celo nagrado ruske Akademije znanosti. O njegovi usodi po Oktobrski revoluciji se v Sloveniji ni vedelo ničesar, dokler ni njegove življenjske poti nepričakovano osvetlila ruska zgodovinarka Iskra Čurkina v izčrpni razpravi, objavljeni v Zgodovinskem časopisu v Ljubljani leta 1968. Hostnik je bil s tem dokončno iztrgan iz pozabe, o čemer priča tudi aktualni zbornik. Avtorji prispevkov so **Vasilij Melik, Stane Granda, Iskra Čurkina** (v ruščini), **Branko Marušič, Irena Gantar Godina, Silvo Torkar, Anton Hostnik, Tone Smolej, Ljubov Kurkina** (v ruščini), **Aleksandra Derganc, Vlado Nartnik** in **Andreja Žele**, avtorica spominov na deda pa je **Jelena Hostnik**, Davorinova vnukinja, ki je na povabilo organizatorice v času simpozija prvič v življenju obiskala dedovo domovino. Prispevki so opremljeni z angleškimi in ruskimi povzetki, zbornik pa vsebuje tudi bogato fotografsko gradivo in obsega 96 strani. Uredili sta ga **Irena Gantar Godina** in **Magda Breznikar**, oblikovala **Milena Gregorčič**, izdalo in založilo pa Ustvarjalno središče Breznikar, Ustje 6, 1275 Šmartno pri Litiji. Na tem naslovu lahko zbornik tudi naročite za 2500,00 SIT. — ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 5. jan. 2005

Na spletni strani http://ZRCola.zrc-sazu.si se da dobiti (zastonj – sponzor je ZRC SAZU) najnovejšo, silvestrsko različico vnašalnega sistema ZRCola (ZRCola SLV 2004-12-31 – različice v drugih jezikih še niso aktualizirane), ki omogoča preprosto vnašanje tujejezičnih in predvsem latiničnih in ciriličnih narečnih besedil v

wordu. Izdelan je bil za Slovanski lingvistični atlas, uporabljan bo za sestavljanje Slovenskega lingvističnega atlasa, za slovenske potrebe pa so dodani še posebni znaki iz slovenskih zgodovinskih pisav, kot sta npr. dajnčica in metelčica. Olajšano je tipkanje sestavljenih znakov, saj se vnašajo posamezne sestavine, ki jih računalnik na uporabnikov ukaz sestavi v nov znak (in sestavljene znake tudi razstavi). Če želite recimo zapisati znak e z ostrivcem zgoraj in piko spodaj, zapišete najprej e (ta je na tipkovnici), potem črni pravokotnik z akutom zgoraj (Alt+9) in nazadnje še črni pravokotnik s piko spodaj (Alt+Shift+8). Na računalniškem zaslonu so tako začasno vidni trije znaki, ki jih po kliku na gumb "ZRCola > Sestavi vse" v menijski vrstici računalnik združi v enega samega. Razpored znakov v pisavi vnašalnega sistema temelji na unikodnem standardu, ki je nadgrajen s tistim, česar v unikodu ni. Več o tem se da izvedeti iz članka o ZRColi (http://nl.ijs.si/isjt04/zbornik/sdjt04-19weiss.pdf) in iz dokumentacije, ki je po namestitvi vnašalnega sistema dosegljiva v Start > Programi > ZRCola; posebej pomembna je prva stran v datoteki "Tipkovnica", ki si jo je za stalno rabo priporočljivo natisniti (v podolžnem formatu). Če kak znak manjka, se ga da naročiti pri avtorju vnašalnega sistema (Peter.Weiss@guest.arnes.si) in bo vključen v naslednjo različico vnašalnega sistema. Vnašanje naročnih besedil še nikoli ni bilo tako preprosto, hkrati pa je kot vožnja s formulo 1. — ***Peter Weiss***, 5. jan. 2005

Happy New Year to all! The newsletter (http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newslets/l05-57.html) has had many recent additions:

1) New Folk Music CD Released
2) Slovenia Visits Seattle: report on week of Slovenian activities
3) **Donald F. Reindl** defends thesis
4) RADO L. LENCEK GRADUATE STUDENT PRIZE awarded
5) THE 2004 ANNUAL MEETING REPORT
6) **Michael Biggins**'s translation of Vladimir Bartol's Alamut published — ***David Stermole*** (stermole@chass.utoronto.ca), 3. jan. 2005

V novi številki *Primerjalne književnosti* je objavljenih sedem razprav domačih in tujih raziskovalcev. **Peter V. Zima** s Fakultete za kulturne vede v Celovcu je v članku z naslovom Primerjalna književnost in družboslovne vede opozoril, da lahko primerjalna književnost, ki se ukvarja z večkulturnimi in večjezičnimi konteksti, pomaga družboslovcem, kadar se pojavijo medkulturni problemi ali težave pri prevajanju. Po drugi strani lahko družboslovne znanosti prispevajo k boljšemu razumevanju tipoloških in genetičnih primerjav v primerjalni književnosti. Avtor na koncu očrta sociološko podlago novega tipa primerjalne književnosti, ki jo definira kot socio-semiotiko. **Vid Snoj** v članku "Slepi nemir človeštva": Kocbekovo pesnjenje zgodovine izhaja iz trditve, da je Kocbek pesnik zgodovine. To trditev utemeljuje z razločevanjem pesnjenja o vélikih dejanjih oziroma o zgodovini od pesnjenja zgodovine same in jo razvija ob interpretaciji treh Kocbekovih pesmi. Razprava Retorika iskrenosti **Pétra Hajduja** z Inštituta za literarno vedo v Budimpešti izhaja iz prepričanja, da ima pojem iskrenosti še vedno dokaj pomembno vlogo v klasični filologiji, čeprav ga je literarna teorija v 20. st. diskeditirala. Avtor analizira razprave o iskrenosti ali ironičnosti Katulove in Horacijeve poezije, pri tem pa ga zanima, katere retorične formacije besedilu omogočajo, da je prebrano kot iskreno. **Matjaž Zaplotnik** je v razpravi Motivi krsta pri Tassu in Prešernu najprej pregledal dosedanje študije o Tassovih vplivih na Prešerna, v osrednjem delu študije pa je z natančno primerjavo motiva krsta pri obeh avtorjih ugotovil, da okoliščine Črtomirovega krsta spominjajo na okoliščine Klorindine spreobrnitve. V razpravi Literarnozgodovinski pojmovnik za literaturo moderne: revizija in nekaj predlogov se **Vanesa Matajc** ukvarja s problemom periodizacije literature v obdobju moderne. Predlaga, naj literarna zgodovina namesto tradicionalnega pristopa, ki razlike poenoti, uvede prelomno-mutacijski vidik pri proučevanju različnih razmerij, ki nastajajo med literaturo moderne in njenim (foucaultovskim) "premičnim temeljem". **Barbara Zorman** se v razpravi Predstavljanje subjektivnosti lika v literaturi in filmu ukvarja z žariščenjem v literarni in filmski različici Peklenske pomaranče, to pa tako, da nakazuje specifike manipulativnega potenciala filma in literature. V prvem delu razprave Teorije/teorija diskurza in literarna veda (drugi del bo objavljen v naslednji številki) je **Alenka Koron** opozorila na terminološke zadrege, ki so posledica raznovrstnosti teorij diskurza, pregledala pa je tudi najpogostejše koncepcije diskurza (lingvistične, naratološke, Bahtinove, Kristevine, filozofske in Foucoultove) in njihove spoznavnoteoretske predpostavke. V rubriki Kritike so objavljene ocene štirih znanstvenih monografij tujih avtorjev (med njimi nove predsednice Mednarodne zveze za primerjalno književnost Tanie Franco Carvalhal). Številko skleneta izčrpni poročili o posvetovanju "Znanstvene izdaje v elektronskem mediju" in simpoziju "Kosovel: Med etiko in poetiko". Naročila in prispevke lahko pošljete na naslov darja.pavlic@uni-mb.si. — ***Darja Pavlič***, 7. jan. 2005

Poročili o slavističnem kongresu v Novem mestu oktobra lani sta izšli tudi v *Primorskem dnevniku* 2004, št. 240 in 267; drugo je podpisala ***Eva Premk***.

Pri Založbi ZRC so izšle nove publikacije:

Jerica Snoj: Tipologija slovarske večpomenskosti slovenskih samostalnikov
France Novak: Samostalniška večpomenskost v jeziku slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja
Helena Dobrovoljc: Pravopisje na Slovenskem
Marjeta Humar (ur.): Terminologija v casu globalizacije
Jezikoslovni zapiski 10/1 in 2 (2004) (urednik **Janez Keber**)

[Svoje objave reklamirajte v Slovlitu in v Kroniki prosim sami. Če boste "zamolčani", bo to samo po vaši krivdi. – ***miran*****,** 7. jan. 2005.]

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

David Stermole sporoča, da člani Society for Slovene Studies lahko do 5. januarja predlagajo simpozijske teme za novembrsko konferenco, ki bo v ameriški državi Utah. Predlogi naj vsebujejo: naslov omizja, ime predlagatelja, ime predsednika omizja, imena referentov in ime diskutanta (koreferenta). Naj velja tole obvestilo tudi kot povabilo k članstvu v SSS. Več informacij na http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/ ali na stermole@chass.utoronto.ca. — ***David Stermole***, 2. jan. 2005

Jezikovnotehnološki abonma (JOTA) vabi na tradicionalno ponovoletno srečanje, ki bo 4. januarja 2005, ob 18.00 v prostorih Centra za slovenščino, Kongresni trg 12 (stavba Univerze), drugo nadstropje. Predaval bo **Jure Leskovec** (IJS in CMU) na temo Učenje povzemanja besedil s pretvorbo v semantično mrežo. Program JOTE najdete na http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 3. jan. 2005

Zastonj tečaji iskanja po elektronskih informacijskih virih v februarju. — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 3. jan. 2005

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik išče nove sodelavce. Če ste profesorji ali absolventi slovenskega jezika, ki bi radi postali učitelji slovenščine za tujce in ste temu pripravljeni posvetiti nekaj svojega časa, pošljite prošnjo s kratko predstavitvijo do 20. 1. 2005 na naslov: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Univerza v Ljubljani, Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana ali na e-naslov mojca.stritar@ff.uni-lj.si. — ***Mojca Stritar***, 4. jan. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 797. sestanek v ponedeljek 10. januarja 2005 ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavali bodo asist. dr. Zdenka Čebašek-Travnik, dr. med. (Klinični center), asist. mag. Borut Škodlar, dr. med. (Klinični center) in doc. dr. Marina Zorman (FF, Oddelek za splošno jezikoslovje). Tema predavanja: Jezikoslovje in psihiatrija: primer sodelovanja. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 4. jan. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 796. sestanek v ponedeljek 3. januarja 2005 ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bosta: Franc Marušič, Univerza v Stony Brooku, in Rok Žaucer, Univerza v Ottawi. Tema predavanja: Nevidni/neslišni glagol v stavkih tipa "Janezu se objema Micko". — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 5. jan. 2005

Z veseljem vas obveščam, da imajo od 1. januarja uporabniki z vseh računalnikov na Univerzi v Ljubljani dostop do podatkovne zbirke PapersInvited "World's Largest Database of Calls for Papers", ki je namenjena znanstvenikom, raziskovalcem, profesorjem in tudi študentom. Omogoča iskanje po bogatem naboru mednarodnih razpisov za znanstvena srečanja z različnih strokovnih področij, pregled koledarja dogodkov, oglaševanje lastnih konferenc, ob tem pa vsakemu posamezniku dovoljuje tudi oblikovanje osebnega strokovnega profila in redno obveščanje o najnovejših razpisih po elektronski pošti (za kar je potreben e-poštni naslov z domeno uni-lj.si, ki je hkrati identifikacija za login).

– Dostop do zbirke: http://www.papersinvited.com
– O zbirki, oblikovanju profila, iskanju: http://www.papersinvited.com/SubscriptionBenefits.htm
– O osebnem profilu: http://www.papersinvited.com/personalizebenefits.htm
– Oblikovanje osebnega profila (z navodili: Static I.P. Address based subscribers): http://www.papersinvited.com/personalize.htm

Dostop do zbirke sta omogočila Centralna ekonomska knjižnica in konzorcij COSEC. — ***Ivan Kanič*** (ivan.kanic@ef.uni-lj.si), 12. jan. 2005

13. 1. ob 13. uri (na srečo ni bil petek) je bila v Zemljepisnem muzeju na Gosposki 16 v Ljubljani predstavitev knjige **Marije Stanonik** *Slovstvena fokloristika med jezikoslovjem in literarno vedo*.

12. 1. se je v Lutrovem mestu Wittenberg, v katerem so bile tiskane tudi slovenske knjige, zaključil simpozij Literatur und Geschichtskultur im Staatssozialismus: Jugoslavien un Bulgarien, ki ga je organizirala Angela Richter s slavistike v Halleju (program na http://www.slavistik.uni-halle.de/). Od slovlitovske združbe so bili tu **Zvonko Kovač, Vladimir Osolnik, Tatjana Petzer, Ivana Živančević Sekeruš** in podpisani, kakšnega od nastopajočih pa bomo tudi na novo pridobili, recimo **Gordano Muzaferijo** s sarajevske filozofske fakultete, ki je pravkar izdala knjigo *Činiti za teatar: Ogledi iz drame i teatra*, Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje, 2004 (Biblioteka Judita, 7); v njej sta tudi prispevka o drami *Polnočno kričanje* **Matjaža Kmecla** in *Silence Silence Silence* **Vita Tauferja**. — ***miran***

Obveščamo vas, da bodo letošnji (že 16.) Primorski slovenistični dnevi, tradicionalno strokovno srečanje primorskih slovenistov z obeh strani meje, v četrtek in petek, 7. in 8. aprila, v Kobaridu in Bovcu. Gostitelj tega srečanja bo Slavistično društvo Nova Gorica v sodelovanju z občinama Bovec in Kobarid ter s Slavističnim društvom Trst-Gorica-Videm in Slavističnim društvom Koper ter Zavodom RS za šolstvo, OE Koper in OE Nova Gorica. Tema bo Primorski literarni zgodovinarji. Skušali bomo osvetliti razvoj literarne vede, njen današnji položaj, pa tudi njeno vlogo pri pouku književnosti danes, v ospredju pozornosti bo **Anton Ocvirk**, ki mu bomo v rojstnem kraju odkrili spominsko ploščo. Naslov in povzetek referata pošljite na naslov marija.mercina@guest.arnes.si. — ***Marija Mercina***

Sekcija samostojnih in svobodnih novinarjev pri Sindikatu novinarjev Slovenije (Igor Drakulic [igor.drakulic@siol.net], 17. jan. 2005) protestira proti novi dohodninski zakonodaji v imenu svobodnih ustvarjalcev in si želi tudi podpore Slavističnega društva Slovenije. Argumente za ohranitev olajšav za svobodne ustvarjalce je na okrogli mizi o avtorskih honorarjih na TV SLO 1 naštel predsednik DSP Vlado Žabot, proti pa v *Sobotni prilogi Dela* 15. jan. 2005 bivši minister za finance Dušan Mramor (Izumljanje alarmantnih tez sredi mirnega teka, http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,6528&id=cf666d1cbe6a05aec2d8209b1b9e115504&t=html&p=22). Prosim za stališča. — ***miran***

Dodiplomske in podiplomske študente slovenistike obveščam, da Oddelek za slovenistiko tudi v študijskem letu 2005/06 omogoča študij v tujini, in to v okviru izmenjave Socrates – Erasmus. Rok za oddajo prijav na razpis – pošljite jih na FF, Oddelek za slovenistiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, za Alenko Žbogar (s pripisom: Socrates – Erasmus) – je 25. 2. 2005. Izbor med prijavljenimi kandidati bo komisija Oddelka za slovenistiko opravila najkasneje do 7. 3. 2005. Na voljo je 24 štipendij (4–10 mesecev), prijavljate se lahko na univerze v Avstriji (Dunaj, Celovec, Gradec), Nemčiji (Tübingen, Berlin, Würzburg), Angliji (Nottingham), Belgiji (Ghent), Italiji (Videm, Rim) ter na Poljskem (Bielsko-Biała, Varšava). — doc. dr. ***Alenka Žbogar***, koordinatorica za mednarodno sodelovanje na Oddelku za slovenistiko (alenka.zbogar@guest.arnes.si)

Filozofska fakulteta v Ljubljani in Fakultät für Kulturwissenschaften iz Celovca pripravljata projekt medsebojnih izmenjav študentov. Prva skupina naših študentov (sodelujejo Oddelek za germanistiko z nederlandistiko in skandinavistiko, Oddelek za slovenistiko, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Oddelek za prevajanje, Oddelek za filozofijo, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo in Oddelek za zgodovino) naj bi odšla na 14-dnevno bivanje v Celovec že v drugi polovici marca 2005 (predvidoma 3. in 4. teden). Fakulteta krije stroške bivanja in zajtrka, potne in ostale stroške pa Vi. V Celovcu boste obiskovali posebej za Vas oblikovan program predavanj, ki bo pokrival različna področja. Obiskovali boste lahko tudi krajši tečaj nemškega jezika na višji stopnji. Znanje nemškega jezika je obvezno. Rok za prijavo na razpis je 2. februar 2005. Prijavnico dobite pri podpisani, v mednarodni pisarni ali na spletni strani Filozofske fakultete. Priložiti ji morate dokazilo o znanju nemščine (velja tudi na FF opravljeni izpit iz nemščine). Izbor med prijavljenimi kandidati bo komisija Oddelka za slovenistiko opravila najkasneje do 16. februarja 2005. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 21. jan. 2005

Te dni je ob ekumenskem tednu krščanskih cerkva ponekod po Sloveniji (ne le v Beli krajini) možno prisostvovati bogoslužju uniatske cerkve, ki ga bo vodil metliški uniatski župnik. Mogoče kakšnega radovednega slovlitovca pritegne liturgični jezik ali drugo. — ***Rok Bečan***

> VABILO. Kristjani iz različnih Cerkva se bomo v dneh med 18. in 25. januarjem ponovno povezali v goreči molitvi: "Da bi bili vsi eno!" Ob tej priložnosti vas vabimo k vzhodnem bogoslužju v slovansko-bizantinskem obredu, ki ga bo vodil g. Mihajlo Hardi ob dijakoniranju g. Milana Stipića in sicer: pri frančiškanih v Novem mestu, v soboto 22. 1. ob 18.00; v Šmartno pri Litiji, v nedeljo, 23. 1.ob 18.00; v stolnico v Ljubljani, v ponedeljek, 24. 1.ob 18.30; in na Ježico (Ljubljana), v soboto, 29. 1. ob 18.30. Pri

vseh mašah bo pel Slovenski ekumenski zbor s pevci iz vse Slovenije pod vodstvom g. Mateja Burgerja. — Pevci ekumenskega zbora

Ciril Zlobec z rimskimi študenti. — 16. 12. je veleposlaništvo RS v Rimu skupaj z Oddelkom za slovenski jezik in književnost na rimski univerzi "La Sapienza" organiziralo literarno srečanje s pesnikom Cirilom Zlobcem. Ciril Zlobec je pred nabito polno dvorano spregovoril študentom o svoji življenjski poti. Poudaril je, da ga je v mladosti usodno zaznamovalo sovraštvo italijanskih fašistov do slovenščine. Iz tega je vzklila njegova ljubezen do jezika in poezije. Izpostavil je kontekst, v katerem pesnik ustvarja. Številni slovenski pesniki bi bili gotovo deležni svetovne slave, če bi se rodili in ustvarjali v jezikih večjih narodov. Toda hkrati poudarja, da so svetovno slavo doživeli samo tisti pesniki in pisatelji, ki jih je v prvi vrsti spoznal in cenil kot take lasten narod. Na vprašanje publike, kako gleda na približevanje Turčije EU, pa je odgovoril precej evroskeptično: "Če pogledamo v nacionalne parlamente in vidimo, kako globoko se sovražijo posamezne stranke znotraj istega naroda, potem je težko verjeti v neko enakopravno sožitje med tako različnimi narodi." Ob tej priložnosti je veleposlanik RS v Rimu Vojko Vovk podaril vsakemu študentu, ki študira slovenščino na rimski univerzi "La Sapienza", zadnjo v italijanščino prevedeno pesniško zbirko Cirila Zlobca *Ljubezen – sonce in tema*. — U. U. [***Uroš Urbanija***] (urosurbanija@hotmail.com), 23. jan. 2005

Nas dragi rimski lektor Uros Urbanija se je nekoliko spozabil: na tradicionalnem "slovenskem" rimskem veceru, ki se je odvijal 16. decembra lani (v decembru 2003 smo gostili pisatelja Borisa Pahorja in esejistko Marijo Kacin ob pisateljevi devetdesetletnici) je vecer vodila in pesnika predstavila studentom in publiki s svojim kriticnim posegom tudi podpisana, sicer avtorica slovenske slovstvene zgodovine v italijanskem jeziku, ki jo je izdala Goriska Mohorjeva in katere prva izdaja je skoraj ze posla. Zlobceva odlicna antoloska zbirka je izsla pri videmski zalozbi Campanotto. V tem casu je Ciril Zlobec prejel od italijanskega predsednika Ciampija tudi visoko priznanje za svoje delo. Gotovo ima veliko zaslugo za prodiranje slovenske kulture v italijanski svet prav slovensko Veleposlanistvo v Rimu. Toliko v vednost. In prav lep pozdrav. Pa naj mi Uros ne zameri. — ***Tatjana Rojc***, Trst (tatluc@tin.it), 24. jan. 2005

Ljudje

Lansko leto so na Filozofski fakulteti magistrirali ali doktorirali naslednji kolegi. Na pobudo Mojce Honzak objavljamo naslove njihovih razprav, ki jih hrani naša knjižnica:

Andrej Ermenc Skubic, Sociolekti v jezikovni stvarnosti in literarnem delu: (primerjava med slovenščino in angleščino), dis., 2003, 271 str.
Barbara Baloh, Vzorci govornega vedenja pri pripadnikih italijanske narodne skupnosti v slovenski Istri, mag., 2003, 217 str.
Elen Slavec, Jezikovni položaj v slovenski Istri v luči javne komunikacije: mag., 2003, 136 str.
Irena Avsenik Nabergoj, Greh, krivda, kazen in odpuščanje pri Ivanu Cankarju: dis., 2003, 623 str.
Mihaela Kastelec, Kritiški opus Tarasa Kermaunerja, mag., 2003, 292 str.
Mojca Honzak, Literarna teorija pri pouku književnosti v osnovni šoli, mag., 2003, 198 str.
Nataša Logar, Besedotvorna stilistika, mag., 2003, 217 str.
Namita Subiotto, Lingvostilistične posebnosti v prozi Taška Georgievskega: dis., 2003, 214 str.
Vida Gomivnik Thuma, Uporaba nalog objektivnega tipa pri zunanjem preverjanju znanja iz književnosti ob zaključku osnovne šole, mag., 2003, 153 str.
Roberto Dapit, Krajevna imena vzhodne Rezije v luči materialnega in duhovnega izročila, dis., 2003, 207 str.
Tjaša Jakop, Dvojina v slovenskih narečjih, dis., 2004, 213 str.
Silvo Torkar, Zgodovinska antroponimija vzhodne Tolminske, mag., 2003, 180 str.
Darja Markoja, Oblikoslovna podoba besedil prekmurskega knjižnega jezika od 18. do 20. stoletja, mag., 2004, 340 str.
Mira Krajnc, Besediloslovne značilnosti pokrajinskega pogovornega jezika (na gradivu mariborščine), mag., 2004, 245 str.
Uroš Urbanija, Jurij Japelj – življenje in delo, mag., 2004, 227 str.
Mateja Medvešek, Tabujske teme in problemski pouk književnosti v osnovni šoli, mag., 2004, 209 str.
Jonatan Vinkler, Češko-slovenski in slovensko-češki slovstveni stiki v 19. stoletju, dis., 2004, 395 str.

Varia

Petra Prohart Tomažič, o kateri smo v 49. št. Kronike poročali, da se odpoveduje honorarju, je le-tega vendarle morala sprejeti, saj ji ga je blagajničarka nakazala, preden je lahko upoštevala njeno željo.

Tisk in razpošiljanje Kronike 49 130.586 sit.

Avtorske pogodbe

Iz diskusije pri Humanistu povzemam napotke, ki jih avtorjem, ki podpisujejo pogodbe z založbo, izreka Robert Kraft:

1. Nikoli ne odstopi avtorskih pravic.
2. Nikoli ne odstopi pravice do elektronske verzije besedila in njenih nadaljnjih revizij.
3. Če se že odpoveš avtorskim pravicam, potem se natančno dogovori, pod kakšnimi pogoji (recimo potem ko je knjiga razprodana ali če založnik ne spoštuje pogodbe).
4. Če se moraš odpovedati pravicam do elektronske verzije besedila, potem določi, za koliko časa (npr. 3 leta) in ali to velja za internet ali za cedejke.
5. Določi, s kakšnim deležem hočeš participirati pri morebitnem finančnem uspehu izdaje.

Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja (izjema so akademske institucije). In izkušnja je, da se avtor z založbo, ki mu sprva v pogodbi postavi nerazumne pogoje, večinoma lahko pogodi tako, da so upoštevani tudi njegovi interesi. — ***miran***

Zelo zanimivo temo ste naceli, Miran. Ker med "avtorje" spadajo tudi publicisti, prevajalci in podobno, si dovoljujem v tej zvezi opozoriti na dejstvo, da brez kake trdne oblike solidarnostne povezave med vsemi nami, ki smo "avtorji", se tako razumne deklaracije ne bodo zazivele v praksi. Pri nas – a se zdalec ne samo pri nas – je pac tako, da je vse prevec tistih, ki so pripravljeni ponuditi svoje delo za "dumpinsko" ceno. In bojim se, da je vse prevec zaloznikov pripravljeno dati prednost cenejsemu "avtorju". Vse to je relevantno v zvezi z navedenimi Kraftovimi naceli zato, ker tudi vprasanje avtorskih pravic seveda pomeni denar, "ceno" danega avtorja.

Kot receno, taksna "nesolidarnost" nikakor ni samo slovenski pojav – kje pa! Je pa dejstvo, da je uprava (v najsirsem pomenu) manjsih drzav laze obvladljiva (zato pa je geografska "majhnost", ce kaj, kvecjemu prednost). Prav tako je dejstvo, da nacionalna kultura, zacensi s pisno besedo, v geografsko (in drugace) vecjih drzavah nemara ni tako ranljiva kot pri nas. Zato pa tudi morebitno sklicevanje na (slabo) prakso v drugih, vecjih drzavah nikakor ni upraviceno. — ***Vesna [Velkovrh Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 21. jan. 2005

Izjava "Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja." je resnicna, dokler govorimo o delih, ki so nastala v okviru delovnega razmerja, ne pa kar pocez. Ko Mercatorjev poslovodja iz Spodnjih Zvarulj v prostem casu napise kriminalko, bi Mercator morda lahko pricakoval delez od materialnih avtorskih pravic samo v primeru, ko bi poslovodja v kriminalki razkrival kak kos specificne tehnologije in delov industrijske lastnine podjetja, v katerem je slucajno zaposlen :)) — ***Jože Andrej Čibej*** (ekorist@siol.net), 21. jan. 2005

Miran, o teh stvareh pišeš v pravem trenutku. O avtorskih pravicah je treba pisati vedno znova, saj se jih avtorji vse premalo zavedajo oz. se jih šele, ko je lahko tudi prepozno. K avtorskim pogodbam in honorarjem ("Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja (izjema so akademske institucije).") bi dodala tole: Če prav razumem avtorsko pravo, imajo ustanove takšne avtorske pravice 10 let. Po tem obdobju se avtor o njih ponovno dogovori z ustanovo, kjer je (bil) zaposlen. — ***Marta Kocjan*** (Marta@modrijan.si), 24. jan. 2005

Filozofska fakulteta v Mariboru

Dekan Pedagoške fakultete v Mariboru Bojan Borstner je preko naših mariborskih kolegov slavistov poslal na Slavistično društvo Slovenije in na Slavistično revijo prošnjo za podporo k ustanovitvi Filozofske fakultete v Mariboru. Pomisleki, ki se mi vzbujajo ob tem pozivu, izvirajo iz strahu pred izgubo monopolnega položaja Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer sem zaposlen, kar seveda ni spodoben razlog in se ga ne zdi vredno izpostavljati. Moja načelna skrb zadeva kvaliteto slovenskih humanističnih študij v novih pogojih. Po eni strani je rivalstvo med dvema fakultetama istega tipa stimulativno, po drugi strani pa prinaša s seboj nevarnost

"nelojalne konkurence" v obliki popustov v zahtevnosti študija, ki naj privabi študente. Prizadevali si bomo, da do tega drugega ne pride. Naj navedem najbolj prepričljive mariborske argumente ZA ustanovitev še ene filozofske fakultete. Število študentov, zainteresiranih za humanistični študij, se veča in na FF v Ljubljani je prostorska stiska že dolgo neznosna. Maribor je desetletja izgubljal množice študentov humanističnega profila, ki so odhajali v Ljubljano in se pogosto niso vračali, kar je negativno vplivalo na duhovni in kulturni profil mesta. Ker se zavedamo, da se imamo za kvaliteto življenja v Sloveniji v veliki meri zahvaliti relativno vztrajnemu posluhu za regionalno enakomerno porazdelitev materialnih in kulturnih dobrin, bi morala ta izkušnja oblikovati tudi naše stališče v razmerju do mariborske akademske pobude.

Ustanovitev druge filozofske fakultete je obenem priložnost za ponovni premislek o razmerju med filozofičnim in pedagoškim študijem, k čemur nas povrhu silijo primerjave z bodočo organizacijo študija na drugih evropskih univerzah. Postalo je namreč jasno, da veliko pedagoških študijskih smeri na ljubljanski Filozofski fakulteti v tej relaciji noče zavzeti jasnega stališča in lovi ravnotežje med načelno humanistično držo in praktično večinsko pedagoško usodo diplomantov. Če bo Bologni uspelo študije po Evropi poenotiti, bo to prineslo s seboj nujo, da se fakultete jasneje profilirajo, pri čemer se množičnega študenta (in s tem gotove eksistence) lahko nadeja samo pedagoška fakulteta, ker bo diplomantom pač lahko ponujala nazive, ki jim bodo omogočali zanesljivejšo zaposlitev.

Tale zapis naj velja kot izraz podpore pri ustanovitvi mariborske Filozofske fakultete, obenem pa kot spodbuda za nadaljnje kritične premisleke o naštetih dilemah. — ***Miran Hladnik***, 19. jan. 2005

Z velikim veseljem sem prebrala Vase pismo, v katerem podpirate ustanovitev Filozofske fakultete v Mariboru. Ce bi mogla, bi tudi jaz z obema rokama in ze zdavnaj glasovala za to ustanovitev. Dovolite mi, da navedem samo nekaj argumentov:

– Monopol ne more zadovoljiti nikogar, razen morda kaksnega redkega pristasa enoumja, ki ni nic drugega kot monopol v idejah. Kaj bi Slovenci rekli, ce bi imeli izbiro samo med avtomobili ali pralnimi stroji ene same znamke? Ne vem, ce bi bili prevec navduseni. Ali ni slovenska humanisticna znanost vaznejsa od avtomobila ali pralnega stroja?

– Strah pred tem, da bi se studentje vpisovali na fakulteto z nizjo zahtevnostjo je popolnoma odvec, to nam jasno kaze praksa, ki jo poznate tudi Vi. Kam rinejo ameriski, nemski ali francoski studentje? V Parizu in okolici imamo 15 univerz in se nic koliko vec ali manj prestiznih sol. Lahko ste prepricani, da so najboljse ustanove zatrpane do zadnjega koticka, ceprav je zahtevnost do studentov veliko visja. Enako je za profesorje: vsi bi radi delali na ustanovi, kamor se bo najtezje prebiti, ker so kriteriji najstrozji in kjer bodo tekmovali ne s tremi-stirimi kolegi, ampak z desetinami kolegov in kjer bodo potem najvec delali. Konkurencne ustanove se morajo nenehno truditi, da izboljsajo raven studija, cloveskih odnosov, itd.

– V casu, ko studentje lahko nabirajo "kredite" po celi Evropi in se drugod po svetu, se mi zdi normalno, da bi morali imeti moznost, da jih nabirajo tudi po Sloveniji. Ne vem, zakaj bi moral student ostati "privezan" v Ljubljani, zakaj ne bi "pobral" kak semester tudi v Mariboru, ce to bolj ustreza njegovemu osebnemu interesu ali ce so morda predavanja boljsa (se tudi lahko zgodi, ali ne?). Ali ce se mu zdi Drava lepsa od Ljubljanice, ali obratno ...

– Ce gledam od zunaj, imam vcasih neprijeten obcutek, ki sem ga imela ze v casu Jugoslavije: razen Beograda ni v Jugoslaviji obstajalo nicesar zanimivega ali vsaj intelektualnega; sedaj razen Ljubljane ne obstaja skoraj nic drugega. Skoda! Ali naj Slovenija postane predmestje Ljubljane?

Torej, dragi kolega, prosim Vas, potrudite se za ustanovitev Filozofske fakultete (in se cesa) v Mariboru, zdrava konkurenca na podrocju kulture in znanosti je v interesu Ljubljane in nase drzave nasploh. — ***Antonija Bernard***, Pariz (ToniaBER@aol.com), 22. jan. 2005

Miran, stvar velja podpreti, vendar tudi premisliti: o matičnosti FF UNI LJ; o kakovostni kadrovski zasedbi s kadri, ki niso zaposleni na UNI LJ; o morebitni preureditvi preobsežne FF UNI LJ, oz. ustanovitvi nove Filološke fakultete UNI LJ; o celotni humanistični strukturi UNI LJ, oz. profilih FF, Pedagoške fakultete in FDV (ter Filološke fakultete). To je velik zalogaj, ki terja več sogovornikov: pobuda pa je, seveda, sedaj tu. — mirko [***Vladmir Osolnik***] (Vladimir.Osolnik@ff.uni-lj.si), 24. jan. 2005

Mala šola opismenjevanja

Kadar v nepremišljenem trenutku naročimo tiskalniku, naj nam iztisne okrožnico, ki jo je nekdo poslal vsem prejemnikom na FF, se prvih 10 listov iz stroja vali kača njihovih naslovov v glavi, potem šele sledi skromna vrstica s sporočilom, da je jutri dekanov in zato dela prost dan. Potratno. In zaradi razkrivanja naslovov drugih prejemnikov tudi nekorektno. Da bi sami take neumnosti ne ponovili, naslednjič pri izbiri Komu: (To:) v glavi pisma izberemo Vsi prejemniki, vendar ga ne potrdimo za predalček Komu: (To:), ampak za Bcc: (Skrita kopija:). Modrost pa taka.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za vse, ki bi bili radi člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner@guest.arnes.si) Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Gradivo zbira, ureja in zanj odgovarja
Miran Hladnik

Ljubljana, 3. 12. 2004

Letnik 8, št. 48

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika48.doc

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je
1000 izvodov.

Al prav se piše *evro* ali *euro* (nadaljevanje)

Dear Mr. Jesensek, I would be very grateful for all information I can get about the spelling and usage of the word "euro" in Slovenian. I know that there has been a dispute about how the word is written in the Constitution of the EU. Has there been a public discussion about this in Slovenia? Which spelling have You decided to use, or are there several opinions?

Of course, there is nothing to be done now about the EU constitution: it is printed with "euro" in all language versions. But I think the madness should end there, and all languages should be able to use their own spelling in other EU texts.

We had problems with the euro also in Finnish, because the printed text on the notes is not correct according to the Finnish grammar either (nor in French, Spanish or Portuguese, as You know). The matter was decided by the officials of the Ministry of Finance and the Bank of Finland. The linguists were not consulted nor was there any discussion in the public arena.

So we got new notes and coins with incorrect grammar. Still, there were a few Finns who insisted that the word "euro" could not be declinated, because it wasn't done on the notes and coins. There were others who thought that we must follow the international (=English) practice in all matters of euro in writing, and not our own.

My research institute Kotimaisten kielten tutkimuskeskus and our telephone service got a lot of bewildered questions. We offered co-operation to the ministry of Finance and they published a leaflet about euro that contained besides other practical information, also guidance about writing and spelling "euro". It was distributed to every Finnish household. We put the guidelines also in the Internet, and it was our most popular site for several months. — Best regards, ***Aino Piehl*** (apiehl@kotus.fi), senior researcher, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Research Institute for the Languages of Finland; http://www.kotus.fi), 7. nov. 2004

V luči nedavnih razprav o evrih, bi bil za slovlitovce morda zanimiv tudi tale članek o jezikovnih težavah v Švici, zlasti zaradi prevlade angleščine (članek je kajpak v angleščini): http://www.swhttp://www.swissinfo.org/sen/swissinfo.html?siteSect=105&sid=5320369 — ***Samo Koler***, Gimnazija Bežigrad (skol@gimb.org), 9. nov. 2004

Starši in literatura

Kakšne knjige so po meri šolarjev? je naslov članka v *Delu* **5. 11. 2004, str. 14**, v katerem novinarka **Mimi Podkrižnik** sprašuje **Vlada Pirca** in **Miha Mohorja** o selekciji berila pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje. Temovanja se udeležuje do 7000 osnovnošolcev in do 3500 srednješolcev, na vseslovenski finale pa se jih uvrsti petina. 800 staršem, ki so protestirali proti izbiri nagrajene *Princeske z napako* **Maje Vidmar**, poskušajo dopovedati, da predvsem taka problemska literatura odpira vprašanja in da krute realnosti pred otroki ni mogoče skrivati. Ker je književnost tudi hoja po robu, bi ob upoštevanju skrajno moralističnih principov ostali brez naslovov. **Feri Lainšček** v *Nedelu* 7. nov. 2004 skupaj s sinom, ki hodi v 7. razred, pritrjuje staršem, da je bil izbor *Cimer* **Maje Novak** in *Princeske z napako* **Janje Vidmar** zaradi prezahtevnosti del neprimeren. Nazadnje potoži, da bi rad prepovedal objavo svojih del v čitankah, pa tega menda ne sme storiti. Zdaj se sprašujem, če ne ravnamo proti avtorjevi volji tudi tedaj, ko naročimo študentu o njegovem novem delu napisati seminarsko nalogo. — ***miran***

Pri vsej najini radovednosti in poizvedovanju v kolektivu in širši okolici pedagoških delavcev na dobiva odgovora na vprašanje, zakaj je *Pestrna* obvezno branje v četrtem razredu. Osnovni cilj Bralne značke je spodbujanje in razvijanje bralne, knjižne in književne kulture, predvsem med otroki in mladimi. V svojih prizadevanjih se društvo povezuje z različnimoi strokovnjaki, midve pa še vedno nisva dobili odgovora na vprašanje, zakaj je v 4. razredu devetletke edina obvezna knjiga za BZ Pestrna, ostale si učenci izberejo. Kot slavistka in pedagoginja ne vidiva pozitivnega vpliva na razvoj, miselnost, čustvovanje, razumevanje ... Še več, prepričani sva, da delo ni primerno za devet let stare otroke. Prosili bi vas za mnenje, saj nikjer ne zaslediva meril, po katerih so knjige izbrane oz. nama niti učiteljice, ki v četrtem razredu poučujejo, ne znajo utemeljiti načina izbire knjig. Na kakšen način Pestrna devetletnika spodbuja pri ljubezni do branja? Nikakor ne dvomiva v kvaliteto leposlovnega dela, ampak v izbor. Morda se motiva, zato vas prosiva za mnenje. — ***Vera Gomaz Repovž*** in ***Polona Deželak*** (polona.dezelak@email.si), 11. nov. 2004

Naj navedem nekaj razlogov, zakaj *Pestrna* ni slab izbor branja. Kot oče si želim, da jo moj otrok obvezno prebere, ker:

- na otroku razumljiv način pove, da igra, vsakodnevni obrok hrane, ljubezen staršev, toplo zavetje, lastne igrače in, nenazadnje, šola niso (bile) samoumevne stvari
- mu bo pomagala razumeti prestali dve tretjini sveta
- udarne novice medijev (npr. pred kratkim objavljeno Delovo sliko objokane triletne deklice in dečka, ki morata v Indiji za vsakodnevno preživetje drobiti kamenje), da o TV-dnevniku ne govorimo
- verjamem, da bo učiteljica/telj z obravnavo osrednjih tem v knjigi pripomogla/el k njegovi etični rasti in angažiranosti (in ne praznemu vzbujanju krivde, češ, glej, kako se imaš ti dobro)
- menim, da smo mu ob vsem (materialnem) blagostanju dolžni razkrivati tudi manj prijetne plati človeške nravi

Tudi kot nekdanji otrok bi si želel, da jo prebere, saj so mi bile Bevkove knjige med najljubšimi (je pa res, da Harryja še ni bilo). Povprašal sem tudi starše osnovnošolskih otrok, ki jih poznam, in vsem se je zdela knjiga primerna. Neka mama mi je celo povedala, da jo je otrok zgrožen vprašal, ali je zgodba resnična? To jo je dokončno prepričalo, da je knjiga primerna. — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 15. nov. 2004

Hvala lepa za Kroniko. Ko sem ponovno prebirala mnenja društva staršev in odgovore z mešanimi čustvi (pretežno težkim srcem), sem se še bolj čudila vsemu. Najprej v tolažbo: taki odzivi staršev in drugih posvečenih so že tradicionalni pojav na mednarodnem prizorišču: zdaj tako že vsi vse vedo! In vsakdo ima svojo osebno predstavo o demokraciji. Danes sem dobila novo spraševanje o *Pestrni* ... Sicer pa načelno nimam nič proti delovanju društev staršev, če bi ga le smiselno usmerjali ...

Ustanovili so že Mednarodno združenje za premagovanje odpora do šole (angl. International Consortium on School Disaffection), poročilo o katerem je naslovljeno "Ali naše šole puščajo otroke na cedilu" (*Unesco glasnik*, dec. 2003). Bolj pesimistični kolegi predvidevajo, da bo institucionalizirane šole nadomestilo izobraževanje na daljavo in šole ne bodo več potrebne (njihova edina dokazljiva pozitivna funkcija je, da spravijo otroke s ceste), t.i. domače šolanje brez udeležbe v razredu pa je mogoče že več let v veliko državah, menda uradno tudi pri nas. Manj pesimistični kolegi z univerz pa pravijo, da zadnja leta učijo bolj branje in

pisanje (dobesedno, se pravi ne ustvarjalno pisanje), ker vpis na programe književnosti postaja nezanimiv za 'potrošnike' študija.

Ali ste se že kdaj spraševali o kakšnem sodobnejšem konceptu književnosti, ki bi omogočal bolj prepričljiv pouk tudi za tiste, ki sicer uradno izjavljajo sovraštvo do branja in književnosti (pri nas vse več študentov, ki so sicer prav dobri in odlični na maturi!)? Mogoče npr. književnost kot družbeni diskurz (R. Fowler) ali književnost kot govorno dejanje (M. L. Pratt) in številne variante širše sistemske teorije (Schmidt, Olsen), ki tudi za književni pouk predvideva opredeljivo vlogo 'literarne socializacije', ki jo je mogoče zagovarjati brez ugovora, da je na pamet učenje imen in naslovov nezanimivo. 'Ustaličeni kanoni' že vse od poznih 60. let povzročajo odpor in proteste. Medgeneracijske razlike se tako večajo, da bi to ne smelo več biti nepričakovano.

Društvu staršev pa bi lahko odgovorili, da imajo umetnostna besedila zgolj pomenski potencial, ki ga polni in realizira bralec. Če starš ali starši bere/jo Zupana kot pornografijo, je to mogoče razložiti prevdsem z vsebino njegovega/njihovega osebnega mentalnega sveta in medbesedilnih izkušenj z branjem pornografije. Da so odzivi mladih bralcev nepredvidljivi, so dokazale pripovedi o Harryju Potterju in podobna uspešna besedila, za katera niti založniki niso znali predvideti priljubljenosti. Pa bi kar starši vedeli, kaj in predvsem KAKO brati! — Bodi lepo ***Meta [Grosman]*** (Meta.Grosman@ff.uni-lj.si), 12. nov. 2004

Na cenzorske ambicije starševskega društva, ki protestira proti **Zupanovemu** romanu *Menuet za kitaro* (pod protest se je podpisal **Hubert Požarnik**), se v današnjem *Delu* (Preganjani Zupan, Shakespeare, Rdeča kapica, 18. nov. 2004) odziva **Tone Smolej**. Upravičeno podvomi v vzgojne kompetence staršev, ki se vtikajo v berilo svojih polnoletnih otrok. — ***miran***

Društvo pobuda za šolo po meri človeka protestira proti šolskemu berilu, sklicujoč se na pravno inštitucijo ugovora vesti. Največ so imele z njim opraviti vojaške oblasti, znan pa je tudi v medicini (gl. članek A. Šelih (http://vestnik.szd.si/st9/st9-463-464.htm): "Ugovor vesti sodi med oblike t. i. neposlušnosti. [...] to je praviloma ne-javno dejanje; praviloma je zasnovano na moralnem, religioznem ali drugačnem prepričanju posameznika. [...] Pravo lahko ugovor vesti v omejenem obsegu dopusti. Omejiti pa ga mora z opredelitvijo področja njegovega uveljavljanja ter s prepovedjo oporečnikovega poseganja v pravice drugih pravnih subjektov." Lahko s pomočjo njihovih izkušenj rešimo tudi "problem" *Menueta za kitaro*? — ***miran***, 20. nov. 2004

Kdo bo tisti, ki se bo odločil, da njegova vest ugovarja? Mulci ali starši?
A lahko starši odločajo namesto osemnajstletnika?
A lahko šolar odloča, da se nečesa noče učiti, če tega še ne pozna?
Kako bomo pa pravno ločevali med ugovorom vesti in lenobo?
Se bo potem lahko uveljavil ugovor vesti tudi pri drugih predmetih?
Moja vest bi v gimnaziji recimo močno ugovarjala fiziki, če bi lahko. —
Simona [Klemenčič] (simona.klemencic@guest.arnes.si), 22. nov. 2004

Nisem prepričana, da ste že objavili povezavo, zato jo pošiljam vsem, ki bi želeli o tem vedeti kaj več:
http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=e458fe6590a9ab872984a1f3a0a7a03304&source=Delo
Članek je odličen, vreden branja. Moram priznati, da me je pomiril. Saj ni problem v Zupanu. Še manj v Berku, ki seveda ne pooseblja vsega slovenstva ali "človeka", kot so se izrazili starši. Gre za to, da imamo starši neko silno željo, obvarovati mladičke pred zlom, ki je na svetu. Razumljivo, vendar neizvedljivo. V času, ko sta nasilje in spolnost ob vsaki (neprimerni) uri na televiziji, ko med poročili skoraj ne vidimo več kaj drugega kot vojne (in to precej slikovito), da ne omenjam španskih nadaljevank, nasilnih risank in neumnih reklam, je nerazumno pisati o škodljivosti *Menueta za kitaro*. Dijaki dandanes povečini vedo precej več, kot si mislimo. Morda so nekateri resnično moralno ogorčeni nad začetkom romana, vendar so dovolj stari, da vejo (ali bi naj vedeli), da se knjige ne sodi po platnicah.

Ne morem mimo citata iz članka, da namreč roman vsebuje "vulgarne izraze in razvrednotenje človeka (moškega in ženske) v odnosu do sočloveka in samega sebe ter prikazovanje človeka predvsem kot nagonskega bitja". A ne gre ravno za to, da vsaka vojna razvrednoti človeka do skrajnosti?!

Z gimnazijcem, čigar "vest" mu ne dopušča, da bi bral naprej, pa sočustvujem. Življenje mu bo odkrilo pravi obraz, ko bo na to najmanj pripravljen.

Če se lotimo izganjanja nasilja, erotike in drugih neprimernih tem, ki ne vzgajajo "v skladu z vrednotami, kot so ljubezen, vera, upanje, spoštovanje, dobrota, zvestoba ...," iz učbenikov, pa lahko po kratkem postopku zabrišemo ven vse od a do ž. Življenje pač piše drugačno poezijo, kot bi jo hoteli cenzorji. In ker je bistvo

umetniške književnosti že po definiciji v njeni estetski funkciji, se jo da seveda razlagati na več načinov. Navadno se poslužujemo tistega, ki nam je najbolj pri roki za namene, ki jih imamo, kakršnikoli že so. — ***Mojca Tomišič*** (Mojca.Tomisic@guest.arnes.si), 24. nov. 2004

Članke boste brez problema našli, če v *Delovem* iskalniku vpišete *Menuet za kitaro*. To sva naredili s sestro, ki je maturantka in jo je zanimalo, kaj pravijo na to temo. En članek ali prispevek je napisala tudi **Marta Zabret**, ki je sicer njena profesorica matematike, in je tudi vreden branja. Sicer pa imajo vsi sestrini sošolci pozitiven odnos do *Menueta za kitaro* in do **Zupana** ... sicer pa mislim, da so takšni maturantje v večini. Ampak to je samo moje mnenje. — ***Nina Heferle*** (nina.heferle@guest.arnes.si), absolventka slovenščine, 25. nov. 2004

O literaturi pri maturi. Čeprav od letošnje pomladi nisem več članica Predmetne maturitetne komisije za slovenščino, me javni odzivi na letošnji maturitetni izbor spodbujajo, da o njih kaj javno rečem tudi sama. Letošnji odzivi namreč niso prvi, ki so kritični do literarnega dela maturitetnega izpita iz materinščine – spominjamo se podobnih očitkov o "pornografiji" v romanu *Ljubezen* **Marjana Rožanca** , o odobravanjih in zavračanjih ponovitve **Bartolovega** *Alamuta*, o "prepovedovanju" uporništva mladim generacijam(slednje ob Samorastnikih pri poklicni maturi), o "prepovedovanju" nekaterih priročnikov, pa o šolskem eseju nasploh, ki da zatira "spontano ustvarjalnost" in se ga ne da oceniti itd. Večletnemu pozornemu spremljevalcu je edini prepoznavni skupni imenovalec takih očitkov, da pravzaprav nimajo (konstruktivnega) skupnega imenovalca. Razen morda tega, da literatura vsaj v šoli Slovencem ni obrobna zadeva, oziroma, da je to dosti manj, kakor bi mogli soditi po številu kupljenih ali prebranih knjig.

Našteti pomisleki javnosti pa so vendarle vsaj toliko kot javna tudi strokovna zadeva, čeprav se to dejstvo v debatah pogosto minimalizira. Strokovni plati, tako kot je to nasploh, naključni opazovalci ne morejo do potankosti slediti, zato je včasih težko videti, da imajo odločitve maturitetne komisije tako literarno kakor pedagoško strokovno podlago. Zato niso, kakor bi nekateri radi prikazali, sprejete na pamet, brez skrbnega tehtanja in sklepnega konsenza celotne komisije, sestavljene iz nazorsko raznordnih strokovnjakov z univerze in učiteljev praktikov, med katerimi s(m)o tudi starši. Naj torej s svojega zornega kota skiciram nekaj mogočih strokovnih odgovorov na letošnje dileme v zvezi z Zupanovim *Menuetom za kitaro*.

1. Zakaj Zupanov roman? Zato, ker po tematiki ustreza naslovnemu problemu letošnjega maturitetnega sklopa o posamezniku v mejni situaciji/vojni(vsako leto so izbrane kombinacije literarnih del, ki na umetniški in v literarni vedi priznan način ter s predvidljivo dostopnostjo dijakom obravnavajo temeljna človeška vprašanja). Zupanov roman prikazuje mladega človeka, ki ga v vojno vodi pravzaprav avanturizem in samodokazovanje. Vendar mu politično discipliniranje nadrejenih po eni in vojne razmere po drugi strani dokažejo, da je bil poln napuha in napačne samopodobe ter ga oblikujejo v zrelo osebnost, ki ceni življenje in prijateljstvo, in je hkrati grenko kritičen ob spoznanjih o puhlosti vsiljenih črno belih ideologij. Ta roman drugače kot tradicija pred njim prikazuje partizanstvo in herojstvo, pisec drugače gleda na domače in tuje nasprotnike in soborce in še marsikaj. Izbran je bil tudi zato, ker je po karakterizaciji osrednjega junaka in prikazu vojnih razmer ter medčloveških odnosov in deloma celo dogajalnega prostora primerljiv s Hemingwayevim romanom *Komu zvoni*. Oba skupaj sta se zaradi vsega tega in dokajšnje berljivosti zdela dobra kombinacija za skrbno šolsko branje, pogovor o odprtih vprašanjih in načinu njihove ubeseditve ter za opredeljevanje do njih. Če je ob Zupanu že bil kak pomislek o sprejemljivosti za dijake, se je nanašal na formalne značilnosti romana – veliko je dijakom težje dojemljivega notranjega monologa in retrospektive, meditativen, ne pa všečno zgodben je tudi začetek romana, kar je za bralca pogosto manj zanimivo, in kar vse zahteva pozornejše branje in sodelovanje pri razčlenjevanju. A učiteljem in bralni izkušenosti dijakov pred maturo zaupamo, da bodo "strli" te literarne orehe, prav tako pa znali prepoznati tudi aktualnost same tematike.

2. Kaj je s "pornografijo"? Na možnost, da bi roman utegnil biti sporen bolj za starše kakor za (polnoletne) dijake na razvojnopsihološki stopnji kritičnih bralcev, in to zaradi "pornografije", ni nihče pomislil. Prvič zato, ker je količinski delež teh prizorov zanemarljivo majhen, drugič zato, ker ti erotični prizori (najbrž je najbolj veristično tisti na kmečki peči) niso v romanu s primarno "pornografskimi", tj. nagone dražečimi nameni, ampak jih je potrebno razumeti v kontekstu romana, kot del karakterizacije vitalnega in samozadostnega glavnega junaka , ki se mu tovrstni podvigi v njegovi življenjski rasti v luči pomemnejših in skozi hude preizkušnje pridobljenih vrednot (prijateljstvo, vrednost življenja) postopoma kažejo v drugačni perspektivi. (Pornografskih ali drugače spornih romanov iz trivialne produkcije maturitetna komisija kljub svoji profesionalni "liberalnosti" ne bi podpirala!). — Vse to, in tudi morebitno končno bralčevo zavrnitev takega opisovanja erotike v literaturi, omogoča šele kompleksni naravi literanih besedil ustrezno večplastno, odprto, vsebino in obliko upoštevajoče branje, ne pa zavračanje pred to, skozi pogovore s sošolci in učiteljem pridobljeno bralno izkušnjo. Izkušnje dobrih profesorjev, izražene tudi v debatah o tem "problemu", so, da dijaki angažirano sodelujejo pri pogovorih

ob takem branju. In da jih taka dejavnost nikakor ne spodbuja k temu, da bi sami sledili problematičnim junakovim dejanjem, pač pa, da cenijo možnost, da o takih rečeh sploh govorijo, saj jih kot problematične občutijo, možnosti za pogovor pa je v šoli in doma premalo!

3. Zakaj predpisovanje, ne pa izbirnost? Dva razloga sta. Prvi je ta, da morajo imeti za maturitetni izpit vsi dijaki enake pogoje, torej enako snov. Torej ne more nekdo "izbrati" knjig po sto, drugi pa takih po tristo strani, ki so enkrat po volji enega učitelja (staršev?) ves čas iste in predvidljive, drugič pa po volji drugega pa vsako leto drugačne in za branje zahtevnejše ... (Le ugibamo lahko, kako bi na maturitetne priprave učinkovala možnost izbire med npr. 10 naslovi – bi bila panika udeleženih, internetna reprodukcija in spremljajoče komercialne dejavnosti večje ali manjše? Kako se v taki izbirnosti odločajo tisti, ki jo imajo? Berejo, v strahu pred izpitom, vse ali, zanašajoč se na "ustvarjalnost", nič?). Res je v tem tudi nekaj "prisile" na začetku, tako kot se ji pri izpitni oz. šolski snovi tudi sicer ne da izogniti (podobno pri likovni vzgoji, glasbi ipd.), a da bi branje umetniške literature spodbujalo ugovore vesti, je malo nenevadno po mojem tudi v mednarodni areni. Drugi razlog pa je način priprave na maturitetni esej, ki je obenem (ali predvsem) sklepno dejanje pri spodbujanju komunikacije z literaturo pri dijakih. Namen obravnave maturitetnega sklopa je namreč ta, da se pri pouku v zadnjem letu šolanja bodoči izobraženci na poglobljen način, ob branju v nadaljevanjih, pogovoru, opredeljevanju, primerjanju literarnih obravnav določenega problema, srečajo s književnostjo kot s posebnim področjem človekove ustvarjalnosti. Da v procesu take obravnave dobijo izkušnjo z odprim branjem, da izostrijo zmožnost zaznavanja in načine prepoznavanja umetniških lastnosti prebranega. Ker je cilj take obravnave pogovor in izmenjava mnenj (to vodi k razvoju kritičnega mišljenja, kar deklarativno vsi podpiramo), je pač potrebno, da vsi sodelujoči vedo, o čem govorijo. To pa je tedaj, kadar ob določenem času berejo isto (po merilih literarnega vrednotenja kakovostno in bralnemu razumevanju dijakov dostopno) knjigo.

4. Učinki: Učinki takega pouka, ki ga je sistematično spodbudilo šele tako zunanje preverjanje, so kljub takemu (ciljem prilagojenemu) predpisanemu načinu izbiranja po naših izkušnjah čedalje bolj pozitivni. Dijaki se namreč čedalje pogosteje zavedajo,da na ta način pred maturo ob pomoči strokovnjaka temeljito preberejo in spoznajo nekaj kakovostnih literarnih del. Mnogi sami priznavajo, da jim to zelo koristi, ker se "naučijo brati knjigo", nekateri takih pogovorov in pisanja pogrešajo tudi kasneje, med študijem. Ob branju konkretnih predpisanih knjig torej hkrati "trenirajo" zmožnosti za občutljivo in odprto literarno branje sploh, tako, pri katerem je bralec s knjigo v dejavnem dialogu, razume in sprejema njeno večpomensko naravo in si bolj zavestno razlaga njene posebnosti. Ob tem pa razume dejstvo, da njegova interpretacija ni edina, pač pa ena od mnogih enako legitimnih, ki jih sicer lahko zavrača, ne more pa jim zanikati pravice do obstajanja in izrekanja. Vsa tovrstna spoznanja so posledica osmišljenega bralnega usposabljanja, ki so ga sistematično deležne šele generacije od uvedbe mature in prenove (v praksi še ne povsod enako intenzivno, ponekod pa prav presenetljivo dobro). To usposabljanje ima svoje notranje (mednarodno primerljive) didaktično strokovne značilnosti in temelji na pedagoško literarnem načelu, da vzgojni cilj literarnega pouka ni v "kazanju edino prave poti", t.j. v dajanju avtoritativnih in edino mogočih sodb in interpretacij, pač pa v spodbujanju strpnega dialoga različnih načinov mišljenja in izražanja o določeni umetniški temi. Kot sledi iz povedanega, te možnosti ponuja tudi Zupanov roman, v katerem ozaveščeni in razmišljujoči bralec najde vse kaj drugega kakor "pornografijo". Želeti bi bilo, da bi razvijanje sposobnosti tolerance ob vseh spoznanjih, ki jih tudi sicer ponuja besedna umetnost, želeli pri maturantih ("zrelih") tudi razvojni psihologi in starši. In da bi, kar se literarne vzgoje tiče, vendarle bolj zaupali tudi strokovnjakom, tako kot jim npr.pri šolski matematiki ali psihologiji. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 29. november 2004

Samo drobcena replika na naslednji citat iz enega od prispevkov na vaših straneh (posredovala mi ga je kolegica Alenka Hladnik).

"Želeti bi bilo, da bi razvijanje sposobnosti tolerance ob vseh spoznanjih, ki jih tudi sicer ponuja besedna umetnost, želeli pri maturantih ("zrelih") tudi razvojni psihologi in starši. In da bi, kar se literarne vzgoje tiče, vendarle bolj zaupali tudi strokovnjakom, tako kot jim npr. pri šolski matematiki ali psihologiji." (Boža Krakar Vogel)

Žal o zaupanju tudi tu ne moremo govoriti. Pred nekaj leti je protestno odstopila celotna predmetna komisija za matematiko, ker je krovna državna maturitetna komisija razveljavila dve matematični maturitetni nalogi zaradi "strokovne oporečnosti". Z nalogama ni bilo prav nič narobe; pokazalo se je le tisto, kar potrjujejo mnoge mednarodne raziskave: slaba matematična in tudi siceršnja pismenost naših mladostnikov. Nalogi sta odigrali vlogo grešnih kozlov, da je bila razpršitev rezultatov sprejemljiva in cesarjeva golota manj opazna. Zdaj so naloge osnovnega nivoja "strokovno brezhibne": tipske in s preprostimi enostavčnimi povedmi. — ***Marta Zabret***, z večstavčnimi povedmi zasvojena profesorica matematike

P. S. Da bi tričetrt državljanov Slovenije matematiko takoj po tretjem razredu osnovne šole uvrstilo med izbirne predmete, je kaj verjetna hipoteza. Upajmo, da ne bo na POP-prangerju takoj po rompompomu na račun opolzkih državnih čtiv še učenje Zdravljice na pamet, poštevanka in drugo nasilje nad možgani nove ere. Kajpak v najnovejšem duhu demokracije in strpnosti. Oprostite za motenje posesti; tudi s svojim prispevkom v Delu na rovaš Menueta za kitaro vam nisem hotela hoditi v zelje. Ob omejenostih, fundamentalizmih in nagih cesarjih mi prsti kar sami poletijo po tipkovnici ... (marta.zabret at guest.arnes.si), 30. nov. 2004

Branje

Pri ameriški humanistični fondaciji beležijo 10-odstotni upad branja od 1982 dalje (http://www.nea.gov/pub/ReadingAtRisk.pdf); pri mladih je osip bralcev še večji. Gre samo za novo obliko stare skrbi, ki jih rojevajo tehnološke spremembe v komunikaciji, ali za čisto nov proces? Kakšne so njegove posledice za vzgojo, kulturo in umetnost, si zastavljajo vprašanje ameriški humanisti (http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0343.html).

Ob nedavni časopisni knjižni akciji in zdajšnji časopisni prodaji devedejev (knjiga in DVD za samo 1000 sit) **Samo Rugelj** v sobotnem *Delu* (Med kioskom in internetom, 13. nov. 2004, 31) kaže na nefleksibilnost knjižnega trga v primerjavi s trgom drugih medijev, kar zlasti pri nas knjigo draži in je vzrok za to, da ljudje posegajo po drugih medijih. Prispevek je vzbudil polemiko z **Dragom Bajtom**. — ***miran***

ena pripomba o branosti, ne da bi pogledal spletni vir. pogosto se za branje smatra zgolj branje tiskanih medijev, s knjigo kot nespornim favoritom. je pa tudi tako, da se bere tudi iz digitalnih medijev (ekran s podatki iz interneta, SMS sporočila, IRC, instant messengerji in podobno) skratka, pogosto se opuščanje medija tiska razume kot opuščanje branja, medtem, ko gre morda zgolj za zamenjavo dominantnega medija, ki pa se nič manj ne bere. — lp, jaka [***Jaka Železnikar***] (jaka@jaka.org), 15. nov. 2004

Zdravljica

Dober dan! Sem učenka gimnazije Bežigrad in delam na temo Prešernova Zdravljica in imam vprašanje na katerega ne znam odgovoriti in to vprašanje je če mogoče veste kdo je izbral Zdravljico za himno? Ime te osebe. Že v naprej se zahvaljujem, če mi boste lahko pomagali! — ***Kristina [Janež],*** Gimnazija Bežigrad, 2.j (kristina.janez@email.si), 14. 11. 2004

Tudi mene bi zanimalo, katera oseba je izbrala Prešernovo Zdravljico za državno himno Slovenije. Na oder z njim, da mu bomo mogli zaploskati! — ***Franc Kattnig***, Rožek na Koroškem (franc.kattnig@mohorjeva.at), 14. nov. 2004

Spoštovani! Ne vem, če je moj odgovor stoodstotno točen, a v spominih imam, da smo v drugi polovici osemdesetih let na osrednji Prešernovi proslavi v Cankarjevem domu vstali, ko so zaigrali prve tone Zdravljice. Če se prav spomnim, je bil med pobudniki ali celo pobudnik akcije **Matjaž Kmecl**, ki nas je k temu dejanju tudi spodbujal že prej. Bilo je zanimivo gledati nekatere funkcionarje, ki so se sprva malo obotavljali – a tedaj je večina obiskovalcev že stala – in izkazovala spoštovanje – naši himni. Pozdrav! — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 14. nov. 2004

Zdravica je bila sprejeta za državno himno 27. sept.1989 ob spremembi ustave. O tem je poročal **Miran Potrč** 14. oktobra Josipu Vidmarju, ko mu je prišel voščit za rojstni dan z Milanom Kučanom, Janezom Stanovnikom, Jožetom Smoletom in Borisom Šinigojem. Pričevanje je zapisano na video-traku. V spominu imam, da jo je intonirala Veliščkova, se pa moram prepričati. Z očetom sva prvič stala pri Zdravljici na otvoritvi Trubarjeve domačije. — ***Živa [Vidmar]*** (ziva.vidmar@cankarjeva-z.si), 15. nov. 2004

Po enem viru je skupščina sprejela Zdravljico za državno himno 27. sept. 1989, po drugem pa 29. marca 1990. O avtorju predloga dokumenta ne poročata. — ***miran***, 14. nov. 2004

Spoštovani! Pripomba: na Prešernovi proslavi smo ob Zdravljici vstali vsaj dve leti prej, torej 1988 in 1889 – februarja) – in takrat še ni bila uradna himna, živo se spominjam, kako nekaterim politikom to vstajanje ni bilo všeč. Sprejem himne z amandmaji (Potrč Vidmarju) je bil potem le uradna potrditev tega, kar je med nami zares začel Matjaž Kmecl. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 15. nov. 2004

Kolikor vem, velja za predlagatelja takratni predsednik (takratne) SZDL **Jože Smole Božiček**. — ***Samo Koler*** (skol@gimb.org), 15. nov. 2004

Ali pak slovenska nacionalna himna še naprej ostaja "Naprej zastava Slave", če je Zdravljica državna? — ***Miha Rus*** (MihaR@iolar.com), 15. nov. 2004

Spoštovani! Malo sem se pozanimala naokrog in moram malo popraviti zgodbo o Zdravljici. Res so jo prvič kot himno z vstajanjem itd. izvajali na odprtju Trubarjeve domačije. Pobudnik je bil takrat Matjaž Kmecl, ki je pridobil za idejo Jožeta Ostermana – in ko so pobudniki to izpeljali, se jim je (po izjavi M. Kmecla) Josip Vidmar takoj pridružil (in z njim jasno tudi Živa). Tako je himna zaživela – in na prvem naslednjem slavju ob Prešernovem dnevu 1987 v CD je pesem že učinkovala kot himna. Vstala je vsa dvorana, nekateri so se sicer za hip obotavljali (verjetno zaradi obzira do Beograda) – a je tudi njih potegnilo. Jože Smole – moj sošolec je pobudnik marsičesa, a tega ni bil. Se je pa verjetno pridružil. Vsem lep pozdrav. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 17. nov. 2004

Kar zadeva Presernovo Zdravljico, ni odvec navesti, zakaj ta pesem ni izsla v prvi izdaji *Poezij*. Pesnik je v skrbi, da ne bi ogrozil izida cele zbirke, ze umaknil tretjo kitico, ko pa je dunajska cenzura izlocila se cetrto, je bilo to za pesnika prevec in je kratko-malo umaknil vse kitice Zdravljice. Glede na to bi Preseren na prvo in sedmo kitico omejeno himno tezko se stel za Zdravljico. Zanimivo pa bi bilo vedeti, kaj je predlagatelje himne motilo, da so cenzurirali 2., 3., 4, 5., 6. in 8. kitico! — ***Vlado Nartnik*** (Vlado@zrc-sazu.si), 17. nov. 2004

Spletnice

Prvonovembrski predah je bil blagodejen za debelitev literature na spletu. Nastalo je novo spletišče Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html), ki vsebuje informacije o prireditvah (Cankarjevo priznanje), pokrajinskih slavističnih društvih, pravilnik, zgodovino društva, zapisnike sej, prijavnico, članke o zgodovini SDS, tekmovanju za Cankarjevo priznanje, seznam častnih članov, arhiv društvene kronike,

priložnostne prispevke, povezave na društvene publikacije (SR, JiS), bibliografijo kongresnih zbornikov in zbirke Slavistična knjižnica, povezavo na slovlitovski forum itd.

Med leposlovjem je novost 4. knjiga *Belih menihov* **Ivana Zorca** (http:/www.ijs.si/lit/menihi.html-l2), popravljena sta oba sonetna venca sonetnih vencev **Valentina Cundriča** *Molitvenik peščeni* (http://www.ijs.si/lit/cund1.html-l2) in *Terjatve* (http://www.ijs.si/lit/cund2.html-l2).

Od **Hladnikovih** člankov so bili pospleteni jubilejni zapis o **Matjažu Kmeclu** (http://www.ijs.si/lit/okmeclu.html-l2), dva članka o *Alamutu*, eden za radio (http://www.ijs.si/lit/alamut_radio.html-l2) in ocena spremne besede **Michaela Bigginsa** k novemu prevodu romana v angleščino (http://www.ijs.si/lit/alamut4.html-l2). Precej je bilo novosti v bibliografiji prevodov slovenskega leposlovja v angleščino (http://www.ijs.si/lit/slov_lit.html-l2). O rivalstvu med **Gradnikom** in **Župančičem** govori članek http://www.ijs.si/lit/osle.html-l2, o razmerju računalniki-slovenščina serija prispevkov za tržaški radio http://www.ijs.si/lit/ts1.html-l2, o slovenski literarni vedi na internetu se da v angleščini prebrati na http://www.ijs.si/lit/kiel.html-l2, o poskusni kritični izdaji Gradnikovih *Pesmi o Maji* pa na http://www.ijs.si/lit/eizdaje.html-l2. Druge reči, tudi to, kako **Vuk Čosić** hvali Hladnika (http://www.ijs.si/lit/cosic.html-l2) se najdejo v http://www.ijs.si/lit/hlad_bib.html-l2 (povsod el dva v končnici in ne dvanajst!).

Http://www.uradni-list.si/1/ulonline.jsp?urlid=200486&dhid=71249 – *Zakon o javni rabi slovenščine*.

Http://www.kiberpipa.org/modules.php?op=modload&name=News&file=index – predavanje **Andraža Torija** Intelektualna lastnina in copyleft.

Http://www.jaka.org/prog/lista/plista-sl-arhiv-izpisi.cgi?izpisi=2004-11-22- –-predstavitvi.txt – dve predstavitvi internetne umetnosti **Jaka Železnikarja**.

Http://computerphilologie.uni-muenchen.de/cpj-archiv.html – arhiv razprav zbornika *Computerphilologie*.

Http://seattletimes.nwsource.com/html/books/2002094889_alamut19.html – poročilo o novi angleški izdaji *Alamuta*, Seattle Times.

Http://seattletimes.nwsource.com/html/movies/2002094621_slovene19.html – State of Art: The New Slovene Avant Garde (o velikem uspehu dnevov slovenske umetnosti v Seattlu; iz *Seattle Times*).

Http://www.ff.uni-lj.si/center-slo/l4.asp?L1_ID=30&L2_ID=5&L3_ID=114 – program impozija Obdobja 9.–11. dec. 2004, ki ima letos naslov *Slovenska kratka pripovedna proza*; predsednica **Irena Novak Popov**.

Http://scholar.google.com – preizkusna verzija znanstvenega iskalnika; šteje tudi citiranost razprav.

Http://nl.ijs.si/isjt04/zbornik/ – zbornik referatov o jezikovnih tehnologi jah, 2004, ur. **Tomaž Erjavec** in **Jerneja Gros**.

Http://www.ustanova-szf.si – štipendije za doktorande.

Http://www.sciencedirect.com – založnika Elsevierja spletna ponudba znanstvenega časopisja, tudi revija *Poetics*.

Http://www.islovar.org – terminološki slovar informatike, ur. **Katarina Puc**.

Http://www.rtvslo.si/modload.php?&c_mod=static&c_menu=1048036159 – avdio in video arhiv RTV Slovenija ima tudi nekatere literarne oddaje.

Mala šola opismenjevanja

Kako hitro do spletnih naslovov, objavljenih v pdf-verzijah Kronike na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html? Če bi polpismeni urednik znal prav pripraviti dokument, bi bilo treba samo klikniti na povezavo. Ker pa tega (še) ne zna, je treba storiti takole. Dokument odpre program Adobe reader (dobiš ga zastonj na internetu). V meniju klikni ikono s črko T in potem z miško označi želeni spletni naslov. S ctrl + c ga spraviš v spomin, z alt + tab se preseliš v brskalnik (mimogrede: zaradi težav z Iexplorerjem sem jaz prešel na Firefox – http://www.mozilla.org), ki si ga odprl že prej, in ga tam odložiš v ukazno vrstico s ctrl + v.

S pritiskom na vnašalko (enter) je dokument tu. Sveža verzija Adobe readerja omogoča tudi kompleksno iskanje po spisih. V iskalno polje vpišeš iskano besedo; odpre se posebno okno z zadetki, ki pokažejo iskano besedo skupaj s kontekstom. S klikom se preselimo na poljubno najdeno mesto v tekstu.

V Wordovih dokumentih povezavo kliknemo skupaj s krmilko (ctrl).

Objave

Tretja letošnja številka *Slavistične revije* je posvečena sedemdesetletnici akademika profesorja **Matjaža Kmecla** – jubilejni nagovor mu je sestavil njegov učenec **Miran Hladnik**, bibliografijo pa **Anka Sollner Perdih**. Številko sestavljajo trije literarnoteoretični oz. literarnozgodovinski prispevki, in sicer Nacionalna ideja in narodni nazor v luči slovenskega romana od 1909 do 1997 **Franca Zadravca**, Problem vrstnega razlikovanja v kratki prozi **Toma Virka** in Govekarjeva afirmacija Émila Zolaja **Toneta Smoleja**, sledita dva jezikoslovna prispevka – Besedotvorna teorija Ju. D. Apresjana na poti k tipologiziranju slovarske večpomenskosti **Jerice Snoj** in Problemi in perspektive jezikovnega sporazumevanja v sodobnem svetu **Janusza Bańczerowskega**. Med ocenami – zapiski – poročili lahko preberemo oceno poskusnega snopiča Frazeološki slovar slovenskega jezika, ki jo je napisal **Jürgen Petermann**, poročilo Iva Pranjkovića Pomemben zbornik o večjezičnosti in prispevek **Marine Zorman** o slovenskem etimološkem slovarju Marka Snoja. — ***Andreja Žele*** (andreja.zele@zrc-sazu.si), nova tehnična urednica SR), 10. nov. 2004

Izšla je nova, peta letošnja številka *jezika in slovstva*, ki na 98 straneh prinaša pet razprav, štiri ocene in tri poročila. Tokratne razprave se ukvarjajo s poezijo Gregorja Strniše, aktualno slovensko dramatiko, mladinsko prozo, pojavom določnosti v slovenščini ter vlogo členkov kot besedilnih povezovalcev. **Andreja Žižek Urbas** v razpravi "Pojmovanje časa in prostora ter kozmologija v poeziji in poetiki Gregorja Strniše" interpretira zadnjih pet zbirk Gregorja Strniše kot kozmološke modele, v katerih se na svoj način definirata prostor in čas. **Mateja Pezdirc Bartol** ("Najnovejša slovenska dramatika med platnicami in odrom") opisuje položaj najnovejše slovenske dramatike med dramskimi besedili in njihovimi uprizoritvami in se opredeljuje do problema t. i. krize nacionalne dramatike. Razprava **Dragice Haramije** "Tema smrti v slovenski prozi" je analiza približno petdesetih proznih del iz otroške in mladinske književne produkcije, v katerih se smrt pojavi kot tema ali kot motiv. Med dejavniki, ki vplivajo na vlogo smrti, se v razpravi kot bistvena pokaže starost bralca, saj je razumevanje smrti pri otroku močno povezano z njegovim kognitivnim razumevanjem. **Mojca Schlamberger Brezar** ("Diskurzivni pristop k problemu določnosti v slovenščini") obravnava slovnično kategorijo določnosti z diskurzivnega vidika, posebno pozornost pa namenja očitnemu razkoraku med govorjenim in zapisanim jezikom glede rabe določnosti, v čemer vidi avtorica možni vzrok za pogoste napake pri izbiri med določno in nedoločno obliko. **Mojca Smolej** se v razpravi "Členki kot besedilni povezovalci" osredotoča na členke v vlogi besedilnih povezovalnih sredstev, ki izražajo pomensko-logična razmerja med deli besedila, kar pomeni, da ti členki ne vstopajo v pomensko razmerje s stavčnimi členi in deli povedi. — Rubrika Ocene in poročila je tokrat pretežno literarnovedno obarvana. **Silvija Borovnik** ocenjuje knjigo **Mire Delavec** *Nedolžnost in sila: življenje in delo Josipine Urbančič – Turnograjske*, **Teja Marjana Lokar** z natančnim shematskim pregledom poroča o značilnostih prevajanja slovenske proze v Avstriji, **Blanka Bošnjak** podaja oceno zbornika razprav *Literarni izzivi*, **Rada Lečič** piše o pesniški zbirki **Silvane Paletti** *Rezijanska srčna govorica*, napisani v rezijanskem narečju, **Anita Vodišek** pa predstavlja drugi del sintetične monografije **Franca Zadravca** *Slovenski roman 20. stoletja*. Sledita poročili o izvajanju mednarodnega projekta Labicum na Univerzi na Primorskem (**Vesna Mikolič** in **Karin Marc Bratina**) ter o Dnevih slovenske kulture in umetnosti "Dotik", ki so maja letos potekali v Vidmu (**Rada Lečič**). Revijo sklepajo jubilejni zapis o **Stanku Šimencu Gregorja Kocijana**, osebna čestitka **Petra Svetine Helgi Glušič** in **Matjažu Kmeclu** ter predstavitev številnih knjižnih novosti, priporočenih v branje. Elektronski JiS domuje na http://www.jezikinslovstvo.com. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik Jezika in slovstva (matjaz.z@gmx.net), 18. nov. 2004

Marija Stanonik je spet napisala eno debelo in tehtno knjigo: *Slovstvena folkloristika: Med jezikoslovjem in literarno vedo* (Ljubljana: Založba ZRC, 2004), 503 strani.

Alenka Jensterle Doležal je pri SM objavila disertacijo *Mit o Antigoni v zahodno- in južnoslovanskih dramatikah sredi 20. stoletja.*

Izšli sta kar dve knjigi **Mete Grosman:** Zagovor *branja: Bralec in književnost 21. stoletja*, Ljubljana: Sophia, 2004, 310 str. (cena v predprodaji 3500 sit, naročila na http://www.zalozba-sophia.si) in

Meta Grosman, *Književnost v medkulturnem položaju,* Ljubljana: ZIFF, 2004, 22 3 str.

Izšla je 56. številka biltena *Letter Society for Slovene Studies* (ur. **David F. Stermole**): http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newsletters.html. V njem beremo program ameriškega slavističnega kongresa (AAASS), kjer sta med drugimi na programu tudi **Marko Juvan** in **Jurij Fikfak**.

V pismih bralcev v Delovi Sobotni prilogi 6. nov. 2004 (31) **Milan V. Smolej** komentira intervju s salzburškim slavistom **Ottom Kronsteinerjem**; informacija o članku tudi v http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika47.html, članek pa odmeva tudi med venetologi.

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU in Založba ZRC predstavljata novo knjižno zbirko Studia litteraria (ur. **Marko Juvan** in **Darko Dolinar**). Letos izideta v zbirki dve monografiji, **Drago Šega**: *Literarna kritika* in **Marijan Dović**: *Sistemske in empirične obravnave literature.* Vabimo Vas na predstavitev zbirke na 20. slovenskem knjižnem sejmu v četrtek, 2. decembra 2004 ob 12. uri v Cankarjevem domu, dvorana E 2. — Inštitut začenja novo zbirko monografij in tematskih zbornikov, s katero skuša v bolj odprti, prožnejši obliki obnoviti tradicijo *Literarnega leksikona* [...] Zbirka bo posegala v vsa območja literarne teorije in literarne zgodovine: od temeljnih opredelitev literature in njenih razmerij z drugimi družbeno-kulturnimi in umetnostnimi področji prek raziskav posameznih literarnih zvrsti, smeri in obdobij do kritičnih predstavitev novih smeri in problemov literarne vede ter njihovih aplikacij na konkretne literarne pojave. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si), 30. nov. 2004

Uredniška mila prošnja. Potlačite sramežljivost in sporočajte redno o svojih dosežkih: knjigah, razpravah, konferencah, simpozijih, projektih, ustvarjalnih ali jezikovnih dilemah ..., na naslov slovlit@ijs.si – pri obliki dokumenta izberite golo besedilo namesto html. — ***miran***

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

10. 2. 2005 pripravlja SAZU strokovno zborovanje ob 100-letnici rojstva **Bratka Krefta**; prijave z referati do 15. decembra 2004.

Interdisciplinarno znanstveno posvetovanje **Gašper Križnik** (1848–1904) in njegov čas, Kamnik, 24., 25. 11. 2004, Motnik, 26. 11. 2004. S slavističnimi temami so sodelovali **Marjeta Humar**, Strokovno izrazje pri Gašperju Križniku, **Iskra V. Čurkina**, Pervaja komandirovka I. A. Boduena de Kurtene v slovenskie zemli (1872–1873) i ego znakomstvo s Gašperom Križnikom, **France Malešič**, Vsaka povedka svoje mesto najde, **Florijana Uršič**, **Andreja Štorman**, Bibliografija Gašperja Križnika, **Jožica Škofic**, Križnikova predstavitev motniškega govora, **Peter Weiss**, Narečni seznami Gašperja Križnika za Jana B. de Courtenaya, **Karmen Kenda Jež**, Odsev raziskovalnih izhodišč Jana Baudouina de Courtenaya v delu Gašperja Križnika, **Aleksandra Bizjak**, Strukturna zgradba folklorne pripovedi, **Marija Stanonik**, Narečna poetika v folklornih pripovedih iz arhivirane zbirke G. Križnika, **Monika Kropej**, Pravljična motivika v rokopisnem gradivu Gašperja Križnika, **Martina Piko Rustia**, Izid Križnikove zbirke folklornih pripovedi v Celovcu, **Mirjam Mencej**, Čarovništvo v Križnikovem gradivu, **Marija Klobčar**, Odsev resničnosti v Križnikovih zapisih ljudskih pesmi, **Aleksander Bjelčevič**, Verz in kitica v od Križnika zbranih ljudskih pesmih, **Vlado Nartnik**, Poskus razvrstitve in razbora Križnikovih ugank, **Barbara Ivančič Kutin**, Pregovori v Križnikovi sanktpeterburški zapuščini, **Breda Podbrežnik Vukmir**, Nadaljevanje Križnikovega poslanstva zbiranjem slovstvene folklore na območju občine Kamnik. — ***Jurij Fikfak*** (fikfak@zrc-sazu.si), 17. nov. 2004

Letošnje popotovanje iz Litije do Čateža bo v četrtek, 11. novembra. Zbor na ljubljanski železniški postaji ob 6.30 zjutraj. Prihod v Litijo ob 7.20, kjer se nam pridružite Štajerci in Zasavci. Na Čatež pridemo ok. 15.00, kjer bomo v gostilni Ravnikar jedli enolončnico. Odhodi vlaka iz Velike Loke nazaj v Ljubljano: za neučakano manjšino ob 16.30, za večino ob 18.35. V Ljubljani bomo ob 19.50. Kupite si povratne karte Lj-Litija, Velika Loka-Lj. Neto hoje ok. 6 ur, trase ok 25 km. Imejte primerno obutev za 6–8 ur hoje in Levstika. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si)**,** 4. 11. 2004

Čez dva tedna:

Iz Litije do Čateža smo šli po istem urniku kot zmeraj: deset do sedmih v Litijo in deset do osmih prišli nazaj: 13 ur. Študentom je slovenistika zato plačala pol dnevnice v obliki mineštre, pite in pijače na Čatežu. Dežja ni bilo, blata pa veliko. Bilo nas je 23; tradicionalnih vodičev Hladnika in Alojzije Zupan ni bilo, bila pa sva **Peter Svetina** s celovške slavistike in **Aleš Bjelčevič**. Študentov je bilo 21, večinoma brucev in ok. trije iz tretjega

letnika in dve absolventki. Tistih študentov, ki so prejšnje dni zelo navijali za to, da bi se ena ekipa na poti zgubila (tako kot včasih), ni bilo oz. so se zgubili že na poti na štacjon.

Namesto "kdo se boji črnega moža" smo se šli "a je kaj trden most." Zmagala je vrsta za Petrom Svetino in to samo zato, ker sem jaz imel ene stare Jugoplastikine čevlje s plastičnim podplatom. Ustavili smo se v Bojčevi zidanici (to je tista, kjer se razbežijo kure); gospod in gospa sta bila spontano prijazna, dala sta nam zastonj piti in jedli smo vroč kostanj. Pokazala sta sliko stare zidanice. Povedala sta, da se je njih zmeraj reklo pri Bajcu in ne pri Bojcu. (Podobno piše tudi Slodnjak v ZD 4, str. 439, op. 13). Vino za popotnico sta dala po 500 tolarjev za liter in pol (nekje drugje smo ga dobili za 900 in tja ne bomo več šli). Na Čatežu so v gostilni Ravnikar, kot ponavadi, samo za nas odprli gostilno in nas res prijazno postregli, čeprav nas je bilo štirikrat manj, kot smo napovedali. (Razpon zadnjih let se giblje med 70 in 90, ekstremi pa do 40 resp. 110). Za naslednje leto so si v koledarju že obkrožili četrtek, 10. november. Na Čatež sta se malo pred štiro popoldne pripeljala še **Miran Hladnik** in **Irena Novak Popov**. Pite je za njiju na žalost zmanjkalo. Potem smo šli na vlak. Zmatran ni bil noben. Bruci so bili celo polni novih predlogov (Pohorje, Uršlja gora, Peca). Bomo videli.

Še eno vprašanje: jaz sem bil do predvčerajšnjim živo prepričan, da popotovanje ni še nikoli odpadlo (enkrat smo gazili sneg, drugič pa sva šla z **Boštjanom Lajovicem** sama, da se ketna ne strga). Potem pa sem v sobodo zvedel, da je bil menda enkrat dež in da sem jaz študentom na postaji rekel, naj grejo domov. Če je to res, prizadete, pa tudi druge, vabim na kolesarsko varianto – kakšno od suhih sobot ali nedelj. Bi pa rekel, da bo treba kolesariti v obe smeri, če vam je prav. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si)**,** 14. nov. 2004

---

18. in 19. novembra 2004 so na ljutomerski gimnaziji in v tamkajšnjem kulturnem domu ter v mestni hiši potekali Miklošičevi dnevi. Organizirala jih je **Irena Štuhec**, med drugimi pa nastopajo **Martina Orožen, Irena Orel** in člani SDS Prlekija in Prekmurje. — ***miran***

Vabimo Vas na "Lingvistične dneve v Trnavi 27.–29. 1. 2005". Filozofska fakulteta Univerze Sv. Cirila in Metoda v Trnavi na Slovaškem in Gesellschaft für Sprache und Sprachen e.V. (http://www.ucm.sk/FF/Slovensky/Katedry/nemcina/final_dt/deutsch/aktualdt.htm) vabita na mednarodne lingivisticne dneve: Linguistik Tage in Trnava (Sprache und Sprachen im mitteleuropäischen Raum). Rok za prijavo: 30. november 2004. Vabim Vas tudi osebno kot slavistka, da z referatom sodelujete v naši slavistični sekciji. Veseli bomo Vaše udeležbe. — ***Herta Maurer-Lausegger*** (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 8. nov. 2004

SDPK – Slovensko društvo za primerjalno književnost http://www.zrc-sazu.si/sdpk vljudno vabi na predavanje iz cikla "Avtopoetike slovenskih pesnikov in pisateljev": **Kajetan Kovič**: Povabilo v delavnico. Predavanje bo v prostorih Društva slovenskih pisateljev (DSP), Tomšičeva 12, v ponedeljek, 15. novembra 2004, ob 19.00. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si) 8. november 2004

Da bi poživili pretok novih raziskav v zainteresirano javnost, smo se v SDPK odločili, da bomo svoje člane obveščali tudi o zagovorih magistrskih in doktorskih del na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo FF. Prilagamo prvo takšno obvestilo: Zagovor magistrskega dela **Tadeje Tratnjek** z naslovom *Preinterpretacija agape v Pirjevčevi študiji o Bratih Karamazovih* bo potekal v četrtek, 11. novembra 2004 ob 10.00 v sejni sobi (5. nadstropje) Filozofske fakultete v Ljubljani. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si), 8. nov. 2004

Z veseljem vas obveščamo, da bo v letu 2004/2005 stekel nov niz predavanj na temo jezikovnih tehnologij, računalniške obdelave jezika in korpusnega jezikoslovja s krovnim naslovom Jezikovnotehnološki abonma (ljubkovalno JOTA, http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html). Jota si bo prizadevala privabiti čim širši izbor domačih in tujih predavateljev, ki bodo v nekoliko bolj sproščenem vzdušju predstavili različne raziskovalne in predvsem aplikativne vidike jezikovnih tehnologij. Predavanja bodo v poznopopoldanskih urah v prostorih Centra za slovenščino, Kongresni trg 12, v drugem nadstropju. Prva JOTA se bo delila v četrtek, 18. novembra 2004, ob 18.00 na temo Topic Segmentation, predaval pa bo dr. Gael Dias z Univerze Beira Interior, Portugalska. Prisrčno vas vabimo, da se nam pridružite ali/in poveste naprej! Če želite, da vas o Jotinih zmenkih redno obveščamo, pa niste član/-ica društva SDJT, odgovorite na to sporočilo. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si; sdjt-l mailing list sdjt-l@ijs.si; http://mailman.ijs.si/listinfo/sdjt-l), 21. oktobra 2004

V današnji oddaji Studia ob 17 (10. nov. 2004) bo predvajano omizje na temo lektoratov slovenščine na tujih univerzah, ki je bilo posneto sredi septembra. Pogovora smo se udeležili **Simona Kranjc, Mateja Tirgušek,**

Saška Štumberger, Uroš Urbanija, Andrej Šurla in **Mojca Nidorfer Šiškovič**. —
Uroš Urbanija (urosurbanija@hotmail.com) [preko ***Zoltana Jana*** (zoltan.jan@siol.net)]

Opozarjam na knjižno razstavo ob 120-letnici rojstva pisatelja **Josipa Vandota**. Razstavo je v Slovanski knjižnici pripravil njegov daljni sorodnik **Matjaž Bizjak**. — ***Jurij Primožič*** (Jurij.Primozic@guest.arnes.si), 15. nov. 2004

Dragi Miran in vsi spostovani slav-sloven-isti, z velikim zanimanjem prebiram vasa obvestila in debate o najrazlicnejsih temah. Da vam povem, zakaj vam pisem: morda veste, da imamo Slovenci v Italiji svojo radijsko postajo, ki oddaja v okviru RAI-ja kar pester spored od 7.00 do 19.30, vsak dan. Jaz sem kot urednica zadolzena tudi za jezikovni koticek. Desetminutna tedenska oddaja, ki naj bi pomagala izboljsevati naso ubogo slovenscino (ja, taka je, pa naj se slisi se tako cmeravo) in dvigovati jezikovno in narodno zavest. Takoj bom sla in medias res: ali je kdo med vami, ki bi mi priskocil na pomoc s pisanjem in morda tudi z branjem teh rubrik? Seveda za bajni honorar in vecno slavo. Salo na stran, res bi me veselilo, ce bi med vami dobila sodelavca-ko, ki bi govoril o jezikovnih zadevah na poljuden nacin. Ne bi vas zdaj obremenjevala in omejevala z naslovom in temo, o tem kasneje, ce bo prislo do dogovora. Z najlepsimi pozdravi! — ***Loredana Gec*** (l.gec@rai.it), 17. nov. 2004

Dober dan! We are the students of Kyiv Slavistic University in Ukraine. We are learning Slovenian language for 1,5 year and don't have enough book or newspapers, magazines in Slovene. Last year Meta Lokar sent us some books for beginners but we need some intermediate-base books in Slovenian. If you have such possibility to send us them Please be so kind – Some learning books and some simlpe mystery books like that in Delo or smth else, some don't needed newspapers. We would really appreciate that !!! Hvala lepa za vse, —
Bogdan Borodiychuk / KSU 22, 2 corp, 9 Willliams St, Kyiv, Ukraine 03191 (bohdan@ua.fm) 7. nov. 2004

9. novembra so na Miklošičevi 4 v Mariboru odprli Literino knjigarno.

Društvo Bralna značka Slovenije vabi na simpozij Bralna značka danes, ki bo 20. 11. 2004 v Cankarjevem domu, dvorana E 3. Iz programa: **Meta Grosman**: Bralec in književnost – novi pogledi; Kako učencu približati branje leposlovja in ga prepričati o njegovem pomenu, **Dragica Haramija**: Kurikularni okviri za uresničevanje mladinske književnosti v vrtcu; Spodbujanje izvenšolskega branja in izbira primernih sodobnih tem v posameznih triletjih osnovne šole, **Tilka Jamnik**: Kaj motivira sodobne otroke za branje? (Poročilo o triletni raziskavi Razvoj bralnih zmožnosti z bralno značko), **Manca Perko**: Bralna značka danes (okrogla miza). — Prvi dan Slovenskega knjižnega sejma v Cankarjevem domu v Ljubljani, 30. novembra, bo namenjen strokovni publiki. Sejem bo odprt od 14. ure naprej. Vsi mentorji Bralne značke in knjižničarji ste zato še posebej iskreno zaželeni na sejmu prav tega prvega dne. Vstopnine za Vas ni, prvi strokovni knjigosled se bo pričel ob 15. uri, poleg tega so Vam vsi založniki na voljo za vsakršna pojasnila. Ob 18. uri ste vsi prisrčno vabljeni na slavnostno otvoritev v Linhartovo dvorano ter zatem na neuradne pogovore in neformalno druženje. — Ob začetku šolskega leta smo Vam poslali ponudbo naših izobraževanj za letošnje leto. V primeru, da ste informacije izgubili in Vas zanimajo brezplačna predavanja, nas pokličite na tel.: 01/ 4300 557. — ***Manca Perko***, tajnica, ***Slavko Pregl***, predsednik (bralna.znacka@siol.net), 17. nov. 2004

Ljudje

Še o Zupanu ... Tokrat o prvem dejavnem slovlitovcu v slovenski vladi, **Juretu Zupanu**, ministru za znanost in visoko šolstvo: da bi v primeru svojega soimenjaka **Vitomila** znal prav svetovati kolegu šolskemu ministru!

Jana Zemljarič z evropsko štipendijo Marie Curie na Univerzi v Bergnu (Oddelek za jezik, kulturo in jezikovne tehnologije Aksis, kjer je sedež raziskovalnega središča Batmult; http://helmer.hit.uib.no/batmult/) piše doktorat na temo korpusa govorjene slovenščine. Cilj je izgradnja pilotskega korpusa govorjene slovenščine (15.000 besed).

V letu 2004 so umrli naslednji častni člani društva: **Jože Dular, Stanko Kotnik** in **Janez Mrdavšič**.

9. nov. 2004 je predsednik Drnovšek odlikoval z redom za zasluge pri uveljavljanju slovenske kulture in jezika v Italiji ter za znanstveno in strokovno delo častno članico SDS **Lojzko Bratuž**.

9. nov. 2004 ob 18.00 je **Boža Krakar Vogel** na Filozofski fakulteti v Ljubljani izvedla javno predavanje ob izvolitvi v redno profesorico. Naslov Realizacija nekaterih načel književnega pouka v novi srednješolski antologiji branja.

16. 11. 2004 bo ob 11.00 v veliki sejni sobi Pedagoške fakultete v Mariboru zagovarjala disertacijo **Blanka Bošnjak**. Njen naslov je Tipološki premiki v strukturi sodobne slovenske kratke proze s poudarkom na mrežni, sintagmatski in paradigmatski analizi.

Tista "mila prošnja" na koncu poste me je spodbudila, da sporočim, da sem imela 26. oktobra 2004 predavanje z naslovom "Linguistic, Social and Cultural Dimensions of Slovene-English Language Contact" v lingvističnem krožku Univerze v Oxfordu (Linguistic Circle of Oxford). Predavanje je bilo izredno dobro obiskano in pospremljeno z živahno in zanimivo diskusijo. Vabilo oz. obvestilo je mogoče najti na naslednjem naslovu http://www.ling-phil.ox.ac.uk/seminars/LingcircleMT04.htm (oz. se gre z Googlom na University of Oxford in tam poišče linguistic circle). [...] — ***Nada Šabec*** (nada.sabec@uni-mb.si) 8. nov. 2004

Prof. dr. **Tjaša Miklič** je imela v sredo, 24. novembra, na slavističnem oddelku Univerze v Vidmu predavanje z naslovom Raba glagolskih oblik: slovenščina v primerjavi z italijanščino. Predavateljica je študente slovenščine prek nazornih prikazov delovanja slovenskega in italijanskega glagolskega sistema opozorila na kriterije izbire glagolske paradigme v odvisnosti od številnih kriterijev, ki so za primerjavo jezika specifični. Predavanje je popestrila z zanimivimi vajami in grafičnimi prikazi. — ***Rada Lečič,*** 30. nov. 2004

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje

(Vrhnika, Kulturni dom Ivana Cankarja, 12., 13. in 19., 20. november 2004)

Več o tekmovanju (npr. članek **Vlada Pirca** o zgodovini tekmovanja in troje člankov s kritičnimi pripombami **Miha Mohorja**) je na društvenih spletnih straneh, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html, v rubrikah Aktualno in Prireditve. — ***miran***

Poročilo

1. Udeležba. Letošnji seminar za Cankarjevo tekmovanje je že tradicionalno potekal v Kulturnem domu Ivana Cankarja, in sicer v dveh izvedbah: 12. in 13. novembra za prvo (7. in 8. razred osnovne šole), drugo (3-letna srednja šola), tretjo (1. in 2. letnik štiriletnih srednjih šol) in četrto stopnjo (3. in 4. letnik srednjih šol), 19. in 20. novembra pa v celoti za prvo stopnjo, saj je prav zanimanje osnovnošolskih učiteljev za Cankarjevo priznanje največje.

Letos se je na tekmovanje prijavilo rekordnih 230 udeležencev, kar je v primerjavi z lani za dobro tretjino več. Prve stopnje se je na obeh izvedbah udeležilo 43 in 134 učiteljev, skupaj 177 slušateljev, druge stopnje se je udeležilo 7, tretje in četrte pa 45 učiteljev. Na prvo izvedbo se je prijavilo 108 kandidatov, seminarja pa se je udeležilo 95 učiteljev, kar pomeni, da je bila udeležba na prvi izvedbi 88-odstotna. Na drugo izvedbo se je prijavilo 139 kandidatov, od teh se jih je seminarja udeležilo 134, kar pomeni 96-odstotno udeležbo.

Žal je tako kot Slovenski slavistični kongres tudi Tekmovanje za Cankarjevo priznanje letos izpadlo iz kataloga stalnega strokovnega izpopolnjevanja pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport, kar je zahtevalo od organizatorjev drugačen način obveščanja, kot so ga bili udeleženci vajeni doslej. Učitelji so se na seminar lahko prijavljali po elektronski pošti ali pa prek klasične pošte s prijavnico. Največ zapletov je bilo s prijavljanjem prek

klasične pošte, ker na Zavodu RS za šolstvo niso našega vabila s prijavnico posredovali šolam v dogovorjenem času. Zato smo za pomoč in sodelovanje pri obveščanju prosili tudi pokrajinska društva oziroma sami razposlali pošto vsem osnovnim in srednjim šolam po Sloveniji. Prizadevali si bomo, da bo prireditev spet našla svoje mesto v katalogu.

2. Predstavitev avtorjev in njihovih del. Letošnje tekmovanje za Cankarjevo priznanje nosi naslov *Zorenje sveta – zemlje in morja, neba in človeka*. V ospredju so štirje avtorji oziroma njihova dela:

Mate Dolenc, *Ozvezdje Jadran* (1. stopnja)
Marjan Rožanc, *Ljubezen* (2. stopnja)
Drago Jančar, *Severni sij* (3. stopnja)
Lojze Kovačič, *Otroške stvari* (4. stopnja)

Prvi dan (12. in 19. novembra) so predavatelji predstavili tematske sklope za posamezne stopnje: **Vladimir Pirc** za prvo stopnjo, **Mirjam Podsedenšek** za drugo, **Alojzija Zupan Sosič** za tretjo in **Darinka Ambrož** za četrto stopnjo. Oba petkova popoldneva sta bila predvidena za pogovor s pisateljem Matetom Dolencem, ki pa je, žal, na drugi izvedbi odpadel, ker se avtor *Ozvezdja Jadran* načelno izogiba nastopom v javnosti in je sodelovanje nepreklicno odklonil. Pogovor z njim je usmerjal **Vladimir Pirc**, koordinator tekmovanja za Cankarjevo tekmovanje, vprašanja pa so zastavljali tudi udeleženci.

Drugi dan se je na prvi izvedbi začel s predavanjem **Vanese Matajc**, ki je skušala vse štiri avtorje povezati prek dimenzije časa (preteklosti) skozi zgodovino in razvoj osebnosti, na drugi izvedbi pa je predavateljica obravnavala motiv morja pri slovenskih mladinskih pripovednikih. Predavanju so sledile delavnice: prvo stopnjo je na obeh izvedbah vodil **Vladimir Pirc**, delavnice za drugo, tretjo in četrto stopnjo na prvi izvedbi pa so vodile **Mirjam Podsedenšek, Elen Slavec** in **Valentina Kobal**. Ob koncu seminarja so udeleženci izpolnili še evalvacijski vprašalnik.

3. Vtisi.
Bilo je prijetno in koristno. Hvala!
Seminar v okviru pričakovanj. Zadovoljna.
Odličen seminar, ki daje veliko praktičnih napotkov za tekmovanje.
Organizacija in predavatelji so bili izjemni.
Dobri napotki za tekmovalna test in spis.
Zelo dobro pripravljeno predavanje o knjigi za 1. stopnjo.
Seminar je zelo, zelo uporaben in mi bo v veliko pomoč pri pripravi dijakov na tekmovanje. Le tako naprej!

Udeleženci si želijo bolj strnjen seminar in malico. Z druge izvedbe je bilo nekaj kritik na račun odpovedanega pogovora z Matetom Dolencem ter glede gradiva, seminar naj ne bi bil vedno ob sobotah, nekateri si želijo spremeniti način točkovanja, pričakujejo tudi, da bo prireditev spet v katalogu, večina pa je seminar, predvsem pa predavanje in delavnico pod vodstvom Vladimirja Pirca pohvalila.

V prihodnje bi veljalo razmišljati o tem, kako izboljšati obveščanje o seminarju in prijavljanje nanj, kako reševati prostorsko stisko glede na vedno večje število prijavljenih, oziroma kako organizirati bolj strnjen seminar na delavnik ter kako poskrbeti med odmorom za izdatnejšo malico. Tudi dostop do računalnikov oziroma tehnična posodobitev bi bila v veliko korist. Gradivo s predavanj in delavnic bi moralo biti dostopno, tako kot je bilo večinoma že letos, lahko pa bi ga objavili na spletnih straneh društva ali pa publicirali v eni od primernih publikacij, npr. v *Slovenščini v šoli*. Seveda bi bilo treba doreči tudi vlogo oziroma prisotnost izbranega avtorja na seminarju. Toliko o tehnični izvedbi seminarja. Poseben razmislek pa terja tudi sama vsebinska zasnova seminarja oziroma tekmovanja za Cankarjevo priznanje. — ***Marjana Lavrič*** (marjana_lavric@hotmail.com), tajnica Slavističnega društva Slovenije, 30. 11. 2004

Organizatorja tekmovanja za Cankarjevo priznanje (letos bo že 28. po vrsti) sta Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Slavistično društvo Slovenije. Tekmovanje na vseslovenski ravni vodi državna komisija, ki jo sestavljajo predsednik in praviloma do petnajst članov. Komisijo sestavljajo predstavniki Zavoda RS za šolstvo, slavističnega društva Slovenije, strokovno-znanstvenih institucij in učitelji osnovnih in srednjih šol. Razpis za posamezno šolsko leto pripravi državna tekmovalna komisija. Koordinator tekmovanja usklajuje delo Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije in zbira predloge za vsakoletni razpis, nato pa člani komisije usklajujejo mnenja.

Merilo za izbor knjig vsakoletnega razpisa na vseh stopnjah je kvaliteta besedil (estetski, etični in spoznavni elementi), aktualnost in prepoznavnost v času in prostoru.

Razpisana besedila v zadnjih osmih letih. Izbor besedil na vseh stopnjah se povezuje s tematskim naslovom, npr. v šolskem letu 1996/1997 je to slovenski zgodovinski roman:

1. stopnja – **Rado Murnik**, *Lepi janičar* (osnovna šola)
2. stopnja – **Vladimir Kavčič**, *Pustota* (1. in 2. let. srednje šole)
3. stopnja – **Jani Virk**, *Potres: kronika nenadejane ljubezni* (3. in 4. let. srednje šole)
Opomba. V šolskem letu 1997/1998 se doda nova (2.) stopnja.

V šolskem letu 1997/1998 je avtor Ciril Kosmač:
1. stopnja – *V gaju življenja* (osnovna šola)
2. stopnja – *Tantadruj in druge novele* (3-letne poklicne šole)
3. stopnja – *Prazna ptičnica, Pomladni dan* (1. in 2. let. srednje šole)
4. stopnja – *Pot v Tolmin, Balada o trobenti in oblaku, Tantadruj in druge novele* (3. in 4. let. srednje šole)

V šolskem letu 1998/1999 je poezija: Naj pesmi govorijo:
1. stopnja – **Tone Pavček**
2. stopnja – **Janez Menart**
3. stopnja – **Kajetan Kovič**
4. stopnja – **Ciril Zlobec**

V šolskem letu 1999/2000 je poezija: **Prešeren** in oblike sveta
1. stopnja – Prešernove balade
2. stopnja – Prešernove romance
3. stopnja – Prešernove gazele
4. stopnja – Prešernovi soneti

V šolskem letu 2000/2001 je tema Odločitev za jezik
1. stopnja – **Slavko Pregl**, *Geniji včeraj, danes in jutri*
2. stopnja – **Matjaž Pikalo**, *Modri e*
3. stopnja – **Nejc Zaplotnik**, *Pot*
4. stopnja – **Alojz Rebula**, *Vinograd rimske cesarice in druge novele*

V šolskem letu 2001/2002 je bil na vseh stopnjah razpisan potopis: Dom in svet
1. stopnja – **Branko Gradišnik**, *Strogo zaupno na Irskem*
2. stopnja – **Zvone Šeruga**, *Drugačne zvezde*
3. stopnja – **Tomo Križnar**, *Nuba, čisti ljudje*
4. stopnja – **Evald Flisar**, *Popotnik v kraljestvu senc*

V šolskem letu 2002/2003 je razpisana tema Drugačnosti:
1. stopnja – **Janja Vidmar**, *Princeska z napako*
2. stopnja – **Vlado Peteršič**, *Pokvarjenka*
3. stopnja – **Feri Lainšček**, *Namesto koga roža cveti*
4. stopnja – **Berta Bojetu**, *Filio ni doma*

V šolskem letu 2003/2004 je razpisana tema Svet v nas in o nas:
1. stopnja – **Maja Novak,** *Cimre*
2. stopnja – **Paulo Coelho**, *Veronika se odloči umreti*
3. stopnja – **Marjan Tomšič**, *Grenko morje*
4. stopnja – **Zorko Simčič**, *Človek na obeh straneh stene* — ***Vlado Pirc*** (vlado.pirc@zrss.si), koordinator tekmovanja za CP, 30. nov. 2004

Oglašam se Vam predvsem na željo udeležencev seminarja mentorjev tekmovanja za CP, ki je bil na Vrhniki 12. in 13. novembra. V soboto sem vodila delavnico za IV. stopnjo tekmovanja in udeleženci na njej so izrazili nekaj pobud, o katerih bi bilo morda dobro razmisliti. Zapisala jih bom kar po vrsti, da boste videli, če ste sploh pravi naslov zanje.

1. Razpis za tekmovanje (za vsako naslednje šolsko leto) bi bilo dobro objaviti že pred zaključkom tekočega šolskega leta. Približno tako, kot je pri maturi. Tako bi imeli mentorji več časa za natančno/poglobljeno branje knjig in razpisane literature. Morda je to bolj stvar Zavoda?

2. Pri razpisu bi morali sodelovati tudi učitelji (ali celo dijaki). V sedanjem času, ko smo slavisti informacijsko zelo povezani (tako preko *Slovenščine v šoli* kot preko *Kronike* in *Slovlita*), najbrž ne bi bilo pravih ovir za sodelovanje širšega kroga učiteljev. Do določenega datuma bi določen učitelj na neki naslov poslal predlog za celoten sklop (od I. do IV. stopnje tekmovanja). Kot nekakšen natečaj. Tisti, ki imajo ze izkušnje s tem, bi potem izbrali najboljši predlog in ga (simbolično) nagradili. Med učitelji mentorji so namreč številne presenetljivo zanimive ideje, ki žal ne pridejo na beli dan. Nekateri so menili celo, da bi dijaki sami izbrali korpus najbolj branih knjig, ki bi jih upoštevali pri izboru naslednje leto.

3. Če bi bil sklop narejen že konec šolskega leta, bi bile tudi založbe lahko obveščene o knjigah, ki se bodo brale. Ponavadi je namreč velik problem prav pomanjkanje knjig.

4. Udeleženci so predlagali tudi, da bi se morda spet vrnili k pesnikom in pesmim pri tekmovanju za CP.

5. Popravljanje nalog bi morali poenotiti za vso Slovenijo, saj prihaja do razlik med posameznimi regijami. Ponekod so bolj strogi, drugod manj. Ne vem, kje bi se lotili tega problema, a najbrž je to spet vprašanje za Zavod? [...] — ***Valentina Kobal*** (valentina.kobal@guest.arnes.si), 30. nov. 2004

Varia

Kaj je bilo v škatli. V knjižnici na ljubljanski slavistiki se je našla škatla z lastnino Slavističnega društva Slovenije: snop črtastega papirja, snop 30-gramskih listov A4, nekaj sto članskih izkaznic, izpisane pa nikoli poslane diplome za Cankarjevo tekmovanje iz leta 1984 (tekmovalke naj sporočijo svoje zdajšnje priimke, da jim jih pošljemo), dve steklenički s tinto za žige (ena prazna), sponke, 3 kosi indiga, 2 kovanca po dva dinarja, 10 znamk za 5 dinarjev, knjižica potrdil o vplačilu članarine (tu je tudi potrdilo o 200 dinarjih, ki jih je urednik vplačal blagajničarki **Alenki Logar-Pleško** kot članarino za leti 1982 in 1983, in še nekaj drobnih zapisov, ki pa niso za javnost).

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica/pristopna izjava

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana pristopna izjava pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva *http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html*. Med članske ugodnosti sodita poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3700 sit namesto 4700 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit).

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) plačajte s plačilnim nalogom na transakcijski račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico, s katero izrazite, da se želite včlaniti v Slavistično društvo Slovenije, pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na *miran.hladnik@guest.arnes.si*. Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne ... teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran *http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit*.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 3. 1. 2005

Letnik 8, št. 49

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika49.doc

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je
1100 izvodov.

Starši in literatura

Na začetku šolskega leta smo imeli na šoli predavanje o razredništvu. Tisto, kar me je presenetilo, je bilo radikalno različno pojmovanje vloge razrednika glede na to, ali je mnenje o njegovi vlogi v razredu podal dijak, razrednik, ravnatelj ali starši. Medtem ko se je npr. dijakom zdela najpomembnejša animacijsko-opazovalna vloga razrednika in najmanj vzgojno-pedagoška, je bilo pri starših ravno obratno (na izbiro je bilo ponujenih šest različnih vlog). Ko gledam na roman Menuet za kitaro, se mi zdi, da se dogaja nekaj podobnega. Kriterijev, po katerih naj bi bilo izbrano delo, je več, a če bi jih razvrščali po pomembnosti, bi jih dijaki, učitelji praktiki, starši in literarni strokovnjaki seveda razvrstili drugače (staršem, vsaj tistim, ki so se oglasili, je najpomembnejši vzgojno-pedagoški). Problem je torej, čigava hierarhija kriterijev je najbolj relevatna za šolski/maturitetni izbor. Samoumevno se nam zdi, da smo to mi, strokovnjaki in pedagogi (No, ko sem prejšnji teden bral interpretacijo posameznih členov novega Šolskega reda v srednjih šolah, sem izvedel, da je v primeru šolajočih polnoletnih otrok "Zakon o starševstvu močnejši od Zakona o polnoletnosti"! Raje ne razmišljam, kaj to pomeni za dijak, ki se pri osemnajstih poroči). Pa tudi tu se pojavi težava – je pomembnejša hierarhija kriterijev učitelja praktika ali literarnega strokovnjaka (nepraktika)? Praktiku bi se namreč zdel pomemben tudi kriterij, ki je za literarnega strokovnjaka malenkosten, tj. primernost literarnega dela za skupinsko obravnavo. Prav tu sta bila lanskoletna izbranca Alamut in Krasni novi svet odlična – zanimivih učnih ur res ni bilo težko pripraviti. Pri Menuetu bo/je učitelju precej težje animirati dijake, saj je snov manj "oprijemljiva" in bolj "fluidna". Za mir v prihodnje bo treba preprosto povedati, čigava hierarhija kriterijev ima prednost. Vsekakor to ne morejo – kljub ustavnim pravicam – biti starši, (jaz osebno bi moral v najboljšem primeru primerjati Pesem ptic trnovk in Ukano I). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 30. nov. 2004

[...] Ko se je pričela sveta vojna za čistost slovenskih najstniških čtiv, sem nekaj naslovov s črne liste posredovala prijateljici Nataši Konc Lorenzutti, ki [...] je tudi avtorica letošnjega otroškega šmarničnega branja. Prebrala je Princesko z napako Janje Vidmar in njen odziv Princeska z vžigalicami je izšel v zadnji številki Družine (28. 11.). [...] Očitno pa ne bo osamljena, saj v uredništvo Družine že prihajajo odzivi, ki kažejo vse kaj drugega kot apriorne obsodbe "tistih umazanih knjig". Čas bo pokazal marsikaj; menim pa, da je objava Natašinega pisma v Družini precejšen korak naprej. — ***Marta [Zabret]*** (marta.zabret@guest.arnes.si), 1. dec. 2004

Zakonca Juhant sta napisala, da je njun sin po nekaj straneh odložil Zupanov Menuet, ker mu je tako narekovala vest. Kaj je takega na prvih straneh? Nič posebnega; toda nekako na 17-i strani piše, da je partizane izdal eden od "ta belih, /.../ Tak vljuden gospod. Pobožnjakar". Domnevam, da je fanta zmotil ta odlomek; morda se motim, toda na začetku resnično ni ničesar drugega. Ta odlomek pa je zgodvinsko resničen: med vojno so izdajali tako eni kot drugi. Fant torej trdi, da mu vest ne dopušča, da bi vedel, da so bili med vojno tudi belogardisti slabi.

Kaj pa je za kristjane vest? (Domnevam, da je družina Juhant krščanska družina, ker se na njih pač sklicuje krščanska organizacija.) Vest je človekova sposobnost, izvirajoča od Boga, da razlikuje dobro od zlega; ljudje radi rečemo, da je to glas Boga v človeku. Vest je sposobnost za pravilno uporabo božjega moralnega kodeksa.

Kaj torej trdi fant? Da Bog želi, naj fant živi v prepričanju, da belogardisti med vojno niso izdajali. Vemo pa, da to ni res in da tako prepričanje pogosto vodi v manjši ali večji konflikt. (Tako tudi v tem primeru.) Bogu pripisati, da se zavzema za nevednost ali celo za neresnico in da želi konflikt, je najbrž bogokletno (= zoper 2. zapoved). Z drugimi besedami: po mojem fant knjige ni odložil zaradi vesti, ampak zaradi političnega prepričanja.

Ko sem se pred tedni prvi oglasil na to temo, sem rekel, da bi koristila manjša konferenca na to temo. Ta hip ne mislim več tako, saj bi privatni ideološki ugovor ene ali dveh družin postal javni problem. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Ko sem se pred tedni prvi oglasil na Menuetovo temo, sem rekel, da bi koristila manjša konferenca, s starši kot glavnimi "referenti". Ta hip ne mislim več tako, saj bi privatni ideološki ugovor ene ali dveh družin postal javni problem. Ta konkretni problem je treba reševati na štiri oči (pri čemer bodimo strokovnjaki manj arogantni; tu se strinjam z Denisom Ponižem). Potrebna je drugačna konferenca, konferenca na dve temi: a) literatura in morala ter b) literatura in pravo.

ad 1) Vsi naši pouki književnosti se premalo ukvarjajo z moralnim učinkovanjem literature. Ukvarjamo se z a) obliko, ki povzroča estetski učinek in b) s tisto vsebino, ki prinaša objektivno spoznanje o svetu (= s tistim delom literature, kjer literatura slikovito posreduje predvsem tista znanja, do katerih lahko pridemo tudi po drugi poti; k vprašanju, ali je literatura tudi avtonomna spoznavna dejavnost, se v šolah pristopa nepremišljeno). Dijaki

in študentje pa literaturo v veliki meri berejo zato, da se iz nje naučijo, kako ravnati v določenih življenjskih položajih, situacijah. V literaturi iščejo dodatne ali alternativne moralne ideje oz. vrednote in vrline. To je prva tema morebitne konference – kako literatura moralno učinkuje na beročega in kakšna je vloga oz. naloga oz. odgovornost pouka književnosti pri moralni vzgoji dijakov in študentov. Danes, ko ni jasno, kje je meja med skupno/univerzalno moralo in specialno moralo različnih družbenih skupin, ki jim posamezniki pripadamo, je to zelo važno vprašanje.

ad 2) Druga tema bi govorila o nekem drugem moralnem učinku literature; gre za probleme tipa Smolnikar in Pikalo. Tu je bila stroka še bolj arogantna kot v gornjem primeru – brez dobrih argumentov je podprla oba pisatelja. Gre za tole: romani (novele ...) prikazujejo osebe tako, da prikažejo tudi njihove slabosti (kaj je slabost, je seveda stvar posameznikove moralne presoje, moralna presoja izhaja iz vrednot, vrednote pa NAJBRŽ ne izhajajo iz dejstev; vrednote so v tem smislu NAJBRŽ neutemeljene, apriorne). Kadar roman beremo kot alegorijo (morda celo kot kot roman s ključem), nas zanima, ali je v romanu opisana kaka realna oseba in katera je ta oseba. Če obstajajo dobri razlogi, da osebo prepoznamo (enako ime, enaki dogodki, enaka imena ostalih oseb v romanu – vse to najdemo v sicer odličnem romanu Ko gori olistajo breze), se zastavi nekaj vprašanj. Prvo (oz. nulto): Kateri znaki kažejo, da roman alegorično opisuje realne osebe (da gre npr. za roman s ključem)? Dalje: Ali je opis resničen? Ali je pisatelj dolžen priskrbeti argumente za resničnost svojih trditev (čeprav gre za alegorični opis realnih oseb)? In če jih nima, ali gre za obrekovanje? — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Žal razprave o Zupanovem romanu nisem spremljal od začetka, zato se opravičujem, če bom s svojim mnenjem ponovil stvari, ki so bile tukaj morda že povedane. Z Alešem Bjelčevičem se popolnoma strinjam, ob enem pa dodajam, da se mi zdi zanimivo, da ni prišlo do polemike že pred leti, ko so bili na seznamu maturitetnega čtiva Kovačičevi Prišleki, ki bi po mojem mnenju lahko bili prav tako politično in moralno sporni in ob katere bi se s političnega vidika morali spotakniti predvsem "ta rdeči", pa se hvala bogu niso. Mislim, da gre tukaj zgolj za politične frustracije določene skupine ljudi.

Vrednotenje literature na tak način je verjetno posledica omejenosti, nevednosti in nezmožnosti kritičnega pristopa k literarnemu delu. Da je dijak v četrtem letniku srednje šole, sposoben po prvih prebranih straneh nekega romana povedati le to, da mu je vest narekovala, da knjigo odloži, je precej žalostno. Še huje pa se mi zdi, da potem zgroženi starši zaženejo vik in krik in hočejo knjigo kar prepovedati. Živela cenzura! Mislim, da se bomo s takimi dejanji kaj hitro vrnili v čase, ko so tovariši vzklikali SMRT FAŠIZMU, SVOBODA NARODU. — ***Žiga Rangus*** (rangus@pinkponk.com), 3. dec. 2004

Dober vecer, kar je zapisal Ales, je ne samo tocno, temvec tudi resnicno. Nekateri pac vemo, kako se odziva druzina Juhant se iz casov, ko so njihovi otroci obiskovali nizjo vrsto sole. Zato je Ponizev predlog sprenevedanje – akademsko in retoricno lepo berljivo besedilo, ki bi odprlo greznico, ce bi mu sledili.

Strinjam pa se, da bi veljalo celoviteje razmisljati o podpori tovrstnega pedagoskega pocetja. Vendar nisem prepican, da je Zupan nam tu tako tuj, odmaknjen in nedosegljiv, kakor sta morda ali verjetno Proust in Dostojevski ali Joyce (saj je samo po pomoti izstopil na ljubljanski postaji). Ivan Prijatelj je ze leta 1917 zapisal, da so za nas tu in za naso identiteto pomembni (klasicni) pisatelji, ki so oblikovali nasega, tukajsnega duha. No, in *zelo* so ga oblikovali tudi R. Vrancic, J. Gradisnik itd., da me ne bo kdo napacno razumel.

Iz svojih studentskih let se spomnim sosolkinih pojasnil, na kaksni podlagi je Zupan pisal ta svoj roman. Ker je prijateljevala z njim, sem ji kar verjel. Vloga pogledov, ki so odlocilni na toliko ravneh v romanu, temelji na teoloskih spisih najvecjih mislecev – ne vem vec zatrdno, ali je omenjala Avgustina ali Tomaza Akvinca ali oba. In ta dela je bral v zaporu. Tako se zdi, da bi te krscanske ljudi osupnilo dejstvo, da jih moti roman, ki temelji na njihovih lastnih miselnih koreninah. Dvomim pa, da bi jih to omajalo v njihovem ravnanju. **— *Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 4. dec. 2004

Empiričnim analizam mladinskega branja in vlogi staršev pri vzgoji bralnih navad je posvečeno več člankov v zadnjih številkah revije *Poetics*, zlasti v lanski 2003/3–4 (gl. pod avtorji Gerbert Kraaykamp, Marc Verboord in Kees van Rees). —Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,6528&id=3d8ab7bb9b9787bdd2196cd61a7eae0204&t=html&p=2 — Peter Kolšek, Mama ne pusti (Delo 11. dec. 2004), o ugovoru vesti pri izbiri šolskega berila. — ***miran***

Ker nisem posebno bister, posebej ne toliko, da bi znal razvozljati vse miselne obrate kolegov Bjelčeviča in Krambergerja, sprašujem javno: ali gre v debati za neko društvo staršev, torej za del civilne družbe oz. civilne iniciative, ki združuje več kot samo peščico (nezadovoljnih, frustriranih, z vestjo obremenjenih (sic!)) ali za neko posamezno družino in njenega sina. Če je v igri druga opcija, seveda nima smisla prirejati kakšnega soočenja na

temo razumevanja in zavračanja literarnih del. Če pa ostajamo pri prvi, se sprenevedajo tisti, ki mislijo, da bodo z močjo avtoritativnih (ne strokovnih!) potez utišali nezadovoljne, pa naj le-ti sodijo še v tako njim neljube kategorije sodržavljanov. — ***Denis Poniž*** (denis.poniz@guest.arnes.si), 3. dec. 2004

Dober dan, skusal bom odgovoriti po najboljsih moceh. Morda ne bom dovolj jasen, morda pa me kdo znova ne bo razumel, a ne po moji krivdi. Zelo verjetno nimam pravega lijaka ...

1. V debati o Zupanovem romanu gre predvsem za eno druzino, morda pa za nekaj starsev.

2. Iz njihovih izjav je razvidno, da jih moti izkljucno politicna konotacija, ki ne povzdiguje kolaboracionisticne strani v II. svetovni vojni. Ce bi jih motilo kaj drugega - vzgojno zanimivega, bi se prej spotaknili ob prozo Mateta Dolenca, ki je v marsicem dosti bolj neposredna kot Zupanov roman. In je na seznamu za Cankarjevo priznanje.

3. Imam zelo malo avtoritete. Ne vem, kaj je avtoritativno ravnanje in vedenje. Morda bo kaksna dovolj bistra glava to dvoje prepoznala v naslednji zgodbi.

Studentka mi je 4. decembra na fakultetni elektronski oglasni deski sporocila, da ne razume, zakaj je v seznamu literature pri predmetu "Sociologija kulture" Curtiusova knjiga "Evropska literatura in latinski srednji vek". Knjiga se ji ne zdi sociolosko obarvana in ne razume, kaj je namen branja predpisanih besedil. <http://mail.pfmb.uni-mb.si/tabla/index.php?board=4;action=display;threadid=36> Sicer je zapisala tudi to, da na predavanja ne prihaja, ker obiskuje vaje pri predmetu Multimedia II. Tako ne vem, kaj je pravi razlog za odsotnost: obvezna prisotnost na vajah ali neprimerna literatura. A ne glede na to:

– Naj kot profesor sam sestavljam seznam literature ali skupaj z bodocimi studenti (jih obiscem v 2. letniku in se dogovorim, kaj bi radi brali v 3.; kaj pa v primeru 1. letnikov)?

– Naj predpisujem samo ucbenike ali tudi monografije? Marsikoga (ali vecino) namrec moti prav to, da ni ucbenik in se ne morejo preprosto uciti "resnic" na pamet. Pojasnilo: gre za bodoce profesorje sociologije in se necesa, kar imajo vpisano kot drugo smer. Vecina se jih bo znasla po osnovnih in srednjih solah.

– Naj menjujem literaturo vsakih nekaj let ali puscam seznam nespremenjen, ker si potem lahko pripravijo izvlecke – in izognejo branju? Tako pridem do zadnje tocke.

4. Ce bi slo za resen namen in vzgib, bi starsi (in drustvo) predlagali institucionalno obliko sodelovanja, ki bi bila vpeljana postopoma. Take zadeve niso izvedljive cez noc in ne morejo biti zgolj skrb nekaj razvnetih ali glasnih starsev, ki zavzamejo pozicijo, kot da govorijo v imenu vseh starsev in njihovih otrok.

Kriteriji, ki so bili doslej omenjani, da je po njih opravljena izbira, bi morali biti se naprej upostevani – pri vseh vpletenih. Spreminjanje kriterijev bi moralo biti izvedeno se bolj postopoma in s premislekom.

5. Sklep. Ceprav: kaj se nam obeta, ko bodo sedanji studenti postali ucitelji? Bodo odlocali manj avtoritativno? Bo svet lepsi in solanje res prijetnejse?

In starsi? Smo vsevedni? Bomo sodelovali pri reformiranju vseh ali samo nekaterih predmetov? Bomo drugim, najbolj glasnim starsem zaupali, da se vpletajo namesto nas? So ti drugi starsi boljsi, primernejsi od strokovnih komisij (in vseh vpletenih ustanov)?

Predstavljajte si skupino drzavljanov (ali drustvo), ki bi predlagala vpeljavo 110 V napetosti pri elektricni distribuciji, ker bi to olajsalo uvoz elektricnih aparatur iz nekaterih neevropskih dezel. Kako se naj odzovejo elektro-distribucijska podjetja, ki imajo res monopolen polozaj?

Sola je nekaj mehkejsega, bolj obcutljivega kot elektro-distribucija. Zato smo pripravljeni odgovarjati, o vsem tem javno razmisljati – vpleteni in tudi taki, ki nsimo vpleteni po nobeni plati. Moja pisanja so ravno tako delna, popacena zaradi perspektive s strani kot mnoga druga v tej razpravi. Vsekakor niso pisana s pozicije moci ali avtoritete. — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 6. dec. 2004

Učitelji slovenščine

Dragi kolegice in kolegi!

Pozivamo vse učitelje in učiteljice slovenščine, ki pripravljajo dijake in dijakinje na eksterno maturo, da se s podpisom na dopis Državni izpitni komisiji in Ministrstvu za šolstvo in šport pridružijo zahtevam učiteljev slovenščine v srednjih šolah. Prvi podpisani pobudniki so z Gimnazije Ljubljana Šiška (Slavica Bric Makuc, Jana Koncilja, Rajko Korošec, Barbara Rebolj, Saša Stergar, Neva Šolinc).

Zahteva Državni izpitni komisiji:

Obsežen in zahteven sklop za esej na maturi 2005 (Zupan: *Menuet za kitaro*; Hemingway: *Komu zvoni*) **naj se obvezno ponovi vsaj še v šolskem letu 2005/06**, in to zaradi tega, da bi se čezmerna obremenitev učiteljev in učiteljic slovenščine vsaj malo ublažila. Predlagamo tudi, da naj predpisana umetnostna besedila za maturitetni esej nikakor ne presegajo 40 avtorskih pol (kar znaša približno 600 strani), kar utemeljujemo s tem, da so preobsežni maturitetni sklopi pri tako številčnem gimnazijskem vpisu premnogim le bralna zavora, ne pa vzpodbuda (poleg tega je matura sestavljena iz petih predmetov).

Če Državna izpitna komisija tudi v naslednjih letih namerava vztrajati pri tako obsežnih maturitetnih sklopih, naj na Ministrstvu za šolstvo zastavi besedo za **zmanjšanje učne obveznosti učiteljev/učiteljic slovenščine v srednjih šolah** (večinoma vsi tudi pripravljamo na eksterno maturo).

Zahteva Ministrstvu za šolstvo in šport:

Zahtevamo **ponovno normiranje** obveznosti učiteljev v srednjih šolah, saj **delo slavistov presega vse razumne meje**. Z uvedbo eksterne mature smo dobili dodatne obremenitve, ki niso upoštevane kot nova vsakoletna obveznost. **Poglobljeno branje maturitetnega sklopa** (prebrati je treba vsaj dvakrat čez tisoš strani maturitetnega sklopa , ob minimalnem vpogledu v dodatno strokovno literaturo, zahteva **najmanj 150 (sto petdeset) ur**. Ta čas spada k **predpripravam** na delo z dijaki, saj lahko šele po tem delu sledijo konkretne priprave na delo z razredom. To tudi pomeni, da se lahko šele od tega trenutka naprej obremenitev slovenistov/slovenistk primerja z delom drugih učiteljev maturutetnih predmetov.

Zahtevamo tudi **priznanje prepotrebnih in že izvajanih konzultacij z vsakim od dijakov** (vsaj v tretjih in četrtih letnikih), in to podobno, kot imajo urejeno profesorji sociologije in psihologije. Z živo besedo bi morali namreč dijakom/dijakinjam predstaviti ustreznost njihovih pisnih izdelkov, predvsem esejev. Indivudualni pogovor je najbolj učinkovit, saj dijaki lahko ob svojem konkretnem besedilu z mentorjevo pomočjo sami ugotavljajo primerne in neprimerne vsebinske prvine ter ob jezikovno-slogovnih pomanjkljivostih iščejo morebitne izboljšave. — ***Rajko Korošec*** (rajko.korosec@guest.arnes.si) 22. dec. 2004

Bravo. It's never too late so rekli Indijanci, ko so jim hudobni kavbojci pobili zadnjega bizona! (Podobnost z "uporom" profesorjev slovenščine zoper nesmisle, ki si jih dovoljujejo državni svečeniki, guruji in vatesi za slovenščino na maturi, je zgolj naključna). — ***Denis Poniž*** (denis.poniz@guest.arnes.si) 22. dec. 2004

Spletnice

Recenzija spremne besede **Michaela Bigginsa** k svežemu prevodu *Alamuta* v angleščino se nahaja na naslovu http://www.ijs.si/lit/alamut4.html-l2 (el dva na koncu, ne dvanajst!).

Http://volksgruppen.orf.at/volksgruppen/aktuell/stories/22322/ — o **Köstlerjevem** prevajanju Cankarja na avstrijskem radiu.

Http://www.umass.edu/umhome/news/articles/7683.php — demonstracija iskanja po digitaliziranih rokopisnih dokumentih; univerza v Massachusettsu.

Uporabnikom Univerz v Ljubljani in Mariboru je odslej dostopen servis z elektronskimi knjigami Oxford Scholarship Online. Nabavo je izpeljal konzorcij slovenskih knjižnic COSEC. Obsega preko 750 izbranih knjig s področij filozofije, vede o religijah, politologije in ekonomije uglednega založnika Oxford University Press. Knjige pregledujete po seznamu naslovov, avtorjev in znanstveni disciplini. Pri iskanju lahko zajamete knjige vseh ali samo posameznega področja ter iščete po avtorju, naslovu knjige ali poglavja, ključnih besedah, abstraktu, besedilu, letu izdaje in ISBN. Vsaka knjiga in poglavje je opremljeno z abstraktom in ključnimi besedami. Knjige so v formatu HTML, dovoljeno je tiskanje enega poglavja oziroma do 5 % posamičnega naslova in shranjevanje posameznih delov knjige. Servis je dostopen z lokacij Univerze v Ljubljani in tudi z

oddaljenih lokacij s članskim geslom NUK (npr. od doma) za 5 hkratnih uporabnikov. Povezava do servisa: http://nukweb.nuk.uni-lj.si:2048/login?url=http://www.oxfordscholarship.com — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si) 22. dec. 2004

Http://taporware.mcmaster.ca — TAPoRware 1.0, prototip programa za analizo elektronskih besedil na McMaster University in New York University, za fromate xml, html in txt. Program je dosegljiv na naslovu http://strange.mcmaster.ca/~taporware/.

Http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0422.html — diskusija o preprečevanju plagiiranja študentskih referatov.

Objave

V torek 7. 12. 2004 ob 11. uri bo v Literini knjigarni, Miklošičeva 4 v Mariboru tiskovna konferenca ob izidu štirih novih knjig zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev: **France Bernik,** *Simon Jenko (Monografija)***, Andrej Inkret,** *Edvard Kocbek: Zbrano delo, 8. knjiga (Potopisi: Krogi navznoter, Nemški dnevnik, Pariški dnevnik, Obisk Sovjetske zveze)*, **Goran Schmidt,** *Stanko Majcen (Monografija)*, **France Pibernik**, *Jože Udovič: Zbrano delo, 3. knjiga (Proza, Literarna publicistika)*. — ***Jana Skaza*** (jana.skaza@studentska_zalozba.litera.org), 3. 12. 2004

Kosovelova knjižnica iz Sežane je v sodelovanju s Fotoklubom Žarek ob dnevu splošnih knjižnic in ob iztekajočem se Kosovelovem letu izdala 22 voščilnic, ki so opremljene s pesnikovimi verzi in fotografijami (motivi: pot, konstrukcija, grozdje, bori, kraška hiša, pesnikov portret, jutro ...). Voščilnice so na voljo v sežanski knjižnici in njenih podružnicah ter v Tomaju (Kosovelova domačija). — ***Marjetka Zorzut*** (marjetka.zorzut@guest.arnes.si), 1. dec. 2004

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU začenja novo zbirko monografij in tematskih zbornikov STUDIA LITTERARIA, s katero skuša v odprtejši, prožnejši obliki obnoviti tradicijo Literarnega leksikona - tako s premišljenim načrtovanjem, širino tem, znanstveno poglobljeno in sodobno obravnavo kakor tudi z odprtostjo v svet in fokusiranjem na slovensko problematiko. Urednika zbirke sta **Marko Juvan** in **Darko Dolinar**, ravnokar pa sta izšli prvi dve knjigi v zbirki. — ***Marijan Dovič*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si) 23. dec. 2004

Drago Šega, *Literarna kritika : termin, geneza, teorija*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004 (Studia litteraria). — Monografija najprej obravnava terminološke oznake, podrobno zlasti pomene in rabe izraza "kritika" od antike do sodobnosti. Prikaz nastajanja literarne kritike začenja z elementi pretresa in presojanja literature v antiki in zasleduje njihov razvoj vse do romantike, ko se je literarna kritika vzpostavila kot samostojna dejavnost in se razločila od literarne zgodovine, teorije in estetike. Nadaljnji potek je zajet pod tipološkimi vidiki biografske, impresionistične in imanentne kritike, kjer so pregledno strnjene njihove različice od zgodnjega 19. do druge polovice 20. stoletja. Na koncu vzpostavi načelni razloček med kritiko, ki obravnava literaturo glede na njen avtonomni status in notranje opredelitve, ter kritiko, ki presoja literaturo glede na njena razmerja do realnega zgodovinskega oz. družbenega sveta.

Marijan Dović, *Sistemske in empirične obravnave literature*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004 (Studia litteraria). — Monografija obravnava eno med pomembnimi sodobnimi usmeritvami literarne vede, ki se je po svetu uveljavila v zadnjih desetletjih. Pregledno zajema mnoge relevantne vidike sistemskih in empiričnih pristopov k literaturi. Poznavalsko in jasno predstavi njihov teoretični ustroj, označi njihove metodološke in znanstvenofilozofske podlage, jih umesti v kontekst ostalih tradicionalnih in sodobnih paradigem literarne vede, obenem pa jih komentira, preverja in kritično ovrednoti. Na koncu skicira njihovo recepcijo na Slovenskem ter nakaže, kaj ta paradigma omogoča nadaljnjemu razvoju literarne vede pri nas.

Marjana Kobe, *Vedež in začetki posvetnega mladinskega slovstva na Slovenskem 1778–1850*. Maribor: Mariborska knjižnica in Otrok in knjiga, 2004. 314 str.

Vinko Cuderman, Samo Koler, Rajko Korošec, Janja Perko, *Esej na maturi 2005: Človek v izrednih okoliščinah* [Vitomil Zupan, Menuet za kitaro; Ernest Hemingway, Komu zvoni]. Ljubljana: Gyrus, 2004. 295 str.

V ponedeljek, 20. 12. 2004, je izšla 4. številka študentskega zbornika *Literarna zrna*. Zbornik bodo prodajali člani DMJU vsak dan od 20. do 23. 12. od 10h do 15h v avli Filozofske fakultete. Izdajo bo spremljal tudi

literarni večer, na katerem se bodo predstavili avtorji, ki so objavili svoje prispevke v 4. številki zbornika. Literarni večer bo 22. 12. ob 19h v predavalnici 011. — [***Petra Likar***] (literarna.zrna@hotmail.com) 21. dec. 2004

Sto slovenskih pesnikov. Ur. **Franc Zadravec** in **Igor Grdina**. Ljubljana: Prešernova družba, 2004 (Koledarska zbirka). 239 str.

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

Vloga ženske poezije na Slovenskem je naslov debatne kavarne v okviru knjižnega sejma v Cankarjevem domu v četrtek 2. decembra ob 14.00. **Sodelujejo Irena Novak Popov, Peter Kolšek, Katja Mihurko Poniž** in **Lucija Stupica**. — Založba Tuma (http://www.zalozba-tuma.si)

Na oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo bo gostoval prof. **Piotr Wilczek**, polonist in komparativist z univerze v Katowicah z dvema predavanjema: Hate Speech or Brotherly Admonitions? Discourse between Jesuits and 'Heretics' in Early Modern Central Europe (četrtek, 9. decembra, 11.30, pred. 404), in '*Ut pictura poesis eri': Relations between Words and Images in Pattern* Poetry (petek, 10. decembra, 12.15, pred. 4). — ***Seta Knop*** (Seta.Knop@ff.uni-lj.si), 3. dec. 2004

1. dec. 2004 je bila na Slovenski matici v Ljubljani predstavitev zbornika *Davorin Hostnik med Slovenijo in Rusijo*, z referati lanskega simpozija. — ***Magda Breznikar***

Marko Tadić, FF Zagreb, Jezične tehnologije i hrvatski jezik. Predavanje bo v torek, 14. 12. 2004, ob 18.00 v salonu Centra za slovenščino (stavba Univerze, Kongresni trg 12, drugo nadstropje). Vstop je prost in zelo zaželen, sploh glede na skromno udeležbo na prvi Joti! — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si)

Primorski slovenistični dnevi bodo letos 7. in 8. aprila v Kobaridu in Bovcu, naslov: Primorski literarni zgodovinarji (posebej **Anton Ocvirk**). — ***Marija Mercina*** (marija.mercina@guest.arnes.si)

Predavanje o "odščiti avtorskih pravic". Vabimo vas na predavanje profesorja **Ebena Moglena** z naslovom "Freeing the mind: free software and the death of proprietary culture", v torek 21.12 ob 12:15 v sivi predavalnici Pravne fakultete. Več o njem lahko izveste na http://en.wikipedia.org/wiki/Eben_Moglen — [***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si)] 20. dec. 2004

JOTA – Jezikovnotehnološki abonma. 4. januarja 2005 ob 18.00 bo predaval **Jure Leskovec** (IJS in CMU): Ucenje povzemanja besedil s pretvorbo v semanticno mrezo. — Pri avtomatski izdelavi povzetkov iz besedil (sumarizaciji) zelimo iz vhodnega besedila pridobiti krajse besedilo, ki bi pa ohranilo cim vec pomembne informacije iz vhodnega besedila. Na trgu je trenutno vec produktov za sumarizacijo, ki pa vsi delujejo na osnovi rangiranja in selekcije stavkov iz osnovnega besedila – povzetek je torej predstavljen kot mnozica izbranih stavkov iz originalnega besedila. V nasem pristopu smo ubrali drugacno pot. Dokument smo s pomocjo kompleksne lingvisticne analize predelali v semanticno mrezo (sestavljeno iz relacij tipa osebek-povedek-predmet), ki skusa "razumeti" besedilo na globljem nivoju. Na taki "semanticni" predstavitvi dokumentov smo uporabili metode strojnega ucenja za modeliranje postopka, ki ga ljudje uporabljajo za izdelavo povzetkov. Rezultati so se izkazali kot zelo dobri - z modelom se zelo priblizamo rocno narejenim povzetkom besedil. — [***Špela Vintar***] 23. dec. 2004

Na spletni strani http://www.temza.si/natecaj.htm poteka prvi slovenski spletni literarni natečaj. K sodelovanju so lepo vabljeni vsi, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku! — ***Tanja Ahlin*** (tanja_ahlin@yahoo.com), 26. dec. 2004

21. dec. 2004 se je na zagrebški južni slavistiki v prijetnem in gostoljubnem vzdušju dogajal kolokvij na temo bolonjske študijske reforme. Pripravil ga je **Zvonko Kovač**, s slovenske strani so bili zraven **Vladimir Osolnik, Đurđa Strsoglavec, Aleš Bjelčevič, Miran Štuhec, Peter Svetina** (Univerza v Celovcu) in **Miran Hladnik**; slednji je zavzetim slovenističnim študentom predaval o *Alamutu* in *Al Arafu*. — ***miran***

Ljudje

Zlato plaketo za izjemne zasluge za razvoj univerze v Ljubljani je letos dobil **Tomo Korošec**, svečano listino najuspešnejšim mladim visokošolskim učiteljem **pa Igor Saksida**. — *Delo* 4. dec. 2004

Na Pedagoški fakulteti v Mariboru so v zadnjih mesecih diplomirale naslednje slovenistke (in slovenisti): **Matjaž Apat, Tanja Brčić, Barbara Gmeiner, Simona Horvat, Tadeja Janiš, Janja Kajnik, Denis Klampfer, Katja Koroša, Silva Kosi, Bojana Kovačič, Anita Krel, Lea Lehner, Katja Meško, Olga Novak, Aleksandra Ozmec, Mojca Pliberšek, Smiljan Pristavnik, Jasna Ranc, Silvija Sambt, Gordana Stepanovska, Tanja Tkauc, Petra Uvera, Lea Vaupotič, Nina Vozlič, Jerneja Zelenik, Manja Žugman; Damjana Medved, Marjana Lep, Tanja Mikša, Marjana Tršinar, Vesna Bercko, Marta Krejan, Branka Arko, Janko Durič, Katja Janko, Monika Kovačič, Barbara Ojsteršek, Petra Časl, Mojca Fridl, Helena Vauh, Vesna Breznik, Polona Gujtman, Helena Kotnik**, na Filozofski fakulteti v Ljubljani pa tile: **Špela Arhar, Barbara Ban, Maja Brezovar, Vincencija Brilej, Luka Dasović, Jasna Drašček, Marta Dumendžič, Katarina Fekonja, Nina Florjanc, Selma Franov, Maja Godina, Barbara Gorščič, Valentina Grabljevec, Katja Grilc, Tihana Gvozdič, Kristina Hočevar, Urška Jarnovič, Maja Jocif, Gordana Kenda, Boštjan Kernc, Ines Kocijančič, Marija Kokalj Auguštiner, Anica Koprivc, Andrej Koritnik, Urška Krvina, Vesna Malnar, Ana Miklavčič, Martina Paja, Ivana Petric, Mojca Podobnikar, David Puc, Tanja Rebernak, Lara Rebrica, Nina Romih, Tatnana Rupnik, Urška Simnovčič Pišek, Urška Stani, Mateja Šepić, Klavdija Šiško, Petra Trojar, Vladka Tucovič, Špela Udovič, Alenka Vidmar, Denis Viršek, Mirjam Vrhunc, Saša Zupančič, Mojca Žagar, Nina Žitko.**

Med letošnjimi nagrajenci Filozofske fakultete so naslednji slavisti: veliko priznanje so prejeli **Marko Stabej, Vladimir Osolnik** in **Anka Sollner Perdih**, priznanje FF pa je dobila **Ljubica Črnivec** za delo na lektoratu v Celovcu.

V Državnem zboru imamo tri slaviste: **Cveto Zalokar-Oražem, Majdo Potrato** in **Aleša Guliča**. Če jim prištejemo še **Zoltana Jana** iz Državnega sveta in ministra **Jureta Zupana**, ki sicer ni slavist, je pa slovlitovec, lahko sklenemo, da skoraj že participiramo pri oblasti :) — ***miran***

Iz literarnega Celja. V začetku decembra je bila v knjigarni in antikvariatu Antika v Celju, gostja literarnega večera **Polona Glavan**. O njeni novi knjigi *Gverilci* se je z njo pogovarjal spodaj podpisani osebek. — 14. decembra, prav tako v knjigarni Antika v Celju, je potekala predstavitev knjige *Moški v sobi*, **Zorana Pevca**, ki je izšla v založbi Apokalipse. K pesmim so, altruistično, prispevale spremne besede: **Stanislava Chrobakova Repar, Alenka Jovanovski, Mateja Komel Snoj, dr. Manca Košir, Lucija Stupica, Erika Vouk in Bina Štampe Žmavc**. Gosta večera sta bila mlada talentirana celjska pesnica **Anjuša Belehar** in pesnik **Jože Hriber**nik, ml. S piscem knjige in gostoma se je pogovarjal pesnik **Ivan Dobnik**. — V decembru je izšla tudi revija za kulturo in literaturo *Vsesledje*, ki jo izdaja Celjsko literarno društvo. Revija prinaša uvodnik glavnega urednika Zorana Pevca, ki nadalajuje tudi stalno rubriko Literarnico. V novi stalni rubriki Urbani Celjani **Jože Faganel**, kot njen direktor, piše o celjski Mohorjevi družbi. Predstavljena je knjigarna Antika, **Marijana Kolenko** se zavzema za gojenje in širjenje odnosa do slovenskega jezika**, Jasna Tomc** iz knjigarne Mladinska knjiga piše o svoji prežetosti s knjigami. **Jože Volfand** pa o Veronikini nagradi. Poezijo objavljata **Ivan Dobnik** in **Jože Štucin,** Miloš Gjergj Nikolla pa je kot začetnik albanske sodobne poezije predstavljen v prevodu **Mateja Krajnca** (prek angleščine). "Domača stran" je zapolnjena z literaturo celjskih avtorjev: **Metka Hojnik Verdev, Barbara Jelen, Barbara Jurič, Rok Komel, Tanja Petelinek, Ida Sekirnik, Ana Štucin, Slavica Tesovnik, Silva Železnik - Einfalt** (ponudi prevod Balantičevih pesmi v nemščino), **Blaž Šafarič** in **Amalija Škrobar**. V rubriki Slovstvena folkloristika je še nekaj pesmi, ki so jih podpisale: **Ivica Cvikl, Gabrijela Kaučič, Nada Jelovšek Nadana** in **Justina Strašek**. Revijo sklene še nekaj kratkih predstavitev knjig celjskih avtorjev. — ***Zoran Pevec*** (smilja.pevec@guest.arnes.si) 25. dec. 2004

Seja UO 22. decembra 2004

Udeležilo se je je več kot 20 povabljenih (poleg članov UO tudi predstavniki sekcij). V sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani so v slabih dveh urah prediskutirali vse točke dnevnega reda: 1. Poročilo o novomeškem kongresu (**Mimi Jovanovič, Marko Jesenšek**), 2. Tekmovanje za Cankarjevo priznanje: poročilo o seminarju,

pismo društva zaskrbljenih staršev in perspektive (**Vlado Pirc, Marjana Lavrič**), 3. Priprave na lendavski kongres (**Štefan Kardoš**), 4. Razno: načrtovane članske ugodnosti, popravki Pravil, obveščanje, neaktivne sekcije, publikacije. 5. točka Na zdravje! se je v polovični zasedbi dogajala v kavarnici Puccini na vogalu Prešernove in Rimske. Precej besed so člani namenili finančnim zadregam in izkušnjam s pridobivanjem sponzorskih sredstev za organizacijo slavističnih kongresov in razlogom, zaradi katerih sta bila kongres in tekmovanje za Cankarjevo priznanje (skupaj z množico drugih prireditev) leta 2004 umaknjena iz kataloga stalnega strokovnega spopolnjevanja, zaradi česar se udeleženci ne morejo nadejati točk. Obstaja možnost, da se 2005 spet znajdemo v katalogu, vendar to zaradi vrste cenejših izobraževalnih ponudb in omejenega časa in sredstev, ki jih ravnatelji namenjajo tem rečem, ne more bistveno vplivati na številčnost udeležbe na naših dveh prireditvah. **Janez Dolenc** je poročal o pripravah na praznovanje 100-letnice smrti slavista **Gregorja Kreka**, ki se bo dogajalo v Gradcu in na Četeni Ravni v Poljanski dolini 21. in 22. oktobra 2005 v organizaciji ZRC SAZU (**Jurij Fikfak**). Za kongres v Lendavi 6.–8. okt. 2005 je že izdelan privlačen kulturni program (madžarske popevke v slovenskem prevodu in izvedbi Rudija Ringbauerja in Halgato, *Vodnik po Porabju, Del tuha*, *romski pozdrav* in cedejka kot knjižno darilo, obisk dvojezičnega pouka v šoli, predstavitev madžarske narodne skupnosti, ogled Lendave, obisk glasbeno-gledališko-literarne prireditve Občutek za veter s **Ferijem Lainščkom** in drugimi, zanimive strokovne ekskurzije, kot jih znajo pripraviti Prekmurci ...). Kongresne teme bodo interkulturna izmenjava (sodelovali bodo madžarski slovenisti in slovenski hungarsiti, slovenistika v Zagrebu in v Trstu), slavistična sekcija (**Niko Jež**) bo predstavila nove zahodnoslovanske študijske programe (češčine, slovaščine in poljščine) na FF v Ljubljani, didaktična sekcija pa okroglo mizo o vlogi staršev pri selekciji literarnega berila. 2005 mineva 100 let od rojstva slavista **Bratka Krefta**, ki jo bo treba ustrezno zaznamovati. — ***miran***

Varia

Dobrotniki SDS. Avtorskemu honorarju v korist društva so se odpovedali **Elen Slavec, Martina Križaj Ortar** in **Petra Prohart Tomažič, Vlado Nartnik** pa že pred leti pomotoma dvakrat vplačani članarini.

Tisk in razpošiljanje Kronike 47 155.551 sit, Kronike 48 pa 160.862 sit. Storitev je prevzela Birografika Bori, Ljubljana.

Razpis

Do konca junija zbiramo predloge za nagrade Slavističnega društva, ki bodo podeljene na kongresu v Lendavi 6. okt. 2005. Prijavite prosim kandidate za nagrado za posebno uspešno pedagoško delo na osnovni in srednji šoli, za izredno uspešen diplomski in podiplomski študij. — Nagrade so iz simbolnega (listina) in materialnega dela (denarna nagrada). Predlagatelji so lahko člani Slavističnega društva Slovenije, pokrajinska slavistična društva, sekcije in upravni odbor Slavističnega društva Slovenije, mentorji kandidatov, predstojniki na univerzitetnih slovenistikah, lektorji na tujih univerzah. Pisni predlog mora vsebovati osebne podatke o kandidatu, opisati njegovo sodelovanje s Slavističnim društvom Slovenije, podatke o predlagatelju in utemeljeno pisno oceno, ki so ji priložena dokazila in priporočila. Nagrado za izjemne uspehe pri poučevanju predmeta slovenski jezik in književnost v osnovnih in srednjih šolah prejme, kdor si je s svojim delom pridobil nesporen ugled med kolegi, učenci in v strokovni javnosti ter vsaj deset let uči navedeni predmet. Pri dodelitvi nagrad najuspešnejšim študentom slovenistike na dodiplomskem študiju se upoštevata povprečna ocena in trajanje študija, podeljujejo pa se študentom, ki so uspešno zaključili študij v preteklem študijskem letu. Nagrade za najuspešnejši podiplomski študij slovenistike prejmejo kandidati, ki so doštudirali na ustreznih smereh oddelkov na univerzi v Mariboru in Ljubljani. Nagrade se podeljujejo študentom, ki so uspešno zaključili študij v preteklem študijskem letu. Odločitev upravnega odbora Slavističnega društva Slovenije je dokončna. Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije odloči, koliko nagrad bo podelil in kolikšna bo njihova višina, v skladu s finančnimi zmogljivostmi društev.

Mala šola opismenjevanja

V redovalnicah in različnih drugih seznamih, recimo tudi v tabelah z naslovi za nalepke, najdemo imena in priimke v napačnem vrstnem redu.

Slavist Franc	Pod vejico 3	6661 Podpičje
Pavopisnik Francka	Padlih literatov 69	3810 Zg. Novelsko

Kako jih zamenjamo? Označimo stolpec s priimkom in imenom, ga izrežemo (ctrl + x), odpremo nov dokument in tam stolpec odložimo (ctrl + v). Spet ga označimo, v meniju Tabela, Pretvori izberemo Tabelo v besedilo in dobimo

Slavist Franc
Pravopisnik Francka

Zdaj je treba dobljeno spet spraviti v tabelo, tokrat v dva stolpca. Gremo po menijih: Tabela, Pretvori, Besedilo v tabelo, Število stolpcev 2, Loči besedilo pri Drugo (v okencu napravimo presledek, ker želimo, da nov stolpec nastane na mestu presledka). Rezultat:

Slavist	Franc
Pavopisnik	Francka

Zdaj lahko zamenjamo vrstni red stolpcev (označimo stolpec z imeni, ctrl + x, ctrl + v) in vse skupaj prenesmo nazaj v prvotni dokument. Za dokaz, kako nam je uspelo, je tule na dnu strani žal premalo prostora – verjemite na besedo ali poizkusite sami.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3700 sit namesto 4700 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) lahko do 15. februarja nakažete na račun svojega pokrajinskega Slavističnega društva (kontaktne podatke najdete na naših spletnih straneh), po tem datumu pa s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 2. 2005

Letnik 9, št. 50

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika50.doc
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika50.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1100 izvodov.

Cunami ali tsunami

Milan Orožen Adamič je na geografski forum poslal mnenje o zapisovanju besede "tsunami". Morda bi o tem kaj rekli tudi slavisti. [...] — ***Helena [Dobrovoljc]*** (Helena.Dobrovoljc@zrc-sazu.si), 6. jan. 2005

Spoštovani geografi! Pritrdim lahko k temu, kar je zapisal dr. Kunaver. Točno je, da se v svetovni literaturi ta pojav zapisuje kot tsunami. Beseda prihaja iz japonščine, kjer na žalost zelo dobro poznajo to nadlogo. V latinico so to besedo zapisali po standardu, ki se je na Japonskem uveljavil konec 19. stoletja. Gre torej za originalen latinični zapis japonske besede in ne angleško obliko zapisa. Ti zapisi skrbno sledijo izgovorjavi in črke, kar je zanimivo, se izgovarjajo prav tako, kot to počnemo mi Slovenci. A je a itd. in ne tako kot je to v angleščini. Zato, če Slovenec natančno bere latinični zapis japonskega besedila ga izgovarja presenetljivo prav. To trdim na osnovi učenja Japonščine leta 1985 na Japonskem in izobraževanja o naravnih nesrečah, ki je večinoma potekal v Centru za naravne nesreče v Tsukubi. V tem primeru bi morali ime kraja posloveniti v Cukubo in tako naprej... Zgodba brez konca in nihče več nebo vedel kaj je prav. V času globalizacije, interneta in sodobnih komunikacij velja v največji možni meri slediti originalnim oblikam zapisov, s tem se stvari poenostavijo in možnosti zmešnjav se zmanjšajo. Pomislite samo na pošto ...

Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji–slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi prosulemu pravilu "piši kao govoriš". Še več in bolj nerodno je, da se s tem spremeni tudi izgovor, morda tudi pomen besede. Skratka nekdo se je odločil, da pač ne gre, da bi bila skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno... nikakor pa to ne opravičuje pačenja originalne oblike zapisa. Japonščina je za nas nekoliko nenavaden jezik, ki s slovenščino nima kaj dosti skupnega, tako pač je. Zato se odločno zavzemam za ohranitev originalnega japonskega latiničnega zapisa TSUMAMI. Tega pravopis izrecno ne prepoveduje, tam je zapisano

"tsunami -ja [cu] m s -em (a); gl. cunami" in
"cunami -ja m s -em (a) |popotresni morski val|".

Še to, mislim,da si je lektor predstavljal, da je zapis tsunami ameriška oziroma angleška oblika zapisa japonske besede in jo je zato seveda treba spremeniti. Pa temu ni tako! Res pa je, da se v angleščini striktno piše tsunami in to je vse. Preprosto to je mednaroden termin, kot naš kras (karst) na primer. Gre za to, da tako, kot smo mi občutljivi na skrben zapis naših besed, velja biti pozoren tudi do zapisovanja tujih besed, zemljepisnih imen in podobno. — ***Milan Orožen Adamič*** (http://www.zrc-sazu.si/gi/milan.htm)

Zakaj se pri nas vsak "svetovljan" za podkrepitev svojega besedovanja zateka k citiranju Vukovega pravila v slabšalnem smislu? — ***Samo Koler***, Gimnazija Bežigrad (skol@gimb.org), 6. jan. 2005 — ps. Zdaj pa se mi mudi v banco, ker še nisem plačal abonnementa – potem pa veselo na weekend.

> *Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji -*
> *slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi*
> *prosulemu pravilu "piši kao govoriš".*

Sicer nisem ne slovenist, ne slavist, pa vseeno...

> *Še to, mislim,da si je lektor predstavljal, da je zapis tsunami ameriška*
> *oziroma angleška oblika zapisa japonske besede in jo je zato seveda*
> *treba spremeniti. Pa temu ni tako! Res pa je, da se v angleščini*
> *striktno piše tsunami in to je vse. Preprosto to je mednaroden termin,*
> *kot naš kras (karst) na primer. Gre za to, da tako, kot smo mi*
> *občutljivi na skrben zapis naših besed, velja biti pozoren tudi do*
> *zapisovanja tujih besed, zemljepisnih imen in podobno.*

Lektor je povsem pravilno mislil, da je "tsunami" angleška oblika zapisa japonske besede; natančneje gre za Hepburnovo prečrkovanje (po Jamesu Curtisu Hepburnu, ki ga je uporabil v svojem japonsko-angleškem slovarju, izdanem leta 1867). Hepburnovo prečrkovanje je skupaj s svojo modificirano različico sicer res najpogostejše, ni pa ne edino, ne najstarejše, niti nima uradnega statusa – kot osnovo za mednarodni standard ISO 3602 so predvsem na pritisk Japoncev leta 1989 izbrali sistem Kunrei, ki je prilagojen japonskemu in ne angleškemu glasoslovju. Kljub temu se Kunrei celo na Japonskem le počasi uveljavlja. V njem se, mimogrede, ista beseda prečrkuje "tunami".

Hepburn pravzaprav ni imel kaj dosti izbire, ker angleščina ne pozna znaka za glas, ki ga v slovenščini zapisujemo s črko C, zato so prisiljeni v zapis z dvema črkama: tse-tse, tzar ipd. Po mojem ni razloga, da bi to pomanjkljivost angleščine uvažali v slovenščino. Primerjava s toponimom Tsukuba po mojem ni povsem na mestu, ker tujih toponimov z izjemo stotnije, ki se je z desetletji in stoletji rabe vendarle udomačila v slovenščini, načeloma ne slovenimo. Sicer pa glas C ni edini, ki v angleščini nima svojega znaka – podoben primer je denimo z glasom, ki ga v slovenščini zapisujemo z znakom Š. Tam pa "Seznam tujih zemljepisnih imen v slovenskem jeziku", izdanem leta 2001 pri Geodetski upravi RS, in pri pripravi katerega je sodeloval geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, celo za toponime, kot sta Honšu ali Hirošima, priporoča zapis poslovenjenih različic namesto Hepburnovih. — ***Primož Peterlin*****,** Inštitut za biofiziko, Med. fakulteta (primoz.peterlin@biofiz.mf.uni-lj.si), 6. jan. 2005

Dragi slovlitovci, vedno znova me presenečajo laične interpretacije fonetičnih realnosti. Gre v obe strani: pozitivno v smislu impresionističnega, avditivnega vtisa nestrokovnjaka, ki je lahko fonetiku v pomoč (čeprav ga lahko tudi zapelje), negativno pa v smislu nepoučenosti. Sem gredo recimo tiste o enem samem samoglasniku v besedi žvrklja oz. nobenem v besedi čmrlj (Lepo je biti milijonar, 15. 5. 2004) ali o tem, da slovenske zadnje samoglasnike lahko "sicer prisiljeno" izgovarjamo nezaokorženo (vir naj bi bil vsem slovenistom zelo dobro znan), in da relativna tonska višina (angl. pitch) v netonemskih naročjih ni fonološko relevantna na leksikalni fonetični ravni, kar je nekako splošno uveljavljeno zmotno mnenje. Mislim, da se Slovenci nestrokovnjaki vse preradi spuščajo v polemike o jeziku, čeprav o tem vedo zelo malo. Kar pa je seveda tudi nekaj koristnega (jezik kot vrednota), če le ne gre v smislu "ti slavisti (= slovenisti?) nam vsiljujejo to ali ono", kot v primeru v nadaljevanju.

Sem gre tudi tale zapis dr. Milana Orožna Adamiča, ki ga je posredovala na forum dr. H. Dobrovoljc:

Menim, da je to, kar pri nas počno novinarji, oziroma lektorji – slavisti s slovenjenjem "ts" v "c" svojevrstno nasilje, ki sledi prosulemu pravilu "piši kao govoriš". Še več in bolj nerodno je, da se s tem spremeni tudi izgovor, morda tudi pomen besede. Skratka nekdo se je odločil, da pač ne gre, da bi bila skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno... nikakor pa to ne opravičuje pačenja originalne oblike zapisa. Japonščina je za nas nekoliko nenavaden jezik, ki s slovenščino nima kaj dosti skupnega, tako pač je. Zato se odločno zavzemam za ohranitev originalnega japonskega latiničnega zapisa TSUMAMI.

Skratka: v primeru cunami je povsem jasno, da ne gre za pravilo pisave po izgovoru, ampak za sistemsko prilagajanje pravilom slovenskega pravopisa. To torej sploh ni pravorečno ali fonetično vprašanje. Zlitniki se v globinski fonološki podstavi včasih nadomeščajo z zaporedjem zapornik + pripornik, fonetično pa je to upravičeno ravno z zelo veliko pogostnostjo (če ne univerzalnostjo) prepovedi *homorganski zapornik + pripornik v jezikih sveta. Globinska zaporedja zapornik + pripornik so namreč izgovorjena kot enoten zlitnik, ki ga fonetiki od pripornikov denimo ločijo po nenadnem začetku pripore, medtem ko je pri priporniku postopnejši. Trajanje zapornika in sorodnega (glede na nagl. mesto, položaj ipd.) pripornika je enako. (Toliko zaenkrat iz akustične fonetike.) Zato je v jezikih sveta precej pogostno, da imajo omejitev za zaporedja *homorganski zapornik + pripornik (to je denimo dokazoval na primeru hrvaščine tudi dr. Škarić na decembrskem kongresu v Zagrebu). Gotovo se torej ob spremembi zapisa nikakor ne spremeni tudi izgovor, ki sploh ni problematičen: ne glede, ali napišemo tsunami ali cunami, izgovorimo lahko le zlitnik, tj. [c], če uporabljam slovensko transkripcijo (četudi se komu od naravnih govorcev slovenščine "zdi" drugače). Kar poskusite izgovoriti [t] z odporo, pa boste videli/slišali. Torej, če uporabim dikcijo dr. Orožna – Adamiča, NIHČE "se ni odločil, da pač ne gre skupaj "ts", kar je v našem jeziku resda nekoliko nenavadno, neobičajno ali nerodno". To je pač le stvar pravopisne tradicije, fonetično pa je stvar kristalno jasna. — In ni res: japonščina ima fonetično tipološko s slovenščino tudi marsikaj skupnega (o tem je npr. govorila tudi Nina Golob 18. 10. 2004 v lingvističnem krožku), vendar o tem kdaj drugič. (V debato o izvoru in temeljih japonskega latiničnega prečrkovanja pa se ne bom spuščal, ker o tem premalo vem.) Ko se dr. Orožen – Adamič zavzema za ohranjanje izvirnega zapisa, je njegova zgoraj navajana izključno fonetična argumentacija povsem zgrešena. — ***Peter Jurgec*** (peter.jurgec@guest.arnes.si), 6. jan. 2004

V zvezi z mnenjem dr. M. O. A. morem reči samo: Nisem pričakoval take svete preproščine od doktorja, četudi geografije. Pa naj gre za razumevanje slovenščine, japonščine ali angleščine. Kot da Japonci ne bi svojega zapisa (ki v obliki tsunami nikakor ni japonski; saj imajo vendar svojo pisavo) naredili prav za angleški svet (enako kot Kitajci svoj pinjin)! Kako zdaj Slovenci izgovarjamo ta tsunami povsem enako kakor Japonci, je spet nov donesek g. dr.; če on izgovarja besedo od črke do črke (torej črkuje), se morda res približuje japonskemu izgovoru! Tsukubo, kjer je menda g. dr. geogr. svoje čas bil, pa pri nas pišemo večinoma (razen geografov) tudi Cukuba; tako da se ta črkovni sklop -ts- trdno drži morda le še v imenih firm (npr. Mitsubishi), že pri istoimenski znamki oz. avtu pa zasledimo tudi že omahujoče micubišije. V takih in podobnih primerih, kjer nam razni

strokovnjaki (ne le geografi, tudi geologi, fiziki idr.) solijo slovenistično pamet oz. razlagajo slovenski jezik, predlagam, da se vse "prizadete" ustanove (Inštitut za slovenski jezik pri ZRC SAZU, katedra za slovenistiko, slovenistično društvo) in posamezniki vendarle že enkrat odločijo, da se bojo takoj in vedno odzivale v javnosti in zadevo strokovno neoporečno razložile. (Strokovno neoporečno sem namenoma podčrtal, ker iz izkušnje vidim, kaj se je dogajalo s stroko v zadnjem Slovenskem pravopisu, ki je po mnenju nekaterih kritikov upravičeno škandal. Preberite si, mimogrede, Lenarčičev Popravopis, ki ima v vsebinskih pogledih večinoma zelo prav.). Svoj čas sem že sam imel podobno brezupen spopad s sinologi (hkrati tudi japonologinjo), v katerem sem ostal brez upa zmage, saj ti "tujci" sploh niso razumeli, o čem govorim. Še manj pa probleme slovenskega jezika razumejo tehnične, naravoslovne, geografske idr. stroke; to je plod dejstva, da še vedno nismo uvedli poučevanja strokovnih jezikov na vse druge fakultete. — ***Drago Bajt*** (drago.bajt@nova-revija.si), 7. jan. 2005

Koliko besed za nič! Leksikon CZ (3. izd. 1994) ima še oboje: cunami gl. tsunami, zato ker takrat geografi še niso mislili, da je to splošen pojem, kot npr. fen, šelf ipd. (Tsukuba je krajevno ime!). Zakaj se ne razburjate pri "poslovenitvah" pic, ragujev, pomfrijev (pravilneje bi bilo pofritov) itd. Slovenski kras je prišel v svetovno javnost preko nemške oblike karst in ne direktno. — ***Živa [Vidmar]*** (ziva.vidmar@cankarjeva-z.si), 7. jan. 2005

Podpisana sem se pri svojem delu pogosto srečala z dilemo prečrkovanja, zato si dovoljujem pristaviti svoje mnenje. Mogoče bo komu v pomoč pri razmisleku. Japonsko fonetiko poznam ravno dovolj, da si upam trditi, da zvok, ki ga Angleži, Francozi in drugi, ki ne poznajo črke "c", zapisujejo s sklopom TS, dovolj natančno ustreza zvoku, ki ga mi zapisujemo s črko C. Pozorno uho lahko zazna nekoliko drugačno lego jezika – zvok je za spoznanje "mehkejši" oz. podoben zvoku "dz" – vendar po mojem mnenju ni dvoma, da ga smemo mirne duše zapisovati kot C. (Navsezadnje tudi vsi slovenski govorci tega zvoka ne izgovarjamo popolnoma enako!)

Pač pa osebno nisem prijateljica nasilnega "slovenjenja" zvokov, ki dejansko nimajo pravih ustreznic v slovenščini: vzemimo za primer arabsko črko Q ali črko W. Tudi podvojene črke bi (vsaj v primeru semitskih jezikov) po mojem mnenju morali nujno pustiti pri miru. (Posebno, ker za slovenskega govorca nikakor niso neizgovorljive, če se vsaj malo potrudi.) Na splošno se pri svojem delu držim načela: imena, ki so tudi v izvirniku zapisana z latinsko pisavo (tako, denimo, tudi turška imena), pustim nedotaknjena. Pri imenih, katerih izvirni jezik ne uporablja latinske abecede, pa uporabim zapis, ki je najbliže izvirni izgovarjavi. (Imena južnoameriških indijanskih plemen, recimo, dosledno zapisujem fonetično, ne pa po "španski".) Izjema so imena oz. pojmi, ki so iz kakršnega koli tehtnega vzroka v slovenščini že uveljavljena v drugačni obliki. (Tako je, recimo, prerok islama Mohamed, vsi drugi nosilci tega imena pa so "Muhammad".) Če povzamem svoje mnenje v tej zadevi: "pizza" je kul – "TSunami" pa ne ..:) — ***Vesna [Velkovrh-Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 8. jan. 2005

Zaradi debate o cunamiju, o katerem smo s študenti (prevajalstva) v ponedeljek skoraj pol ure (med pravopisnimi vajami) debatirali, in glede na nekatere slovlitovske odgovore, ki sem jih prejel na svoj občasno delujoči e-mail, ne tako zelo kratko razmišljanje. Med študenti se je razvila v ponedeljek ob cunamiju zanimiva debata, kako da se piše. Ene so pri geografiji menda učili o tsunamiju, druge pa o cunamiju (različne šole pač, učbeniki, ki so bili verjetno lektorirani (dobro/slabo), so menda pisali "tsunami" – geografi bodo bolje vedeli, kako je s poukom geografije in učbeniki). Če beremo pravopis (Pravila 1 – poglavje PREGLEDNICE, kasneje tudi SP 2001 – poglavje PREGLEDNICE in slovarski del), se cunami omenja najprej pri prečrkovanju iz Hepburnovega latiničnega prečrkovanja japonščine v slovenski zapis omenja prav primer "Jap. tsunami – Slov. cunámi", brez znakov za izgovor – torej naj bi se tako zapisovalo. V slovarskem delu SP 2001 je potem navedeno, kot je navedel dr. Adamič "tsunami -ja [cu] m s -em (a); gl. cunami" in "cunami -ja m s -em (a) |popotresni morski val|". Pravopis slovenskega jezika usmerja torej k slovenskemu zapisu s črko c. Občne besede se namreč podomačijo tudi v zapisu (kot možne izjeme so omenjeni predvsem mednarodni glasbeni izrazi iz italijanščine – adaggio ...; nekateri manj rabljeni strokovni izrazi – fin de siecle idr.; posamezni drugi izrazi – jazz, faux pas ...; večina imen za vozila – boeing, volkswagen ...), "s časom /pa/ navadno prevzamejo slovensko pisavo po slovenskem izgovoru, npr. kurikulum", paragraf 168), vedno pa se podomačijo, če jih prečrkujemo iz nelatiničnih pisav ali ideogramov. Torej, če bi prevzeli iz nelatinične japonščine, bi pisali cunami, če je občna beseda dlje časa v rabi, se tudi pisno domači. Ali pa ima cunami/tsunami status manj rabljenih strokovnih izrazov? Zanimivo pa bi bilo izvedeti, ali so lektorji v časopisih in medijih zaslužni za sedaj prevladujoč "cunami", ali pa so novinarji to zapisali na podlagi lastne odločitve. Če se je večina spontano odločila za zapis "cunami", bi se odločil za tak zapis. Kaj pa v primeru, če je bil v stroki prej poenoten in uveljavljen zapis "tsunami"? Lahko sedaj še spreminjamo? In ali lahko zamenjamo sedaj splošen in zelo pogost zapis "cunami"? Vsekakor se mora pisanje strokovnega termina poenotiti, pravilen zapis oz. pravopis (kodifikacija) pa je pogosto stvar dogovora, deloma tudi tradicije. Dogovor pa verjetno ne sme biti le potrditev trditev ene strani, ampak argumentirana razprava. Ne samo slovenistov, ne samo geografov, če s(m)o slovenisti strokovnjaki za slovenski jezik.

Glede primerjave z zemljepisnimi lastnimi imeni, pa je splošna norma, da se načeloma v latiničnih imenih ohranja izvorna podoba, pravopis navaja npr. Kyoto samo izgovorno [kjóto], razen če gre za slovensko oz. podomačeno ime (npr. Benetke, Peking, Anglija ...). Imena firm tudi načeloma ohranjajo svoj zapis in imajo enotnega po vsem svetu, torej Toyota, Peugeot ...

In izgovor tujih besed v slovenščini ... japonski izgovor in izgovor drugih azijskih jezikov (pa tudi angleščine, nemščine, francoščine ...) je ne samo na nivoju soglasnikov, ampak tudi samoglasnikov precej različen in verjetno bi bilo, sploh pri zelo pogosto uporabljanih terminih, nemogoče zahtevati citatni izgovor (kako potem izgovarjati nekatere samoglasnike, japonski naglas ...) v slovenščini. Ko govorimo angleško, nemško, francosko, madžarsko itd., pa se seveda fonemsko, intonacijsko, leksikalno, miselno in sploh preselimo v drug jezik in drug jezikovno-kulturni svet. Torej: tsunami/cunami [cunámi]

Za konec ...: "... neresnična /je/ domneva, da je pri vprašanjih jezikovne kulture nujna diktatorska moč jezikoslovcev ..." (Vilém Mathesius)

V upanju poenotenja in dogovora glede pisanja tega strašnega "cunamija" in ostalih terminov, predvsem pa razvoja slovenskega strokovnega jezika v vseh globalizirajočih strokah lep pozdrav vsem skupaj. — Mag. ***Hotimir Tivadar***, slovenist (Hotimir.Tivadar@ff.uni-lj.si), 12. jan. 2005 — p. s. Gre za nelektorirani prispevek. Tudi dolžina je, žal, predolga.

Če že pišemo tsunami, zakaj ne bi potem pisali tudi samurai, geisha, ninja? Tako pišejo Angleži in zakaj jih ne bi tudi v teh primerih posnemali? Dosledno bi bilo. Pa recimo prečrkovanja ruske cirilice – zakaj imamo svoja pravila, ko pa bi se lahko enostavno zgledovali po Angležih? Menim, da je tukaj vsak posvet med jezikoslovci, geografi in ostalo stroko odveč, treba je pač jasno povedati, da nam je bolj kot lasten všeč angleški pravopis, in tu bo debata končana. — ***Klemen Pisk*** (Klemen.Pisk@siol.net), 12. jan. 2005

Naj na kratko že k rečenemu dodam še svoje mnenje. Problem tsunami/cunami je odlično opisal Peter Jurgec, s katerim se popolnoma strinjam, da tu sploh ne govorimo o fonetičnih razlikah – niti ne o arikulacijskih pa tudi ne o percepcijskih. Torej gre tu le za problem odnosa med izgovarjavo in zapisom, ki ni fonetični. Razen fonetičnega zapisa pa je katerikoli zapis le pravopis katerega izmed (bolj razširjenih/poznanih) jezikov, tem pa je po mojem mnenju slovenski pravopis popolnoma enakovreden. Tako naj ne bi zapis 'cunami' smel zbujati posebnih polemik. Tudi "originalni latinicni zapis japonscine" (v primeru 'tsunami') je le eden izmed pravopisov japonske pisave v latinico. Kot primer naj navedem dobro poznano besedo 'gejša', pri kateri se nihče ne sprašuje, da bi jo bilo mogoče potrebno zapisati kot GEISHA/GEISYA ipd. Pri lastnih imenih kot npr. Tokio – te je vseeno potrebno obravnavati drugače kot imena pojave in stvari – pri latiničnem zapisu pride do razkola med TOUKYOU, TOKYO, TÔKYÔ, kar je lepo razvidno pri prometnih oznakah po japonski prestolnici. Takšni zapisi so le različne normirane pretvorbe, nekatere bolj ali manj neposreden zgled japonske izgovarjave, nekatere pa posredno japonskega zapisa. V primeru 'ts' se ti načini naključno ujemajo, zato pomotoma prihaja do zaključkov, da obstaja originalen (univerzalen) latinični zapis. S spoštovanjem iz Tokia — ***Nina Golob*** (nina_golob@hotmail.com), 14. jan. 2005

Tudi Čehi modrujejo. Vreden bi bil razmislek, kako poljske ortografe prepričati, naj sledijo slovanskim bratom. Morda pa bodo opustili sz in ga nadomestili s sh?

V suši
suši
se suši!

Prilagam članek, ki sem ga našel na naslovu:
http://www.tiscali.cz/mone/tis_aktualita.phtml?clanekid=65326
Píše se cunami, nebo tsunami? Tak zní otázka, která vyvstala v češtině, když "přístavní vlna", jak zní doslovný překlad z japonského originálu, zdevastovala pobřeží jihovýchodní Asie a Afriky a vstoupila jako frekventované slovo do médií. Podle japanologů z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (FF UK)je správná jednoznačně první možnost – cunami. Ústav pro jazyk český se k ní kloní také, ale připouští i variantu s počátečním "ts", která pochází z angličtiny. "Jednoznačně psát s 'c', pokud chceme používat českou transkripci," řekla Zdenka Švarcová, vedoucí semináře japonských studií ústavu Dálného východu FF UK. Podle ní se tento přepis v českých zemích zavedl v padesátých letech a používá se při překladech krásné literatury. Ústav pro jazyk český potvrdil, že podle transkripčního úzu akademického vydání Pravidel českého pravopisu nelze proti variantě s počátečním písmenem "c" nic namítat, protože jde o správný přepis ze znakového či slabičného písma. Jako příklad lze uvést geografický název Cušima. V některých případech, hlavně u zavedených značkových názvů, jako například Mitsubishi, se však ponechává anglický přepis, a proto se uvolňuje možnost i variantě druhé, tedy

"tsunami". "Protože sílí vliv angličtiny, převládne patrně varianta s počátečním 'ts'," uvedla pracovnice ústavu k nynějšímu rozkolísanému přepisu v češtině. Anglická verze se řídí Hepburnovou transkripcí pojmenovanou podle misionáře, který ji v 19. století zavedl.

U veřejnosti, alespoň soudě podle internetových diskusí, vyvolala varianta "cunami" překvapení. Přepis s "c" je, jak tvrdí jeden z diskutujících na serveru www.mediajinak.bloguje.cz, "přinejmenším nezvyklý" a slovo takto tištěné "vypadá opravdu podivně". Na stejném serveru jeden z příspěvků připisuje spor o přepis "obvyklé české emotivnosti kolem pravopisu". Jazykoví odborníci vysvětlují možný odpor k variantě "c" tím, že úděsný přírodní fenomén, který se za slovem skrývá, je v přímém protikladu s mnoha citoslovečnými výrazy v češtině, jako culit se či cucat. A ty přece jen patří do jiné kategorie jevů než přívalová vlna zvaná cunami nebo také tsunami. — ***Klemen Pisk*** (Klemen.Pisk@siol.net), 16. jan. 2005

Miran je objavil zapis v cescini. Ze tako ne znam nobenega od zahodnoslovanskih jezikov (in se mnogih drugih), potem pa so se vsi ceski znaki na mojem zaslonu prikazani v neberljivih (nedoumljivih) nadomestkih. Skratka, izgubljen sem pred necim, kar je graficno zanimivo, ne odpira pa poti k smislu. Ce ne bi bilo zgodovine, bi ze zdavnaj presel na program za e-posto, ki obvlada Unicode – tako pa je breme preteklosti tisto, ki me tlaci v zagato. Zato prosim za strnitev: kaj jih muci in kaj prdlagajo? Hvala! — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Da ne bo kak rušilni val odnesel kar vseh geografov po vrsti, naj pripomnim samo, da so se razlicna mnenja glede pravilnosti zapisa tsunami/cunami kresala tudi znotraj te stroke. Mnenje, ki je precej usklajeno z valovno dolžino (!) mnenj slovenistov (kot jih je moč zaznati na slovlit dopisih) in z današnjim člankom Julijane Bavčar v Delu, je recimo prispevek Draga Kladnika, ki je bil tudi na Geo-Listi, Slovlita pa žal ni dosegel. Torej: in vendar stroke (in strokovnjaki) medsebojno komunicirajo in se upoštevajo ... (Vsaj nekateri.) — ***Veronika Rot Gabrovec*** (Veronika.RotGabrovec@ff.uni-lj.si), 19. jan. 2005

Učitelji slovenščine (nadaljevanje)

Podpiram predlog kolega Rajka Korošca in drugi sopodpisanih, predlagam pa še eno rešitev, ki bi pripomogla k zmanjšanju obremenitve in dvigu kakovosti dela. Razredi v četrtem letniku naj pri pripravi na maturo delijo v dve skupini po 16 dijakov. Delo z 32 dijaki ne omogoča kvalitetnega dela na tako zahtevnem področju, kot je obravnava literarnega dela, še manj pa kvalitetno uporabo sodobnih učnih metod. Druga možnost, morda še boljša, je zmanjšanje normativa v celotnem razredu že od prvega letnika (glede na upad natalitete, zahteve po kakovostnejšem pouku, izgubo delovnih mest ipd. bi bila to najustreznejša rešitev). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 5. jan. 2005

19. jan. 2005 se je v zvezi z zahtevami učiteljev slovenščine zgodil sestanek prvopodpisnikov pri državnem svetniku Zoltanu Janu (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pri zoltanu.jpg); dogovorili smo se o strategiji za dosego ciljev. Pismo z zahtevami je objavljeno na http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20041222/000944.html. — ***miran***

Bloganje po naše

Najprej se oproščam za malce nenavaden naslov, vendar kot boste videli, gre prav za to, da nisem našel primerne ustreznice. Vseeno naj pričnem prispevek z zgodovinskega stališča, saj menim, da bomo tako najlažje prišli do skupnega zaključka.

Pred leti so se na spletu začeli pojabljati web logi. Web log je spletna stran v obliki dnevnika, kjer avtor sporoča svoje misli širšemu bralstvu. Tematika web logov ni omejena, zato poznamo kulturne, umetniške, tehnične ali povsem navadne, osebne web loge. S popularnostjo tovrstnega pisanja so web logi dobili tudi novo, krajše ime. Postali so blogi, pisci blogov pa so postali bloggerji.Ko je letos revija ABC News, ki vsak teden razglaša človeka tedna, za ljudi leta razglasila pisce blogov (Prispevek o tem lahko najdete na http://abcnews.go.com/WNT/PersonOfWeek/story?id=372266&page=1), je postalo očitno, da t.i. bloganje ni tako majhen pojav, saj na spletu obstaja nekaj milijonov blogov, posledično pa dobimo nekaj tisoč prispevkov dnevno.

Ob nedavni debati glede pravilnega zapisa poimenovanja rušilnega popotresnega vala se mi je porodilo vprašanje, ali sploh obstaja kakšno primerno slovensko poimenovanje za "ljudi leta", torej za blogerje. V svetu web logov se srečujemo z izrazi blog, blogger in blogging.Ker web log že nekaj mesecev pišem tudi sam, sem ga za povsem zasebne potrebe poimenoval spletni dnevnik, kar se mi zdi zadovoljiv prevod web loga. Oziral sem se na predvod recimo nautical loga, kar je seveda ladijski dnevnik. Pred dnevi sem namesto blogginga (oz. bloganja, kot je moč slišati v slovenski "tehnični" srenji) uporabil besedo dnevnikovanje, za katero se mi zdi, da primerno opisuje tovrstno početje, torej pisanje dnevnika (na papir ali na splet, tu ni omejitev). Še vedno pa iščem neko primerno ustreznico za blog. Če je web log postal spletni dnevnik, potem bi blog potemtakem bil – spletnik? To se mi ne zdi ravno "najlepša" rešitev, zato me zanima naslednje:

Se je pri nas kdo že ukvarjal s poimenovanjem takih strani in z opisovanjem take ali podobne dnevniške dejavnosti? Je narobe, če uporabljam besedo dnevnikovanje, ki je ne najdem v SSKJ?Menim, da bi bilo prav, da se odgovorni dogovorijo, kakšen zapis oz. kakšno poimenovanje naj obvelja. Škoda bi bilo zamuditi priložnost, da najdemo lepo slovensko ustreznico (recimo dnevnikovanje za blogging oz. bloganje) za tujke, ki nekako ne sodijo k nam (v originalni ali popačeni obliki). Seveda bi bilo potrebno pospešeno delati na tem, saj trenutno bloggerski izrazi, če jih lahko tako imenujem, še niso splošno uveljavljeni, morda je kdo izmed vas tokrat celo prvič slišal za bloge.Predvsem pa me zanima vaše mnenje, spoštovani SlovLitovci, torej kaj vi mislite o tej problematiki, če seveda to sploh je problematika. Dopuščam namreč možnost, da je kdo vse to že razvozlal, jaz pa sem spregledal, zato bom vesel kakršnih koli napotkov, ki me bodo vodili v smeri, da razrešim to vprašanje. Že v naprej se vam najlepše zahvaljujem za morebitne odgovore. — ***Klemen [Brumec]*** (brumec@o2.pl), 17. jan. 2005

Klemen Brumec je slednjic javno zastavil vprasanje, ki mi je bilo doslej zastavljeno samo zasebno. Etnologinji Mojci Ramsak sem tako [3. jan. 2005] odgovoril:

> *> Morda veš, kako slovenimo bloggerje, tiste, ki delijo svoja mnenja*
> *> na web logu?*
>
> Pojma nimam in se s tem vprasanjem do tega hipa tudi nisem ukvarjal. Tvoje vprasanje sem nemudoma posredoval naprej prijatelju, ki je za to bolj pristojen. Ce on ne bo vedel, imam v rezervi se eno osebo. Leksikon racunalnistva in informatike, ki ga je izdala Pasadena leta 2002, ne pozna tega izraza ne v polni ne v okrajsani obliki. Morda bi bil malce pretiran prevod: trdinovka in trdinovec, zato pa morda kar ustrezen beleznica in belezkar ali zapiski in zapisovalec, saj je jedro v besedi logging, ki pomeni v racunalnistvu belezenje procesov v dodatnem (locenem) zapisu. Namesto za interno rabo pa je tak zapis objavljen in dostopen na spletu (web). blog –> web logging, blogger –> blog: obrati teh besedotvornih in pomenskih tvorb so zelo zanimivi in izjemno hitri. Tezko je dohajati to domiselnost v drugem jeziku.

Ko sem ze odposlal sporocilo z odstavkom, v katerem sem meditiral o moznih oblikah prevoda besed 'blog' in 'blogger', mi vse skupaj ni dalo miru. In res sem se domislil necesa, kar je bolj prevod po duhu kot po crki:

> blog –> spletnice
> blogger –> spletnik / spletnicar
> blog –> spomnik
> blogger –> spomnilec
>
> No, toliko – ne pricakuj od mene kaj vec kot to. Vesel bom, ce se bo kdo drug spomnil boljse, za uho, oko in duha prijetnejse resitve.

Domislek – dopolnitev [3. 1. 2005]

> *> Drugih izrazov pa ne*
> *> dohajam – po duhu namrec. Spomnik? Spomnilec? Na kaj me naj to spominja?*
>
> Besede 'spomnik' ni ne v SSKJ in ne v SP2001, a predstavili so mi jo kot izraz, s katerim v Posocju oznacujejo leseno descico (plosco) pri vhodnih vratih, na katero se pritrdi obvestila clanom druzine. Prvic sem jo uporabil, ko sem pred leti prevedel eno od verzij programa 'Remember?' v slovenscino.
>
> <http://www.warker.com/remember.html>
> <http://www.warker.com/gfx/rem-sample.jpg>
> <http://www.warker.com/remember.html#extras>

> Poznas kaksnega etnologa / etnologinjo, ki obvlada posebnosti Posocja, da bi preveril to zgodbo? Morda bi bilo bolje namesto 'spomnilec' uporabiti 'spomnicar', a dobimo s tem nesrecni znak s kljukico, kar prepreci splosno zapisljivost besede.

Za tiste, ki jih zadeva zanima bolj temeljito: Prvi in pravi vir za informacije o vsem tem je Dave Winer:

<http://www.scripting.com/>
<http://blogs.law.harvard.edu/tech/rss>
<http://blogs.law.harvard.edu/tech/rssVersionHistory>

Poglejte tudi to:

<http://feeds.scripting.com/rankings>
<http://huminf.uib.no/~jill/index.php?cat=9>
<http://hypertext.rmit.edu.au/vog/vlog/vlog_archive/cat_essays.html> — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Cisto na kratko se oglasam se jaz. Blog je tudi v anglescini razmeroma nova beseda, a se je predvsem v Ameriki razsirila z bliskovito hitrostjo (to sem na lastne oci videla, ko sem bila lani od januarja do avgusta na Georgetown University v Washingtonu kot Fulbrightova stipendistka). Ker gre pri vsej stvari dejansko za pisanje dnevnika na spletu oz. za nekaksen zasebni casopis, ki ga da clovek na ogled na splet (glej anglesko definicijo: A blog is basically a journal that is available on the web. The activity of updating a blog is "blogging" and someone who keeps a blog is a "blogger." Blogs are typically updated daily using software that allows people with little or no technical background to update and maintain the blog. Postings on a blog are almost always arranged in cronological order with the most recent additions featured most prominantly.), se bolj nagibam k izrazu "dnevnikovanje", kakor ga predlaga kolega Brumec. Dopuscam moznost, da obstaja se kak posrecen izraz, a po vsebni gre za pisanje dnevnika za javno rabo in prevod bi moral temeljiti na tem pomenu. — ***Nada Sabec***, Univerza v Mariboru (nada.sabec@uni-mb.si), 18. jan. 2005 — P. S. Mozna bi bila seveda tudi daljsa in bolj transarentna varianta: spletno dnevnikovanje.

Zakaj pa ne preprosto "spletni dnevnik" – in (spletni) "dnevnikarji", ce ze moramo uporabljati kak neologizem? "Pisanje" (ali "objavljanje") "spletnega dnevnika" se mi osebno ne zdi predolg izraz. Pa ceprav govorica – v vseh jezikih Evrope ucene in drugod ocitno tezi nazaj na raven enozloznih medmetov ..:) — VVB [***Vesna Velkovrh Bukilica***] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 18. jan. 2005

Meni se zdi spletno dnevnikovanje kot nalašč ustvarjeno za blogging. Ob predlogu Klemna Brumca sem koj pomislila na to možnost. Spomnilec me nehote spominja na reminder. — ***Mia Dintinjana*** (semantic_fields@siol.com), 18. jan. 2005

In se, ker gre v tretje rado, le cas bo seveda pokazal, ali se bo "prijel" predlagani ali kak bolj ustrezen prevod ali pa bo prevladalo prevzeto "bloganje" (kot na primer pri internetu, ki je v splosni rabi kljub popolnoma sprejemljivemu slovenskemu "medmrezju.") Zdaj pa res dovolj in vsem lep pozdrav. — ***Nada Šabec*** (nada.sabec@uni-mb.si), 18. jan. 2005

Zdravo, Igor! Imas cisto prav, saj pozneje sem stvar poslala se na slovlit, le prvi hip sem bila sredi necesa drugega in sem reagirala bolj na kratko – v glavnem zaradi pomena, ker si omenjal neke trdinvke, pa belezeke in spomnilce in se mi je zdelo primerno opozoriti na to, za kaj v resnici gre. Nisem se poglabljala v zadevo in definicijo navrgla res le v tistem najbolj splosnem pomenu. Vse, kar si navedel glede funkcije in drugega drzi in ze zdaj je prisel en odmev, kjer je predlagano "pisanje spletnega dnevnika". Gotovo se bo oglasil se kdo, morda pa odkrijemo kak bolj posrecen izraz, ki bo bolj natancno poimenoval ta novi pojav. Jaz bi bila gotovo vesela, ce bi ga. Sicer pa sem vceraj napisala na slovlit (a ni slo naprej) tudi, da bo seveda le cas pokazal, ali se bo prijel predlagani ali kak bolj ustrezen prevod ali pa bo prevladalo prevzeto "bloganje" po vzoru interneta, ki je kljub lepemu slovensku izrazu "medmrezje" se naprej v splosni rabi. Tako pac z jezikom je. — ***Nada [Šabec]*** (nada.sabec@guest.arnes.si), 19. jan. 2005 — P.S.: Upam, da nimas nic proti, ce to res posljem adminitratorju, saj si koristno dopolnil definicijo bloga.

> *Dober vecer, Nada: hvala za odziv. Skoda, da si ga poslala le meni in Brumcu, ker se tako ne more razviti javna razprava. Predlagam, da posljes prispevek administratorju (Miranu Hladniku) dopisovalnega seznama v objavo. Vendar ze tu na kratko: definicija, ki jo navajas, je *prekratka* – ne zajame dveh bistvenih razseznosti, ki ju nima noben (intimni, zasebni, osebni) dnevnik:*

– blog je primarno komentiranje dogodkov in opozarjanje na pisanje drugih (zlasti v blogih, lahko tudi v drugih medijih), prvo je mozno tudi v dnevniku, drugo pa ne; RSS feed funkcija je namenjena prav temu;

– blog je (tehnicno) zastavljen tako, da mu lahko drugi dodajajo komentar: sproti, k posameznim zapisom, kar je znova nekaj, cesar pri dnevniku ni mogoce poceti, je prej podobno izmenjavi pisem, se najbolj pogovoru (izmenjavi stalisc) s casovnim zamikom in odmaknenostjo.

A tudi to bi bilo pametneje (primerneje) objaviti tam, kjer se je razprava zacela .— ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 18. jan. 2005

Draga Nada, kaj pa tnevnik, tnevnikovanje, tnevnikovalec? Taka tvorba bi ohranila prvotni angleški način izpeljave z eht slovenskim materialom: [we]b log = [sple]t[ni] [d]nevnik. Obenem se začetni sklop tn- podzavestno spominja na tnalo, ene druge vrste bruna (se pravi, log-a). Kako misliš, bi šlo? — ***Marc [Greenberg]*** (mlg@ku.edu), 19. jan. 2005

Sledili so še drugi zabavni predlogi (***Bukilica, Šabec***), vendar smo si vzeli pravico, da na tem mestu debato prekinemo. Kogar spletni dnevniki zanimajo tudi kot način komunikacije, si lahko poteši radovednost v forumu Humanist (http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0140.html in dalje). — ***miran***

Spletnice

Http://tapor.humanities.mcmaster.ca/home.html – portal za analizo besedila.

Http://huco.ualberta.ca/HyperPo/ – še eno orodje za analizo besedila.

Wiki se imenuje taka spletna lokacija, ki dovoljuje uporabniku dodajati vsebino in jo vsakomur tudi urejati, npr. zastonj mednarodna enciklopedija http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page. Bibliografija člankov na temo wikijev je na naslovu http://www.public.iastate.edu/~CYBERSTACKS/WikiBib.htm

Http://www.balkani.dir.bg – lanska avgustovska številka bolgarske literarne revije Balkani je slovenska; v njej je tudi intervju z **Borutom Omerzelom**.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=021cc96fd692900201a538be6f17fc1b04&source=Delo – **Jože Mencinger**, Bo univerza preživela še bolonjsko reformo? *Delo* 3. januarja 2005. [Po izkušnji z maloumnimi formularji, ki nas z njimi posiljuje bolonjska akademska birokracija, se lahko rektorjevim dvomom pridružimo in dodamo še dva pomisleka, ki zadevata specifiko humanističnih študijev: 1. bolonjski principi študija in naša dvopredmetnost preprosto ne gresta skupaj, 2. zelo težko pa bo pobolonjiti tudi študije, ki vzgajajo profesorje, zlasti tiste za domači jezik in literaturo — ***miran***]

Http://www.uni-miskolc.hu/~phdkonf – mednarodna konferenca podiplomskih študentov v Miskolcu na Madžarskem avgusta 2005; prijaviti se je treba (in plačati registracijo) do 18. marca 2005.

Http://www.google.com/downloads/ – Picasa, Googlov organizator slikovnega materiala – zelo lepo!

Http://www.x1.com/ – Kdo bo iskal med mapami, podmapami in podpodmapami, če pa program najde sam, potem ko je indeksiral vse na domačem računalniku.

Http://desktop.google.com/ – Googlov iskalnik po datotekah na domačem stroju (menda ne tako navdušujoče kot v prejšnji vrstici, pač pa zastonj).

Http://www.copernic.com/ – še en zastonj program za indeksiranje in iskanje spisov po svojem računalniku.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri35.html in http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri36.html – nekaj starejših in nekaj novejših fotografij; nekatere z literaturo nimajo preveč tesne zveze. Pač pa so čisto slavistične fotografije na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri37.html – s slavističnega simpozija v Wittenbergu in z ljubljanske slovenistike.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=37c13398682d1ea88cc931aa51aeff1304&source=Delo – **Meta Grosman**, Učenje na pamet prazni mlade glave: Proti književnemu pouku z odlomki (članek v *Delu*).

Http://src-h.slav.hokudai.ac.jp/index-e.html – japonski slavistični raziskovalni center.

Http://www.jezikinslovstvo.com – Spletna stran JiS-a prehiteva čas, saj so na njej že na voljo slovenski in angleški povzetki razprav iz šeste številke 2004, ki bo v tiskani obliki izšla konec januarja 2005. Z izidom te številke bo JiS, uveljavljena osrednja slovenistična revija, sklenil 49. letnik izhajanja, v uredništvu pa želimo že kar sedaj opozoriti na letošnje jubilejno 50. leto izhajanja JiS-a, ki ga bo revija med drugim zaznamovala z nekaterimi posebnimi rubrikami. Vse, ki še niste naročniki revije, pa bi to želeli postati, vabimo, da nam prijavo (skupaj s poštnim naslovom in naročniškim statusom) pošljete kar po e-pošti na naslov glavnega ali tehničnega urednika (marko.stabej@guest.arnes.si ali matjaz.zaplotnik@siol.net). Naročnine za 2005 znašajo: 4900 SIT za redne naročnike, 3900 SIT za člane SDS, 2500 SIT za študente in 39 EUR za naročnike v tujini. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), tehnični urednik *Jezika in slovstva*, 19. jan. 2005

Http://www.temza.si/natecaj.htm – razpis Moje pero za 1000 besedo obsežno pripoved v slovenščini na dano temo; nagrada 50.000 sit.

Objave

Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: Členitev jezikovne resničnosti (Zbornik prispevkov simpozija Obdobja 22 – Metode in zvrsti). Knjigo je uredila **Erika Kržišnik**.

Prevajanja slovenskih literarnih besedil, zbornik. Ur. **Simona Kranjc** in **Mojca Nidorfer Šiškovič**. Publikacija je rezultat projekta pri programu Slovenščina na tujih univerzah (STU) na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Predstavlja besedila sodobnih slovenskih literarnih ustvarjalcev, prevedena v 18 jezikov.

Tomaž Sajovic, *Historični slogi v slovenski pripovedni prozi druge polovice 19. stoletja* (zbirka Razprave FF za leto 2004). — Tiskovna konferenca za te tri publikacije je bila v četrtek 13. januarja 2005 ob 12.30 uri v knjigarni FF.

Marko Jesenšek (ur.), *Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika: slovenska zemljepisna imena*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije; Pišece: Društvo Pleteršnikova domačija, 2004. 271 str.

Marko Jesenšek (ur.), *Besedoslovne lastnosti slovenskega knjižnega jezika in* narečij. Maribor: Slavistično društvo, 2004. 554 str. (Zora 28).

V Šmartnem pri Litiji je izšel zbornik *Davorin Hostnik med Slovenijo in Rusijo*. V njem je objavljenih vseh dvanajst prispevkov udeležencev istoimenskega simpozija, ki je potekal 3. septembra 2003 ob 150. letnici publicista, prevajalca, jezikoslovca in pedagoga Davorina Hostnika (Podroje pri Litiji, 1853 – Rilsk, 1929). D. Hostnik, v Rusiji znan kot Martin Matvejevič Hostnik, se uvršča med osebnosti, ki so na prelomu 19. in 20. stol. pomembno prispevale h krepitvi slovensko-ruskih kulturnih in znanstvenih stikov. Konec leta 1879 je odpotoval v Rusijo, kjer je vse do l. 1923 učil nemščino in francoščino na gimnaziji v podeželskem mestecu Rilsk v Kurski guberniji. V 80. in 90. letih je kot radikalni privrženec ideje slovanske vzajemnosti dopisoval v liberalna glasila Slovenski narod, Ljubljanski zvon, Edinost in Slovanski svet. V ruščino je prevedel več slovenskih leposlovnih del, med njimi Levstikovega Martina Krpana. Njegov najpomembnejši dosežek sta Ročni rusko-slovenski slovar (Gorica 1897) in Slovinsko-russkij slovar' (Gorica 1901) s kratkima slovnicama obeh jezikov. Za delo Grammatika slovinskago jazyka je prejel celo nagrado ruske Akademije znanosti. O njegovi usodi po Oktobrski revoluciji se v Sloveniji ni vedelo ničesar, dokler ni njegove življenjske poti nepričakovano osvetlila ruska zgodovinarka Iskra Čurkina v izčrpni razpravi, objavljeni v Zgodovinskem časopisu v Ljubljani leta 1968. Hostnik je bil s tem dokončno iztrgan iz pozabe, o čemer priča tudi aktualni zbornik. Avtorji prispevkov so **Vasilij Melik, Stane Granda, Iskra Čurkina** (v ruščini), **Branko Marušič, Irena Gantar Godina, Silvo Torkar, Anton Hostnik, Tone Smolej, Ljubov Kurkina** (v ruščini), **Aleksandra Derganc, Vlado Nartnik** in **Andreja Žele**, avtorica spominov na deda pa je **Jelena Hostnik**, Davorinova vnukinja, ki je na povabilo organizatorice v času simpozija prvič v življenju obiskala dedovo domovino. Prispevki so opremljeni z angleškimi in ruskimi povzetki, zbornik pa vsebuje tudi bogato fotografsko gradivo in obsega 96 strani. Uredili sta ga **Irena Gantar Godina** in **Magda Breznikar**, oblikovala **Milena Gregorčič**, izdalo in založilo pa Ustvarjalno središče Breznikar, Ustje 6, 1275 Šmartno pri Litiji. Na tem naslovu lahko zbornik tudi naročite za 2500,00 SIT. — ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 5. jan. 2005

Na spletni strani http://ZRCola.zrc-sazu.si se da dobiti (zastonj – sponzor je ZRC SAZU) najnovejšo, silvestrsko različico vnašalnega sistema ZRCola (ZRCola SLV 2004-12-31 – različice v drugih jezikih še niso aktualizirane), ki omogoča preprosto vnašanje tujejezičnih in predvsem latiničnih in ciriličnih narečnih besedil v

wordu. Izdelan je bil za Slovanski lingvistični atlas, uporabljan bo za sestavljanje Slovenskega lingvističnega atlasa, za slovenske potrebe pa so dodani še posebni znaki iz slovenskih zgodovinskih pisav, kot sta npr. dajnčica in metelčica. Olajšano je tipkanje sestavljenih znakov, saj se vnašajo posamezne sestavine, ki jih računalnik na uporabnikov ukaz sestavi v nov znak (in sestavljene znake tudi razstavi). Če želite recimo zapisati znak e z ostrivcem zgoraj in piko spodaj, zapišete najprej e (ta je na tipkovnici), potem črni pravokotnik z akutom zgoraj (Alt+9) in nazadnje še črni pravokotnik s piko spodaj (Alt+Shift+8). Na računalniškem zaslonu so tako začasno vidni trije znaki, ki jih po kliku na gumb "ZRCola > Sestavi vse" v menijski vrstici računalnik združi v enega samega. Razpored znakov v pisavi vnašalnega sistema temelji na unikodnem standardu, ki je nadgrajen s tistim, česar v unikodu ni. Več o tem se da izvedeti iz članka o ZRColi (http://nl.ijs.si/isjt04/zbornik/sdjt04-19weiss.pdf) in iz dokumentacije, ki je po namestitvi vnašalnega sistema dosegljiva v Start > Programi > ZRCola; posebej pomembna je prva stran v datoteki "Tipkovnica", ki si jo je za stalno rabo priporočljivo natisniti (v podolžnem formatu). Če kak znak manjka, se ga da naročiti pri avtorju vnašalnega sistema (Peter.Weiss@guest.arnes.si) in bo vključen v naslednjo različico vnašalnega sistema. Vnašanje naročnih besedil še nikoli ni bilo tako preprosto, hkrati pa je kot vožnja s formulo 1. — ***Peter Weiss***, 5. jan. 2005

Happy New Year to all! The newsletter (http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newslets/l05-57.html) has had many recent additions:

1) New Folk Music CD Released
2) Slovenia Visits Seattle: report on week of Slovenian activities
3) **Donald F. Reindl** defends thesis
4) RADO L. LENCEK GRADUATE STUDENT PRIZE awarded
5) THE 2004 ANNUAL MEETING REPORT
6) **Michael Biggins**'s translation of Vladimir Bartol's Alamut published — ***David Stermole*** (stermole@chass.utoronto.ca), 3. jan. 2005

V novi številki *Primerjalne književnosti* je objavljenih sedem razprav domačih in tujih raziskovalcev. **Peter V. Zima** s Fakultete za kulturne vede v Celovcu je v članku z naslovom Primerjalna književnost in družboslovne vede opozoril, da lahko primerjalna književnost, ki se ukvarja z večkulturnimi in večjezičnimi konteksti, pomaga družboslovcem, kadar se pojavijo medkulturni problemi ali težave pri prevajanju. Po drugi strani lahko družboslovne znanosti prispevajo k boljšemu razumevanju tipoloških in genetičnih primerjav v primerjalni književnosti. Avtor na koncu očrta sociološko podlago novega tipa primerjalne književnosti, ki jo definira kot socio-semiotiko. **Vid Snoj** v članku "Slepi nemir človeštva": Kocbekovo pesnjenje zgodovine izhaja iz trditve, da je Kocbek pesnik zgodovine. To trditev utemeljuje z razločevanjem pesnjenja o vélikih dejanjih oziroma o zgodovini od pesnjenja zgodovine same in jo razvija ob interpretaciji treh Kocbekovih pesmi. Razprava Retorika iskrenosti **Pétra Hajduja** z Inštituta za literarno vedo v Budimpešti izhaja iz prepričanja, da ima pojem iskrenosti še vedno dokaj pomembno vlogo v klasični filologiji, čeprav ga je literarna teorija v 20. st. diskeditirala. Avtor analizira razprave o iskrenosti ali ironičnosti Katulove in Horacijeve poezije, pri tem pa ga zanima, katere retorične formacije besedilu omogočajo, da je prebrano kot iskreno. **Matjaž Zaplotnik** je v razpravi Motivi krsta pri Tassu in Prešernu najprej pregledal dosedanje študije o Tassovih vplivih na Prešerna, v osrednjem delu študije pa je z natančno primerjavo motiva krsta pri obeh avtorjih ugotovil, da okoliščine Črtomirovega krsta spominjajo na okoliščine Klorindine spreobrnitve. V razpravi Literarnozgodovinski pojmovnik za literaturo moderne: revizija in nekaj predlogov se **Vanesa Matajc** ukvarja s problemom periodizacije literature v obdobju moderne. Predlaga, naj literarna zgodovina namesto tradicionalnega pristopa, ki razlike poenoti, uvede prelomno-mutacijski vidik pri proučevanju različnih razmerij, ki nastajajo med literaturo moderne in njenim (foucaultovskim) "premičnim temeljem". **Barbara Zorman** se v razpravi Predstavljanje subjektivnosti lika v literaturi in filmu ukvarja z žariščenjem v literarni in filmski različici Peklenske pomaranče, to pa tako, da nakazuje specifike manipulativnega potenciala filma in literature. V prvem delu razprave Teorije/teorija diskurza in literarna veda (drugi del bo objavljen v naslednji številki) je **Alenka Koron** opozorila na terminološke zadrege, ki so posledica raznovrstnosti teorij diskurza, pregledala pa je tudi najpogostejše koncepcije diskurza (lingvistične, naratološke, Bahtinove, Kristevine, filozofske in Foucoultove) in njihove spoznavnoteoretske predpostavke. V rubriki Kritike so objavljene ocene štirih znanstvenih monografij tujih avtorjev (med njimi nove predsednice Mednarodne zveze za primerjalno književnost Tanie Franco Carvalhal). Številko skleneta izčrpni poročili o posvetovanju "Znanstvene izdaje v elektronskem mediju" in simpoziju "Kosovel: Med etiko in poetiko". Naročila in prispevke lahko pošljete na naslov darja.pavlic@uni-mb.si. — ***Darja Pavlič***, 7. jan. 2005

Poročili o slavističnem kongresu v Novem mestu oktobra lani sta izšli tudi v *Primorskem dnevniku* 2004, št. 240 in 267; drugo je podpisala ***Eva Premk***.

Pri Založbi ZRC so izšle nove publikacije:

Jerica Snoj: Tipologija slovarske večpomenskosti slovenskih samostalnikov
France Novak: Samostalniška večpomenskost v jeziku slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja
Helena Dobrovoljc: Pravopisje na Slovenskem
Marjeta Humar (ur.): Terminologija v casu globalizacije
Jezikoslovni zapiski 10/1 in 2 (2004) (urednik **Janez Keber**)

[Svoje objave reklamirajte v Slovlitu in v Kroniki prosim sami. Če boste "zamolčani", bo to samo po vaši krivdi. – ***miran*****,** 7. jan. 2005.]

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

David Stermole sporoča, da člani Society for Slovene Studies lahko do 5. januarja predlagajo simpozijske teme za novembrsko konferenco, ki bo v ameriški državi Utah. Predlogi naj vsebujejo: naslov omizja, ime predlagatelja, ime predsednika omizja, imena referentov in ime diskutanta (koreferenta). Naj velja tole obvestilo tudi kot povabilo k članstvu v SSS. Več informacij na http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/ ali na stermole@chass.utoronto.ca. — ***David Stermole***, 2. jan. 2005

Jezikovnotehnološki abonma (JOTA) vabi na tradicionalno ponovoletno srečanje, ki bo 4. januarja 2005, ob 18.00 v prostorih Centra za slovenščino, Kongresni trg 12 (stavba Univerze), drugo nadstropje. Predaval bo **Jure Leskovec** (IJS in CMU) na temo Učenje povzemanja besedil s pretvorbo v semantično mrežo. Program JOTE najdete na http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 3. jan. 2005

Zastonj tečaji iskanja po elektronskih informacijskih virih v februarju. — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 3. jan. 2005

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik išče nove sodelavce. Če ste profesorji ali absolventi slovenskega jezika, ki bi radi postali učitelji slovenščine za tujce in ste temu pripravljeni posvetiti nekaj svojega časa, pošljite prošnjo s kratko predstavitvijo do 20. 1. 2005 na naslov: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Univerza v Ljubljani, Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana ali na e-naslov mojca.stritar@ff.uni-lj.si. — ***Mojca Stritar***, 4. jan. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 797. sestanek v ponedeljek 10. januarja 2005 ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavali bodo asist. dr. Zdenka Čebašek-Travnik, dr. med. (Klinični center), asist. mag. Borut Škodlar, dr. med. (Klinični center) in doc. dr. Marina Zorman (FF, Oddelek za splošno jezikoslovje). Tema predavanja: Jezikoslovje in psihiatrija: primer sodelovanja. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 4. jan. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 796. sestanek v ponedeljek 3. januarja 2005 ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bosta: Franc Marušič, Univerza v Stony Brooku, in Rok Žaucer, Univerza v Ottawi. Tema predavanja: Nevidni/neslišni glagol v stavkih tipa "Janezu se objema Micko". — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 5. jan. 2005

Z veseljem vas obveščam, da imajo od 1. januarja uporabniki z vseh računalnikov na Univerzi v Ljubljani dostop do podatkovne zbirke PapersInvited "World's Largest Database of Calls for Papers", ki je namenjena znanstvenikom, raziskovalcem, profesorjem in tudi študentom. Omogoča iskanje po bogatem naboru mednarodnih razpisov za znanstvena srečanja z različnih strokovnih področij, pregled koledarja dogodkov, oglaševanje lastnih konferenc, ob tem pa vsakemu posamezniku dovoljuje tudi oblikovanje osebnega strokovnega profila in redno obveščanje o najnovejših razpisih po elektronski pošti (za kar je potreben e-poštni naslov z domeno uni-lj.si, ki je hkrati identifikacija za login).

– Dostop do zbirke: http://www.papersinvited.com
– O zbirki, oblikovanju profila, iskanju: http://www.papersinvited.com/SubscriptionBenefits.htm
– O osebnem profilu: http://www.papersinvited.com/personalizebenefits.htm
– Oblikovanje osebnega profila (z navodili: Static I.P. Address based subscribers): http://www.papersinvited.com/personalize.htm

Dostop do zbirke sta omogočila Centralna ekonomska knjižnica in konzorcij COSEC. — ***Ivan Kanič*** (ivan.kanic@ef.uni-lj.si), 12. jan. 2005

13. 1. ob 13. uri (na srečo ni bil petek) je bila v Zemljepisnem muzeju na Gosposki 16 v Ljubljani predstavitev knjige **Marije Stanonik** *Slovstvena fokloristika med jezikoslovjem in literarno vedo*.

12. 1. se je v Lutrovem mestu Wittenberg, v katerem so bile tiskane tudi slovenske knjige, zaključil simpozij Literatur und Geschichtskultur im Staatssozialismus: Jugoslavien un Bulgarien, ki ga je organizirala Angela Richter s slavistike v Halleju (program na http://www.slavistik.uni-halle.de/). Od slovlitovske združbe so bili tu **Zvonko Kovač, Vladimir Osolnik, Tatjana Petzer, Ivana Živančević Sekeruš** in podpisani, kakšnega od nastopajočih pa bomo tudi na novo pridobili, recimo **Gordano Muzaferijo** s sarajevske filozofske fakultete, ki je pravkar izdala knjigo *Činiti za teatar: Ogledi iz drame i teatra*, Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje, 2004 (Biblioteka Judita, 7); v njej sta tudi prispevka o drami *Polnočno kričanje* **Matjaža Kmecla** in *Silence Silence Silence* **Vita Tauferja**. — ***miran***

Obveščamo vas, da bodo letošnji (že 16.) Primorski slovenistični dnevi, tradicionalno strokovno srečanje primorskih slovenistov z obeh strani meje, v četrtek in petek, 7. in 8. aprila, v Kobaridu in Bovcu. Gostitelj tega srečanja bo Slavistično društvo Nova Gorica v sodelovanju z občinama Bovec in Kobarid ter s Slavističnim društvom Trst-Gorica-Videm in Slavističnim društvom Koper ter Zavodom RS za šolstvo, OE Koper in OE Nova Gorica. Tema bo Primorski literarni zgodovinarji. Skušali bomo osvetliti razvoj literarne vede, njen današnji položaj, pa tudi njeno vlogo pri pouku književnosti danes, v ospredju pozornosti bo **Anton Ocvirk**, ki mu bomo v rojstnem kraju odkrili spominsko ploščo. Naslov in povzetek referata pošljite na naslov marija.mercina@guest.arnes.si. — ***Marija Mercina***

Sekcija samostojnih in svobodnih novinarjev pri Sindikatu novinarjev Slovenije (Igor Drakulic [igor.drakulic@siol.net], 17. jan. 2005) protestira proti novi dohodninski zakonodaji v imenu svobodnih ustvarjalcev in si želi tudi podpore Slavističnega društva Slovenije. Argumente za ohranitev olajšav za svobodne ustvarjalce je na okrogli mizi o avtorskih honorarjih na TV SLO 1 naštel predsednik DSP Vlado Žabot, proti pa v *Sobotni prilogi Dela* 15. jan. 2005 bivši minister za finance Dušan Mramor (Izumljanje alarmantnih tez sredi mirnega teka, http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,6528&id=cf666d1cbe6a05aec2d8209b1b9e115504&t=html&p=22). Prosim za stališča. — ***miran***

Dodiplomske in podiplomske študente slovenistike obveščam, da Oddelek za slovenistiko tudi v študijskem letu 2005/06 omogoča študij v tujini, in to v okviru izmenjave Socrates – Erasmus. Rok za oddajo prijav na razpis – pošljite jih na FF, Oddelek za slovenistiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, za Alenko Žbogar (s pripisom: Socrates – Erasmus) – je 25. 2. 2005. Izbor med prijavljenimi kandidati bo komisija Oddelka za slovenistiko opravila najkasneje do 7. 3. 2005. Na voljo je 24 štipendij (4–10 mesecev), prijavljate se lahko na univerze v Avstriji (Dunaj, Celovec, Gradec), Nemčiji (Tübingen, Berlin, Würzburg), Angliji (Nottingham), Belgiji (Ghent), Italiji (Videm, Rim) ter na Poljskem (Bielsko-Biała, Varšava). — doc. dr. ***Alenka Žbogar***, koordinatorica za mednarodno sodelovanje na Oddelku za slovenistiko (alenka.zbogar@guest.arnes.si)

Filozofska fakulteta v Ljubljani in Fakultät für Kulturwissenschaften iz Celovca pripravljata projekt medsebojnih izmenjav študentov. Prva skupina naših študentov (sodelujejo Oddelek za germanistiko z nederlandistiko in skandinavistiko, Oddelek za slovenistiko, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Oddelek za prevajanje, Oddelek za filozofijo, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo in Oddelek za zgodovino) naj bi odšla na 14-dnevno bivanje v Celovec že v drugi polovici marca 2005 (predvidoma 3. in 4. teden). Fakulteta krije stroške bivanja in zajtrka, potne in ostale stroške pa Vi. V Celovcu boste obiskovali posebej za Vas oblikovan program predavanj, ki bo pokrival različna področja. Obiskovali boste lahko tudi krajši tečaj nemškega jezika na višji stopnji. Znanje nemškega jezika je obvezno. Rok za prijavo na razpis je 2. februar 2005. Prijavnico dobite pri podpisani, v mednarodni pisarni ali na spletni strani Filozofske fakultete. Priložiti ji morate dokazilo o znanju nemščine (velja tudi na FF opravljeni izpit iz nemščine). Izbor med prijavljenimi kandidati bo komisija Oddelka za slovenistiko opravila najkasneje do 16. februarja 2005. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 21. jan. 2005

Te dni je ob ekumenskem tednu krščanskih cerkva ponekod po Sloveniji (ne le v Beli krajini) možno prisostvovati bogoslužju uniatske cerkve, ki ga bo vodil metliški uniatski župnik. Mogoče kakšnega radovednega slovlitovca pritegne liturgični jezik ali drugo. — ***Rok Bečan***

> VABILO. Kristjani iz različnih Cerkva se bomo v dneh med 18. in 25. januarjem ponovno povezali v goreči molitvi: "Da bi bili vsi eno!" Ob tej priložnosti vas vabimo k vzhodnem bogoslužju v slovansko-bizantinskem obredu, ki ga bo vodil g. Mihajlo Hardi ob dijakoniranju g. Milana Stipića in sicer: pri frančiškanih v Novem mestu, v soboto 22. 1. ob 18.00; v Šmartno pri Litiji, v nedeljo, 23. 1.ob 18.00; v stolnico v Ljubljani, v ponedeljek, 24. 1.ob 18.30; in na Ježico (Ljubljana), v soboto, 29. 1. ob 18.30. Pri

vseh mašah bo pel Slovenski ekumenski zbor s pevci iz vse Slovenije pod vodstvom g. Mateja Burgerja. — Pevci ekumenskega zbora

Ciril Zlobec z rimskimi študenti. — 16. 12. je veleposlaništvo RS v Rimu skupaj z Oddelkom za slovenski jezik in književnost na rimski univerzi "La Sapienza" organiziralo literarno srečanje s pesnikom Cirilom Zlobcem. Ciril Zlobec je pred nabito polno dvorano spregovoril študentom o svoji življenjski poti. Poudaril je, da ga je v mladosti usodno zaznamovalo sovraštvo italijanskih fašistov do slovenščine. Iz tega je vzklila njegova ljubezen do jezika in poezije. Izpostavil je kontekst, v katerem pesnik ustvarja. Številni slovenski pesniki bi bili gotovo deležni svetovne slave, če bi se rodili in ustvarjali v jezikih večjih narodov. Toda hkrati poudarja, da so svetovno slavo doživeli samo tisti pesniki in pisatelji, ki jih je v prvi vrsti spoznal in cenil kot take lasten narod. Na vprašanje publike, kako gleda na približevanje Turčije EU, pa je odgovoril precej evroskeptično: "Če pogledamo v nacionalne parlamente in vidimo, kako globoko se sovražijo posamezne stranke znotraj istega naroda, potem je težko verjeti v neko enakopravno sožitje med tako različnimi narodi." Ob tej priložnosti je veleposlanik RS v Rimu Vojko Vovk podaril vsakemu študentu, ki študira slovenščino na rimski univerzi "La Sapienza", zadnjo v italijanščino prevedeno pesniško zbirko Cirila Zlobca *Ljubezen – sonce in tema*. — U. U. [***Uroš Urbanija***] (urosurbanija@hotmail.com), 23. jan. 2005

Nas dragi rimski lektor Uros Urbanija se je nekoliko spozabil: na tradicionalnem "slovenskem" rimskem veceru, ki se je odvijal 16. decembra lani (v decembru 2003 smo gostili pisatelja Borisa Pahorja in esejistko Marijo Kacin ob pisateljevi devetdesetletnici) je vecer vodila in pesnika predstavila studentom in publiki s svojim kriticnim posegom tudi podpisana, sicer avtorica slovenske slovstvene zgodovine v italijanskem jeziku, ki jo je izdala Goriska Mohorjeva in katere prva izdaja je skoraj ze posla. Zlobceva odlicna antoloska zbirka je izsla pri videmski zalozbi Campanotto. V tem casu je Ciril Zlobec prejel od italijanskega predsednika Ciampija tudi visoko priznanje za svoje delo. Gotovo ima veliko zaslugo za prodiranje slovenske kulture v italijanski svet prav slovensko Veleposlanistvo v Rimu. Toliko v vednost. In prav lep pozdrav. Pa naj mi Uros ne zameri. — ***Tatjana Rojc***, Trst (tatluc@tin.it), 24. jan. 2005

Ljudje

Lansko leto so na Filozofski fakulteti magistrirali ali doktorirali naslednji kolegi. Na pobudo Mojce Honzak objavljamo naslove njihovih razprav, ki jih hrani naša knjižnica:

Andrej Ermenc Skubic, Sociolekti v jezikovni stvarnosti in literarnem delu: (primerjava med slovenščino in angleščino), dis., 2003, 271 str.
Barbara Baloh, Vzorci govornega vedenja pri pripadnikih italijanske narodne skupnosti v slovenski Istri, mag., 2003, 217 str.
Elen Slavec, Jezikovni položaj v slovenski Istri v luči javne komunikacije: mag., 2003, 136 str.
Irena Avsenik Nabergoj, Greh, krivda, kazen in odpuščanje pri Ivanu Cankarju: dis., 2003, 623 str.
Mihaela Kastelec, Kritiški opus Tarasa Kermaunerja, mag., 2003, 292 str.
Mojca Honzak, Literarna teorija pri pouku književnosti v osnovni šoli, mag., 2003, 198 str.
Nataša Logar, Besedotvorna stilistika, mag., 2003, 217 str.
Namita Subiotto, Lingvostilistične posebnosti v prozi Taška Georgievskega: dis., 2003, 214 str.
Vida Gomivnik Thuma, Uporaba nalog objektivnega tipa pri zunanjem preverjanju znanja iz književnosti ob zaključku osnovne šole, mag., 2003, 153 str.
Roberto Dapit, Krajevna imena vzhodne Rezije v luči materialnega in duhovnega izročila, dis., 2003, 207 str.
Tjaša Jakop, Dvojina v slovenskih narečjih, dis., 2004, 213 str.
Silvo Torkar, Zgodovinska antroponimija vzhodne Tolminske, mag., 2003, 180 str.
Darja Markoja, Oblikoslovna podoba besedil prekmurskega knjižnega jezika od 18. do 20. stoletja, mag., 2004, 340 str.
Mira Krajnc, Besediloslovne značilnosti pokrajinskega pogovornega jezika (na gradivu mariborščine), mag., 2004, 245 str.
Uroš Urbanija, Jurij Japelj – življenje in delo, mag., 2004, 227 str.
Mateja Medvešek, Tabujske teme in problemski pouk književnosti v osnovni šoli, mag., 2004, 209 str.
Jonatan Vinkler, Češko-slovenski in slovensko-češki slovstveni stiki v 19. stoletju, dis., 2004, 395 str.

Varia

Petra Prohart Tomažič, o kateri smo v 49. št. Kronike poročali, da se odpoveduje honorarju, je le-tega vendarle morala sprejeti, saj ji ga je blagajničarka nakazala, preden je lahko upoštevala njeno željo.

Tisk in razpošiljanje Kronike 49 130.586 sit.

Avtorske pogodbe

Iz diskusije pri Humanistu povzemam napotke, ki jih avtorjem, ki podpisujejo pogodbe z založbo, izreka Robert Kraft:

1. Nikoli ne odstopi avtorskih pravic.
2. Nikoli ne odstopi pravice do elektronske verzije besedila in njenih nadaljnjih revizij.
3. Če se že odpoveš avtorskim pravicam, potem se natančno dogovori, pod kakšnimi pogoji (recimo potem ko je knjiga razprodana ali če založnik ne spoštuje pogodbe).
4. Če se moraš odpovedati pravicam do elektronske verzije besedila, potem določi, za koliko časa (npr. 3 leta) in ali to velja za internet ali za cedejke.
5. Določi, s kakšnim deležem hočeš participirati pri morebitnem finančnem uspehu izdaje.

Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja (izjema so akademske institucije). In izkušnja je, da se avtor z založbo, ki mu sprva v pogodbi postavi nerazumne pogoje, večinoma lahko pogodi tako, da so upoštevani tudi njegovi interesi. — ***miran***

Zelo zanimivo temo ste naceli, Miran. Ker med "avtorje" spadajo tudi publicisti, prevajalci in podobno, si dovoljujem v tej zvezi opozoriti na dejstvo, da brez kake trdne oblike solidarnostne povezave med vsemi nami, ki smo "avtorji", se tako razumne deklaracije ne bodo zazivele v praksi. Pri nas – a se zdalec ne samo pri nas – je pac tako, da je vse prevec tistih, ki so pripravljeni ponuditi svoje delo za "dumpinsko" ceno. In bojim se, da je vse prevec zaloznikov pripravljeno dati prednost cenejsemu "avtorju". Vse to je relevantno v zvezi z navedenimi Kraftovimi naceli zato, ker tudi vprasanje avtorskih pravic seveda pomeni denar, "ceno" danega avtorja.

Kot receno, taksna "nesolidarnost" nikakor ni samo slovenski pojav – kje pa! Je pa dejstvo, da je uprava (v najsirsem pomenu) manjsih drzav laze obvladljiva (zato pa je geografska "majhnost", ce kaj, kvecjemu prednost). Prav tako je dejstvo, da nacionalna kultura, zacensi s pisno besedo, v geografsko (in drugace) vecjih drzavah nemara ni tako ranljiva kot pri nas. Zato pa tudi morebitno sklicevanje na (slabo) prakso v drugih, vecjih drzavah nikakor ni upraviceno. — ***Vesna [Velkovrh Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 21. jan. 2005

Izjava "Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja." je resnicna, dokler govorimo o delih, ki so nastala v okviru delovnega razmerja, ne pa kar pocez. Ko Mercatorjev poslovodja iz Spodnjih Zvarulj v prostem casu napise kriminalko, bi Mercator morda lahko pricakoval delez od materialnih avtorskih pravic samo v primeru, ko bi poslovodja v kriminalki razkrival kak kos specificne tehnologije in delov industrijske lastnine podjetja, v katerem je slucajno zaposlen :)) — ***Jože Andrej Čibej*** (ekorist@siol.net), 21. jan. 2005

Miran, o teh stvareh pišeš v pravem trenutku. O avtorskih pravicah je treba pisati vedno znova, saj se jih avtorji vse premalo zavedajo oz. se jih šele, ko je lahko tudi prepozno. K avtorskim pogodbam in honorarjem ("Sicer pa velja, da imajo copyright nad besedili avtorjev, ki so zaposleni, njihova podjetja (izjema so akademske institucije).") bi dodala tole: Če prav razumem avtorsko pravo, imajo ustanove takšne avtorske pravice 10 let. Po tem obdobju se avtor o njih ponovno dogovori z ustanovo, kjer je (bil) zaposlen. — ***Marta Kocjan*** (Marta@modrijan.si), 24. jan. 2005

Filozofska fakulteta v Mariboru

Dekan Pedagoške fakultete v Mariboru Bojan Borstner je preko naših mariborskih kolegov slavistov poslal na Slavistično društvo Slovenije in na Slavistično revijo prošnjo za podporo k ustanovitvi Filozofske fakultete v Mariboru. Pomisleki, ki se mi vzbujajo ob tem pozivu, izvirajo iz strahu pred izgubo monopolnega položaja Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer sem zaposlen, kar seveda ni spodoben razlog in se ga ne zdi vredno izpostavljati. Moja načelna skrb zadeva kvaliteto slovenskih humanističnih študij v novih pogojih. Po eni strani je rivalstvo med dvema fakultetama istega tipa stimulativno, po drugi strani pa prinaša s seboj nevarnost

"nelojalne konkurence" v obliki popustov v zahtevnosti študija, ki naj privabi študente. Prizadevali si bomo, da do tega drugega ne pride. Naj navedem najbolj prepričljive mariborske argumente ZA ustanovitev še ene filozofske fakultete. Število študentov, zainteresiranih za humanistični študij, se veča in na FF v Ljubljani je prostorska stiska že dolgo neznosna. Maribor je desetletja izgubljal množice študentov humanističnega profila, ki so odhajali v Ljubljano in se pogosto niso vračali, kar je negativno vplivalo na duhovni in kulturni profil mesta. Ker se zavedamo, da se imamo za kvaliteto življenja v Sloveniji v veliki meri zahvaliti relativno vztrajnemu posluhu za regionalno enakomerno porazdelitev materialnih in kulturnih dobrin, bi morala ta izkušnja oblikovati tudi naše stališče v razmerju do mariborske akademske pobude.

Ustanovitev druge filozofske fakultete je obenem priložnost za ponovni premislek o razmerju med filozofičnim in pedagoškim študijem, k čemur nas povrhu silijo primerjave z bodočo organizacijo študija na drugih evropskih univerzah. Postalo je namreč jasno, da veliko pedagoških študijskih smeri na ljubljanski Filozofski fakulteti v tej relaciji noče zavzeti jasnega stališča in lovi ravnotežje med načelno humanistično držo in praktično večinsko pedagoško usodo diplomantov. Če bo Bologni uspelo študije po Evropi poenotiti, bo to prineslo s seboj nujo, da se fakultete jasneje profilirajo, pri čemer se množičnega študenta (in s tem gotove eksistence) lahko nadeja samo pedagoška fakulteta, ker bo diplomantom pač lahko ponujala nazive, ki jim bodo omogočali zanesljivejšo zaposlitev.

Tale zapis naj velja kot izraz podpore pri ustanovitvi mariborske Filozofske fakultete, obenem pa kot spodbuda za nadaljnje kritične premisleke o naštetih dilemah. — ***Miran Hladnik***, 19. jan. 2005

Z velikim veseljem sem prebrala Vase pismo, v katerem podpirate ustanovitev Filozofske fakultete v Mariboru. Ce bi mogla, bi tudi jaz z obema rokama in ze zdavnaj glasovala za to ustanovitev. Dovolite mi, da navedem samo nekaj argumentov:

– Monopol ne more zadovoljiti nikogar, razen morda kaksnega redkega pristasa enoumja, ki ni nic drugega kot monopol v idejah. Kaj bi Slovenci rekli, ce bi imeli izbiro samo med avtomobili ali pralnimi stroji ene same znamke? Ne vem, ce bi bili prevec navduseni. Ali ni slovenska humanisticna znanost vaznejsa od avtomobila ali pralnega stroja?

– Strah pred tem, da bi se studentje vpisovali na fakulteto z nizjo zahtevnostjo je popolnoma odvec, to nam jasno kaze praksa, ki jo poznate tudi Vi. Kam rinejo ameriski, nemski ali francoski studentje? V Parizu in okolici imamo 15 univerz in se nic koliko vec ali manj prestiznih sol. Lahko ste prepricani, da so najboljse ustanove zatrpane do zadnjega koticka, ceprav je zahtevnost do studentov veliko visja. Enako je za profesorje: vsi bi radi delali na ustanovi, kamor se bo najtezje prebiti, ker so kriteriji najstrozji in kjer bodo tekmovali ne s tremi-stirimi kolegi, ampak z desetinami kolegov in kjer bodo potem najvec delali. Konkurencne ustanove se morajo nenehno truditi, da izboljsajo raven studija, cloveskih odnosov, itd.

– V casu, ko studentje lahko nabirajo "kredite" po celi Evropi in se drugod po svetu, se mi zdi normalno, da bi morali imeti moznost, da jih nabirajo tudi po Sloveniji. Ne vem, zakaj bi moral student ostati "privezan" v Ljubljani, zakaj ne bi "pobral" kak semester tudi v Mariboru, ce to bolj ustreza njegovemu osebnemu interesu ali ce so morda predavanja boljsa (se tudi lahko zgodi, ali ne?). Ali ce se mu zdi Drava lepsa od Ljubljanice, ali obratno ...

– Ce gledam od zunaj, imam vcasih neprijeten obcutek, ki sem ga imela ze v casu Jugoslavije: razen Beograda ni v Jugoslaviji obstajalo nicesar zanimivega ali vsaj intelektualnega; sedaj razen Ljubljane ne obstaja skoraj nic drugega. Skoda! Ali naj Slovenija postane predmestje Ljubljane?

Torej, dragi kolega, prosim Vas, potrudite se za ustanovitev Filozofske fakultete (in se cesa) v Mariboru, zdrava konkurenca na podrocju kulture in znanosti je v interesu Ljubljane in nase drzave nasploh. — ***Antonija Bernard***, Pariz (ToniaBER@aol.com), 22. jan. 2005

Miran, stvar velja podpreti, vendar tudi premisliti: o matičnosti FF UNI LJ; o kakovostni kadrovski zasedbi s kadri, ki niso zaposleni na UNI LJ; o morebitni preureditvi preobsežne FF UNI LJ, oz. ustanovitvi nove Filološke fakultete UNI LJ; o celotni humanistični strukturi UNI LJ, oz. profilih FF, Pedagoške fakultete in FDV (ter Filološke fakultete). To je velik zalogaj, ki terja več sogovornikov: pobuda pa je, seveda, sedaj tu. — mirko [***Vladmir Osolnik***] (Vladimir.Osolnik@ff.uni-lj.si), 24. jan. 2005

Mala šola opismenjevanja

Kadar v nepremišljenem trenutku naročimo tiskalniku, naj nam iztisne okrožnico, ki jo je nekdo poslal vsem prejemnikom na FF, se prvih 10 listov iz stroja vali kača njihovih naslovov v glavi, potem šele sledi skromna vrstica s sporočilom, da je jutri dekanov in zato dela prost dan. Potratno. In zaradi razkrivanja naslovov drugih prejemnikov tudi nekorektno. Da bi sami take neumnosti ne ponovili, naslednjič pri izbiri Komu: (To:) v glavi pisma izberemo Vsi prejemniki, vendar ga ne potrdimo za predalček Komu: (To:), ampak za Bcc: (Skrita kopija:). Modrost pa taka.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za vse, ki bi bili radi člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner@guest.arnes.si) Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 7. 3. 2005

Letnik 9, št. 51

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika51.doc

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Šumniki

Imam vprašanje v zvezi s šumniki na internetu: ker so nekateri izmed vas gotovo tudi računalničarji, bi vas prosil, da mi odgovorite, kako urejate sledeči problem – da se vam na internetu izpisujejo tudi šumniki? Videl sem tudi že link, da se besedilo prekodira v slovenske znake: je to rešitev? Mogoče kdo ve, kako se to naredi? — ***Blaž K[arlin]*** (blaz.karlin@gmail.com), 26. jan. 2005

Pisavo (znakovni nabor) na spletnih straneh določajo kodiranja, t. i. *charseti*. Osnovna kodiranja, ki so v rabi na spletu, so windows-1250, ISO-8859-1, ISO-8859-2 ter UTF-8 (slednje manj). Ko pridemo na stran z nedefiniranim kodiranjem, se izbere tisto, ki ga imamo prednastavljenega v brskalniku. V Internet Explorerju se to preveri v meniju Tools/Internet options, nato pa imamo na prvem jezičku (General) spodaj gumbek Languages, kjer naj bi bilo prednastavljeno Slovenian (sl). S tem ponavadi dobimo čšžje na naš zaslon. Problem pa se pojavi, ko nevešči spletni administratorji strani postavljajo v recimo kodiranju ISO-8859-1, ki je "ameriški" kodni nabor, nato pa v tekst vključijo čšžje. V tem primeru na zaslon dobimo vprašaje, kakšen hecen e ter druge zanimive znake, katerih obstoja se morda sploh nismo zavedali. Vseeno pa lahko poskusimo in "ročno" nahecamo stran, da nam pokaže prave znake. To storimo z desnim klikom na stran, ki je napačno prikazana, nato pa gremo na možnost Encoding (Kodiranje) ter izberemo eno izmed predpripravljenih kodiranj (ponavadi imamo na voljo Central European (ISO ter windows), western ISO ter UTF). Google.com recimo uporablja UTF kodiranje (utf je unicode, torej naj bi veljalo povsod po svetu in v vseh brskalnikih), zato bo v ISO 2 (Central European) najbrž izgledal kaj hecno. Vmesni sklep: Kodiranja lahko izbiramo sami z desnim klikom, Encoding (Kodiranje). Če pa spletni administrator že na ogled postavi popolnoma sesuto obliko strani s čudnimi znaki, potem nam nič več ne more pomagati, kajti tekst je uničen in tudi še tako zavzeto spreminjanje kodiranj ga ne povrne več v pravo obliko. To se najpogosteje dogaja, ko kdo želi "polimati" določene tekste z različnimi kodiranji v en dokument, nato pa seveda lahko izbere le eno kodiranje, ki pa bo prav prikazalo le določen odstotek strani.

Lahko pa poskusite z uporabo alternativnega brskalnika Mozilla Firefox, ki precej bolj spoštuje pravila pri kodiranju in upošteva standarde (windows-1250, ki ga uporablja večina strani na slovenskem spletu, je recimo Microsoftov izmišljeni "standard", ki prinaša velike težave nekaterim uporabnikom alternativnih operacijskih sistemov (linux, bsdji, os2).

Kako pa je s kodiranjem v elektronski pošti? Pri nas bi moral NUJNO obveljati standard ISO 2, vendar se spet pojavi problem, saj precej ljudi uporablja zastonjske ameriške ponudnike e-poštnih storitev (hotmail, yahoo, msn), ki uporabljajo "ameriški ISO, torej ISO 1, ali pa seveda windows charset. Vse to povzroči, da je izmenjavanje pisemc med "webmailom" (pošiljanje elektronske pošte preko spletne strani) in recimo Outlookom obogateno z najrazličnejšimi dodatnimi (ponavadi neželenimi) znaki. Tudi Outlook – Outlook način ni vedo gotov, saj imajo nekateri uporabniki angleške windowse (in ne slovenskih) ter s tem angleško kodiranje (kar se da seveda nastaviti, le znati je treba).

Kaj torej storiti? Praktično ne moremo narediti nič, vsaj preprosto ne. Ko se namreč elektronsko pismo pošlje, se mu kodiranje določi v t. i. MIME headerju, ki ga prejemnik ne more prav hitro spreminjati. Kot vidim, uporabljate gmail, ki je googlova storitev, zato imate na webmailu (Gmail https://gmail.google.com/gmail) UTF (torej unicode) standard in čšžji načeloma ne povzročajo težav.

Tudi tole pismo boste vsi tisti, ki imate pravilno nastavljene programe/kodiranja, prejeli z vsemi vsebujočimi čšžji, če pa temu ni tako, sta seveda dve opciji: ali sem se pri pisanju zmotil jaz ali pa sta vaš program/kodiranje narobe nastavljena.

Rešitve? Za brskalnike smo omenili, pri elektronski pošti pa je pogoj ta, da pošiljatelj in prejemnik uporabljata pravo kodiranje ali pa seveda pisanje brez strešic.

P. S. Oproščam se vsem tistim, ki uporabljajo slovensko različico brskalnika Internet Explorer, ker sem navajal angleška poimenovanja poti. Tools (Orodja), Internet Options (Internetne možnosti), Central European (srednjeevropsko) ter ostalo so najbrž izrazi, ki jih boste z lahkoto prevedli tudi sami. Upam, da nisem bil preveč tehničen, če koga stvar natančneje zanima, sem seveda lahko natančnejši in spregovorim še o html headerjih in pravilnem postavljanju strani, vendar dvomim, da to sodi v splošnejšo slovlitovsko debato, zatorej predlagam uporabo zasebnih elektronskih pisem. — ***Klemen [Brumec]*** (brumec@o2.pl), 27. jan. 2005

Internetno pisanje kljukic na c, z, s zal ni urejeno, ceprav jih uporabljajo Balti in latinicni Slovani z izjemo Poljakov. Zato tudi zdajle pisem besede brez kljukic v upanju, da staroevropski stroji prej ali slej zacnejo

upostevati tudi razkropljene trope pisocih Novoevropejcev in ne samo narobe. Glede na izkusnje pa lahko recem, da s precej vecjo zanesljivostjo lahko iz sobesedila ugotovim, kdaj na c, z, s manjka kljukica, kakor da na praznih mestih poskusam obnavljati manjkajoce sumevce ob drugih zapisanih sumnikih oziroma nezvocnikih. Tu naj namrec dodam, da je po Enciklopediji slovenskega jezika (str. 325) jezikoslovca vodnika (str. 74) izraz sumnik, ki mu v ruscini ustreza besedna zveza sumnyj zvuk, rajsi sinonim za nezvocnik.

P. S. V posebno veselje mi je, ko preberem svoje zapise brez kljukic tudi natisnjene v Kroniki SDS. — ***Vlado [Nartnik]*** (Vlado@zrc-sazu.si), 28. jan. 2005

No, zaradi manjkajočih strešic v Slovlitu, posebej pa v Kroniki imam nekaj slabe vesti. Tolažim se z izgovorom, da tekst tako ohrani svojo avtentičnost in spomin na elektronski izvor, v resnici pa je zadaj uredniška lenoba. Z različnimi standardi za slovenske krilatce je res križ. Avtor jih natipka v dobri veri, na cilj pa pridejo reveži čžš čisto ogoljeni ali pa celo doživijo kruto metamorfozo. Kadar pošiljam slovlitovsko pošto naprej pod svojim imenom, lahko pred tem po sporočilih še kaj postorim, vendar se v strešice v glavnem ne vtikam. Ukinem le množico praznih vrstic, poenotim narekovaje in pomišljaje, kadar bi ti znali nagajati, odrežem citirana predhodna besedila, na katera pismo odgovarja, ipd. V Kroniki drugi uredniški opravki pokurijo ves čas in čžš-ji spet ostanejo brez kril. Reč mi je v sramoto posebej zato, ker sicer na vsakem koraku pridigam o slovenski šumevski identiteti in sem kritičen do Prešerna, ker se pri vpeljavi češke pisave ni silil v prve vrste, tako kot sta se npr. prijatelj Andrej Smole in Prešernov občudovalec Jožef Žemlja. Verjamem, da zlati časi za kljukice še pridejo. — ***miran*****,** 28. jan. 2005

Splošno spletkarstvo

Http://www.ijs.si/lit/alamut5.html-l2 – Razmerje med Bartolovo kratko in dolgo prozo (*Al Araf* in *Alamut*).

Http://www.ijs.si/lit/alamut4ang.html-l2 – Nevertheless is It Also a Machiavellian Novel? [**Michael Biggins**. "Against Ideologies: Vladimir Bartol and Alamut" pp. 383-390. In: Vladimir Bartol. Alamut, Seattle: Scala House Press, 2004].

Spletni forum Oddelka za slovenistiko (http://www.centerslo.net/slvnforum) po enomesečnem mrku spet deluje! Te novice se bodo gotovo najbolj razveselili stalni uporabniki tega foruma – študentje slovenistike. Upam, da je med njimi dovolj pogumnih in stremljivih, ki spremljajo slovlitovska obvestila, in bodo novico razširili naprej. Slovenistični forum začasno obratuje na straneh Centra za SDTJ – http://www.centerslo.net/slvnforum. Do nove lokacije samodejno pridete tudi prek starega spletnega naslova (http://ff.uni-lj.si/slovenistika/forum/forums.asp).

Še razlog za nedelovanje foruma. Forum je prenehal delovati, ko so oddelčne strani skupaj z ostalimi fakultetnimi prestavili na nov, zmogljivejši strežnik. Nastavitve novega strežnika pa so žal nekompatibilne z aplikacijo, ki poganja forum. Veliko časa je vzelo prizadevanje fakultetnih računalnikarjev, da bi strežnik ustrezno prenastavili, dokler ni upravljalec oddelčnih spletnih strani foruma raje preselil na drugi strežnik, na katerem program sedaj teče brez težav. Pri preselitvi so se ohranila vsa sporočila, teme in vzdevki ... Forum je skratka tak, kot je bil pred nesrečnim sesutjem. Želim vam veselo forumovanje in upam, da bo forum kaj kmalu spet tako živahen kot nekoč. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 9. febr. 2005

V novi številki spletne revije *CLCWeb: Comparative Literature and Culture: A WWWeb Journal* ISSN 1481-4374 7.1 (March 2005) je izšel tudi članek **M. Juvana**: Generic Identity and Intertextuality v prevodu A. E. Skubica. Ogled (če je interes) je možen prek povezave http://clcwebjournal.lib.purdue.edu/clcweb05-1/juvan05.html. Lep pozdrav in pardon za samoreklamiranje! — ***Marko Juvan*** (marko.juvan@guest.arnes.si), 2. febr. 2005

Da se Marko ne bo hvalil osamljen, še **Hladnikova** angleška recenzija spremne besede **Mika Bigginsa** k angleškemu prevodu *Alamuta* na spletnih straneh Society for Slovene Studies: http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/bookreviews/Biggins.pdf. Do recenzije in do Bigginsove spremne besede boste našli tudi s strani založbe Scala House Press: http://www.scalahousepress.com/reviews/alamut.php — ***miran***, 2. febr. 2005

Objave

Izšla je zadnja, šesta številka 49. letnika revije *Jezik in slovstvo*. Številka, ki datumsko sodi še v leto 2004, na 128 straneh prinaša naslednje. PRIMOŽ VITEZ in ANA ZWITTER VITEZ predstavljata metodologijo prozodične analize spontanega govora, temelječo na novi klasifikaciji osnovnih govornih enot. V sklepnem delu razprave obravnavata še praktičen primer tovrstne analize. GAŠPER ILC in ANDREJ STOPAR ponujata v branje svoj pogled na težave, ki jih povzročajo pravila Slovenskega pravopisa pri zapisovanju tistih angleških lastnih imen, ki imajo na koncu osnove nemi -e. V razpravi se opirata na zglede iz korpusa. KARIN MARC BRATINA piše o pomenu poznavanja tujejezične frazeologije za razvijanje medkulturne sporazumevalne zmožnosti, ukvarja pa se še z razlago frazemov v okviru kognitivnega jezikoslovja. SILVIJA BOROVNIK analizira dramski opus Dušana Jovanovića od prvih dramskih poskusov prek angažiranih političnih dram do novejših intimističnih iger. Pri tem opozarja na posebnosti Jovanovićeve dramatike in na njeno vlogo v sodobni slovenski dramatiki. BOŠTJAN BOŽIČ opisuje življenjepis in pesniški opus Vide Taufer, del pozornosti pa namenja še obravnavi odzivov na njeno pisanje; pri tem ugotavlja, da se nekdaj kritiško zelo odmevna pesnica v novejših literarnozgodovinskih pregledih zgolj površno obravnava. STEFAN SIMONEK razčlenjuje motive parka in vrta v "dunajski" prozi Ivana Cankarja in Iva Vojnića. Pri tem izhaja iz predpostavke, da so slovanski pisci, ki so prihajali na Dunaj, literarno podobo dunajskih parkov in vrtov oblikovali glede na socialni položaj, iz katerega so izhajali. V rubriki Ocene in poročila MATEJA JEMEC piše o študiji 'Jezikovna podoba negativnih čustev v slovenskem jeziku: kognitivni pristop', "prvi slovenski semantični monografiji o čustvih" **Agnieszke Bedkowske – Kopczyk**; KATJA MIHURKO PONIŽ pa ocenjuje monografski prvenec **Valerije Vendramin** 'Shakespearove sestre: feminizem, psihoanaliza, literatura'. Sledita poročilo s Posveta ob petdesetletnici smrti Ivana Trinka (RADA LEČIČ) in Bibliografija dr. **Olge Kunst Gnamuš** (ANKA SOLLNER PERDIH). Revijo kot običajno zaključuje rubrika V branje vam priporočamo z opisom knjižnih novosti. Elektronski JiS domuje na http://www.jezikinslovstvo.com. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik JiS-a (matjaz.zaplotnik@siol.net), 26. jan. 2005

V četrtek 21. februarja ob 19.00 bodo v skednju *Škrabčeve domačije* v Hrovači **I. Ž. Žagar, M. Grgič, M. Babič** in **R. Močnik** predstavili knjigo *Čas in dejanje v jeziku*, ki sta jo napisala prva dva (o razvoju teorije performativnosti). Zraven bo kulturni program.

Jezikoslovni zapiski so bili kot glasilo Inštituta za slovenski jezik ustanovljeni leta 1990 na pobudo takratnega upravnika **Vladimirja Nartnika**, ki je predlagal tudi ime. Leta 1991 je izšel prvi letnik, ki ga je uredil **Jakob Müller** s pomočjo **Petra Weissa**. V letu 1994 me je Jakob Müller prosil, ali bi prevzel uredništvo revije, kar sem sprejel. Potem sem leta 1995 uredil drugi letnik, ki je bil posvečen 50-letnici Inštituta za slovenski jezik. Tretji letnik, ki je izšel leta 1997, je že uredil pred tem ustanovljeni uredniški odbor, pripravo za tisk pa je prevzela Založba ZRC. [...] Od leta 1997 naprej Jezikoslovni zapiski izhajajo redno vsako leto. Sedmi letnik je leta 2001 izšel kot dvojni zvezek in je bil posvečen 80-letnici akademika in nekdanjega upravnika Inštituta **Franca Jakopina**. Od tedaj naprej Jezikoslovni zapiski izhajajo vsako leto v dveh zvezkih. Med temi je bil 2. zvezek 8. letnika tematski (Slovensko imenoslovje), 1. zvezek 9. letnika pa poltematski (Slovaropisje). V desetih letnikih Jezikoslovnih zapiskov je bilo na 3041 straneh objavljeno 235 prispevkov 197 avtorjev in avtoric, kar pomeni na letnik povprečno 304 strani, 23,5 prispevka in skoraj 20 avtorjev in avtoric. Podrobnejši podatki z izvlečki prispevkov po letnikih in zvezkih so na spletni strani revije http://www.zrc-sazu.si/isjfr/jezikosl.htm. Jezikoslovni zapiski so zdaj glasilo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in slovenska znanstvena jezikoslovna revija.

Vsi prispevki 10. letnika so bili poskusno postavljeni v ZRColi, tj. v vnašalnem sistemu za jezikoslovno rabo v programu Word avtorja **Petra Weissa**, ki je v ta sistem tudi opravil prevedbo. Upam, da bo ZRCola ob nadaljnji izpopolnitvi postala prijazno orodje vseh jezikoslovcev pri pisanju.

1. zvezek
I. RAZPRAVE IN ČLANKI
Majda Merše, Oblikoslovna in druga slovnična problematika besedja slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja
Andreja Žele, Povedkovnik v slovenščini
Robert Cazinkić, Pojmovanje odvisnika in razmerja med nadrednim in odvisnim stavkom
Maria Wtorkowska, Funkcje prefiksu w(e)- w polskich formacjah czasownikowych
Irena Stramljič Breznik, Struktura besednodružinskega slovarja slovenskega jezika za črko B
Elena Savelieva, Frazemi s pomenom 'piti' in 'biti pijan' v slovenskem in ruskem jeziku
Silvo Torkar, K izvoru in pomenu krajevnih imen Prvačina in Prebačevo
Drago Unuk, Nelinearna struktura zloga
Peter Jurgec, Antihiatski pojavi v knjižni slovenščini
Peter Weiss, ZRCola: vnašalni sistem za jezikoslovno rabo v programu Word
II. GRADIVO, OCENE, POROČILA

Andreja Žele, Merilo jezikovne naravnosti kot eno od možnih meril za izbiranje slovarskega ponazarjalnega gradiva in korpusov – o knjigi Janeza Orešnika Naturaless in (morfo)sintax english examples
Janez Keber, Valerij Mokienko, Alfréd Wurm, Česko-ruský frazeologický slovník (Olomouc 2002)
Andreja Legan Ravnikar, Maria Karpluk, Słownik staropolskiej terminologii chrześcijanskiej (Kraków 2001)
Alenka Gložančev, Predstavitev slovarske delavnice v leksikološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v letih 1977–2002.
2. zvezek
Majda Merše, Ob sedemdesetletnici Franceta Novaka.
RAZPRAVE IN ČLANKI:
Katja Sturm-Schnabl, Aktualnost Miklošičevega znanstvenega dela in misli
Matej Šekli, Naglas neprevzetih izsamostalniških izpeljank s priponskim obrazilom -ar(j) v knjižni slovenščini
Melita Zemljak, Instrumentalno-slušna analiza pogostnosti in trajanja glasov na primeru štajerskega zabukovškega govora
Peter Jurgec, Fonologija v slovarju novejšega besedja
Jožica Škofic, Fonološki opis govora Juršincev (SLA 378)
Mira Krajnc, Začetniki oziroma sredstva za vzpostavljanje in ohranjanje stika v komunikaciji
Saša Poklač, Nekaj teoretičnih izhodišč o narečni frazeologiji in narečnih frazemih
Pavle Merku, Toponomastični ocvirki (Štanjel na Krasu, Iyouca, Križ, Setú/Svetó).
GRADIVO, OCENE, POROČILA:
Peter Jurgec, Irena Sawicka, An outline of the phonetic typology of the Slavic languages (Toruń 2001)
Peter Jurgec, Cvetka Prek in Emica Antončič, Slovenska zborna izreka: priročnik z vajami za javne govorce, knjiga in zvočna zgoščenka (Maribor 2003)
Janez Keber, A. Birih, V. Mokienko, L. Stepanova, Slovar' frazeologičeskih sinonimov russkogo jazyka (Rostov na Donu 1997)
Vladimir Nartnik, Tat'jana Ivanovna Vendina, Srednevekovyj čelovek v zerkale staroslavjanskogo jazyka (Moskva 2002)
Peter Weiss in Andrejka Žejn, Digitalizacija pisnega narečnega gradiva v dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani
Andreja Žele, Jerica Snoj, Tipologija slovarske večpomenskosti slovenskih samostalnikov (Ljubljana 2004).
—
Janez Keber (janez.keber@zrc-sazu.si), 9. febr. 2005

V novi knjigi **Zvonka Kovača** *Međuknjiževna tumačenja* (Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 2005; Biblioteka književna smotra, 206 str.) je tudi vrsta slovenističnih razprav: o **Jožetu Pogačniku**, o razmerju med slovensko in hrvaško književnostjo, o Stanku Vrazu, Zofki Kveder, poeziji slovenskih jezuitov.

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki

Gledališče je specifičen prostor, ki zahteva tudi poznavanje "obrti", zato revija *Sodobnost* in Prešernovo gledališče Kranj po velikem uspehu delavnic, ki so potekale oktobra 2004, razpisujeta nove delavnice (šolo kreativnega pisanja uprizorljivih tekstov za gledališče), ki bodo potekale od 18. do 26. marca 2005 v okviru Tedna slovenske drame v Kranju. Tudi tokrat jih bodo vodili uveljavljeni domači in tuji dramatiki ter dramaturgi in tudi tokrat morajo prijavljenci skupaj s prijavo poslati kratek življenjepis, sinopsis dramskega teksta (do 6000 znakov) in izpisan prizor. Rok za prijave je 28. februar 2005, poslati pa jih je treba na naslov Prešernovo gledališče Kranj (za dramske delavnice), Glavni trg 6, 4000 Kranj. Izbrani prijavljenci bodo prejeli urnik delavnic najkasneje do 10. marca 2005. — ***Katja Klopčič*** (katjaklopcic@hotmail.com), 25. januar 2005

Zainteresirane doktorje z dobrim znanjem francoščine opozarjam na razpis mesta Pariz in fondacije Fondation maison des sciences de l'homme, ki sta pripravila program štipendij, namenjen vzhodnoevropskim podoktorskim študentom s področja družboslovja in humanistike. Mladim raziskovalcem omogoča delo v okolju z bogato infrastrukturo in znanstveno opremo. Pogoji so navedeni na spletni strani (trajanje 6 do 12 mesecev, mesečni znesek sredstev je 2000 evrov; program zajema tudi plačilo za nastanitev in hrano). Dodatne informacije na spletni strani: http://www.msh-paris.fr in http://www.mszs.si/slo/aktualno/javni_razpis.asp?ID=4893. — ***Alenka Žbogar***, koordinatorica za mednarodno sodelovanje na Oddelku za slovenistiko (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 27. januar 2005

Pozdravljeni, mislim, da poteka izmenjava študentov tudi z neapeljsko univerzo, kar je možnost več za ljubljanske študente, željne izkušenj v tujini. — ***Aleksandra Žabjek*** (azabjek@iuo.it), 27. jan. 2005

Lutkovna predstava: Osel Nazarenski. Začetek: 5 Februar, 2005 ob 20:00. Lokacija: cerkev sv. Jožefa. — Lutkovna predstava Osel Nazarenski je odlična interpretacija starih slovenskih božičnih iger in koledniških pesmi. Lutkar Robert Valtl oživi jaslice – lutke, ki sicer predstavljajo del razstave, ter vnesel mednje dinamično ter občasno šaljivo dogajanje. Marija in Jožef iščeta stanovanje, birt in ostali ju zavrnejo. Marija rodi Jezusa in ga položi v jasli. Pridejo trije kralji ter Jezusa obdarijo. Med ošabnimi kamelami treh kraljev in med preprostim oslom se razvije zanimiv dialog, za katerega bomo videli, kako se bo končal. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net) po tatjana_vokic@hotmail.com, 31. jan. 2005

2. februarja zvečer je bila v kavarni Grand hotela Union slovesna prireditev ob podelitvi nagrade Dnevnikovega literarnega natečaja in ob izidu 40. knjige iz Dnevnikove zbirke Slovenska zgodba, romana *Ljubezni Sinjebradca* Vinka Möderndorferja.Že ob rojstvu zbirke Slovenska zgodba maja 2004 je uprava Dnevnika sklenila, da bo kot 40. knjigo iz te zbirke izdala novi, še neobjavljeni roman (vse ostale knjige v zbirki so namreč ponatisi). Dnevnik je tako organiziral anonimni literarni natečaj, zmagovalcu natečaja pa omogočil objavo romana v zbirki Slovenska zgodba. Na natečaj je prispelo več kot 70 del. Komisija, v kateri sta bila tudi ddr. Igor Grdina in Matej Bogataj, je za najboljšega od prispelih romanov določila prav roman *Ljubezni Sinjebradca* Vinka Möderndorferja. Nagrado je izročil predsednik uprave Dnevnika mag. Branko Pavlin, krajši pogovor z avtorjem je vodila Tanja Lesničar Pučko, odlomek iz romana pa sta v obliki dramskega vložka odigrala Ivo Ban in Jernej Šugman. Dnevnik bo nadaljeval z izdajanjem zbirke Slovenska zgodba: napovedanih je deset novih naslovov. Do sedaj je prodal ali podaril že več kot milijon izvodov knjig iz te zbirke. — ***Matjaž [Zaplotnik]*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 3. febr. 2005

Poti do medkulturne sporazumevalne zmožnosti

v Evropi in drugod (Koper, 16.–18. junij 2005) – objava programa in poziv k sodelovanju

Univerza na Primorskem si prizadeva pospešiti raziskave in študije medkulturne in državljanske vzgoje v okviru večjezičnega okolja z namenom prispevati k ustvarjanju družbenih povezav in medsebojnemu razumevanju različnih družbenih in jezikovnih skupin ter spodbujati potrebe po "družbi ljudi in kultur", ki ji vladajo načela enakih pravic, so-lastništva in medsebojnega oplajanja.

S konferenco si prizadevamo [...] pospešiti razpravo o perečih problemih, kot so:

1. Oblikovanje zavesti o kulturni in jezikovni raznolikosti evropskega prostora. V to skupino prispevkov bomo uvrstili predvsem tiste, ki bodo prispevali k poznavanju medkulturne jezikovne kompetence posameznika in družbenih skupin ter procesov oblikovanja kulturnih izkušenj različnih okolij, prispevke s področij jezikovne antropologije, pragmatike in družbenega jezikoslovja (kot na primer: politična korektnost v sporočanju, razlike med ženskimi in moškimi govori, skrita sporočila o neenakosti med skupinami, govorni in konverzacijski slogi, etnografija govora). Izvirna dela, ki bodo obravnavala teoretske podlage in praktične izkušnje medkulturne komunikacije na stičnih jezikovnih območjih (dvojezičnost), kulturne vidike v procesu učenja nekaterih jezikov EU (francoščina, nemščina), angleščino kot "linguo franco" ter slovenščino kot drugi in tuji jezik (jezik EU) bodo doprinesla k preučevanju področja jezikoslovja in družbenega jezikoslovja, ki je danes v polnem razmahu. Namen znanstvene razprave o teh pomembnih jezikoslovnih in sociolingvističnih vprašanjih, ki je v središču pozornosti v Evropi, bo odgovoriti na sledeča vprašanja:

Katere nove izkušnje bodo oblikovale našo kulturno zavest v razširjeni Evropi? Kakšne vrste medkulturnega sporazumevanja bo treba razvijati za dosego strpnosti in miroljubnega sožitja med narodi? Katere so pomembne antropološke, socialne, jezikovne idr. značilnosti medkulturne ozaveščenosti?

2. Sredstva in metode samovrednotenja učinkov medkulturne komunikacije. Vrednotenje in samovrednotenje učinkov ravni jezikovnih znanj in medkulturne osveščenosti spodbujata odgovornost in utrjujeta samozavest posameznika. Prispevki, ki bodo opredelili standarde jezikovne in družbene rabe ter mikro-ekonomije v postopkih izbire jezika v komunikaciji ali pa izbiro jezika za učenje in ju navezali na odločitev posameznika, bodo opredeljevali uporabo jezika na delu in pri delu. Prispevki v tej skupini bodo obravnavali ekonomski vidik jezika v medkulturni komunikaciji (investicija v znanje jezika, kopičenje intelektualnega kapitala, izbira jezika v komunikaciji, vrednost jezika). S pomočjo kazalnikov/deskriptorjev ravni medkulturne jezikovne komunikacije je mogoča kvalitativna evalvacija programov izobraževanja in samoevalvacija učne poti vključenih v vseživljenjsko učenje jezikov. Zaželena so dela, ki bodo predstavila tako teoretska izhodišča kot praktične primere inštrumentov in metod samoevalvacije učinkov in kazalnikov za njihovo opredelitev v navezi z ravnmi Evropskih smernic za jezikovno izobraževanje. Razprava bo osredotočena na naslednja vprašanja:

Na kakšen način lahko ocenjujemo študentovo spretnost medkulturnega sporazumevanja in kako je medkulturna sporazumevalna zmožnost ovrednotena? Kaj naj bi zajemali učni načrti za vseživljenjsko učenje jezika?

3. Primeri dobre prakse medkulturne jezikovne komunikacije. Poznavanje družbeno določenih pravil o verbalnem in neverbalnem obnašanju je eden od pogojev za učinkovito sporazumevanje v določeni jezikovni skupnosti, še zlasti v večkulturnih okoljih. Primeri dobre prakse jezikovnega učenja/poučevanja, ki vključujejo vedenje o izbranih oblikah besednega in nebesednega sporočanja in obnašanja ter komunikacijskega prilagajanja, ki najbolje podpirajo učinkovito sporazumevanje v večjezičnem okolju, se bodo predstavili v obliki programskih modulov ali učnih enot za učenje evropskih, pa tudi neevropskih jezikov. Posebej je zaželena obdelava prenosa besed in simbolov v sodobnih oblikah komuniciranja, ki spreminjajo družbene in kulturne navade (elektronsko komuniciranje). Ti primeri bodo koristen doprinos k razvoju uporabnega jezikoslovja ob vedenju s področij jezikoslovja, družbenega jezikoslovja, pragmatike, psihologije kulture, antropologije jezika, didaktike jezikov, državljanske vzgoje in kulture družbenih odnosov. Našo diskusijo bodo usmerjala naslednja vprašanja:

Kateri pristopi najbolje podpirajo učenje medkulturne komunikacije pri pouku drugega/tujega jezika? Katere so priložnosti za medkulturne ali interdisciplinarne pristope? S katerimi izzivi se soočamo učitelji in kako nam lahko dodatne vaje pomagajo? Kakšna je vloga stikov z drugimi kulturami za pospeševanje medkulturne sporazumevalne zmožnosti? Kako so lahko vprašanja medkulturne sporazumevalne zmožnosti vključena v učnih načrtih za drugi/tuji jezik? Katera načela in prakse so najuspešnejši pri razvijanju učnih gradiv?

Konferenco pripravljamo v sodelovanju z Britanskim svetom Slovenija. Predavanja naj trajajo največ 20 minut, sledila pa jim bo 10-minutna diskusija. Delavnice bodo trajale 30–40 minut, sledila pa jim bo 10 minutna diskusija. Predavanja bodo v angleščini in francoščini. Če bi se konference radi udeležili kot predavatelj/-ica, prosimo, da izpolnete priloženi obrazec in nam ga pošljete najkasneje do torka, 15. marca 2005, na elektronski naslov labicum@upr.si ali po pošti Konferenca ICC, Univerza na Primorskem, Titov trg 4, 6000 Koper. Informacije v zvezi s prijavo in namestitvijo v času konference dobite na http://www.upr.si. — ***Neva Čebron*** (neva.cebron@guest.arnes.si), 3. febr. 2005

Primorski slovenistični dnevi

bodo 7. in 8. aprila 2005. Prireja jih SD Nova Gorica z občinama Kobarid in Bovec, s sodelovanjem Zavda za šolstvo ter ob finančni podpori drugih severnoprimorskih občin.

7. 4. ob 20 uri v Kobaridu: **Literarni večer s Cirilom Zlobcem in Sašo Vugo**

8. 4. 2004 dopoldne v Kobaridu predavanja in razprava na temo Primorski literarni zgodovinarji: **dr. Lojzka Bratuž,** Prispevek Martina Jevnikarja k poznavanju zamejske in zdomske književnosti; **prof. Ksenija Černigoj**, Žigonovo izročilo v Ajdovščini; **dr. Zoltan Jan**, Meje literarne zgodovine na Primorskem, **Barbara Ivančič**, Janez Dolenc – zbiranje slovenske folklore v Zgornjem Posočju; **dr. Branko Marušič**, O začetkih literarne zgodovine na Primorskem, **dr. Vida Medved Udovič**, Primorski avtorji v osnovnošolskih berilih **mag. Marija Mercina**, Pomen PSD v povezovanju (primorske) literarne vede in šolske prakse; **dr. Marija Pirjevec**, Literarna zgodovinarka Lojzka Bratuž; **dr. Marija Stanonik**, Štrekljeve zasluge za slovensko folkloristiko;

8. 4. ob 15. uri bo odkritje spominske ploščeAntonu Ocvirku v Žagi pri Bovcu(govorniki dr. **Janez Vrečko**, predstojnik Oddelka za primerjalno književnost z ovrednotenjem pomena Antona Ocvirka, dr. **Miran Hladnik**, predsednik SD Slovenije in drugi).

V Bovcu predavanja in razprava o pomenu Antona Ocvirka: **dr**. **Denis Poniž,** Ocvirkova kritika Indije Koromandije, **dr. Tatjana Rojc**, Srečko Kosovel in Anton Ocvirk: Kosovelov doprinos k slovenski estetski ktitiki. **dr. Tone Smolej,** Pariška leta Antona Ocvirka; **dr. Majda Stanovnik**, Tri velike knjižne zbirke Antona Ocvirka.

Ob 19. uri predstavitev priložnostne razstave različnega slikovnega in dokumentarnega gradiva – pripravlja Zgodovinsko društvo Bovec (g. Kašca). Zaradi finančnih zadreg letošnji PSD ne bodo vsebovali jezikoslovnih tem; vprašanjem jezika ob meji bo posvečena razprava O pravicah materinščine po slavnostnem uvodnem delu. Kolegi, pridite! — ***Marija Mercina***, povezovalka primorskih SD, 15. febr. 2005

NUK vabi

Uporabnikom Univerze v Ljubljani ter Univerze v Mariboru je odslej dostopen pomemben informacijski vir za področje literarnih ved Literature Reference Center (LRC) založnika Gale. Nabavo je izpeljal konzorcij slovenskih knjižnic COSEC. Dostopen je za pet hkratnih uporabnikov z lokacij Univerz v Ljubljani in Mariboru, za člane NUK pa je možen oddaljen dostop. Literature Resource Center sestoji iz različnih informacijskih virov, ki vsi pokrivajo področje literarnih ved. Tako služi za iskanje znanstvene literature in besedil člankov, biografskih in kritičnih esejev o avtorjih, bibliografij in vsebin del, izbranih spletnih mest ter portretov. Vključuje MLA International Bibliography, ki obsega bibliografske podatke o člankih iz 3800 znanstvenih časopisih, knjigah, poglavjih iz knjig, disertacijah in knjižnih zbirkah od leta 1963 dalje. Poleg MLA obsega besedila člankov iz 250 znanstvenih časopisov.

Contemporary Authors obsega informacije o približno 110.000 avtorjih od 20. stoletja naprej, katerih dela so bila prevedena v angleški jezik ali pa so bila izdana v ZDA. Contemporary Literary Criticism obsega izbor kritik, ocen ipd. sodobnih literatov (tudi scenaristov), bibliografijo avtorjevih del in literaturo o avtorju. Dictionary of Literary Biography obsega kritične biografske eseje o literatih in bibliografijo avtorjevih del. Vključeni so tudi eseji iz drugih publikacij založbe Gale: Twentieth-Century Criticism, Nineteen-Century Literature Criticism, Poetry Criticism, Children's Literature Review, Drama for Students, Shakespearian Criticism, Classical and Medieval Literature Criticism itn. Povezava do LRC z lokacij Univerz v Ljubljani in Mariboru, ki omogoča tudi oddaljen dostop – http://nukweb.nuk.uni-lj.si:2048/login?url=http://infotrac.galegroup.com/itweb/uni_lj?db=LitRC. Povezava do LRC, ki deluje samo z lokacij Univerz v Ljubljani in Mariboru – http://infotrac.galegroup.com/itweb/uni_lj?db=LitRC — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 2. febr. 2005

Kaj pa ostali slovlitovci (tisti s periferije, pa upokojeni ...)?!! — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 3. febr. 2005

Licenčna pogodba za Literature Reference Center omogoča samo takšen dostop. Vendarle pa dopušča oddaljeni dostop za člane NUK, to pomeni, če se včlanite v NUK, lahko do Literature Reference Center dostopate od doma. — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 9. febr. 2005

Uporabnikom Univerze v Ljubljani je odslej dostopna znanstvena bibliografija za področje jezikoslovja Linguistics and Language Behavior Abstracts (LLBA). Vir je nabavila Narodna in univerzitetna knjižnica. Dostopen je za neomejeno število hkratnih uporabnikov z lokacij UL, za člane NUK pa je možen oddaljen dostop. Linguistics and Language Behavior Abstracts pokriva široko področje jezikoslovja: antropološko, uporabno in deskriptivno lingvistiko, analizo diskurza, fiziologijo sluha in govora, leksikologijo, leksikografijo, morfologijo, filozofijo jezika, fonetiko, literarno teorijo, psiholingvistiko, semantiko, semiologijo itn. Obsega bibliografske podatke z abstrakti o člankih iz 1200 znanstvenih časopisov, poglavjih iz knjig, disertacijah itn. od leta 1973 dalje. Povezava do Linguistics and Language Behavior Abstracts, ki omogoča tudi oddaljen dostop: http://nukweb.nuk.uni-lj.si:2048/login?url=http://www.csa.com/htbin/dbrng.cgi?username=nuk&access=nuk60&db=llba-set-c. Če se vrstica prelomi pred koncem povezave, povezava ne bo delovala. V tem primeru morate povezavo sestaviti v naslovni vrstici brskalnika. — ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 4. febr. 2005

Tečaj Iskanje knjig, napovedan za 24. februar, smo morali zaradi nepredvidenih okoliščin prestaviti na sredo, 2. marec od 10. do 13. ure. Vabimo vas, da se ga udeležite. Prosim vas, da posredujete obvestilo kolegom in študentom, ki bi jih tečaji zanimali. Na tečaju predstavimo obseg in značilnosti različnih informacijskih virov za iskanje knjig. Na praktičnih primerih pokažemo, kako poteka iskanje po virih. Predstavimo naslednje skupine informacijskih virov: knjigotrške kataloge, kataloge knjižnic, nacionalne bibliografije, knjigarne na internetu ter servise elektronskih knjig. Tečaj sklenemo s praktičnim prikazom možnih poti do knjig: v slovenskih knjižnicah ali preko medbibliotečne izposoje. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj. Tečaji bodo potekali v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si do zasedbe prostih mest. — ***Gorazd Vodeb***" (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 22. febr. 2005

Jezični dohtar

> Bliža se slovenski kulturni praznik, rojstvo našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Z namenom, da bi nam njegova dela ostala v spominu, smo izdali CD-ROM, ki na prijeten način predstavi življenje in dela našega največjega pesnika. Multimedijski CD-ROM "Jezični dohtar" lahko uporabljate v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku. Zasnovan je tako, da nam "Jezični dohtar" sam opisuje najpomembnejše dogodke v svojem življenju, obenem pa nam predstavi dela, ki so nastala v posameznem obdobju. "Jezični dohtar" se z nami neprestano pogovarja, tako da nam postavlja vprašanja, povezana z obravnavano vsebino.

Ob pravilnem odgovoru nam podari fige. Predstavitev je podprta z zanimivimi ilustracijami in glasbeno podlago. Primeren je zabavi in učenju otrok in odraslih. CD-ROM nam omogoča tudi pisanje pesmi z akrostihom in likovne pesmi. CD ROM je primeren za:
– vse, ki si želijo približati življenje našega največjega pesnika na zabaven način,
– obdaritev prijateljev, družine in poslovnih partnerjev, izobraževanje in zabavo hkrati.

Več informacij ter vsebine o CD-ROM-u "Jezični dohtar" lahko najdete na: http://www.creativ-plus.si/jezicni/. Za pravilno delovanje potrebujete: WINDOWS 95/98, 166 MHz Pentium, 32 MB RAM, CD pogon z najmanj 8-kratno hitrostjo, zaslonska resolucija 800 x 600, 16-bitna barvna paleta, zvočna kartica, zvočniki ali slušalke. Cena izdelka je 9000 SIT + DDV. Za vse dodatne informacije se obrnite na Creativ Plus d. o. o. (edvard.plut@creativ.si, m@buldog.info). PRIBLIŽAJMO BISER SLOVENSKE KULTURE SEBI IN DRUGIM!

Joj, joj. Je že res, da se Prešeren o slovenskem kulturnem prazniku vsakokrat na novo prerodi, toda 8. februar je dan njegove smrti. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 3. febr. 2005

"Svetniški" prazniki so na dan smrti zato, ker je po krščanskem verovanju smrt začetek večnega življenja (zato je velika noč večji praznik od božiča). — ***Aleš [Bjelčevič]*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 5. febr. 2005

Dragi slovlitovci, ob Prešernovem prazniku mi dovolite opozorilo na zbirko knjig "Prešernova pot v svet", ki sta jo založili MESTNA OBČINA KRANJ in MOHORJEVA založba v Celovcu. V zbirki je do letošnjega leta izšlo osem dvojezičnih knjig izbora pesmi velikana slovenskega pesništva. Ob slovenskem izvirniku so izšli prevodi v nemščino, italijanščino, angleščino, hrvaščino, francoščino, ruščino, slovaščino in španščino. Spremne besede so napisali literarni strokovnjaki iz območja jezika, v katerem je knjiga izšla. Knjige obsegajo približno 180 strani, so vezane in opremljene s ščitnim ovitkom. Maloprodajne cene med 6200.- in 8100.- SIT (izven Slovenije enotna cena: 36,19 EUR). Posebna izdaja z nizko naklado je vezana v rdeče usnje in vložena v reprezentativno šatuljo iz črnega usnja. Cena: med 18.600.- in 24.200.-SIT. Dobite ali naročite jih lahko v vsaki slovenski knjigarni v Sloveniji in zamejstvu ali pa neposredno pri Mohorjevi založbi v Celovcu (office@mohorjeva.at). Lep kulturni praznik!

PS: Prešernov *Sonetni venec* je z ilustracijami koroškega slikarja Valentina Omana na voljo v dvojezičnih izdajah: slovensko-kitajsko, slovensko-angleško, slovensko-francosko in slovensko-nemško. Prava darilna knjiga v formatu žepnega koledarja za komaj 2604.-SIT (10,54 EUR).

PPS: Za letošnji Slovenski kulturni praznik smo izdali trijezično knjižico 10 pesmi Franceta Balantiča z naslovom *Pot brez konca/Path without end/Weg ohne Ende* (prevajalca **Klaus Detlef Olof in Tom Priestly**) s spemno besedo **Franceta Pibernika** in z ilustracijami Valentina Omana! — ***Franc Kattnig*** (franc.kattnig@mohorjeva.at), Mohorjeva založba, Celovec, 6. febr. 2005

Na Univerzi v Gradcu oz. na Inštitutu za slavistiko vlada po pristopu Slovenije k EU izjemno zanimanje za učenje slovenskega jezika. Članek spodaj govori o gostovanju Vinka Möderndorferja v Klubu slovenskih študentk in študentov v Gradcu, na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru in na gradu v Gornji Radgoni.

Vinko Möderndorfer na štajerski turneji

Slovenski pesnik, pisatelj, dramatik in režiser Vinko Möderndorfer je ob zaključku zimskega semestra ter v obeležitev slovenskega kulturnega praznika gostoval najprej v Klubu slovenskih študentk in študentov v avstrijskem Gradcu, nato pa še na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru.

Vsestranski umetnik Vinko Möderndorfer je bil ob iztekanju januarja gost Inštituta za slavistiko v Gradcu, kjer je v pomenku s študentkami četrtega letnika, in sicer v sklopu opravljanja izpita iz predmeta Slovenščina 4a, pred številno študentsko publiko orisal svojo umetniško pot vse od študija na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo pa do njegovega filmskega prvenca Predmestje, lansko leto posnetega po lastnem istoimenskem romanu, ki se je v prejšnjih mesecih odvrtel po številnih filmskih festivalih po celem svetu. Govoril je o tem, kako usklajuje delovanje na toliko različnih področjih, spregovoril je o svoji umetniški kondiciji ter pogledih na umetnost, kot mnogokratni prejemnik številnih literarnih nagrad o pomenu le-teh, izogniti pa se ni mogel niti mnogim provokativnim vprašanjem o erotiki v umetnosti. Študentke, ki so tudi prevajalke, je še posebej zanimalo umetnikovo mnenje o položaju in vlogi slovenskega intelektualca v evropski uniji ter o pasteh prevajanja leposlovja. Eminentnemu besednemu umetniku so ob koncu podarile nekaj avtorskih prevodov kratkih zgodb iz zbirke Druga soba ter pesmi iz njegove zadnje pesniške zbirke Temno modro kot september.

Pripravo in izvedbo pogovorov s slovenskimi besednimi umetniki je kot del izpita na Inštitutu za slavistiko v Gradcu s svojim prihodom vpeljala slovenska lektorica Norma Bale, Vinko Möderndorfer pa je po Andreju Brvarju tako že drugi slovenski besedni umetnik, ki je sodeloval v tem nekoliko drugačnem pristopu do učenja slovenskega jezika na univerzi v tujini.

Naslednji dan pa je avtor Ljubezni Sinjebradca oz. izbranec Dnevnikovega natečaja nastopil še pred dijaško publiko Gimnazije Franca Miklošiča. Na omenjeni gimnaziji je pod mentorstvom profesorice Norme Bale pričela z delovanjem skupina ustvarjalno razmišljujočih in pišočih dijakinj in dijakov Magnolije in prvi izziv je bila literarna ura z izbranim umetnikom. Avtor je poudaril predvsem, kako pomemben je za ustvarjalnost odnos med profesorji mentorji in dijaki, bodočim literarnim ali filmskim ustvarjalcem pa je namenil tudi nekaj praktičnih nasvetov. Zvečer je umetnik bil še gost Društva za humanistična vprašanja Radigoj, ki je pogovor z njim pripravilo na gradu v Gornji Radgoni. — ***Norma Bale*** (norma.bale@guest.arnes.si), 9. febr. 2005

Društvo slovenskih pisateljev in revija Sodobnost razpisujeta natečaj za Nagrado Slovenskih dnevov knjige za najboljšo kratko zgodbo. Nagrada znaša 250.000 SIT in bo podeljena ob izjemni pozornosti medijev v navzočnosti predsednika Republike Slovenije, ministra za kulturo in drugih uglednih gostov na svečani otvoritvi 10. Slovenskih dnevov knjige v parku Zvezda v Ljubljani 18. aprila 2005. Nagrajeno zgodbo in šest drugih nominiranih tekstov bo objavila revija Sodobnost. Poslane tekste bo ocenjevala žirija v sestavi dr. Helga Glušič, Igor Bratož in Mitja Čander. Avtorji, ki želijo sodelovati, naj pošljejo s šifro opremljene tekste v treh izvodih najkasneje do 25. marca 2005 na naslov: Društvo slovenskih pisateljev (za nagrado SDK), Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana. Tekstu naj v posebni zaprti ovojnici (označeni z isto šifro) priložijo svoje podatke: ime in priimek, naslov, telefonsko številko. Zgodba ne sme biti daljša od ene avtorske pole (30.000 znakov s presledki). Vsak avtor sme sodelovati samo z enim besedilom. — ***Katja Klopčič*** (katjaklopcic@hotmail.com), 10. febr. 2005

Spet vas vabimo na tradicionalno Joto, ki bo tokrat v cetrtek, 24. februarja 2005, ob 18.00. Predaval bo dr. **Zdravko Kacic** s Fakultete za elektrotehniko, racunalnistvo in informatiko v Mariboru na temo Govorne tehnologije v telekomunikacijah. Jota se se vedno deli v prostorih Centra za slovenscino, stavba Univerze, Kongresni trg 12, drugo nadstropje. Povzetek predavanja in program JOTE najdete na http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 22. febr. 2005

Slovensko društvo za primerjalno književnost in Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU vabita na okroglo mizo Platon v slovenščini. Pogovor bo vodil dr. **Vid Snoj** (Filozofska fakulteta v Ljubljani), sodelovali pa bodo **Gorazd Kocijančič** (NUK Ljubljana, prevajalec Platonovih zbranih del), dr. **Tine Hribar**, dr. **Marko Marinčič** in dr. **Nike Kocijančič Pokorn** (vsi s Filozofske fakultete, Ljubljana) ter dr. **Boris Vezjak** (Pedagoška fakulteta, Maribor). Pogovor bo potekal v četrtek, 24. februarja 2005, ob 11. uri, v Prešernovi dvorani SAZU, Novi trg 4, pritličje, Ljubljana. Pridite, obeta se zanimiva izmenjava mnenj! — ***Marijan Dović***, tajnik SDPK (www.zrc-sazu.si/sdpk), posredoval ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 22. febr. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 800. sestanek v ponedeljek 28. februarja 2005 ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bo: mag. **Janja Polajnar**, Germanistika FF. Naslov predavanja je Strategije naslavljanja v televizijskih oglasih za otroke. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 22. febr. 2005

V četrtek 24. februarja 2005 so v Trstu v nabito polni kavarni San Marco podelili mednarodne književne nagrade "Trieste Scritture di Frontiera" za leto 2004, posvečene pesniku Umbertu Sabi. Med tokratnimi nagrajenci so Josip Osti za pesniško zbirko Drevo, ki hodi, igralka Saša Pavček za gledališko igro Ali eden ali dva in **Vasja Bratina** ter **Rada Lečič** za slovenski prevod romana *Mikrokozmosi* tržaškega pisatelja Claudia Magrisa (Slovenska matica, 2003). Nagrade sicer podeljujejo v več kategorijah: objavljena in neobjavljena poezija, objavljena in neobjavljena proza, književni ustvarjalci Julijske krajine po svetu, obmejni pisatelji, književni prevodi in neobjavljena dramska dela. Na natečaj za nagrade se je prijavilo več kot 400 pisateljev, pesnikov in prevajalcev iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije in drugih držav, mednarodna strokovna žirija pa je poleg omenjenim ustvarjalcem iz Slovenije v posameznih kategorijah podelila prve nagrade še naslednjim avtorjem: pesnikom Mauriziu Cucchiju iz Milana ter Eziu Giustu in Paolu Longu iz Trsta, iraškemu pisatelju Hussinu Yassinu Jabbarju, ki živi v eksilu v Franciji, in hrvaškemu pisatelju Mariu Schiavatu iz Reke, v Avstraliji živečemu pisatelju iz Julijske krajine Romeu Varagnolu, pisatelju Giacomu Scottiju iz Reke ter prevajalcu Silviu Ferrariju za prevode književnih del srbskih in hrvaških pisateljev v italijanščino. Omeniti velja, da je tokrat prvič dobil nagrado prevod italijanskega književnega besedila v slovenski jezik in da so organizatorji na podelitvi poudarili, da je Trst lahko tudi drugačno, odprto mesto, ki si želi miroljubnega sožitja, strpnosti in vzajemnega spoštovanja. — ***Rada Lečič*** (vasja.bratina@telemach.net), 25. febr. 2005

Od 20. do 22. oktobra bo znanstveno srečanje, posvečeno stoletnici smrti profesorja **Gregorja Kreka**, utemeljitelja slavistike v Gradcu (Avstrija). Prvi del bo 20. oktobra v Gradcu, kjer bo kratek, poldnevni simpozij z vabljenimi predavatelji (v nemščini), drugi del pa bo na Četeni Ravni, Krekovem rojstnem kraju, kjer bo tudi slovesno odkritje Krekovega doprsnega kipa. Za drugi del, od 21. do 22. oktobra (v slovenskem jeziku) vabimo strokovnjake s področja nekdanje filologije (jezikoslovje, literarna zgodovina, narodopisje) in drugih ved (zgodovine), da predstavijo svoj pogled na Kreka ali na njegov čas. Predvidene teme posvetovanja so:

- Gregor Krek in jezikoslovje;
- Gregor Krek in literarna zgodovina;
- Gregor Krek in narodopisje;
- Gregor Krek in utemeljitev nacionalnih ved (slavistika, zgodovina idr.) na koncu 19. in začetku 20. stoletja;
- Gregor Krek in sodobniki.

Redigirani prispevki bodo izšli naslednje leto v posebni publikaciji. Predvideni čas za prispevek je okvirno 15–20 minut, vsekakor pa bo odvisen od števila prijav. Organizatorji so Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU, Ljubljana, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, Inštitut za slavistiko, Univerza Karla in Franza v Gradcu. Prosim, da do 20. marca pošljete naslov in izvleček na naslov Jurij Fikfak, ISN ZRC SAZU, Novi trg 5, SI-1000 Ljubljana (jurij@zrc-sazu.si). — ***Jurij Fikfak*****,** 26. febr. 2005

Vabimo vas na mednarodno konferenco International Conference on the Translation of Dialects in Multimedia University of Helsinki, Kouvola, 25.–27. avgust 2005. Rok za prijavo smo podaljšali do 31. marca 2005. [...] This invitation is directed at academics from various disciplines as well as translators and students who are interested in the translation of dialects in multimedia contexts. The conference will concentrate on a complex, interdisciplinary subject area involving linguistics, communication studies, film studies and translation studies as well as other areas of cultural studies, sociology and other disciplines. Language and communication forms, knowledge and thoughts are all influenced by communication media. The main topics to be covered at the conference include dubbing films in dialect and linguistic varieties; cultural transfer processes in the characteristics of dialects; archaisms, regionalisms, varieties in the continuum between dialect and standard language, also in multimedia, as well as associated transfer problems. [...] Length of individual papers: 20 minutes plus 10 minutes' discussion Papers can be given in English, Finnish, German, Swedish and Russian. A simultaneous interpretation service will be provided by students from the Department of Translation Studies during the conference. Abstract: length of abstract of individual papers: 200-300 words (in one of the above mentioned languages). Please include any requests for audiovisual equipment. Abstract deadline: 31 March 2005. Notification of acceptance of papers by the organizing committee: 30 April 2005. Participation fee: €40. Participation fee for students: €5 (no registration required). Excursion: if there is enough interest, an excursion to Helsinki is planned for 27 August 2004. The cost of taking part in the excursion will be announced at a later date. Publication: a scientific committee of referees will compile a selection of the papers given for publication. Deadline for submitting the printed version: 1 October 2005. Additional information: irmeli.helin@helsinki.fi; http://www.kouvola.helsinki.fi; http://rosetta.helsinki.fi/tutkimus/multimedialecttrans_2005.htm. Email for registration: MultiMeDialectTrans@kouvola.helsinki.fi. — ***Herta Maurer-Lausegger*** (organizacijski odbor MultimeDialectTrans) (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 27. febr. 2005

S spletne strani http://www.student-info.net/ff: Prirejamo LITERARNO TEKMOVANJE V BRANJU POEZIJE IN PROZE. Tekmovanje bo potekalo 23. 3. 2005, ob 19:00 na Filozofski fakulteti. Glavna nagrada bo bon za nakup knjig v vrednosti 50.000 SIT. Druga nagrada bo v višini 15.000 SIT in tretja v višini 10.000 SIT. V komisiji bosta sedela prof. dr. Uroš Mozetič, predavatelj oddelka za anglistiko in amerikanistiko na FF in Aleš Šteger, pesnik in pisatelj. Vse dodatne informacije in prijave na 041/739-397 ali mart@amis.net. — ***Tatjana Vokič*** (tatjana_vokic@hotmail.com), 25. febr. 2005, preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net)

Posredujem vabilo dr. Janje Žitnik k opravljanju strokovne prakse na Inštitutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU. Informativni sestanek o podrobnostih terenskega dela je načrtovan za 9. marec. — ***Tatjana [Vokič]*** (tatjana_vokic@hotmail.com), 25. febr. 2005:

> Sem znanstvena svetnica na Institutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU v Ljubljani. Kot vodja raziskovalnega projekta "Literarna in kulturna podoba priseljencev v Sloveniji" sem zelo zainteresirana za sodelovanje cim vecjega stevila studentov v tem projektu, gre pa za nekajtedensko pomoc pri terenskem delu, in sicer izvajanje ankete med priseljenci o njihovem kulturnem zivljenju (tudi literarnem ustvarjanju) in o problemih njihove kulturne integracije – enakovrednega uveljavljanja priseljenskih kultur v slovenskem prostoru. Zainteresirani bodo lahko opravili tudi kak globinski intervju. Ce vas taksna praksa zanima, mi sporocite in se bomo dogovorili za informativni sestanek. — ***Janja Žitnik*** (zitnik@zrc-sazu.si)

Vljudno vas vabimo na geografski večer Ljubljanskega geografskega društva z naslovom Kako pa je tebi ime? in z gostjo Tino Žnidaršič. Srečanje bo v torek, 8. marca 2005 ob 19. uri v prostorih Zemljepisnega muzeja (vhod poleg trgovine Kod&Kam), Gosposka ulica 16, Ljubljana. Tina Žnidaršič je zaposlena na Statističnem uradu Republike Slovenije, na oddelku za demografske statistike. Prebivalci Slovenije imamo več kot 17.000 različnih moških in več kot 20.000 ženskih imen. Gostja nam bo prikazala najpogostejša imena, pa tudi tista bolj redka, po različnih obdobjih rojstev in po statističnih regijah. — ***Monika Benkovič*** (monika.benkovic@siol.net), 2. marca 2005, preko ***Aleša Bjelčeviča*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si)

Sommelier

Neki pisec mi je dal v korekturo italijanskih izrazov svojega priročnika o vinu oz. o sommelierih in ker gre le za nekaj strani, sem mu obljubila pregled, a iz prevajalskega firbca sem tu in tam kaj prebrala, kaj vse mora vedeti in storiti sommelier, poleg okušanja in ocenjevanja vin. Zvedela sem mimogrede kup koristnega. Rokopis je – slovenski del – že kar vzorno lektoriran, le ko je govor o sommelierih, je v francoski izraz, sklanjan po slovensko, vrinjen vedno odvečni "j", odvečni pa zato, ker tako v Velikem slovarju tujk kot pri Toporišičevem pravopisu ga sploh ni. Kot je lani Aleš Berger popravil Kosovelovega pravilnega Ikarovega sna v Ikarjev sen, tako je tu vedno sommelierja, sommelierjevo itd. Niti pomotoma kdaj pravilno. A ker je lektor – ponovim – kar vzorno lektoriral delo, mi je prišel dvom, da niso kontestatorji pred leti Toporišiču oporekali tudi sommeliera in terjali, da se piše z j: sommelierja? Vi morebiti kaj veste o teh morebitnih popravkih? Naj pisca priročnika opozorim na odvečni "j", oz. naj mu ga odstranjujem, kar sproti, ali je tako prav?

Avtor brošure uporablja razne tujke, pravzaprav pretežno francoske izraze, recimo že omenjeni sommelier – zakaj ne somelje – someljeja, če so recimo čav (namesto ciao), fojbe (namesto foibe), degolisti (namesto degaullisti), maneken(ke) (namesto mannequin(es) ne samo dovoljeni, marveč že uzakonjeni? Nato tastevin – francoski naziv srebrne skodelice za okušanje vin – kozarec "flute" – flavta, zaradi njegove oblike, namenjen za penino itd

Nekje avtor priročnika pove tudi, zakaj so se v različnih državah in tudi pri nas odločili za ohranitev izraza sommelier: Domače izraze za celovito in vsestransko vsebino, ki jo označujemo s tem pojmom, iščejo mnogi strokovnjaki, ki pa doslej niso bili preveč uspešni. Zato tudi v slovenščini uporabljamo tujko, vsaj dokler ne bomo našli zanjo primernega drugega izraza. Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate najti? Zakaj pa tujke ne pišete vsaj fonetično? Vendar ne gre samo za ta izraz. V knjigi naletiš tudi na druge izraze, ki bi jih mirne duše lahko slovenili, pa jih najrajši ne, ker v bistvu ne cenimo, – kaj še ljubimo –, svojega jezika in ga, če le moremo, zapostavljamo, zdi se nam, da sodi v kakšno drugo ali tretjo (nogometno) ligo, ko da so tuji izrazi večpovedni in večpomenski, naši pa skrajno ozki in ubogceni, dobri kvečjem za pogovorni jezik ali kaj narečnega. Primer karafa, ki je za nas brušena steklena posoda, za Francoze trebušasta steklenica z ozkim grlom, v Šlenčevem slovarju steklenica s širokim vratom, v italijanskem slovarju je spet četrta razlaga, saj ima tudi ročaj in posebej dulec, skratka očitno gre za steklenico, ki lahko ima več oblik, in je lahko iz navadnega ali brušenega stekla, konec koncev kot vse steklenice, saj so lahko take in drugačne, zadnje čase so naprodaj naravnost tisočerih oblik, barv in namenov.

Razgovorila sem se čisto brez potrebe, ker me pravzaprav najbolj zanima zlasti ta sommelier: z j-em ali brez njega? Rešite me, prosim, iz zagate. Če ne boste našli primernejšega slovenskega izraza zanj, je sploh upanje, da se bo kdaj podomačil v someljeja, kot se je foyer v foaje? Če se ne bo, ga čaka neslavna usoda, da ga bo večina izgovarjala s končnim r (someljer, someljerka), naredila sem preizkus, se delala, da sem brez očal in prosila nekaj znancev in znank v knjižnici, naj mi preberejo uvodna stavka. In vsi so er prav zadrgnili. Pa naj zadrgnejo, mi je rekel znani slavist, ko sem ga vprašala, saj tako najpogosteje izgovarjamo tudi premierja ne pa premjeja. No, to je vse in pol preveč, boste rekli. Prav lep pozdrav in vnaprej hvala za odgovor. — ***[Jolka Milič]*** (jolka.milic@siol.net), 26. febr. 2005

Ljudje

Nas dragi rimski lektor **Uros Urbanija** se je nekoliko spozabil: na tradicionalnem "slovenskem" rimskem veceru, ki se je odvijal 16. decembra lani (v decembru 2003 smo gostili pisatelja **Borisa Pahorja** in esejistko **Marijo Kacin** ob pisateljevi devetdesetletnici), je vecer vodila in pesnika predstavila studentom in publiki s svojim kriticnim posegom tudi podpisana, sicer avtorica slovenske slovstvene zgodovine v italijanskem jeziku, ki jo je izdala Goriska Mohorjeva in katere prva izdaja je skoraj ze posla. Zlobceva odlicna antoloska zbirka je

izsla pri videmski zalozbi Campanotto. V tem casu je **Ciril Zlobec** prejel od italijanskega predsednika Ciampija tudi visoko priznanje za svoje delo. Gotovo ima veliko zaslugo za prodiranje slovenske kulture v italijanski svet prav slovensko Veleposlanistvo v Rimu. Toliko v vednost. In prav lep pozdrav. Pa naj mi Uros ne zameri. — ***Tatjana Rojc*****,** Trst (tatluc@tin.it), 24. januar 2005

Ob prispevku Urosa Urbanije o literarnem veceru s Cirilom Zlobcem v Rimu si ne morem kaj, da ne bi omenila tudi dunajske slovenistike, kjer lektorica dr. Elizabeta Jenko s studenti prireja vsakoletne (sedaj ze tradicionalne) slovenske vecere. Trudimo se, da bi avstrijskim studentom slovenscine, ki nimajo neposrednih stikov s Slovenijo, kakor tudi sirsi avstrijski javnosti predstavili slovenske umetnike, znanstvenike in politike. V zadnjih letih smo poslusali **Majo Novak, Matjaza Pikala, Jozeta Hudecka, Adija Smolarja, Zorana Predina, Mojco Zlobko, Silvijo Borovnik, Mirana Hladnika, Bozo KrakarVogel** in se bi lahko nastevali. Letos napovedujemo **Ferija Lainscka** in **Mio Znidaric**. Prireditev je misljena predvsem kot promocija dunajske slovenistike, vedno pa pritegne pozornost tudi tistih, ki imajo s Slovenijo poslovne ali osebne stike. Ob tej priloznosti naj se omenim, da slovenskih vecerov ne bi bilo, ce ne bi bilo sponzorjev (Korotan, Slovenski znanstveni institut, Klub slovenskih studentk in studentov na Dunaju, podjetje Hofmann-Kaelte), ki vse skupaj financno omogocajo in na katerih pomoc upamo tudi letos. Vabljeni so seveda tudi novi meceni! Vabilo za letosnjo prireditev sledi! — ***Eva Tesar-Terseglav*** (eva.tesar@aon.at), 26. jan. 2005

Dragi Miran, ne vem ce ste ze objavili zalostno novico, da je umrl prof. **Rado Lencek**, znani in priljubljeni ameriski slovenist in slavist. Mislim, da je imel tudi castni naslov kulturnega ambasadorja Slovenije v ZDA. — ***Marija Mitrović*** (mitrovic@univ.trieste.it), 31. jan. 2005

Rado Lenček [umrl je v četrtek 27. 1. 2005 – mh] je bil tudi častni član Slavističnega društva Slovenije. — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 31. jan. 2005

Miran, objavil je Milan Vogel v Delu. [...] Za JiS smo dogovorjeni, pisala bom jaz [...]. S Paternujem sva Lenčka gostila ze zelo zgodaj, ko je prišel prvič, v zgodnjih šestdesetih letih. Saj nas morda ni preveč maral, čeprav se ga z nekega svojega nastopa na seminarju spominjam v izjemni luči. Ampak to je posebna zgodba. Zadnjič sem ga videla pred leti, ko je prišel in nas je sprejemal v Unionu. — ***Breda P[ogorelec]*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 1. febr. 2005

I am sorry to be sending you bad news. Rado Lencek, Founding President of SSS, has passed away. On the SSS website,
http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newslets/l05-57.html#deceasedmembers
is a notice written by Metod Milač. A link to a story in Delo about Rado can also be found there. — ***David F. Stermole*** (stermole@chass.utoronto.ca), 3. febr. 2005

Umrl je **Jože Sever**, rusist, predavatelj in slovaropisec. Kolegi z nekdanjega Oddelka za slovanske jezike in književnosti se ga spominjamo s toplino v srcu. Bil je tudi častni član Slavističnega društva. — ***miran***, 2. marca 2005

Trivia

Dve vprašanji iz zadnjega testa pri Uvodu v študij slovenske književnosti za prvi letnik slovenistov. Veliko pravilnih rešitev ni bilo, vam pa odgovor ne bo delal težav.

1. Če priimek urednika pesniških opusov Balantiča, Hribovška in Udoviča na začetku oklestimo za zlog, dobimo priimek špecialista za Cankarja in Jenka in trenutnega urednika Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, ki ima povrhu enako osebno ime. Kako se piše in kako mu je ime?

2. Če pa priimku literarnega komparativista, ki ga navajamo v zvezi z metodologijo literarne vede ali kot strokovnjaka za kratko prozo, spredaj dve črki dodamo, dobimo ustanovitelja ljubljanske komparativistike in prvega urednika Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Kdo sta ta dva moža po imenu in priimku? — ***miran***, 9. febr. 2005

Dober dan, no, bom poskusil sreco:
- zagotovo odgovor *ni* ne Dolinar ne Kelemina;
- zdi se pa se, da bi priimka **Pibernik** in **Virk** lahko vodila k resitvi. (- Pi; + Oc). Saj, ugibam, ko pa sem formalno zgolj sociolog in ne poznam osebnosti na sosednjih vrtickih. — ***Igor [Kramberger]*** (k@aufbix.org), 10. febr. 2005

Bolj kot ne sem z uporabo interneta prisla do naslednjih zakljuckov:
1. **France Bernik** (urednik pa **France Pibernik**)
2. **Anton Ocvirk** in **Tomo Virk**
(Ne bi bilo slabo, ko bi lahko na izpitu uporabljali internet, kaj? ;-) — ***Mojca Tomšič*** (Mojca.Tomisic@guest.arnes.si), 11. febr. 2005

Iz društvenega življenja

10. febr. nas je v prostorih Ministrstva za šolstvo na Kotnikovi ulici v Ljubljani sprejela državna sekretarka Alenka Šverc. Seznanili smo jo z izločitvijo društvenih prireditev iz Kataloga stalnega strokovnega spopolnjevanja v letu 2004 (http://katss.mss.edus.si) in obljubila je, da se zavzame za vrnitev naših projektov v katalog in za njihovo točkovanje. — ***miran***

Mala šola opismenjevanja

Če bi radi sami pripravili svoja besedila v simpatičnem formatu pdf 'portable document format' (tudi *Kroniko* oddajamo v tiskarno v tem formatu), pa ne bi radi kupovali dragega Adobejevega programa Acrobat za pretvorbo vanj (ali bognedaj posegli celo po njegovi piratski verziji), priporočam, da si s spleta snamete zastonj programček Cute PDF Writer (http://www.cutepdf.com/Products/CutePDF/writer.asp). Ko ga inštalirate, se pojavi med izbirami za tiskanje. Besedilo, ki ste ga natipkali v Wordu, pretvorite v format pdf tako, da v Wordovem meniju Datoteka izberete Natisni, potem pa v vrstici z imenom tiskalnika izberete Cute PDF Writer namesto privzetega tiskalnika. Pdf-verzijo spisa si ogledate z Adobejevim programom Acrobat Reader, ki je na spletu na voljo zastonj. Čeprav propagirajo format pdf zato, ker naj bi omogočal natis besedil na poljubnem stroju, mu naše strešice in kakšni drugi akcenti včasih še vedno povzročajo težave. Do neke mere se težavam izognemo tako, da skupaj z besedilom, preden ga ponudimo popdfjevalniku, shranimo tudi fonte: Orodje, Možnosti, Shranjevanje, Vdelaj TruType pisave. Kljub temu se včasih v tiskarni na mestu črk z akcenti pojavijo praznine, zato je pred razmnoževanjem v vsakem primeru treba tekst vzeti v korekturo in naročiti tiskarni, da naše pdf-besedilo ustrezno prefiltrira.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 4. 2005

Letnik 9, št. 52

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Splošno spletičenje

Http://www.ram-verlag.de/ – 8. številka časopisa *Glottometrics* (2004) prinaša razpravo Emmericha Keliha in **Petra Grzybeka**, Häufigkeiten von Satzlängen: Zum Faktor der Intervallgröße als Einflussvariable (Am Beispiel slowenischer Texte). Ista založba RAM izdaja tudi serijo Empirical Text and Culture Research / Empirische Text- und Kulturforschung; avtorji in teme so pogosto z vzhodnega konca in iz slovanskih dežel.

Http://www.lirez.de/ – literarnoznanstvene recenzije.

Http://vos.ucsb.edu/ – humanistika, znotraj tega literarna teorija (http://vos.ucsb.edu/browse.asp?id=2718).

Http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/luedeling/ddd.html – članek o diahronem korpusu nemščine.

Http://www.dwb.uni-trier.de/index.html – slovar bratov Gimm.

Http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0614.html – David L. Hoover o uporabnosti eletronske analize besedil: pripisovanje avtorstva, besedilna statistika, korpusna analiza.

Http://www.wwp.brown.edu/texts/wwoentry.html – Women Writers Online (kukanje zastonj, naročilo na servis za plačilo).

Http://ejournals.ebsco.com – portal elektronskih revij Univerze v Ljubljani.

Http://www.ijs.si/lit/leposl.html-l2 – seznam slovenskega leposlovja se je okrepil s povezavami na štiri **Pungartnikove** pesniške zbirke.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=1079fd3927dd72de6e826e4e1348e0a904&source=Delo – **Tatjana Rojc**, Kam bomo Slovenci prišli, če ne bomo stopili korak nazaj [ob njenem pregledu slovenske književnosti v italijanščini]

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=cbd7abcecf12092f2c3b23f70ba0557d04&t=html&p=9 – **Aleksander Skaza**, "Večnaja pamjat'" za službo Besedi [o **Jožetu Severju**].

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=9daefd72e9b4691ca28390e75464a1e704&t=html&p=12 – **Tina Verovnik**, Ravnanje vsevprek razkopane pravopisne njive [ob **Lenarčičevem** *Popravopisu*].

Http://AmericanNationalCorpus.org – ameriški nacionalni besedilni korpus.

Lepo vreme v zadnjih tednih je krivo za posnetke na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri38.html.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=1449008046244402b3400f3fb72fed9604&t=html&p=9 – Ob razstavi o založniku **Rudolfu Trofeniku** se je razkrilo, da smo ga pozabili vnesti v seznam nekdanjih častnih članov Slavističnega društva. Je že popravljeno (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html).

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=928f47c00823792be97ff3d0fe01a70504&t=html&p=9 – novi oxfordski veliki angleško-slovenski slovar v uredništvu **Simona Kreka**; menda bo dostopen tudi preko interneta.

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=d6f4721a30a56bb74f4ffeab701d779704&t=html&p=3 – o novih postopkih pri pridobivanju mladih raziskovalcev; država bo bolj podprla tiste na tehniki in v naravoslovju (za branje *Delovih* člankov na spletu se je treba prijaviti na začetni strani www.delo.si).

Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=b73cca434cd915f79edec5fa2fc81f2b04&t=html&p=11 – Ker je **Florence Gacoin Marks** preveč sramežljiva, da bi opozorila na svoje delo, storimo to mi. Povezava gre na članek o njeni disertaciji pod naslovom Poti, ki jih na tuje ubira slovenska literarna beseda, v Delu.

Http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/rezensionen/rezmeff.html — nemški članek o elektronskih znanstvenih izdajah iz revije *Computerphilologie*.

Http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/hamburg.html — koncept predavanj iz računalniške filologije; iz iste revije.

Odzivi

Dragi Miran! Kljub resnični hvaležnosti za uredniški trud pri Kroniki SDS naj Ti sporočim dve pripombi k 51. številki.

1. Precej nenavadno je prerokovati preteklost. To se ti dogaja pri poročanju o preteklih dogodkih, ki so minili pred izidom tekoče številke Kronike, če mehanično ponatiskuješ besedila, ki so dogodke napovedovali, preden so se zgodili. Tako npr. na 6. strani 51. številke Kronike SDS (izšla je 7. marca 2005) beremo: "V četrtek 21. februarja ob 19.00 bodo v skednju Škrabčeve domačije v Hrovači /.../" Na 16. strani pa nas Kronika 51 vabi "na tradicionalno Joto, ki bo tokrat v četrtek, 24. februarja 2005". Ipd. Taki primeri so lahko problematični tudi z resničnostnega stališča, saj bralec ostaja brez zagotovila, da se je napovedani dogodek potem sploh zgodil.

2. Ne samo nenavadno, temveč že hudo sporno pa je tisto, kar beremo na 18. strani Kronike SDS 51: "This invitation is directed at academics from various disciplines /.../" Ali smo pri odločanju med slovenščino in angleščino res že tako "pragmatični"? — ***Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 10. marca. 2005

Dragi Janez, [...] za anahronizme, ki jih omenjaš, so mi že rekli, pa sem se tolažil s prožnostjo bralcev. Na začetku sem hotel imeti svojo rubriko Zapoznela sporočila, vendar sem idejo opustil. Tu se zanimivo kažejo razlike med elektronskim in papirnatim medijem in povrhu še znotraj elektronskih žanrov. Najbrž je bila za uredniško šlamparijo tudi potuhnjena pedagogična želja, da bi čim več slavistov pripravil do tega, da presedlajo za zaslon, potem ko bodo na papirju dojeli, da bi bila informacija veliko bolj koristna, če bi jo pravi čas prebrali v diskusijskem forumu. Sprva sem čas sporočil sihroniziral in verjetno se bom moral v to smer truditi tudi v bodoče, samo da ne bo nesporazumov in slabe volje. Ali pa dam rubriki naslov Dogodki in spe in dogodki pase :) — Spročila v angleščini slovenim zlasti takrat, ko jih je treba obenem močno skrajšati, v zadregi pa sem, ko bi moral prevajati odzive neformalnih komentarjev v angleščini. (Mimogrede: bi moral prevesti tudi češki članek, ki je bil nekoč citiran v Slovlitu in Kroniki?) In kaj naj napravim, ko iz blogov in iz študentovskih forumov vdre v diskusijo internetni sleng? Če bom vse lepo počedil, bom sicer opravil zaslužno delo za pravice slovenščine, ne bom pa pripomogel k njeni elektronski emancipaciji in k spontanosti odzivanja, kar je bistvena lastnost elektronskega dopisovanja. Ta medij sovraži vsakršen nadzor in slabo vest imam že zato, ker si po starem jemljem uredniško pravico, da včasih česa tudi ne objavim. — Hvala za pripombe in kritiko. Malo se me bo že prijela (za začetek sem npr. v tole pismo potaknil velike začetnice), malo pa bom balansiral še naprej po svojem občutku, saj ne bi rad delal sile ne jezikovnem izročilu ne [glej, upoštevam tvoj namig:] novoreku, še najmanj pa bi si želel, da se vse te naše raznolike slovenščine spopadejo med seboj, ko pa je za vse dovolj prostora. Glede angleščine pa: tvoja intervencija bo gotovo vzgojno delovala na pošiljatelje angleških okrožnic in jih naslednjič prejmem lepo prevedene. Vidiš, kako se svet vrača v tečaje.

—— Original Message ——
From: <Janez.Dular@gov.si>
To: "Dr. Miran Hladnik" <miran.hladnik@guest.arnes.si>
Sent: 10. marec 2005 18:30
Subject: Kronika SDS 51

(See attached file: Kronika SDS 51.eml) [Tale angleški pripis ni moje maslo, je bil že v tvojem pismu; ja, lahko bi ga pa zbrisal. Ampak potem bi moral poseči tudi v predhodnih pet vrstic. In tako naprej.] — ***miran***, 12. marca 2005

Spostovani, dovolite mi naslednjo pripombo k izjavi: K objavi razpisa v angleskem jeziku na 18. strani Kronike SDS 51: "This invitation is directed at academics from various disciplines /.../" V imenu nasega mednarodnega pripravljalnega odbora konference MultiMeDialectTrans 2005, ki bo potekala v casu od 25. do 27. avgusta 2005 na Finskem, se zahvaljujem urednistvu Kronike za objavo nasega vabila. Razpis konference je uradno trojezicen. Na spletu je na vec mestih objavljen v finskem, angleskem in nemskem jeziku. Na vecjezicni konferenci bodo predavatelji spregovorili tudi v slovenscini, italijanscini, madzarscini in morda se v kakem drugem evropskem jeziku. Slovenscina bo prisotna v vec predavanjih, med drugim tudi enem izmed plenarnih predavanj. Nase prvo vabilo na konferenco MultiMeDialectTrans 2005 smo slovlitovcem poslali v skrajsani obliki tudi v slovenskem jeziku. Tokrat pa mi tehnicnih razlogov in zaradi sluzbene odsotnosti na lastni univerzi [Sokrates-Erasmus gostovanje na Oddelku za slovanske jezike in knjizevnosti Univerze v Mariboru] ni bilo mogoce napisati nekaj vec vrstic v slovenskem jeziku. Popolnoma se strinjam z Vami, da je treba skrbeti za enakopravno rabo slovenscine na vseh prizoriscih. Kot slavistka celovske univerze in predstavnica slovenske narodne skupnosti na

Koroskem si prizadevam, da je slovenscina prisotna tudi na mednarodnih prizoriscih. — ***Herta Maurer-Lausegger*** (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 12. marca 2005

Še nekaj odzivov na vsebino nekaterih prispevkov iz 51. številke (pri tem ne gre za urednikovo odgovornost):

a) Pred časom sem bil opozorjen, da na napovedani znanstveni konferenci "Poti do medkulturne sporazumevalne zmožnosti" (Koper, 16.–18. junij 2005) ne bo mogoče uporabljati slovenščine. Pisal sem organizatorjem in protestiral ter prejel v odgovor zagotovilo rektorice Univerze na Primorskem, da bosta vsekakor upoštevani tudi slovenščina in italijanščina oziroma da bo poskrbljeno za prevajanje, vendar v Kroniki SDS 51 (str. 11) o tej prireditvi spet beremo suho napoved (ki je hkrati vabilo k predavateljski udeležbi): "Predavanja bodo v angleščini in francoščini." Vprašujem se, ali bo za uresničevanje 25. člena Zakona o javni rabi slovenščine res treba angažirati inšpekcijsko službo, da ukrepa po določbah 32. člena istega zakona?

b) Iz napovedi Primorskih slovenističnih dnevov izvemo, da "zaradi finančnih zadreg letošnji PSD ne bodo vsebovali jezikoslovnih tem". Vprašanjem jezika ob meji bo sicer posvečena razprava "O pravicah materinščine" po slavnostnem uvodnem delu, vendar mislim, da "to ni tisto" oziroma da si organizatorji ne bi smeli privoščiti tako enostranske zasnove srečanja. Navsezadnje bi bilo treba v zvezi z delom Karla Štreklja Avgusta Žigona, Antona Ocvirka, Janeza Dolenca in drugih primorskih literarnih raziskovalcev povedati marsikaj tudi z jezikoslovnega stališča. Kakšne finančne zadrege so to, če se najde denar za 15 (petnajst) literarnovednih prispevkov in za nobenega jezikslovnega? Je to prispodoba startnega položaja novogoriške slovenistike? — ***Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 10. marca 2005

Sklenil sem, da se poboljšam in ne jezim Janeza Dularja z objavo pisma z naslovom Spelling of "euro" in Slovenian EU regulations, ki je 15. marca 2005 prispelo iz daljne Finske in je, žalibog, spet kar v angleščini, ampak se raje potrudim z njegovim slovenskim povzetkom. Pisec Aino Piehl (apiehl@kotus.fi), senior researcher, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Research Institute for the Languages of Finland, www.kotus.fi), ki smo ga v Slovlitu in v Kroniki že brali, navaja z evropskega pravnega portala (http://europa.eu.int/eur-lex/lex/sl/index.htm) serijo slovenskih prevodov, ki uveljavljajo pisavo eur (tudi v primerih, ki jih prej nismo imeli v zavesti: euroobmočje, Eurosistem – op. mh), in sprašuje: "Could You tell me, how these examples of EU regulations in Slovenian strike You? Does "euro" seem very strange or just somewhat strange but acceptable? Does "EUR" feel more acceptable than "euro"?" Primeri:

Člen 25 1. Zbirni podatki iz člena 12(1)(a) Uredbe (ES) št. 638/2004 so opredeljeni kot skupna vrednost blagovne menjave z drugimi državami članicami za posamezen tok blaga. Države članice, ki spadajo v euroobmočje, posredujejo podatke o blagovni menjavi z državami izven območja eura, razčlenjene po blagovnih sektorjih Standardne mednarodne trgovinske klasifikacije, 3. revizija.

V členu 13(4) se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim besedilom: "Ponudbe so veljavne le, če jih spremlja dokazilo, da je ponudnik položil varščino v višini 5 eurov na tono."

2004/916/ES: Smernica Evropske centralne banke z dne 16. decembra 2004 o spremembah Smernice ECB/2004/13 o opravljanju storitev na področju upravljanja rezerv v eurih preko Eurosistema za centralne banke v državah zunaj Evropske unije, za države zunaj Evropske unije in za mednarodne organizacije (ECB/2004/20) — ***miran***, 15. marca 2005

Finski kolega je upravičeno začuden nad zapisi tipa "euroobmočje, Eurosistem" ipd. v slovenskih različicah predpisov Evropske zveze, tisti, ki smo oktobra spremljali bruseljsko javno posilstvo nad slovenščino kot enim izmed uradnih jezikov Evropske zveze, pa nismo presenečeni. Takrat sta slovenska vlada in parlament izjavila, da zapis imena skupne evropske valute samo s črko u "na bankovcih in kovancih ni sporen", in potrdila "sprejemljiv kompromis", po katerem smemo (!) Slovenci po slovenskih pravopisnih pravilih (torej s črko v) še naprej zapisovati to besedo v svojih publicističnih ipd. besedilih za domačo rabo, medtem ko mora biti v slovenskih različicah pravnih predpisov Evropske zveze (evropska ustava, direktive, uredbe in odloki Evrospek komisije ipd.) uporabljen zapis s črko u. Strokovno utemeljeni ugovori Slavističnega društva in številnih posameznikov niso pomagali (klavrna politična zgodba je lepo opisana v uvodniku Petra Kolška v Sodobnosti 11/2004), primeri iz navadenega (25.) člena bruseljskega dokumenta pa kažejo, da se "sprejemljivi kompromis" že uveljavlja in da je maligen (širitev vsiljenega načina zapisovanja z imena valute na njegove tvorjenke). Naslednji korak v tej smeri bodo najbrž naredili slovenski trgovci ("Od nas samih bo odvisno!"), ko se bomo začeli poslavljati od sitov in bo pri nas začel veljati predpis o dvojnem označevanju cen. Zapis s simbolom EUR se zdi za zdaj pogojno sprejemljiv (kakor npr. zapis s simbolom CHF za švicarski frank ali Cu za baker), vendar bo njegova množična raba po izložbah, na prodajnih izdelkih in blagajniških računih dolgoročno težko ostala brez vpliva na zapis imena valute tudi v standardno razvitih slovenskih besedilih, posebno ker jo bo podpiral

"nesporni" zapis samo s črko u na kovancih in bankovcih. Moj odgovor na vprašanje finskega kolega o zapisu "euro" v slovenskih besedilih se kljub taki perspektivi glasi: "Very strange!" — ***Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 16. marca 2005

>Kotimaisten kielten tutkimuskeskus Forskningscentralen för de inhemska spraken
>Research Institute for the Languages of Finland

Najprej – oprostite – visji raziskovalec Aino Piehl iz finskega Centra za raziskavo domacih jezikov je gospa – torej kolegica ne kolega. — Cudi me, da Centru sicer ni uspelo pametno in logicno prevesti svojega uradnega naziva v anglescino, kajti tako finsko kot svedsko (drugi uradni jezik na Finskem) ime instituta govorita o "domacih" jezikih (kotimainen, inhemsk) na Finskem in o organizaciji kot o Centru in ne Institutu, naenkrat pa ta Center zanimajo jezikovni "problemi" v Sloveniji !! Glede slovenskega Euro-ja pa le toliko, da je ime valute Euro izhaja iz Evropske Unije in ne iz EUropske zveze – zato so vse diskusije okoli slovenskega poimenovanja skupne evropske valute v tej smeri popolnoma brezpredmetne. LP iz Finske — ***Milan Smolej*** (nmsscand@hotmail.com), 25. marca 2005

Spoštovani jezikoslovci, ker so naši vrhovščeki tako... kšajt, da vse sprejmejo – ponižne dušice in hlapčiči! – kar na evropskem vrhu ukažejo in zapovejo, bi rada vedela, kako bomo pisali in sklanjali evropsko valuto v množini. Brala sem v literarni prilogi turinskega časopisa La Stampa, da euro (z nespremenjeno končnico o) velja tako za ednino kot za množino, navadni Italijani ga sicer lomijo in enemu pravijo euro, ko jih je več – pa po stari navadi kot za franke, šterlinge in dolarje – euri, kar pa je napačno. In jih na to pogreško tudi opozarjajo. Kaj pa mi, kako se bomo mi odrezali, ko bomo imeli v žepu recimo dva euro...ta? In še več? Ali bo le glava po eu...ropsko, konec pa po starem: evro-evri? — ***Jolka Milič*** (jolka.milic@siol.net), 21. marca 2005

Z vindisarji je sploh kriz, vendar njihovega eurorepkanja ne gre jemati pretirano resno. Obliko evro uporabljajo tako juzni kakor vzhodni Slovani, kar znese 58 % povrsine Evrope. Tega se je zavedal ze France Preseren pri pisanju Certomirovega govora. Zato pustimo casu cas! Vse dobre reci pa so tri: ali je skratka narobe, ce k predlogu tocajskega ali vinskega mojstra navrzem se enobesedno obliko nadtocaj? — ***Vlado Nartnik*** (Vlado@zrc-sazu.si), 21. marca 2005

Na zacetku je Accademia dei Lincei sicer svetovala uporabo ednine in mnozine. To je ustvarilo zmedo. — ***Tatjana Rojc*** (tatluc@aliceposta.it), 21. marca 2005

Nekemu geografu, se opravičujem zaradi luknjavega spomina, ste nekateri prav pred kratkim grdo podkurili zaradi cunamija. Tsunami ali cunami, ni pomembno. Mi še vedno uporabljamo subjekt in objekt, subjektivno in objektivno ter nam je, priznam, čisto vseeno, ali napišemo Aristotel ali Aristoteles. Zato sem si trdno obljubila, da se ne bom predrzno vtikovala v nemojo stroko in ne bom nič napisala na temo vse bolj razširjenega in motečega načela 'piši kao što govoriš'. Bila je težka odločitev, ker me mrzlo strese ob Filadelfiji, Misisipiju in podobnih čudnih imenih, saj spomin žalostno odtava v študentske čase, ko smo brali strokovno literaturo v srbščini in se, bruci, mučili z Viljemi Džemsi, Persi in Nićeji. Obenem se začudeno sprašujem, če Filadelfija in Misisipi, zakaj ne tudi Vošington in Njujork. A kot rečeno, obljubila sem si, da se ne bom vtikovala, ampak se po svoji vesti trudila pisati imena originalno, razen seveda starinskih Dunaja, Trsta, Benetk ipd. Vendar ne morem več, res ne morem več držati jezika, pa še gospa Jolka Milič je vselej inspirativna.

1. Od hude muke se mi je pred dnevi kar zavrtelo, ko je kuhar na tv pripravljal čokoladni mus. Brez komentarja.

2. Nekoč je bilo težko prenesti rok in pank, ampak se sprijazniš, kajne. Z jazzom je to nemogoče. Še posebno, če se v istem napovedniku izmenjujeta jazz in džez. Ne, to gre absolutno čez vse meje sprejemljivega. To je bila zadnja kaplja v prepoln kozarec 'piši kao što govoriš', zaradi katere sem pojedla svojo besedo.

No, ne bom nizala primerov, jih je preveč. Ta čudna slovenjenja so po mojem skromnem nestrokovnem mnenju zgolj izraz slovenske lenobnosti duha. Zakaj si raje ne izmišljujemo nove besede? Zakaj ne bi razpisali državnih nagrad za nove besede? Moji dijaki ji kujejo po tekočem traku, če jih le spodbudim. Ali ne bi bile nove besede boljše, kot te grde spake, ki žalijo uho in oko in um. Kot džez ali Džems ali mus ali Filadelfija. Lepo prosim, ne zapovedujete, da jih moramo tako pisati. Pa brez zamere, nisem strokovnjak. — ***Alenka Hladnik***, prof. filozofije (alenka.hladnik@guest.arnes.si), 15. marca 2005

Sommelier (nadaljevanje)

c) In še rešitev iz zagate, v katero je gospo Jolko MIlič (Kronika SDS 51, str. 20) spravil neki lektor, ker je iz francoščine prevzetemu samostalniku sommelier pri sklanjanju tudi v pisavi podaljševal osnovo z -j- (torej sommelierja, premierja ipd.): gospejino ugovarjanje taki rabi je upravičeno, oporo pa si lahko poišče v Slovenskem pravopisu (v Pravilih § 784 in 967, v slovarskem delu pa na str. 1457). Sprejemljiva rešitev bi se lahko našla tudi za njena dodatna vprašanja ob tej besedi: "Nekje avtor priročnika pove tudi, zakaj so se v različnih državah in tudi pri nas odločili za ohranitev izraza sommelier: Domače izraze za celovito in vsestransko vsebino, ki jo označujemo s tem pojmom, iščejo mnogi strokovnjaki, ki pa doslej niso bili preveč uspešni. Zato tudi v slovenščini uporabljamo tujko, vsaj dokler ne bomo našli primernega drugega izraza. Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati?" — Ni pričakovati, da bi slovenski enologi in podobni strokovnjaki hoteli gospe Miličevi neposredno odgovoriti, čeprav slovenski izraz za omenjeni pojem seveda obstaja – to je beseda točaj (za žensko točajka). V pomenu navadne strežne osebe ga je skoraj popolnoma izpodrinil natakar (natakarica), zato pa je toliko bolj prost s svojim drugim pomenom, v SSKJ predstavljenim takole: "visok uslužbenec, navadno na vladarskem dvoru, odgovoren za strežbo s pijačo" stregli so pod nadzorstvom stolnika in točaja "naslov za plemiča" bil je imenovan za dvornega točaja. Naj dodam še sodobno ponazoritev iz Slovenskega pravopisa: točaj v belem suknjiču. Seveda že slišim celo vrsto pomislekov, pisec omenjenega priročnika, profesorji na gostinskih šolah in tisti Slovenci, ki so si že (v tujini?) pridobili francosko zveneči poklicni naslov, pa se bodo najbrž namrdnili (kakor so se v času grape fruita nekateri namrdovali ob predlogu za grenivko) in se šli svoje imenitno sommelierstvo. No, tudi s tem bodo vsaj posredno odgovorili na vprašanji gospe Miličeve: Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati? — ***Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 10. marca. 2005

Glede na to, da je francoska beseda prvotno označevala gonjača tovorne živine, se mi niti ne zdi posebno čudno, da se vsi svetovni točaji raje skrivajo za imenitno zvenečim "sommelier"...:) — ***[Vesna Velkovrh Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 12. marca 2005

Spoštovani Miran, Janez Dular me je s točajem prehitel. Z gospo Jolko sva imeli – poznava se že dolgo – lepo razpravo sami, priskočila sem ji na pomoč in predlagala rešitev, ki jo je zaenkrat sprejela. Prav lepa debata je bila. Točaj v smislu, kakor ga je zapisal Dular, mi je prišel nazadnje na misel in ji ga še nisem napisala. Beseda se je očitno izgubila iz pragmatičnih razlogov, somelje (sommelier ...) do slovenskega izraza vinski (velemojster) vsebuje v svoji pomenski "hiši" ves sistem, ki ga mora tak mojster obvladati pri svojem delu in poslanstvu. Uveljavitev točaja bi bila mogoča preko utrditve prvega pojma. Kajti ne gre za natakarja, kakor ga poznamo pri nas, ampak za poklic, ki je mnogo več od tega. Pri sugeriranju poslovenjenih besed za civilizacijske tujke kaže upoštevati zapovrstje prevzemanja, čeprav ni nikoli stoodstotno. A s tem zapovrstjem je nekaj podobnega kot s saditvijo rastlin: pretiravanje marsikdaj prepreči, da bi se rastlina prijela. Pa lep pozdrav. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 12. marca 2005

Mi boste oprostili, ce se se jaz vtaknem v debato o "sommelierju-someljeju"? Beseda "tocaj" bi vsekakor ustrezala, bojim se samo, je malo "nezrela", ker malo pove o delu tega v Franciji zelo spostovanega strokovnjaka. "Sommelier" dela navadno v znani restavraciji ali velikem hotelu ali kaksni drugi ustanovi (ima ga npr. tudi Senat, Drzavni zbor, Elizejska palaca). S cim se ukvarja? Povezan je s pridelovalci in prekupcevalci vin, z njimi se pogovarja o kvaliteti, letinah, moznostih izboljsanja vin, itd; za svojo restavracijo izbira in kupuje vina; in predvsem, v svoji kleti "vzgaja" vina in jih v koncni fazi prinese na dan, torej jih priporoci strankam restavracije, in sicer v zvezi z jedilnikom. Znan kuhar (v Franciji gre za prave zvezdnike) ima navadno "svojega" "someljeja". In se o izvoru besede: "sommelier" prihaja od izraza "bête de somme", torej "vprezna zivina". Najprej se je namrec tako imenoval clovek, katerega naloga je bila, da mesto ali grad oskrbuje s hrano in pijaco. Pa na zdravje! — ***Antonija Bernard*** (ToniaBER@aol.com), 12. marca 2005

Prebrala opombo pod c) spoštovanega jezikoslovca Janeza Dularja, nato pismo Brede Pogorelec, še prej – po navadni pošti – mnenje prof. Janeza Gradišnika, dr. Zoltana Jana in prof. Janka Modra. Pa še koga. Ponovno odkrila, da smo Slovenci skrajni individualisti in zaradi tega se s težavo dogovarjamo in sporazumevamo. Vsak navija za svoj prav in ne popusti niti za las. Ker smo pač taki in nam ni pomoči, bi morali dovoliti vse oblike, čas pa naj odvečne oblike odpihne ali pomete in naj ostane, brez žolčnih polemik, kar bo pač ostalo. Boljšega nasveta nimam pri roki. Ker drugače bomo imeli skoraj nerabne Pravopise, popravljene od Po Pravopisov, popravljene od Po Po Pravopisov itn v nedogled, z rezultatom, da jo bo vsak biksal po svoje, vsivprek pa imel še več jezikovnih težav. Zato bi kazalo, kar na začetku prižgati zeleno luč in pustiti slavce invrabce in kose in srake, da pač žgolijo, čivkajo, se repenčijo in prepevajo po svoje. A povrnimo se k poslovenjenemu sommelier(j)u.

Točaj – točajka zelo lepo zvenita, a naj se še tako trudim, v glavi se mi naslikata čisto navaden natakar in običajna natakarica, ki sta lahko še tako prizadevna in pridna, vendar sta 1000 milj daleč od vinskih okuševalcev, svetovalcev, kletarjev, ekonomov itd, alias vinskih mojstrov. Zategadelj sem svojemu priročniškemu naročniku sporočila tole: Jaz vam še vedno svetujem someljeja/someljejko. Iz tega preprostega razloga:

Če po Sloveniji, z žegnom zadnjega pravopisa, nekaznovano lahko krožijo krupjeji, pa naj se jim pridružijo še someljeji, saj se radi med sabo žlahtajo, in od časa do časa, da se malce razvedrijo od napornega in odgovornega dela, naj jo mahnejo v gledališče in med enim dejanjim in drugim, naj stopijo še v foaje na kakšno pijačo. A naj se izogibajo Kopra, ker tam je nevarnost, da jim ne postreže niti natakar, kaj še točaj, marveč čisto navaden kelnar ali kelnar'ca. V Istri namreč niti Primorske novice (sloviti primorski časopis, ki izhaja že vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih), kaj še navadni (beri nevedni) ljudje, ne vejo, kako se po slovensko imenuje strežno osebje, oni jim kar vztrajno rekajo kelnar in kelnar'ca, pa mirna bosna. In kelnarje in kelnar'ce vsako leto z vsem potrebnim pompom nagrajujejo. Če jim boste prosvetliteljsko omenili, da se kelnarju/kelnar'ci po naše reče natakar(ica) ali točaj(ka), bodo padli na rit od presenečenja. Malo za šalo in malo zares. Pa brez zamere in v premislek. In lep slovenski pravopisni pozdrav: čav, čav.

Post scriptum: Gospod Dular et co, ali ni že skrajni čas, da pozdrav zdravo spravimo iz karantene? Saj je že davno prebolel ošpice in ni več nevaren za okolico. — ***Jolka Milič*** (jolka.milic@siol.net), 13. marca 2005

Gospa Jolka Milič se je prvotno ustavila ob trditvi, da domače izraze za celovito in vsestransko vsebino, ki jo v francoščini zajema pojem "sommelier", iščejo mnogi strokovnjaki, vendar doslej niso bili preveč uspešni. Nejeverno se je vprašala: "Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati?" Sporočil sem ji, da jo že imamo. Z mojim predlogom ni zadovoljna, čeprav ji točaj – točajka "lepo zvenita". Prostora za pomisleke je vedno dovolj (in sem jih pričakoval), ampak če je francoskemu duhu uspelo metonimično premostiti pomensko razdaljo od gonjača vprežne živine do vinskega velemojstra v imenitnih lokalih, bi menda tudi slovenska domišljija zmogla priti do istega cilja z dosti krajšim korakom, tj. od (po SSKJ) "visokega uslužbenca, navadno na vladarskem dvoru, odgovornega za strežbo s pijačo". Točaj-ka se nam kar ponuja, zato nismo več upravičeni postavljati vprašanja: "Je res, da je niste našli?" Vsiliti pa je seveda ni mogoče nikomur. **— *Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 15. marca 2005

Kar zadeva besedo tocaj kot mozni prevod francoskega izraza sommelier, velja opozoriti se na zvezo veliki tocaj (francosko: le grand echanson, le chef des echansons) v zgodbi o egiptovskem Jozefu (1 Mz 40-41). Tezava, ki ostane, pa je slej ko prej v tem, ali je faraonov dvor dovolj imeniten za primerjavo s sodobnimi lokali na Francoskem. Saj sta ze v Koranu (12, 36) veliki tocaj in veliki pek postala zgolj dva mladenica, in to v dvojini, ki jo poznata tako slovenscina kakor arabscina. — ***Vlado Nartnik*** (Vlado@zrc-sazu.si), 15. marca 2005

Ker me tovrstni izrazi (tudi) iz poklicnih razlogov zelo zanimajo, si ne morem kaj, da ne bi pristavila svojega mnenja. "Veliki točaj" se mi zdi imenitna rešitev. (Pravzaprav preimenitna za "plebejska" gostišča – čeprav ne dvomim, da bi se marsikateri gostilničar prav rad primerjal s kakim Ramzesom.) Bojim pa se, da sodobna slovenska kultura – v širšem pomenu tega izraza – za kaj takega ne bi imela posluha. (Kak "veletočaj" pa bi sploh povzročil izbruhe smeha ..:)) Morda pa se – upam! – motim. Splača se vztrajati in ga ponuditi v premislek. — ***V[esna Velkovrh Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 15. marca 2005

Debato o točajih v Slovlitu zaključujeta še dva predloga: točajski mojster (**Zoltan Jan**) in vinski mojster (**Vesna Velkovrh Bukilica**).

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki (pozor, nekateri so že mimo!)

Na SAZU je bil februarja simpozij o **Bratku Kreftu**, ki je bil tudi častni član Slavističnega društva. O njegovi vsebini žal nimamo nobenih poročil. Naj tale notica prenese milo prošnjo, da bi ob prihodnjih dogodkih na seznam malega števila ljudi, ki jih obveščajo, uvrstili tudi Slavistično društvo Slovenije.

Simpozij o **Janezu Trdini** (Mengeš, 29. 5. 1830 – Novo Mesto, 14. 7. 1905). Vabimo vas na znanstveni simpozij o delu narodopisca, pisatelja, zgodovinarja in narodnega buditelja Slovencev in Hrvatov Janeza Trdine. Letos je 175 let od njegovega rojstva in 100 let od njegove smrti. Simpozij organizirata Muzej Mengeš in Oddelek za slovenistiko ljubljanske Filozofske fakultete. Simpozij bo predvidoma 27. in/ali 28. oktobra 2005 na gradu Jablje v Trzinu pri Ljubljani. Teme simpozija niso omejene, lahko pa izbirate med spodnjimi: rodoljubje pri Trdini, svobodoljubje pri Trdini, slovenstvo in slovanstvo pri Trdini, "hrepenenje po prosveti" pri Trdini, praznoverje vs. prava vera pri Trdini, Trdina kot učenec in učitelj, Trdina v očeh Hrvatov, Trdinov spor s hrvaškimi šolskimi oblastmi, Trdinova hrvaško pisana proza in njegova proza o Hrvatih (Bachovi huzari, Orisi in portreti/Obrazi in značaji ...) , Trdinov odnos do žensk oz. Trdinovi ženski liki, Trdinov potopis (Sprehod v Belo krajino), Trdinove verske bajke, žanri Trdinove kratke proze, Obrazi in značaji kot literarna forma, med bajkami in povestmi/ pripovedni postopek v bajkah in povestih, značilnosti Trdinove spominske proze, reakcije na objavo Bajk in povesti, reakcije na objavo Hrvaških spominov, Trdina-Prešeren-Koseski, Trdina v Costovih nemških spominih, Trdina kot kritik Costove knjige Der schnelle Slovene, Trdina in Cervantes, Trdina in Rusija oz. ruski pisatelji, Trdina v očeh romanopiske (roman Ilke Vašte Izobčenec), Trdinov jezik oz. jezikovne posebnosti (dialektalne, arhaične ...), Trdinove pesmi, ali je kaj Trdinove neobjavljene korespondence?, bibliografija del o Trdini.

Svoj politični credo in odnos do ljudske kulture je Trdina izrazil na zadnjih straneh avtobiografskih pisem z naslovom Moje življenje, ki jih je pošiljal v Ljubljanski zvon zadnje mesece svojega življenja: "Navdušenje za politični in vsak drug napredek, za demokratska načela, za humanizem, sosebno pa za slovenstvo in slovanstvo, mi gori v prsih z isto silo kakor pred petdesetimi leti". "Trudil sem se, da stare narodne nazore pomnožim in obogatim z idejami napredujočega časa: z rodoljubjem, svobodoljubjem, slovenstvom, slovanstvom, s hrepenenjem po prosveti in vseh drugih zakladih, ki pospešujejo človeško blaginjo. Obenem pa sem se odločil udrihati po praznoverju, ki se je obesilo na pravo vero ..."

Prijave pošljite čimprej na aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si. Referati naj bodo dolgi do 12 tipkanih strani. Referati bodo objavljeni v zborniku. Zbornik naj bi izšel do začetka simpozija, zato morajo biti referati napisani do konca avgusta 2005. Po prejemu vseh prijav predvidevamo kratek sestanek vseh sodelujočih.

Simpozij je le eden od projektov, ki ga pripravlja Muzej Mengeš. Ostali so: Odprtje Trdinove spominske sobe (stalni razstavni prostor, čitalnica, muzejska trgovina), 130 m2, v upravni zgradbi tovarne Melodija Mengeš (v Trdinovi rojstni hiši) in Trdinove bukvarne (antikavariat). Ilustrirana izdaja Trdinove legende o nastanku in imenovanju Mengša, ilustrirana izdaja legende o propadu Mengeškega gradu, izbor Trdinovih legend (stvarjenje sveta, stvarjenje človeka ...). Izdelava spletne strani o Janezu Trdini; izid spominske poštne znamke in spominskega kovanca.

Organizacijski odbor: diplomirani arheolog **Janez Škrlep**, Muzej Mengeš, Trdinov trg 10, 1234 Mengeš, info@muzej-menges.si; **Aleksander Bjelčevič, Gregor Kocijan, Miran Hladnik**. — ***Aleš Bjelčevič***, 22. marca 2005

V sredo 2. marca 2005 se je ob 17.uri v Vidmu, v kavarni Contarena (trg Liberta, 2), odvijala predstavitev dveh knjig **Fedore Ferluga-Petronio**, redne profesorice hrvaške in srbske književnosti na videmski univerzi, in sicer monografije *Il mondo cosmico di Mikola Šop* (Kozmični svet Nikole Šopa), Forum, Udine 2000, in zbornika *La poesia di Nikola Šop (1904–1982) tra filosofia e cosmologia* (Pesništvo Nikole Šopa / 1904-1982 / med filozofijo in kozmologijo), Marsilio Editori, Venezia 2004. Predstavitev so organizirali videmska univerza, videmska mestna knjižnica V. Joppi in videmski Club Unesco v okviru iztekajoče se stote obletnice rojstva velikega hrvaškega metafizičnega pesnika. Srečanja so se udeležili rektor videmske univerza prof. dr. Furio Honsell, direktor mestne knjižnice dr. Romano Vecchiet, furlanski pesnik Pierluigi Cappello, dobitnik prestižne pesniške nagrade Eugenio Montale za l. 2004, mlada raziskovalka na katedri za hrvaško in srbsko književnost dr. Rosalba Asino in avtorica monografije, oz. urednica zbornika Fedora Ferluga-Petronio. V nabito polni dvorani je občinstvo tako lahko prisluhnilo recitaciji Šopovih pesmi v italijanskem prevodu, prikazu monografije, ki obsega analizo celotnega Šopovega opusa, in zbornika, v katerem je skupina hrvaških, italijanskih in slovenskih Šopovih raziskovalcev pretresla njegovo pesništvo iz različnih zornih kotov: literarnozgodovinskega, filozofskega,

teološkega, kozmološkega in muzikološkega. Srečanje so popestrili glasbeni odlomki iz Šopovih radiodram in iz ciklusa Sanjači (Sanjavci), ki ga je uglasbil hrvaški skladatelj in direktor HNK Mladen Tarbuk. Ob koncu srečanja, ki mu je občinstvo sledilo z veliko pozornostjo, je rektor prof. dr. Furio Honsell izrazil željo, da bi se Šopova poezija čimprej pojavila v italijanskem prevodu v nakladi kake večje, prestižne italijanske založbe. — ***Fedora Ferluga-Petronio*** (fedora.ferluga@uniud.it), 4. marca 2003

Hrvatsko filološko društvo v Reki organizira mednarodni znanstveni simpozij na naslednje teme: slovanski jeziki in književnosti, medslovanski jezikovni kontakti in vplivi, medslovanski literarni stiki in vplivi, slovanski miti in legende v književnosti in v teoriji. Simpozij bo 22.–25. 6. 2005. Prijave do 1. 5. 2005 na naslov milannosic@hotmail.com. — ***Milan Nosić***, 7. marca 2005

Revija *Poligrafi* vabi k udeležbi na strokovnem simpoziju Poetika in simbolika prostora. Simpozij se bo odvijal v prostorih mestnega gradu v Idriji oktobra meseca letos. Natančni datum srečanja bo še določen. Namen simpozija je strokovna osvetlitev problematike, ki zadeva krajinsko in urbano kodifikacijo kulturnega in družbenega prostora v najširšem smislu. Srečanje naj bi omogočilo strokovno izmenjavo mnenj in pogledov različnih strok, ki se primarno ali posredno navezujejo na oblikovanje družbenega in podoživljanje naravnega prostora na Slovenskem. Poleg arhitekture v ta sklop sodijo humanistične in družboslovne vede, od sakralne umetnosti do sociološkega pojma habitus. Načelni vodili, ki naj bi povezovali posamezne referate (do 20 min.), naj bi bili predvsem ugotovitev, da premoreta slovenski krajinski in kulturno pogojeni prostor nekatere izvrstne dragocenosti, ki zahtevajo svoji dobi primerno estetsko in vrednostno interpretacijo. Pri tem namen simpozija ni apologetska obravnava, marveč evidentiranje prostorskih specifik, ki jih premoremo in bi jih bilo škoda izgubiti ali zanemariti. — Drugo vodilo, ki naj služi kot morebiten navdih, pa nam podaja epistemolog in pionirski družboslovni mislec Gaston Bachelard: "Za poznavanje intimnosti je bolj kot določanje datumov pomembna njena umestitev v prostore." (Poetika prostora) V Idriji smo leta 2002 že imeli podoben simpozij na temo alkimije, Ars Magna. V primeru uspešne izvedbe bomo tudi tokrat predstavljene referate objavili v reviji Poligrafi. Naslov in tema nastopa sta prepuščena vaši izbiri. Če vas sodelovanje zanima in ste pripravljeni nastopiti, Vas prosimo za odgovor. Prosimo tudi za povzetek referata (2000 znakov s presledki) in Vaše podatke (ime in priimek, naslov ter elektronski naslov), ki ga pošljete na naslov ars.magna@email.si do 1. julija 2005. — ***Igor Škamperle*** in ***Robert Jereb*** (igor.skamperle@ff.uni-lj.si; robert.jereb@guest.arnes.si), 8. marca 2005

V jezkovni soli Institut de langue francaise (www.ilf.si), kjer poucujejo samo francoscino, zelijo v bliznji prihodnosti zaceti s tecaji slovenscine za materne govorce francoscine, ki živijo v Sloveniji. Zato iscejo dobre profesorje slovenscine, ki bi jih veselilo poucevanje slovenscine kot tujega jezika. Kandidati so lahko diplomirani slovenisti ali studentje slovenistike, pomembno je le, da ze imajo nekaj izskusenj s poucevanjem. Znanje (oziroma veselje do) francoscine je zazeljeno, ni pa pogoj. Zainteresirani naj posljejo ponudbo in zivljenjepis (CV) na naslov: Institut de langue française, Zoisova 8, 1000 Ljubljana. Ponudba in CV naj bosta v slovenščini. — ***Ana Marija Toman*** (anamarija.toman@siol.net), 8. marca 2005

V soboto, 5. 3. 2005, je bil v Delu objavljen razpis za naslednja prosta delovna mesta lektorjev/lektoric slovenščine na tujih univerzah v Gradcu, Avstrija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje nemškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot drugega/tujega jezika;
v Moskvi, Rusija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje ruskega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;
v Nottinghamu in Londonu, Velika Britanija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje angleškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;
v Tübingenu, Nemčija, za čas od 1. 4. 2005 do 15. 9. 2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje nemškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;
v Zagrebu, Hrvaška, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje hrvaškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika. — Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa v DELU na naslov: Filozofska fakulteta, Kadrovsko-pravna služba, Aškerčeva 2, Ljubljana. Dodatne informacije na tel. št.: (01) 241-86-75. — ***Mojca Nidorfer Šiškovič*** (Mojca.Nidorfer@ff.uni-lj.si), 7. marca 2005

Http://www3.villanova.edu/augustinianinstitute/main/PMR.htm – Villanova Univeristy vabi na konferenco o srednjeveških študijah, renesansi in reformaciji.

Prisrčno vas vabimo na mesečno srečanje Jezikovnotehnološkega abonmaja (po domače JOTE), na katerem bo predavala **Jana Zemljarič Miklavčič**, tema predavanja pa bo Korpus govorjene slovenščine. JOTA se bo delila v torek, 15. 3. 2005, ob 18.00 na Centru za slovenščino, stavba Univerze v Ljubljani, Kongresni trg 12, v drugem

nadstropju. Povzetek predavanja najdete na http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html. — ***[Špela Vintar]*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 10. marca 2005

Prijazno vabljeni na Večer slovenske kulture v Kanalski dolini (Slovensko kulturno središče Planika / Centro Culturale Sloveno Stella Alpina, Ulica/Via Pontebbana 28, 33010 Ukve/Ugovizza (I), http://www.planika.it, info@planika.it), ki bo 11. marca 2005 ob 19.30 v Beneški palači v Naborjetu. Letošnji večer bo izzvenel ob prebiranju poezije Daneta Zajca, ki jo bodo najprej predstavili otroci, slušatelji izbirnih tečajev slovenskega jezika pri Slovenskem kulturnem središču Planika, sledil pa bo recital Ogenj v ustih v izvedbi slovenskega igralca Janeza Škofa in samega pesnika Daneta Zajca. Slišali bomo tudi prevod Zajčevih Vrat v japonščino, ki nam ga bo predstavila mag. Nagisa Moritoki. — ***Rudi Bartaloth***, predsednik/presidente, 9. marca 2005

Literarni večer "Sredica sredine misli", sreda, 16. marec, ob 20h. Gosta bosta pesnik **Dane Zajc** in igralec **Janez Škof**. Srečanje bo vodil **Zlatko Zajc**. Ta literarna srečanja so ob sredah sredi meseca in gostijo literate, ki so si že zagotovili vidno mesto v novejši slovenski literarni zgodovini. Literarni večer bo potekal v Muzeju novejše zgodovine (Cekinov grad v Tivoliju), Celovška 23. Vstop prost.

Pa še vabilo iz tedenskega eInformatorja ŠOU (www.sou-lj.si): Študentski literarni večer sreda, 16. marec, ob 21h Iztok Osojnik bo predstavil svojo pesniško zbirko *Gospod Danes*, pesnica **Taja Kramberger** pa svojo pesniško zbirko *Žametni indigo*. Pogovor bo vodila Lidija Dimkovska. ŠKD Daktari, Krekov trg 7, Ljubljana. — Obe vabili poslal ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 14. marca 2005

Asociacija Velenika, Študentska založba Litera in Ustanova Velenjska knjižna fundacija zbirajo predloge za Pretnarjevo nagrado 2005 ambasadorju slovenske književnosti za trajnejše, večletne ali enkratne pomembne prispevke pri mednarodnem književniškem povezovanju oz. uveljavljanju slovenske literature po svetu. Kandidate za nagrado lahko predlagajo slovenska in tuja književniška združenja, kulturne, znanstvene, izobraževalne idr. ustanove oz. organizacije ter državljani Slovenije in tuji književniki osebno. Predloge z utemeljitvami, navedbo statusa in naslova kandidata ter predlagatelja pošljite priporočeno na naslov: Asociacija Velenika, Cesta talcev 18a, 3320 Velenje, Slovenija (s pripisom "PNASK '05") do 14. maja 2004. Na podlagi pisno prejetih in utemeljenih predlogov bo nagrajenca izbrala posvetovalno-organizacijska skupina za podelitev nagrade. Pretnarjeva nagrada bo slovesno podeljena 10. junija 2005 ob zaključku IV. Herbersteinsko-Líterinega srečanja slovenskih književnikov v Velenju. Nagrado financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Organizatorji vabijo k pokroviteljstvu podelitve nagrade mednarodno ugledno ustanovo oz. podjetje. Informacije: kplza@velenika-stropnik.si; info@zalozba-litera.org. — ***Jana Skaza*** (jana.skaza@zalozba-litera.org), 24. marca 2005

V soboto, 26. aprila 2005, se je v dvorani Prešernovega gledališča Kranj z zaključno slovesnostjo končal 35. teden slovenske drame. Podelili so tri nagrade: Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev slovenskega dramskega besedila, Grün-Filipičevo priznanje za dosežke v slovenski dramaturgiji in Grumovo nagrado za najboljše novo dramsko besedilo. — Med desetimi uprizoritvami, ki jih je za 35. TSD izbral selektor Matej Bogataj, je tričlanska žirija – s predsednico Nežo Maurer na čelu – za dobitnika Šeligove nagrade razglasila dramo *Hodnik* Matjaža Zupančiča v izvedbi SNG Drama Ljubljana in Kulturnega društva B-51 (mimogrede: Zupančičevo besedilo je pred dvema letoma na 33. TSD dobilo že Grumovo nagrado). Grün-Filipičevo priznanje je Tomaž Gubenšek v imenu petčlanske žirije podelil Alji Predan, dramaturginji Mestnega gledališča Ljubljanskega, urednici Knjižnice MGL in prevajalki. Žirija za Grumovo nagrado je med več kot štiridesetimi besedili, prispelimi na anonimni natečaj za Grumovo nagrado 2005, pred začetkom TSD izbrala sedem najboljših, na sinočni sklepni prireditvi pa nagrado podelila Matjažu Briškemu za dramo *Križ*, grotesko z religiozno tematiko in nekoliko strniševskim priokusom. O tem, kako hitro in učinkovito je lahko uprizarjanje slovenskih dramskih besedil, veliko pove podatek, da so od sedmih dramskih besedil, nominiranih za Grumovo nagrado 2005, kar tri že doživela tako uspešne odrske uprizoritve, da so bila hkrati v igri tudi za Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev; to so monokomedija Saše Pavček *Al' en al' dva*, drama Boštjana Tadla z baudelairovskim naslovom *Anywhere Out of This World* in absurdna komedija Matjaža Zupančiča *Bolje tič v roki kot tat na strehi*.

Kaj se je sicer dogajalo minuli teden v Kranju? V okviru 35. TSD se je v devetih dneh (od 18. do 26. marca) v Kranju in bližnji okolici na odrih zvrstilo sedem (od desetih uvrščenih) iger iz tekmovalnega programa za Šeligovo nagrado, v mednarodnem programu pa sta se odvrteli dve slovenski drami v izvedbi tujih gledališč (komedija Vinka Möderndorferja *Mama je umrla dvakrat* v izvedbi slovaškega Gledališča Jána Palárika in drama Evalda Flisarja *Nora Nora* v odmevni izvedbi gledališča Al-Soradk Pavilion Group iz Kaira). *Nora Nora* je sicer lanskoletna dobitnica Grumove nagrade za najboljše slovensko dramsko besedilo, v letošnji sezoni jo je krstno uprizorilo Prešernovo gledališče Kranj, ki pa glede na hudo konkurenco očitno ni bilo tako dobro, da bi mu ta uprizoritev prinesla Šeligovo nagrado. Sklepno slovesnost letošnjega TSD so izdatno popestrili igralci

kranjskega gledališča s uprizoritvami kratkih odlomkov iz besedil, nominiranih za Grumovo nagrado; sodeč po prikazanem bo za odrsko bizarnost v prihajajočih gledaliških sezonah poleg že omenjenega Matjaža Briškega nedvomno poskrbel Vinko Möderndorfer s svojo novo dramo *Mrtve duše*. Zaključek sinočne prireditve je popestrila še monodrama Roka Vilčnika (znanega pod psevdonimom rokgre) z naslovom *Pavlek* v izvedbi Mestnega gledališča Ptuj. Minuli teden v Kranju potekale tudi delavnice dramskega pisanja, ki so jih mdr. vodili priznani tuji gledališčniki. Več o Tednu slovenske drame na http://www.presernovogledalisce.com/tedenslovenskedrame. — ***Matjaz Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 27. marca 2005

29. marca 2005 bo ob 17.30 uri v Cankarjevem domu predavanje **Noama Chomskega** Force, law and the prospects of survival (Sila, zakon in možnosti za preživetje). Vstopnic že zdavnaj ni več na razpolago, ga pa bo mogoče spremljati preko interneta.

Ljudje

Spoštovani, sporočam Vam, da je umrl prof. **Stane Mihelič**, častni član vašega slavističnega društva. — ***Breda Mihelič*** (breda.mihelic@urbinstitut.si) preko ***Zoltana Jana*** (zoltan.jan@siol.net), 14. marca 2005

Umrl je eden od predvojnih nestorjev Slavističnega društva Slovenije – menda so jim rekli ustanovni člani (leta 1935) [...]. Profesor **Stane Mihelič** je bil v petdesetih letih eden verjetno zadnjih inšpektorjev za vso Slovenijo, v šestdesetih je bil dolga leta do upokojitve strokovni povezovalec učiteljev in profesorjev na zamejskih slovenskih šolah na Tržaškem in je organiziral naša srečanja, bil je nekako tudi "boter" Toporišičevih štirih zvezkov v šestdesetih letih. Spada v generacijo okrog Marje Boršnik. Jutri bo njegov pogreb, mislim, da bi bilo prav, če bi se ga društvo spomnilo [...] — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 14. marca 2005

Na slovenistiki in slavistiki Filozofske fakultete v Ljubljani so do februarja diplomirali **Viktorija Bizjan, Alenka Brovč, Anita Felc, Romana Šarec, Senja Školc** in **Janoš Železnik**.

Nace Polajnar, direktorat za šport na Ministrstvu za šolstvo (levo spodaj na sliki na prvi strani *Dela* 9. marca 2005, skupaj z ministrom Zverom).

Prosim za sveže naslove naslednjih prejemnikov Kornike: **Robert Feliks Titan, Jana Zeni, Rok Kvaternik, Katjuša Knez**.

Častni član društva akademik prof. dr. **Anton Vratuša** je praznoval 90.-letnico. Čestitke! Gl. tudi članek **Janeza Stanonika** v Delu 26. marca (http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=6c7cd42249d9061e235a992d781759ed04&source=Delo).

Varia

Da nizam bisere
na vrvico ljubezni,
praviš –
bele, črne, osmojene,
tebe, njega
in še koga vmes.

Da, nizam bisere
na vrvico ljubezni –
in z vsakim,
ki me nate spomni,
kane solza
na ugasli kres.

Med naročnike en dva tri, ven pa nikakor ne ali kako Slavistična revija vztrajno zasleduje svojega bralca.
Ponovno se vam oglasam v zvezi z odpovedjo narocnine Slavisticne revije. Priblizno pred stirimi leti, ko sem se prvic preselila, sem prvic odpovedala Slavisticno revijo, in sicer pisno. Nato ste mi jo zaceli posiljati ponovno po enem letu, kljub moji prvi odpovedi, poleg tega sem se potem se preselila v drugi kraj, in sem jo spet pisno

odpovedala. Pred pol leta mi je oce zopet prinesel 1 izvod revije, zato sem vam poslala elektronsko sporocilo in sem z vami osebno dogovorila, da mi boste prenehali posiljati revijo. Danes pa sem jo dobila ponovno, s tem da sem se medtem preselila se dlje, in ne vem, kdaj je prisla. Prosim, da uredite omenjeni nesporazum, da ne bom slucajno kdaj v prihodnosti dobila kaksen racun za revijo, ki sem jo ze zdavnaj odpovedala, poleg tega pa niti ne dobim vseh izvodov ali pa jih dobim sele cez nekaj mesecev prek posrednikov, saj zivim v drugem kraju. Hvala ze vnaprej. — [*Knnnn Lnnnnn*]

Vprašanje brez obljube nagrade: Kje pri Cankarju se že smrt razjoka nad Slovencem? Saj ni smrt, je le Jezus. Toda v katerem delu?

Objave

Okrog poezije: na svojih straneh gostim brezplačno e-verzijo pesniške zbirke *Napis nad mestom* **Mojce Pelcar Šarf**: http://www.jaka.org/2005/mps/. [Obvestilo za medije je na http://www.jaka.org/2005/mps/mps_napis-nad-mestom-2.doc.] — **Jaka [Železnikar]** (http://www.jaka.org/), 24 marca 2005

Razveselila me je nova, sicer nekoliko suhcena številka Slavistične revije in na dušek sem prebral vse, kar je povezano z literarnimi vedami: poleg imen urednikov še podatke o eni publikaciji iz rubrike V oceno smo prejeli. Sprašujem se, ali je pri nas izginila literarna zgodovina (in ostale literarne vede) ali je uredništvo ostalo brez sodelavcev. Upajmo, da bo vstajenje seglo preko ustaljenih okvirov še kam. — ***Zoltan JAN*** (zoltan.jan@siol.net), 25. marca 2005

Mala šola opismenjevanja

Tiskanje strani z interneta ali nasveti bistroumnega skopuha. Zgodi se, da nam je kakšna reč na internetu tako všeč, da jo hočemo takoj imeti še na papirju. V brskalnikovem meniju najdemo ukaz Natisni in nepremišljeno kliknemo nanj. Iz tiskalnika se začnejo valiti brezštevilne strani dokumenta, od katerega smo na zaslonu videli samo začetek, pa še na desnem robu manjka za 2 cm besedila, medtem ko je na levi nepotrebna bela praznina. Če želimo s papirjem varčevati ali sploh iztisnjeno obvladati, označimo z miško na spletni strani samo tisti del besedila, ki nas zares zanima. Pomodreno besedilo spravimo v spomin s ctrl + c (krmilka + c), se z alt + tab (izmenjalka + tabulator) preselimo v Word, ki smo ga prej odprli, in tam odložimo besedilo s ctrl + v. Zdaj ga še tu ozačimo, zamenjamo prevelike črke z manjšimi (Oblika, Pisava, Velikost), zmanjšamo razmik med vrsticami (Oblika, Odstavek, Razmik vrstic, Enojno), zmanjšamo še prerazkošne robove (besedilo mora še vedno biti označeno – ctrl + a: Datoteka, Priprava strani, Robovi, določimo po 1 cm levo, desno, zgoraj in spodaj). Posebej razgibane spletne strani oskubimo s posebnim kopiranjem. Potem ko smo v brskalniku shranili označeni del strani (Urejanje, Kopiraj ali ctrl + c), ga v Wordu odložimo preko menija Urejanje, Posebno lepljenje, Neoblikovano besedilo.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica ...

Ime in priimek:
Natančen zasebni naslov:
Elektronski naslov:
Ustanova/zaposlen na:
Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si) Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vas, da sporočite svoje e-naslove oz. se priključite strokovni diskusiji na http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

... in poziv

Spoštovani slavisti in drugi prejemniki tegale poziva, zadnja stran Kronike s prijavnico in pozivom za plačilo članarine vas sicer redno spominja, da ima življenje tudi materialno plat, enkrat na leto pa je navada k obnovitvi članstva (in plačilu članarine) pozvati tudi takole. Ker je pridobivanje državnih subvencij vedno bolj negotovo in nezadostno, je postala pobrana članarina eden izmed glavnih virov za delovanje društva. V preteklih letih je bilo članov društva blizu 1000 in naša želja je, da se ne ospe. Vabim vas, da se kot člani vključite v društveno življenje in pomagate pri sprotnem obveščanju in povezovanju (v *Kroniki* in *Slovlitu*), pri Cankarjevem tekmovanju, znanstvenem in strokovnem publiciranju (v *Jeziku in slovstvu, Slavistični reviji*, Slavistični knjižnici), na letnem kongresu in v društevnih sekcijah (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html). Prosim vas, da na nakazilo napišete svoje polno ime in naslov, meni pa sporočite elektronski naslov, kamor vam bom pošiljal društvena obvestila. Članarina ostaja enaka lanski, 3800 sit. Tistim, ki ste jo poravnali že pri svojem pokrajinskem društvu ali jo že nakazali na žiroračun ZSDS, se opravičujem za nepotrebno vznemirjanje, prav tako tudi častnim članom. Z lepimi pozdravi,
Miran Hladnik

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 5. 2005

Letnik 9, št. 53

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika53.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika53.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Odzivi

Častnim članom in drugim posameznikom, ki prejemajo društveno Kroniko kot recenzijski izvod, smo se dolžni ponovno opravičiti za položnico, ki je bila priložena prejšnji številki. Seveda bi se dalo urediti tudi tako, da bi položnice ne prejeli, vendar bi to zahtevalo oblikovanje dvojnega seznama članov, za kar je zmanjkalo časa. — ***miran***

Odgovor spoštovanemu dr. Janezu Dularju na pripombo o 16. Primorskih slovenističnih dnevih (PSD), obj. v Kroniki št. 52, str. 5. Presenetila sta me Vaše zanimanje za PSD in avtoritarna drža v komentarju, "organizatorji si ne bi smeli privoščiti tako enostranske zasnove srečanja". Pregledujem programe vseh šestnajstih srečanj, na katerih smo se primorski slovenisti, člani SD Koper, SD Nova Gorica in Trst-Gorica-Videm samo trikrat odpovedali jezikovnim in jezikoslovnim temam, pa na nobenem seznamu referatov od leta 1990 do 2005 ne najdem Vašega imena. Kako je mogoče, da med različnimi temami PSD niste našli nobene pomembne ali vsaj zanimive? Naj jih nekaj navedem: Jeziki v srečanju, Slovarji pri učni uri, Razvijanje narodne zavesti, Jeziki v stiku, Zvrstnost jezika, Posebnosti v sporazumevanju učencev in dijakov, Normiranje jezika v šoli, Slovenščina v primorski javnosti, Jezik ob meji, Jezik učencev in dijakov ob meji, Smeri jezikovnega razvoja mladih, Vključevanje tujejezičnih otrok v slovensko šolo, Izrinjanje slovenščine iz javnega življenja, Narečja in šola itd. Nekaj let sem si kot povezovalka primorskih SD prizadevala, da bi s pomočjo Zavodov za šolstvo in različnih

znanstvenih ustanov bolj sistematično in organizirano raziskovali to področje, vendar ni bilo zanimanja za to. O tem priča tudi korespondenca. To pa ne pomeni, da na PSD niso sodelovali zelo kompetentni raziskovalci. Če Vas bo zanimalo, kdo so, in jih bo urednik Kronike objavil, jih bom z veseljem izpisala iz programov. Vaši pripombi o novogoriški slovenistiki in namišljenih sredstvih za 15 referatov samo dokazujeta, da ne poznate PSD. Novogoriška slovenistika se za sodelovanje na PSD namreč prav toliko zmeni kot dosedaj Vi. Veseli bomo, če boste sodelovali na PSD 2006. — ***Marija Mercina*** (marija.mericna@guest.arnes.si), v Novi Gorici, 10. 4. 2005

Komentar k pikri pripombi mag. Marije Mercina glede sodelovanja novogoriške slovenistike na Primorskih slovenističnih dnevih ("Novogoriška slovenistika se za sodelovanje na PSD namreč prav toliko zmeni kot dosedaj Vi."): ni mi sicer znano, s kom se je – če se je – kolegica pogovarjala o sodelovanju na novogoriški slovenistiki, vsekakor pa bo med sodelavci in predavatelji na tej ustanovi brez težav prepoznala vrsto referentov na Primorskih slovenističnih dnevih. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 11. aprila 2005

Res je: doslej nisem še nikoli sodeloval na Primorskih slovenističnih dnevih. Še hujše: ne morem zagotoviti, ali se jih bom sploh kdaj udeležil (človek pač ne zmore vsega, kar bi rad, pa naj ga tisto še tako zanima). Ampak ali je dejavna udeležba na tej prireditvi (z referatom ipd.) pogoj za to, da bi človek smel reči kaj kritičnega o njeni letošnji vsebinski zasnovi? Kolegica Marija Mercina – njeno strokovno in organizacijsko delo zelo cenim – je skrbno pregledala programe vseh dosedanjih srečanj in ugotovila, da so se prireditelji "samo trikrat odpovedali jezikovnim in jezikoslovnim temam". Pomenljivost tega podatka bi bilo mogoče realno presojati le v razmerju do manjkajočega primerljivega podatka, kolikokrat so se prireditelji v istem obdobju odpovedali literarnim temam. Za zdaj torej ostajam pri mnenju, da si tako enostranske zasnove srečanja kakor letos "ne bi smeli" privoščiti nobenkrat. Presojo, ali je javno izražanje takega mnenja znamenje "avtoritarne drže", pa prepuščam bralcem slovlitovskih strani. — ***Janez Dular*** (Janez.Dular@gov.si), 12. aprila 2005

Filozofska fakulteta danes in nikoli več

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je v okviru bolonjskega načrtovanja novih študijskih programov pojavil predlog pedagoškega paketa predmetov, ki naj bi zavzemal kar 60 kreditnih točk (pribl. 750 ur, tj. kar četrtino vseh ur ali eno leto študija). Gre za 2,4-kratno povečanje glede na dosedanjo pedagoško obremenitev študentov, kar se seveda lahko zgodi le na račun ostalih, matičnih strokovnih vsebin, saj študentovega urnika ni mogoče raztegovati preko dogovorjenega obsega. Čeprav predlog še ni dobro zakrožil med ljudmi in ga mnogi še niso utegnili prebrati, pogrešam nemudnega energičnega odziva, ki bi ga moral tak radikalni tekst sprožiti med nami. Gre namreč za poskus korenitega spreminjanja temeljnega koncepta humanističnega študija na Filozofski fakulteti. V grobem povzeto: gre za spreminjanje Filozofske fakultete v učiteljišče, torej za ravno nasprotno prizadevanje kot pri mariborskih kolegih, ki svojo Pedagoško fakulteto spreminjajo v Filozofsko fakulteto.

Predlog skuša menda ustreči študentskemu povpraševanju po pedagoškem znanju, po nepotrebnem in zavajajoče pa se sklicuje na bolonjsko regulativo, ki glede reguliranih učiteljskih poklicev ni naredila še nič, in na državo, ki da ima pravico po svoje določiti delež pedagoških predmetov na univerzitetnih pedagoških študijih (po posredovanju pedagoškega lobija pač; o akademski avtonomnosti pa tokrat nič).

Sam se odločno zavzemam za to, da kvota pedagoških ur za profesorski poklic ostane na dosedanji ravni (vendar naj postane kvalitetnejša, manj teoretična in bolj uporabna, manj splošna in bolj vezana na konkretne študijske smeri). V slovlitovsko diskusijo ponujam dilemo zato, da bi spodbudila načelno refleksijo o tem, kam táko radikalno spreminjanje Filozofske fakultete vodi, posebej zato, ker do organiziranega razpravljanja o tem v fakultetnih organih še ni prišlo.

Zadnjega poskusa pedagogizacije Filozofske fakultete se spomnim z začetka 80. let, vendar ga je t. i. "znanstvena" frakcija na FF tedaj uspešno ustavila. V pojasnilo svojega stališča moram dodati, da sem sam slovenščino študiral pedagoško in da iz pragmatičnega premisleka tudi današnjim študentom priporočam vpisovanje na pedagoške smeri in prepis z nepedagoške na pedagoško smer. Zato vnaprej zavračam morebitne sume, da mi gre za "slonokoščenistolpizacijo" humanističnih študij. Ravno nasprotno: največ ugovorov sem do zdaj doživel prav zaradi svojih pragmatičnih pogledov na študij slovenistike. Podjetni pohod pedagoških interesov pod krinko bolonjskih reform pa dojemam kot usodno spreminjanje dosedanjega ravnotežja med kritičnim in uporabnim mišljenjem, ki je značilno za našo Filozofsko fakulteto. Gre torej za predlog spremembe inštitucionalne identitete in identitete vrste humanističnih disciplin na FF. Moje vprašanje se glasi: ali za njihovo nadaljnjo eksistenco res ne vidimo druge možnosti, kot je radikalna pedagogizacija? — ***miran***, 12. aprila 2005

Spoštovani Miran Hladnik! Vaše stališče podpiram in želim, da s pobudo uspete. V slovenskem prostoru je ljubljanska slovenistika nosilka izročila, ki se je na organizirani univerzitetni ravni začelo z letom 1919; v luči tega izročila je treba videti naše naloge. Pritiski, o katerih pišete, so za nas toliko nevarni, ker univerzalnega modela univerze ni, četudi je splošna teoretska raven primerljiva. Postavlja se vprašanje: komu je univerza predvsem namenjena in za koga razvija in širi znanje. O tem vprašanju je doslej zelo dobro pisal rektor prof. J. Mencinger in še nekateri. Sama sem prepričana, da je namenjena slovenskemu prostoru – in da moramo s teh stališč študij stalno razvijati in ga dopolnjevati, ne pa spreminjati zaradi vsiljenih "interesov", ki so le zamišljeni in ne preverjeni v razvoju. Zdajle ne utegnem več razpravljati in je ta zapis mišljen samo kot podpora. Seveda pa sem proti "katekizemskemu" študiju, o katerem bi morali več razpravljati. Diplomant naše univerze bi moral sam obvladati toliko teorije, da bi lahko kritično vstopal v stroko in tudi k sosedom. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 12. aprila 2005

Dragi Miran, trenutno se razmeroma malo ukvarjam z našimi programi. V neki preteklosti sem zapisala nekaj kritičnih misli o načinu in z njim zvezano koristnostjo predavanj splošnih pedagoških predmetov, vendar pa mislim, da bo o deležu didaktične sestavine študijev na FF potrebno bolj temeljito premisliti. Kakovost in obseg te sestavine bosta naše študente kvalificirala za mednarodno in evropsko poučevanje in udejstvovanje. To pa pomeni, da jih bo nezadosten delež oz. odstotek pod splošno sprejetim normativom diskvalificiral za tako delo. Našim diplomantom so pri prijavah za poučevanje že ugotovili, da nimajo predpisanega in zahtevanega obsega didaktičneih znanj in prakse. Ali želite, da diplomanti slovenistike ne bi učili zunaj naših meja? — ***meta [Grosman]*** (meta.grosman@ff.uni-lj.si), 12. aprila 2005

Upam, da bodo snovalci sprememb dobro premislili, preden bodo uvajali korenite spremembe, o katerih se ze precej casa govori in pise. Kar zadeva paket pedagoskih predmetov, ugotavljam, da na zalost precej ur, ki smo jih imeli na urniku, ni prineslo zelene kvalitete; Drugace povedano, prevec ur, prevec teorije in premalo konkretnega. Prav ure pedagoskih predmetov zelo obremenijo studentov urnik (vsaj kolikor iz izkusenj vem, je 3. letnik prava katastrofa, ceprav bi lahko nekatere vsebine mogoce premestili ze v drugi letnik). Poleg tega se ure teh predmetov prekrivajo s predavanji strokovnih vsebin, ki jih student pravzaprav studira, kar je precej standarden problem na Filozofski fakulteti. Kvota ur pedagoskih predmetov (pisem za splosne, ne za specialne didaktike) je vsekakor dovolj obsezna, ce bi bile le vsebine dobro izbrane in se ne bi podvajale. Tako se prav hitro zgodi, da student vsaj trikrat poslusa dolocene vsebine (taksonomske stopnje, Bloom, cilji ...), in jih mora, ker je udelezba obvezna, o – po mojem mnenju – tudi kljucnih znanjih v pedagoskem procesu pa komaj slisi, ce sploh (legastenija, pravilniki, delo s slabovidnimi, slabo slisecimi ucenci in podobnimi temami, na katere naletis takoj, ko prestopis prag sole). Ce povzamem na kratko – po mojem mnenju ni potrebno spreminjati stevila ur, saj tako se ni zagotovljena boljsa kvaliteta, potrebno pa bo najbrz drugace razporediti ure in snov. — ***Katarina Rozman*** (katarina.rozman@email.si), 12. aprila 2005

Ob branju vase elektronske poste v zvezi s predlogom zelo obseznega pedagoskega paketa predmetov so me zasrbeli prsti, zato bi rada napisala nekaj misli s stalisca absolventke pedagoske smeri slovenistike (in nepedagoske zgodovine) na FF, ceprav to ne bo odgovor na vase vprasanje. Rada bi poudarila predvsem to (citiram vase sporocilo): naj postane kvalitetnejša, manj teoretična in bolj uporabna, manj splošna in bolj vezana na konkretne študijske smeri. Problem je v KVALITETI, UPORABNOSTI znanja in ne v obsegu! Moje mnenje je, da bi se dalo tudi v okviru ur, ki so ta trenutek predvidene za dolocen (splosen ali specialen) pedagoski predmet, veliko, veliko bolje izkoristiti, zastaviti drugace, ponuditi uporabne vsebine. Ni vse samo crno, tu in tam je bila tudi kaksna svetlejsa izjema, vendar pa moram priznati, da kljub 4 splosnim in 2 specialnima pedagoskima predmetoma vsem vajam in (sicer zelo skromni) obvezni praksi navkljub res nisem usposobljena za poklic, za katerega naj bi bila. Dalo bi se povedati se marsikaj predvsem na bolj konkretni ravni, a naj bo zaenkrat dovolj. — ***Andreja [Frankovič]*** (Andreja.Frankovic@email.si), 12. aprila 2005

O bolonjskih spremembah ni več treba razpravljati je naslov članka v današnjem *Delu* (http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=d3d45a3388885367e507688e053aa8b404&t=html&p=14), ki poroča o novih bolonjskih presenečenjih:
a) poslanstvo sodobnih univerz je tudi opravljanje storitev za potrebe okolja,
b) udeležba študentov pri šolnini je neizogibna,
c) večina univerz se odloča za sistem 3+2, zdaj pa točka, zaradi katere povzemam članek:
č) univerze, ki bodo poudarjale svoje izobraževalno poslanstvo (ne pa raziskovalnega), bodo razvrščene v "drugo ligo". Kaj to pomeni za FF, ki se je odločila za intenzivno pedagogizacijo? — ***miran***

Spoštovani kolegi! […] Bolonjska reforma študija. Mislim, da se je treba resno vprašati, kakšni so njeni cilji. Veljavni zakon o univerzi še zmeraj izhaja iz dvojnosti univerzitetnega študija, ki naj bi izhajalo iz raziskovalnega dela in spoznavanja, in bi bilo tako posredovano študentom ne le kot znanje, ampak tudi kot osnova za kritično vseživljenjsko sprejemanje in dograjevanje pogledov na izbrano predmetnost tudi po

končanem študiju itd. Če se je filozofska fakulteta opredelila za pedagoški vidik – bo FF poslej samo posrednik znanja. Na vrsti strok je matična v svetu, to pomeni, da je tako raziskavno področje kakor obseg raziskav zaradi nacionalnih ciljev (o tem se zdaj na različnih koncih veliko piše) večji kot kjer koli drugje, sem spadajo vse tako imenovane "nacionalne stroke", in če bo samo prevajala neko tuje znanje – kdo bo potem raziskoval, s kakšnim ciljem, v Ameriki? Slabost reform je očitno v tem, da si nosilci ne vzamejo dovolj časa prav za to premišljevanje, ki bi moralo zajeti seveda veliko širše in globlje vso s tem povezano problematiko. Pristajati v imenu bogve česa v reformiranje, ki ga bo vrgla naslednja "ideja" od zunaj, je preprosto nevarno in izguba časa. Tu ostaja ideja o "življenjskosti" študija, o kateri je bilo govora, o izbiri "življenjske" problematike. Mislim, da to ne pomeni iskanja nekakšne pedagoške recepture, ampak kvečjemu opustitev spon predsodkov o "znanosti", o "znanstvenem", ki so "akademsko" sfero marsikaj "reševale" pred zaresnimi problemi. A o tem morda kdaj drugič. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 19. aprila 2005

Draga javnost in poljavnost, na Miranovo željo vam dajem na vpogled in okušanje tale srčni izliv, ki ga je omenjeni prejel v posodici osebnega e-pisma. Ob tem izražam še eno, novejše občutenje: aplavz na odprti sceni zasluži prof. dr. **Breda Pogorelec** za svojo zadnjo slovlitovsko debato na temeljno temo, namreč – če bomo tako zelo skrbeli za pedagogiko in ekonomiko vednosti, kdo neki bo znanje sploh "pridobival", kdo bo raziskoval?! (Sam bi k temu dodal: raziskovalo se najbrž še bo, dokler bo to država še približno plačevala, samo kakovost znanstvenih dosežkov bo padla; pa še nekaj bi dodal, ironično: to morda ne bo v nasprotju s trendi, saj se bodo učitelji na ta način uspešno prilagodili študentom in bodo tudi sami padli na nižji nivo – kar že nekaj let opažamo pri študentih, vsaj v povprečju; in še en dodatek, za tolažbo, ali je ironičen, pa ugotovite sami iz sledeče zapleteno strukturirane povedi: kolega z neke britanske univerze, ki je – saj veste, kakšno je stališče otočanov do kontinentalcev – bolonjska reforma sicer še ni zajela, zajela pa jih je globalizacija z lokalno varianto modulov, kreditov in druge "up-to-date" tehnike za trženje znanja in proizvodnjo kadrov, mi je povedal, da je v Britaniji danes postalo zaradi izbirnosti čisto mogoče, da dosežeš naziv doktorja nemške književnosti, ne da bi prebral kakšno Goethejevo delo, da ne govorimo o Wolframu von Eschenbachu ali drugih "kuriozitetah"). Torej, kar sledi, je dobesedna in zvesta – diplomatična! – izdaja mojega pisma Miranu Hladniku z dne 16. 4. 2005.

> dragi miran, podpiram tvoja stališča, z njimi povsem soglašam. žal je moja podpora čisto verbalna, tudi argumentov, oprtih na študij vsakršnih gradiv in programov mi manjka, ampak argumenti itak ne prepričajo nikogar, ko se mašinerija, kakršna je bolonjska, enkrat začne vrteti. a mogoče stvar ni tako brezupna. danes sem v delu bral, da so na pravni fakulteti ubrali edino realistično (čeprav tudi oportunistično) taktiko ob vsiljevanju reform, za katere komaj kdo ve, kdo jih je sploh oblikoval, kakšne reference ima ipd. – biti pri uvajanju evrokardeljanskih domislic tako zelo počasen, da se bo razkrilo, kakšen fiasko je bolonjiranje po celi evropi, in da se bo morala začeti reforma reforme (mogoče celo vračanje v stare, tj. današnje tirnice): prihranimo si čas, živce in energijo, zavlačujmo še mi! ne se bati, ne bo se svet podrl, če ne bomo ujeli rokov. saj imamo toliko samozavesti, da vemo, koliko presežka zaenkrat še premoremo pred potencialnimi, bolj poslušnimi in prilagodljivimi konkurenti. tudi konservativnost je lahko prednost ali, povedano v žargonu pravšnjosti, tržna niša. pedagogiziranje vsega je le stranski proizvod birokratsko-tehnokratske invazije na znanost in univerzo, ki smo jo dopustili s svojim kolaboriranjem z bolonjo (uh, v kakšen leninistični žargon me je zaneslo!) – noben ne mara bolonjske reforme, vsaj jaz ne vem za nobenega, a vsi bolj ali manj po šolarsko pridno sodelujemo. ker so zgoraj tako naročili. kaj pa sami hočemo, se pač ni časa spraševati, tudi volje in idej zmanjka, če je treba ven in ven skakati po direktivah. pa še nekaj teoretičnega za konec tegale bolj ali manj bifejskega šimfanja: mati vsega zla je prenašanje principov iz enega družbenega podsistema v drugega – ekonomija se je vsilila na področje znanosti in visokega šolstva in ju prisilila, da znanje obravnavata kot tržno blago. ker pa so zakonitosti trga povsem kontingenčne, nepredvidiljive, spremenljive, to pomeni, da znanost z univerzo vred izgublja koherenco na osi diahronije, to je v procesih ustvarjanja, samoreflektiranja znanja in samostojnega načrtovanja ciljev svojih praks. to pa vodi k razpadu sistema. pedagogizacija je samo podvrsta panekonomizacije postmoderne družbe, kar pomeni: ne samo, da se bo filozofska fakulteta spremenila v pedagoško valilnico, ampak znanost kmalu ne bo več znanost, četudi se bo še imenovala tako in jo bodo birokrati kot takšno kajpada še vedno klasificirali. — ***marko [Juvan]*** (marko.juvan@guest.arnes.si), 20. aprila 2005

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje! Oglašam se v zvezi z mnenjem Marka Juvana in se mu pridružujem v prepričanju, da potrebujemo raziskovalne in pedagoško-raziskovalne kadre. Povsem se strinjam, da je treba ohranjati visoko raven raziskovanja, to pomeni, da je treba omogočati ustrezne pogoje raziskovalcem ter ohraniti razliko med FF ter Pedagoško fakulteto. Menim tudi, da če je nekaj predmetov namenjenih razvijanju pedagoško-andragoških sposobnosti, naj bodo kakovostno zasnovani (kot npr. izvaja svoj predmet **Boža Krakar Vogel** – študenti spoznajo način in smisel pedagoške obravnave književnega dela). Vse več je MVO otrok. Moje sizifovsko poučevanje v srednji strokovni in poklicni šoli me pogosto pahne v razmišljanje o smiselnosti tega početja. Današnja šola je zasnovana tako, da dijakov NE MOREŠ NIČESAR NAUČITI (o tem pišem, ker zadeva tudi vas, univerzitetni profesorji in raziskovalci):

1. Pravilnik o ocenjevanju določa, da je treba pisne naloge, pri katerih je tretjina ali več izdelkov ocenjenih negativno, ponavljati (dijaki se dogovarjajo, da se pričnejo učiti šele pri drugem preverjanju).

2. Za vsak tak ponesrečen test ali esej je treba napisati analizo vzrokov za neuspeh, oddati ga je treba razredniku in treba je iti poročat k ravnatelju.

3. Če je v razredu preveč nezadostnih ob konferencah, je treba oddati poročilo, analizo (katera poglavja, stopnje znanja itd... so problematične).

4. Pogosto se moramo učitelji zagovarjati in dokazovati, da dijaki res ne znajo dovolj za pozitivno; to moramo početi pred starši na roditeljskih sestankih, seveda pa tudi ravnatelju. Če imamo dokaze, da smo utrjevali snov pred preverjanjem (pisne naloge, domače naloge, učni listi ...), je kritika našega dela usmerjena v kriterij, ki določa, koliko odstotkov je treba doseči za zadostno. Takšno dokazovanje je najbolj neprijetno pred razredom zbranih staršev, ki so prepričani, da učencem tega ni treba vedeti, ker tega ne bodo potrebovali v resničnem življenju.

5. Ob koncu leta nam zaradi prevelikega osipa grozi vodstvo z igubo službe, saj je srednješolske populacije premalo in se pulimo za dijake ... Da, strinjam se, da nivo strahotno pada – posamezniki pa lahko to stanje samo nemočno opazujemo: včasih o naših ocenah odločajo ravnatelji, včasih ostali učiteljski zbor (še posebno, če se učitelj ne drži povsem črke zakona, drugi odločajo o oceni).

6. S socialnimi dvojkami in šnelkurzi pred poklicno maturo se dijaki prijavijo na končni preizkus, nato uspešno znižajo povprečno oceno vseh udeleženih in mnogi med njimi POM tudi opravijo. (Ustni del POM ni zasnovan enotno, torej je v kakovosti znanja še večje odstopanje, ocene postajajo vse bolj subjektivne).

7. In tako dijaki nadaljujejo šolanje, takrat jih dobite vi ...

Dokler bo nezadostno ocenjen dijak nadaljeval šolanje v osnovni šoli in popolnoma brez znanja prišel v srednjo šolo, dokler so normativi takšni, da smo učitelji zasuti z birokracijo namesto s poučevanjem, dokler imamo v strokovnih šolah previsoke normative glede števila dijakov v razredu (da, tudi zato jih je težko učiti in kaj naučiti), dokler bo država jemala za zgled najslabše primere evropskih držav, da bi privarčevala kak fičnik, dokler se učitelji vseh stopenj ne bomo poenotili in se zavedli, da smo vsi v eni kaši in sooblikovali standarde znanj, – je vse zaman. Šele združeni lahko prepričamo državo. (Za zgled bi lahko imeli zdravnike, ki so neverjetno enotni!)

(Srednješolski učitelji smo zaman sporočali svoje mnenje, da se ne strinjamo (zaradi usklajevanja z Evropsko zvezo) z opustitvijo pouka književnosti v triletnih poklicnih programih. Razlogov je mnogo, tudi narodnoohranjevalni; med banalnimi razlogi pa je prehodnost učnih programov, zaradi česar bodo taki učenci nepoučeni o književnosti, ko bodo nadaljevali šolanje v diferencialnem programu. Morda bodo celo nadaljevali šolanje s fakulteto ...)

Težave, s katerimi se soočamo, so konkretne in dolgoročne. Upam, da moj prispevek ne bo razumljen kot jadikovanje utrujene učiteljice [...] — ***Aleksandra Belšak*** (aleksandra.belsak@guest.arnes.si), 20. aprila 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki (pozor, nekateri so že mimo!)

Posredujem razpis za štipendije Ustanove patra S. Škrabca (www.skrabceva-domacija.com), ki ga še nisem zasledil objavljenega na SlovLitu. Prav bo prišel študentom slovenistike, slavistike in klasične filologije. — ***Matjaž [Zaplotnik]*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 27. marca 2005

> Ustanova patra Stanislava Škrabca v skladu z Aktom o ustanovitvi z dne 12. 12. 2003 in Pravili Ustanove patra Stanislava Škrabca z dne 10. 3. 2004 objavlja javni razpis za dodeljevanje štipendij v študijskem letu 2005/2006, in sicer: 1) celoletne štipendije za dodiplomski študij študentom 3. in 4. letnika ter absolventom za področje slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov; 2) enkratne štipendije za podiplomski študij študentom za področje slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov; 3) enkratne štipendije za podiplomski študij študentom – članom Slovenske frančiškanske province Sv. križa. Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo spodaj navedene pogoje. Ad 1) Za dodelitev štipendije za dodiplomski študij slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov lahko kandidirajo kandidati, ki imajo v času razpisa status rednega študenta in so vpisani v 2., 3. ali 4. letnik ali imajo status absolventa z vsaj prav dobro

povprečno oceno (8) in delujejo na področju študija in raziskovanja jezika, kar kandidati dokazujejo s pisnimi mnenji pomembnejših strokovnjakov s posameznih področij, bibliografijo do sedaj objavljenih del ali potrdilom o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave. Ad 2) Za dodelitev štipendije za podiplomski študij slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov lahko kandidirajo kandidati, ki so oziroma bodo v študijskem letu 2005/2006 vpisani na podiplomskem študiju in delujejo na področju študija in raziskovanja jezika, kar kandidati dokazujejo s pisnimi mnenji pomembnejših strokovnjakov s posameznih področij, z bibliografijo do sedaj objavljenih del ali potrdilom o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave. Ad 3) Za dodelitev štipendije za podiplomski študij, ne glede na smer študija, lahko kandidirajo študenti, ki so člani Slovenske frančiškanske province Sv. križa. Prijava za štipendijo mora vsebovati: – vlogo za podelitev štipendije z življenjepisom; – potrdilo o opravljenih izpitih z ocenami in potrdilo o vpisu; – mnenje vsaj enega pomembnega strokovnjaka s področja študija in raziskovanja; – bibliografijo objavljenih del ali potrdilo o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave. Prijave s celotno dokumentacijo kandidati pošljejo priporočeno po pošti na naslov: Ustanova patra Stanislava Škrabca, Hrovača 42, 1310 Ribnica, s pripisom "Razpis za štipendije". Rok za prijavo: do vključno 3. 5. 2005. Prijave, ki ne bodo vložene v skladu z zahtevanimi pogoji in navodili ali ne bodo vložene pravočasno, se ne bodo upoštevale. Izbirni postopek bo izvršen skladno s Pravili ustanove ter načeli pravičnosti. Dodatne informacije so možne na telefonskih številkah 01 / 836 10 95 ali 01 / 837 26 12 vsak delovni dan od 9. do 11. ure. Kandidati bodo obveščeni o izboru najkasneje do 30. 6. 2005.

Napovedi iz tedenskega eInformatorja ŠOU (info@zalozba.org): Torek, 29. 3. 2005, ob 19.00 – Večer oddaje Knjiga mene briga v Jazz klubu Gajo, Beethovnova 8, Ljubljana. Večer bo posvečen 200-letnici rojstva danskega pravljičarja Hansa Christiana Andersena. O avtorju, njegovem življenju in delih bosta govorila Jože Hudeček in Nina Kokelj. Dogodek bo vodila Katja Šulc.

Od torka, 29. 3., do sobote, 2. 4., 10.00–19.00 – Knjižni labirint 2005, V. B. Z. Knjigarna Rimljanka in Študentska založba (http://www.studentskazalozba.si), knjigarna Podmornica sta pripravili pregledno prodajno razstavo tujih knjig pod naslovom Knjižni labirint 2005. Razstavljene knjige so izšle pri najpomembnejših svetovnih založnikih od oktobra 2004 do marca 2005. Približno 5000 knjig prinaša novosti z naslednjih področij: leposlovje in jezikoslovje, medicina, družboslovje, priročniki, turistika in navtika, naravoslovje, humanistika, umetnost, tehnika in informatika, ekonomija. Prodajna razstava bo v paviljonu Jurček na Gospodarskem razstavišču v času sejma POČITNICE 2005. To je tudi razlog, da so dali poudarek ne le na strokovno, temveč tudi na počitniško literaturo – od vodnikov in navtičnih priročnikov do dobrega branja s svetovnih bestseller list. Umetnost prinaša novitete v vseh cenovnih razredih. Velik del razstave bo namenjen izboru novitet referenčnih založb na področju strokovne in znanstvene literature. Kraj razstave: Gospodarsko razstavišče, paviljon Jurček. Vstopnina 700 SIT, za študente 500 SIT.

Torek, 12. 4., ob 19.00 – Literarni večer s pisateljem Sebastijanom Pregljem v knjigarni Tranströmer, Kersnikova 6, Ljubljana. — ***Matjaž [Zaplotnik]*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 28. marca 2005

Slovenistki doc. dr. Jasna Honzak-Jahič in dr. Alenka Jensterle-Doležal iz Oddelka za slovanske jezike v Pragi sta skupaj s Slovansko knjižnico in Veleposlaništvom Slovenije v Pragi 10. 3. 2005 organizirali mednarodni strokovni kolokvij o Edvardu Kocbeku. Prilagam udeležence in naslove prispevkov:

Irena Novak-Popov, Iracionalno v pesništvu Edvarda Kocbeka
Aleš Kozar, Slovinský básník Edvard Kocbek a koncept mytotvorného regionalismu
Hana Chmeliková, Zaklínání slov Edvarda Kocbeka (Básnická sbírka "Hrůza"
Edvarda Kocbeka)
Alenka Jensterle-Doležalová, Telo v prostoru in bližina smrti (Edvard Kocbek, "Strah in pogum")
Ivan Dorovský, Edvard Kocbek v evropském literárním kontextu
Milada K. Nedvědová, Vliv Romana Guardinniho na Edvarda Kocbeka a paralela s českým katolickým básnictvím
Julija Sozina, Lik sodobnika v prozi Edvarda Kocbeka
Radek Novak, Filozof Edvard Kocbek ve veřejnosti
Ada Vidovič Muha, Edvard Kocbek: nazor o slovenskem jeziku
Marko Jesenšek, Jezikovne značilnosti Kocbekove proze Strah in pogum
Jasna Honzak Jahič, Jezik in stil Kocbekovih vojnih dnevniških zapiskov
David Blažek, Překlady díl Edvarda Kocbeka do češtiny
Kamil Valšík, Postavení slovinštiny v meziválečném období — ***Alenka Jensterle-Doležal*** (dolezalova.l@volny.cz), 29. marca 2005

Drage kolegice in kolegi! Ste mlajši od 30 let in se vam ne zdi za malo, da vas razglasimo za mlade? Raziskujete na področju književnosti, jezikoslovja ali v kakšni drugi disciplini humanistike ali družboslovja? Ste prišli do zanimivih rezultatov? Če je tako, vas vabim k sodelovanju na 41. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture. Tema seminarja je Večkulturnost (v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi). Seminar prireja Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; letos poteka od 4. do 15. julija 2005. Udeleženci so tuji slovenistični strokovnjaki in študentje, program je sestavljen iz intenzivnih lektoratov, predavanj, okroglih miz in spremljevalnih strokovnih in kulturnih prireditev. Več na spletni strani centra www.ff.uni-lj.si/center-slo. Ponujamo tri do štiri predavateljska mesta v seriji Parada mladih. Gre za blok predavanj v popoldanskem času. V polurnem predavanju na prepričljiv in kar se da dinamičen način predstavite svoje sveže raziskovalne rezultate, okvirno povezane s krovno temo seminarja. Poslušali vas bodo in se z vami pogovarjali seminaristi in domači strokovnjaki. Predavanje je seveda v slovenščini. Če vas zanima sodelovanje, vas prosimo, da do 15. aprila 2005 na naslov tjasa.alic@ff.uni-lj.si pošljete naslov in povzetek svojega predavanja (v obsegu do 3000 znakov) ter kratko samopredstavitev. O izboru vas bomo obvestili 19. aprila. Avtorji in avtorice sprejetih povzetkov bodo morali nato najkasneje do 15. maja 2005 pripraviti besedilo za zbornik (do ene tretjine avtorske pole), saj seminarski zbornik izide pred prireditvijo. Predavanje in objava sta honorirani po ceniku Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik. — ***Marko Stabej*** (marko.stabej@guest.arnes.si), predsednik 41. SSJLK, 1. aprila 2005

Slovensko društvo za primerjalno književnost in Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU vabita na okroglo mizo Platon v slovenščini. Pogovor bo vodil dr. Vid Snoj (Filozofska fakulteta v Ljubljani), sodelovali pa bodo Gorazd Kocijančič (NUK Ljubljana, prevajalec Platonovih zbranih del), dr. Tine Hribar, dr. Marko Marinčič in dr. Nike Kocijančič Pokorn (vsi s Filozofske fakultete, Ljubljana) ter dr. Boris Vezjak (Pedagoška fakulteta, Maribor). Pogovor, ki je bil sicer napovedan za konec februarja, pa je bil zaradi bolezni sodelavcev preložen, bo potekal v četrtek, 7. aprila 2005, ob 11. uri, v Prešernovi dvorani SAZU, Novi trg 4, pritličje, Ljubljana. — ***Marijan Dović***, tajnik SDPK (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 4. aprila 2005

Historični seminar Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU vabi na predavanje Srce v hlačah – tržaški in koroški prastrah pred Slovenci v popularni kulturi. Aktualno predavanje bo nanizalo uporabo popularnih žanrov: od tiska, karikatur in pesmi do nenazadnje interneta in filma ... – za prenos političnih in etničnih stereotipov. Ustvarjanje manjšini nenaklonjene medijske strategije je konstanta za emocionalizacijo medetničnih odnosov in sredstvo za manipulacijo javnosti v funkciji dnevnopolitičnih interesov. Problem bo predavatelj osvetlil predvsem na primeru političnega in etničnega ozadja v kulturi in v njenem sprejemanju na Tržaškem in na Koroškem. Predaval bo mag. Peter Rustja. Rodil se je leta 1967 v Trstu. Po študiju na tržaški univerzi je vpisal magisterij na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani na temo *Položaj slovenščine v drugi polovici 19. stoletja*. Magistriral je leta 2001. Kot raziskovalec in publicist se ukvarja zlasti z vprašanjem medetničnih odnosov. Objavil je monografijo v dveh zvezkih *Otokar Rybar v dunajskem parlamentu* (Trst, 2001–2003), poleg tega pa v slovenskem in obmejnem tisku stalno izhajajo njegovi strokovni članki. Med Rustjevimi zadnjimi znanstvenimi prispevki omenimo članek Pust v Trstu in okolici na prelomu dveh stoletij, ki je izšel v zborniku *O pustu, maskah in maskiranju* (Ljubljana, 2003). Predavanje bo v četrtek, 7. aprila 2005, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4/II. Splet: http://odmev.zrc-sazu.si/hs/.

Historični seminar Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, ki poteka že vrsto let, je mednarodni multidisciplinarni ciklus vabljenih predavanj, krajših znanstvenih sestankov in okroglih miz, ki ga organizira Koordinacijski odbor šestih raziskovalcev ZRC-a. Namenjen je javnim predstavitvam in diskusiji aktualnih znanstvenih dognanj na različnih področjih znanstvenega raziskovanja, s posebnim poudarkom na humanistiki in družboslovju. Na Historičnem seminarju so načeloma predstavljeni novi in izvirni raziskovalni dosežki izbranih slovenskih kolegov in predavateljev iz tujine. Predstavitve so namenjene širšemu strokovnemu občinstvu in zato krepijo stike med domačimi strokovnjaki, ki delujejo tako na ZRC-u kot tudi na različnih sorodnih ustanovah, ter omogočajo navezavo stikov z vabljenimi tujimi predavatelji oz. predstavniki ustanov. Načeloma se izpeljeta do dve predavanji na mesec. — ***Tatjana Vokič*** (tatjana_vokic@yahoo.com), 3. aprila 2005

V ponedeljek, 11. 4. 2005, bo ob 13. uri v avli Filozofske fakultete predstavitev novega *Velikega angleško-slovenskega slovarja Oxford*; sodelovala bosta glavni urednik slovarja **Simon Krek** in svetovalec za leksikografijo prof. dr. **Dušan Gabrovšek**. Predstavitev sodi v okvir prireditev Dnevi za jezikoslovce, ki potekajo na FF od srede, 6. 4. 2005, do ponedeljka, 11. 4. 2005. V avli Filozofske fakultete je v tem času mogoče s popustom kupiti določene publikacije FF, slovarje DZS in nekaj naslovov drugih založb iz ponudbe fakultetne knjigarne.

Posebna tujejezična številka revije *Primerjalna književnost* "Literature and Space: Spaces of Transgressiveness", ki je izšla pred meseci v papirnati obliki, je sedaj v celoti dostopna tudi na spletnih straneh SDPK (http://www.zrc-sazu.si/sdpk). Posebna številka PKn 2004 je zbornik razprav, nastalih na podlagi referatov z

mednarodnega komparativističnega kolokvija Prostori transgresije: robovi literature, ki ga je jeseni 2003 organiziralo Slovensko društvo za primerjalno književnost, potekal pa je v okviru mednarodnega pisateljskega srečanja Vilenica. (Prim. poročilo Alenke Jovanovski v PKn 2003/2, str. 141–145.)

Razprave iz posebne številke PKn:
Jean Bessiere: A propos de la transgression de la regle a la sémantique et au questionnement. En un commentaire des avant-gardes, de Joseph Conrad, de Carlos Fuentes et de Gertrude Stein.
Jola Škulj: Literature and Space: Textual, Artistic and Cultural Spaces of Transgressiveness.
Dean Komel: Philosophy and the Constitution of the Intercultural Sense.
Jelka Kernev Štrajn: Chateau de Coppet – A Site of Modernity?
Marijan Dović: Literary Repertoire and Interference among Literatures.
Bertrand Westphal: Approches méthodologiques de la transgression spatiale.
Marko Juvan: Spaces of Intertextuality / The Intertextuality of Space.
Darja Pavlič: The Lyric Subject and Space. A Comparison of Romantic and Modern Lyric Poetry.
Bart Keunen: Moralism and Individualism in Urban Fiction: A Deleuzian and Bakhtinian Critique of Spatial Transgressions in Contemporary Crime Novels.
Katia Pizzi: "Self" and the Modernist City: Stelio Mattioni and Trieste.
Igor Škamperle: Space of Changeable Identity and the Margins of Literature.
Igor Zabel: Art at the Limits of the Visible.
(Razprave so izključno v angleškem in francoskem jeziku.) V temle sporočilcu samoglasniki v francoskih besedah nimajo vseh naglasnih znamenj, ki sicer sodijo zraven. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 7. aprila 2005

Vabimo vas k sodelovanju na Prvi slovenski mednarodni fonetični konferenci SloFon 1, ki bo med 20. in 22. aprilom 2006 v Ljubljani in poteka v organizaciji Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša. Konferenca SloFon 1 je prvo znanstveno srečanje fonetikov v Sloveniji. Čeprav je temeljno zanimanje konference fonetika in fonologija slovenščine, so dobrodošle tudi druge, splošnejše teme. V okviru konference bodo organizirana tudi zanimiva vabljena predavanja.

A. Ozadje. Trenutno stanje na Slovenskem na področju fonetike kaže znake povečanega zanimanja. Več desetletij je bilo znanstveno zanimanje omejeno na posameznike fonetike, ne da bi se oblikoval kakšno večje središče te znanstvene discipline (v pedagoškem ali raziskovalnem smislu), kakor ga poznajo v sosednjih in primerljivih bližnjih državah. Jezikovne tehnologije, ki so se začele razvijati v 90., pa vedno znova poudarjajo izrazito pomanjkljivost fonetičnih raziskav na Slovenskem. Zato je naloga fonetične znanosti najprej izpeljati temeljne raziskovalne projekte in izdelati osnovne priročnike (denimo fonetiko), posledično pa izoblikovati pedagoške centre na univerzitetni ravni. Ker je to zaenkrat še neizvedljivo, je optimalna rešitev povezovanje fonetike kot interdisciplinarne vede in fonetikov jezikoslovcev, defektologov, medicinske vede s podpodročji, področje jezikovnih tehnologij. S sinergijskimi učinki bi lahko vplivali na poglabljanje vedenja o fonetiki, posebej še slovenščine.

B. Teme. SloFon 1 zajema široko področje fonetike in sorodnih ved. Nekateri predlagani vsebinski sklopi so tile, vsako s svojimi podpodročji: 1. fonetika slovenščine – eksperimentalnofonetične obravnave standardne slovenščine, akustična, artikulacijska in avditivna fonetika, eksperimentalnofonetične obravnave narečij in nestandardnih govorov, besedilna fonetika; 2. fonetično-fonološke kontrastivne analize – slovensko-tujejezične protistavne (fonetične, fonološke, morfonološke itd.) analize, standardno-nestandardne protistavne (fonetične, fonološke, morfonološke itd.) analize, slovenščina kot drugi tuji jezik; 3. novejše smeri in pristopi – generativna fonologija, postgenerativne fonološke šole, naravna generativna fonologija, naravna fonologija, metrična fonologija, avtosegmentalna fonologija, optimalnostna teorija, fonetika in fonologija, perceptivni vidiki v fonetiki, psihofonetika, sociofonetika, besedilna fonetika, pragmatika, analiza spontanega govora, analiza glasu; 4. fonetika in jezikovne tehnologije – govorni korpus in korpus govora, korpusni viri in fonetična (fonološka) raba, razpoznavanje in sintetiziranje govora, avtomatizacija; 5. interdisciplinarne raziskave – logopedija, foniatrija, klinična fonetika, forenzična fonetika, govorništvo in tehnika govora; 6. druge fonetične in fonološke teme.

C. Vabilo k sodelovanju. Vabimo Vas, da sodelujete na konferenci s svojim prispevkom. Povzetki so v slovenščini in angleščini ter obsegajo od 1000 do 1500 znakov s presledki. (Dalje gl. spletno stran.) Povzetki bodo recenzirani. Objavljeni bodo v zborniku povzetkov, ki bo izšel ob konferenci. Predstavitve bodo v standardnem formatu po 20 minut in 10 minut diskusije. Povzetke pošljite do 15. 11. 2005 na e-naslov slofon@zrc-sazu.si ali na navadni naslov (elektronsko različico in izpis): SloFon 1, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša Novi trg 2 P. p. 306 SI-1001 Ljubljana Slovenija, EU.

Č. Roki. 15. 11. 2005 – oddaja povzetkov, 1. 2. 2006 – obvestilo o sprejetju, povzetkov, 10. 2. 2006 – zgodnja registracija, 1. 3. 2006 – oddaja končne različice povzetkov, 15. 3. 2006 – registracija, 20. 4. 2006 – konferenca.

D. Kotizacija. Kotizacija znaša 20.000 sit (80 EUR). Znižana kotizacija znaša 15.000 sit (60 EUR). Kotizacija za študente je 5.000 sit (20 EUR).

E. Odbori. Organizacijski odbor: Peter Jurgec (ZRC SAZU), asist. mag. Hotimir Tivadar (Filozofska fakulteta v Ljubljani), doc. dr. Primož Vitez (Filozofska fakulteta v Ljubljani), doc. dr. Melita Zemljak Jontes (Pedagoška fakulteta v Mariboru), doc. dr. Andreja Žele (ZRC SAZU), dr. Jerneja Žganec Gros (Alpineon, d. o. o.). Programski odbor: asist. dr. Simon Dobrišek (Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani), Peter Jurgec (ZRC SAZU), red. prof. dr. Zdravko Kačič (Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru), izr. prof. dr. Simona Kranjc (Filozofska fakulteta v Ljubljani), prof. dr. Vesna Mildner (Filozofska fakulteta v Zagrebu), doc. dr. Vladimir Nartnik (ZRC SAZU), red. prof. dr. Rastislav Šuštaršič (Filozofska fakulteta v Ljubljani), asist. mag. Hotimir Tivadar (Filozofska fakulteta v Ljubljani), doc. dr. Primož Vitez (Filozofska fakulteta v Ljubljani), doc. dr. Melita Zemljak Jontes (Pedagoška fakulteta v Mariboru), dr. Jerneja Žganec Gros (Alpineon, d. o. o.) — ***Peter Jurgec*** (peter.jurgec@guest.arnes.si), 7. aprila 2005

Sindikat novinarjev Slovenije poziva vse zainteresirane, da se pridružijo pobudi za ureditev statusa svobodnjakov na področju kulture. S predlogi se obrnite na Igorja Drakuliča, Wolfova 8, Ljubljana, sns@siol.net. [Koliko je pravzaprav svobodnjakov med slovlitovci in člani Slavističnega društva Slovenije? — ***miran***], 10. aprila 2005

3. letnik slovenistov gre v torek 12. aprila na ekskurzijo v Velike Lašče. Cena je 500 sit, odhod ob 11.00 s Kongresnega trga, vrnitev ob 21.00. Ogledali si bodo Levstikovo in Stritarjevo spominsko sobo in se potem peš podali na hrib Sveti Rok, kjer jih bo sprejel Martin Krpan. V Dolnjih Retnjah si bodo ogledali Levstikovo rojstno hišo in lokacije, kjer je ustvarjal Fran Levstik. Na poti bosta za izmučene odprti dve gostilni: pri Matičkovih in pri Kuklju. Zvečer v Velikih Laščah ogled gledališke predstave Juntez. Vabljeni! — 10. aprila 2005

Miran, iz Trnave sem dobil vabilo na mednarodno konferenco o Cirilu in Metodu – Slovaški in Evropi (Cyrillius and Methodius – Slovakia and Europe), ki bo potekala od 25. do 29. maja 2005 na Univerzi Sv. Cirila in Metoda v Trnavi (Slovaška). [...] Čeprav je mrtvečki den za prijavo 31. 3. 2005, organizator pravi, da nam še lahko pogleda skozi prste. Vabilo je sicer v angleščini, prosto po Prešernu pa pravi:

Univerza Sv. C. in M. v Trnavi se imenuje po dveh znamenitih možeh, ki sta pomembna za Slovaško in Evropo. To je tudi vzrok, zakaj pripravljamo mednarodno konferenco ob pomembni obletnici sv. Cirila. Vabimo strokovnjake, ki se ukvarjajo z raziskovanjem življenja in dela obeh velikih apostolov in njune misije na Velikomoravskem. Cirilo-metodijska tradicija je pomembno zaznamovala življenje na Slovaškem in ustanovitev Republike Slovaške. Zaradi tega tudi vabimo strokovnjake s celega sveta, da pri nas predstavijo svoje raziskave. Glavna področja: zgodovina in arheologija, teologija, jezikoslovje, sodobne vede. Glavne teme: Narod, družba in kultura Velike Moravske v času Cirila in Metoda. Duhovna in materialna kultura. Življenje in delo Cirila in Metoda v očeh sedanje Evrope. Pravila Cirila in Metoda o razvoju slovanskih narodov. Pravila bizantinskega poslanstva pri razvoju slovanskih narodov. Krščansko poslanstvo v preteklosti in danes. Cirilo-metodijska tradicija in sodobna teologija. Pomen Cirila in Metoda za razvoj slovanskih jezikov. Od pisave do nacije.

Program: Sreda, 25. 5. 2005: Registracija, sprejem gostov pri županu, otvoritev simpozija, pozdravni govori, plenarno predavanje, sprejem za udeležence simpozija
Četrtek, 26. 5. 2005: Registracija, plenarna predavanja, sprejem pri rektorju in dekanu, delo po sekcijah, večerja
Petek, 27. 5. 2005: Delo v sekcijah, Zaključek simpozija
Sobota in nedelja: Dvodnevna ekskurzija po Moravski in Slovaški (prenočitev na Moravskem)

Kotizacija znaša 30 evrov in ne vključuje nastanitve, za katero morajo udeleženci poskrbeti sami. Prijavo pošljite po e-pošti conference@ucm.sk. Natančnejša navodila dobite po telefonu 00421 33 55 65 277 ali 00421 33 55 65 243. Univerza sv. Cirila in Metoda, Nam. J. Herdu 2, 917 01 Trnava, Slovaška. Povzetek je potrebno poslati čim prej, referate za objavo pa napisati do 15. 9. 2005. Organizatorji: Filozofska fakulteta Univerze sv. Cirila in Metoda, Oddelek za slovaški jezik in književnost, Oddelek za zgodovino, Oddelek za slovanske jezike, Fakulteta za naravoslovje, Fakulteta za množične komunikacije. — ***Marko Jesenšek*** (marko.jesensek@uni-mb.si), 10. aprila 2005

Prireditelji 16. Primorskih slovenističnih dnevov (PSD) 7. in 8. aprila v Kobaridu, na Žagi in Bovcu so želeli dvoje: pregledati (vsaj okvirno) prispevek Primorcev v slovenski literarni vedi in odkriti spominsko ploščo **Antonu Ocvirku** v njegovem rojstnem kraju Žagi. V okviru PSD je 1999 SD Nova Gorica že odkrilo sp. ploščo na rojstni hiši **Dušana Pirjevca** (vpisan je v Solkanu, a hiša stoji v Novi Gorici) in 2002 **Avgustu Žigonu** v

Ajdovščini. Anton Ocvirk, ki je diplomiral l. 1931 na slavistiki in primerjalni književnosti, je kot ustanovitelj *Slavistične revije*, Inštituta za slovensko književnost in literarno teorijo, Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo ter več pomembnih knjižnih zbirk zaslužen tako za razvoj slovenistike kot primerjalne književnosti. Ker je zadnji dve leti država odtegnila financiranje, so PSD časovno zelo omejeni. Prireditelji so se odločili, da jezikovno tematiko prenesejo v naslednje leto. V 16 letih PSD se je to zgodilo tretjič. Po pregledu prijavljenih referatov so se organizatorji znašli v zadregi zaradi njihove številčnosti – presenetljive, saj dela ni mogoče primerno finančno ovrednotiti. V tem je mogoče videti dvoje – zavezanost prostoru, pri udeležencih z Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo pa spoštovanje do Antona Ocvirka, ustanovitelja Oddelka, ter prizadevanje, da bi to zavest prenašali na študente, saj se jih na PSD pripeljalo kar poln avtobus.

16. PSD so bili priložnost za čestitke **Lojzki Bratuž** ob življenjskem jubileju. Njeno znanstveno delo je izčrpno predstavila **Marija Pirjevec** (Literarna zgodovinarka Lojzka Bratuž; ob življenjskem jubileju). Poleg treh okvirnih predstavitev tematike v predavanjih O mejah literarne zgodovine na Primorskem (**Zoltan Jan**) in O začetkih literarne zgodovine na Primorskem (**Branko .Marušič**) in Pomen PSD v povezovanju literarne vede in šolske prakse (mag. **Marija Mercina**) so bili predstavljeni: Žigonovo izročilo v Ajdovščini (**Ksenija Černigoj**), Folkloristično delo Janeza Dolenca (**Barbara Ivančič**), Primorski avtorji v osnovnošolskih berilih (**Vida Medved Udovič**), Prispevek Martina Jevnikarja k poznavanju zamejske in zdomske književnosti (**Lojzka Bratuž**), Profesor Pirjevec – hvaležni spomin (**Boris A. Novak**). Enako število prispevkov je obravnavalo delo Antona Ocvirka: Akademik **Janko Kos**, Ocvirkova znanstvena zapuščina; **Lado Kralj**, Anton Ocvirk in primerjalna književnost; **Tone Smolej**, Pariška leta Antona Ocvirka; **Majda Stanovnik**, Tri velike knjižne zbirke Antona Ocvirka; **Tatjana Rojc**, Srečko Kosovel in Anton Ocvirk – Kosovelov doprinos k slovenski estetski kritiki; **Denis Poniž**, Ocvirkova kritika Indije Koromandije; **Nada Đukić**, Anton Ocvirk in psihološka literatura.

Na Žagi je bilo isti dan Odkritje spominske plošče Antonu Ocvirku. Govorili so župan Občine Bovec g. Danijel Krivec, Miran Hladnik, predsednik SD Slovenije in akademik Ciril Zlobec, Ocvirkov učenec. Ocvirkovo delo je ovrednotil **Janez Vrečko**, predstojnik Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo FF v Ljubljani. Za kulturni program so poskrbeli OŠ Žaga – Celestina Kranjc in Mešani pevski zbor – Rado Uršič. V Bovcu so udeleženci zvečer prisostvovali otvoritvi izčrpne razstave o življenju in delu Antona Ocvirka. S pomočjo obsežnega dokumentarnega gradiva, ki so ga posodili znanstvenikovi dediči, jo je uredila bibliotekarka Ksenija Krivec. Uvodni govor je imel akademik Janko Kos. Organizatorji, predvsem SD Nova Gorica so poleg običajnih priprav veliko časa in moči posvetili zbiranju sredstev. Na srečo so v okolju naleteli na razumevanje. — ***Marija Mercina*** (marija.mercina@guest.arnes.si), povezovalka primorskih SD, Nova Gorica, 10. aprila 2005.

Oddelek za slavistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani vabi na predavanje iz bolgarske književnosti. Dr. **Galin Tihanov**, prof. primerjalne književnosti na Univerzi v Lancastru (VB), bo predaval na temo Bulgarian Literature in the 20th and 21st centuries: a brief survey (predavanje bo v angleščini). Predavanje bo v četrtek, 14. 4. 2005 ob 13.00, v predavalnici 5. Dr. Tihanov bo imel istega dne tudi predavanje na temo Post-Romantic Syndrome, in sicer ob 10.30 v dvorani Zemljepisnega muzeja, Gosposka 16. Avtor se posveča vprašanju, kako se diskurzi, ideje in cela območja ideološko konstruiranih pomenov prenašajo v drug čas, na drugačne družbene in kulturne podlage. Vzorec sklicevanja na romantiko pri pisanju o problemih 20. stol. se kaže v večini evropskih literatur in duhovnih tradicij. Romantika je bila prva konsistentna reakcija na filozofski projekt modernosti, in ravno zato so bili prikazen romantike in njeni viri oživljeni v filozofiji, sociologiji, literarni teoriji, zgodovinopisju in teologiji vselej, ko je bilo treba ta projekt revidirati. Posmrtno življenje romantične umetniške in miselne dediščine na Nemškem v časih, ko so romantični odzivi na nove družbeno-kulturne cilje postali nezadostni, tvori bistvo postromantičnega sindroma. Ta pojav preučuje predavatelj v širši primerjalni perspektivi, s posebnim žariščem v Nemčiji in Rusiji dvajsetih in tridesetih let 20. stol.

Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU organizira mednarodni simpozij Ljudska pesem kot družbeni izziv. Simpozij bo potekal v Veliki dvorani SAZU (Novi trg 3/I.) 13. in 14. aprila 2005. Uradni začetek simpozija s tremi pozdravnimi govori je v sredo, 13. aprila, ob 10.00. Prijavljenih je 21 predavateljev iz Slovenije, BiH, Avstrije, Italije, Madžarske, Poljske in Ukrajine. Večina prijavljenih prispevkov se dotika zbiranja in popisovanja ljudskopesemskega gradiva, nekateri pa obravnavajo slovensko ljudsko kulturo s širšega, splošnejšega vidika. Med sodelujočimi na simpoziju je tudi Boštjan Narat, širši javnosti znan kot kitarist in idejni vodja etno skupine Katalena. V spremljevalni program simpozija spadajo koncerta poustrarjalcev slovenske ljudske glasbe Volk Folk in Tolovaj Mataj v četrtek zvečer ter petkova celodnevna strokovna ekskurzija na Bled in v Kropo. Datoteka s programom simpozija je dostopna na spletni strani GNI ZRC SAZU (http://www.zrc-sazu.si/gni/Aktualno.htm).

Sreda, 13. april ob 20.00: Študentski literarni večer v ŠKD Daktari, Krekov trg 7, Ljubljana. Na Študentskem literarnem večeru bo prozaistka Mojca Kumerdej predstavila svojo zbirko kratkih zgodb *Fragma*, pesnica Vida

Mokrin-Pauer pa svojo pesniško zbirko *Modrice*. Pogovor bo vodila Lidija Dimkovska (lidija.dimkovska@siol.net). Vstop prost. Http://www.sou-lj.si.

Sreda, 13. april ob 21.00: Literarni večer v Jazz klubu Gajo, Beethovnova 8, Ljubljana. Gost bo Ciril Zlobec, ki bo predstavil svojo najnovejšo knjigo, zbirko esejev *Med utopijo in skepso*. Pogovor bo vodil Mitja Čander. Glasbena spremljava: Anja German (klavir). Http://www.studentskazalozba.si. — Zadnje tri novice poslal ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 11. aprila 2005

V zadnjem hipu (rok za prijavo je 15. aprila) vam posredujemo vabilo za prispevke na konferenci The dialects of the tribe v Firencah. Več si oglejte na http://www.cla.unifi.it/convegno/index.html. — ***Marijan Dović*** (marijan.dovic@zrc-sazu.si), 11. aprila 2005

Ponovno vas vabimo na JezikOvnoTehnološki Abonma, v okviru katerega nas bo obiskal mag. **Jernej Vičič** (Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem) s predavanjem Uvod v strojno prevajanje in statistično strojno prevajanje. Predavanje bo v torek, 19. aprila 2005, ob 18.00 na Centru za slovenščino, stavba Univerze, Kongresni trg 12, drugo nadstropje. Povzetek predavanja in program JOTE najdete na http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 13. aprila 2005

Obveščam vas, da je na voljo nekaj štipendij za študijsko leto 2005/06 za podiplomske/postdoktorske študije v Grčiji. Rok za oddajo prijav je 15. 5. 2005. — ***Alenka Žbogar,*** koordinatorica za mednarodno sodelovanje na Oddelku za slovenistiko (Alenka.Zbogar@ff.uni-lj.si), 13. aprila 2005

Letos mineva 400 let od prve izdaje Cervantesovega Veleumnega plemiča Don Kihota iz Manče. [...] Nepretrgano branje celotnega besedila, petdeseturni literarni maraton z več kot dvesto nastopajočimi pesniki, pisatelji, prevajalci, igralci, umetniki, profesorji študenti in dijaki, ki bodo besedilo brali v slovenščini in španščini, je prvo javno branje Don Kihota zunaj špansko govorečih držav in v slovanskem svetu sploh. Slovanska knjižnica, Einspielerjeva 1, Ljubljana, od osmih zvečer v sredo 20. 4. do enajstih zvečer v petek 22. 4. 2005. — Knjižničarji Slovanske knjižnice (slovanska.knjiznica@guest.arnes.si), 14. aprila 2005

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU vabi na predavanje dr. **Lidije Tanturovske** (roj. 9. maja 1964 v Skopju), znanstvene sodelavke na Inštitutu za makedonski jezik Krste Misirkov v Skopju, ki raziskuje sodobni makedonski jezik, sintakso in stilistiko ter se ukvarja s stilom zakonodajnih besedil. V predavanju Zakonodavno-pravniot potstil niz primerite vo makedonskiot jazik bo govorila tako o stilu zakonodajnih besedil v makedonščini kot tudi predstavila delo skopskega inštituta za makedonski jezik in možnosti za povezovanje s slovenskimi inštitucijami. Predavanje bo v petek, 22. aprila 2005, ob 10. uri v dvorani Geografskega inštituta A. Melika ZRC SAZU na Gosposki ulici (zraven trgovine Kod in kam) v Ljubljani. — ***Jožica Škofic*** (mailto:Guzej@zrc-sazu.si), 15. aprila 2005. — Žal moramo odpovedati predavanje dr. Lidije Tanturovske iz Skopja […] Razlog: predavateljica zaradi objektivnih razlogov ni mogla priti v Slovenijo. Za odpoved predavanja se Slovlitovcem iskreno opravičujemo. — ***Jožica***, 21. aprila 2005

Inštitut za slavistiko Univerze Alpe-Adrija v Celovcu vabi študente v slavistično poletno šolo (4.–17. 9. 2005). Osrednje teme bodo: alpsko-jadranski prostor kot presečišče kultur, večjezičnost in jezikovni stik, medij film v slovanskem govornem prostoru. Več o tem in prijavnico dobite na http://slawistik.uni-klu.ac.at/ pod naslovom Aktuelles. — Po ***Ursuli Doleschal*** (ursula.doleschal@uni-klu.ac.at), 18. aprila 2005, povzel M. Hladnik

Želela bi vas obvestiti o nadvse zanimivem predavanju s področja biometričnih varnostnih raziskav, ki trenutno v okviru akcij boja proti terorizmu predstavlja enega izmed prednostnih raziskovalnih področij po svetu, vključuje pa tudi razpoznavanje govorcev na podlagi govora. [...] — ***Jerneja Žganec Gros*** (sdjt-l-bounces@ijs.si), 19. aprila 2005:

> Laboratorij za umetno zaznavanje Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani Vas skupaj z raziskovalnim podjetjem Alpineon d. o. o. vljudno vabi na predavanje z aktualnega področja biometričnih varnostnih raziskav, s pričetkom v četrtek, 21. aprila, ob 18. uri v diplomski sobi Fakultete za elektrotehniko, Tržaška 25, Ljubljana. Predavatelj: Prof. dr. Anil Jain, Michigan State University, ZDA. Nalov predavanja: Biometrično prepoznavanje oseb: Kako naj vem, kdo sem? V predavanju bo vodilni svetovni strokovnjak s področja biometričnih varnostnih raziskav podal pregled najnovejšega stanja tehnike na področju razvoja biometričnih aplikacij ter nakazal izzive pri nadaljnjem razvoju tovrstnih aplikacij. Posebno pozornost bo v predavanju posvetil postopkom združevanja raznovrstnih biometričnih podatkov, ki se uporabljajo pri načrtovanju večmodalnih biometričnih sistemov.

Sreda, 20. april, ob 20.00: Študentski literarni večer v ŠKD Daktari, Krekov trg 7, Ljubljana. Na študentskem literarnem večeru bo pesnica in pisateljica Svetlana Makarovič predstavila svojo novo knjigo – zbirko kolumn *S*

krempljem podčrtano. Pogovor z avtorico bo vodila Lidija Dimkovska (lidija.dimkovska@siol.net). Http://www.sou-lj.si.

Četrtek, 21. 4., ob 21.00: Večer poezije in glasbe ob izidu nove pesniške knjige Aleša Štegra *Knjiga reči*. Knjigarna Tranströmer, Klub Metropol, Kersnikova 6, Ljubljana. Http://www.studentskazalozba.si. — Oboje posredoval ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 19. aprila 2005

Vabimo vas na brezplačna tečaja iskanja po elektronskih informacijskih virih in osnove iskanja po internetu. […] Tečaj Uvod v iskanje po elektronskih informacijskih virih bo v četrtek, 5. maja od 10. do 13. ure Na tečaju predstavimo, kje in kako sploh dostopamo do virov, kakšni so pogoji dostopa, kako izberemo ustrezen vir za iskanje ter Mrežnik – odskočno desko do virov. V nadaljevanju prikažemo skupne značilnosti informacijskih virov in pojasnimo osnovna orodja iskanja. Predstavimo pojem bibliografskega zapisa, pregledovanje in vrste indeksov, uporabo tezavra, kdaj in kako uporabimo logične operatorje oziroma operatorje bližine, prikaz in izvoz zadetkov, iskalno zgodovino itn. Snov podajamo z demonstracijami v živo, udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj. — Tečaj Osnove iskanja po internetu bo v sredo, 18. maja od 10. do 13. ure Predstavili bomo naslovni prostor interneta in kako nam pomaga pri iskanju, strukturo spletnih mest, kakšne iskalne strategije uporabimo pri iskanju po hierarhično urejenih seznamih virov, iskalnikih in meta iskalnikih, kakšne so prednosti in omejitve iskalnikov, posebnosti različnih seznamov virov in iskalnikov ter kje in kako izberemo ustrezen iskalnik ali seznam virov za poizvedbo. Tečaji bodo potekali v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si ali telefon 01/ 200 11 94 do zasedbe prostih mest. Pri prijavi navedite, na katere tečaje se prijavljate. — ***Nataša Kodrič*** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 21. aprila 2005

V študijskem letu 2004/05 mineva 30 let, odkar je na prestižni britanski univerzi v Nottinghamu začel delovati lektorat slovenščine. V sredo, 27. aprila, bo nottinghamska univerza v sodelovanju z Veleposlaništvom RS v Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske ter Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani organizirala praznovanje 30-letnice delovanja lektorata. Dogodek ne bo pomenil le promocije slovenščine in Slovenije med sedanjimi študenti in delavci nottinghamske univerze, pač pa bo prireditev namenjena širokemu krogu publike, tudi v Veliki Britaniji živečim Slovencem in njihovim potomcem, kot potencialnim bodočim študentom slovenščine. Nottinghamske študente slovenščine, univerzitetne profesorje in Slovence v Veliki Britaniji bodo s slovenske strani pozdravili slovenski veleposlanik v Združenem kraljestvu Iztok Mirošič, državni sekretar in direktor Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič ter predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu mag. Janez Kramberger. Ob tej priložnosti bo Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu podelil Oddelku za ruske in slovanske študije na univerzi v Nottinghamu priznanje za dolgoletno podporo slovenističnemu lektoratu, skupaj s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik pa se bodo javno zahvalili prof. Petru Herrityju, najbolj zaslužnemu za razvoj slovenistike v Nottinghamu. Predsednik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik prof. dr. **Marko Stabej** bo imel v Nottinghamu predavanje o aktualnem položaju slovenskega jezika. Slovenski veleposlanik bo za povabljene priredil tudi krajši sprejem, na katerem bodo imeli gostje priložnost okusiti slovensko vino in potico. Kulturni program bo zaključil koncert slovenske skupine Terrafolk, ki bo ta vecer nastopila dvakrat, in sicer na uradni prireditvi ter v študentskem pubu v univerzitetnem kampusu. — ***Andreja Ponikvar***, lektorica za slovenščino na univerzi v Nottinghamu (Andreja.Ponikvar@nottingham.ac.uk), 24. aprila 2005

Spoštovani kolegi! Prosim razširite informacijo o razpisu gostujoče profesure slovenščine na dunajski slavistiki. Bolj detajlne informacije lahko najdete pod naslovom http://www.univie.ac.at/personal-mitteilungsblatt. Tam poglejte pod "ProfessorInnen" in "Philologisch-kulturwissenschaftliche Fakultaet". Tam so tudi splošna navodila za konkurz. Znanje nemščine je obvezno. — Prof. dr. ***Gerhard Neweklowsky***, predstojnik Inštituta za slavistiko, Dunaj (gerhard.neweklowsky@univie.ac.at), 25. aprila 2005

Ljudje

Na mariborski slavistiki so diplomirale **Tanja Brčić, Renata Debeljak, Tadeja Ferk, Katarina Grenko, Valerija Horvat, Silva Kosi, Lea Lehner, Tanja Ozvatič, Ksenija Pečnik, Silvija Rakuš, Nataša Safran, Brigita Seidl, Janja Skledar, Darja Šinkovec, Nina Vozlič, Jerneja Zelenik** in **Manja Žugman**.

To da sem v davnih letih delal svoj prvi izpit na Filozofski fakulteti pri Antonu Ocvirku in da je bila tema mojega prvega referata neki njegov članek iz francoske revije, ni zadosten razlog, da se javljam k besedi. Tudi za pripoved o tem, kako zanimivo je bilo v opombah k Levstikovemu duševnemu obrazu v *Levstikovem zborniku*

prebirati Ocvirkovo polemiko s soimenjakom in strokovnim in službenim rivalom z drugega konca Slovenije Antonom Slodnjakom, zdajle ni pravi trenutek. Tule sem kot predstavnik Slavističnega društva Slovenije in kot član uredništva *Slavistične revije*. Ob odkritju spominske plošče se namreč spodobi spomniti, da je bil Anton Ocvirk eden od predsednikov našega društva in ustanovitelj ter dolgoletni urednik osrednjega literarnovednega in jezikoslovnega časopisa na Slovenskem, *Slavistične revije*. Dal ji je izrazito znanstveni značaj, ki ga revija skuša vzdrževati še danes. Izneverila pa se je Ocvirku v dveh rečeh: literarna veda v njej ne prevladuje več, ampak je je v najboljšem primeru le za polovico obsega, in drugič: za razliko od Ocvirkovih časov revija danes izhaja redno. Organizatorjem in pobudnikom tegale dogodka izrekam priznanje in jim čestitam. Od zdaj naprej ne bomo samo s prstom kazali skozi avtobusno šipo, kje se je rodil Anton Ocvirk, ampak bomo šoferju ukazali, naj ustavi, in bomo ob spominski plošči o velikem literarnem zgodovinarju tudi kakšno rekli. — ***Miran Hladnik***, nagovor ob odkritju spominske plošče **Antonu Ocvirku** na Žagi pri Bovcu 8. aprila 2005; slika na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/ocvirkovaplosca.jpg.

26. aprila 2005 ob 19.00 je v Mali dvorani DPD Svoboda v Zadružnem domu v Žireh **Marija Stanonik** postala častna občanka občine Žiri.

Jezikanje
Re: [SlovLit] Št. vs. Šent

Predragi slovenisti, kaj pravite na "boj" nekaterih koroških rojakov pod vodstvom prof. v p. **Janka Messnerja** proti pisavi (v našem novem seznamu dvojezičnih krajevnih imen na Koroškem) "Št. Jakob" namesto Šentjakob". Mi se sklicujemo na stoletno tradicijo, "nasprotniki" pa na **Toporišičev** *Slovenski pravopis*. S Toporošičem imamo Rožani in Podjunčani težave v tem, da nas imenuje kljub protestom "Rožance" in "Podjunce", kar tudi Messner in Co nočejo biti. — Zaskrbljeni ***Franc Kattnig***, Mohorjeva založba, Celovec (franc.kattnig@mohorjeva.at), 14. aprila 2005

Pisava Št. Ilj, Št. Jur, Št. Job itd namesto Šentilj, Šentjur, Šentjob je sicer v skladu s prejšnjo dolgoletno tradicijo, predvsem pa je v sozvočju z nemškimi oblikami (St. Egyden, St. Georgen, St. Job), ni pa v skladu s poimenovalno tradicijo v matični Sloveniji že desetletja dolgo in ne le od Toporišičevega Pravopisa 2001. Poleg tega je slovenska krajevna imena na avstrijskem Koroškem vzorno obdelal dr. **Pavel Zdovc** v svoji monografiji, izdani 1993 na Dunaju, kjer dosledno uveljavlja oblike Šentilj, Šentjur in jih s tem usklajuje s tistimi na ozemlju matične države Slovenije. Osebno podpiram izpisane oblike, ki so bolj v duhu slovenskega jezika.

Kar zadeva t. i. stanovniška imena (imena za prebivalce), je v SP 2001 sicer veliko nepremišljenih tvorjenk, vendar v primeru Roža SP 2001 sledi SP 1962 (Rožanci, prim. tudi priimek Rožanec), v primeru Podjune pa tudi SP 2001 zagovarja trendovske Podjunčane v nasprotju s starejšo obliko Podjunci, ki jo najdemo v SP 1962. Priponska obrazila za prebivalce so v zadnjih 150 letih doživela spremembe: v Prešernovem času so bili še Ljubljanci, zdaj so že dolgo Ljubljančani, medtem ko stari Blejci ne želijo biti Blejčani in trdijo, da so Blejčani kvečjemu novi priseljenci. Če je danes v Rožu prevladujoča oblika Rožan, ni razloga, da je ne bi sprejeli tudi v normo, če le za to obstaja neko minimalno soglasje med slovensko govorečimi in pišočimi na Koroškem. — Mag***. Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 14. aprila 2005

Spoštovani kolega Torkar, Pridužujem se Vašim pogledom na ta vprašanja. Sklicevanje na "veljavni" pravopis je sicer razumljivo, a kljub dolgemu nastajanju – kolikor se spominjam – cele vrste problemov ni bilo mogoče diskusijsko pretresti. Upoštevati je tudi treba, da pravopis ni ZAKON – in da dogovorjena določila ne morejo biti večna, posebej če ne temeljijo pri vsakem problemu bodisi na trdni (?) jezikoslovni podlagi ali na natančnejšem pretresu okoliščin, ki govorijo za posamezno rešitev. Pravopisnega raziskovanja ne bi smeli z izdajo pravopisa pretrgati, ampak bi moralo biti delo za pravopis konstantna naloga: pretresati je treba rabo, veljavnost in dognanost pravil – in sproti reševati nova vprašanja. Mislim, da je prav, da ste opozorili na razliko med slovensko in nemško rabo krajevnega imena.

Glede imena Rožanci pa tole: pripona -čan je splošna dogovorna pripona za prebivalca, je v veliki večini knjižnih zapisov: drugače je z Blejci, Čedajci itd. – in tudi za to bi se bilo treba dogovoriti, pri tem pa upoštevati študije, kakor je tista Pavleta Zdovca, ki jo omenjate. Stalno pravopisno raziskovanje bi moralo imeti tudi zbirko podobnih študij, rešitev, problemov in diskusij. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 14. aprila 2005

Spostovani, pri nas na ju*nem Koro*kem v Avstriji *ivimo RO*ANI in ne Ro*anci. Nih*e pri nas v *ivem govoru ne bi uporabljal razli*ice Ro*anci. — ***Herta Maurer-Lausegger*** iz Ro*a (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 15. aprila 2005

Haider bi bil vesel slovenske avtokarte

Spoštovani gospod Janez Dular, ste prebrali jezikovni stolpec, pardon, kolumno **Julijane Bavčar** Haider bi bil vesel (Delo – KL, 13.4.2005), kjer teče beseda o samo nemško ali italijansko napisanih krajih v Avstriji in Italiji, ki jih običajno pišemo tudi po slovensko in bi jih tudi obvezno morali, ker gre povečinoma za dvojezične kraje? In sicer v avtokarti, ki smo jo izdali pri nas? Pri Italijanih in najbrž tudi Avstrijcih je to že utrjen običaj in Italijani navadno pišejo samo italijansko tja do nekdanje rapalske meje in še dlje, pa naši diplomati in zunanje ministrstvo, kar nonstop s srcem v hlačah, nikoli ne protestirajo, pravzaprav ne zinejo niti mu, ker je zanje očitno vse o. k. Iz silne prizadetosti, da ne bi skalili idilično lepih odnosov z našimi sosedi, kot radi poudarjajo. Kaj pa zdaj, gospod Dular, ko gre za naš zavod? Bodo (in boste posledično tudi Vi) spet molčali in prostodušno pustili, da veselo prodajajo naprej – sold je sold – sporno avtokarto? Ali jo boste – smem upati, ali gre za nezaslišano predrznost? – merodajniki in pristojniki prepovedali in zahtevali od nemarnega založnika, da jo nemudoma potegne iz prometa, kaznovali pa morebitne kršitelje, tiste, ki jo bodo naprej nezakonito razpečavali, recimo, kot pisateljico Bredo Smolnikar (vzemimo, drugim v zgled, književnico za precedens) s kakšno mastno globo in vsakodnevnimi penali? Rada bi seveda odgovor in z mano nešteto Primorcev. Zanj se Vam zahvaljujem vnaprej v svojem in njihovem imenu. — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 15. aprila 2005

Spoštovana gospa Jolka Milič se je ob branju prispevka Julijane Bavčar (Delo 13. 4. 2005) upravičeno razjezila, ni pa upravičeno njeno namigovanje, da bomo ob zamolčevanju slovenskih krajevnih imen na zemljevidih Geodetskega zavoda "spet molčali in prostodušno pustili, da veselo prodajajo naprej – sold je sold – sporno avtokarto". Rad bi vedel, na podlagi katere dosedanje izkušnje z menoj in s prizadevanjem Sektorja za slovenski jezik si je privoščila tako krivično domnevo. Prispevek J. Bavčar sem seveda prebral in sem bil nad njim navdušen, izšel je namreč en dan po sestanku, ki ga je na mojo večkratno pobudo sklicala Geodetska uprava Republike Slovenije in na katerem smo obravnavali ista vprašanja in iste zemljevide kakor kolegica Bavčarjeva. In zavzeli tako rekoč enaka stališča, zraven pa poudarili, da zadeva nima samo kulturnopolitične razsežnosti, temveč je tudi pravno hudo sporna. Rabo zemljepisnih imen na zemljevidih ureja nekaj mednarodnih dogovorov (OZN!) in že na tej podlagi bi Geodetski zavod na svojih zemljevidih lahko uveljavljal dvojezičnost. Poleg tega so za državne ustanove, ki izdajajo zemljevide (npr. Geodetska uprava RS), zavezujoče še določbe 4. člena Zakona o državni upravi (slovenščina kot uradni jezik) in prvega odstavka 5. člena Zakona o javni rabi slovenščine, za druge slovenske izdajatelje zemljevidov (založbe in druga podjetja, Geodetski zavod, AMZS idr. osebe zasebnega prava) pa tretji odstavek 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine. Zakon o javni rabi slovenščine govori tudi o nadzoru in sankcijah za kršilce določb, vendar Sektor za slovenski jezik nima teh pristojnosti, zato smo na pojav opozorili inšpekcijsko službo in pričakovati je njeno ukrepanje. Na omenjenem sestanku pa smo se tudi dogovorili, da bo Geodetska uprava RS na svojih spletnih straneh objavila ustrezno opozorilo za vse izdajatelje zemljevidov. — Dr. ***Janez Dular***, vodja Sektorja za slovenski jezik (MK) (Janez.Dular@gov.si), 15. aprila 2005

Spoštovani gospod Janez Dular, zahvalim se za nagli odgovor in za vsa dodatna pojasnila, obenem se oproščam za prenagljeno namigovanje oz. slutnje, da boste (mišljeni ste Vi kot vodja in Sektor za slovenski jezik, ki mu načelujete) spet molčali itd. Novica, da je bil nič manj kot dan – en sam dan, če prav razumem – pred izidom prispevka Julijane Bavčarjeve v KL sklican sestanek Geodetske uprave Republike Slovenije, na katerem ste obravnavali ista vprašanja in iste sporne zemljevide kakor kolegica Bavčarjeva, mi je vzela naravnost sapo. Kar presenetljiva koincidenca. Gre nemara za telepatijo ali za kakšen drug skoraj mističen poseg, ki pa ni nič manj razveseljiv? Le nekaj me vseeno ... intrigira, kot je moderno rekati dandanes, in sicer: Zakaj šele en dan poprej, gospod Dular ... in ne – recimo – kakšno leto prej, da ne bi bilo treba prizadevni Julijani Bavčar v KL niti stegovati jezička, saj Geodetski zavod Slovenije kar na debelo greši že od leta 1998, piši in beri sedem dobrih let krši uzakonjena pravila, saj se vsem v brk nanje požvižga! – in prostodušno štanca – sold je sold – svoje avtokarte, ki si ne zaslužijo drugega, kot da grejo nemudoma v Vevče. Pa bodo šle, gospod Dular? This is a question! Ali se bodo rajši obirale – kot Sektor za slovenski jezik pod Vašo taktirko in pod egido koga drugega, Vašega predhodnika, ki se je zmigalo šele včeraj ali predvčerajšnjim, kot ste napisali – in se za navrh sklicevale (avtokarte seveda) na vložena sredstva, češ pustite, da se prej obrnemo v denar, poboljšale se bomo v naslednji rundi, za prmejduš!. In sva spet pri namigovanju in precej mračnih slutnjah. Minili zlati časi, žal, ko sem rada nasedala na lepe besede z vrha. No, vseeno rajši pozno kot nikoli. Z upanjem, da bo inšpekcijska služba ukrepala malo hitreje od Vašega hiti počasi, najrajši po polžje Sektorja za slovenski jezik (MK). — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 16. aprila 2005

[...] Spoštovana gospa Jolka Milič res ne more iz svoje kože. Takoj potem ko se mi zahvali za pojasnila in se opraviči za svoje prenagljeno namigovanje (češ da bom v zvezi z neupoštevanjem slovenskih krajevnih imen na zemljevidih "spet molčal"), začne znova namigovati, tokrat o "presenetljivi koincidenci" med datumom sestanka na Geodetski upravi in datumom izida prispevka J. Bavčar v Književnih listih. Pri tem prezre podatek iz mojega prejšnjega pojasnila, da je Geodetska uprava sklicala omenjeni sestanek "na mojo večkratno pobudo". Prvi dopis s to tematiko sem na Geodetsko upravo poslal 23. 12. 2004, tj. skoraj štiri mesece pred izidom prispevka J. Bavčar. Zakaj pa ne še prej, bi rada vedela gospa Jolka Milič, zakaj ne npr. že kar leta 1998, ko je Geodetski zavod Slovenije začel "grešiti"? To je žalostna zgodba. Leta 1998 še ni bilo niti Sektorja za slovenski jezik niti Zakona o javni rabi slovenščine. Ko je bil sektor (oziroma urad) vendarle formalno ustanovljen – na jezo nekaterih slovitih slovenistov in slovenistk –, mu ni bil dovoljen normalen kadrovski razvoj, da bi se bilo res mogoče sproti odzivati na številne jezikovnopolitične in jezikovnokulturne probleme (a la zemljevidi Geodetskega zavoda Slovenije). In ko je bil Predlog zakona o javni rabi slovenščine vložen v zakonodajni postopek, so isti slovenisti in slovenistke poskrbeli najprej za njegovo blokado, potem pa še za njegovo vsebinsko osiromašenje in iznakaženje, predvsem za znižanje statusa in pristojnosti urada/sektorja za slovenski jezik. Ta sektor lahko zdaj "pod mojo taktirko" samo opozarja ter daje (in do onemoglosti ponavlja) pobude, mnenja, nasvete ipd., realno ukrepanje (npr. pošiljanje spornih avtokart v Vevče) pa je odvisno od pristojnih inšpekcijskih služb in njihove razlage predpisov. — ***Janez Dular*** (janez.dular@gov.si), 19. aprila 2005

Dragi Slovenci onkraj Karavank, to pa je res nezaslišano, da pri Vas v t. i. "matici" izdajate avtokarte brez slovenskih krajevnih imen, za katere se na senčni strani Karavank tepe kar celotna narodna skupnost! Pa še nov seznam teh krajev je izšel z zemljevidom, ki smo ga pustili izdelati na Dunaju! Obeh bi se založnik avtokarte v Ljubljani lahko poslužil. So pa tudi pri Vas izjeme: npr. *Enciklopedija Slovenije*, ki je vzorno natiskala tudi slovenska k nemškim krajevnim imenom tukaj na avstrijskem Koroškem. — ***Franc Kattnig***, Mohorjeva založba v Celovcu (franc.kattnig@mohorjeva.at), 18. aprila 2005

Glede krajevnih imen z dvojezičnimi imeni. Sprašujem: kje se je zataknilo. Pred leti smo izdali dve dvojezični karti, eno za Koroško je pripravil prof. Vladimir Klemenčič, drugo za slovenska poimenovanja zamejcev v Italiji je izdal pokojni prof. Medved z Oddelka za geografijo. Tedaj so izhajale tudi karte, ki smo jih člani AMD dobivali za članarino, prodajali pa so jih tudi na črpalkah in drugje – in te so imele dvojezična krajevna imena tam, kjer je zemljevid pokukal čez državno mejo. Ni bilo veliko, bilo pa je. Kje se je zdaj zataknilo? Sama mislim, da spet pri nevednosti ustanov. Sama sem bila pred leti nekaj časa članica komisije Geodetske uprave, zdaj so verjetno drugi: slovenska imena zunaj našega državnega prostora bi morala ne samo zadeva Geodetske uprave, ampak zaradi naših interesov skrb tako vladnega urada za Slovence po svetu (zunanje ministrstvo) kakor geografov skupaj z geodetsko upravo, jezikovnih inštitutov (zbirka in pravopis) kakor šolskih ustanov. Vsi ti bi morali (tudi koordinirano) poskrbeti za stalno informacijo medijem, predvsem pa tudi tu – za naš skupni nacionalni interes in ga vzdrževati iz roda v rod. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 19. aprila 2005

Vidim, da je tudi med slovenisti naraslo zanimanja za slovenska krajevna imena izven Slovenije, kar nas na tem senčnem področju Karavank navdaja z veseljem! Kot znak veselja bomo radi poslali 50 (petdesetim!) bralkam/bralcem Slovlita brezplačen zemljevid Koroške, ki upošteva tudi slovenska krajevna imena in smo ga izdali pred mesecem dni ... Lepe pozdrave! Naročila prejemam – rad! — ***[Franc Kattnig]*** (franc.kattnig@mohorjeva.at), 19. aprila 2005

Trivia

Se še spomnite vprašanja na Slovlitu 23. marca, kjer pri Cankarju se smrt razjoka nad Slovencem (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20050323/001081.html)? Odgovora ni bilo, tudi zato, ker smo vprašanje slabo zastavili: ni bila smrt, ampak je bil Jezus. Povrhu pa smo narobe iskali po Cankarjevem leposlovju v **Jakopinovi** zbirki http://bos.zrc-sazu.si/nova_beseda.html, namesto da bi šli malo nižje pogledat v Cankarjevo publicistiko. Tam vtipkana beseda razjoka* da odgovor:

> Ivan Cankar: O človeškem napuhu/Politični članki in satire, sentence 36 in context:
> "Slovenec sem!"
> Takrat se je Jezus sam bridko razjokal in je šel dalje po svoji poti.
> Ta zgodba se je vršila, ko je hodil Jezus po cesarski cesti; resnica je, da hodi še zmerom.

Petru Štihu hvala za vprašanje; naslednjič bo identifikacija citatov iz Cankarja hitrejša. — ***miran***, 11. aprila 2005

Oprostite – osebno menim, da je tovrstno mečkanje slovenskega intelekta s ponavljanjem abotnega Cankarjevega teksta na straneh Slovlita cista perverznost. Da pa je Jezus sel (oz. hodil) naprej po cesarski poti, morda tudi pri Cankarju med vrsticami samo potrjuje uradno (slovensko) zgodovino o naselitvi slovanskih krdel na območje današnje RS. Zaradi tega se je verjetno sam gospod Peter Stih tudi oglasil. — ***Milan V. Smolej*** (milan.smolej@welho.com), 11. aprila 2005

Na naslovu http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/vprasalnik.doc se nahaja vprašalnik za diplomante ljubljanske slovenistike. Z njim želimo vzpostaviti stik z vami, da bi tako dobili povratno informacijo o vaših potrebah na delovnem mestu in ugotovili, kako ocenjujete študij po večletni praksi. Zbrati nameravamo podatke o kompetencah, ki jih potrebujete v poklicu, ki ga opravljate. Vaši odgovori so za nadaljnji razvoj izobraževanja in družbe ter prenovo naših programov zelo dragoceni, saj bodo pripomogli k vnašanju novih vsebin v programe in posledično k boljši izobrazbi in večji zaposljivosti. Vsem, ki se boste odzvali, se lepo zahvaljujemo. Prosimo vas, da izpolnjen vprašalnik pošljete na naslov mateja.cop@ff.uni-lj.si ali Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta UL, Aškerčeva 2, 1001 Ljubljana. — ***Erika Kržišnik*** (erika.krzisnik@guest.arnes.si), 23. aprila 2005

Dragi slovenisti, 30. in 31. marca je bilo posvetovanje ZRSS z naslovom KLJUČNE KOMPETENCE, na katerem so se odločili 'kompetence' vendarle poimenovati 'zmožnosti', kot smo predlagali na predsestanku 15. marca. Predlagam, da se pridružite tej rabi. — ***meta [Grosman]*** (meta.grosman@ff.uni-lj.si), 25. aprila 2005

Objave

Novosti na spletni strani *Jezika in slovstva* (www.jezikinslovstvo.com). Na voljo so že povzetki sedmih razprav, ki bodo objavljene v prvi številki (jan.–feb. 2005) letošnjega jubilejnega 50. letnika JiS. Številka, ki ima kar 130 strani znanstvenih in strokovnih prispevkov, bo zaradi zapletov v tiskarni izšla z nekolikšno zamudo šele sredi aprila 2005. Brezplačnemu e-arhivu starejših številk smo dodali še PDF datoteke s celotno vsebino treh lanskoletnih številk JiS-a (dvojne poletne 3.–4. in jesenske 5.). Ni še prepozno, da postanete redni naročnik ali naročnica. Najhitrejše in najenostavnejše je naročilo na e-naslov tehničnega urednika revije. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik (matjaz.zaplotnik@siol.net), 31. marca 2005

Predlagam Vam dve izobraževalni spletni deli za vpis na Vašo stran:
UDK LEKSIKON dosegljiv pod URL: http://www.beepworld.e/members29/udkleksikon – vsebuje različne spletne povezave in opredelitev tudi s področja književnosti in jezikoslovja, filozofije, psihologije, družbenih in uporabnih ved, umetnosti, geografije, zgodovine itd.
UDK SPLETNA KNJIŽNICA dosegljiva na naslednjem spletnem naslovu:
http://www.beepworld.de/members82/udkmodul2 – vsebuje različne spletne povezave do diplomskih in magistrskih del tudi s področja književnosti, vsebuje spletne povezave tudi z drugih področij umetnosti in znanosti. — ***Karl Petrič*** (karl.petric@triera.net), 5. aprila 2005

V sveži številki revije *Slovene Studies* (št. 1–2, 2003), ki je posvečena spominu na ustanovitelja Society for Slovene Studies **Rada L. Lenčka**, je med drugim objavljen članek **Ervina Dolenca** Kocbek's "Reflections on Spain": An Introduction. **Henry R. Cooper** ocenjuje knjigo Harolda B. Segla, The Columbia Guide to the Literatures of Eastern Europe Since 1945, **John Cox** pa v angleščino prevedena leposlovna dela Andreja Blatnika, Aleša Čara, Kajetana Koviča, Maje Novak, Andreja E. Skubica in Aleša Štegra, ki so izšla pri študentski založbi.

Sliko z odkritja spominske plošče **Antonu Ocvirku** na Žagi pri Bovcu v okviru Šestnajstih Primorskih slovenističnih dnevov 7. in 8. aprila 2005 si je mogoče ogledati na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/obocvirku.html. Nekaj nove slikovne (tudi strokovne) dokumentacije je najti na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri38.html. — ***miran*****,** 10. aprila 2005

Sredi aprila 2005 je izšla prva letošnja številka revije *Jezik in slovstvo* (50/1, jan.–feb. 2005). V uvodniku, ki začenja prvo številko jubilejnega petdesetega letnika revije, MARKO STABEJ razmišlja o stvareh, ki so se v zasnovi revije spremenile v obdobju petdesetih let, ter o vsebinah, ki so kljub starosti še vedno aktualne in vredne svoje pozornosti. Tokratna številka revije ima 130 strani ter vsebuje sedem razprav in dve oceni. IRENA NOVAK POPOV raziskuje pojavljanje prve svetovne vojne v slovenski literaturi in manj znanih dnevnikih in spominskih zapisih. Prispevek BLANKE BOŠNJAK se osredotoča na vlogo ženskega lika kot subjekta v sodobni slovenski kratki prozi. GABRIELA ZVER obravnava simbole, ki v Hiengovi prozi zaznamujejo tematiko ljubezni; z analizo teh simbolov poskuša dokazati, da Hiengovi liki ne najdejo ljubezni, najdejo le željo po njej in veliko sovraštva. DARINKA VERDONIK raziskuje jezikovnopragmatični vidik nesporazumov v

komunikaciji, zanimajo pa jo tudi vzroki za tovrstne nesporazume. IRENA KRAPŠ VODOPIVEC se osredotoča na poskus kvantitativnega merjenja funkcionalne pismenosti, opravljenega z anketo; s konkretnimi primeri predstavlja prednosti in pomanjkljivosti obravnavane metode merjenja. NANIKA HOLZ se loteva leksikografske analize *Velikega slovarja tujk* iz leta 2002, s čimer želi dokazati, da koncept takega slovarja tujk dandanes ni več aktualen. DARJA FIŠER analizira jezikoslovne študijske programe in raziskuje delež, ki ga le-ti namenjajo jezikovnim tehnologijam, čemur sledi pregled razmer na trgu delovne sile z ozirom na povpraševanje po poznavanju prevajalskih in podobnih aplikacij. V rubriki Ocene in poročila TADEJA ROZMAN piše o *Stilistiki dramskog diskursa* Marine Katnić-Bakaršić, HOTIMIR TIVADAR pa kritično ocenjuje *Slovensko zborno izreko*, pravorečni priročnik Cvetke Šeruge Prek in Emice Antončič. Revijo sklepajo opisi knjižnih novitet. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 19. aprila 2005

Ogrevanje za kongres v Lendavi 6.–8. okt. 2005

Ponudba za svečano večerjo:
Nadevan perutninski zvitek
Krompirjeva smetanova juha
Bržola Eszterházy
Ocvrta puranja rulada
Skutini štruklji
Pražen krompir
Sestavljena solata
Omleta presenečenja

Vegetarijanci:
Paradižnik s skutinim nadevom
Zelenjavna juha
Seitan v čebulni omaki
Špinačni tortelini
Sestavljena solata
Omleta presenečenja

Ponudba za nočitev z zajtrkom v Sončnem praku Viva v Moravskih toplicah (http://www.pocitek-uzitek.si, 02 538-2100). Dvoposteljna soba 6742 sit, v enoposteljni sobi 8242 sit, večerja 1400 sit. Vsaka soba ima kopalnico, telefon, televizijo, minibar, po želji priključek na internet.

Cankarjevo tekmovanje

Cankarjevega tekmovanja na vseslovenski ravni se je 19. marca udeležilo 2058 tekmovalcev: na prvi stopnji 1379, na 2. stopnji 31, 3A-stopnja – 246, 3B – 78, 4A – 222, 4B – 102. Večje število ugovorov in predpraznični čas so krivi za zamudo pri objavi rezultatov. Ker je številke in imena nazadnje vnašala v stroj nevešča roka, berite prosim razvrstitve na naslovu http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds.html s previdnostjo; po prvem maju bodo še enkrat preverjeni objavljeni na obljubljenem mestu, tj. na spletnih straneh Zavoda za šolstvo (http://www.zrss.si/default.asp?link=predmet&tip=6&pID=26&rID=20), skupaj s statističnimi povzetki.

Na 1. stopnji je bilo 121 zlatih (za zlato je bilo treba zbrati najmanj 84,5 točk, za srebrno pa 71). Na drugi stopnji je bilo 6 zlatih (prag je bil 77, za srebrno pa 53 točk). Na 3A je bilo zlatih 21 (prag je bil 86,5 točk, za srebrno 73,5). Na 3B je bilo 8 zlatih (prag je bil 79 točk, za srebrno 63,5). Na 4A je bilo 14 zlatih (prag je bil 91 točk, za srebrno 82,5). Na 4B je bilo 6 zlatih (prag je bil 84 točk, za srebrno 73,5).

Dve tretjini ugovorov sta bili rešeni pozitivno in pritožniki so v glavnem pri ponovni presoji spisa dosegli višjo uvrstitev; sklepi za vsak posamezni ugovor so na poti. Prepozno oddanih ugovorov in tistih, ki jih ni spremljalo plačilo, ni bilo mogoče upoštevati. Izkušnje zadnjega tekmovanja narekujejo, da na junijski seji upravnega odbora SDS ponovno pretehtamo koncept CT, zlasti smiselnost testov objektivnega tipa. — ***miran***

Mala šola opismenjevanja

Pametno kopiranje. Kakor je Klemen Brumec pred časom pojasnil, izvirajo težave pri oblikovanju publikacije, za katero prihajajo besedila od različnih avtorjev, iz njihovih različnih formatov. Precej pomaga, če v Wordovem meniju (Orodja, Možnosti, Urejanje) nastavimo Pametno izrezovanje in lepljenje oziroma poskrbimo, da se prekopirano besedilo vedno prilagodi slogu besedila, v katero je prekopirano: Urejanje, Posebno lepljenje, Neoblikovano besedilo. Sicer pa so za vsako številko Kronike potrebne naslednje uredniške skrbi:

zamenjava podatkov na naslovnici,
kopiranje sporočil iz Slovlitovega arhiva (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/) v word,
razporejanje sporočil po temah in datumih,
aktiviranje spletnih naslovov (označim, Vstavljanje, Hiperpovezava, OK),
odprava dvojnih presledkov ,
poenotenje začetkov in zaključkov sporočil (črtanje preveč osebnih nagovorov, avtorjevo ime ležeče krepko, njegov e-naslov in datum sporočila),
nadomeščanje neprimernega ali odvečnega teksta s […] ,
poenotenje odstavkov,
poenotenje naslovov rubrik,
poenotenje narekovajev, pomišljajev, dolgih pomišljajev, vezajev,
poenotenje naslovov citiranih del (v principu ležeči tisk),
okrepitev imen citiranih slavistov,
prevedba doc-dokumenta v pdf,
postavitev Kronike v pdf in doc na strežnik (s ftp-jem programa Wincommander ali preko ftp-ja internetnega raziskovalca),
vstavljanje povezave na novo številko Kronike na začetno stran SDS in osvežitev tega dokumenta na spletu,
oglašanje nove številke v Slovlitu,
pošiljanje pdf-verzije v tiskarno po epošti,
osvežitev seznama naročnikov, izbor polj v seznamu in pošiljanje v tiskarno,
korektura pdf-verzije Kronike, ki jo pošlje tiskarna po epošti,
pakiranje, naslavljanje in razpošiljanje svežim diplomantom (s čestitko vred), stalnim dopisovalcem in drugim nenaročnikom.

Paginacija. Najbolj zoprn opravek, kjer nagaja zlasti funkcija Odseki. Je kdo opazil, da se v 51. in 52. številki Kronike paginacija pomotoma začenja znova? Nauk: ni dobro samo znati, koristno je tudi ohraniti zbranost do zadnje poteze.

Bližnjice za hitrejše delo na računalniku, tj. namesto klikanja z miško po menijih (preplonkano s Siolovih strani):
win + e – odpre raziskovalca
win + d – pokaže namizje
win + f – iskanje datoteke
win + F1 – okenska pomoč
ctrl + esc – prikliče meni start
ctrl + d – briše izbrano
ctrl + r – osveži seznam v raziskovalcu, v wordu pomakne besedilo desno
ctrl + o – odpre datoteko
ctrl + z – razveljavi ukaz

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 6. 2005

Letnik 9, št. 54

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika54.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika54.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Odzivi

Dragi slovenisti, 30. in 31. marca je bilo posvetovanje ZRSS z naslovom Ključne kompetence, na katerem so se odločili "kompetence" vendarle poimenovati "zmožnosti", kot smo predlagali na predsestanku 15. marca. Predlagam, da se pridružite tej rabi. — ***meta [Grosman]*** (Meta.Grosman@ff.uni-lj.si), 25. aprila 2005

Razprava o "web logih" (krajše "blogih" – t. i. spletnih denvnikih) je bila odprta v začetku letošnjega januarja (SlovLit: **K. Brumec**, 17. jan. 2005) in je nato zamrla. Iz praktičnih potreb pa sem precej razmišljal v smeri "kovanja" primerne slovenske ustreznice. Zdi se mi, da ne bi bila tako napačna beseda spletopis. Osebni blog – osebni spletopis. Umetniški spletopis, pa tehnični ... Beseda pove, da gre za pisanje, hkrati pa tudi izvemo, prek katerega medija se to dogaja in da je korak ali dva pred "klinopisom" oz. (glede na zgodovinski razvoj) za njim ;)

V splošni rabi npr. uporabljamo tudi analogno izpeljan izraz "letopis". SSKJ pravi: letopis -a m (i) 1. zapisi pomembnejših dogodkov po letih: iskati zgodovinske podatke v letopisih / Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti; 2. (letna) publikacija s prispevki več avtorjev; almanah: sodelavci letopisa

Kot gre pri letopisu za zapise dogodkov v določenem časovnem obdobju (leto), gre pri "web logu" za (dnevniške) zapise, ki pa jih ne opredeljuje čas nastanka kot pri letopisu, ampak medij, prek katerega (na katerem) se pojavljajo. Mimogrede, tudi beseda tipkopis se še občasno uporablja, čeprav jo sodobni "print" močno ustrahuje :)

V navedenem predlogu težavo lahko predstavlja širina pojma. Kajti spletopis bi lahko kot zbirni pojem zaznamoval sploh vse, kar je zapisanega na spletu ... Ali pa bi izraz spletopis lahko pomenil to, čemur danes rečemo spletna stran. Povedal bi, da gre za pisanje o nečem na (svetovnem) spletu, hkrati pa bi bil bolj natančen od izraza "spletna stran", saj ko govorimo o kaki spletni strani, vemo, da navadno ne gre samo za "eno" stran, ampak za več, ki so si v medsebojnem razmerju. Kot ima kaka ustanova (združenje ...) lahko svoj bilten, nekakšen časopis, zakaj ne bi imela tudi svojega "spletopisa", zapisov, objav na spletu? Da govorjenje o "eni strani" ne bi zvenelo tako siromašno ...

Kaj pa pisec blogov – "blogger"? Lahko bi se mu reklo "spletopisec", kot uporabljamo letopisec, strojepisec, lepopisec ... Pa "blogging"? To bi lahko bilo "spletopisje", kot je strojepisje, lepopisje ... Hvala za kakšen namig in lep pozdrav! — ***Marjan Lamovšek*** (marjan.lamovsek@guest.arnes.si), 12. maja 2005

Maturitetni eseji

Spoštovani, rad bi opozoril na odzive dijakov na letošnja navodila za maturitetni esej. Čeprav je bilo slišati, da bodo navodila letos res "jasna in enoznačna", se je zopet zgodilo to, da ni bilo čisto tako: navodila (res je, da jih sicer sam nisem videl, saj nam pravila tega ne dovoljujejo) so bila po mnenju dijakov zelo splošna, preohlapna, torej premalo natančna – posledica tega je bil (pre)velik obseg eseja (pri nekaterih tudi do 1700 besed!). Zato bi predlagal, da ocenjevalci tokrat morda ne bi odbijali točk zaradi prevelikega obsega. Vse skupaj pa me je napeljalo k nekaterim načelnim pomislekom:

1) Ali je prav, da so navodila videti zelo "prijazna" in ohlapna, medtem ko je točkovnik – kot vemo (tudi) tisti, ki popravljamo predmaturitetne preskuse – zelo precizen, da ne rečem "rigiden"? Ali s tem dijakom z navodili ne pošiljamo napačnega signala? — Če sem prav razumel odgovorne, naj bi bila takšna bolj nezavezujoča navodila skorajda nekakšen "prispevek" k reformi – namreč k temu, da bo pisec eseja bolj avtonomen, ustvarjalen, sam izdelek pa manj podoben kontrolni nalogi. — Seveda je to glede na rigidnost točkovnika le še ena parodija svobode več.

2) Tovrstno sestavljanje navodil je tudi v izrecnem nasprotju s kriteriji, ki jih mora upoštevati vsak učitelj pri sestavljanju vseh nalog in preskusov, ki jih ocenjuje točkovno – da mora namreč dijaku že vnaprej biti jasno število točk za posamezne postavke takega testa. To je med drugim, kot se mi zdi, tudi zahteva šolske inšpekcije in pravilnika o ocenjevanju. — Kako to, da si republiška predmetna maturitetna komisija lahko privošči takšno kršitev kriterijev ocenjevanja, čeprav naj bi bil maturitetni preskus "krona" štiriletnega šolanja (s prav nasprotnimi kriteriji!)?

3) Mar rigidno vztrajanje pri točkovniku (za kaj naj ocenjevalec da točko in zakaj ne, pa četudi navodila za to morda ne ustrezajo povsem vsem možnim odprtim interpretacijam konkretnega literarnega dela) ne pomeni tudi

nezaupanje v ocenjevalce, saj se ti pri ocenjevanju ne morejo odločati avtonomno? Ali torej imamo avtonomne učitelje ali ne? Ali pa hočemo s tem dati signal, da kadrovsko sploh nismo sposobni izvesti eksternega preskusa?

4) In še en pomislek: ne glede na zakon, ki to verjetno določa, je vendarle nenavadno, da dijaki maturitetni preskus opravljajo, še preden za to sploh izpolnjujejo pogoje: torej še pred zaključkom četrtega letnika. Seveda gre za (spričo števila esejev povsem logične) organizacijske težave. Ali pa to ne pomeni, da pač tudi organizacijsko nismo povsem sposobni izpeljati projekta eksternega preverjanja?

5) In še za konec: Ali je matura projekt skupine članov maturit. komisije in gl. ocenjevalca ali pa tudi nas vseh, ki na maturo pripravljamo dijake? Če velja zadnje, bi bilo samoumevno, da bi se učitelji, ki pripravljajo za maturo, vsako leto srečali z g. glavnim ocenjevalcem in skupaj skušali oblikovati ocenjev. merila za naslednja leta. Kot vem, je že seminar za maturo vsako leto krajši, g. ocenjevalec pa se je z učitelji v vseh letih, odkar matura obstaja, neposredno soočil le enkrat, pa še to le v eni izvedbi seminarja. — ***Samo Krušič*** (ksamo@gimb.org), 25. maja 2005

Spoštovani kolega Krušič, sam spadam sicer v historiat ocenjevalcev (odstopil sem, ker se ne morem strinjati, da strokovnjaka denarno kaznujejo za vsako njegovo napako), pa sem vseeno pripisal dve tedanjih izkušnji, ki jih morda velja upoštevati v razmišljanjih.

1. Rigidnost navodil in ustvarjalnost nalog/esejev: najtežje je uskladiti ocene pri ustvarjalnih nalogah. Vsa literatura, ki navaja, da je pri materinščini ista naloga lahko ocenjena z najvišjo in najnižjo oceno, obravnava predvsem takšne skrajne naloge. Tudi slovenski statistični podatki so v tistih časih potrjevali to resnico: odstopanja so bila pri najslabših in najboljših nalogah.

2. Dijaki maturitetni preskus opravljajo, še preden za to sploh izpolnjujejo pogoje: torej še pred zaključkom četrtega letnika prav na pobudo slovenistov, tako da se razpotegnejo roki za ocenjevanje. Ker naj bi se pri eseju ocenjevalo tipično trajno znanje, katerega ni mogoče pridobiti v tednu ali dveh, maturant ni prizadet, ocenjevalci imajo več časa, sama matura se nekoliko prej konča (maturanti imajo zato kakšen dan počitnic več, profesorji pa poleti (5. julij – 20. avgust) že dolgo ne spravimo skupaj več kot trideset delovnih dni dopusta). — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 26. maja 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Sreda, 27. april 2005, ob 20.00 — Študentski literarni večer z **Andrejem E. Skubicem** in **Fabjanom Hafnerjem** v Klubu Daktari, Krekov trg 7, Ljubljana. Na literarnem večeru se bo predstavil pisatelj in prevajalec Andrej E. Skubic z zbirko kratkih zgodb *Norišnica*. Skubic se ukvarja s socialnimi dialekti, ki jih je uporabil tudi v romanu *Fužinski bluz*. Prevaja sodobne škotske in irske avtorje, med njimi lucidnega Jamesa Joycea. Fabjan Hafner, prevajalec in pesnik v obeh koroških jezikih, pa bo predstavil pesniško zbirko *Brezročno govorjenje*. Njegove pesmi so polne neposredne miline, pesnikov jezik je skrbno izbran. Z obema avtorjema se bo pogovarjala **Jana Putrle Srdić** (jana.putrle@gmail.com). Vstop prost. Http://www.sou-lj.si.

Četrtek, 19. maj 2005, ob 11.15 — Slovensko društvo za primerjalno književnost vabi na predavanje *Literature and the Arts*. Predaval bo dr. **Jan Johann A. Mooij** z Univerze v Groningenu (Nizozemska). Predavanje bo v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4/II., Ljubljana. — V zgodovini, posebno od sredine 18. stol. do sredine 20. stol., so mnogi umetniki, kritiki in znanstveniki razpravljali o razmerjih med umetnostmi (podobnostih in razlikah, klasifikacijah in hierarhijah). Pri tem so uporabljali razne kategorije, kakor npr. prostor/čas, vidno/slušno, mimetično/nemimetično, izvedbeno/neizvedbeno. Predavanje se bo posvetilo predvsem kriteriju prostora in časa. Kot eden pomembnih problemov se je izkazal položaj literature. Ali literatura (zlasti poezija) ima sestrsko umetnost, in če jo ima, katero: slikarstvo, glasbo, kiparstvo, morda celo arhitekturo? Mnenja o tem so se razlikovala glede na okus, ideologijo in literarne načrte razpravljavcev. Predavanje bo v angleščini. — Prof. dr. J. J. Mooij (1929) je študiral matematiko, fiziko in astronomijo, doktoriral iz filozofije, bil v letih 1970–76 profesor analitične filozofije na Univerzi v Groningenu, od 1976 do 1991 pa prav tam profesor primerjalne književnosti. Leta 1991 se je upokojil. Njegove glavne knjižne objave so: *La philosophie des mathématiques de Henri Poincaré* (Pariz 1966), *A Study of Metaphor* (Amsterdam 1976), *Tekst en Lezer* [Tekst in bralec] (Amsterdam 1979), *Fictional Realities: The Uses of Literary Imagination* (Amsterdam 1993), *Tijd en Geest* [Čas in duh] (Kampen 2001), *Time and Mind: The History of a Philosophical Problem* (Leiden, pred izidom). Http://www.zrc-sazu.si/sdpk/novo.htm. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 25. aprila 2005, in ***Marijan Dović***, tajnik SDPK (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 18. maja 2005

Spoštovani, obveščamo vas, da Slovensko društvo za primerjalno književnost s soorganizatorji sprejema prijave na 3. Mednarodni komparativistični kolokvij *Teoretsko-literarni hibridi: o dialogu literature in teorije*, Lipica, 8. in 9. september 2005. Več o tem lahko izveste na spletni strani http://www.zrc-sazu.si/sdpk ali v priponki. — ***Marijan Dović***, tajnik SDPK (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si)

(1) Kolokvij je vključen v program 20. Mednarodnega literarnega festivala Vilenica (2005). Potekal v sejni sobi hotela Maestoso v Lipici. Pripravljata in vodita ga dr. Marko Juvan (ZRC SAZU, Ljubljana) in Jelka Kernev Štrajn (Ljubljana).

(2) Koncept. Že nekaj časa je mogoče opazovati protislovno stanje besedne umetnosti: njena produkcija še vedno strmo narašča, toda literarno pisanje se spreminja v tržno blago, umetniška imaginacija izgublja soj presežnosti, konec koncev upada še njena relevantnost na intelektualnem področju. Zdi se, da položaj literature po več kot dvesto letih njene relativne avtonomije spet postaja vprašljiv in da lepa beseda doživlja svojevrstno družbeno marginalizacijo. To stanje – ni prvo, ki ga označujemo kot krizo – izziva temeljite revizije pogledov o "bistvu" literature in njeni vpetosti med ostale diskurzivne prakse. Glede tega so nemara po svojih političnih in socialnih implikacijah najbolj daljnosežni prav kulturni študiji.

Toda teorija in literatura od vsega začetka potujeta na isti ladji. Teoretska in zgodovinska refleksija literature se je namreč v 18. in 19. stoletju oblikovala vzporedno z avtonomiziranjem literature kot besedne umetnosti in družbenega polja, ta proces je podpirala in spodbujala. Metajezik teorije je že na začetkih romantike stopil v dialog z govorico pesništva – nastale so hibridne oblike pisanja, v katerih se je govorica metafor, simbolov, alegorij, imaginacije in naracije prepletala z diskurzom filozofske spekulacije, estetske argumentacije in produkcije konceptov (npr. F. Schleglovi fragmenti v časopisu *Athenäum*). […]

(3) Cilji in tematika. Naš kolokvij, posvečen tovrstnim hibridom teorije in literature, bo skušal odražati transgresivno naravo izbrane tematike tudi v obliki razpravljanja: v dialogu, ki se ga bodo udeležili tako literarni znanstveniki kakor tudi pisatelji, bo premišljeval o hibridnih formah, v katerih se srečujeta in stapljata literarni in teoretski diskurz. Vabimo k obravnavi naslednjih problemov: 1. zgodovina in žanri teoretsko-literarnih hibridov od romantike do danes; 2. prevajanje teoretsko-filozofskih koncepcij v jezike literature; 3. pesniški filozofi in filozofski pesniki; 4. jeziki literature kot vir za konotativno oblikovanje idej, artikuliranje novih epistemoloških področij; 5. vloga konceptualnosti v ustvarjanju in recepciji literature; 6. samorefleksija in avtoreferencialnost v literaturi.

(4) Vabilo k priglasitvi referata. Na kolokviju predvidevamo udeležbo posebej vabljenih referentov iz Slovenije in tujine, želimo pa pustiti odprta vrata tudi za nastop vseh tistih, ki bodo pravočasno oddali kvalitetno in s tematsko strukturo celote čimbolj usklajeno prijavo referata. Žal je število udeležencev zelo omejeno, okrog omizja bo sedlo okoli deset referentov. Zato bo treba med prispelimi prijavami izbirati; odločitve vodij kolokvija bodo nedvomno težke in že vnaprej se opravičujemo vsem, ki ne bodo mogli biti uvrščeni v program. Zaželene pa so diskusije, vprašanja ali posegi tistih, ki bodo prireditev obiskali.

Ker je kolokvij mednaroden in uvrščen v mednarodni literarni festival, bo delovni jezik angleščina. Možni in zaželeni so seveda tudi nastopi v drugih jezikih, predvsem v slovenščini, a bodo nastopajoči morali sami poskrbeti za vzporedni prevod v angleščino. Zaradi objektivnih okoliščin smo z vabili zelo pozni, tako da bodo roki skrajno napeti. Če bi želeli nastopiti na kolokviju z referatom, morate najpozneje do 15. maja 2005 na naslov marko.juvan@guest.arnes.si poslati naslov in sinopsis referata (200 besed), provizorični seznam uporabljene literature, izbor teme z našega seznama in vaš naslov za dopisovanje. Do 15. junija boste obveščeni, ali ste bili uvrščeni v program. V primeru vaše uvrstitve boste morali najpozneje do 10. avgusta 2005 na isti naslov poslati razširjeni povzetek (500–1000 besed) za brošuro, ki bo na voljo vsem udeležencem kolokvija in festivala Vilenica. Posamezni referat naj ne traja več kot 20 minut.

(5) Prevodi. V sejni sobi bo tehnično omogočena LCD-projekcija vzporednega prevoda. Če boste nastopili v slovenščini, boste morali do 25. avgusta organizatorjem predložiti disketo s prevodom referata (ali vsaj razširjenega povzetka oziroma tez), da ga bo mogoče projicirati ali natisniti in razmnožiti. Prav bi bilo, če bi slovenski udeleženci, ki bodo nastopili v angleščini, enako storili s slovenskimi izvirniki referatov ali povzetki teh.

(6) Namestitev in drugo. Organizatorji desetim vabljenim oziroma izbranim referentom krijejo stroške bivanja v hotelu v dneh kolokvija, vključno z zajtrkom, kosilom in večerjo. Na voljo bodo tudi brezplačni prevozi na druge kraje, kjer bo potekal festival. Potne stroške od doma do Lipice si udeleženci krijejo sami. Kotizacije ni. Udeleženci brezplačno prejmejo brošuro kolokvija in drugo gradivo festivala Vilenica 2005. Vabljeni bodo na vse prireditve v okviru festivala.

(7) Posebna številka PKn o kolokviju. Slovensko društvo za primerjalno književnost bo po kolokviju izdalo posebno številko *Primerjalne književnosti* z razširjenimi prispevki. Ti ne bodo honorirani. Lepo vas pozdravljava in pričakujeva vaš odziv: prijavo na kolokvij, obisk prireditve, kakšen komentar. — **Marko Juvan** in **Jelka Kernev Štrajn**, vodji simpozija, posredoval ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 25. aprila 2005

Prisrcno vabimo na vsakoletno prireditev na institutu za slavistiko dunajske univerze, ki bo v torek, 10. maja 2005 ob 18:30 v Univerzitetnem kampusu v 9. okraju,dvorisce 3. Program: doc. **Kristof Jacek Kozak**, Univerza Koper, Slovenska narodna identiteta skozi kulturo, **Mojca Gaetz**, Slovenski Dunaj, Predavnaje z diapozitivi, **Mia Znidaric / Steve Klink**, Koncert, Druzabni vecer. — ***Eva Tesar Terseglav*** (eva.tesar@aon.at), 29. aprila 2005

Na lektoratu slovenscine v Vilniusu smo s pomocjo Centra za slovenscino kot drugi ali tuji jezik od 22. do 24. 4. pripravili slovenski vikend z naslovom *Miselna eksurzija v Slovenijo*. Ta vikend je bil v prvi vrsti namenjen natancnejsemu spoznavanju vsega, kar je slovensko – slovenskim besedilom, slovenskim filmom, pesmim, kuhinji. Udelezili smo se ga vsi, ki nas povezuje slovenscina (studentje, ki obiskujejo ali so obiskovali lektorat slovenscine kot drugega slovanskega jezika, slovenisti, ki so ze zakljucili studij, prevajalec **Borut Krasevec**, dr. **Jelena Konickaja**). V prijetni druzbi in v lepem okolju Trakaja (nekaj kilometrov iz Vilniusa, kraj je nekoliko gricevnat in obkrozen z jezerci, tako da sredi "ruske" ravnice vsaj malo spominja na Slovenijo) smo torej gledali slovenske filme, spoznavali slovensko pokrajino z dokumetarci in fotografijami, poslusali in peli slovenske pesmi vseh zvrsti ter tudi plesai nanje, skuhali dva slovenska obroka (ajdovi struklji so sicer dobili nekoliko litovsko obliko), se pogovarjali po slovensko in natancneje spoznali nekatera slovenska besedila. Dozivetje je bilo prelepo in slovenska pesem sedaj popestri vsako uro slovenscine. Vsi smo prepricani, da bomo kmalu spet pripravili podobno srecanje. — ***Lucija Stamulak***, lektorica slovenscine v Vilniusu, posredoval ***Uroš Urbanija*** (urosurbanija@hotmail.com), 3. maja 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 807. sestanek v ponedeljek, 9. maja 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo mag. **Janez JUG**, Fakulteta za družbene vede, Osrednja družboslovna knjižnjica Jožeta Goričarja. Tema predavanja: Gradnja večjezičnega terminološkega slovarja s programom Multiterm iX. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 3. maja 2005

Novo mesto, 27.–29. maj 2005. Pogrešate pogovore o literarnem ustvarjanju, kritične odzive na svojo literaturo, bi se radi soočili z drugimi ob različnih temah o literaturi in ustvarjanju nasploh? Če ste odgovorili pritrdilno, vas Javni sklad RS za kulturne dejavnosti skupaj s svojo Območno izpostavo Novo mesto vabi na literarno kolonijo 2005, tridnevne intenzivne delavnice, namenjene ustvarjanju novih besedil in kritičnemu pretresu poslanih besedil, literarnim branjem, srečanjem z uveljavljenimi književniki. Spoznali boste tudi dolenjsko študentsko založbo Goga, njene ustvarjalce in njeno knjigarno. Mentorja letošnje kolonije bosta: za poezijo **Zoran Pevec** (slovenist in ekonomist, pesnik, avtor več pesniških zbirk; zelo odmevna je najnovejša, ki je letos izšla pri založbi Apokalipsa z naslovom *Moški v sobi*; urednik revije *Vsesledje*, predsednik Literarnega društva Celje, član Društva slovenskih pisateljev), za prozo pa **Damijan Šinigoj** (pisatelj, prevajalec, scenarist, publicist; avtor dveh romanov: Vojake ubijajo, mar ne, *Neizstreljeni naboj*, in zbirke kratkih zgodb *Očkov kotiček*, urednik pri Založbi Goga in časopisu *Park*, član Društva slovenskih pisateljev in Društva slovenskih književnih prevajalcev).

V spomin na pisatelja Janeza Trdino (175. obletnica njegovega rojstva, 100. obletnica njegove smrti) pripravljamo tudi pohod na Gospodično in Trdinov vrh. Kolonija bo tridnevna (od petka popoldne do nedelje popoldne), potekala bo od 27. do 29. maja 2005 v dijaškem domu v Novem mestu (Šegova 117, nasproti športne dvorane Leona Štuklja). Avtorji in avtorice morajo hkrati s prijavnico poslati še nekaj svojih del (do 5 pesmi ali do 6 strani proze ali dramski tekst). Vsa besedila bomo razmnožili, tako da jih bodo dobili vsi udeleženci. Prijave sprejemamo do 20. maja 2005 na naslov: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Štefanova 5, 1000 Ljubljana (za literarno kolonijo) ali po e-pošti: dragica.breskvar@jskd.si. Stroški: polni penzion v dijaškem domu stane 5.000 sit na dan, kotizacija pa je 6.000 sit. Kotizacijo plačajo avtorji s položnico, ki jo bo sklad izstavil po prijavi, prehrano in bivanje pa na recepciji dijaškega doma. — Vodja literarne kolonije ***Dragica Breskvar***, samostojna svetovalka JSKD za literarno dejavnost 3. maja 2005

Spostovani! Hvala za vaše povabilo in obvestilo o literarni koloniji 2005. Žal se tega tečaja spodaj podpisana ne bom mogla udeležiti, bi pa bilo zame koristno in zanimivo. Živim namreč na Švedskem in že nekaj let ustvarjam tudi na literarnem področju, predvsem v slovneščini. Leta 2002 sem pri založbi Družina v Ljubljani izdala učbenik *Švedska slovnica za Slovence* (2002), lansko leto pa v samozaložbi knjigo *Slovensko-švedski besedni vodnik* (2003/4), letos pa je pravkar izšla obsežnejša knjiga (monografija) *Slovenci na Švedskem* (2005). V Sloveniji se kaj dosti o vsem tem najbrž ne govori in tudi odziva ni skoraj nobenega na moje knjižne izdaje. Pogrešam torej pogovore o literarnem ustvarjanju, kritične odzive na svojo literaturo, rada bi se soočila z

drugimi ob različnih temah o literaturi in ustvarjanju nasploh, vendar mi tokrat iz več vzrokov to žal, ne bo uspelo . Morda mi lahko kaj v zvezi z mojo problematiko svetujete tudi na daljavo, hvaležna bom. — ***Augustina Budja*** (budja@bredband.net), Landskrona, Švedska, 4. maja 2005

Spet se vam oglasam iz Svedske. Tokrat bi vam zelela povedati, da je na Svedskem izsla monografija v slovenscini z naslovom *Slovenci na Svedskem* avtorice Augustine Budja. Knjiga bo za sposojo ze v juniju na razpolago tudi v NUK v Ljubljani. — ***Augustina Budja*** (budja@bredband.net), 17. maja 2005

Program simpozija *Slovenski dialekti v stiku 2*
Petek 6. maja 2005, UP ZRS Koper, Garibaldijeva 1

10.30 Pozdrav gostom sestanka Lucija Čok, rektorica Univerze na Primorskem, Darko Darovec, direktor UP ZRS Koper, Vesna Mikolič, dekanja UP FHŠ Koper, Zinka Zorko, Univerza v Mariboru.

11.00–13.00 **Zinka Zorko**, Štajersko-kajkavska jezikovna razmerja (Rogatec – Hum na Sotli), **Goran Filipi**, Izbrane slovenske izposojenke v istroromunskih govorih, Romansko-germanska glagolska prepletanja v kraškem in istrskem narečnem prostoru, **Vesna Mikolič**, Samoocena sporazumevalne zmožnosti v narečjih slovenske Istre, **Karin Marc Bratina** in **Vera Smole**, Govor Rakitovca skozi čas

14.00–16.00 **Rožana Koštial**, Šavrinkina pot od narečja do knjižnega jezika, **Franco Crevatin**, Predlog za zgodovinsko branje istrskoslovenske narečne podobe, **Marcello Marinucci**, Romanizmi v nekaterih slovenskih narečjih na Krasu in v Istri, **Liliana Spinozzi Monai**, Jeziki v stiku v zavesti govorcev: uporaba teoričnega modela Jana Baudouina de Courtenayja

16.30–18.00 **Mitja Skubic**, Leksikalni vplivi slovenskih zahodnih narečij na obsoško furlanščino, **Herta Maurer-Lausegger**, Manjšinski jeziki in jezikovni otoki v alpsko-jadranskem prostoru, **Ludvik Karničar**, Večplastnost koroške slovenske leksike

Sobota 7. maja
10.00–12.30 **Irena Stramljič Breznik**, Tvorjenke v Slovarju govorov Zadrečke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami, poskusni zvezek A–H, **Mihaela Koletnik**, Izposojenke v prleškem vinogradniškem besedju, **Melita Zemljak Jontes**, Instrumentalno-slušna določitev samoglasniških sestavov obrobnega prleškega govora, **Metka Furlan**, Iz primorske leksike, **Robert Blagoni**, Dinamika kategorizacije i hijerahizacije jezičnih doticaja: (socio)lingvističke bilješke uz istraživanja i promišljanja Kozlerove granice, **Mijo Lončarič**, **Stipe Kekez**, Hrvatsko-slovenski jezični dodiri u Istri

14.00–15.30 **Barbara Giudici**, Vzdevki in hišna imena Šišana, **Matej Šekli**, Oblikovne in naglasne značilnosti a-jevske sklanjatve v livškem govoru nadiškega narečja, **Vlado Nartnik**, K vprašanju zahodne meje balkanske jezikovne zveze, **Jožica Škofic**, Konvergenca v gorenjskih krajevnih govorih v Lipniški dolini

16.00–17.30 **Danila Zuljan Kumar**, Motnje pri vzpostavljanju koherence v diskurzu (na primeru govorjenih briških besedil, **Tjaša Jakop**, Ohranjenost dvojine v slovenskih narečjih v stiku, **Karmen Kenda Jež**, **Nataša Komac**, Med dialektologijo in sociolingvistiko: razčlemba narečnih besedil v jezikovno mešanem okolju. — ***Jadranka Cergol*** (Jadranka.Cergol@zrs-kp.si), 4. maja 2005

Ob 60-letnici konca druge svetovne vojne prireja Slovenska matica simpozij *Slovenska kultura v vojnem času: Položaj in dileme slovenske inteligence in umetniška ustvarjalnost med drugo svetovno vojno*, Dvorana Slovenske matice, Kongresni trg 8/I v Ljubljani, 10. in 11. maja 2005.

Torek 10. maja 2005 10.00 **Joža Mahnič**, predsednik Slovenske matice: Pozdravne besede in otvoritev simpozija, **Drago Jančar**: Duh časa, **Igor Grdina**: Usodne odločitve kulturnih delavcev, **Alenka Puhar**: Velika vojna buklarija

12.00 **Aleš Gabrič**: Slovenske kulturne ustanove v vojnih letih, **Peter Vodopivec**: Univerza, znanost, **France M. Dolinar**: Cerkev, **Mirko Mahnič**: Slovenska gledališka omika v letih 1941–1945

15.00 **Boris Mlakar**: Ideološki boj med inteligenco, **Jera Vodušek**: Problem intelektualcev "sredine", **Ervin Dolenc**: Kultura kot politična propaganda (Zborniki 1942, 1944, 1945), **Bojan Godeša**: Osvobodilna fronta in izobraženci

Sreda 11. maja 2005 10.00 **Marjan Dolgan**: Prozno ustvarjanje, **Andrej Inkret**: Med dvema rokama (o poeziji), **Milček Komelj**: Likovna umetnost, **Borut Loparnik**: Vmesni čas (slovenske glasbene konotacije 1941–1945)

12.00 **Bruno Hartman**: Kultura, ustvarjalci, izobraženci na Štajerskem, **Milica Kacin**: Kultura, ustvarjalci, izobraženci na Primorskem, **Simon Stern**: Totalitarizem ali demokracija – opredeljevanja mariborskih liberalnih intelektualcev pred aprilskim zlomom 1941 — ***Anka Sollner Perdih*** (Anka.Sollner@ff.uni-lj.si), 5. maja 2005

Ob tridesetletnici izida koncertne plošče *Nighthawks at the Diner* Toma Waitsa bo 19. 5. ob 21h v klubu GIS Muzikaviva (Ob železnici 16, Ljubljana) koncert prevodov njegovih pesmi. Prevajalec, prepesnitelj in izvajalec: spodajpodpisani. Sam in z zasedbo Sužnji sendvičev. Waitsova glasba in predvsem njegova poezija sta še vedno zelo vitalen in vpliven del splošne svetovne (popularne) kulture. Za tiste, ki ne veste, kje je Ob železnici: do krožišča Žale in potem na naslednjem križišču namesto levo proti BTC-ju naravnost do konca Pokopališke ulice in levo.

2. 6. pa bo ob 18h v knjigarni Konzorcij v Ljubljani predstavitev romana *Radoslav* spodajpodpisanega. Izšel bo pri ljubljanski založbi VED skupaj s priloženo ploščo, torej z glasbo iz romana. Več informacij v zadnjem tednu maja! — ***Matej Krajnc*** (matejkrajnc@siol.net), 5. maja 2005

Na knjižnem sejmu v Pragi, ki je bil od 5. do 8. maja, je bila Slovenija častna gostja z osrednjim razstavnim prostorom. Med drugimi slovenskimi knjigami je bila predstavljena tudi knjiga Moški v sobi, Celjana Zorana Pevca. Zoran Pevec je s člani društva Apokalipsa, iz Ljubljane, bral svoje pesmi tudi na osrednji kulturni prireditvi skupaj z Lužiškimi Srbi, v starem mestnem jedru Prage, v prostorih njihovega literarnega društva – Baracnikova Rychta. Sočasno je njegove, v češčino prevedene pesmi, bral eden od članov društva. Društvo Apokalipsa je Zorana Pevca predstavilo še na Poljskem, 9. maja, v Krakowu. Pesmi iz njegove knjige Moški v sobi so bile prevedene tudi v poljščino. — ***Zoran Pevec*** 9. maja 2005

Spostovani kolegi, kolegice, naj vas spet opozorim na povzetke aktualnih prispevkov iz dnevnega tiska ter gradiva in povezave o visokem solstvu pri nas in v tujini, ki jih pripravljam na http://www.uni-lj.si/kakovost. Posebej opozarjam na dokumente o skrbi za kakovost in ocene o poteku "bolonjske reforme" s strani Zveze evropskih univerz (studija Trends IV in deklaracija EUA iz Glasgowa na www.eua.be) ter "standarde" za kakovost (ENQA. http://www.enqa.net/). (Prilagam izvlecek iz teh gradiv in preglednico z novostmi pri skrbi za kakovost.) Bliznji sestanek (visoko)solskih ministrov v Bergnu, 19.–20. maj) boste lahko najbolje spremljali na http://www.bologna-bergen2005.no/, kjer bodo objavljene tudi "bolonjske" smernice za naslednji dve leti. Vesel bom vasih morebitnih mnenj in priporocil glede omenjenih gradiv in nacina urejanja omenjene (pod)strani. Lepo pozdravljeni! — ***Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 9. maja 2005

Več inštitucij prireja mednarodni simpozij *Breztalnosti: Lev Šestov med religijo, literaturo in filozofijo*, Ljubljana, 12. maj 2005. Nastopajoči na simpoziju: **Nikolaj B. Ivanov, Gorazd Kocijančič, Pavel Kuznecov, Nicolas Monseu, Pavle Rak, Federico Skodler, Tone Smolej, Vid Snoj, Boris Šinigoj, Francesca Zaccaron**. Kraj: Slovanska knjižnica, Ljubljana, Einspielerjeva 1, 12. maj 2005. — Lev Šestov je velika, čeprav – po poreklu Jud in kljub navezovanju na krščansko misel nekristjan – netipična figura ruske religiozno-filozofske renesanse, ki se je v Peterburgu in Moskvi razmahovala v prvih dveh desetletjih 20. stoletja in bila v Sovjetski Zvezi na novo odkrita v šestdesetih letih, odkar še zmeraj vznemirja tako ruske kakor tudi tuje mislece. Šestov se je s prvima dvema knjigama, ki sta izšli v prvih letih 20. stoletja in v katerih govori o Tolstoju, Dostojevskem in Nietzscheju, uveljavil kot literarni kritik in hkrati kot razlagalec Nietzscheja ter s svojo radikalno kritiko zahodne filozofije naletel na dober sprejem med nekaterimi tedanjimi ruskimi misleci bogoiskatelji. Pozneje se je obrnil k filozofiji in religiji, vendar je stalna referenca njegovega pisanja ostal Dostojevski. Tako je glede na globoko izkušnjo literature Dostojevskega, predvsem njegovih "podtalnih" junakov, v *Apoteozi breztalnosti* (1905) zapisal, da je naloga filozofije "naučiti človeka živeti v negotovosti", in potem v več spisih kriti-ziral, denimo, tako novo Husserlovo fenomenologijo zaradi opiranja na samorazvidnosti transcendentalnega jaza kakor tudi staro krščansko teologijo zaradi spravljanja vere z razumom. Šestov nagovarja sodobno misel prav z mišljenjem "breztalnosti", zato se breztalnost ponuja kot tisti tematski vidik, pod katerim bo tekla simpozijska razprava, ko bo sledila gibanju njegove misli skoz literaturo, filozofijo in religijo oziroma po njihovih mejnih področjih. — slovanska.knjiznica@guest.arnes.si, 10. maja 2005

Torek, 10. 5., ob 18.00 v Novem mestu Predavanje dr. **Zmaga Šmitka** ob izidu njegove knjige *Mitološko izročilo Slovencev*. Predavanje bo v predavalnici Dolenjskega muzeja, Muzejska ul. 7, Novo mesto. — Dr. Zmago Šmitek je redni profesor na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani in se že vrsto let posveča študiju religij in mitologij Evrope in Azije. Sodi med najvidnejše raziskovalce s področja primerjalne religiologije in antropologije. Dr. Zmago Šmitek v svoji knjigi, ki je pred kratkim izšla pri Študentski založbi (http://www.studentskazalozba.si), zbira in sestavlja razdrobljene zgodovinsko-mitološke drobce v zaokroženo celoto, ki odstira čustvovanje in domišljijo, logiko in etiko naših prednikov ter njihovo tesno povezanost s skrivnostmi življenja, narave, boga in onstranstva. Primerjave z drugimi ljudstvi in kulturami kažejo na eni strani sorodnost tovrstnih nazorov, po drugi strani pa osvetljujejo

slovenske posebnosti, saj je oblikovanje odnosa do sveta potekalo v dialogih z bolj ali manj oddaljenimi sosedi in staroselci. V tem procesu so se hkrati oblikovali temelji slovenske kulturne samobitnosti, kar daje knjigi *Mitološko izročilo Slovencev*, sicer doslej najizčrpnejšemu in s tem temeljnemu delu o "slovenskem mitološkem kozmosu", še prav poseben pomen.

Torek 10. 5. ob 19.00 Literarni "spogled" z **Alešem Štegrom** in **Markom Samcem**. Knjigarna Litera, Miklošičeva 4, Maribor. Pogovor z avtorjema bo vodil **Robert Titan Felix**.

Sreda 11. 5. ob 19.00 V Viteški dvorani na Ptujskem gradu se bo odvijal glasbeno- pesniški večer: ob videoinstalaciji ARTerija Dušana Fišerja se bosta predstavila pesnika **Aleš Šteger** in **Peter N. Gruber**.

Četrtek 12. 5. ob 18.00 Pogovor o knjižni uspešnici Jonathana Franzena *Popravki* v knjigarni Konzorcij, Slovenska c. 29, Ljubljana.

O Ameriki, ameriški literaturi, globalni družbi in drugih problematikah se bodo pogovarjali filozof **Darij Zadnikar**, pisatelj in preučevalec ameriške književnosti **Andrej Blatnik** ter prevajalec knjige **Jurij Potokar**. Pogovor bo vodil **Dražen Dragojević**, ki sicer svojo novinarsko nadarjenost najopazneje razkazuje kot eden od voditeljev tv-oddaje Knjiga mene briga.

Četrtek 12. 5., ob 19.00 Glasbeno-pesniški večer Aleša Štegra in Petra N. Gruberja, knjigarna Antika, Kocbekova ul. 6, Celje.

Četrtek 12. 5., ob 19.00 uri v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti bo predstavitev nove pesniške zbirke **Milana Vincetiča** *Raster*. Pogovor bo vodil **Nino Flisar**, urednik založbe Litera.

Ponedeljek 16. 5., ob 20:00. uri na Ptuju. Umetniško društvo Stara steklarska Ptuj vabi na literarni večer v Stari steklarski. Knjigo kratkih zgodb *Visoka moda* bosta predstavila njen avtor **Zdenko Kodrič** in **Nino Flisar**. Na literarnem večeru bo nastopil še **David Bedrač**, eden najvidnejših predstavnikov najmlajše slovenske pesniške generacije, s pesmimi iz svoje najnovejše, tretje pesniške zbirke. —— Vseh osem obvestil posredoval ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 10. maja 2005

Frančiškanski samostan Kostanjevica Nova Gorica v sodelovanju s Slavističnim društvom Slovenije Vas v okviru Škrabčevih dnevov '05 vljudno vabi na peti simpozij o delu p. Stanislava Škrabca na temo *Jezikoslovci in njihova dela v Škrabčevih očeh*. V četrtek in petek, 19. in 20. maja 2005, v Novi Gorici, Območna obrtna zbornica, Ulica Gradnikove brigade 6, sejna dvorana, 2. nadstropje.

Četrtek 19. maja 2005 9.30 Svečani začetek, pozdravni nagovori: Mirko Brulc, župan Mestne občine Nova Gorica, pokrovitelj simpozija, p. dr. Viktor Papež OFM, provincial Slovenske frančiškanske province sv. Križa, Ljubljana, red. prof. dr. Miran Hladnik, predsednik Slavističnega društva Slovenije, p. Nikolaj Žvokelj OFM, prvi predsednik Organizacijskega odbora Škrabčevih dnevov, akad. prof. dr. Jože Toporišič, predsednik Častnega odbora Škrabčevih dnevov, Glasbena točka.

10.00–12.30 **Jože Toporišič**: Škrabčevo jeziko(slo)vno obzorje v polemiki o Levčevem SP 1899, **Emil Tokarz**: Baudouin de Courtenay in njegovo delo v Škrabčevih očeh, **Aleksandra Derganc**: S. Škrabec v polemiki z D. Hostnikom, **Andreja Žele**: Jezikoslovni stiki med Škrabcem in Peruškom, **Marko Jesenšek**: Škrabec o Ilešičevem O pouku slovenskega jezika, **Branka Vičar**: Škrabec v polemiki s Ternovcem o slovenskem prihodnjiku

15.00–18.00 **Majda Merše**: Trubar v Škrabčevem jezikoslovju, **Jožica Narat**: Krelj v Škrabčevih očeh, **Melita Zemljak Jontes**: Škrabec o Juriju Dalmatinu, **Kozma Ahačič**: Škrabec o Adamu Bohoriču in njegovi slovnici, Irena Orel: Škrabec o Kastelcu in Svetokriškem, **Karmen Kenda Jež**: Škrabec o Baudouinovi teoriji premen, **Hedvika Dermol Hvala**: Škrabec o Slomškovih pravilih o zborni izreki, **Ljudmila Bokal**: Stanislav Škrabec o Pleteršniku in njegovem slovarju, 19.30 Družabno srečanje udeležencev simpozija v dvorani Frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici

Petek 20. maja 2005 9.30–12.30 **Ada Vidovič Muha**: Breznikova napoved jezikoslovne teme 20. stoletja – praška teorija členitve po aktualnosti (Ob Škrabčevi oceni Besednega reda v govoru), **Alenka Valh Lopert**: Stanislav Škrabec o 8. izdaji Janežičeve Slovenske slovnice, **Matej Šekli**: Valjavčevo naglasoslovje v Škrabčevih očeh, **Vera Smole**: Škrabec Oblaku o ribniškem govoru, **Jakob Müller**: Jezikoslovje Marka Pohlina v delih Stanislava Škrabca, **Andreja Legan Ravnikar**: Vodnik v Škrabčevih očeh, **Mihaela Koletnik**: Škrabec o Dajnkovi slovnici, **Irena Stramljič Breznik**: Škrabec o Metelku kot jezikoslovcu

15.00–18.30 **Rada Cossutta**: Škrabec o Štreklju kot jezikoslovcu, **Polonca Šek Mertük**: Škrabec o Franu Levstiku, S. Škrabec o Avgustu Pavlu in Oskarju Asbóthu, **Jožica Škofic**: Škrabec o Janezu Šolarju, **Karin Marc Bratina**: Škrabec o Ramovšu in Nahtigalu, **Janko Moder**: Stanislav Škrabec o Antonu Brezniku, **Marija Mercina**: Škrabec o Slovensko-nemškem slovarju Maksa Pleteršnika (z vidika rabe v šoli), **Vlado Nartnik**: Škrabec o Bežkovem gledanju na zložni zvočnik r, **Francka Premk** in **Eva Premk**: Škrabec v zvezi z Leskienom. — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 11. maja 2005

Vabim vas na 162. Solomonov seminar, ki bo v torek petek 17. maja 2005 ob 13:00 uri v Veliki predavalnici IJS. Posnetki preteklih seminarjev so na http://solomon.ijs.si/. Predaval bo **Tomaz Erjavec**, IJS: Izdelava in uporaba vzporednih korpusov: primer anglesko-slovenskega korpusa SVEZ-IJS. Vzporeden korpus je urejena zbirka besedil, v originalu in prevodu oz. prevodih. Taksni korpusi so uporabni kot vir prevodov tako za ljudi (prevajalce, slovaropisce), kot za programe, ki iz njih lahko izluscijo vecjezicne slovarje ali pa se naucijo celotnih modelov prevajanja. V predavanju bomo predstavili korpus SVEZ-IJS, do sedaj najvecji (pribl. 10 mil. besed) anglesko-slovenski vzporedni korpus, ki je nastal na osnovi pomnilnika prevodov Sluzbe vlade RS za evropske zadeve, in vsebuje evropsko zakonodajo. Predstavili bomo nastanek pomnilnika prevodov in njegovo dosegljivost na straneh SVEZ, oznacevanje korpusa z jezikoslovnimi podatki, zapis v XML, ter dostopnost preko naslova <http://nl.ijs.si/svez/>. Na koncu obravnavamo uporabo korpusa ter njegovo razsiritev z ostalimi jeziki EU. — ***Olga Shrestha*** (Olga.Shrestha@gov.si) 16. maja 2005

Slovenski šolski muzej gosti razstavo Hrvaškega šolskega muzeja V zabavo in poduk pridnim otrokom in mladini: Hrvaški časopisi za otroke in mladino od 1864 do 1945. Ob tej priložnosti muzej organizira predavanji o hrvaških mladinskih listih (**Š. Batinić**) in o začetkih slovenskega mladinskega tiska oz. o časopisu *Vedež* (**M. Kobe**). Predavanji bosta v sredo, 18. 5. 2005 ob 12.00 v Slovenskem šolskem muzeju, Plečnikov trg 1, Ljubljana. Razstava predstavlja kratek zgodovinski pregled razvoja hrvaških otroških časopisov z glavnimi značilnostmi obdobij, v katerih so izhajali, ter osebno izkaznico vsakega posameznega časopisa. Od leta 1864 do 1945 je izhajalo na Hrvaškem kar 52 časopisov za otroke in mladino. Kot dodatek so na razstavi – in v katalogu v prispevku **Tjaše Obal** (http://www.ssolski-muzej.si/razstave/v_zabavo_slovensko_mladinsko.doc) – upoštevani tudi slovenski mladinski listi od *Vedeža* (1848–1850), *Vrtca, Zvončka* in *Našega roda*, predstavljen pa je tudi pregled mladinskega tiska in razstavnih publikacij, s katerimi je Slovenski šolski muzej že predstavil ta del slovenske šolske zgodovine. Http://www.ssolski-muzej.si/razstave/v_zabavo_in_poduk.htm.

Literarni večer študentov primerjalne književnosti. V četrtek, 19. maja 2005, bo ob 18.00 v predavalnici št. 15 v pritličju Filozofske fakultete produkcija pesniške in prevajalske delavnice študentov in študentk Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo. Dogodek smo po pesmi enega izmed udeležencev, študenta **Domna Bertonclja**, naslovili Neposredna proizvodnja. Študentje in študentke prvega letnika bodo brali pesmi, napisane v zahtevnih klasičnih pesniških oblikah, ki segajo od vzhodnjaške lirike (indonezijsko-malajski pantum in japonski haiku) do evropske srednjeveške in renesančne poezije (sekstina, triolet, rondel, rondo, francoska balada, vilanela, sonet, sonetni venec itd.). Ta besedila so nastala v okviru predavanj o primerjalni verzologiji izr. prof. dr. **Borisa A. Novaka**, napisali pa so jih **Andraž Jež, Barbara Jurša, Petra Jordan, Peter Petkovšek, Ana Ambrož, Jasmina Milanovič, Domen Bertoncelj, Bojana Kenda, Sara Marinković, Maruša Majer, Jasna Pavlin** in **Zulejka Javeršek**. Nekateri študentje in študentke četrtega letnika pa v okviru seminarja o literarnem prevodu pod vodstvom istega profesorja preizkušajo tudi lastne prevajalske sposobnosti. Slišali bomo nekaj njihovih izdelkov, med drugim odlomek iz igre *Preden zaspijo* sodobne hrvaške avtorice Lade Kaštelan v prevodu **Vesne Lemaić** in **Gaje Červ**, pesmi palestinskega pesnika Mahmuda Darviša v prevodu **Lare Simone Taufer**, pesmi poljske pesnice Justyne Bargielske v prevodu **Ane Žabkar** ter koncert uglasbenih prevodov Nicka Cavea v izvedbi **Mete Erženičnik** in **Mihaela Lajlarja**, ki bo prispeval tudi avtorsko glasbo. S tema dvema delavnicama Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo FF začenja uvajati program kreativnega pisanja. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 17. maja 2005

Pri ljubljanski knjižno/glasbeni založbi VED je izšel prvi roman **Mateja Krajnca** z naslovom *Radoslav*. Roman poleg kakih 200+ strani proznih kantavtorskih odisejad prinaša tudi CD-ploščo z glasbo iz romana in pripadajočo knjižico z besedili. To naj bi bil domala prvi takšen pisunsko-kantavtorski podvig pri nas, zato vas vse zelo prijazno vabimo na ljubljansko premiero v Konzorcij, 2. 6. 2005 ob 18h. Http://www.geocities.com/matejk/radoslav.html, http://www.geocities.com/matejk/radoslavsound.html. Spremno besedo k romanu je napisal mag. **Anton Šepetavc**, slovenist in romanist, sicer profesor na celjski I. gimnaziji in publicist. Slišali boste odlomke iz knjige in pesmi s pripadajoče plošče v izvedbi avtorja in zasedbe Sužnji sendvičev.

Druge predvidene novosti v letu 2005: Hank Williams: *Kozodojeve žalostinke*, prevodi in opombe M. Krajnc, spr. beseda Mario Batelić, KUD Štempihar, Celje (jesen/zima) Matej Krajnc: *Preteklost*, pesmi zadnjih let, KUD

Štempihar (junij) Že od lanske pomladi je v pripravi knjiga o glasbi Johnnyja Casha *Pot v Memphis*. Več informacij o njeni usodi v jeseni 2005. — ***Matej Krajnc*** (http://freeweb.siol.net/krajnc75), 23. maja 2005

Obveščamo vas o simpoziju o Janezu Trdini, ki bo ta petek v Novem mestu. Ob simpoziju bo izšla tudi jubilejna monografija o tem večplastno zanimivem pisatelju. Lepo vabljeni, če vas pot zanese na Dolenjsko! — ***Marijan Dović*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 24. maja 2005

Janez Trdina med zgodovino, narodopisjem in literaturo, znanstveni simpozij, petek, 27. maja, mala dvorana Kulturnega centra Janeza Trdine.

11.00 Uvodni nagovori: mag. Janez Pezelj, KC Janeza Trdine, mag. Boštjan Kovačič, župan MO Novo mesto, mag. Marijan Dović, zaris problematike simpozija

11.30–2.45 **Stanko Granda**: Janez Trdina in Novo mesto, **Darja Peperko Golob**: Trdinova zapuščina v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto, **Matej Hriberšek**: Klasični jeziki v življenju in delu Janeza Trdine

13.00–4.15 **Marijan Dović**: Trdina, pisec na mejnikih razvoja avtonomnega literarnega sistema, **Marjan Dolgan**: Janez Trdina – realist za folklorno masko, **Tone Smolej**: Rousseaujevi avtobiografski zgledi pri Trdini in Cankarju

16.00–7.15 **Matija Ogrin**: Trdinove kritiške presoje in estetski pogledi. **Darko Dolinar**: Trdina in začetki slovenskega literarnega zgodovinopisja, **Igor Kramberger**: Trdinova rokopisna ostalina

17.30–8.30 **Marija Stanonik**: Folklorizem kot literarni model pri Janezu Trdini, **Tina Ban**: Simbolika gozda in bajeslovnih gozdnih bitij v Trdinovih bajkah. — forwardiral ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik na siol.net), 24. maja 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 810. sestanek v ponedeljek, 30. maja 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo **Gorazd Kert**, BA, MPhil, University of Cambridge, Research Centre for English and Applied Linguistics. Tema predavanja: Kaj nam dvojina pove o zgradbi slovenskih sklanjatev. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 26. maja 2005

Ljudje

Predlagajte prosim koga za kandidata za člana Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, da humanistika ne ostane čisto brez predstavnikov v tem telesu. Do konca praznikov! — 26. aprila 2005. — Predlagali smo **Zoltana Jana**. — ***miran***, 26. maja 2005

Prejšnji teden je bil na obisku pri naših slavistih predsednik srbskega slavističnega društva (http://www.slavistickodrustvo.org.yu) **Bogoljub Stanković**. Srbski kolegi sicer nimajo kronike, izdajajo pa obsežne, blizu 600 strani debele zbornike. — ***miran***, 26. aprila 2005

O domačih disertacijah redno poročamo, o onih na tujih univerzah pa z zamudo. **Donald F. Reindl** je 15. dec. 2004 doktoriral na Univerzi v Indiani s tezo *The Effects of Historical German-Slovene Language Contact on the Slovene Language*. V slovenskih knjižnicah je še ni (mogoče kmalu izide v knjigi v Budyšinu/Bautznu). Nestrpnim interesentom jo avtor (donald.reindl@guest.arnes.si) rade volje pošlje v pdf-formatu v priponki. — ***miran***, 17. maja 2005

Kaj imajo skupnega učitelji slovenščine in igralci, je tema doktorske disertacije *Govorna interpretacija literarnih besedil v pedagoški in umetniški komunikaciji*. Avtorica mag. **Katja Podbevšek** jo bo zagovarjala v torek 10. maja ob 17h v sejni sobi ff. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 5. maja 2005

Mateja Pezdirc Bartol bo v četrtek 5. 5. 2005 ob 11.00 v predavalnici 1 v pritličju FF zagovarjala disertacijo z naslovom *Recepcija drame: Bralec in gledalec sodobne slovenske dramatike*.

V četrtek 26. maja bo ob 9.40 v predavalnici št. 2 v pritličju Filozofske fakultete v Ljubljani **Mateja Pezdirc Bartol** predavala o sodobni slovenski komediji (Partljič in Möderndorfer). — ***miran***, 23. maja 2005

V aprilskem roku so na Filozofski fakulteti diplomirale naslednje slovenistike in slavistke**: Ines Flis, Boštjan Kačičnik, Tanja Nemanič, Tanja Obreza, Mirjana Sedušak, Martina Šeme, Nina Udrih** in **Urška Zabukovec. Špela Šramel** je diplomirala na ljubljanski slovenistiki 30. 8. 2004, česar Kronika po nemarnem ni

registrirala. Ker domnevam, da se je iz razvida društva izgubil še kakšen drug nedavni diplomant, prosim za ustrezna dopolnila. Vsem iskrene čestitke z vabilom v članstvo.

V ponedeljek 30. maja ob 14.00 bo v prostorih Univerze v Mariboru **Silvija Borovnik** izvedla nastopno predavanje ob izvolitvi v redno profesorico za slovensko književnost.

Objave

Sporocam, da na http://nl.ijs.si/sdjt/bib/ltc05/ najdete zbornik konference *2nd Language & Technology Conference: Human Language Technologies as a Challenge for Computer Science and Linguistics* (April 21-23, 2005, Poznan, Poland, http://www.ltc.amu.edu.pl/). Notri vec kot 100 clankov s precej impresivno mednarodno zasedbo! — ***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si), 26. aprila 2005

Pri koprski založbi Libris je izšlo delo **Silva Faturja** *Oče in sin in zagorski zvonovi: Leposlovna lepljenka.* Gre za zanimivo in izvirno kombinacijo biografije Dragotina Ketteja, pesnikovega očeta in kronike krajevnega življenja. — Silvo Fatur, ugledni pedagoški delavec, rojen leta 1935 v Zagorju, častni član Slavističnega društva Slovenije, ki je med drugim objavil tudi sedem samostojnih knjižnih del, je z monografijo o mladosti Dragotina Ketteja presegel značilnosti biografije, saj v njej rekonstruira tudi značilnosti tedanjega življenja krajev, kjer je pesnik preživel svoje otroštvo in dobršen del mladosti, o čemur malo vemo, čeprav so ta izkustva morala zaznamovati njegovo kratko življenjsko pot, polno ognjevitega ustvarjalnega poleta in razprostrtih eksistencialnih vprašanj. V našem kolektivnem spominu je zbledelo, da je Kette otroška leta in dobršen del mladosti preživel v Zagorju ter bližnjih krajih na Pivškem, kamor se je pogosto vračal, čeprav je bil po smrti obeh staršev brezdomec. Osamljen je doživljal hude življenjske preizkušnje, neuspehe v šoli, ljubezenskih iskanjih, itd., vendar je ohranil presenetljivo samozavest in optimizem, kar je pogosto obarval s hudomušnostjo. Zadnje poletje, pol leta preden se je izteklo njegovo življenje, je v teh krajih, kjer je veselo fantoval z domačini, napisal 43 od 62 sonetov, s katerimi je dosegel enega vrhov svojega ustvarjanja. Poglobljeno branje pesnikovih izpovedi in skrbno proučevanje različnih virov o razvojev krajev, je avtorju odprlo pot do svežega branja Kettejevega dela ter poglobilo naše poznavanje krajevne zgodovine sredi narodnega preporoda. V delo so vključeni obsežni povzetki različnih dokumentov, ki oživljajo predstavo tedanjih razmer. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 27. aprila 2005

Novost v zalozbi Univerze v Ljubljani, Pedagoske fakultete. **Pavel Zgaga**: *Bolonjski proces. Oblikovanje skupnega evropskega visokosolskega prostora,* 363 str. Monografija je prvo delo, ki celovito prikazuje ozadje in nastanek bolonjskega procesa ob koncu devetdesetih let ter glavne korake in kljucna vprasanja v nadaljnjem razvoju procesa, vse do konca leta 2004, zakljucuje pa jo poglavje o treh razseznostih bolonjskega procesa: strukturni, socialni in zunanji. V dodatku prinasa poleg obsezne bibliografije in seznama kratic tudi najpomembnejse dokumente ter porocila in priporocila z vseh t. i. "bolonjskih seminarjev" do konca oktobra 2004 (vecinoma gre za prve prevode v slovenscino). Monografija je lahko pomemben pripomocek za vse, ki se na visokosolskih zavodih posebej ukvarjajo s prenovo studija in mednarodnim sodelovanjem, pa tudi za visokosolske ucitelje in sodelavce ter studente nasploh, za delodajalce in sindikate in druge, ki jih zanima sodobno dogajanje v visokem solstvu. Knjigo (cena je 1.600 SIT) lahko narocite preko spletne strani: http://javor.pef.uni-lj.si/~publikacije/ ali pa jo kupite na recepciji Pedagoske fakultete na Kardeljevi pl. 16 v Ljubljani — ***Igor Repac*** (Ceps.Ljubljana@uni-lj.si), 3. maja 2005

V ponedeljek bo izšla že peta številka študentskega zbornika *Literarna zrna*. Zbornik boste lahko za 200 SIT kupili vsak dan od 9. 5. do 13. 5. 2005 med 10h in 15h v avli Filozofske fakultete. — Vabljeni ste tudi na literarni večer, na katerem se bodo predstavili študenti, ki so v tej številki objavili svoje prispevke. Literarni večer bo v sredo, 11. 5. 2005, ob 19:40 v predavalnici R/3. — (literarna_zrna@hotmail.com), 5. maja 2005 — Zaradi zapletov v tiskarni bo 5. številka študentskega zbornika Literarna zrna izšla šele jutri, 11. 5. 2005. Jutri bo ob 19:40 v predavalnici R/3 tudi literarni večer, na katerem se bodo predstavili avtorji, ki so v tej številki objavili svoje prispevke. Literarna zrna boste lahko kupili vsak dan od 11. 5. do 18. 5. med 10h in 15h v avli fakultete.

Ker imam namen v prednarocilu kupiti *Atlas Slovenije*, ki izide jeseni letos, bi rad povprasal malo o njegovi kvaliteti. Ve kdo kaj o tem? — Hvala, ***Blaz [Karlin]*** (http://www.karlin.tk), 6. maja 2005.

O sami kvaliteti ti ne morem nicesar povedati, lahko pa nekaj o njegovih znacilnostih. Prvi tri izdaje so se razlikovale po kolicini podatkov, kakor jih dopuscala spreminjajoca e zakonodaja; medtem ko so bile tehnicno-izvedbeno izdelane po enakem postopku. Tistih ekkip zensk in tistih aparatur na Geodteskem zavodu Slovenije nimajo vec – zato bo cetrta izdaja narejena v povsem drugacni, izkljucno digitalni tehniki izrisa vseh podatkov. Razen tega bo imela mrezo za sirino in dolzino ostevilceno po novem, svetovnem univerzalnem izhodiscu, kar je pomembno za uporabo mobilno-stacionarnih naprav (denimo v avtu). To dvoje skupaj je vplivalo tudi na

drugacen pristop k projekciji. Iz vsega tega sledi, da bo smiselno imeti doma na polici tako tretjo in cetrto izdajo – in da bo cetrta prelomna v mnogih ozirih, zato zna biti v marsikateri podrobnosti pomanjkljiva, premalo obrusena. — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 7. maja 2005

Vprašanje o kakovosti novega *Atlasa Slovenije*, ki izide jeseni 2005, je več kot umestno. Novi atlas odlikujejo namreč nekatere novosti, ki sledijo tako razvoju stroke kot tudi tehnologije izdelave takih publikacij. Z vsebinskega vidika lagko uporabniki pričakujejo popolnoma novo aktualno besedilo tj. predstavitve slovenskih pokrajin opremljen z atraktivnimi, tudi letalskimi posnetki. V atlasu bodo po novem tudi tematski zemljevidi, opremljeni s kratkimi opisi, dodatnimi fotografijami, kartami, diagrami in preglednicami. Vse skupaj je mišljeno kot uvodna predstavitev temeljnih značilnosti Slovenije. Pri kartografskem delu izpostavljamo nove, digitalizirane zemljevide, ki so natančnejši in preglednejši. Med drugim smo dokupili tudi nove mestne načrte in je njihovo skupno število naraslo na 60. Tako smo predstavili vse temeljne centralne kraje v Sloveniji, pri čemer nismo izpustili niti tistih najpomembnejših turističnih destinacij, kamor nas pogosto zanese pot. Atlasu bo dodan merilec razdalj na zemljevidih, ki pomaga pretvarjati razdaljo na zemljevidu v razdaljo v naravi. Uporabnik pa bo pri nakupu atlasa prejel tudi beležko, v katero bo zapisoval svoje vtise s popotovanj ali jih morda načrtoval. Vsem, ki se bodo odločili na nakup atlasa želim, da bi z njim odkrivali našo Slovenijo po dolgem in počez. — Urednica ***Senja Požar*** (senja.pozar@mkz-lj.si), 9. maja 2005

Na forumu prevajalcev se je pojavila spodnja debata. Ali mogoče vas kdo ve kja več? — ***Miha [Rus]*** (MihaR@iolar.com), 9. maja 2005

Že nekaj časa zaman iščem slovensko ime kraja (in jezera) St. Magdalen am Magdalenensee (pri Beljaku). Zdi se mi nemogoče, da ne bi obstajalo. Lahko morda kdo pomaga? — ***Tinkara***

Tinkara, jaz imam doma *Atlas Slovenije*. V njem so poleg neških imen na Koroškem navedena tudi slovenska imena (Prossowitsch-Prosoviče, Maria Gail-Marija na Zili, itn). Tudi imena jezer imajo slovenske ustreznice, ampak pri imenu Magdalensee prevoda ni, tudi imena kraja ni. Mogoče bi to ime lahko kar sama prevedla ali pa pustila – seveda odvisno od namena prevoda. — ***Veronika*** (veronika.hull@siol.net)

Prevod bi bil "Sv. Magdalena". Vprašanje pa je, če je to eden od krajev, ki bi morali imeti dvojezične napise. *Atlas Slov*enije najbrž ni pomanjkljiv, zato bi bilo najbrž najbolje pustiti kar nemško ime. — ***Zvone*** (http://gabrijelcic.org/mailman/listinfo/forum_prevajalcev/)

Poskus rezrešitve enigme. St. Magdalen res ni naveden v novi izdaji priročnika *Dvojezična Koroška = Zweisprachiges Kärnten* (**F. Kattnig, M. Kulnik, J. Zerzer**) ne preveden v novem zemljevidu *Koroška : Javne dvojezične ljudske šole v koroških občinah = Kärnten ...* (Geod. zav. Slov. + F. Kukovica), pač pa standardni priročnik – žal ga avtor dr. **Pavel Zdovc** ni nikoli dal v prodajo, pač pa poklanjal večjemu številu javnih knjižnic in svojih prijateljev – *Slovenska krajevna imena na avstrijskem Koroškem ...*, Dunaj/Wien 1993, na s. 102 piše: "Šmadlén ... pri Beljaku; nem. St. Magdalen; v Šmadlénu ...; tudi Magdalén, v Magdalénu ...; kraj. pogov. tudi Tehánja (á), na Tehánji ... (nepublicist.) ..." Za večino koroških prevajalskih "orehov" sicer velja, da jih stre omenjeni novi priročnik, ki se opira na Zdovčev priročnik in se ga da kupiti v knjigarnah ali naročiti pri celovški Mohorjevi (v Ljubljani ima svoje predstavništvo). LP vsem skrbnikom slovenskega jezika in dvojezičnega poimenovanja v zamejstvu! — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), Inštitut za narodnostna vprašanja, 9. maja 2005

Franc Kattnig je uresničil obljubo in ob 50. obletnici podpisa Avstrijske državne pogodbe prvim 50 slovlitovcem, ki so izrazili interes, poslal dvojezični zemljevid Koroške. Ob "svetovljanstvu" in ignoranci slovenskih kartografov je ta projekt Mohorjeve družbe iz Celovca (za kolege kozmopolite: aus Klagenfurt) še posebej dragocen. Kdor je bil za vključitev med zastonkarje prepozen, ga lahko naroči (tudi skupaj s knjigo *Dvojezična Koroška*) na Poljanski 97, Ljubljana, 01-280-1300, prodaja@mohorjeva-druzba.si. — ***miran***, 22. maja 2005

Z gospodom Kattnigom sem si takrat dopisoval – zemljevid sem hotel kupiti, a je vztrajal, da ga dobim kot darilo. Zal ga do danes postar se ni prinesel v Kamnik. Ne vem, kje se je zataknilo. Medtem sem narocil v knjigarni 4. izdajo *Atlasa Slovenije*. A kdo ve, kako bodo imena krajev zapisana v njem? Zadeva ima seveda ob svoji resni plati tudi zabavno: Za ucitelje slovenscine bi bilo pripravno, ce bi na zemljevidu Evrope pisalo kar Kelmorajn, da bi otroci vedeli, kam je Preseren poslal nekatere romarje. Za umetnosnte zgodovinarje pa Monakovo, da bi vedeli, kje je imel Azbe svojo likovno solo. ;-) — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 23. maja 2005

Fedora Ferluga Petronio bo v sredo 18. maja 2005 ob 11.00 v sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani predstavila zbornik *Pesniška pot Nikole Šopa* v slovenskem prostoru (ob 100-letnici rojstva, 1904–1982), ki ga je

izdala založba Neothesis iz Trsta, nastal pa je na osnovi prispevkov na zadnjem slavističnem kongresu v Novem mestu. — ***miran***, 15. maja 2005

1. *Dies irae: Upodobitve poslednje sodbe na Koroškem*. (Celovec 2002). Avtorica: **Breda Vilhar**.

2. *Pavle Zablatnik. Simpozij ob desetletnici smrti dr. Pavleta Zablatnika. Zbornik predavanj in prispevkov* (Celovec 2004). Uredila: **Majda Fister, Peter Fister**.

Knjigo in zbornik bosta predstavili avtorica Breda Vilhar in urednica Majda Fister. Zbornik o dr. Pavletu Zablatniku je izšel kot četrta knjiga v seriji Koroški etnološki zapisi – Glasilo Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik. Prva številka glasila Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik je izšla leta 1999. Serijo Koroški etnološki zapisi bo predstavila Martina Piko-Rustia. Kdaj in kje: v četrtek, 2. 6. 2005, ob 10. uri v prostorih Slovenskega svetovnega kongresa v Ljubljani na Cankarjevi 1 /IV (vhod iz pasaže kino Komuna). — Za Slovenski narodopisni inštitut in društvo Urban Jarnik mag. ***Martina Piko-Rustia***, vodja inštituta, in ***Nužej Tolmajer***, predsednik društva(institut.urban.jarnik@ethno.at), 25. maja 2005

Povezave

Http://www.heimat-domovina.at — Sodeluj tudi ti! Mach auch du mit! S klikom do dvojezične table! — ***Peter Scherber*** (sche0003@blizz.at), 12. maja 2005

Http://f9pc18.ijs.si/ — Vohljač, ijsjevski iskalnik.

Http://www.search.mnogo.ru/ — iskalnik mnoGoSerach.

Http://marc.theaimsgroup.com/ — arhivar poštnih seznamov.

Http://www.theeuropeanlibrary.com — Evropska knjižnica, portal, ki združuje za zdaj 9 nacionalk.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri39.html – nekaj pomladnih slik, ena tudi s Škrabčevega simpozija v Novi Gorici.

Http://www.eliterature.org — Electronic Literature Organization.

Društveno

Cankarjevo tekmovanje se je končalo s podelitvijo zlatih in srebrnih priznanj. Ljubljansko slavistično društvo ga je organiziralo v petek 13. 5. na Vrhniki. Popestrila sta ga nastop Andreja Rozmana Roze in pogostitev s pico, predsednik SDS pa si je v skrbi za užitke ob literarnem branju v nagovoru privoščil pojamrati nad zaresnostjo prireditve (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ctnagovor.html): "Čeprav gre za slovesno priložnost, ne bi rad zamolčal skrbi, ki me navdaja ob Cankarjevem tekmovanju. Skrb zadeva resnobno vzdušje prireditve. Seveda, brez resnosti ni uspeha. Tudi na Milijonarju ali v Najšibkejšem členu si ne bi nihče prislužil nagrade, če bi vse vzeli samo za zabavo. Kljub temu: ali se vam ne zdi, da literatura, takoj ko postane predmet, ob katerem merimo svoje moči, izgubi nekaj od lastnosti, zaradi katerih jo imamo radi? Ali pa mogoče pretiravam, ker se mi je v spomin preveč zadrla zadnja, najbolj zoprna faza tekmovanja, to je pritožbeni postopek? […] vsem skupaj želim, da zaradi Cankarjevega tekmovanja ne bi pozabili, da so leposlovne knjige napisane v prvi vrsti zato, da bi ob njih uživali." Naj odzivi mentoric, nekdanjih tekmovalcev in njihovih staršev pokažejo, ali je strah odveč ali pa bi bilo res dobro premisliti o bodočem manj zahtevnem in manj tekmovalnem konceptu prireditve. Za konstruktivne pripombe prosim do seje UO SDS sredi junija.

S šolskega ministrstva je prišla vesela novica, da se Po pravilniku o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju prosvetnih delavcev naknadno točkujeta udeležba na lanskem slavističnem kongresu v Novem mestu z 1,5 točke in lanska udeležba na seminarju za mentorje Cankarjevega tekmovanja na Vrhniki z eno točko – nadaljnje informacije pri tajnici Marjani Lavrič (marjana_lavric@hotmail.com).

Druga vesela novica je s kulturnega ministrstva, ki je v okviru razpisa projektov za uveljavljanje, promocijo in razvoj slovenskega jezika za 2005 sprejelo v sofinanciranje urejanje tegale spletnega foruma in njegov periodični

natis v Kroniki s 100.000 sit, 200.000 sit pa je namenilo za darila Cankarjevemu tekmovanju. — ***miran***, 16. maja 2005

Lendava

Letošnji slavistični kongres bo v Lendavi od 6. do 8. oktobra in nosi naslov *Vloga meje*. Program je iz petih omizij (sekcij, diskusij, panelov, blokov, modulov), ki bodo deloma vzporedna. Za pozdravnimi nagovori (**Anton Vratuša**, župan idr.) in za uvodnimi predavanji **Franca Zadravca** (o Mišku Kranjcu), **Marca Greenberga** (o jeziku) in **Zoltana Jana** (ob stoti obletnici rojstva **Bratka Krefta**) se bodo zvrstila: 1. Vrnitev k periferiji (madžarsko-slovenska razmerja): nastopijo **István Lukács** z budimpeštanske slavistike, **Károly Gadányi** in **Elizabeta Bernjak** s slavistike v Szombathelyju ter **Anna Kollath** z mariborske hungaristike. Teme: bolonjski proces, dvojezičnost, manjšine. 2. Ob meji in čez njo (slovenistika na sosednjih univerzah). Moderira **Marko Stabej** (marko.stabej@guest.arnes.si), sodelujejo **Zvonko Kovač** z zagrebške slavistike, **Marko Jesenšek** (Maribor), **Ludvik Karničar** (Gradec), **Ursula Doleschal** (Celovec), **Roberto Dapit** (Videm), **Miran Košuta** (Trst), **Vesna Mikolič** (Koper), **Aleksandra Bizjak** (Nova Gorica) idr. 3. Zahodnoslovanski študiji. Moderira **Niko Jež** (nikolaj.jez@guest.arnes.si), nastopijo **Agnieszka Będkowska** iz Bielsko-Białe, **Miloš Zelenka** iz Prage idr. 4. Izbor šolskega berila. Moderira **Rajko Korošec** (rajko.korosec@guest.arnes.si), nastopijo **Boža Krakar-Vogel, Aleksander Bjelčevič, Klemen Lah, Anton Meden, Dora Gobec** (Društvo Pobuda za šolo po meri človeka) idr. 5. "Iz naše okrogline" (slovenistična dejavnost v Pomurju in Porabju). Moderira **Štefan Kardoš** (stefan.kardos@guest.arnes.si), nastopijo **Franc Just, Miran Puconja, Norma Bale, Francek Mukič, Robert Titan Felix** idr. Dokončni seznam z urnikom bo pravočasno na voljo. Omizja se bodo začela s 15-minutnimi referati, nadaljevala s petminutnimi pripravljenimi diskusijskimi prispevki in zaključila s spontano debato. Objavljeni bodo v zborniku, katerega izid je predviden pred kongresom.

V prejšnji številki Kronike smo predstavili kulinarično ponudbo na kongresu, tokrat pa nekaj prenočitvenih možnosti: Namestitev v hotelu Elizabeta**** z zajtrkom po ceni 10.000 SIT po osebi v dvoposteljni sobi in 13.400 SIT v enoposteljni sobi na noč. Doplačilo za 3. in vsako nadaljnjo noč po osebi 7.200 SIT v dvoposteljni in 10.720 SIT v enoposteljni sobi. Namestitev v apartmajskem naselju Lipov gaj***: Studio za 2 osebi 11.500 (3. noč 9.200), Ap. 2 + 1 za 2 ali 3 osebe 13.250 (10.600), Ap. 3 + 1 za 3 ali 4 osebe 18.750 sit (15.000), Ap. 4 + 1 za 4 ali 5 oseb 23.500 sit (18.800). Cena najema velja na noč za vse osebe v apartmaju z vključeno vstopnico za kopališče. Ker gre za večjo skupino, obveznega doplačila 20 % za bivanje, krajše od treh noči, ne bodo računali.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

Za kolege, ki bi želeli biti/postati člani Slavističnega društva Slovenije, pa še niso sporočili svojega naslova ali pa so se preselili. Ker jih nimamo v novem seznamu, jih ne moremo obveščati in jim pošiljati članskega gradiva. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto 2005 (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 13. 7. 2005

Letnik 9, št. 55

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika55.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika55.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Odzivi

Ugotovila sem, da je v zadnji številki Kronike v obvestilu o simpoziju Slovenski dialekti v stiku 2 izpadlo ime dr. **Rade Cossutte** (ki je bila med drugim tudi glavni organizator srecanja), medtem ko ste njen referat Romansko-germanska glagolska prepletanja v kraškem in istrskem narečnem prostoru / Interferenze verbali romanzo-germaniche nell'area dialettale carsica e istriana napačno pripisali dr. Filipiju. Prosila bi Vas, da v naslednji številki Kronike napako popravite, ker gre vsa zasluga za simpoziji prav prof. Cossutti! — ***Jadranka Cergol*** (Jadranka.Cergol@zrs-kp.si), 4. julija 2005

Danes filozofska fakulteta in nikoli več (nadaljevanje)

Dragi Miran, hvala za tvoje zvesto pošiljanje Kronike, ki postaja vse zanimivejša. Tokratno razpravljanje o stroki in pedagogiki me je spobudilo, da se Ti oglašam s pismom. S Tvojimi stališči o tem vprašanju se v celoti strinjam, prav tako s tehtnimi mislimi, ki sta jih napisala **Breda** in **Marko**, medtem ko je opozarjanje (!) kolegice Mete precej problematično. Moje stališče dobro poznaš: v vsakem primeru mora biti na prvem mestu stroka, če hočemo imeti dobro usposobljene in kompetentne strokovnjake, vse drugo naj bi bilo temu podrejeno. Človek, ki suvereno obvlada stroko in je široko razgledan, bo obvladoval tudi praktično sceno in uspešno prenašal znanja na druge. V nasprotnem primeru ga bo pomanjkljiva strokovnost ovirala na vsakem koraku. Moje dolgoletne izkušnje s poučevanjem na treh pedagoško-filozofskih fakultetah mi jasno izpričujejo, da so trdne in široke strokovne podlage zagotovilo za uspešno oblikovanje posameznikov, strokovnjakov za posamezna področja, in nedvomno tudi zagotovilo za uspešno poznejše delo.

S povedanim seveda ne zanikam potrebe po dobri didaktični usposobljenosti slovenistov, vendar v najtesnejši zvezi s stroko in njenimi zakonitostmi. Glede na razmeroma dobro poznavanje sedanjega didaktičnega usposabljanja študentov na Filozofski fakulteti v Ljubljani in na obeh Pedagoških fakultetah v Ljubljani in Mariboru bi si upal trditi, da je ustrezno dozirano in po mojem prepričanju tudi dovolj uspešno. Mislim pa, da nerešeno vprašanje tiči drugje, in sicer v premajhni praktični izkušnji, ko mladi slovenisti začenjajo delo v razredu (v delovnem razmerju). Ali je to sploh humano, da mladega strokovnjaka postavimo takoj s polno odgovornostjo v razred? Ali se ne bi raje zgledovali po medicincih, ki imajo tudi neposredno opraviti s "človeškim faktorjem", toda stroka in sistem jih v začetku zadržijo na stopnji stažiranja? Po mojem bi bil korak naprej v usposabljanju in uspešnosti v naši stroki, če bi izobraževalni sistem vpeljal npr. enoletno stažiranje in šele nato popolno in odgovorno prevzemanje pouka v razredih. Naj družba/država na tem področju pokaže pripravljenost za modernizacijo in večji napredek v šolstvu, ne pa da tuje modele neorgansko prenaša v naše razmere!

Za konec še moj vtis o tem, o čemer je pisala **Aleksandra**. Ker jo poznam kot odlično slovenistko in srednješolsko profesorico, sem se ob njenih izkušnjah v šoli zgrozil. Ali je kaj takega sploh mogoče? Verjetno nisem zgrožen samo jaz, marveč mnogi iz starejše generacije, ki smo šolanje osnovnošolcev in srednješolcev doživljali le nekoliko drugače. Tu je dovolj gradiva za vse ravni šolskih oblasti in za pedagoško-izobraževalne izvedence. Pričakujem predloge, rešitve, ukrepe! Vem, dragi Miran, da mi boš rekel, da sem zelo naiven, a kaj hočeš, ljudje smo različni. Želim Ti uspešno urednikovanje Kronike tudi v prihodnje in prav lep pozdrav — ***Gregor [Kocijan]***, 31. maja 2005

Rezultati ankete med študenti specialne didaktike 2004/05, pa nekaj učiteljskih mnenj o pedagoškem usposabljanju

V maju 2005 sem študentom razdelila kratko anketo, ki naj bi dala povratno informacijo o kakovosti didaktike književnosti ter o študijskem kontekstu, v katerem se študenti pripravljajo na pedagoški poklic. Ker je ta priprava tridelna ("tridimenzionalna", Krakar Vogel 2004), so se vprašanja torej nanašala na specialno didaktiko, na strokovni del študija (slovenski jezik in književnost) in na splošne pedagoške predmete. Odgovarjalo je 29 študentov, kar je cca 40 % 3. letnika ljubljanske slovenistike. V ta zapis vključujem tudi rezultate intervjuja z nekaterimi mentorji pedagoške prakse.

1. didaktika književnosti (predavanja iz didaktike slovenskega jezika so študenti tudi ocenjevali – seminarja zaradi nepopolnega izvajanja predmeta po obstoječem predmetniku niso imeli, praksa pa je skupna; rezultatov sama nisem natančno obdelala, okvirno so precej podobni tem iz "književnega" dela)

Predavanja, ki so v prvem semestru in "na zalogo" govorijo o rečeh, ki jih študenti preizkusijo v drugem, jim niso preveč zanimiva, ocena je le nekaj nad 3 (od 5 točk – samokritično: ne gre izključiti možnosti, da na to oceno vpliva tudi izvedba predavanj). Malo bolje jo "odnese" seminar, kjer študenti ves čas sodelujejo bodisi z mini nastopi ali krajšimi akcijskimi raziskavami in tako "in vitro" začutijo značilnosti pedagoškega dela (ocena se povzpne do 3,5). Najbolje pa študenti ocenjujejo "terensko" prakso (strnjeno, zdaj 1-tedensko sodelovanje na šoli, hospitacije in nastope, kar vse pripravljamo in spremljamo sodelavke Katedre za didaktiko slovenskega jezika in književnosti, vodijo pa učitelji mentorji za skupine 3 študentov). Ocena je v povprečju skoraj 4,5. Na vprašanje, ali si v okviru specialne didaktike želijo kake dejavnosti še več, je 22 študentov odgovorilo, da bi morali imeti več prakse, zlasti več nastopov. Skoraj enako velika je želja po povečanju seminarja (21 od 29), ki jih z različnimi aktivnimi oblikami pripravlja na delo v razredu. Veliko (15) jih je tudi menilo, da so se ob teh dejavnostih prepričali, da si želijo opravljati pedagoški poklic in da so zanj dovolj sposobni.

1.1 Dejavnosti pri praksi so študenti ocenili takole. Krajši vadbeni nastopi in vzorčni nastopi so dosegli najvišjo oceno, 4,2. Hospitaije in komunikacijo z mentorjem so ocenili s 4. Seznanjanje z učnimi načrti in gradivi ter možnost kratkih intervencij pri učnih urah: 3,4. Z oceno 3 ali manj pa so ocenili: seznanjanje z reševanjem disciplinskih problemov, sodelovanje pri učiteljevem delu zunaj razreda, seznanjanje z možnostmi stalnega strokovnega izpopolnjevanja.

1.2 Mentorji o delu s študenti (približno ob istem času sem dobila od nekaterih mentorjev tudi odgovore v krajšem pisnem intervjuju, ki naj bi podal povratno informacijo o pripravljenosti študentov na praktično delo ter sugestije za naprej).

a) Odgovore je prispevalo 12 učiteljev mentorjev (od letos skupno 23, od katerih so nekateri pohvalno prevzeli po dve skupini študentov). Menijo, da študenti pridejo na prakso dovolj strokovno pripravljeni (10 odgovorov), pedagoško didaktično pa slabše (6 dobro, 4 ne, 2 delno). Predvsem ne poznajo dovolj dobro diferenciacije v osnovni šoli in učnih načrtov, imajo tremo, nimajo praktičnih izkušenj, imajo pa dobra gradiva za pedagoško prakso – priročnike, sheme za opazovanje, pripravo. Sicer so študentje pri praksi dovolj aktivni in motivirani (10 odgovorov), in če bi imeli več časa, bi pridobili še več. b) Učitelji na splošno menijo, da bi moralo biti pedagoške prakse več, čeprav se mnenja o tem, koliko, razlikujejo (skrajni mnenji: od 3–4 mesece v celotnem študiju do sedanje količine – 1 teden). Večina pa meni, da 14 dni, pa da bi morala biti po dva vzorčna (izpitna nastopa) pri jeziku in pri književnosti ter nekaj krajših vadbenih nastopov. Cilj prakse je po mnenju večine študentovo aktivno preizkušanje dela v razredu (10), le eden je zapisal, da je potreben tudi pogovor; 2 pa sta zapisala še, da je cilj poglabljanje odnosa do poklica in strokovnosti, in eden, da se od študentov tudi kaj nauči (slednje v naših pogovorih po nastopih ugotavljajo tudi drugi). c) Menijo, da so za mentorsko delo že dovolj usposobljeni (9). Pri morebitnem dodatnem usposabljanju bi želeli izvedeti, kako se študentje pripravljajo v predavalnici, si ogledati posnetke učnih ur, izvedeti za poudarke in izpitne zahteve, pa kako je v tujini, se seznanjati z novostmi v stroki in problemi postmoderne nepismenosti. č) Po mnenju večine bi morali mentorsko delo vrednotiti s posebnim strokovnim nazivom in materialnim vrednotenjem (9). Želijo si sodelovanja s fakulteto, čeprav so študenti dovolj resni, in je prisotnost univerzitetnega učitelja po mnenju večine potrebna le pri vzorčnih izpitnih nastopih.

2. Splošne pedagoške predmete so študenti številčno ocenili takole: psihologija 3,4, splošna didaktika 3, pedagogika 2,9, andragogika: 2,3.

3. Strokovnih predmetov niso ocenjevali številčno, saj so bili vprašani, česa so na splošno največ pridobili pri študiju jezika in književnosti, ne pa, kaj menijo o posameznih predmetih (ali predavateljih). Izbrali so lahko dve ponujeni možnosti in dodali eno svojo, če je niso našli v vprašalniku.

3.1 Študij slovenskega jezika

Največkrat (20 odgovorov) so menili, da so se najbolj intenzivno seznanjali z razvojem slovenskega jezika. Na drugem mestu (15 odgovorov) je poznavanje jezikoslovne problematike po znanstveni sistematiki, sledi raba slovenskega jezika – obdelovanje in tvorjenje raznovrstnih besedil (7). Možnost "zavest o vlogi slovenskega jezika v družbi" je obkrožil en anketiranec. Njihove želje za študij jezika so: delo z besedili, uporaba znanja (13 odgovorov) obravnava sodobnih vprašanj, aktualno dogajanje v jeziku, jezik medijev, reklam (5 odgovorov).

3.2 Študij književnosti

a) Znotraj literarne zgodovine so študenti največ pridobili glede poznavanja posameznih avtorjev (15 odgovorov), poznavanja sodobne književne produkcije – pripovedništvo (7), lirika (2), sledi pregled celotnega razvoja (4), zvrsti (3).

b) Znotraj literarne teorije pa naslednje vsebine: informacija o sestavi literarnih del (11), uporaba pri interpretaciji (6), pregled različnih pojmovanj književnosti (6), razumevanje vloge literature v sodobni družbi (5).

Želje za študij književnosti so: več možnosti lastnih interpretacij in razpravljanja o doživljanju, razumevanju, vrednotenju literarnih del (8 odgovorov), mladinska književnost in teme iz učnih načrtov (3), povezanost tem – obdobja, avtorji, medkulturnost (3).

4. Drugo

a) Kar 21 anketirancev ob koncu 3. letnika pravi, da je bil študij slovenistike zanje dobra odločitev. Največkrat (15) zato, ker si želijo učiti, nato zato, ker so poglobili svoj odnos do slovenskega jezika in književnosti (7), ker je študij zanimiv, nudi veliko možnosti za zaposlitev, ker me zanima književnost (3 ali manj odg.) Želijo pa si več uporabnosti (8), več dialoga med profesorji in študenti oz. boljše odnose (8), aktualnost, povezave s humanističnimi predmeti (3 ali manj odg.).

b) Dvopredmetniki so na vprašanje, kateri od obeh študijev je bolj izpolnil njihova pričakovanja, menili, da primerjalna književnost (4), slovenščina (3), sociologija (3), sociologija kulture, zgodovina, novinarstvo (1), nobeden (1).

5. Ti rezultati so bolj problemsko kakor statistično relevantni. V naslednjih letih jih bo mogoče primerjati z novimi. A tudi zdaj lahko koristijo študentom za orientacijo o njihovih več kot zgolj individualnih stališčih glede študija, prav tako pa tudi učiteljem vseh treh skupin predmetov, ki sodijo v pedagoško usposabljanje. Kažejo npr., da si študenti precej želijo v pedagoški poklic, imajo do njega pozitivno stališče, in da tridimenzionalnost usposabljanja zanj jemljejo kot potrebno dejstvo. V vseh treh skupinah predmetov (splošno pedagoških, specialno didaktičnih in strokovnih) najdevajo tako dobre kakor slabe strani, in to (če smo nekoliko samokritični), v smereh, ki jih zaznavamo tudi sami. Ob tem dajejo nekatere sugestije, o katerih bi kazalo razmišljati pri vsebinskih (pre)oblikovanjih študija jezika in književnosti ter pedagoških predmetov

Vsekakor se mentorjem in študentom zdi praksa, kakor se je razvila v zadnjih letih, v strukturiran proces opazovanja in postopnega delovanja, nepogrešljiva sestavina dodiplomskega usposabljanja. Te dejavnosti ne gre zamenjevati s pripravniškim stažiranjem, ki je zasnovano drugače, ni pod ingerenco fakultete in v praksi podrejeno pragmatičnim ciljem ravnateljev in šol (pripravniki so marsikje maksimalno obremenjeni, mentorji slabo usposobljeni, medtem ko mi svoje usposabljamo na posebnih seminarjih, idr. In če primerjamo ta del študija z medicinci, vidimo, da imajo veliko praktičnega dela tudi že v času dodiplomksega študija pod vodstvom fakultetnih učiteljev, potem pa še stažiranje.) Ti odgovori potrjujejo še, da ne bi bilo koristno nekaterih dimenzij usposabljanja učiteljev marginalizirati bolj, kakor kažejo dejanske potrebe in izkušnje bodočih in že delujočih učiteljev, s katerimi, kot pravijo, stoji ali pade šola in izobrazba nacije. Nemara bi jih bilo res treba za kako malenkost okrepiti, npr. z nekaj več prakse, ki bo všteta v predmetnik, pa s slovenščino za učitelje (pa naj mi Humboldt oprosti).

Za konec le še odmev ene od mlajših mentoric študentom: "Ne vem, ali sem bila v anketi dovolj jasna, kako zelo sem bila letos zadovoljna s študenti in da mi je bilo delo z njimi prav navdušujoč izziv. Rada bi, da bi predmet obdržali na takem nivoju, kot je sedaj . Veliko sreče pri pogajanjih vam želim." (B. R.) — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 1. junija 2005

Pozdravljeni! Prebral sem analizo ankete ge. Krakar Vogel. Sem absolvent slovenistike in zgodovine na FF in na Slovlit pišem zato, da bi izrazil svoje nezadovoljstvo s poukom specialne didaktike jezika na Oddelku za slovenistiko na FF v Ljubljani.

Obe specialni didaktiki (književno in jezikovno) sem na našem oddelku poslušal predvsem v zimskem semestru 2002/2003 (pri Vas, M. Križaj Ortar in asistentkah A. Žbogarjevi in J. Voglovi), v poletnem semestru opravil prakso na gimnaziji Ledina in oba izpita. Kar sem odnesel od specialnih didaktik, tako presojam s stališča dokončanih predmetov, v primerjavi z izkušnjami, ki sem jih pridobil pri specialni didaktiki zgodovine (Danijela Trškan) in s stališča absolventa, ki bo kmalu iskal profesorsko službo. Ki bo kmalu moral pouk oblikovati tako, da bodo v njem učenci "rastli v sporazumevalni zmožnosti". Glede Didaktike književnosti ob anketi nimam pripomb, le, da je predmet res akademsko okleščen in jedrnat, sploh pri praktičnem metodološkem delu; daje pa vse glavne spretnosti in znanje. Ne čudim se, da študenti največji občutek gotovosti v svojo pedagoško usposobljenost dobijo (šele) na pedagoški praksi.

Za specialno didaktiko jezika pa menim, da lahko govorimo o KRIZI. Sam sem bil pri Križaj Ortarjevi in Voglovi deležen le predavanj, praktičnega dela ni bilo: razlaga, razgovor, prosojnice, 2x delovni listi, to je vse v

enem semestru (30 ur). Nobene avtentične naloge, nobenih izdelkov študentov, kvečjemu ideje, ustno, v razgovoru. Na praksi sem opravil 5 hospitacij jezika v dveh dnevih, ko gledam njihove analize v dnevniku ped. prakse, ugotavljam, da so bile analize hospitacij res sumarne. Nastop je bil en sam, ampak ker smo bili na praksi v trojkah, smo lahko 3 študentje opravili nastop v eni uri: vsak 15 minut. Vas kaj spreleti?! Nekaj praktičnega dela je bilo spet na (samo) pisnem izpitu: sestaviti primer jezikoslovne naloge za test. Katere so glavne učne metode (ali stopnje metode, ali učne tehnike) za pouk slovenskega jezika, kakšne so, za katere učne vsebine so primerne, nam ni bilo razloženo od A do Ž. Morali smo zgolj kopirati metodo od didaktike knjievnosti; na praksi pa smo si še dosti pomagali z učbenikom Na pragu besedila.

Poleg tega smo na predavanjih Jezikovne didaktike pri Križaj Ortarjevi lahko razbrali, da gre za neke spore med profesorji jezika, ki so povezani tudi s pomanjkanjem novih učbenikov za slovenščino v SŠ v zadnjih 15 letih (!!) prejšnjega stoletja. O tem študentje malo vemo, imamo pa velik problem, kako vse znanje, ki ga dobimo pri monumentalnih predmetih SKJ I, II, III in IV (pa še pri ostalih jezikoslovnih predmetih), prekaliti v pouk, ali pravilneje, uporabiti pri zanimivem in učinkovitem poku slovenščine. Kakorkoli že naj bi študentje imeli praktične izkušnje nastopanja iz seminarskega dela humboldtovskega študija, nimamo avtentičnih pedagoških, gre kvečjemu za izjeme, paberke. Saj kdo od profesorjev na Oddelku za slovenistiko predavanje kdaj prinese knjigo, celo predvaja glasbo, skoraj vsi uporabljajo prosojnice, zapišejo kaj na tablo, delijo fotokopije odlomkov besedil – ampak redna predavanja niso namenjena pedagoškemu usposabljanju! Sploh pa navedena učna sredstva dosti pogosteje veljajo za predavatelje književnosti. In – na prste ene roke bi lahko preštel predavatelje sloveniste na oddelku, ki znajo uporabljati LCD-projektor!

Aktualno stanje jezikovne didaktike na našem oddelku (tudi letos sem na oglasni deski prebral, da odpadejo vse vaje iz jezikovne didaktike) se mi zdi toliko kritičnejše zato, ker je v javnem mnenju očitno, da je jezikovni pouk (ti. "slovnica") pri pouku slovenščine nepriljubljen. Ne kritiziram novih učbenikov za jezik, problematično je aktualno metodološko pedagoško usposabljanje študentov, ki bo stanje gotovo poslabšalo. Ljubljanska FF v didaktiki slovenskega jezika gotovo ne zasluži primata med slovenistikami v državi, prej zadnje mesto. Glede na to, da na Slovlitu beremo, da nekateri profesorji uvajanje dodatnih didaktičnih ("pedagoških") ur razumejo kot pedagoško "radikalizacijo" FF (pedagoške fakultete pa imajo slab sloves s stališča "znanstvenikov"), se to ne bo izboljšalo. (Saj so pedagogi tudi znanstveniki, če jih imaš na oddelku, se ti obrestuje!) Glavni vzrok slabega stanja jezikovne didaktike na našem odd. namreč ni neznanstveno delo, temveč premalo študijskih ur. In odgnanost profesorjev. Ostaja monumentalni SKJ, ker ima FF in Oddelek z novim zvenečim imenom primat v državi. Pa še bolonjske spremembe, boj za kadrovska mesta, stvar je mučna in občutljiva, ljudje so ranjeni od starih sporov, ki jih ni konec niti z menjavo generacij ...

Pa bo še kdo rekel, saj ni študij namenjen samo izobraževanju učiteljev(ic). Hej, pa saj ima naziv PEDAGOŠKA SMER! Tisti, ki jih pedagoska usposobljenost ne zanima, imajo vso pravico, da izberejo nepedagoško smer, pa še dosti točk ne zahteva. Pa tudi bodoči doktorji slovenisti bodo rabili pedagoške izkušnje za učinkovito predstavljanje in predajanje svojega dela.

Da končno zaključim: Najbolj hecna stvar pri jeziku je, da ga predajamo z jezikom (znanstvenim "metajezikom"). Je to res? Ne, predajamo ga tudi s sporazumevalnim odnosom. Če bi radi skrbeli za jezik, brez skrbi za odnos ne bo šlo. Pedagogi in didaktiki imajo tudi radi slovenski jezik, torej s tem, da zahtevajo dober (pedagoško znanstven) odnos, ne bodo okrnili dela jezikoslovcev.

Ni dovolj, da se za učinkovit pouk slovenščine poskrbijo posamezni pedagoško nadarjeni učitelji ali da se jezikovni pouk skriva za književnim. In da učitelji slovenščine pridobivajo izkušnje šele z delom, ko bi jih že morali imeti, ali na seminarjih, kjer vodstvo seminarjev spet protežira "strokovno izpopolnjevanje slovenistk", se pravi jezik, slovnico.

Potrebno je sistematično vzgajanje študentov z vidika pedagoških izkušenj (se pravi: na pedagoški smeri, slovenistika na FF v LJ). To verjetno pomeni konkretno: 30 ur predavanj in 30 ur vaj didaktike slovenskega jezika, pa še teden pedagoške prakse (samo za pouk jezika). Po želji pa še kak seminar.

S tem, da vam pošiljam tako dolgo razmišljanje, nočem dolgoveziti, spodbujati razprtij, širiti cinizma ... Rad bi soglasij, boljše natančnosti in sistematičnosti, upoštevanja študentov in pedagogov, boljšega položaja sporazumevanja v slovenščini. Bravo vsakomur, ki je prebral do konca. — ***Rok Bečan*** (rok.becan@skavt.net), 5. junija 2005

Spis sem prebral do konca in hvala za čestitke. Povsem se strinjam, da je premalo pedagoške prakse, nikakor pa se ne strinjam, da bi morali povečati število ur, namenjenih pedagoškim predmetom. Mislim, da je le razmerje med teorijo in prakso nekoliko nerodno in precej neuporabno. Sicer ne vem točno, kakšno je to razmerje v

številkah, zagotovo pa lahko iz lastnih izkušenj rečem, da je prav prakse zares le za vzorec in da mi 30 minut v razredu in nekaj vaj v predavalnici ne bo prav dosti pomagalo, ko se bom prvič postavil pred uka lačne mladenke in mladeniče. Še manj pa mi bodo pomagala imena avtorjev in raznih teorij, ki sem se jih moral učiti pri vseh mogočih didaktikah, psiholigiji, pedagogiki in seveda andragogiki. Osebno so se mi zdela predavanja pri naštetih predmetih precej dolgočasna, z eno izjemo, pa še to so bile vaje. Sam sem zelo proti povečanju števila ur, namenjenih pedagoškim predmetom, ker sem prepričan, da jih je dovolj, če ne celo preveč, le razmerje med teorijo in prakso bi bilo potrebno spremeniti, seveda v prid slednji. — ***Žiga Rangus*** (rangus@planet.si), 5. junija 2005

Spoštovani kolega Rok Bečan! Takole "napol" javno (ker nimam Vašega e-naslova) se odzivam na Vaš dopis, v katerem ste Slovlitu razgrnili svoje mnenje o jezikovni didaktiki na ljubljanski slovenistiki.

Veseli me, da predlagate večje število ur – res je le 30 ur predavanj za ta predmet (kolikor jih je bilo na voljo v štud. l. 2002/3, ko sem bila predavateljica) premalo; zagotovo bi bilo potrebnih vsaj še 30 ur vaj in daljša pedagoška praksa pa še ustreznejši termin tega predmeta v urniku ter tudi več sodelovanja študentov (ne le poslušanja).

Žal mi je, da ste si od mojih predavanj zapomnili le "neke spore med profesorji" in opozarjanje na pomanjkanje učbenikov. Sicer ne vem, na katere spore mislite, vendar po temeljitem izpraševanju svoje vesti predvidevam, da bi to lahko bila predstavitev drugačnega gledanja na cilje in metode jezikovnega pouka, opozarjanje na novo osrednjo dejavnost učencev pri jezikovnem pouku (tj. sprejemanje in tvorjenje besedil raznih vrst nam. podrobnega opisovanja jezikovnega sistema), drugačno pojmovanje komunikacije pri J. Toporišiču (= sporočanje) ter O. Kunst Gnamuš in mlajših slovenističnih jezikoslovcih (= sporazumevanje), drugačno pojmovanje vloge, obsega in globine jezikovne teorije v osnovni šoli in raznih vrstah srednjih šol (npr. kasnejša, selektivna in postopna obravnava besednih vrst, povedkovega določila in povedkovega prilastka) ipd. To ciljno-vsebinsko-metodično drugačnost aktualnih učnih načrtov in aktualnega učnega gradiva vam (tj. študentom) nisem predstavljala zato, da bi kritizirala dosedanji jezikovni pouk, ampak zato, da bi študentje spoznali in razumeli t. i. filozofijo aktualnega jezikovnega pouka – ta je namreč precej drugačna

– od filozofije tistega jezikovnega pouka, ki ste ga bili deležni v osnovni in srednji šoli (znano je, da učitelji pogosto učijo tako, kot so bili sami poučevani; verjetno pa se še spomnite, da je večina Vaših kolegov/kolegic v prvi uri precej negativno ocenila svoj osnovno- in srednješolski jezikovni pouk), in

– od fakultetne sistematizacije jezikovnih pojavov (pogosto namreč opažamo, da učijo sveži diplomanti slovenistike v osnovni in srednji šoli to in tako, kar in kot so poslušali na fakulteti).

Preseneča me Vaša trditev, da niso bile "razložene od A do Ž" "glavne učne metode (ali stopnje metode, ali učne tehnike) za pouk slovenskega jezika" in da niste ničesar izvedeli, "kakšne so, za katere učne vsebine so primerne". Kaj res niste ničesar izvedeli o raznih vlogah slovenščine v šoli, o pedagoškem govoru, o učencih, za katere je slovenščina drugi jezik, in o njihovih težavah pri jezikovnem pouku ter pri drugih predmetih, o splošnih značilnostih predmeta slovenščina na vseh stopnjah šol, o temeljnem cilju in metodi jezikovnega pouka ter o dejavnostih učencev? Ali pa se Vam to morda ne zdi pomembno? Kaj pa o poslušanju, vrstah poslušanja, načinih neposrednega in posrednega razvijanja zmožnosti poslušanja? Pa o značilnostih branja, stopnjah razvijanja bralne zmožnosti, vrstah branja, preverjanju razumevanja prebranega? Ali o obravnavi neumetnostnega besedila (npr. o dejavnostih pred sprejemanjem besedila, med njim in po njem, in to po ogledu posnetega besedila in po branju besedila določene besedilne vrste)? Ali o razvijanju zmožnosti govornega nastopanja in tvorjenja zapisanih enogovornih besedil? Pa o obravnavi samostalnika v osnovni šoli?

Še dobro, da imam zapisane teme predavanj, sicer bi se začela spraševati, po kaj le sem hodila na FF v zimskem semestru ob ponedeljkih popoldne! (Žal pa nimam seznama prisotnih študentov.) Kaj res nisem spodbujala študentov k sodelovanju, izrekanju izkušenj, predlogov ipd.? Sem zavrnila pobudo katerega študenta, npr. Vas?

Pravite tudi, da ste "morali zgolj kopirati metodo od didaktike književnosti; na praksi pa smo si še dosti pomagali z učbenikom Na pragu besedila". Ne razumem, zakaj naj bi morali kaj kopirati od didaktike književnosti – metoda dela z neumetnostnim besedilom (kar je izhodišče jezikovnega pouka) je bila namreč predstavljena na predavanjih, poleg tega ste se z njo zagotovo srečali v učnih načrtih in študijski literaturi (saj ste jo predelali, kajne?), konkretizirana pa je v učnem gradivu za osnovno šolo ter v učbenikih in delovnih zvezkih Na pragu besedila (katerih soavtorica sem).

Res je, da so bila predavanja predvsem informativna in da ni bilo vaj, na katerih bi študentje preizkušali priporočene metode dela v razredu. Didaktike se pač ne more (in ne sme) samo naučiti na pamet, temveč jo je

treba preizkušati oz. vaditi – in to ne šele na svojem prvem delovnem mestu! (Vendar pa bo moral na vprašanje, zakaj ni /bilo/ vaj, odgovoriti kdo drug.)

Vse bolj se mi zdi, da so izvir Vašega kritičnega mnenja o jezikovni didaktiki na ljubljanski slovenistiki drugačna pričakovanja do tega predmeta – če Vas prav razumem, ste pričakovali napotke, "kako vse znanje, ki ga dobimo pri monumentalnih predmetih SKJ I, II, III in IV (pa še pri ostalih jezikoslovnih predmetih), prekaliti v pouk, ali pravilneje, uporabiti pri zanimivem in učinkovitem pouku slovenščine". Joj, za to pa je 30 ur predavanj res premalo! Pa tudi škoda jih je, saj jezikovni pouk v osnovni in srednji šoli ni "fakultetno jezikoslovje v malem" – ZELO VELIKO znanja, ki ga pridobite pri jezikoslovnih predmetih na FF, namreč ne boste NIKOLI neposredno prenesli v šole; fakultetno jezikoslovno znanje naj bi Vam predvsem omogočalo čim večjo ustvarjalnost pri obravnavi nove učne snovi, čim bolj suvereno doseganje ciljev jezikovnega pouka, čim učinkovitejše organiziranje in vodenje samostojnega dela učencev ipd.

Še to: Izpit je bil res pisni, vendar z možnostjo ustnega zagovora oz. pogovora s študentom; ko si je študent ogledal ocenjeni pisni preizkus, je lahko kaj vprašal, pripomnil, pojasnil ipd. Mislim, da lahko po besednih in nebesednih odzivih študentov trdim, da je bilo zelo malo preverjanja faktografskega znanja in da je prevladovala uporaba znanja v konkretnih primerih oz. okoliščinah, npr. kot prepoznavanje ali ponazarjanje jezikovnodidaktičnih pojmov, načinov/ postopkov obravnave neumetnostnega besedila (npr. sestavljanje nalog glede na raven razumevanja besedila, glede na vrsto iskanih podatkov, glede na dejavnost učenca, glede na strategijo branja besedila) ipd. – vendar ne kot "primer jezikoslovne naloge za test" (kot pravite), temveč kot primer sodobne obravnave neumetnostnega besedila pri jezikovnem pouku.

Vsekakor sem Vam hvaležna za pripombe; kot vidite, sem precej razmišljala o njih in o svojem delu. Očitno sem s tem, da od oktobra 2004 nisem več predavateljica predmeta jezikovna didaktika, ravnala pametno oz. v dobro bodočim profesorjem slovenščine in njihovim učencem.

In da ne pozabim: LCD-projektor znam uporabljati v določeni meri (npr. za prenašanje računalniških prosojnic), vendar pogosto še zmeraj vztrajam pri "dobrih starih" grafoskopskih prosojnicah – iz nekih najnovejših študentskih anket lahko povzamem, da so študentje z njimi in z mojim delom nasploh zelo zadovoljni (pravijo, da zaradi sistematičnosti, preglednosti, postopnosti ipd.). Ampak v življenju je pač tako: Sto ljudi – sto čudi! — ***Martina Križaj Ortar*** (martina.krizaj@guest.arnes.si), 6. junija 2005

Kekec v gorah Balkana

Na Kekčeve poti gremo v Hercegovino! Za 4 dni: od četrtka 30. junija do nedelje 3. julija. V narodni park Blidinje oz. na področje gore Čvrsnice, kjer so vrhovi ok. 2200 m; podobni so Karavankam ali goram v Trenti. Področje je severno od Mostarja (med Mostarjem in Jablanico). Potujemo z lastnimi avtomobili. Trasa:

četrtek: Ljubljana-Jablanica-Blidinje jezero; spimo v hotelu.

petek: Blidinje jezero-Masna Luka-prevoj na Čvrsnici (4 h), Pločno, 2.226 m (2 h tja, 2 nazaj), spanje v šotorih pri jezeru Crvenjak;

sobota: Veliki Vilinac (okrog 2.000 m), Hajdučka vrata – naravno okno v skali (2 h tja, 2 nazaj), Blidinje jezero (4 h), spimo v hotelu.

nedelja: nekropola stečkov Barzonja, po poteh hajduka Mijata Tomića (bosansko-hercegovski narodni junak), soteska Diva Grabovica, odhod v Ljubljano.

Blidinje jezero je Park prirode, trudijo se, da bi območje postalo nacionalni park. Čeprav sodi v Hercegovino, so lokalni možje razglasili Hajdučko republiko Mijata Tomića, ki ima svojo vlado in svojo ustavo. V parku ni trgovin, nakupe bomo opravili prej. Za vstop v BiH potrebujemo potni list (vize ne rabimo), avtomobili morajo imeti vlečno vrv (vsak drugi tujec plača kazen), plačilno sredstvo je KM, konvertibilna marka, dobi se jih pri nas, približno 125 tolarjev za eno. Stroški: ok. 30 KM za noč v hotelu, za dve noči torej 60 KM. Hrana ni draga. S seboj vzemite poleg standardne planinske opreme (baterija, vsaj 2 čutare itd.) tudi spalne vreče in ŠOTORE. Šotora seveda ne vsak svojega; o šotorih se bomo dogovorili nekaj dni pred odhodom. Zbor je v četrtek 30. junija ob 7.00 pred Filozofsko fakulteto na Aškerčevi. Prijave na — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 6. junija 2005

Pismo je namenjeno tistim kolegom, ki so se prijavili na Kekčeve poti po Hercegovini, ostalim tisočim pa se opravičujem za nadlegovanje. Organizatorica **Đurđa Strsoglavec** nam iz Hercegovine sporoča tole: "glede spanja v motelu Hajducke vrleti stvari stojijo takole: prenocisce z zajtrkom in turisticno takso za eno noc na eno osebo stane sicer 38 konvertibilnih mark, vendar imamo naslednji popust: ce so v tripostelјni sobi trije ljudje, stane 25 mark na osebo na noc, ce sta v tripostelјni sobi dva cloveka, stane 30 mark na osebo na noc. Prosim, sporočite mi do ponedelјka zvecer ali najpozneje torka zjutraj, kdo resnično gre v Hercegovino in kdo si zeli biti v paru ali trisu. Prosim, resnicno mi sporoci, ker nam gre motel zelo na roko in nam bo cuval sobe – sicer so prepolni, ker je ravno takrat veliko romanje k svetnici Divi Grabovcevi." — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 27. junija 2005

Ekskurzije so se udeležili trije avtomobili z 12 ljudmi. V Hercegovini so se nam pridružili še vodiči Đurđa, Zoran, Mirsad, Senad in Suad. Vreme nam ni dovolilo na Čvrsnico, pač pa smo v vetru, dežju in megli osvojili Veliki Vran (2076 m). Dobro jedli, veliko videli, se lepo imeli. Dokazi na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/bosna/index.html. — ***miran***, 8. julija 2005

Ljudje

Silvija Borovnik bo danes ob 14.00 v prostorih Univerze v Mariboru na Slomškovem trgu 15 izvedla nastopno predavanje ob izvolitvi v redno profesorico. Naslov predavanja je Slovenska dramatika v drugi polovici 20. stoletja. — ***miran***, 30. maja 2005

9. junija 2005 16. junija 2005 bo ob 18.00 v predavalnici št. 129 na Univerzi Alpe-Jadran v Celovcu **Ursula Doleschal** izvedla nastopno predavanje z naslovom Slawistik Express: Stationen und Entwicklung des Faches. — ***miran***

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Vljudno vabljeni na tiskovno konferenco, na kateri bomo predstavili program letošnjega Herbersteinsko-Literinega srečanja slovenskih književnikov in razglasili letošnjega dobitnika Pretnarjeve nagrade. Tiskovna konferenca bo potekala v četrtek, 2. 6.2005 ob 11. uri v Literini knjigarni, Miklošičeva 4, Maribor. — ***miran***, 31. maja 2005

Filološka fakulteta iz Perma je FF-ju poslala predlog za izdajo skupnega zbornika Jaz in Drugi v prostoru teksta. Kaj se skriva pod tem nekoliko patetičnim naslovom, si poglejte v tajništvu. (Gre za filozofsko oz. eksistencialistično temo, Buber, Berdjajev, tudi Bahtin itd., govori pa se tudi o jezikoslovju.) Predlog lahko Filozofska fakulteta razširi oz. dopolni. Do ponedelјka do 9.00 mi posredujte naslove prispevkov za zbornik. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 1. junija 2005

Mednarodni knjižni sejem Svet knjige v Pragi je bil letos posvečen slovenskim avtorjem. Vendar to ni bil konec slovenske kulture v Pragi. Maja so se v inspirativni Reinerovi baročni dvorani vile Portheimka v Pragi zvrstile številne "slovenske" prireditve, ki so jih omogočili organizatorji Sveta knjige in Slovensko veleposlaništvo v Pragi. Tri literarne - sredine podvečere sta organizirali **Alenka Jensterle-Doležal** in **Jasna Honzak-Jahič**, predavateljici na praški slovenistiki. Prvo sredo, ll. 5. je imela svoj literarni podvečer z naslovom Sence svetlobe slovenska pesnica Alenka Jensterle- Doležal, na katerem je brala svoje stare in nove češke prevode. V sredo, 18.5. so svoje prevode brali mladi prevajalci iz Prage, vsi nekdanji in sedanji študentje slovenistike praške fakultete: **Aleš Kozar, Krystina Pellarova, Josef Kodet, Radek Čermák, Tereza Benhartova, Radek Novak, Kamil Valšík** in **Hanka Chmelikova**. Nekateri izmed njih že izdajajo prevode v knjigah ali prispevajo v antologijah. Zadnjo sredo, 25. 5. je bil literarni podvečer z naslovom Korenine vetra in je bil namenjen slovenskim pesnikom starejše generacije: Edvardu Kocbeku, Ivanu Minattiju, Kajetanu Koviču, Cirilu Zlobcu, Tonetu Pavčku, Jožetu Udoviču, Gregorju Strniši, Janezu Menartu in Danetu Zajcu Pesmi v prevodih so doživeto recitirali študentje prvega letnika slovenistike praške Filozofske fakultete. Pesnike je predstavila in večer hkrati tudi vodila Hanka Chmelikova. Zadnji slovenski literarni podvečer je bil 26. 5. 2005. Posvečen je bil prevajalcu **Františku Benhartu**, ki že vrsto desetletij slovensko književnost posreduje češki publiki. Predstavil je dve novi knjigi prevodov: knjigo slovenske poezije in Jančarjeve eseje. Pesmi je prevajal skupaj s Hanko Chmelikovo in **Davidom Blažkom**. Prisotni so bili tudi nekateri slovenski pesniki kot **Veno Taufer** in **Kajetan Kovič**. V teh dneh je izšla tudi posebna številka Česko-lužickega vesnika, posvečena primorskim Slovencem v

Italiji in pesniku Srečko Kosovelu. Zbornik je uredil Radek Čermák. Poleg člankov najdemo tudi prevode pesmi Srečka Kosovela, ki so jih pod vodstvom lektoric naredili študentje brnske, praške in bratislavske filozofske fakultete. — ***Alenka Jensterle-Doležal*** (dolezalova.l@volny.cz), 10. junija 2005

Http://www.upr.si/sl/UPKonference/2005PotiDoMedkulturneSporazumevalneSpo sobnosti/Conference_Programme_sl.pdf – Program mednarodnega znanstvenega sestanka Poti do medkulturne sporazumevalne zmožnosti, ki bo v Kopru od 16. in 18. junija. — ***Karin Marc Bratina*** (Karin.Marc@zrs-kp.si), 10. junija 2005

Danes se je ustanovilo Društvo za ohranitev slovenskega jezika. Njegov namen je zmanjšati uporabo hrvaških in angleških besed. Ustanovile so ga četrtošolke na naši OŠ, na lastno pobudo. Otroci znajo presenetiti! — ***Barbara [Škrlep]*** (barbara.skrlep@guest.arnes.si), 13. junija 2005

Se bo njihovemu delovanju dalo tudi kako slediti – recimo po internetu? (Sprašujem seveda popolnoma resno in spoštljivo.) — ***VESNA Velkovrh-Bukilica*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 14. junija 2005

Donau-Univerza Krems 23.11.2005 ponovno prične izvajati študijski program Interkulturelle Kompetenzen-Intercultural Competencies. Univerzitetni študijski program pokriva vse pomembnejše vsebine s področja medkulturne kompetence. Študijski program je namenjen izobraževanju vodilnih in vodstvenih delavcev, visokošolsko izobraženim, ter vsem izkušenim zaposlenim s področja gospodarstva, politike, neprofitnih organizacij, uprave in kulture, ki pri svojem delu potrebujejo znanje za uspešno delovanje in poslovanje v multikulturnem evropskem prostoru. Več informacij v prilogi in na spletni strani univerze: http://www.donau-uni.ac.at — Avstrijski znanstveni institut v Ljubljani (aso-ljubljana@zsi.at), 14. junija 2005

Vabimo vas na tiskovno konferenco, na kateri bomo predstavili monografijo z naslovom *Janez Trdina med zgodovino, narodopisjem in literaturo*, ki je nastajala v letu dveh Trdinovih jubilejev. V knjigi, ki je skupni sozaložniški projekt novomeške Založbe Goga in ljubljanske Založbe ZRC, sodeluje enajst strokovnjakov in preučevalcev Trdinovega dela, ki so se lotili Trdinovega opusa iz različnih zornih kotov in z metodami različnih znanosti: od zgodovinopisja do psihologije, od etnologije do literarne vede. Trdinov opus še danes predstavlja nenavaden interdisciplinarni izziv različnim znanostim in ostaja prvovrsten vir tako za lokalne čenče kot za temeljne probleme različnih strok. Knjigo bosta predstavila dr. **Darko Dolinar**, predstojnik Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU, ki je tudi izdajatelj knjige, in urednik mag. **Marijan Dović**, sicer mladi raziskovalec na istem inštitutu. Na kratko bo predstavljen še en projekt Trdinovega leta, in sicer bibliofilska izdaja Gorjanskih bajk (knjiga in zgoščenka) s ponatisom Trdinovih besedil in fotografijami Boruta Peterlina. Tiskovna konferenca bo v četrtek, 16. junija 2005, ob 11.00, v Prešernovi dvorani ZRC SAZU na Novem trgu 4 v Ljubljani. — Založba Goga, ***Mitja Ličen*** (mitja.licen@zalozba-goga.si), 14. junija 2005

Kratka vsebinska predstavitev. Monografija najprej zgodovinskemu loku, ki Trdinovo delo umešča v časovne in prostorske koordinate (**Granda, Jenčič, Hriberšek**), zatem pa se loti jedrnih problemov, katerih temelji so v specifičnem Trdinovem razumevanju literature: pomembno je, da jih postavi v kontekst sodobnih sistemskih teorij o nastanku in evoluciji estetskega (literarnega) subsistema (**Dović**) in uveljavljanja konvencij, kjer se Trdinov delo izkaže kot svojevrstne mejnik. Hkrati nam ponuja nove umestitve Trdinove avtobiografske proze v evropski komparativistični kontekst (**Smolej**) in sploh pomembno prevrednoti dolga desetletja zanemarjeni avtobiografski segment Trdinovega opusa z radikalno tezo o Trdinovi avtobiografski prozi kot vrhu slovenskega realizma (**Dolgan**). **Marija Stanonik** v odličnem poglavju preuči Trdinove tekstovne strategije z vidika literarnega folklorizma in ugotavlja njegovo izjemno ustvarjalno preigravanje vzorcev, medtem ko se **Banova** loti najbolj razvpitih Trdinovih bajk s pomočjo (jungovske) psihološke analize arhetipov in predstavi nove poglede na divji svet gorjanskih bitij. Naslednji pomemben sklop odpira problematika Trdine kot enega najzanimivejših kritikov in estetskih presojevalcev svojega časa ter enega od iniciatorjev sodobnega vrednotenja literature prve polovice 19. stoletja (**Ogrin**), ter hkrati tudi kot nekoliko okornega, a samozavestnega začetnika (pred)znanstvenega literarnega zgodovinopisja (**Dolinar**). Jubilejno monografijo dopolni in vsebinsko zaokroži objava arhivskega fotografskega gradiva iz knjižnic in zasebnih zbirk v Novem mestu in Mengšu, ki ga je s pestrimi komentarji pripravila **Darja Peperko Golob**. Vsa poglavja so opremljena z angleškimi povzetki. — ***Marijan Dović***, urednik; posredoval ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 14. junija 2005

Dober dan, minuli teden sem prezivel z izvajanjem prvega junijskega izpitnega roka, zato odgovarjam z zamudo na zapis Kratka vsebinska predstavitev monografije o Janezu Trdini, objavljen v SlovLit. Niso namrec omenjeni vsi avtorji in navedeni naslovi vseh prispevkov. Obzalujem, da moram predstavitev dopolniti z omembo lastne studije. Res je namrec, da po izobrazbi nisem ne slovenist ne etnolog in ne zgodovinar – zgolj diletantsko obcasno segam na ta podrocja (formalno kot sociolog kulture). Prispevek je v zborniku uvrscen na konec sklopa: literarna zgodovina in kritika, a po svoji vsebini ne spada tja – in po svoje tudi nikamor drugam. Predstavil sem

Trdinovo ustvarjanje v dveh desetletjih, ko ni nic objavljal; predvsem skozi devetdeseta leta, ko ni dokoncal druge izdaje Zgodovine slovenskega naroda in se niti ni lotil uresnicevanja zamisli o celovitem opisu Rusije. O obeh projektih pa so se ohranili obsezni rokopisi.

Alenka Koron me je medtem prijazno spomnila, da ima ta prispevek svoje daljne korenine v studiji, objavljeni pred 18 leti: **Snežana Štabi** in **Igor Kramberger**, Povest o bajkah s podukom iz literarne teorije. *Problemi* 25(1987)5 [277], str. 18–25. Vendar moram omeniti tudi veliko, temeljno razliko med obema besediloma. Pri starejsi studiji gre za porocilo o opazenem, za ugotovitve, ki so se nabrale med odkrivanjem in urejanjem Trdinove rokopisne ostaline. V novejsem prispevku gre za konstrukcijo vprasanj, ki so lahko izhodisce za nadaljnja raziskovanja. Zame je to nenavadno pocetje in se ob njem pocutim nekoliko nelagodno, ceprav se zavedam morebitne hevristicne uporabnosti.

Za konec: vesel sem vseh bralcev, ki kompletu *Podobe prednikov* zagotavljajo zivost in prisotnost. **Filip Robar Dorin** je dialog v trikotniku med besedilom, bralcem in vsemi danimi diskurzi (prosto po Bahtinu) pri tem prenesel se v drug medij. In pokazalo se je, da ni treba s posegi scititi ne Trdine in ne tedanjih prebivalcev Novega mesta, ces da niso bili tako zelo pokvarjeni. — ***Igor Kramberger***, raziskovalec-urednik (k@aufbix.org), 18. junija 2005

Amaterska gledališka skupina GledalIŠČE GledalNAJDE vas vabi na svojo navihano igro *Kontraklovn*, ki bo to in naslednjo sredo (15. in 22. junija 2005) ob 20.00 v dvorani JSKD (Javni sklad za kulturne dejavnosti) na Beethovnovi 5 v Ljubljani – poleg Foto Tivoli in nasproti Ustavnega sodišča RS, v neposredni bližini parlamenta in džez kluba. Vstopnina: pičlih 500 tolarjev. Vljudno vabljeni! Več o gledališki skupini. Gledališko skupino GledalIŠČE GledalNAJDE sestavljata študenta FF Miha Pohar (dablin@email.si) in Tina Hribar, ki sicer sodelujeta tudi v gledališki skupini Oddelka za romanistiko FF Les Théatreux. Iz francoščine sta prevedla dramsko besedilo Helene Parmelin *Contre-Pitre (entrées de clowns)* in ga nato tudi uprizorila s poslovenjenim naslovom *Kontraklovn*. Igra je sestavljena iz 17 slik, kjer vedno nastopata dva: klovn in njegov alter ego, kontraklovn. Klovn se spopada z eksistencialnimi vprašanji in s problemom identitete, tj. s problemi klovna, ki mora zabavati in ugajati ne glede na svoje počutje. Študentski gledališki tandem je imel maja in junija že okoli pet nastopov po Sloveniji, nastopil pa bo tudi v Maroku na mednarodnem festivalu študentskega gledališča (Festival international de Theatre universitaire de Casablanca). — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. junija 2005

Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, Slovenska prosvetna zveza in Založba Drava v Celovcu vabijo na predstavitev knjige **Draga Druškoviča** *Prežihov Voranc: pisatelj in politik*, ki bo v petek, 17. junija 2005, ob 11.00 v Rdeči dvorani ljubljanske Mestne hiše na Mestnem trgu 1 v Ljubljani. Spregovorila bosta avtor knjige in dr. **Mirko Messner**. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. junija 2005

Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji nas obvešča, da objavlja Scuola Normale Superiore di Pisa natečaj za pridobitev naziva doktor za naslednja področja: filologija, jezikoslovje in klasična zgodovina, filologija in moderno jezikoslovje, filozofija, zgodovina (od srednjega veka do sodobnosti), umetnostna zgodovina. Razpis je namenjen državljanom članic Evropske unije, ki niso starejši od 30 let in imajo magisterij/specializacijo ali podobno enakovredno izobrazbo. Razpis je objavljen na www.sns.it pod Ammissone.

S Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja CMEPIUS so nam poslali promocijsko gradivo za Evropsko jezikovno priznanje. Evropski prioriteti za leto 2005 sta zgodnji pouk tujega jezika in CLIL – poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku. Rok za oddajo prijav je 30. 9. 2005. Dodatne informacije so na spletnih straneh www.cmepisu.si in po telefonu 01/5864232. Informacije o projektih, ki so že dobili Evropsko jezikovno priznanje, dobite na http://europa.eu.int/comm/education/language/label/index.cfm. — ***Alenka Žbogar***, koordinatorka za mednarodno sodelovanje (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 28. junija 2005

Wabila na predstawa KUDa Cierkna

Spaštwani! Wabm Was na predstawa KUDa Cierkna, ka se bo wadwiwa ta srida, 29. 6. 2005, wab 17ih na Kongresnmu trgu u Lublan. Predstawa nuos naslow e-mone, gawari pa wad tega, ki se nardi z argonawti, ka ih Jazon wadpusti. Je komedija, traje 30 minut. Hkrat je tud otworitwena predstawa mednarodnga festiwala pouličnga gledališča Ana Desetnica. Stwar se wadwiwa u petih različnih naričjih pa goworih, ka ih gawarije pasamezni argonawti, ka usak prhaja s saje strani suta. Če u srida nimate cajta, pa ste wableni, 5. 7. 2005, wab 21ih u Maribor, ka nastuopama na festiwalu Lent. Predstawa pa bo dabila plac na Glawnmu trgu u Mariboru. S spaštwajnem, ***Domen Uršič***, awtor pa režiser predstawe, študent 3. litnka slowenistike pa sociologije (domen@cerkno.net). — Posredoval ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 29. junija 2005

SSJLK, enainštiridesetič

Spoštovani, vabimo vas na dvodnevni izobraževalni seminar učiteljev slovenščine kot drugega/tujega jezika, ki bo v torek 28. in sredo 29. junija 2005 na Filozofski fakulteti v Ljubljana, Aškerčeva 2, v predavalnici št. 2 v pritličju. Junijski izobraževalni seminar sodi v sklop strokovnih priprav na obe poletni prireditvi Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik – Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture ter Poletne šole in je priložnost za srečanje in izmenjavo izkušenj vseh, ki smo kakorkoli povezani z učenjem in poučevanjem slovenščine kot drugega/tujega jezika doma in v tujini.

Torek, 28. junij 2005 (predavalnica 2)
10.00–11.00 dr. **Aleš Debeljak**: Slovenske konverzije in kultura (predavanje) 11.00–12.00 dr. **Simona Škrabec**: Po sledeh izkopanin: pojem srednje Evrope skozi 20. stoletje (predavanje)
14.00–15.30 mag. **Mojca Belak**: Model medkulturne primerjave (delavnica)
15.30–16.45 Kratke predstavitve projektov. **Marjana Lavrič**: Integracija, mag. **Mojca Nidorfer Šiškovič**: Slavic Networking, **Mojca Stritar**: Brezplačni mini tečaj slovenščine, mag. **Jana Zemljarič Miklavčič**: Slovenščina na daljavo, **Saša Poklač**: Splošna pomenska sorodnost slovaških in slovenskih predlogov
16.45–17.15 **Katja Dragar**: Strokovni izpiti

Sreda, 29. junij 2005 (predavalnica 18)
9.00–10.00 dr. **Nataša Pirih Svetina**: Preživetvena raven v slovenščini (delavnica) 10.00–11.30 mag. **Ina Ferbežar**: Jezikovni testi (delavnica)
12.00–13.00 dr. **Dubravko Škiljan**: Slovenska in hrvaška jezikovna politika (predavanje)
13.00–14.30 Tiski: dr. **Jasna Honzak**: Predstavitev zbornika *Jan V. Lego (1833–1906)*, dr. **Vojko Gorjanc**: Predstavitev zbornika *Študije o korpusnem jezikoslovju*, **Nataša Domadenik**: *Jezikovod – učbenik za izpopolnjevalce*, mag. **Ina Ferbežar**: Projekt TiPS, **Metka Lokar**: Zborniki
14.30 Evalvacija in zaključek izobraževanja

Predavatelji

dr. ALEŠ DEBELJAK je pesnik, esejist in prevajalec. Na Univerzi v Ljubljani je diplomiral iz primerjalne književnosti, doktoriral pa je na Maxwell School of Citizenship and Public Affairs v okviru Syracuse University v New Yorku. Aleš Debeljak je eden izmed vodilnih intelektualcev in pesnikov generacije, ki je dozorela v osemdesetih letih. Je izredni profesor za kulturologijo in predstojnik centra za preučevanje kulture in religije na ljubljanski Fakulteti za družbene vede, pretežno se ukvarja z vprašanji nacionalne identitete, religioznega fundamentalizma in etičnih konfliktov.

dr. SIMONA ŠKRABEC, diplomirana literarna komparativistka in profesorica nemščine, živi v Kataloniji. V Barceloni, kjer je doktorirala, med Španci širi vedenje o srednjeevropski literaturi in kulturi. Danes jo vsi poznamo predvsem kot odlično prevajalko iz katalonščine v slovenščino, z veseljem pa pričakujemo izid njene doktorske disertacije, tokrat tudi v slovenščini.

mag. MOJCA BELAK je lektorica angleškega jezika na Filozofski fakulteti na Oddelku za anglistiko, poučuje britanske študije v tretjem in četrtem letniku. Pred leti je delala na BBC pri svetovni službi londonskega BBC. Štiri leta je bila urednica biltena slovenskega društva učiteljev angleščine IATEFL Slovenia. Ukvarja se s primerjavo slovenske in britanske kulture.

dr. DUBRAVKO ŠKILJAN je rojen leta 1949 v Zagrebu, kjer je diplomiral iz splošne lingvistike ter latinščine in grščine in leta 1976 tudi doktoriral. Od leta 1996 je zaposlen kot profesor za teoretsko lingvistiko in semiologijo na ISH – Fakulteti za podiplomski humanistični študij. Objavil je okrog 250 znanstvenih in strokovnih del. Sodeluje je na znanstvenih zborovanjih doma in v tujini. Prevaja iz grščine in latinščine. Ukvarja se s splošno in teoretsko lingvistiko, zgodovino lingvistike, splošno semiologijo in klasično filologijo. — Predsednik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik izr. prof. dr. ***Marko Stabej, Ivana Petric*** (Ivana.Petric@ff.uni-lj.si), 22. junija 2005

Http://www.centerslo.net/l4.asp?L1_ID=30&L2_ID=3&L3_ID=153 – program 41. seminarja SJLK.

Vse zainteresirane vabimo na sklop predavanj, na t. i. parado mladih, ki bo jutri, 7. 7. 2005, od 17.00 do 19.00 ure v predavalnici 15 (Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2). Predavanja ponujajo vpogled v znanstveno in strokovno dejavnost najmlajše generacije slovenističnih in drugih znanstvenic in znanstvenikov. Jutri bodo predavali: **Ana Zwitter Vitez**: Prozodija v spontanem govoru, **Matjaž Zaplotnik**: Kulturna širina v treh

slovenskih verznih pripovedih iz prve polovice 19. stoletja, **Matej Šekli**: Odraz medjezikovnih stikov v poimenovanjih za vaške poklice in dejavnosti v nadiškem narečju, **Nataša Špolad**: Pouk književnosti v osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji-Julijski krajini z vidika učiteljev slovenščine in njihovih učencev Seveda ste vabljeni tudi na druga predavanja – več o programu seminarja na http://www.centerslo.net/seminar. — ***Marko Stabej***, predsednik 41. SSJLK, ***Tjaša Alič*** (Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si), 6. julija 2005

Jutri, v četrtek 7. 7., bo namesto predvidenega predavanja: **Milena Mileva Blažič**: Večkulturna mladinska književnost ob 12.30 predavanje: **Janez Krek**: Večkulturalizem, pravice in izobraževanje učencev romske etnične manjšine v javni šoli. Prof. dr. Milena Mileva Blažič pa bo imela predavanje naslednji teden, v sredo, 13. 7., ob 12.30 uri. — ***Tjaša Alič*** strokovna sodelavka 41. SSJLK (Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si), 6. julija 2005

Štipendije

Absolvente slovenistike obveščam, da fundacija Robert Bosch iz Zvezne republike Nemčije razpisuje štipendijo za kulturne menedžerje za srednje- in vzhodnoevropske države. Fundacija bo 12 absolventom omogočila enoletno izpopolnjevanje v Nemčiji na področju mednarodnega kulturnega menedžmenta. Štipendisti bodo v okviru izpopolnjevanja sodelovali z uglednimi kulturnimi ustanovami, ki so že dejavne v mednarodnem prostoru, ter pripravili mednarodni projekt, ki naj bi ga po izteku štipendije izpeljali v domovini. Za izvedbo bodo prejeli dodatno trimesečno finančno pomoč. Dodatne informacije in prijavnico dobite na www.moe-kulturmanager.de. Rok za oddajo prošenj je 12. 6. 2005. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 9. junija 2005

Rektorska konferenca Alpe-Jadran Univerze v Celovcu razpisuje v akademskem letu 2005/2006 podiplomske štipendije za raziskovalce s področja Alpe-Jadran, ki niso avstrijski državljani, a se znanstvenoraziskovalno ukvarjajo s tem področjem. Štipendije v višini 825,00 E mesečno bodo podeljene za 6 mesecev. Rok za oddajo prošenj, ki naj zajemajo predvideni čas, namenjen raziskovanju, opis raziskovalnega področja, življenjepis, bibliografijo, kopije diplom ter priporočilno pismo rednega profesorja iz matične univerze, je 15. 7. 2005. Prošnje pošljite na naslov: mag. Andrea Wernig, Universität Klagenfurt, Referat Alpen-Adria, Universitätsstrasse 65-67, A-9020 Klagenfurt. Dodatna pojasnila dobite na telefonski številki 0043-463-2700/9237 ali na elektonskem naslovu andrea.wernig@uni-klu.ac.at. — ***Alenka Žbogar***, 24. junija 2005

Podiplomski študenti iz londonske School of Slavonic and East European Studies (University College London) organizirajo od 16. do 18. februarja 2006 sedmo mednarodno konferenco na temo Inclusion –Exclusion. K sodelovanju vabijo raziskovalce s področja polito- in sociološkihštudij, pa tudi s področja zgodovinopisja, literature in kulturologije, in to tako vzhodno- kot zahodnoevropske strokovnjake. Toplo vabijo zlasti razpravljavce, ki bodo tematiko osvetlili z medkulturnega, nacionalnega ali multidisciplinarnega zornega kota. Rok za prijavo se izteče 1. avgusta 2005. Prijavi poleg elektronskega naslova, telefonske številke in točnega naslova priložite tudi do 500 besed dolg povzetek prijavljenega prispevka in življenjepis (v angleščini). Dodatne informacije dobite na http://www.ssees.ac.uk/pgconf06.htm. — ***Alenka Žbogar***, 27. junija 2005

Objave

Pri zalozbi Consorzio culturale del Monfalconese v Trzicu (Gorica) je te dni izsel italijanski prevod romana Kacja roza - La peonia del Carso pisatelja **Alojza Rebule**. Prevod, ki je prejel nagrado Kosovel 1998, je delo **Alessandre Foraus**. Knjigo je opremil umetnik Franko Zerjal, uredil pa Giovanni (Janko) Toplikar. V romanu so prisotni vsi osrednji elementi Rebulove proze. Dogajanje je uokvirjeno v trideseta leta prejsnjega stoletja: usode osebnosti dveh razlicnih kultur se mojstrsko prepletajo v tragicnem ozracju Evrope med obema vojnama. Spremni esej je oskrbela — ***Tatjana Rojc*** (tatluc@tin.it), 1. junija 2005

Zdravo, tistim, ki bi jih to utegnilo zanimati, sporocam, da je po vec kot desetletju izsla nova razlicica slovenskega slovnicnega pregledovalnika BesAna za okolje Windows. Vec informacij na spletni strani http://www.amebis.si. Program lahko preizkusite na spletu ali pa si casovno omejeno verzijo nalozite na svoj racunalnik. Za vse take in drugacne pripombe ter nasvete se priporocamo! — ***Miro [Romih]*** (miro.romih@amebis.si), 9. junija 2005

Izšla je prva letošnja številka revije *Primerjalna književnost*. V njej svoje razprave objavlja devet avtorjev. Razprava MONICE SPIRIDON obravnava postmodernizem s stališča, da je o njem mogoče govoriti le v

pretekliku, nekoliko podrobneje pa predstavi razpoznavne poteze vzhodnoevropskega postmodernizma. TEA ŠTOKA se ukvarja s fantastiko v prozi Itala Calvina, zlasti s tisto iz zrele faze Calvinovega ustvarjanja. Avtorica zagovarja tezo, da Calvinov tip postmodernističnega pisanja nujno vključuje dvojno branje resničnosti. Razprava FRANCETA BERNIKA se osredotoča na problem prevedljivosti lirike. Na primerih prevajanja Goetheja in Prešerna avtor raziskuje, kako daleč seže istovetnost prevoda z izvirnikom, kakšna je razlika med prevodom in prepesnitvijo ter katere prvine v liriki so tiste, ki so zaradi svoje zasidranosti v posameznem jeziku neprevedljive. MANFRED PFISTER razpravlja o eseju kot o eni izmed "uprizoritvenih umetnosti", pri čemer se opira zlasti na Montaignova razmišljanja o eseju. NEŽA ZAJC piše o začetkih avtobiografskega žanra v zahodnoevropski in ruski literaturi. Za ponazoritev avtorica uporablja dva med seboj v marsičem razlikujoča si primera – *Žitje protopopa Avvakuma* in Avguštinove *Izpovedi*. Razprava primerja žanrske, stilne in vsebinske lastnosti obeh del, ki sta vsaka na svoj način pomembno zaznamovali nadaljnji razvoj avtobiografskega žanra. Razprava DAVIDA BANDELLIJA se ukvarja z vprašanjem, kakšno mesto v literarni vedi pripada žanru pisateljskega dnevnika. Razprava podaja teorijo dnevniških zapisov, nato pa teoretična spoznanja aplicira na *Dnevnik Andreja Čeboklija*, in sicer predvsem na Čeboklijevo fikcionalizacijo realnih dogodkov. BABIS DERMITZAKIS v branje ponuja svojo komparativistično zasnovano razpravo o primerjavi dveh kratkih zgodb, ki nosita enak naslov – *Prva Ljubezen*. Avtor prve je Ivan Turgenjev, druge pa grški pisatelj Ioannis Kondilakis. GAŠPER TROHA v svoji razpravi opisuje podobo družbenega sistema v slovenski dramatiki iz obdobja 1943–1990; z analizo treh osrednjih struj tedanje slovenske dramatike (realistična in poetična drama ter drama absurda) poskuša Troha odgovoriti na vprašanje, ali je dramatiko v socialističnem družbenem sistemu res prvenstveno določala oblast. ALENKA KORON pa z drugim delom svoje študije o teorijah diskurza v literarni vedi na kratko predstavi slovensko recepcijo teorij diskurza ter se podrobneje posveti Linkovi in Angenotovi literarnovedni navezavi na sodobne teorije diskurza.

V sklepnem delu se nahajajo še tri kritike: MATJAŽ ZAPLOTNIK piše o tematskem bloku *(Re)Writing Literary History* mednarodne komparativistične revije *Neohelicon*, ALENKA KORON ocenjuje interdisciplinarno zasnovano monografijo *Ljudsko in umetno – dva obraza ustvarjalnosti* **Marjetke Golež Kaučič**, GAŠPER TROHA pa kritično poroča o prevodu knjige Aleksa Sierza *Gledališče "u fris"*, ki pomaga razumeti ozadje nenadne oživitve dramskega pisanja v Veliki Britaniji v 90. letih prejšnjega stoletja. Stik z uredništvom PKn: darja.pavlic@uni-mb.si, http://www.zrc-sazu.si/sdpk/ — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 24. junija 2005

Druga letošnja številka *Jezika in slovstva* (mar.–apr. 2005) na kar 140 straneh prinaša osem razprav, dve oceni, eno poročilo in tri napovednike za letošnje slovenistične prireditve. Avtorji jezikoslovnih razprav se ukvarjajo s področji leksikografije, slovaropisja in jezikoslovne teorije argumentacije, avtorji literarnovednih razprav pa pišejo o sodobni slovenski prozi, Cankarjevi *Lepi Vidi* ter o medvojni literarni in publicistični produkciji na Koroškem.

VOJKO GORJANC, SIMON KREK in POLONA GANTAR v svojem članku predstavljajo idejo oblikovanja slovenske leksikalne podatkovne zbirke, pripravljene na podlagi korpusne analize. Oblikovanje leksikalne podatkovne zbirke utemeljujejo z dejstvom, da obstoječi slovarji slovenskega jezika ne predstavljajo sodobnega jezika, so tudi metodološko zastareli in nikoli niso dosledno izpeljali jezikovnega opisovanja brez predpisovanja. Plod skupinskega dela je tudi razprava o prislovih v sinonimnem slovarju: MARTIN AHLIN, BRANKA LAZAR, ZVONKA PRAZNIK in JERICA SNOJ problematizirajo slovarski prikaz prislovov v obstoječih slovarjih ter z ugotavljanjem in opisovanjem sinonimnih razmerij dokazujejo potrebo po samostojnem pomenskem opisu, ki upošteva prislovno kategorialnost. MOJCA ŽAGAR s pomočjo *SSKJ* in *Korpusa slovenskega jezika FIDA* obravnava pojav popolne determinologizacije terminov iz fizike. Razprava DAVIDA PUCA najprej zgoščeno prikazuje teorijo argumentacije Oswalda Ducrota, nato njegovo teorijo aplicira na primeru besedilne vrste komentar, v sklepnem delu pa nakazuje še smernice za nadaljnji razvoj teorije toposov.

BORIS PATERNU obravnava jezikovno travmo kot pogosto temo sodobne slovenske književnosti, ki je najbolj opazna že pri vprašanju pisateljeve osebne izbire med slovenskim in tujim jezikom. Ob zgledih iz opusov pisateljev **Florjana Lipuša, Lojzeta Kovačiča** in **Brine Svit** Paternu analizira depresivnost in stresnost pisateljeve jezikovne zavesti. Članek DENISA PONIŽA je pravzaprav uvodno poglavje obsežnejše študije, ki raziskuje zgodovinsko usodo in odmeve ter današnjo recepcijo *Lepe Vide*. Poniž se v objavljenem članku poglablja zlasti v pomensko in metodološko obzorje svoje študije o tej samosvoji Cankarjevi drami. BARBARA PREGELJ razpravlja o medbesedilnih navezavah slovenske postmoderne literature iz obdobja 1980–2000, največ iz žanrov detektivke in (znanstvene) fantastike. ANDREJ LEBEN in ERWIN KÖSTLER raziskujeta slovensko-nemško literarno in publicistično ustvarjanje iz časa NOB na primeru Koroške. Obenem isto tematiko analizirata tudi v povojnem slovenskem in avstijsko-nemškem literarnem in publicističnem diskurzu ter iščeta pojasnila za njeno (ne)navzočnost v omenjenih diskurzih.

V rubriki Ocene in poročila TINA VEROVNIK ocenjuje monografijo **Monike Kalin Golob** (*H koreninam slovenskega poročevalnega stila*), NATAŠA JAKOP piše o 22. zborniku *Obdobja – metode in zvrsti* (*Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resnič*nosti), IVANA PETRIC, SAŠA HORVAT in TJAŠA ALIČ pa poročajo o 23. mednarodnem sejmu Expolangues v Parizu, kjer se je predstavljal tudi Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Sklepni del rubrike prinaša še napovednike za 41. SSJLK (MARKO STABEJ), jesenski znanstveni simpozij o Janezu Trdini (ALEKSANDER BJELČEVIČ) ter 24. simpozij Obdobja – metode in zvrsti (IRENA OREL). Revijo sklepajo zapis ALEKSANDRE DERGANC v spomin Jožetu Severju ter bralna priporočila. JiS v elektronski obliki je doma na www.jezikinslovstvo.com. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik JiS-a (matjaz.zaplotnik@siol.net), 4. julija 2005

[Želela bi] in Vas tudi prosim, če bi lahko sodelovali in če bi lahko SDS napisalo kakšno oceno *Slovenščine v šoli*, še posebej za zadnji dve leti, 2004 in 2005, ko poskušamo dvigniti kakovostno raven, tako da članke recenziramo, objavljamo pa tudi povzetke v angleščini. Jeseni 2004 smo izdali tematsko številko o slovenskih manjšinah. Svoje razprave in esej so prispevali: dr. **Majda Kaučič Baša, Živa Gruden,** dr. **Robert Dapit,** dr. **Teodor Domej,** dr. **Elizabeta Bernjak, Valerija Perger** in **Miran Košuta**, primere dobre prakse **Brigita Renner, Luigia Negro**, oceno učbenika pa dr. **Andreja Žele**. Zanimajo nas vaše mnenje o reviji, sugestije za izboljšavo in ugotovitve, na kakšen način bi se lahko vse tri revije na temo slovenistike v prihodnje še bolje dopolnjevale v zvezi s ciljnimi bralci in temami. — ***Sonja Starc***, odgovorna urednica *Slovenščine v šoli*, 22. junija 2005

Povezave na objave

Http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/KKozak1.pdf/abstract – **Krištof Jacek Kozak** (Koper, Ljubljana): Culture as Identity: the Case of 1821.

Http://magazines.russ.ru.//km – *Kritičeskaja Masa*, revija za pragmatične kulturne študije.

Http://www.pef.uni-lj.si/strani/bologna/ – dokument Evropske komisije o izobraževanju učiteljev.

Http://www.uni-lj.si/kakovost – izvleček prejšnjega dokumenta, ki ga je pripravil **Bogomir Mihevc** (Novo v Sloveniji, Visoko šolstvo v Sloveniji in EU).

Http://tapor1.mcmaster.ca/~faceoftext/media.htm – vzorno urejena spletna predstavitev 3. kanadskega simpozija o tekstni analizi pod naslovom *The Face of Text*. S kazalom, povzetki, z video posnetki predavanj, besedili predavanj in prosojnicami hkrati! Za vzorec dva naslova: Julia Flanders, Text analysis and the problem of pedantry; John Unsworth, Forms of Attention: Digital Humanities Beyond Representation.

Http://www.p-ng.si/png/slo/news/program_slovenistika.pdf — program novogoriške slovenistike.

Http://www.p-ng.si/png/slo/news/R_SLO.html-l2 — razpis za vpis na novogoriško slovenistiko.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/skrabec/index.html — še nekaj slik s Škrabčevega simpozija 19. maja 2005.

Http://www.ijs.si/lit/visoska.html-l2 – o **Tavčarjevi** strategiji mešanih slovensko-nemških porok, o usodni rdeči pištoli, o tem, kako sveti Polikarp blaži značajske poteze Izidorjevega očeta v *Visoški kroniki* in še o marsičem do zdaj manj znanem v bodočem maturitetnem berilu (priporočam za počitniško branje).

Http://www.ijs.si/lit/luiza.html-l2 – o nemško-slovenskem pisanju **Luize Pesjakove**.

Http://www.ijs.si/lit/pavlina.html-l2 – o ženskem romanu **Pavline Pajkove** (nekaj malega tudi o njenem možu Janku).

Http://www.ijs.si/lit/kranjskizb.html-l2 – o luterancih, rokovnjačih in pesnikih v Prešernovem Kranju (nekaj tudi o svetem Janezu Nepomuku).

Http://www.ijs.si/lit/alamut5.html-l2 – Kaj razberemo v *Alamutu*, če zraven pomislimo še na **Bartolovo** prozo iz zbirke *Al Araf*?

Http://www.ijs.si/lit/multikult.html-l2 – Z njihovimi ženskami se poročajte ali soočanje kultur v slovenskem zgodovinskem romanu, **Hladnikovo** predavanje za 41. SSJLK.

Http://www.ijs.si/lit/wittenberg.html-l2 – Zum Konzept der Nation im slovenischen historischen Nachkriegsroman, avtor kot pri prejšnjih.

Http://www.hhp.uni-trier.de – digitalni Heine; brez slovenske udeležbe.

Pri maturi – kapo dol!

Nekje v Sloveniji je pri maturi dne 1. 6. 2005 pri pisnem delu slovenskega jezika nek dijak na vprašanje: *Prebivalka Trsta* ..... napisal odgovor: *Slovenka (Trst je naš).* — ***Zoran Triglav*** (zoran.triglav@siol.net), 14. junija 2005

A ne bi bilo dobro, če bi v Slavističnem društvu zbirali podobne poglobljene pogruntavščine dijakov in učencev? Morda bi se vremena nam zjasnila. V Celju so nekoč izdali tak cvetober in bil je imeniten. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 14. junija 2005

Društveno

Zapisnik seje Upravnega odbora Zveze društev SDS 22. junija 2005

Seja se je začela 22. junija 2005 ob 17.00 v sobi št. 521 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Prisotni člani UO: Miran Hladnik (predsednik), Marjana Lavrič (tajnica), Marija Kraner (računovodkinja), Zoltan Jan, Štefan Kardoš, Klavdija Kranjc Jenšterle, Juana Robida, Mimi Jovanovič, Aleksander Bjelčevič, France Novak, Marija Mercina, Barbara Baloh (nam. Brede Švara), Vlado Pirc, Blanka Bošnjak, Simona Bergač (nam. Vesne Mikolič). Opravičili so se: Božica Špolad Žuber, Breda Pogorelec, Mojca Stare Aljaž, Marko Stabej, Rajko Korošec, Miha Mohor, Vlasta Jemec, Bojana Verdinek, Aleksandra Derganc, Sonja Starc, Viktor Majdič. Po uvodnem pozdravu, v katerem je posebej predstavil nove člane UO, je predsednik predlagal potrditev zapisnika decembrske seje. Prisotni so zapisnik soglasno potrdili. Zoltan Jan je predlagal, naj status društva zaradi pogostega spreminjanja uradnih imen ministrstev vsebuje opisno poimenovanje (npr. ministrstvo, pristojno za …).

Dnevni red:
1. Poročilo o delu v pretekli polovici leta: razpisi, katalog stalnega strokovnega izpopolnjevanja, učiteljska problematika, finance (Hladnik, Lavrič, Korošec, Kraner)
2. Poročilo o pripravah na oktobrski kongres v Lendavi (Kardoš, Hladnik)
3. Dileme Cankarjevega tekmovanja (Pirc, Mohor, Jensterle-Kranjc in drugi)
4. Dileme znanstvenega tiska (Jan)
5. Evidenca članstva (Lavrič, Kraner)

K 1. točki: Svoje poročilo je razdelil na nekaj področij: pod Neuspelo je omenil, da za člana strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje ni bil sprejet Zoltan Jan, ki smo ga predlagali. V vodstvu SDS še vedno ni nobenih povratnih informacij glede organizacije Znanost mladini. Odprto ostaja članstvo CIPL, ker nihče od pristojnih še ni poravnal članarine, ki znaša 150 EUR. Rezultatov razpisa za znanstvene monografije še ni, pričakovati pa je pozitiven odgovor. Kot je poročala Marjana Lavrič, obe poglavitni prireditvi društva, kongres in TCP, prav tako zaradi spremenjenih pogojev nista uvrščeni v Katalog stalnega strokovnega izpopolnjevanja za 2005/06, vendar na Ministrstvu pripravljajo dopolnitev pravilnika, v katerega naj bi zajeli tudi društva. Tajnica je v stiku s pristojnimi na Ministrstvu, ki so obljubili, da bodo SDS obveščali o aktualnih spremembah. Tudi Marija Mercina je opozorila na organizirano izločanje društev s strani države, merilo članstva postaja vedno bolj problematično, medtem ko sodelovanje prek Zavoda za šolstvo ne predstavlja težav. Zoltan Jan je opozoril, da ima Slavistično društvo poseben status in da bi ga bilo treba v dani situaciji bolj izpostaviti. Predsednik je predlagal, da navežemo stik z Janezom Dularjem z Ministrstva za kulturo in ga kot stanovskega kolega opozorimo na pereč položaj oziroma vprašamo za nasvet.

Predsednik je pod Zamujeno uvrstil dva razpisa – razpis za delovanje društev in razpis za organizacijo izobraževalnih seminarjev.

Uspelo pa se je društvu prijaviti na naslednje razpise:
- razpis za izdajo periodičnega tiska (SR – 1.000.000 in JIS – 700.000 SIT),
- razpis za organizacijo znanstvenih sestankov (kongres v Lendavi – 1.071.000, Škrabčev simpozij – 300.000

SIT),
- razpis za promocijo slovenščine (Kronika in Slovlit – 100.000, nagrade za Cankarjeve tekmovalce – 200.000).

Marjana Lavrič je poročala, da sta bili tudi prireditvi društva po verifikaciji na Ministrstvu retrogradno točkovani, in sicer seminar za mentorje CT 2004 z 1 točko in udeležba na kongresu SDS v NM z 1,5 točke.

O rednem delu poročajo člani ali predsednik SDS sproti v Slovlitu in v Kroniki. Med drugim o simpoziju o Gregorju Kreku, Primorskih slovenističnih dnevih v Kobaridu, o Škrabčevem simpoziju, o Miklošičevih dnevih v Ljutomeru, o simpoziju o slovenskih dialektih v stiku v Kopru ipd.

Zamejska društva bi bilo treba vključiti tudi formalno v UO SDS. Za nagrade SDS, ki jih podeljujemo vsako leto na kongresu, se je že nabralo nekaj predlogov. Treba bi bilo določiti organizatorja in kraj naslednjega slavističnega zborovanja. Klavdija Kranjc Jensterle je predlagala, da bi pripravili seznam krajev in organizatorjev preteklih kongresov, na podlagi tega pa določili potencialne naslednike za vsaj dve leti naprej. O financah je poročala blagajničarka društva Marija Kraner. Mimi Jovanovič je opozorila na opomin iz Krke zdravilišča in Kranerjeva je pojasnila vzroke zanj.

K 2. točki: Štefan Kardoš je v svojem poročilu o pripravah na kongres predstavil program, ki je v pristojnosti pokrajinskega odbora. Miran Hladnik je predstavil novo možnost – posterje, s katerimi med odmori posamezniki ali sekcije predstavijo svoje dejavnosti. Na kongresu bo tudi več časa za diskusijske prispevke. Vsak udeleženec kongresa bo prejel vrečko s programom, povzetki predavanj, reklamnimi sporočili, zgoščenko *Rudi – legenda* in zadnjo številko časopisa *Porabje*. Na družabnem večeru v četrtek bodo nastopili Rudi Ringbauer s cimbalistom A. Sobočanom in violinistko Z. Vrečič ter glasbena skupina Halgato, Vlado Kreslin in dijaki Gimnazije F. Miklošiča Ljutomer, v spremljevalnem programu bo predstavitev dvojezičnega osnovnega in srednjega šolstva oz. obisk na šolah, organizirali bodo predstavitev madžarske kulture ter vodene oglede po mestu Lendava, v petek pa bo literarno-glasbena prireditev *Občutek za veter*, na kateri bodo sodelovali F. Lainšček, D. Šarotar ter številni drugi glasbeniki. Načrtujejo ekskurzijo v Porabje in v romsko naselje Kamence, udeleženci ekskurzij bodo prejeli knjigo *Vse o Porabju* ali *Del tuha*. Kardoš je predstavil tudi nastanitvene možnosti. Kotizacija za udeležbo na kongresu bo za člane SDS znašala 23.800 SIT, Zavod za šolstvo bi šolam lahko tudi uradno priporočil udeležbo na kongresu.

K 3. točki: Predsednik je predstavil razmišljanje o TCP, ki ga je zapisal Miha Mohor (tudi na spletnih straneh društva), in pismo Sonje Starc. Predsednik je poudaril, da je število ugovorov letos naraslo skoraj za polovico in da se predstave sodelujočih pri pripravah TCP o idealnem tekmovanju močno razlikujejo. Boža Krakar Vogel predlaga strokovno srečanje o TCP. Svoje poglede je v imenu jeseniškega pokrajinskega odbora razložila Klavdija Kranjc Jensterle. Osredotočila se je predvsem na 1. stopnjo in poudarila, da se tekmovalcem na tej stopnji že nekaj let ponuja literatura za odrasle. Bolj primerna bi bila dela iz mladinske literature oz. slovenski klasiki. Preveč se tudi zahteva faktografsko znanje, pogrešajo pa več nalog z odgovori odprtega tipa. Poseben problem predstavlja ocenjevanje, saj tudi dva ocenjevalca redko ocenita isti spis enako. Predlagajo večjo aktivnost koordinatorjev, ki naj bi krožili po regijah in ugotovili, ali se ocenjevalci držijo predpisanih meril v enaki meri. Z omenjenimi pripombami je polemiziral koordinator Vlado Pirc, ki se je sicer z ugovori načeloma strinjal, vendar bi jih bilo treba postaviti v konkretno luč. Poročila ni podrobneje predstavljal, saj je objavljeno na spletnih straneh. Predstavil je predloge za literarna dela letošnjega tekmovanja, ki so jih poslala nekatera pokrajinska društva, in pa razpis za letošnje tekmovanje. Na sume premilega ocenjevanja v mariborski regiji se je odzvala predsednica mariborskega pokrajinskega odbora Blanka Bošnjak in poudarila, da so naloge zmagovalcev ponovno pregledali in da niso ugotovili nobenih nepravilnosti. Za letošnje TCP je predlagala antologiji kratke proze *Čas kratke zgodbe* in *Antologija kratke proze*. France Novak je predlagal, da bi bila ena izmed nalog opis kakšnega motiva ali obnova literarnega dela. Predlagal je razpis za predloge o kreativni dimenziji TCP. Zoltan Jan pa je opozoril na občutljivost TCP, saj se dobljene točke na njem štejejo pri vpisu na univerzo oziroma pri Zoisovi štipendiji.

Sklep: Delovna skupina – Vlado Pirc, Miran Hladnik, Blanka Bošnjak, Klavdija Kranjc Jensterle – izberejo literarna dela za TCP do 5. julija ter oblikujejo vsebinske spremembe pri TCP.

K 4. točki: Predsednik je predstavil težave, ki jih ima društvo z založbo Rokus, ki zamuja s pripravo knjige Petra Jurgeca. V prihodnje naj bi znanstveni tisk lahko izdajale samo znanstvene založbe, in to vsaj 3 knjige letno. Udeleženci seje so razpravljali o tem, kako se znajti v spremenjenih razmerah, kako pridobiti status znanstvene založbe oz. h kateri se priključiti.

Sklep: Navzoči so sklenili, da SDS še naprej ostane izdajatelj svojih publikacij, v primeru težav pa se poveže s primerno založbo oziroma z drugimi društvi, saj gre za načelno reševanje novih sprememb.

K 5. točki: Predsednik je poročal, da na sedežu SDS obstajajo 3 seznami članov: pri SDS je 1000 članov, od tega jih je trenutno samo 300 poravnalo članarino. Vprašal se je, kaj storiti: črtati neaktivne, združiti sezname, kako pridobiti nove člane. Zoltan Jan je predlagal, naj na prejemnike Kronike naslovimo moralni apel za aktivnejše sodelovanje oziroma finančno podporo društvu s plačevanjem članarine. — Zapisala ***Marjana Lavrič***, tajnica SDS, Ljubljana, 24. 6. 2005

Ker smo se 22. 6. 2005 na seji upravnega odbora SDS kar dolgo zadržali pri posameznih točkah in nas je že priganjal čas, se mi je zdelo primerneje, da se navežem na dve točki dnevnega reda, tj. tehničnoorganizacijsko plat TCP ter vprašanja članarine oziroma pridobivanje novih članov, raje v pisni obliki, v kateri vas vabim, da v zvezi s spodaj zapisanim izrazite svoje mnenje oziroma dodate svoje ideje.

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje
1. Obveščanje o seminarjih za TCP. Ker prireditve tako kot lani tudi letos ne bo v Katalogu stalnega strokovnega spopolnjevanja, se moramo dovolj zgodaj organizirati oziroma domeniti, v čigavi pristojnosti bo obveščanje o datumih, kraju in programu seminarjev za TCP (Zavod ali SDS).

2. Čas in kraj TCP. Predlagam, da bi – tako kot je predlagala večina udeležencev v evalvaciji zadnjih seminarjev – seminarji potekali en dan, in to na delavnik, in ne več dva dni, v petek in soboto, kot je bilo to v navadi v preteklih letih. Tako bi se odpovedali spremljevalnim dejavnostim, organizirali intenzivni enodnevni seminar z odmorom za kosilo. Lahko bi poskrbeli za toplo-hladni bife, cena na osebo bi znašala 1500 SIT (po dogovoru z gostilno Močilnik, ki ima v svoji ponudbi tudi keteringe). Te spremembe ne bi vplivale na dogovor, ki ga ima SDS s Kulturnim domom Ivana Cankarja, je zatrdil njegov direktor Igor Breginc. Prav tako ne en termin več, saj bi – zaradi velikega števila prijavljenih na zadnja seminarja – nujno morali razmišljati še o enem terminu. Morda bi veljalo razmišljati tudi o spremembi kraja tekmovanja, seveda, če le-ta ne bi vplivala na ceno kotizacije, oziroma bi SDS prostor dobil zastonj, kot je praksa na Vrhniki. Tako bi lahko seminar za vse tri stopnje potekal na Vrhniki, dva seminarja za prvo stopnjo pa na dveh različnih koncih Slovenije. V prid enodnevnim seminarjem so tudi novi razpisni pogoji iz Kataloga, saj seminar ne sme trajati več kot en dan (info. Alenka Tastanovska z Ministrstva).

3. Izročki. Menim, da na kakovost seminarjev vpliva tudi gradivo, ki bi moralo biti dostopno vsem udeležencem v obliki izročkov. Prirejena predavanja pa bi objavili – tako kot lani – v *Slovenščini v šoli* bodisi v *JiS*.

Članarina
Že velikokrat smo načelno razpravljali o tem, kako obdržati stalno članstvo oziroma pridobiti novo. Nekaj ugodnosti je za člane že vsa leta (nižja kotizacija, popust pri revijah), dodali pa bi jim lahko še:
1. popust na Slovenskem knjižnem sejmu
2. popusti v knjižnicah
3. popusti pri nakupu slovenskih klasikov
4. darilo za nove člane – kongresni zbornik SDS
Hvala za vaše odgovore. Želim vam lepe počitnice — ***Marjana Lavrič***

Na zapisnik se je že odzval **Zoltan Jan** (Zoltan.Jan@siol.net, 5. julija 2005) z opozorilom, da se na seje vabijo tudi člani nadzornega odbora. Glede ugodnosti za člane pa pravi, da večine založb "ne bo težko prepričati, da nudijo članom SD popust, težje bo prepričati člane, da bi ugodnosti izkoristili. Morda bi bilo dobro občasno opozarjati člane na ugodnosti, jim ponuditi sezname knjižne zaloge, iz katere lahko izbirajo. Verjetno bi bilo mogoče prepričati tudi gledališča, da članom dajo kakšen popust za abonmaje. Nove diplomante bi bilo treba še najprej obveščati o društvu in jih osebno povabiti med člane [se počne, op. mh]. Občasno bi bilo treba napraviti kakšno akcijo za pridobivanje članov. Npr. preko Zavoda za šolstvo bi se povezali z vodji študijskih skupin, s svetovalci za slov. z vodji aktivov na šolah in jih prosili za sezname kolegov, njihove naslove in jih povabiti med člane. Poskrbeti bi bilo treba, da se pritegnejo tudi kolegi, ki so zaposleni v založbah, sredstvih javnega obveščanja, drugih kulturnih ustanovah." Vladimir Pirc (Vladimir.Pirc@zrss.si, 6. julija 2005) pa je dopolnil točko o CT takole: "z ugovori pa sem se strinjal samo toliko, kot je v kontekstu potrebno za (prihodnje) globalno izboljševanje tekmovanja [...], pojasnil sem smisel relativne zaprtosti vprašanj na prvi stopnji, opozoril na nerazumevanje faktografije na različnih stopnjah itd."

Literarna dela na tekmovanju za Cankarjevo priznanje 2006. Tokrat bo vodilna tema Cankarjevega tekmovanja odraščanje. Največ podpore so med predlogi dobile naslednje knjige:
1. stopnja **Fran Milčinski**, *Ptički brez gnezda*; **Desa Muck**, *Pod milim nebom*
2. stopnja **Marinka Fritz Kunc**, *Janov krik*
3. in 4. stopnja **Igor Karlovšek**, *Gimnazijec*; **Miha Mazzini**, *Kralj ropotajočih duhov*

Obisk pri Janezu Dularju. 7. julija 2005 sta predsednik in tajnica SDS na Ministrstvu za kulturo obiskala Janeza Dularja. Pogovarjali smo se o težavah s financiranjem društva in o grožnji, da v naslednjem letu društvo ne bi moglo več izdajati znanstvenih publikacij. Janez Dular je obljubil, da bo na Ministrstvu za znanost poizvedel, kako je s temi rečmi. Slika z obiska je na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pridularju.jpg.

Lendava

Vloga meje (Kongres Slavističnega društva Slovenije)

Osnutek dnevnega reda
http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendava_program.html

Četrtek 6. 10. 2005

10.00–11.00	Otvoritev: Anton Vratuša idr.	
11.00–11.15	Odmor	
11.15–11.30	Franc Zadravec	Kranjčevo mesto v slovenski literaturi
11.30–11.45	Marc L. Greenberg	Jezik, identiteta, globalizacija in miselne meje (Poučevanje o jeziku in "vzhodni Evropi" na ameriški univerzi)
11.45–12.00	Zoltan Jan	Italijanska epizoda Bratka Krefta
12.00–12.15	Diskusija	
12.30–14.30	Kosilo	
	Vrnitev k periferiji	(Madžarsko-slovenska razmerja)
14.30–14.45	István Lukács (Budimpešta)	Vrnitev k periferiji
14.45–15.00	Károly Gadányi (Sombotel)	Perspektive sosednjih jezikov in kultur po bolonjskih spremembah v visokem šolstvu
15.00–15.15	Elizabeta Bernjak (Sombotel)	Visoka šola v Szombathelyju (Izginjanje manjšinskega jezika iz narodnostne in dvojezične šole na obeh straneh meje)
15.15–15.30	Anna Kollath (Maribor)	Jezikovna izbira in dvojezični pouk v Prekmurju
15.30–15.45	Diskusija	
15.45–	Odmor	

16.15		
	Ob meji in čez njo	(Slovenistika na sosednjih univerzah)
16.15–16.30	Zvonko Kovač (Zagreb)	125-letnica slovenistike v Zagrebu
16.30–16.45	Roberto Dapit (Videm)	Slovenistika v Vidmu
16.45–17.00	Zoltan Jan (Nova Gorica)	Slovenistika na Politehniki Nova Gorica
17.00–17.30	Odmor	

17.30–18.45	Okrogla miza	Marko Stabej (Ljubljana), Ursula Doleschal (Celovec), Vesna Mikolič (Koper), Ludvik Karničar (Gradec), Marko Jesenšek (Maribor), Miran Košuta (Trst)
20.00	Večerja in družabno-kulturni	program (Kreslin, Halgato, Rudi legenda)

Petek 7. okt. 2005

	Zahodnoslovanski	**študiji**
9.00–9.15	Miloš Zelenka, Praga	Pripombe k reformi študija zahodnoslovanskih jezikov in književnosti v Srednji Evropi
9.15–9.30	Alenka Šivic-Dular	Vprašanje diahronije v humanistiki
9.30–9.45	Niko Jež	Pomen in vloga študija zahodnoslovanskih jezikov in književnosti v slovenskem prostoru
9.45–10.00	Marta Pančikova, Bratislava	Meduniverzitetno sodelovanje pri pedagoškem in znanstvenoraziskovalnem delu
10.00–10.30	Odmor	
10.30–11.00	Diskusija	Aleksandra Derganc, Matjaž Puc (MZZ)
12.00–13.30	Kosilo	
	Izbor šolskega berila	
13.30–13.45	Boža Krakar-Vogel	
13.45–14.00	Vlado Pirc	
14.00–14.15	Dora Gobec	
14.15–14.45	Odmor	
14.45–15.45	Diskusija	Aleš Bjelčevič, Tine Bucik, Klemen Lah, Meta Grosman, Tone Meden
15.45–16.15	Odmor	

(Brez)mejnost		Pomurja
16.15–16.30	Miran Puconja	Mejaštvo v kontroverzah ilirizma
16.30–16.45	Gabriela Zver	Perceptivna sposobnost dvo-/večjezičnih dijakov ob meji z Madžarsko
16.45–17.00	Franc Just	Literarna pot medvojnega Prekmurja od obrobja k središču
17.00–17.15	Odmor	

17.15–17.30	Norma Bale	Gornja Radgona in Bad Radkersburg – meja v reki ali meja v glavah? (Razvoj in položaj pouka slovenščine na avstrijskem Štajerskem)
17.30–17.45	Robert Titan Felix	Sodobna prekmurska književnost med patino starodobnosti in izzivom modernosti
17.45–18.00	Diskusija	
18.30–19.30	Večerja	
20.00	Občutek za veter (Literarno-	glasbena predstava: Feri Lainšček, Dušan Šarotar idr.)

Vzporedni dogodki

Četrtek 14.30–18.15	Predstavitev knjig, projektov, raziskav
Petek 9.30–11.00; 13.30–18.00	Predstavitev knjig, projektov, raziskav
Četrtek 14.30–15.30	Ogled Lendave
Petek 10.00–11.00	Obisk dvojezičnega pouka v šoli
Petek 16.30–17.30	Predstavitev madžarske kulture (glasba, ples, literatura)

Sobota 8. okt. 2005 9.00

Strokovna ekskurzija

a) Porabje. Popotovanje po porabski kulturni poti, kosilo v hotelu Lipa v Monoštru, knjiga *Slovensko Porabje*, sprejem v evangeličanski gmajni na Goričkem, obisk bučne oljarne.

b) Kranjčevi kraji in cigansko naselje Kamenci. Sprejem v romskem naselju Kamenci, Velika Polana (Kranjčeva domačija), Sabolova domačija, Copekov mlin, kosilo, knjiga *Del tuhá*.

Prijavnica za slovenski slavistični kongres v Lendavi od 6. do 8. oktobra 2005 (http://www2.arnes.si/~ssmsle8/Druga%20stran/zborovanje.html ali http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendava_prijavnica.html)

UDELEŽENEC/KA		
IME IN PRIIMEK		
STALNI NASLOV		
KONTAKTNI NASLOV		
TELEFON		
E-POŠTA		
ČLAN SLAVISTIČNEGA DRUŠTVA	**DA:** SDS, LJ, MB, KR, Jesenice, NM, KP, KK, MS, Koroška, GO, NM, CE, Italija, Avstrija, Madžarska.	
	NE	
	Častni član, referent, predsednik, gost …	
KOTIZACIJA 23.800 SIT za člane slavističnih društev, 29.000 SIT za nečlane Ob prijavi na kongres je treba predložiti potrdilo o plačani kotizaciji na račun SDS 02083-0018125980 oz. jo tam poravnati.		
KRITJE KOTIZACIJE IN DRUGIH STROŠKOV	**Sam/a** Davčna številka:	
	Inštitucija (šola, podjetje) Naslov in sedež inštitucije: Telefonska številka inštitucije: Davčna številka inštitucije:	
NAČIN PLAČILA	S plačilnim nalogom	Z gotovino na

		kongresu

Kraj in datum: ……..Podpis: ……

Organizatorjem kongresa nam bo v veliko pomoč, če se boste za posamezne segmente spremljevalnega programa lahko odločili že ob prijavi in nam skupaj z njo poslali izpolnjen tale vprašalnik. Z izpolnjenim vprašalnikom si zagotovite rezervacijo za posamezne prireditve.

Udeležiti se želim naslednjih spremljevalnih prireditev:
ČETRTEK, 6. oktober, popoldne

OGLED LENDAVE	Brezplačno	**DA** **NE**

ob 20. uri

VEČERJA IN KULTURNO-ZABAVNI PROGRAM (Vlado Kreslin, Halgato band, Rudi legenda)	S kotizacijo: 3000 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

PETEK, 7. oktober, dopoldne

PRAKTIČNA SEZNANITEV Z DVOJEZIČNIM POUKOM	Brezplačno	**DA** **NE**

popoldne

PREDSTAVITEV KULTURE MADŽARSKE NARODNOSTI (GLASBA, PLESI, LITERATURA …)	Brezplačno	**DA** **NE**

ob 20. uri

LITERARNO-GLASBENA PREDSTAVA OBČUTEK ZA VETER	S kotizacijo: brezplačno Brez kotizacije: okrog 1500 SIT	**DA** **NE**

SOBOTA, 8. oktober, ob 9. uri

EKSKURZIJA V PORABJE. Vključeno: popotovanje po porabski kulturni poti, kosilo v hotelu Lipa v Monoštru, knjiga Slovensko Porabje, sprejem v evangeličanski gmajni na Goričkem	S kotizacijo: 3500 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

EKSKURZIJA V KRANJČEVE KRAJE IN V ROMSKO NASELJE KAMENCI. Vključeno: sprejem v romskem naselju Kamenci, Velika Polana (Kranjčeva domačija), Sabolova domačija, Copekov mlin,	S kotizacijo: 3500 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

kosilo, knjiga Del tuhá		

Kraj in datum: …….. Podpis:

Predstavitev knjig. Na slovenskem slavističnem kongresu v Lendavi 6.–8. oktobra bo tako kot vsako leto ob rednem programu tudi priložnost za predstavitev strokovnih knjižnih novitet s področja jezika, literature, slovenistike, slavistike, folkloristike ipd. Za posamezni naslov bo imel avtor ali založnik na voljo največ 10 minut časa. Če bo do srede avgusta oddal besedilo predstavitve, bo to objavljeno v kongresnem zborniku (do dve redko tipkani strani oziroma natančneje do 4000 znakov). Prosim za najavo predstavitev, da jih pravočasno vključimo v program.

Posterji. Kolegi, ki bi na kongresu želeli predstaviti svoje raziskovalno, pedagoško ali kulturno dejavnost, bodo to lahko storili v preddverju kulturnega doma bodisi ob tabli ali ob svojem prenosniku. Prosim za prijave.

Nadaljnje informacije

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/lendava1.jpg – hišice v naselju Lipov gaj, ki boste v njih spali. Cene že od 4400 sit na osebo (če je v apartmaju več oseb), skupaj z vstopnico za kopališče; za naslove gl. prejšnjo številko Kronike oz. spletne strani SDS Prekmurja.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/lendava2.jpg – možje, ki so vam jih rezervirali (**Franci Just, Štefan Kardoš, Miran Korošec**).

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/lendava3.jpg – Kulturni dom, v katerem boste zborovali.

Http://www2.arnes.si/~ssmsle8/Druga%20stran/zborovanje.html – spletne strani prekmurskega SDS (ur. **Gabriela Zver**), kjer boste izvedeli vse drugo in še več.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS (23.800 namesto 29.000 sit!)**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. **Ker je članarina poglavitni vir za izhajanje *Kronike*, lepo prosimo, da jo čim prej poravnate; neplačnikom je od oktobra dalje ne bomo mogli več pošiljati.** Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 9. 2005

Letnik 9, št. 56

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika56.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika56.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1620 izvodov.

Ljudje

Jože Lipnik sporoča, da je ob svoji sedemdesetletnici postal častni član akademskega sveta Pedagoške fakultete UP v Olomucu, 22. 7. pa prvi častni občan v občini Rogaška Slatina. Za svojo 70-letnico se je povzpel tudi na Mont Blanc. Voščimo in čestitamo! — ***miran***, 25. jul. 2005

Naprošen sem bil sporočiti, "da se pedagoški slovničar **France Žagar** na stara leta zabava s pisanjem leposlovja. Pri založbi Karantanija je izšla njegova knjiga kratkih zgodb (utrinkov), z naslovom *Vojna, kaj je to?*"

Nini A. Lenček smo se opravičili, ker nas ni bilo na pogrebu **Rada Lenčka** v Novem mestu 4. maja 2005, in jo opozorili na pet zapisov o pokojnem častnem članu SDS v *Kroniki* in *Slovlitu*, ki vsaj malo blažijo resnico neprijaznega pregovora Nemo propheta in patria.

Žalostna usoda pisemske zapuščine. Tri mesece sem bil prepozen s poizvedovanjem o usodi kupa pisem, ki jih je **Boris Pahor** pisal profesorici slovenščine **Mariji Žagar** med leti 1962 in 1993. Nedavno so namreč potomci pokojne pisateljice **Nade Matičič**, ki ji je Marija Žagar zaupala dragoceno korespondenco, Pahorjeva pisma vrgli v smeti. — ***miran***, 8. avg. 2005

Miran, zdravo: prebral sem v danasnjem slov-litovem zbirniku tvoj zapis. Torej ostaja stanje v teh krajih nespremenjeno – o pomenu pisem je pisal ze Ivan Prijatelj v svoji meditaciji V zatisju leta 1914 v *Vedi*, potem pa znova leta 1917 v *Nasi knjigi*, prilogi k *Ljubljanskemu zvonu*. A ocitno se ohranja tradicija, ki jo povezujemo z odzivi na Prijateljevo monografijo o Kersniku, v kateri je ob casopisih uporabil tudi pisma. Nekateri znani Slovenci so mu to takrat tako zamerili, da so sezgali do takrat hranjena pisma. Upam, da bomo tem potomcem postavili spominsko plosco v opomin naslednjim rodovom zalujocih ostalih, da naj ne mecejo v smeti stvari, ki jim nic ne pomenijo (ali pa jim je zaradi njih [njihove vsebine] morda nerodno). Socustvujem s teboj in z vsemi, ki imamo do takega gradiva nekoliko drugacen odnos. — ***Igor [Kramberger]*** (k@aufbix.org), 11. avg. 2005.

Boris Pahor je v pismu potožil, da je "od vsega nelepega, kar sem s slovenske strani, mislim matične, doživel, to uničevanje moje korespondence s prof. Marijo Žagar najbolj klavrno".

Aljoša Ocepek, Zoran Triglav in **Miran Hladnik** so se znašli med osmimi slovenskimi nominiranci za nagrado Svetovnega vrha za najboljše elektronske vsebine (WSA; http://www.wsis-award.org). Slovenijo bodo zastopali v kategoriji e-learning s spletnim frazeološkim priročnikom *Slovenščina za popotnike / Slovenian for Travelers* (http://www.ff.uni-lj.si/sft/).

Matura, muzej in spomenik

Dijak na številki 04-231-2514 lepo prosi profesorico ali profesorja slovenščine, ki še ni na dopustu in bi (seveda za plačilo) na DIC (Ob železnici 16, Ljubljana) že jutri (torek 26. 7.) pregledala njegove maturitetne pole iz slovenščine. — ***miran***, 25. jul. 2005

To, kar pričakuje nadebudni dijak od nas in najverjetneje tudi dobil, ne bi napravil noben zdravnik svojemu kolegu. Na misel jim ne pride, da bi spodijal mnenje, oziroma oceno kolega. Morda imajo zato toliko uglednejši položaj v družbi ... — ***Zoltan JAN*** (zoltan.jan@siol.net), 25. jul. 2005

zoltan, če bi imeli v srednji šoli predmet medicina, bi bil gotovo podvržen enaki ugovorni proceduri. poleg tega obstaja v medicini t. i. inštitucija drugega mnenja. da so kolegi medicinci višje cenjeni, bo pa najbrž povezano s tem, da se nam preživeti zdi važnejše od biti izobražen. sicer pa se strinjam, da humanisti vse preveč radi spodbijamo eden drugega. — ***miran***, 25. jul. 2005

Ne morem si kaj, da se ne bi oglasila. Namreč ravno danes sem bila s sestro na DIC-u, kjer sva gledali izpitne pole. Zakaj ne bi gledala pod prste kolegom, če pa se zgodi, da dva kolega isti esej ocenita drugače, a ne pri vsebinskem delu, pač pa drugače ocenita jezikovni del. Kot da ne bi brala istega eseja in opazila istih pravopisnih, jezikovnih in slogovnih napak! To se namreč dogaja! — ***Nina Heferle*** (nina.heferle@gmail.com), 26. jul. 2005

Tudi jaz imam "drugo mnenje". To, da zdravniki ne upajo/ne želijo spodbijati mnenja oz. ocene kolega, jim morda res dvigne ugled v družbi, vprašanje pa je, koliko to prispeva k zdravju bolnika (za kar naj bi konec koncev šlo). Kako pomembna je "stanovska nekolegialnost", gotovo ve igralec Boris Cavazza, ki ga je napačna

prva diagnoza skoraj stala življenja (imena časopisa, v katerem znani igralec razkriva adrenalinsko življenjsko izkušnjo, zaradi ohranitve "ugleda" – slovenisti pač tiste revije ne beremo – ne upam javno izdati).

Tudi profesorji slovenščine bi – po mojem mnenju – morali opozoriti na napake, ki vplivajo na nadaljnjo študijsko in življenjsko pot dijaka – tudi za ceno "ugleda". Kot so mi namreč pokazale izkušnje lanske mature, lahko drobne napake maturitetnih ocenjevalcev pomembno vplivajo na možnost vpisa. Priznam, da sem lansko leto na prošnjo svoje dijakinje, ki jo je le točka ločila od rednega študija (plačljivi izredni študij pa je bil zanjo težko dosegljiv), odšel na RIC in pregledal maturitetni esej. Brezplačno, seveda (plačevanje tega se mi zdi precej bolj sporno kot pomoč sama). In, priznam, odkril tudi napako "objektivnega tipa", ki je ni bilo mogoče ovreči. Napaka (morda zmota?) je bila tako priznana in popravljena, dijakinji pa dodeljena dodatna točka, ki bi ji lahko omogočila želeni študij. Bi, pravim, kajti tretji ocenjevalec je – predvidevam, da v skrbeh za taisti "ugled" – pridobljeno točko izničil tako, da je še enkrat skrbno pregledal celotni spis in našel točno en en odgovor, ki naj bi bilo za točno eno točko preveč točkovan (pustimo ob strani dejstvo, da je bila utemeljitev odvzema točke precej manj "objektivnega tipa" kot poprej storjena napaka). Točk je bilo torej enako. Volk sit, koza cela? Konec dober, vse dobro? Mnogo hrupa za nič? Nam je res tako težko priznati, da smo zmotljivi? — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 27. jul. 2005

1. Mnenje: Mislim, da kolega Zoltan nima prav. Zadnje čase se uveljavlja tudi v medicini "drugo mnenje" in to je včasih povsem drugačno od prvega. Kar se tiče drugega mnenja, se je meni nekaj podobnega zgodilo pri maturi pred petdesetimi leti v Brežicah. Slovenščino sem ocenjevala in izpraševala jaz, soocenjevalca pa sta bila ravnatelj Bogo Javornik in kolegica **Božena Orožen**. Nalogo, ki sem jo ocenila z dobro, ker je učenec povzemal v glavnem moje besede, soocenjevalca pa sta jo kot najboljšo z oceno odlično poslala kot najboljšo v Ljubljano. Tisti učenec je potem študiral matematiko in bil nazadnje do upokojitve v Brežicah ravnatelj. Še zdaj se smejemo, a za pripetljaj je nekdanji dijak zvedel veliko kasneje.

2. Pred dnevi sem prebrala v *Delu*, da je vrsta sorodnih ustanov protestirala zaradi neustreznega ravnanja s zapuščinsko knjižnico Otona Župančiča, ki so jo njegovi svojci zaupali Mestnemu muzeju, ta pa te predstavitve ni predvidel. Mislim, da v mestno knjižnico pesnikovega imena kljub vsemu ne spada – in bi bilo prav, da se Zveza slavističnih društev Slovenije pridruži protestom.

Še ideja. Morda pa bi bilo le prav, če bi začeli razmišljati o *Muzeju slovenske literature*. Ko sem bila predsednica Društva (1974–1975), si je za to najbolj prizadevala **Marja Boršnik**, posebej v zvezi s Tavčarjevim stanovanjem na Bregu, tudi **Janeza Rotarja** je zadeva zanimala. A ob vseh tedanjih nalogah ni bilo dovolj ljudi in časa, da bi se s tem ukvarjali, bi pa bilo prav. Taka ustanova bi morda povezovala podobne ustanove po Sloveniji itd. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 30. jul. 2005

1. Ugovori na maturi ali slovenist slovenistu volk. Kolegi, ki zagovarjajo spodbijanje z oceno izraženo strokovno mnenje kolege zaradi človekoljubnih nagibov (navadno se končajo pri znancih, prijateljih in lastnih učencih), pozabljajo, da sistem mature poleg mehaničnih in računskih kontrol, ki jih opravi računalnik, vključuje "drugo mnenje," saj vsako nalogo ocenjujeta dva profesorja ne da bi vedela drug za drugega in videla popravke, kaj šele popravke drug drugega. Če se njuni oceni pomembno razlikujeta, nalogo oceni še tretji. Da so vedno mogoče napake, predvsem pa različna mnenja in strokovni pogledi!, ni posebno odkritje. Prav tako ni posebna neznana resnica, da je ista naloga lahko (in je tudi dejansko bila) ocenjena z najvišjo in najnižjo oceno (ne le pri slovenščini, pač pa pri vseh maternih jezikih!), vendar takšne usode ne doživljajo povprečne naloge, pač pa ustvarjalne in izvirne, ki pač presegajo ustaljena in vnaprej dogovorjena merila, toda število takšnih nalog je majhno.

2. Spomini. Častna članica Slavističnega društva Slovenije, dr. **Breda Pogorelec**, ni bila predsednica društva od 1974 do 1975, pač pa od 1974 do 1979, kar je eno najdaljših – če ne najdaljše predsedovanje SD.

3. O muzeju slovenske literature. Podpiram pobudo, da Slavistično društvo Slovenije protestira zaradi usode Župančičeve knjižnice. O Muzeju slovenske literature so si prizadevali tudi drugi predsedniki SD, ki to nalogo omenjajo v svojih poročilih in med nje velja dodati vsaj še dr. **Jožo Mahniča** in dr. **Štefana Barbariča**, velja pa se tudi spomniti, da se je potem, ko smo dobili možnosti v Vodnikovi domačiji, navdušenje kmalu poleglo in do danes tudi skorajda povsem pozabilo. — ***Zoltan JAN*** (zoltan.jan@siol.net), 1. avg. 2005

Spoštovani kolega Jan, ker odpirate zanimivo tematiko, ki presega zgolj ocenjevanje pri maturitetnem oseju, mi dovolite, da v zagovor navedem še nekaj argumentov oz. pomislekov.

1. Na žalost vam moram povedati, da je bila maturitetna naloga, kjer sta ocenjevalca – prepričan sem, da povsem nehote – spregledala oznako tretje osebe (videla sta le oznaki dveh oseb), povsem povprečna, kar ne potrjuje teze, da se ocenjevalci motijo le pri ustvarjalnih in izvirnih, "ki presegajo ustaljena in vnaprej dogovorjena

pravila". Upravičeno lahko torej sumim, da takšnih nalog ni tako malo in da niso vse deležne tretjega ocenjevalca.

2. Moti me, da krnitve ugleda obtožujete kolege, ki napako odkrivajo, saj me spominja na logiko "kdor ga zvoha, ta ga spoha". Kadar storimo napako "objektivnega tipa", jo pač moramo pošteno priznati, ne glede na to, kdo je najditelj napake in kakšne namene je imel. Napaka je pač napaka, zato menim, da ni konstruktivno označevati kolege, ki si upajo podvomiti v nezmotljivost sistema ali kolega, z volkom, ampak še naprej ustvarjati sistem usposabljanja in ocenjevanja, ki bo možnost za nastanek takšnih napak omejil na najmanjšo možno mero, in, še pomembneje, ozračje, v katerem bodo napake ocenjevalcev in njih odkrivanje sprejeto kot popolnoma normalen odziv na sistem, ki ni, ne more in ne sme biti popoln (ne sme, pravim, kajti kaj bi potem še ostalo od jezika in iterature). Verjamem tudi, da je za ocenjevalca lažje breme priznanje napake kot pa misel, da je zaradi vztrajanje pri "ugledu" povečana možnost, da bo kateremu izmed dijakov onemogočeno iti po želeni življenjski poti.

3. Tudi med pedagoškim izobraževanjem in usposabljanjem so me učili (praksa pa mi je to potrdila), da priznavanje lastnih napak avtoritete in ugleda ne spodbija, temveč krepi. Verjamem, da bi bilo tako tudi v primeru maturitetnega ocenjevanja.

Naj sklenem. Če bi matura bila le "zrelostni izpit" in sklepni del štiriletnega izobraževanja, bi najbrž učenci ne prosili za pomoč, učitelji pa ne nudili. A kot vsi vemo, je matura nadomestila tudi sprejemni izpit: točke na maturi, ki niso vselej rezultat "mehaničnih in računskih kontrol" so tako postale izjemno usodne za nadaljnjo pot naših otrok. Po mojem mnenju je to zelo narobe – matura se iz "zrelostnega izpita" v vse bolj "mehanizirano in računsko" orodje selekcije, ki ne sme imeti napak. To pa je za jezik in književnost na maturi pogubno.

P.S Čeprav imam o odkrivanju napak na maturi drugačno mnenje, pa se moram kolegu Janu pridružiti v pozivu k enotnosti slovenistov. V zadnjem času je bilo namreč kar nekaj javnih dogodkov, ki bi si zaslužili naše enotno in glasno ukrepanje in obsodbo. Zadnja izmed njih, nestrpna in primitivna skrunitev groba pesnika **Ivana Trinka – Zamejskega**, je, vsak kolikor spremljam medije, ostala brez našega odziva. Ker tovrstni incident ni osamljeno dejanje proti slovenskemu jeziku, kulturi in ljudem v zamejski Sloveniji, uradna slovenska politika pa pomen takih incidentov zaradi "dobrososedskih odnosov" rada zmanjšuje ali kar ignorira, predlagam, da se oglasimo. Enotno in glasno. — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 2. avg. 2005

Strinjam se s kolegom Janom: drugo, tretje mnenje je nujno, tudi je mogoče, da dva kolega nimata za branje potrebnega, predvsem pa ne enakega znanja. Po diplomi me je sošolec, takrat asistent na Ekonomski fakulteti, pozneje znani gospodarstvenik Miran Goslar prosil za lektoriranje Ekonomske revije. Delala sem zelo ponižno in z večinoma z avtorji, moja kolegica, sestra Janeza Stanovnika, že pokojna nekdanja ravnateljica bežigrajske gimnazije, je popravljala pred menoj, a tako, da je Goslar kot ekonomist opazil, da je treba še pregledovati. In res sva imeli že tedaj različna pogleda tako na lektoriranje kakor na sam jezik. Mislim, da bi bilo manj hude krvi, če bi popravljanje oziroma kritično branje besedil gojili v aktivih slavistov. Tudi ocenjevanjer je lahko različno zaradi tega.

Drugo. Opravičujem se za napačno letnico, zapisalo se je, mislila pa sem pravilno, Predsednica SDS sem postala jeseni 1974 in 15. decembra 1979 sem predsednikovanje predala novemu predsedniku, **Janezu Rotarju**. Razlog je bil v zasnovi, izpeljavi in soorganizaciji republiškega posveta Slovenščina v javnosti 14. in 15. maja 1979 in v sovodenju (kot podporedsednica) Zveze jugoslovanskih slavističnih društev od 1975 do 1979; predsednik Zveze je bil **Jože Toporišič**.

Tretje. Vodnikova domačija seveda ne more pokriti zamisli o muzeju slovenske književnosti. Mislim, da se kljub spominskim sobam in krajevnim rešitvam do česa takega ne bo mogoče dokopati samo z osebno zanesenostjo. Muzealstvo vsake stroke zahteva poseben pristop in začeti bi morali s tega zornega kota. Prav zanimivo je, da se Mestni muzej otepa Župančičeve sobe, pa je vendar Moderna živela v Ljubljani, tu so pokopani, tudi zaradi njihovega dekeža in pozneje Plečnika se je Ljubljana razvijala v prestolnico Slovencev. A naša stroka kakor da k njim ne najde. Z **Marjo Boršnik** sva si zelo prizadevali, da bi rešili Tavčarjevo hišo na Bregu (nedavna afera z igralko Zvezdano Mlakar), pa bi samo to prizadevanje terjalo celega človeka. Z začetno skromnostjo v viziji ne pridemo daleč. Vse lepo pozdravljam in hvala za popravke. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 2. avg. 2005

Neimenovana literarna zgodovinarka izreče pobudo za postavitev doprsnega kipa **Marji Boršnikovi** ob bližajoči se 100-letnici njenega rojstva. — ***miran***, 26. avg. 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Dragi Miran, kot član odbora za pripravo simpozija o Janezu Trdini gotovo veš, da pripravljam referat o njegovi sorodnici **Silvi Trdina**. Letos je namreč stoletnica njenega rojstva. Ker je vprašanje, kdaj bo spet priložnost o njej kaj napisati in povedati, te prosim, če objaviš na Slovlitu mojo prošnjo, da mi kolegice in kolegi, ki vedo karkoli zanimivega o njej, to sporočijo na moj elektronski naslov. Vesela bom tudi namigov in nasvetov, na koga se še lahko obrnem. — ***Katja [Mihurko-Poniž]*** (katja.mihurko-poniz@guest.arnes.si), 9. jul. 2005

Danes 13. 7. bo na 41. SSJLK-ju namesto predvidenega predavanja **Janeza Kreka** Večkulturalizem, pravice in izobraževanje učencev romske etnične manjšine v javni šoli ob 12.30 predavanje **Milene Mileve Blažič** Večkulturna mladinska književnost. Ob 17.00 pa ste vljudno vabljeni tudi na serijo predavanj Parada mladih (FF, predavalnica 15): **Jordi Magrinya**: Večjezičnost v Kataloniji, **Maruša Mugerli**: Pisanje med kulturama (dvojezično pesništvo Josipa Ostija), **Gašper Troha**: Večkulturnost in umetniška svoboda v SFRJ – primer drame *Karamazovi* Dušana Jovanoviča, **Mateja Jemec**: Koliko večkulturnosti prenesejo slovenska pravna besedila? — ***Tjaša Alič*** (Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si), 13. jul. 2005

Naj vas opozorim, da je Univerza v Ljubljani na svoji domači strani objavila razpis za mlade raziskovalce za 2005; rok za prijavo je sreda 27. julija.2005 (http://www.uni-lj.si/AKTUALNO/RazpisPodiplomski0506.pdf). Razpis je dostopen tudi na www.uni-lj.si/kakovost kjer objavljamo povzetke prispevkov iz dnevnega tiska in razna gradiva o visokem šolstvu pri nas in drugod. Glej: zemljevid strani. — ***Dr. Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 19. jul. 2005 [Rezultat razpisa je nova mlada raziskovalka na Oddelku za slovenistiko FF UL **Andreja Musar**. — ***miran***]

V ponedeljek 1. avgusta 2005 ob 20. uri vas vabimo v cerkev Marijinega vnebovzetja na Novi Štifti na koncert ruske pravoslavne duhovne in ruske ljudske glasbe. Na koncertu bomo prisluhnili slovitemu zboru semeniščnikov kurske nadškofije iz Rusije, ki se ponaša ponaša z bogato tradicijo in odličnim slovesom. Zbor, ki je prišel v Slovenijo zaradi svečanosti pri Ruski kapelici, vodi Alexander Beletski. — ***Polona Lovšin*** (polona.lovsin@riko.si; Škrabčeva domačija Hrovača) preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 28. jul. 2005

Posredujem vabilo za eno kulturno prireditev zamejskih Slovencev v Ljubljani in eno kulturno-zabavno prireditev v bližnjem zamejstvu. V nizu Literatura točno opoldne oziroma bralnih matinej Društva slovenskih pisateljev bodo v soboto 30. julija 2005 na vrtu DSP (Ljubljana, Tomšičeva 12) – seveda točno opoldne – brali naslednji zamejski avtorji: **Cvetka Lipuš** in **Franc Merkač** s Koroške, **Lev Detela** z Dunaja in **Sergej Verč, Marko Kravos** ter **Marij Čuk** s Primorske. Za glasbeno spremljavo bodo skrbeli: **Kristijan Muck** ter **Nanča Muck** /jazz vokal/ in kitarist **Mario Bobojelič**.

Priloženo pa je vabilo Slovenskega kulturnega središča Planika iz Kanalske doline na likovno razstavo "Futurizem Milka Bambiča" v četrtek 11.8.2005 ob 18. uri v srednjeveški trdnjavi v Trbižu (Tarvis/Tarvisio) ter na koncert kantavtorja **Vlada Kreslina** z ansamblom Mali bogovi istega dne ob 20,45 na Piazza Unita´ v Trbižu. Podrobnejše informacije na spletni strani www.planika.it; info@planika.it. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 28. jul. 2005

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik je doslej vsako leto ob obletnici smrti dr. **Pavleta Zablatnika** konec maja priredil takoimenovani "Zablatnikov dan". V zadnjih letih so Zablatnikovi dnevi potekali v obliki posvetov in simpozijev. Znanstveni sosvet Narodopisnega društva Urban Jarnik je na svoji redni seji, dne 15. 12. 2004 sklenil, da bodo Zablatnikovi dnevi v prihodnje le vsako drugo leto imeli obliko posveta ali simpozija, inštitut Urban Jarnik pa bo ob Zablatnikovih dnevih prirejal tudi izobraževalne ekskurzije, seminarje in druge zanimive prireditve. V letu 2005 smo ob Zablatnikovem dnevu načrtovali izobraževalno ekskurzijo v Kanalsko dolino. Ker pa je v letošnjem "jubilejnem letu" mesec maj bil posvečen spominskim prireditvam ob 60-letnici konca vojne, 50-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe in 10-letnici pristopa Avstrije k Evropski skupnosti, smo se odločili, da preložimo predvideno enodnevno ekskurzijo v Kanalsko dolino na jesenski čas.

Na ekskurziji se bomo srečali s predstavniki slovenske skupnosti v Kanalski dolini, ki delujejo na področju kulture, izobraževanja, zgodovinopisja in gospodarstva. Seznanili se bomo z delovanjem Slovenskega kulturnega središča Planika ter spoznali prizadevanja za pouk slovenščine v Kanalski dolini, obiskali pa bomo tudi značilne kulturne znamenitosti kraja. Celodnevna ekskurzija v Kanalsko dolino bo v soboto, 24. septembra 2005. Če se zanimate za udeležbo na ekskurziji, Vas prosimo, da se javite pri inštitutu Urban Jarnik (institut.urban.jarnik@ethno.at). Kontaktni osebi: **Milka Olip, Martina Piko-Rustia**. Natančen program ekskurzije Vam bomo pravočasno poslali.

Dovolite, da Vam na kratko predstavimo še nekatere naše aktualne dejavnosti. Narodopisno društvo Urban Jarnik je imelo 16. 12. 2004 svoj redni občni zbor. Po občnem zboru nadaljujemo uspešno pot, ki jo je usmeril bivši predsednik društva, dr. Pavel Apovnik in je tudi bistveno pripomogel, da se inštitut uveljavil kot znanstvena ustanova. Nužej Tolmajer, sedanji novi predsednik Narodopisnega društva Urban Jarnik, pa je bil med pobudniki sistematične etnološke dejavnosti na Koroškem, ki je v nad dvajsetih letih uspešnega dela rodila lepe sadove. V letošnjem letu je izšla knjiga z naslovom "Vezenine so okras, vezenje pa veselje!, ki jo je pripravila dr. Marija Makarovič. Knjiga v sliki in govori tudi o pomenu, ki ga je imelo vezenje za dekleta in žene.

Konec maja smo v prostorih Slovenskega svetovnega kongresa predstavili publikacije inštituta Urban Jarnik, med katerimi je tudi zbornik o dr. Pavletu Zablatniku, ki je izšel kot četrta številka glasila inštituta (*Koroški etnološki zapisi* 4/2004). Zablatnikov zbornik bomo jeseni predstavili tudi v domačem kraju dr. Zablatnika, v Bilčovsu. (Obe knjigi lahko naročite pri inštitutu Urban Jarnik.)

Jeseni bo na Zilji gostoval zbor Anton Jobst iz Žirov, s čimer želimo osvežiti spomin na skladatelja Antona Jobsta (1894–1981), ki se je rodil na Brdu pri Šmohorju v Ziljski dolini. Leta 1910 se je še ne šestnajstletni Anton Jobst znašel na orglarski šoli v Ljubljani, leta 1912 pa je nastopil službo organista v Žireh, kjer je deloval vse do svoje smrti. Prireditev bo potekala v sklopu čezmejnega projekta, ki ga inštitut Urban Jarnik v letošnjem letu izvaja skupno z občino Žiri. V projekt je vključeno tudi Slovensko prosvetno društvo na Kostanjah, ki k upravlja etnološki muzej v Drabosnjakovem domu; tam je v pripravi spominska soba Andreju Šusterju Drabosnjaku, v Žireh pa želijo pripraviti spominsko sobo Antonu Jobstu.

V začetku junija sta dijakinji osnovne šole Gorica v Velenju, Sara Vanovšek in Špela Podvratnik, na državnem tekmovanju v okviru Srečanja mladih raziskovalcev – osnovnošolcev Slovenije, prejeli zlato priznanje za raziskovalno nalogo z naslovom "Ekate, pekate, cukate me". Raziskovalna naloga, v kateri so predstavljene otroške igre v Vinski gori, je nastala s pomočjo avtorice knjige *Križ kraž kralj Matjaž – Otroške pesmi, igre in igrače na Koroškem*, mag. Uši Sereinig, ki je dijakinjama in mentoricama predstavila knjigo in metodo zbiranja gradiva na terenu. Naloga je bila prvič predstavljena na osnovni šoli Gorica, javne predstavitve pa smo se udeležili tudi zastopniki inštituta Urban Jarnik in predsednica Strokovnega pedagoškega združenja, mag. Lucija Ogorevc Feinig. Na pobudo ravnatelja OŠ Gorica, gospoda Ivana Planinca, pa so na povabilo inštituta Urban Jarnik ter Strokovnega pedagoškega združenja, ravnatelji osnovnih šol mestne občine Velenje junija letošnjega leta na enodnevni ekskurziji spoznali šolstvo pri Slovencih na Koroškem.

Znanstveni sosvet Narodopisnega društva Urban Jarnik je kot prioritetni projekt inštituta Urban Jarnik v naslednjih letih predlagal dokumentiranje toponomije na južnem Koroškem. S hvaležnostjo se spominjamo naše zveste sodelavke Jelene Leiler iz Blač (1927–2005), ki je želela pri projektu sodelovati. V zavesti svoje težke bolezni je tik pred smrtjo posnela pogovor o ledinskih imenih v svojem domačem kraju in ga izročila našemu inštitutu. Prosimo Vas, da nam sporočite, če ste tudi Vi zapisovali ledinska in hišna imena v vaših krajih. Morda tudi poznate koga, ki doma hrani dragocene zapiske s področja imenoslovja.

Vse sodelavce, podpornike in prijatelje inštituta Urban Jarnik lepo pozdravljamo in Vas vabimo, da se udeležite jesenskega izleta v Kanalsko dolino! — **Nužej Tolmajer**, predsednik društva, Martina Piko-Rustia, vodja inštituta (piko@ethno.at), Milka Olip, tajnica, 1. avg. 2005

Dragi člani in prijatelji Kluba koroških Slovencev! Neumorni **Rudi Bartaloth** nas vabi še na nekaj bližnjih koroško oziroma vseslovensko obarvanih prireditev v Kanalski dolini oziroma na sv. Višarjah in v Trbižu, in sicer na veliki šmaren, 15. avgusta, ko imamo tudi državljani RS delopust. Po Primorskem dnevniku oziroma po spletnih straaneh Planike iz Kanalske doline (www.planika.it) povzemam spodnje vabilo, dodajam pa še lep pozdrav!

Višarje na veliki šmaren: trojezična maša s nastopom zbora iz Sel. Lahko trdimo, da je Slovensko kulturno središče Planika utrdilo svoj položaj ponudnika in kulturnega posrednika v Kanalski dolini. Ponudba je postala raznolika, od tečajev slovenskega jezika do raznih delavnic in raziskovalnega tabora do organizacije ali soorganizacije kulturnih dogodkov. Ravno za veliki šmaren pripravlja skupaj s Slovenkim prosvetnim društvom Zila iz Ziljske doline na Koroškem in žabniško župnijo na Svetih Višarjah trojezično mašo. Na prireditvi, ki se bo odvijala na višarskem svetišču 15. avgusta s pričetkom ob 11. uri bo nastopal pevski zbor iz Sel na Koroškem, ki je pred dvemi leti obhajal petdeseto obletnico obstoja. V okviru teh praznovanj je nastala Jubilejna maša, ki jo bo zbor izvajal na višarski cerkvici pod vodstvom mag. Romana Verdela. Stilno je naslonjena na klasično romantično glasbo z motivi ljudskega petja v Selah. Dodatno bodo zapeli še venček selskih pesmi. Prireditev bo spremljala tudi petčlanska zasedba ljubljanskih simfonikov. Ob 19. uri pa bo na Trbižu na glavnem

trgu nastop folklorne skupine iz Bovca, ki bo prikazala posebnosti narodnega plesa na bovškem. *Primorski dnevnik* 9. 8. 2005 — ***Janez Stergar*** (janez.strgar@guest.arnes.si), 12. avg. 2005

SSJLK vabi na tradicionalno avgustovsko delovno srečanje z lektorji, ki slovenščino poučujejo na tujih univerzah (25. in 26. avgusta na Filozofski fakulteti).

Zavod za zaposlovanje razpisuje Zoisove štipendije. Prijavijo se lahko nadarjeni diplomski in podiplomski študentje, ki so v preteklem letu imeli povprečno oceno vsaj 8 in so v zadnjih dveh letih objavili razpravo v priznani recenzirani strokovni publikaciji oz. bili nagrajeni. Obrazec za prijavo in natančnejše zahteve najdete na www.ess.gov.si. Rok 30. september 2005. — ***miran***, 23. jul. 2005

Miodrag Maticki z beograjskega Inštituta za književnost in umetnost 30. nov. do 2. dec. 2005 organizira simpozij *Slika o drugem v balkanskih in srednjeevropskih književnostih*; gre za eno od srečanj v okviru sodelovanja med univerzami v Poznanju, Sofiji, Zagrebu in Beogradu. — ***Zvonko Kovač*** (zkovac@ffzg.hr).

Na www.uni-lj.si/kakovost lahko preberete novice in gradiva o visokem šolstvu pri nas in drugod, ki so se nabrale čez poletje. Od domačih novic jih je največ o vpisu, štipendijah in študentskih domovih. Aktualen je predlog resolucije o nacionalnem raziskovalno-razvojnem programu in predlogi za spreminjanju visokošolskih predpisov. Širši razmislek lahko spodbudijo tudi izvlečki iz pogovorov z univerzitetnimi profesorji in diplomanti. Od tujih novic pa je najbolj zanimiva nova "šanghajska" lestvica najboljših univerz. V tematsko urejenih poglavjih v Arhivu (s prispevki do 22. 7. 2005) so gradiva o "bolonjski" reformi, o visokošolskih inštitucijah v Sloveniji, o skrbi za kakovost, pedagoških vprašanjih, študentih in učiteljih, knjižnicah. Prebrati velja rektorjevo poročilo o delu Univerze v Ljubljani in pogovor z izvoljeno rektorico.

Kot izhodišče za brskanje po tej (pod)strani je uporaben zemljevid strani. Ker se je v zadnjih letih nabralo v ARHIVU veliko besedil, smo pripravili enostaven način iskanja prispevkov na določeno temo. V vrstici z menijem (na ekranu čisto zgoraj levo) pritisnite "Urejanje/Edit", nato "Najdi (na tej strani)", potem pa v okvircek vtipkate znacilno besedo npr. priimek. Poleg povzetkov člankov ponekod dodajamo povezave na druge prispevke in gradiva "v ozadju", naslove institucij ipd. Z računalnikov, ki so vključeni v Intranet UL, lahko tudi preberete večino člankov v celoti, po zaslugi Arhivsko-muzejske službe UL. Dobrodošla bodo vaša morebitna mnenja in predlogi glede načina urejanja te (pd)strani. Hvaležni vam bomo za opozorila na morebitne večje napake. Če menite, da bi bilo objavljeno zanimivo tudi za druge, jih obvestite. In če vam je odveč občasno opozarjanje na to domačo (pod)stran, nam to sporočite; pa tudi morebitno spremembo vašega e-naslova. — ***Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 25. avgust 2005

Objave

Izšla je posebna, tematska številka revije *Primerjalna književnost* z naslovom *Kosovelova poetika*. Razprave, objavljene v slovenščini in angleščini, obravnavajo različne vidike Kosovelove ustvarjalnosti: analizam verza, podobja in avantgardnih pesniških parazvrsti sledijo prispevki, ki se ukvarjajo s problemi literarnozgodovinske umestitve in kanonizacije pesnika, z njegovim odnosom do nihilizma ter z bralskimi odzivi; razpravi, ki sta objavljeni na koncu, obravnavata Kosovelovo poetiko tako, da jo postavita v kontekst sočasnega italijanskega, predvsem tržaškega literarnega dogajanja.

Boris A. Novak v analizi Kosovelovega verza ugotavlja, da je mladi pesnik, ki je imel prirojen posluh za ritem, vendar ni bil spreten verzifikator, krizo verza premagal tako, da je napake spremenil v vrline. **Darja Pavlič** je proučila podobje v Kosovelovi poeziji in prišla do zaključka, da je velik del njegove poezije romantičen, realističen in ekspresionističen, medtem ko je moderno metaforiko uporabljal samo v manjšem delu svoje poezije. **Božena Tokarz** se je osredotočila na prepoznavne značilnosti dveh pesniških parazvrsti, konsov in integralov, ki ju je uvedel Kosovel. Razprava **Janeza Vrečka** raziskuje pesnikovo zadržanost do italijanskega futurizma in balkanskega zenitizma, pri čemer ugotavlja, da so njegovi znameniti konsi posebnost in eden od vrhov evropskega literarnega konstruktivizma. **Marko Juvan** je v hibridni koprezenci raznorodnih Kosovelovih poetik prepoznal pomemben simptom modernizma – modernistično večjezičnost, relativizem, ambivalenco, prezentizem in perspektivizem. Prispevek **Marijana Dovića** opozarja, da so odločilno vlogo pri kanonizaciji Kosovela odigrali drugi akterji v literarnem sistemu, saj proizvajalec ni zapustil natančnejših načrtov, kaj storiti z njegovo zapuščino. **Matevž Kos** ugotavlja, da Nietzsche ni ključna oseba, ki bi odpirala vrata Kosovelovega pesniškega sveta. Pesnik v nasprotju s filozofom zagovarja poudarjeno etično-moralno držo, saj se mora človek vsakič znova odločati med dobrim in zlim, pravičnim in krivičnim. **Alenka Jovanovski** se ukvarja s komunikativno funkcijo estetskega izkustva in raziskuje, na kakšen način je Kosovel usmerjal bralca v družbeno

aktivno vlogo. Prispevek **Katie Pizzi** se osredotoča na obširen korpus sočasne tržaške pesniške produkcije in na ta način ponuja oceno o Kosovelovem mestu v kontekstu evropske avantgarde. **Darja Betocchi** na osnovi komparativne analize Kosovelovega opusa ter pesmi in pisem milanskega pesnika Clementeja Rebore (1885–1957) ugotavlja, da o pravem ekspresionističnem gibanju pri Italijanih ni mogoče govoriti. Cena številke je 1.500 tolarjev, revijo lahko zaenkrat kupite v knjižnici Oddelka za primerjalno književnost ali naročite na naslov — ***[Darja Pavlič]*** (darja.pavlic@uni-mb.si), 11. jul. 2005

Pesnik **Matej Kranjc** je izdal dva nova avtorska glasbena albuma: *Same dobre novice* in *Prepozno za svetnike*.

Splet

Http://earth.google.com/ – Google Earth sicer ni literarna lokacija, vendar je vredna posebne omembe tudi tule. Ko si ta Googlov program zastonj namestite na računalnik, se lahko po mili volji spreletavate nad našim planetom, občudujete njegov relief od daleč in za posamezne lokacije tako blizu, da vidite okno na stavbi in morda celo kakšno človeško glavo v njem ("okno svetlo. / Kdo? / senca na njem"), iz žabje ali iz ptičje perspektive, kot v kakšni računalniški igrici. Kaj zato, če se nad Blejskim jezerom pojavi napis Veldeser See, če pa je v zameno namesto Trieste za celi svet izpisano Trst. Ker je bila na bosanski ekskurziji po Kekčevih poteh megla, si zdaj lahko s pomočjo Guglove Zemlje ogledamo konfiguracijo Velikega Vrana, po katerem smo se spotikali v vetru in dežju in mrazu. Bomo kdaj takole virtualno vstopali tudi v slovenske knjižnice, brskali po njihovih policah, jemali z njih knjige in kakšno mimogrede celo prebrali? — ***miran***, 9. jul. 2005

Http://www.ceeol.com/index.aspx – CEEOL = srednje- in vzhodnoevropska omrežna knjižnica

sovraznigovor_ne@yahoo.com – sem lahko pošljete svoj glas proti sovražnemu govoru (primer Rupar); protestno izjavo je mogoče prebrati na http://obala.net/index.php?show=news&action=news&id=10369

Http://www.ff.uni-lj.si:81/knjigarna/default.asp – knjigarna FF, tudi http://www.ff.uni-lj.si/knjigarna/.

Http://www.ijs.si/lit/wittenberg.html-l2 – Zum Konzept der Nation im slovenischen historischen Nachkriegsroman; Hladnikov referat na simpoziju o literaturi in z godovinski kulturi v državnem socializmu, Wittenberg, 10. jan. 2005 (obravnava **Rebulo, Kavčiča, Rupla** in **Škamperleta**).

Http://www.ijs.si/lit/multikult.html-l2 – Z njihovimi ženskami se poročajte ali soočanje kultur v slovenskem zgodovinskem romanu; predavanje na 41. SSJLK (Hladnik obravnava **Pesjakovo, Jurčiča, Tavčarja, Bartola**).

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri42/index.html – slikovni del stroke: tuji slovenisti in ...
http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri43/index.html – po sledeh *Visoške kronike*.

Sporočam, da je bil na pobudo študentov slovenistike odprt nov slovenistični forum. Če se želite pridružiti, nas najdete na naslovu http://www.phpbber.com/phpbb/index.php?mforum=slovenistika. — ***Malka Čeh***, študentka FF (malka.ceh@email.si), 12. avg. 2005

Pisatelj **Janez Kajzer** napiše o gradnji hiše roman (*Sanjska hiša*, Ljubljana: Nova revija, 2004), **Miran Hladnik** pa svoje graditeljske izkušnje dokumentira v bolj praktični obliki na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/gradnja.html – odmeva neprimerno več kot pri literarnozgodovinskih objavah.

S slovenščino nimam težav

Kako slovensko reči *flip-chart* (to je tista tabla s papirnimi polami)?

Jaz uporabljam za "flip-chart" izraz "listna tabla". — ***Mira Anžur*** (mira.anzur@gov.si), 22. avg. 2005

Lendava

Ugodnosti za udeležence kongresa (vključeno v ceno kotizacije)

- predavanja, okrogle mize in predstavitve knjig (čez 50 referentov)

- točke za izobraževanje
- vrečka
    - program, karta mesta, propagandno in ostalo gradivo
    - zbornik
    - zgoščenka (Rudi Ringbauer, priredbe legendarnih madžarskih popevk v prekmurščini)
- program na družabnem večeru
    - Vlado Kreslin z dijaki Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer (recital z glasbo)
    - Rudi Ringbauer (ob spremljavi cimbalista Andreja Sobočana in violinistke Zore Vrečič)
    - etno skupina Halgato
- predstavitev madžarske kulture (z govorjeno besedo, glasbo in plesom)
- vodeni ogled mesta
- obisk na dvojezični osnovni/srednji šoli in predstavitev dvojezičnega šolstva
- literarno-glasbena predstava Občutek za veter (Feri Lainšček, Dušan Šarotar, glasbena skupina Občutek za veter, foto Jože Suhadolnik …)
- kava, brezalkoholna pijača, pecivo, sadje …
- delno subvencionirana večerja na družabnem večeru (subvencija 2000 SIT)
- delno subvencionirana ekskurzija (subvencija 1500 SIT)

Ekskurzija (cena s subvencijo je 3500 SIT, brez subvencije 5000 SIT)
1. Porabje (avtobusni prevoz, ogledi, predstavitve, program pri porabskih Slovencih, barvna monografija Vse o Porabju, kosilo, obisk pri protestantskem duhovniku in v bučni oljarni).
2. Velika in Mala Polana, Kamence (avtobusni prevoz, ogled Kranjčeve domačije, obisk Sabolove domačije z možnostjo nakupa ročnih izdelkov iz lubja, obisk in program v romskem naselju Kamence, kosilo, knjiga o slovenskih Romih Del tuha).

Del ponujenega bo na voljo tudi za neudeležence kongresa
- zgoščenka Rudija Ringbauerja – 2800 SIT
- družabni večer z večerjo in bogatim kulturnim programom – 5000 SIT
- Občutek za veter – 1000 SIT
- ekskurzija – 5.000 SIT (prevoz, program, knjiga *Vse o Porabju* ali *Del tuha*, kosilo …)
- knjiga *Vse o Porabju* – 2000 SIT
- knjiga *Del tuha* – 2000 SIT
- zbornik – 3000 SIT

Prenočišča v Lendavi
Namestitev v hotelu *Elizabeta***** z zajtrkom po ceni 10.000 SIT po osebi v dvoposteljni sobi in 13.400 SIT v enoposteljni sobi na noč. Doplačilo za 3. in vsako nadaljnjo noč po osebi 7.200 SIT v dvoposteljni in 10.720 SIT v enoposteljni sobi.

Namestitev v apartmajskem naselju *Lipov gaj****.

Tip apartmaja / storitev	cena nočitve 06. in 07.10.na noč	3. in vsaka nadaljnja nočitev
Studio za 2 osebi	11.500	9.200
Ap. 2 + 1 za 2 ali 3 osebe	13.250	10.600

Ap. 3 + 1 za 3 ali 4 osebe	18.750	15.000
Ap. 4 + 1 za 4 ali 5 oseb	23.500	18.800

Več informacij na http://www.terme-lendava.si, 02/577 41 00 ali 02/577 44 14; terme.lendava@terme-lendava.si. Pri rezervaciji povejte, da ste na Slovenskem slavističnem kongresu.

Prenočišča v Moravskih Toplicah
*Sončni park Vivat****
- dvoposteljna soba 6742 SIT na noč
- enoposteljna soba 8242 SIT na noč

Vsaka soba ima kopalnico, telefon, televizijo, minibar, priključek na internet …
Večerja: 1400 SIT. Več informacij: http://www.pocitek-uzitek.si, tel. 02 538-2100. Pri rezervaciji povejte, da ste na Slovenskem slavističnem kongresu.

Več podatkov o kongresu, slikovno gradivo in povezave so na http://www2.arnes.si/~ssmsle8.

Vloga meje (Kongres Slavističnega društva Slovenije)
Dnevni red

Četrtek 6. 10. 2005

10.00–11.00	Otvoritev: Anton Vratuša idr.	
11.00–11.15	Odmor	
11.15–11.30	Franc Zadravec	Mesto Miška Kranjca v slovenski literaturi
11.30–11.45	Marc L. Greenberg	Jezik, identiteta in miselne meje (Poučevanje o jeziku in "vzhodni Evropi" na ameriški univerzi)
11.45–12.00	Zoltan Jan	Italijanska epizoda Bratka Krefta
12.00–12.15	Diskusija	
12.30–14.30	Kosilo	
		Vrnitev k periferiji (Madžarsko-slovenska razmerja)
14.30–14.45	István Lukács	Vrnitev k periferiji
14.45–15.00	Károly Gadányi	Perspektive sosednjih jezikov in kultur po bolonjskih spremembah v visokem šolstvu
15.00–15.15	Elizabeta Bernjak (Sombotel)	Izginjanje manjšinskega jezika v narodnostni in dvojezični šoli na slovensko-madžarski meji
15.15–15.30	Anna Kollath	Jezikovna izbira, dvojezični pouk in prestiž madžarskega jezika v Prekmurju
15.30–15.45	Diskusija	
15.45–16.15	Odmor	
		Ob meji in čez njo (Slovenistika na sosednjih univerzah)
16.15–16.30	Zvonko Kovač	125-letnica slovenistike v Zagrebu
16.30–16.45	Roberto Dapit	Slovenistika na Videnski univerzi
16.45–17.00	Zoltan Jan	Slovenistika na Politehniki Nova Gorica
17.00–17.30	Odmor	
17.30–18.45	Okrogla miza, vodi Marko	Ursula Doleschal, Vesna Mikolič (Slovenistika na Fakulteti za

	Stabej	humanistične študije Univerze na Primorskem), Ludvik Karničar, Marko Jesenšek (Mariborska slovenistika na Filozofski fakulteti), Miran Košuta
20.00	Večerja in ...	... družabno-kulturni program (Kreslin, Halgato, Rudi legenda)

Petek 7. okt. 2005

		Zahodnoslovanski študiji
9.00–9.15	Miloš Zelenka	Pripombe k reformi študija zahodnoslovanskih jezikov in književnosti v Srednji Evropi
9.15–9.30	Alenka Šivic-Dular	Mesto in vloga primerjalnega jezikoslovja v slavističnih študijih
9.30–9.45	Marta Pančikova	Meduniverzitetno sodelovanje pri pedagoškem in znanstvenem delu
9.45–10.00	Matjaž Puc	Nove možnosti za kulturno in izobraževalno sodelovanje po diplomatski mreži
10.00–10.15	Agnieszka Będkowska	Izzivi slavistike v sodobnem svetu: Poljski primer
10.15–11.00	Diskusija, vodi Niko Jež	(Študij zahodnoslovanskih jezikov in književnosti v slovenskem prostoru), Aleksandra Derganc, Andrej Rozman
12.00–13.30	Kosilo	
		Izbor šolskega berila
13.30–13.45	Boža Krakar-Vogel	Merila za izbiranje literarnih del v pedagoškem procesu
13.45–14.00	Rajko Korošec	Izbor leposlovnega besedila
14.00–14.15	Anton Meden	Starši smo lahko odgovorni za vzgojo le, če imamo vpliv na vzgojne dejavnike tudi v šoli in pri domačem branju
14.15–14.45	Odmor	
14.45–15.45	Diskusija, vodi Rajko Korošec	Aleš Bjelčevič (Moralno presojanje literature je nujno, zahteva pa kompetentnega sodnika), Ludvik Horvat, Vlado Pirc (O Cankarjevem tekmovanju in naslovni temi), Klemen Lah (Povej mi, katero berilo si izbral, in povem ti, kakšen učitelj si), Meta Grosman, Dora Gobec (Kaj pa dijaki in dijakinje ter njihov

		smisel?), Manca Perko
15.45–16.15	Odmor	
		(Brez)mejnost Pomurja
16.15–16.30	Miran Puconja	Mejaštvo v kontroverzah ilirizma
16.30–16.45	Gabriela Zver	Perceptivna sposobnost dvojezičnih in večjezičnih dijakov ob meji z Madžarsko

16.45–17.00	Franc Just	Literarna pot medvojnega Prekmurja od obrobja k središču
17.00–17.15	Odmor	
17.15–17.30	Norma Bale	Gornja Radgona in Bad Radkersburg – meja v reki ali meja v glavah? (Razvoj in položaj pouka slovenščine na avstrijskem Štajerskem)
17.30–17.45	Robert Titan Felix	Sodobna prekmurska književnost med patino starodobnosti in izzivom modernosti
17.45–18.00	Diskusija	
18.30–19.30	Večerja	
20.00	Občutek za veter	(Literarno-glasbena predstava: Feri Lainšček, Dušan Šarotar idr.)

Vzporedni dogodki

Četrtek 14.30–18.15	Predstavitev knjig, projektov, raziskav
Petek 9.30–11.00; 13.30–18.00	Predstavitev knjig, projektov, raziskav
Četrtek 14.30–15.30	Ogled Lendave
Petek 10.00–11.00	Obisk dvojezičnega pouka v šoli
Petek 16.30–17.30	Predstavitev madžarske kulture (glasba, ples, literatura)

Sobota 8. okt. 2005 9.00
Strokovna ekskurzija
a) Porabje. Popotovanje po porabski kulturni poti, kosilo v hotelu Lipa v Monoštru, knjiga *Slovensko Porabje*, sprejem v evangeličanski gmajni na Goričkem, obisk bučne oljarne.

b) Kranjčevi kraji in cigansko naselje Kamenci. Sprejem v romskem naselju Kamenci, Velika Polana (Kranjčeva domačija), Sabolova domačija, Copekov mlin, kosilo, knjiga *Del tuhá*.

Zaradi omejenih kapacitet bo imelo prednost prvih 50 prijav.

Program je dostopen tudi na na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendava_program.html.

Predstavitev knjig in natis v kongresnem zborniku. Na slovenskem slavističnem kongresu v Lendavi 6.–8. oktobra bo tako kot vsako leto ob rednem programu tudi priložnost za predstavitev strokovnih knjižnih novitet s področja jezika, literature, slovenistike, slavistike, folkloristike ipd. Za posamezni naslov bo imel avtor ali založnik na voljo največ 10 minut časa. Če bo takoj, do jutri!, oddal besedilo predstavitve, bo to objavljeno v kongresnem zborniku (do dve redko tipkani strani oziroma natančneje do 4000 znakov). Enako velja za avtorje lanskih predstavitev knjig na kongresu v Novem mestu. Prosim za najavo predstavitev, da jih pravočasno vključimo v program.

Posterji. Kolegi, ki bi na kongresu želeli predstaviti svoje raziskovalno, pedagoško ali kulturno dejavnost, bodo to lahko storili v preddverju kulturnega doma bodisi ob listni tabli ali ob svojem prenosniku. Prosim za prijave.

Do tega trenutnka prijavljene predstavitve knjig, projektov, raziskovalnega dela

Meta Grosman	Zagovor branja: bralec in književnost v 21. stoletju
Meta Grosman	Književnost v medkulturnem položaju
Meta Grosman	Zbornik Bralnega društva Slovenije
Vanesa Matajc in Barbara Pogačnik (ur.)	Antologija slovenske mladinske književnosti (predstavlja Janja Vidmar)
Janja Vidmar	Sekcija za mladinsko književnost pri DSP
Petra Prohart Tomažič in Irena Pukšič	Obravnava pesemskega besedila – kreativnost učencev ob ponujenih besedilih v prenovljenih berilih
Darinka Verdonik	Diskurzni označevalci v slovenskem jeziku (raziskovalni projekt)
Vesna Mikolič	Jezik v zrcalu kultur: Jezikovna sporazumevalna zmožnost in (med)etnična ozaveščenost v slovenski Istri
Jože Lipnik	Ulice in trgi Rogaške Slatine
Peter Jurgec	Samoglasniški nizi v slovenščini: Fonološko-fonetična analiza
Fedora Ferluga-Petronio	Pesniški svet Nikole Šopa v slovenskem prostoru: Ob stoletnici rojstva Nikole Šopa (1904–1982)
Fedora Ferluga-Petronio	Kozmički svijet Nikole Šopa
Marko Jesenšek	Zora 30, 31, 32 in 33
Marko Jesenšek	Zbornik Slovenskega slavističnega kongresa, Novo mesto 2004

Prijavnica za slovenski slavistični kongres v Lendavi od 6. do 8. oktobra 2005 (http://www2.arnes.si/~ssmsle8/Druga%20stran/zborovanje.html ali http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendava_prijavnica.html)

UDELEŽENEC/KA		
IME IN PRIIMEK		
STALNI NASLOV		
KONTAKTNI NASLOV		
TELEFON		
E-POŠTA		
ČLAN SLAVISTIČNEGA DRUŠTVA	**DA:** SDS, LJ, MB, KR, Jesenice, NM, KP, KK, MS, Koroška, GO, NM, CE, Italija, Avstrija, Madžarska.	
	NE	
	Častni član, referent, predsednik, gost …	
KOTIZACIJA 23.800 SIT za člane slavističnih društev, 29.000 SIT za nečlane Ob prijavi na kongres je treba predložiti potrdilo o plačani kotizaciji na račun SDS 02083-0018125980 oz. jo tam poravnati.		
KRITJE KOTIZACIJE IN DRUGIH STROŠKOV	**Sam/a** Davčna številka:	
	Inštitucija (šola, podjetje) Naslov in sedež inštitucije: Telefonska številka inštitucije: Davčna številka inštitucije:	
NAČIN PLAČILA	S plačilnim nalogom	Z gotovino na kongresu

Kraj in datum: ……..Podpis: ……

Organizatorjem kongresa nam bo v veliko pomoč, če se boste za posamezne segmente spremljevalnega programa lahko odločili že ob prijavi in nam skupaj z njo poslali izpolnjen tale vprašalnik. Z izpolnjenim vprašalnikom si zagotovite rezervacijo za posamezne prireditve.

Udeležiti se želim naslednjih spremljevalnih prireditev:
ČETRTEK, 6. oktober, popoldne

OGLED LENDAVE	Brezplačno	**DA** **NE**

ob 20. uri

VEČERJA IN KULTURNO-ZABAVNI PROGRAM (Vlado Kreslin, Halgato band, Rudi legenda)	S kotizacijo: 3000 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

PETEK, 7. oktober, dopoldne

PRAKTIČNA SEZNANITEV Z DVOJEZIČNIM POUKOM	Brezplačno	**DA** **NE**

popoldne

PREDSTAVITEV KULTURE MADŽARSKE NARODNOSTI (GLASBA, PLESI, LITERATURA …)	Brezplačno	**DA** **NE**

ob 20. uri

LITERARNO-GLASBENA PREDSTAVA OBČUTEK ZA VETER	S kotizacijo: brezplačno Brez kotizacije: okrog 1500 SIT	**DA** **NE**

SOBOTA, 8. oktober, ob 9. uri

EKSKURZIJA V PORABJE. Vključeno: popotovanje po porabski kulturni poti, kosilo v hotelu Lipa v Monoštru, knjiga Slovensko Porabje, sprejem v evangeličanski gmajni na Goričkem	S kotizacijo: 3500 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

EKSKURZIJA V KRANJČEVE KRAJE IN V ROMSKO NASELJE KAMENCI. Vključeno: sprejem v romskem naselju Kamenci, Velika Polana (Kranjčeva domačija), Sabolova domačija, Copekov mlin, kosilo, knjiga Del tuhá	S kotizacijo: 3500 SIT Brez kotizacije: 5000 SIT	**DA** **NE**

Kraj in datum: …….. Podpis:

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS (23.800 namesto 29.000 sit!)**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. **Ker je članarina poglavitni vir za izhajanje *Kronike*, lepo prosimo, da jo čim prej poravnate; neplačnikom je od oktobra dalje ne bomo mogli več pošiljati.** Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Tole številko Kronike smo z dopisom, ki sva ga podpisala predsednik Slavističnega društva Slovenije Miran Hladnik in direktor Zavoda RS za šolstvo Alojz Pluško, poslali tudi ravnateljem slovenskih šol in jih prosili, da s plačilom kotizacije in bivanja naklonjeno podprejo udeležbo čim večjega števila slavistov na **slovenskem slavističnem kongresu v Lendavi 6.–8. oktobra 2005** ter tako prispevajo k strokovnemu izpopolnjevanju, razgledanosti in kompetenci svojih zaposlenih.

Vodje aktivov slavistov, ki vam bodo ravnatelji izročili tole številko, pa prosimo, če o kongresu obvestite svoje kolegice in kolege, ki še niso člani Slavističnega društva, in zainteresiranim razmnožite prijavnico za kongres in za članstvo v društvu, ki se nahajata na zadnjih straneh našega stanovskega biltena.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 10. 2005

Letnik 9, št. 57

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika57.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika57.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1250 izvodov.

S sloven!%&˝«#ino (sic!) nimam težav

V 56. številki *Kronike* Slavističnega društva Slovenije, ki ste jo danes dobili po pošti, se je ravno na straneh z informacijami o lendavskem kongresu 6.–8. oktobra iz nerazumljivih razlogov zgodil štrajk *č*-jev. V pdf- in doc-verziji na zaslonu jih vidimo (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika56.pdf), v tiskani verziji pa je na straneh 180–83 na mestu *č*-jev praznina. Zato nazaj k *bohorizhizi*? — ***miran***

Miran, gledali smo, gledal sem, da nismo opazili ... Za nazaj ne morem narediti nič, za naprej pa morava nekaj reči, najbolje da teh fontov, ki so bili uporabljeni za to tabelo, ne uporabljate več, ker ali niso pravilo predelani v slovensko varianto, je uporabljena druga kodna tabela, različen operacijski sistem itd. Edini zanesljivi fonti so Type 1, a bi lahko pri prelomu uporabljali le te? — ***Dare [Mikuž***] (Davorin.Mikuz@birografikabori.si), 8. sept. 2005

Spo*stovani gospod predsednik SDS! Tiskarski *skrat si je zares duhovito privo*s*cil 56. *stevilko Kronike Slavisti*cnega dru*stva Slovenije, ko je opustiv*si *c-je na straneh 180-183 samemu vrhu SDS pri*sepnil vzdih: Zato nazaj k bohorizhizi? Na ta vzdih bi se sicer mirno navezala *se dilema: Ali so ljudje premalo popolni za

stroje ali so stroji premalo popolni za ljudi? Le da se v zvezi s trikotnikom med bohori*cico, metel*cico in gajico (oziroma husico) velja mimogrede zadr*zati *se pri *crkarski pravdi iz leta 1833. Vse ka*ze, da je pre*sernoslovje v svoji zazrtosti v Primicovo Juljo povsem prezrlo, da je Sonetni venec doktorja Pre*zirja iz*sel tudi okroglih 25 let po Kopitarjevi in okroglih 250 let po Bohori*cevi slovnici. *Se ve*c: re*sitev ena*be M = 3y, kjer pomeni M Magistrale in y *stevilo njegovih verzov, se da v obliki zmno*zka M = 3.14 razumeti za namig na 314 let, ki so pretekla od rojstva Adama Bohori*ca (okrog) leta 1520 do izida Sonetnega venca leta 1834! — ***Vlado [Nartnik]*** (Vlado@zrc-sazu.si) 8. sept. 2005

Slovlitov poštni strežnik se je nenadoma uprl sporočilom s šumevci v naslovu. Poročam, ko nam ga uspe ukrotiti. — ***miran***

Ljudje

Članarino je plačala **Slavica Šumatič**, ki pa je v seznamu članov ne najdem, ker je imela pred poroko verjetno drugačen priimek. Na pomoč, da bomo vedeli, kam pošiljati *Kroniko*. **Natalija Režun** pa naj preveri, če ni članarine za 2005 slučajno poravnala dvakrat.

Še k članarini. V mariborskem slavističnem društvu v opazni količini poravnajo članarino svojim slavistom šole. Mogoče bi bilo smiselno priporočiti tudi slavistom v drugih regijah, naj prepričajo svoje ravnatelje v smiselnost takega plačila. Čeprav je po svetu članarina strošek, ki ga iz zavesti strokovne pripadnosti jemljejo na svoja ramena posamezniki.

Jana Vackova v časopisu *Obrys kmen* (26/2005, 2) z veliko naklonjenostjo poroča o prevodu pesmi Edvarda Kocbeka v češčino, izpod peresa prevajalca in urednika **Ivana Dorovskega**.

Nina A. Lenček je vesela zapisov, ki so jih v spomin njenega očeta **Rada Lenčka** v *Slovlit* in *Kroniko* zapisali **Marija Mitrović, Zoltan Jan, David Stermole** in **Breda Pogorelec**. Kroparski poštni žig na mojem pismu jo je spomnil, kako je v otroških letih z očetom tam obiskala dr. Jožo Lovrenčiča. — ***miran***

Matjaž Zaplotnik sporoča, da je 29. 8. 2005 umrl **Mihael Kuzmič**. Leta 2000 je obranil disertacijo *Slovenski izseljenci v Betlehemu, PA, ZDA, v letih 1893–1924: Naselitev ter njihove zgodovinsko socialne, politične, literarne in verske dejavnosti*, spomnimo pa se ga tudi s simpozija o slovenskem romanu leta 2003.

Dopolnilo informaciji iz prejšnje številke *Kronike*: Doprsni kip **Marji Boršnikovi** naj bi postavili na slavistično-slovenističnem hodniku Filozofske fakultete v Ljubljani.

Prebrali smo, da je visoko mesto pri vladi (v. d. direktorata za srednje šolstvo) zasedel sošolec **Janez Mežan**. Da bi bil z našim delom na tekočem, smo mu začeli pošiljati Slovlit in *Kroniko* in ga povabili med člane Slavističnega društva Slovenije. — ***miran***

Richard

Richard Tomback (kaunas4@rcn.com) je iz Brooklyna v New Yorku in bi se rad naučil brati slovensko. Ker v ZDA ne najde pravih pripomočkov, bi rad koga, ki bi mu svetoval in poslal primerno literaturo, slovnico, slovar, preproste zgodbe. Dal sem mu že nakaj naslovov (Center za slovenščino, adresar slovenskih knjigarn), vendar mi je danes telefoniral in se potožil, da od nikoder ni bilo odziva. Ali je med 600 slovlitovci kakšna dobra duša, ki bi pomagala zavzetemu samouku? — ***miran*****,** 19. sept. 2005

V skrajnem primeru se bomo zatekli pod okrilje Cerkve. V New Yorku vodijo neko župnijo frančiškani. Naslova ne bo težko najti, ko pa bo vzpostavljen stik, bo šlo. A smo nekakšno lektorsko mesto tam nekje zapravili? — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 19. sept. 2005

Res je: "The well-known Franciscan Father Martin Krizolog runs the Slovenian church of St. Cyril in East Village." (http://slonews.sta.si/index.php?id=1&s=1) — ***Mojca Luštrek*** (mojca@rfr.si), 19. sept. 2005

Miran, naj se Richard obrne na Slovenski konzulat v New Yorku, saj ga bodo znali napotiti na kakšno od slovenskih organizacij (najbrž tudi predlagano cerkveno) in kakšnega učitelja v njegovi bližini. S Centra za slovenščino mu je sicer že odgovorila **Mojca Stritar**, ponudimo mu lahko naše učbenike – če je začetnik, ABC, 123 ... gremo, ki ima navodila tudi v angleščini, če pa slovensko že dobro zna, je od poletja na voljo *Jezikovod* z

mnogimi aktualnimi besedili in nalogami. Pripravljamo tudi program *Slovenščina na daljavo*, ki bo v bližnji prihodnosti koristen v takih primerih. Slovenskega lektorata, ki je bil organiziran preko Fulbrightovega programa, pa na Kolumbijski univerzi resnično že od leta 1990 ni, prizadevanja za ponovno vzpostavitev v letih 1998 in 1999 so bila žal neuspešna, po smrti prof. Lenčka pa smo letos začeli z novimi pogovori s pomočjo slovenskega konzulata v New Yorku in takšni mednarodni pogovori ponavadi kar trajajo. — ***Mojca Nidorfer Šiškovič*** (Mojca.Nidorfer@ff.uni-lj.si), 20. sept. 2005

Nisem slavistka, sem pa "dobra duša", ki spoštuje zavzete duše ..:) Če želi, se lahko obrne name. —***Vesna Velkovrh-Bukilica*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 19. sept. 2005

Richarda vljudno vabim, naj se vpiše v 8-tedenski intenzivni začetniški tečaj slovenščine, ki ga bienalno organizira Department of Slavic Languages and Literatures v Bloomingtonu (Indiana University). Vsako poletje se približno 200 študentov udeleži poletnih šol slovanskih, vzhodnoevropskih in azijskih jezikov, in to v programu, imenovanem SWSEEL (Summer Workshop in Slavic, East European and Central Asian Languages), ki sicer ponuja okoli 18 različnih jezikovnih tečajev. Tečaj slovenščine, ki naj bi ga naslednje leto znova vodila podpisana, bo v Bloomingtonu od junija do avgusta 2006. V Bloomingtonu poučujem od leta 2000 in rečem lahko, da se šole udeležujejo ambiciozni in zavzeti študenti, ki učenje najpogosteje nadaljujejo v Sloveniji. Več informacij o programu (in štipendijah) je na http://www.indiana.edu/~iuslavic/swseel/index.shtml. Lahko mi seveda tudi piše (na alenka.zbogar@guest.arnes.si), z veseljem mu bom pomagala! — ***Alenka Žbogar***, 20. sept. 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Nekje daleč za devetimi gorami in vodami se zanimajo za mladega in energičnega bohemista in polonista (s filološkim oz. humanističnim doktoratom povrhu) in mu obljubljajo med in mleko. Če je kakšen tak med vami, dragi slovlitovci, ali če kakšnega takega poznate, me obvestite, pa mu na uho povem še kaj več. — ***miran***

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih. Tečaj Uvod v iskanje po el. inf. virih bo v sredo, 14. septembra od 10. do 13. ure. [že mimo, op. ur.] Tečaj Osnove iskanja po internetu bo v ponedeljek, 19. septembra od 10. do 13. ure. [tudi mimo, op. ur.] Tečaj Znanstvene bibliografije in citatni indeksi bo v četrtek, 22. septembra od 10. do 13 ure. [že mimo, op. ur.] Tečaj Elektronski časopisi bo v petek, 14. oktobra od 10. do 13 ure. Na tečaju predstavimo naročniške servise z elektronskimi časopisi in tudi, kako najti prosto dostopne naslove. Na praktičnih primerih pokažemo, kako ugotovimo, kateri naslovi so dostopni v Sloveniji. V nadaljevanju pokažemo uporabo servisa, kako ugotovimo, pri katerih naslovih imamo dostop do besedil člankov, predstavimo različne možnosti iskanja – po besedilu, vsebinskih oznakah itn., značilnosti različnih formatov besedila člankov, prikaz in pošiljanje besedil po elektronski pošti. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj Iskanje knjig bo v petek, 25. novembra od 10. do 13. ure. Na tečaju predstavimo obseg in značilnosti različnih informacijskih virov za iskanje knjig. Na praktičnih primerih pokažemo, kako poteka iskanje po virih. Predstavimo naslednje skupine informacijskih virov: knjigotrške kataloge, kataloge knjižnic, nacionalne bibliografije, knjigarne na internetu ter servise elektronskih knjig. Tečaj sklenemo s praktičnim prikazom možnih poti do knjig: v slovenskih knjižnicah ali preko medbibliotečne izposoje. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj. Tečaji bodo potekali v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si. — ***Nataša Kodrič*** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 30. avgust 2005

Vabimo vas na 3. mednarodni komparativistični kolokvij, ki ga v okviru 20. mednarodnega literarnega festivala Vilenica 2005 organizira Slovensko društvo za primerjalno književnost v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev in Inštitutom za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU. Kolokvij bosta vodila **Marko Juvan** in **Jelka Kernev Štrajn**. Tema letošnjih referatov in diskusij (govorili bodo štirje tuji in devet domačih literarnih znanstvenikov in pisateljev) je Teoretsko-literarni hibridi: O dialogu literature in teorije. Kolokvij bo v Poročni dvorani pri hotelu Maestoso v Lipici, in sicer v četrtek, 8. septembra 2005, od 15.00 do 18.10, in petek, 9. septembra, od 9.30 do 12.30. Program in povzetke v slovenščini in angleščini si lahko ogledate na naši spletni strani: http://www.zrc-sazu.si/sdpk/SDPKdrustvo/Vilenica2005.htm. — ***Marijan Dović*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 1. sept. 2005 preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net)

Cmepius, Urad vlade za informiranje in Center Evropa vas vljudno vabijo na Evropsko sredo z naslovom Jeziki – zakladnica Evrope, ki bo 7. septembra ob 16. uri potekala v Avditoriju Centra Evropa na Dalmatinovi 4 v

Ljubljani. "Evropa prihodnosti bo tako kot zdaj in v preteklosti Evropa jezikovne raznolikosti. Prav v tem se skriva velika moč Evrope. V Evropi bi morali vsakomur omogočiti, da se uči jezike vse življenje. Vsak si zasluži priložnost, da izrabi kulturne in gospodarske prednosti, ki jih ponujajo jezikovne spretnosti. Učenje jezikov pomaga tudi razvijati strpnost in razumevati ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih okolij." (Viviane Reding, nekdanja evropska komisarka za izobraževanje in kulturo) Tokratna Evropska sreda bo namenjena predstavitvi jezikovnih aktivnosti v programu Socrates, vključno s pobudo Evropsko jezikovno priznanje in jezikovnih aktivnosti v programu Leonardo da Vinci (projekti jezikovnih znanj in spretnosti ter projekti mobilnosti za mentorje jezika stroke). Aktivnosti bosta predstavili Eva Jurman (Socrates) in Marja Medved (Leonardo da Vinci) s Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. Udeležba na dogodku je brezplačna vendar vas prosimo, da svojo prisotnost potrdite na info@center-evropa.si — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 2. sept. 2005

Vabimo Vas na seminar z naslovom Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti, ki bo potekal 16. in 17. septembra 2005 v Postojni. Ciljna skupina: učitelji in učiteljice v osnovnih in srednjih šolah. Cilj: Namen programa je učitelje in učiteljice seznaniti z možnostmi vzgoje k strpnosti in sprejemanju drugačnosti preko branja mladinskih književnih del. Pri tem prvi korak pomeni že sprejemanje drugačnosti književnih del. Seminar bo ponudil nekaj teoretičnih izhodišč, tako z literarnodidaktičnega kakor tudi s psihološkega vidika. Sledila bo besedilna analiza nekaterih mladinskih del, ki tematizirajo drugačnost, bodisi kot tujstvo, kot občutek manjvrednosti zaradi videza, zaradi socialne pripadnosti, bolezni itd. Cilj programa je učiteljem in učiteljicam prikazati, kako lahko učenci in učenke z branjem literarnih del, njihovo analizo in diskusijo o njih razvijajo strpnost in sprejemanje drugačnosti. Teme in predavatelji: **Neva Šlibar,** Vzgoja k strpnosti – literarna didaktika tujosti in drugačnosti, **Werner Wintersteiner**, Literatura in vzgoja k miru; **Milena Blažić, Vesna Kondrič Horvat, Saša Jazbec**, Besedilne analize konkretnih literarnih del; **Nataša Bucik,** Psihološki vidiki vzgoje k strpnosti in sprejemanju drugačnosti preko književnosti.

Program traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Natančnejši urnik in program seminarja boste prejeli teden dni pred začetkom, gradivo pa na seminarju. Obveznosti: aktivno sodelovanje pri seminarju in skupna priprava gradiv za pouk. Opombe: Priporočamo, da udeleženci/udeleženke preberejo kakšno delo otroške ali mladinske literature na temo drugačnosti. Program je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada in je za udeležence brezplačen. Prijavnico, ki jo zaprosite na cpi@ff.uni-lj.si, nam, prosimo, izpolnjeno vrnite najkasneje do 9. 9. 2005, na naslov Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta (kontaktna oseba ursa.gruden@ff.uni-lj.si). — ***Mihaela Hojker*** (Mihaela.Hojker@ff.uni-lj.si), 6. sept. 2005

Vljudno Vas vabimo na celodnevno izobraževalno ekskurzijo v Kanalsko dolino v sklopu Zablatnikovega dneva 2005. Ekskurzija bo v soboto, 24. septembra 2005.

7.45: Odhod z avtobusom iz Celovca (zbirališče: Mohorjeva, 10.-Oktoberstr. 25). Avtobus pelje iz Dobrle vasi preko Celovca in Roža – po dogovoru je med potjo možno vstopiti v avtobus. 9.30: Prihod v Kanalsko dolino. Sprejem v Občinskem kulturnem centru na Trbižu (ulica Stazione 1). 10.00: Posvet: Slovenski jezik in kultura v Kanalski dolini; pozdrav **Franca Baritussia**, župana občine Trbiž, pozdrav in predstavitev Urada za jezikovne skupnosti in mednarodne odnose v občini Trbiž, odbornica za kulturo **Nadia Campana**, **Rudi Bartaloth**, predstavitev delovanja Slovenskega kulturnega središča Planika; predstavitev Glasbene šole Tomaža Holmarja; predstavitev novega dokumentacijsko informacijskega centra SKS Planika; raziskovalni tabori v Kanalski dolini; prikaz krajšega amaterskega filma. **Nataša Komac**, **Peter Rustia, Tanja Šturm**: Pouk slovenščine v Kanalski dolini – Zasebni pouk pri SKS Planika in izkušnje v javnem šolstvu Dr. Rafko Dolhar: Kulturna zgodovina Kanalske doline. Predstavitev publikacij o Kanalski dolini; **Igor Jelen**: Geografske značilnosti Kanalske doline, **Kristina Chersi**: Arhitekturne posebnosti v Kanalski dolini, **Peter Gerdol**: Letni in zimski turizem v Kanalski dolini s posebnim poudarkom na Višarjah. — 13.00: Kosilo — 15.00–18. 00: Ogled kulturnih znamenitosti Kanalske doline. Ogled cerkve v Žabnicah v spremstvu msgr. Dionizija Mateucica – župnik v Žabnicah in na Sv. Višarjah, ogled Beneške palače v Naborjetu, obisk groba Jurija Prešerna v Ovčji vasi. V Celovec se vrnemo ob 20. uri. Cene: prevoz eur 18, kosilo eur 15, ogled Beneške palače eur 2. Posvet je odprt za vse in se ga lahko tudi samostojno udeležite — ***Milka Olip***, ***Martina Piko-Rustia***, (institut.urban.jarnik@ethno.at), 6. sept. 2005

V dneh 14. in 15. maja 2005 je bila na slavistiki Univerze v Bielsku-Biali izvedena 2. prevajalska delavnica za študente slovenščine in češčine. Podobna delavnica je bila, sicer v manjšem obsegu, organizirana že februarja lani. Delavnice se je udeležilo 30 študentov, od tega 25 slovenistov z lektoratov slovenskega jezika v Bielsku-Biali, Katovicah, Lodžu in Varšavi ter 5 bohemistov z Univerze v Bielsku-Biali. Delavnico sta organizirali dr. **Agnieszka Będkowska-Kopczyk** (kot mentorica Slavističnega znanstvenega krožka na ATH) in **Tatjana Jamnik** (kot predstavnica Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, dalje CSDTJ). Pri izvedbi delavnice sta pomagali študentki slovenščine na ATH, **Joanna Kurnik** in **Maria Kamińska**. V zadnjem trenutku sta vodstvo delavnice na svoja ramena prevzela dr. **Michał Kopczyk** in Tatjana Jamnik.

Vsebinsko zasnovo delavnice je oblikovala dr. Będkowska-Kopczyk, ki je kot konzultantka sodelovala tudi pri izboru besedil. Izbor slovenskih in češkiх pesniških in proznih besedil skupaj z bio-bibliografskimi podatki o avtorjih je pripravila T. Jamnik. Besedila v elektronski obliki skupaj s soglasjem glede morebitnih avtorskih pravic (v primeru revialne objave prevodov) je pridobila od avtorjev samih oz. založbe Petrov iz Brna (za njene avtorje). Finančno so delavnico podprli: Univerza v Bielsku-Biali, Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Poljske, CSDTJ na Univerzi v Ljubljani in udeleženci delavnice.

Delavnica je imela dve prevajalski sekciji, slovensko in češko. V obeh sekcijah so bila za prevajanje izbrana besedila po šestih sodobnih slovenskih oz. čeških pisateljev in pesnikov. V slovenski sekciji so študentje prevajali pesmi Primoža Reparja, Maje Vidmar in Tomislava Vrečarja ter krajša prozna besedila Borisa Jukića, Maje Novak in Suzane Tratnik. V češki sekciji se je prevajala poezija Hane Chmelíkove, Radka Malýja in Bogdana Trojaka ter kratka proza Alexandre Berkove, Pavla Brycza in Irene Douskove. Študentje so izbrana besedila prejeli mesec dni pred pričetkom delavnice, tako da so lahko prevode pripravili vnaprej, na delavnici pa so jih v skupinah natančno obravnavali s pomočjo mentorjev. V vsaki skupini sta bila vsaj dva mentorja: za izhodiščni in za ciljni jezik. Naloga mentorja za izhodiščni jezik je bilo preverjati ujemanje (ekvivalenco) prevoda glede na izvirnik. Mentor za ciljni jezik je skrbel za jezikovno pravilnost v ciljnem jeziku, torej poljščini. V okviru delavnice je bil v soboto, 14. maja, organiziran tudi literarni večer z Majo Novak in Klemenom Piskom.

V delavnici je sodelovalo skupaj 19 mentorjev. Od tega je 12 mentorjev vodilo skupine oba dneva, preostali pa so se kateri od skupin pridružili prvi ali drugi dan. Izvedbo delavnice sta koordinirala dr. Michał Kopczyk in Tatjana Jamnik. Medijska odmevnost: Književni listi (*Delo*), spletne strani založbe Petrov iz Brna (http://www.ipetrov.cz), spletne strani slavistike v Bielsku-Biali (http://www.slawistyka.ath.bielsko.pl/) – program, slike, poročilo v poljščini, spletne strani poljskega portala Słowenia (http://www.slowenia.com.pl). Slavistični znanstveni krožek in organizatorji iz Bielska-Białe se za pomoč pri organizaciji delavnice iskreno zahvaljujejo Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani in njegovi predstavnici, Tatjani Jamnik, vsem sodelujočim mentorjem (**Marcinu Baniowskemu, Anni Car, Primožu Čučniku, Lubomíru Hamplu, Borisu Jukiću, Arkadiuszu Kremzi, Tobiaszu Melanowskemu, Macieju Meleckemu, Ewi Michalski, Liborju Paveri, Katarini Šalamun-Biedrzycki, Jasmini Šuler Galos, Andreju Šurli, Bojani Todorović, Adamu Wiedemannu**) ter nastopajočima **Maji Novak** in **Klemenu Pisku**. — ***Agnieszka Będkowska-Kopczyk*** (kopczyk@poczta.onet.pl), 5. sept. 2005

Lutkovno gledališče Ljubljana, Krekov trg 2, 1000 Ljubljana, objavlja anonimni natečaj za izvirna lutkovna besedila. Besedila naj upoštevajo uprizoritvene možnosti na velikem ali malem odru gledališča ter naj bistveno ne presegajo 40.000 znakov s presledki. Prednost bodo imela besedila, namenjena otrokom med 3. in 7. letom starosti. Besedila, označena z geslom, pošljite najpozneje do 30. oktobra 2005 na naslov gledališča, s pripisom "za natečaj". Komisija bo podelila tri nagrade: prvo v vrednosti 600.000 SIT, drugo v vrednosti 500.000 SIT in tretjo v vrednosti 400.000 SIT, s katerimi si gledališče zagotovi možnost odkupa besedil in pravico do praizvedbe do konca leta 2007. Rezultati natečaja bodo objavljeni na spletnih straneh http://www.lgl.si (natečaj) od 29. novembra 2005 dalje. Pisatelji bodo avtorstvo dokazali z originalnim izvodom besedila. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 6. sept. 2005

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik je po tritedenskem počitku po poletnih prireditvah spet začel delovati s polno močjo. Najprej so bili konec avgusta v matični celici na dvodnevnem izobraževanju zbrani lektorji, ki učijo slovenščino na univerzah v tujini. Delovno srečanje je bilo namenjeno seznanjanju z novimi strokovnimi vsebinami in učnimi gradivi, pa tudi izmenjavi pogledov in izkušenj pri delu s slovenščino na različnih koncih sveta. Ko to poročamo, je večina lektorjev že odpotovala na svoje univerze v tujino; želino jim uspešno leto!

V ponedeljek, 5. 9., se je začel intenzivni tečaj slovenščine za stotinjo Erasmusovih študentov, ki so prišli na izmenjavni študij v Slovenijo. Razveseljivo je, da se je za razpisanih 45 mest v rednem roku prijavilo 105 študentov iz vseh evropskih držav, ki so si nadvse prizadevali priti na tečaj v Slovenijo. S pomočjo rektorja Univerze dr. Mencingerja smo uspeli pridobiti dodatna sredstva, tako da smo lahko sprejeli vse študente. Z veseljem lahko poročamo, da so že v Ljubljani in se nadvse intenzivno, po 4 ure na dan učijo slovenščino. Pričakujemo, da bodo do konca enomesečnega tečaja usvojili osnovne sporazumevalne vzorce v slovenščini (večinoma so popolni začetniki) in da bodo sposobni s pomočjo slovarja razumeti bistvo pisnih (strokovnih) besedil.

Prav tako v ponedeljek, 5. 9., se je začel tudi tečaj slovenščne za (tuje) prevajalce EU, ki delajo v različnih institucijah v Bruslju in Luksemburgu. Tu pa gre za visoke izpopolnjevalce, ki v Ljubljani pilijo detajle in sprašujejo po razlagi najtežjih mest v slovenščini. V dveh skupinah, oboroženi z elektronskimi in knjižnimi slovarji ter priključeni na internet za nenehni dostop do korpusov po 6 ur dnevno intenzivno delajo – širijo

besedni zaklad ob besedilih, študirajo strukture jezika in prevajajo pravne akte iz slovenščine v svoje jezike – angleščino, nemščino, francoščino, italijanščino in nizozemščino. V začetku oktobra z novim akademskim letom v Centru za slovenščino začenjamo z redno ponudbo tečajev in izpitov. Podrobnosti so na http://www.centerslo.net. — ***Jana Zemljarič Miklavčič*** (Jana.Zemljaric@ff.uni-lj.si), 10. sept. 2005

Dragi člani Kluba koroških Slovencev in prijatelji zamejskih Slovencev! [...] v četrtek, 22. septembra 2005, ob 18,30 bo v gostilni Rožnik na ljubljanskem Cankarjevem vrhu predstavitev sodobnih črtic Dese Muck *Pasti življenja*, romana Rudija Mlinarja *Kjer ptice oneme* in pesniške zbirke Andreja Žigona *Regratov venec*. Srečanje z avtorjema D. Muck in R. Mlinarjem ter uredniki Manco Košir, Petrom Kolškom in Vinkom Ošlakom bo vodil vodja založbe Franc Kattnig, za glasbeno spremljavo pa bodo poskrbele "Stare kosti". Zaradi pripravljanja pogostitve založba prosi, da svojo udeležbo čimprej sporočite na tel (01) 2801-300 (Mohorjeva, gospa Branka). — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 19. sept. 2005

O Paradi znanja, ki se bo v organizaciji Andragoškega centra dogajala v parku Zvezda v Ljubljani 20. oktobra 2005, se zainteresirani, ki bi tam radi postavili stojnico ali si jo samo ogledali, lahko poučite na naslovu http://tvu.acs.si/prijava/. — ***miran***

V letu 2005 praznujemo štiristoletnico izida prvega dela romana *Don Kihot* španskega pisatelja Miguela Cervantesa de Saavedre. Po vsem svetu akademije, univerze, kulturni centri obeležujejo to pomembno obletnico s številnimi znanstvenimi srečanji, prigodnimi dogodki in objavami romana.

Sekcija za španski jezik in književnost Oddelka za romanske jezike bo ob tej priložnosti 24. in 25. novembra 2005 organizirala mednarodni simpozij, ki bo potekal na Filozofski fakulteti. Cilji simpozija so interdisciplinarno preučevanje *Don Kihota*. Sodelovali bodo domači in evropski hispanisti (iz Španije, Avstrije, Francije, Italije, Madžarske, Nemčije) s prispevki o genezi, tematiki, strukturi, jeziku, metaforiki in stilistiki romana ter literarni komparativisti s temami o recepciji, vplivih in prevodih *Don Kihota* v posameznih evropskih državah. Slovenski strokovnjaki bodo osvetlili recepcijo Cervantesovega romana pri Slovencih (Cankar, Pirjevec). Roman bo obravnavan tudi s stališča duhovne zgodovine in medkulturnih povezav. Didaktiki španskega jezika pa bodo predstavili metode sodobnih pristopov pri poučevanju književnosti, s čimer bodo izpostavili njegovo aktualnost in pomembnost za današnjega mladega bralca.

Vljudno vas vabimo k sodelovanju. Če se želite tudi vi prijaviti na simpozij kot predavatelji, nam, prosim, to sporočite najkasneje do 4. oktobra 2005. Udeležbo potrdite z naslovom prispevka in povzetkom (do 15 vrstic). — Organizacijski odbor: prof. dr. ***Branka Kalenić Ramšak*** (Branka.Kalenic@ff.uni-lj.si), 21. sept. 2005), prof. dr. Jasmina Markič, doc. dr. Tone Smolej

Najboljši sosed

1. Izhodišče. V Mercatorju smo se letos odločili, da v okviru vsakoletne Osrednje humanitarne akcije, tokrat vstopi na področje branja in bralne kulture. Zavedanje, da knjiga postaja vedno bolj pomembna, še bolj pa način, kako jo približati ne samo kupcem temveč tudi drugim ljudem, je bil vzgib za nastanek projekta M knjiga. V Mercatorju bomo izvedli številne aktivnosti, ki bodo vzpodbudile branje tako med osnovnošolsko kot starejšo generacijo. Poleg projekta M knjiga pa nameravamo v Mercatorju v letu 2005 in 2006 izvesti še druge aktivnosti na področju branja ter izdajanja knjig.

2. Mercatorjeva vloga. V Mercatorju se zavedamo pomena branja, ki je med drugim tudi glavno sredstvo učenja. Knjige, ki jih otroci in mladostniki berejo pa morajo biti čim bolj kvalitetne in zanimive. Dobra knjiga nas torej plemeniti – vzgaja; spreminja naše misli, stališča, predsodke, vzbuja pozitivna čustva, omogoča, da spoznavamo življenja soljudi in se vživljamo v njihove usode. Branje kvalitetne knjige je torej ključno za osebno rast ter za spoštovanje in boljše razumevanje sebe in sveta okoli nas.

Celovit in kompleksen projekt zavezuje slogan akcije Branje povezuje. Z njim želimo priti med ljudi, jih vzpodbuditi k branju ter širiti bralno kulturo med mladimi. Gre za družbeno odgovorno akcijo, ki vsebuje tudi humanitarne elemente. Projekt podpira Društvo Bralna značka ter Državna založba Slovenije. Gre za prvi takšen projekt, ki na eni strani združuje tako civilno iniciativo kot podjetniški interes. Korist od akcije pa bodo imeli predvsem in zgolj bralci. Menimo, da je projekt izredno zanimiv za širšo javnost, da bo dosegel visoko publiciteto ter da zasluži pozornost tudi vlade oziroma Ministrstva za šolstvo.

3. Aktivnosti na področju branja. Predvidene aktivnosti, ki se bodo izvajale z namenom vzpodbujanja javnosti k branju in pomoči pri reševanju problematike vzdrževanja visoke stopnje slovenskega knjižničarstva in kulture branja, so:

3.1. Odprtje knjižnice Domžale v sklopu Mercator centra. Mercator že od samega začetka sodeluje pri projektu selitve Domžalske knjižnice, ki bo odslej v Mercatorjevem centru.

3.2. Izdaja knjižne zbirke M knjiga. Z izdajo knjižne zbirke M knjiga bomo mladim bralcem (med 11 in 15 letom) ponudili kakovostno literaturo slovenskih avtorjev. V zbirko bo zajetih 12 knjig, ki jih bomo izdali v sodelovanju z DZS. M knjigo sestavljajo dela eminentnih slovenskih pisateljev (Desa Muck, Smiljan Rozman, Feri Lainšček, Vitan Mal in drugi).

3.2.1 Zbirko M knjiga bomo donirali 400–500 OŠ po Sloveniji. Zbirka je nastala v sodelovanju z društvom Bralna značka in vključuje knjige s priporočenega seznama za Bralno značko ter knjige za domače branje.

3.2.2 Organizacija Bralnih uric s pisateljico Deso Muck in drugimi pisatelji iz zbirke M knjige po osnovnih šolah. Namen projekta je vzpodbujanje bralnih navad med osnovnošolsko najstniško populacijo ob podpori društva Bralna značka. Bralne urice so regionalni projekt, s katerim nameravamo razširiti popularnost M knjige v 30 osnovnih šolah. Nastop pisateljev je zamišljen kot sproščen pogovor med mladimi bralci, cilj dogodkov pa povečati branost slovenskih avtorjev.

3.2.3 V Mercatorju bomo v treh intervalih po 4 knjige izdali skupno 12 knjig, ki sestavljajo zbirko M knjiga. Knjiga bo na voljo v vseh Mercatorjevih prodajalnah po ugodni ceni za 990 SIT. S tem želimo knjigo približati našemu potrošniku, obenem pa razširiti naš program izdelkov.

3.2.4 V Mercatorjevih centrih bomo organizirali dogodke za mlade pod naslovom Literarni rap. Mladi bodo ob glasbi zapeli, zaigrali del besedila iz zbirke M knjiga. Namen te akcije je, mladim približati kakovostno literaturo še na drugačen, bolj popularen način.

3.3. Zavod za slepo in slabovidno mladino. Del od prodaje knjig bomo namenil v dobrodelne namene in sicer; slovenskemu Zavodu za slepo in slabovidno mladino bo poleg zvočne knjige podaril enega od prepotrebnih pripomočkov.

3.4. Obnova knjižnice Otona Župančiča. Mercator bo v letu 2006 MOL sofinanciral obnovo Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani. — ***Boštjan Grošelj*** (bostjan.groselj@gyrus.si), 19. sept. 2005

Ob tej pozni uri, ko prebiram osamljene ... e-maile, bi dodal še nekaj imen še boljših sosedov, ki jih je z XXL-om nakazal Klemen ... Spar, Leclerc, prihaja Lidl, Hofer, ki nas razveseljujejo z najbolj super reklamami ... najlepše bi bilo, če bi se dalo knjige okusno in slastno ter poceni pojesti. Če pa sem malo bolj resen, pa dodajam, da upam, da bo "ta čudna" mladina brala tudi slovensko literaturo in imela pozitiven odnos do literature in jezika. O tem se je vsekakor potrebno pogovarjati in ukrepati na ustrezen način, kot je že bilo poudarjeno. In kaj bo, "ko mladih več ne bo", če malo parafraziram pred kratkim slišano popevko Slavka Ivančiča! Z dobronamernimi nočnimi mislimi — ***Hotimir Tivadar*** (Hotimir.Tivadar@ff.uni-lj.si), 21. sept. 2005

Štipendije

V študijskem letu 2005/06 razpisuje Univerza v Trstu štipendije za podiplomsko raziskovalno delo. Dve (v višini 10.000,00 eur) sta namenjeni podiplomskim študentom z zaključeno diplomo oz. magisterijem, tri (v višini 16.000,00 eur) pa podoktorskim študentom z zaključenim doktoratom oz. kandidatom z magisterijem, ki imajo 5 delovnih izkušenj v raziskovanju. Štipendisti bodo denar prejeli v treh obrokih (ob prihodu, tj. predvidoma 1. 12. 2005, po 6 mesecih raziskovanja in ob koncu raziskovalnega dela, tj. ob predložitvi poročila izbranemu mentorju na Univerzi v Trstu). Rok za prijavo je 15. oktober 2005. Dodatna pojasnila in obrazce za prijavo dobite pri podpisani do vključno 12. oktobra 2005. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 1. sept. 2005

V študijskem letu 2005/06 nudi Nemška akademska služba za izmenjavo štipendije za:
- izdelavo diplomskih nalog za študente germanistike,
- obisk visokošolskih poletnih tečajev za študente višjih letnikov (do 15),
- študijska potovanja študentskih skupin v Nemčijo,
- doktorande in mlade znanstvenike (za obdobje od 7 do 12 mesecev in za obdobje do 6 mesecev),
- diplomante z vseh znanstvenih področij in

- nekdanje štipendiste.

Podrobnejše informacije so na naslovu http://www.daad.de/stipendien. Prošnje pošljite najkasneje do 15. 11. 2005 (poštni žig) na Veleposlaništvo ZR Nemčije, Prešernova 27, 1000 Ljubljana. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 7. sept. 2005

Objave

Kdor od avtorjev, urednikov ali založnikov je bil zainteresiran, je lahko v letošnjem *Zborniku Slavističnega društva Slovenije, 16* (278 str.), ki je izšel pred dnevi (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendavskizbornik20sept.pdf), objavil kratko predstavitev svoje knjižne novitete. Knjige bodo predstavljali tudi med 6. in 8. oktobrom na slavističnem kongresu v Lendavi.

Obe sta v rdečih platnicah: **Aleksandre Bizjak** nova knjiga *Pridiga kot žanr* (Ljubljana: ZRC SAZU, 2005; Linguistica et philologica, 11) in **Maje Melinc** *Motiv smrti v delih Goriške Mohorjeve družbe* (Gorica: MD, 2005). Prva je nastala na osnovi doktorata, druga na osnovi diplomske naloge in vabita k branju. — ***miran***

Na spletni strani *Jezika in slovstva* (http://www.jezikinslovstvo.com) so že na voljo povzetki razprav, ki bodo izšle v letošnji dvojni tematski številki revije (letnik 50, št. 3–4, maj–avgust 2005). Tematska številka, ki je v celoti posvečena sodobni literarni vedi, bo izšla okrog 22. septembra. Urednica letošnje tematske številke je red. prof. dr. **Silvija Borovnik**. Obenem smo elektronski arhiv na naši spletni strani dopolnili z vsebino prvih dveh letošnjih številk, ki sta sedaj – tako kot vse starejše številke revije – v celoti na voljo v elektronski obliki. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 12. sept. 2005

Kje se je rodil Matija Čop

Spoštovani gospod Miran, prosim za pomoč. Prevajam v italijanščino življenjepis nekega slov. slikarja, kjer je omenjena Čopova domačija v ... Zabreznici na Gorenjskem. Naročnika sem prosila, naj preveri pri avtorici zapisa, ali gre za Zabreznico ali nemara za Žirovnico, kjer se je Čop rodil. Saj navadno so domačije v rojstnem kraju. Naročnik mi je odgovoril, da ne bo nič sprqševal in naj se držim striktno teksta, ker je zapis izpod peresa eruditne Gorenjke in naj Kraševka, pa če je še tako kunštna, ne soli pamet strokovnjakom. Ne bodi lena, sem telefonirala tudi sežanski knjižnici in jih prosila, naj poizvejo zame, kje stoji Čopova domačija. Odgovorili so mi kasneje, da po podatkih, ki so jih našli, stoji v Žirovnici. Dodali pa: upam, da se nismo kaj motili. No, Vi prav gotovo veste za kraj Čopove domačije. Če je zares v Zabreznici, bi rada zvedela, zakaj je tja ... zašla. Hvala za odgovor. Jaz rajši postavljam ... napol neumna vprašanja kot napačno prevajam. Ljub pozdrav — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 2. sept. 2005

Pri lokaciji rojstne hiše Matije Čopa si slavisti večinoma pomagamo z internetom (**Vesna Velkavrh Bukilica, Zvonko Budja, Mateja Jemec**) in navajamo iz Poti kulturne dediščine http://www.zirovnica.si/pot_kulturne_dediscine.html, kjer stoji: "V tem delu je obnovljena vaška gostilna pri Trebušniku. Trebušnika, nekdanjega lastnika gostilne, trgovca s konji, je slikovito upodobil Janko Mlakar v delu Gospod Trebušnik. Nasproti te gostilne je rojstna hiša Prešernove matere Marije Svetina, le nekaj deset metrov naprej, prav na sredini vasi, pa rojstna hiša Prešernovega prijatelja Matije Čopa." Sam sem šel povrhu gledat v *Slovenski biografski leksikon*, kjer je navedeno tudi ime hiše, Aleš Bjelčevič pa morda razkriva, kako je do napake z Zabreznico prišlo. — ***miran***

V knjigi *Matija Čop* (zbirka Znameniti Slovenci), v knjigi *Preteklost v zavetju Stola* in v *Enc. Slov.* piše, da v Žirovnici; njegov oče naj bi se tja preselil s Koroške Bele. V Zabreznici pa pred šolo stoji njegov kip oz. 4 kipi: Antona Janše, Čopa, Prešerna, Finžgarja. — ***Aleš [Bjelčevič]*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 5. sept. 2005

Tavčarjeva Visoška kronika

Andrej Steklasa (andrej.steklasa@cooltura.si), produktni vodja potovalne agencije CMT (Center za mladinski turizem; www.mondialtravel.si, www.collegium.si, www.25plus.si, www.cooltura.si), je poslal prospekt za ekskurzijo po poteh *Visoške kronike*. "Termini ekskurzij so 23., 26. in 30. september 2005, 3., 7., 10., 14., 17.,

21., 24. in 28. oktober 2005, 7., 11., 14., 18., 21., 25. in 28. november 2005, 6., 10., 13., 17., 20., 24., 27. in 31 marec 2006 ter 3., 7. in 10. april 2006. Odhod ob dogovorjeni uri zjutraj. Prihod v Škofjo Loko, kjer poberemo lokalnega vodnika. Vožnja proti Poljanam, rojstnemu kraju Ivana Tavčarja. Po ogledu Tavčarjeve rojstne hiše imamo dobre pol ure peš sprehod iz Poljan do Visokega. Pot je makadamska, priporočamo primerno obutev. Na Visokem imamo zunanji ogled Kallanovega kmečkega dvorca in Tavčarjevega spomenika. Z avtobusom nadaljujemo v Škofjo Loko, kjer si ogledamo grad in muzej v njem. Poseben poudarek bo na sobah, ki so posvečene srednjeveški kolonizaciji v širšem območju Škofje Loke in dr. Ivanu Tavčarju, njegovemu življenju in Visoški kroniki. Imeli boste priložnost celo videti švedsko vojno blagajno. Sledi ogled mesta Škofja Loka, gornjega in dolnjega trga ter sotočja obeh Sor, kjer se je odvijala sodba Agati Schwarzkobler. V Škofji Loki bomo imeli tudi kosilo v stavbi znamenite škofjeloške kašče. Po ogledu Škofje Loke se lahko po želji odpeljemo v Davčo, kamor je Tavčar postavil Wulffinge. Zanimiva je predvsem zato, ker boste tu dejansko dobili občutek, kakšni odročni predeli so bili poseljeni v srednjeveški drugi kolonizaciji. Poleg tega se na poti do Davče peljemo tudi skozi Železnike, kjer lahko vidite izvrstno ohranjen pravi Po ogledu Davče se poslovimo in se odpeljete proti domu. Cena 7.900 sit vključuje avtobusni prevoz iz vašega kraja in nazaj, ogled Poljan in Tavčarjeve rojstne hiše, ogled Visokega, ogled muzeja na gradu v Škofji Loki (vstopnina vključena), ogled mestnih znamenitosti Škofje Loke; ogled Davče; jutranji prigrizek (sendvič in sok); kosilo v 'Kašči' v Škofji Loki, strokovno vodenje s poudarkom na maturitetnih temah. Doplačila: oddaljenost od Škofje Loke manj kot 80 km je za osnovno ceno, od 80 do 140 km 500 SIT, od 140 km do 200 km 1.000 SIT, nad 200 km 1.500 SIT." — ***miran***, 7. sept. 2005

Samo majčkeno opozorilo v zvezi s poselitvijo Davče: srednji vek na Slovenskem se konča z letom 1500, Davča pa je bila – kot je to pokazal zgodovinar Pavel Blaznik – poseljena že v novem veku, v letih 1560- 1630, medtem ko se Podporezen (rovtarske kmetije Plašajta, Rovt in Podhoč) v loških urbarjih pojavi šele z letom 1632. Prav v Podporeznu se namreč l. 1661 v virih prvič pojavi priimek Sborzkobler, ki je nastal iz gorskega imena Sborzkobel. Dobrih 1000 m visoka vzpetina na tolminski strani Petrovega Brda, ki jo na specialkah danes imenujejo Črni vrh ali tudi Robarjev grič, je v tolminskem urbarju l. 1624 poimenovana s slovenskim imenom Zerne rob. Priimka Švarckobler ("Črnorobar") v Sloveniji ni več od l. 1945, ko so se zadnji njegovi nosilci iz okolice Sovodnja izselili v Avstrijo. — ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 8. sept. 2005

Pri založbi Intelego je izšla knjiga iz serije Matura 2006: **Vinko Cuderman, Mitja Čander, Miran Hladnik, Rajko Korošec, Janja Perko**, *Esej na maturi 2006*. Ta priročnik o pisanju eseja za maturante in maturantke ima podnaslov *V vrtincu zločina in krivde*, kar je tudi naslov maturitetnega sklopa za to leto. Prinaša bistvene značilnosti maturitetnega eseja in podaja koristne napotke za njegovo pisanje. Navaja zglede za razpravljalni in interpretativni esej, ki so jih napisali letošnji četrtošolci. Pri tem nazorno razčlenjuje navodila za pisanje in pojasnjuje sistem točkovanja esejev na maturi. Miran Hladnik piše o Tavčarjevi *Visoški kroniki*, Vinko Cuderman pa o *Zločinu in kazni*. Knjigo zaključuje Rajko Korošec s priporočili za uspešno pisanje šolskega eseja v obliki desetih preglednih šolskoesejskih zapovedi. — ***miran***, 17. sept. 2005

Miran, zdravo: si pa hiter z reklamo za knjigo o maturi 2006. Se Google je nasel zgolj omembo v NUK – knjige v tisku, ko sem vtipkal ISBN stevilko. ESEJ na maturi 2006 : v vrtincu zločina in krivde / Vinko Cuderman ... [et al.]; [...] In ta zalozba res nima *pri nas* spletne strani? – Odkril sem, da je to vseevropska zalozniska / distribucijska organizacija. Mimogrede pa se, da je matura priloznost za zasluzek: <http://www.ico.si/matura/esej_na_maturi2006.php> Ob kakovosti slovenscine v reklamnem obvestilu me je minilo, da bi si knjigo tudi kupil, ceprav bi lahko stopil do zalozbe kar pes. — ***Igor [Kramberger]*** (k@aufbix.org), 18. sept. 2005

[Igorju knjige ne bo treba kupiti, ker dobi en avtorski izvod v dar takoj, ko ti pridejo do mene. Dopisovala sva si še o honorarju, kar pa ni za javnost. — ***miran***]

Cankarjevo tekmovanje

Na šolski strani *Dela* 12. sept. 2005 novinarka Andreja Žibret spominja državno sekretarko na ministrstvu za šolstvo Alenko Šverc na dejstvo, da zbornik o izobraževanju učiteljev, ki je nedavno izšel, "razkriva zelo različne poglede na na prenovo učiteljskega študija v Sloveniji" in jo sprašuje o enotnih standardih za učiteljski poklic. Šverčeva ji odgovarja, da je "bila za to imenovana posebna skupina, ki bo podala temeljna izhodišča za oblikovanje programov, težko pa bi že zdaj rekli, da gre za oblikovanje enotnih standardov."

S podobnim sklepom se je istega dne končal sestanek nekaterih društev in Zavoda za šolstvo na Ministrstvu za šolstvo, na katerem naj bi uskladili in poenotili kriterije šolskih tekmovanj, ki učencem prinašajo točke za vpis

na srednjo stopnjo. Ker je za večje spremembe absolutno premalo časa in ker so tradicionalna šolska tekmovanja preveč obsežna in kompleksna, da bi jih lahko čez noč spreminjali, bo to za prihodnje leto s premislekom poskusil poseben programski svet. (Zasnovan je bil že v prejšnji sestavi ministrstva, vendar je z zamenjavo kadra na ministrstvu njegovo delo zamrlo.) Z ukinitvijo zunanjega preverjanja se je namreč šolskim tekmovanjem povečala teža, saj bo od uspeha na njih odvisna nadaljnja učenčeva usoda in je treba zato poskrbeti za njihovo primerljivost in čim večjo pravičnost pri merjenju rezultatov. V prihodnje naj bi se uveljavilo vrednotenje rezultatov glede na vnaprej določen prag in ne po relativnem kriteriju določenega števila najboljših z vsake šole. Zlato priznanje na njih bo štelo 5 točk in srebrno 3 točke; kandidat lahko dobi za tekmovanja skupaj največ 15 točk. Še prej pa bo programski svet premislil koncept in smisel tekmovanj in njihovo načelno uporabnost za razvrščanje učencev. Že letos bomo dopolnili pravilnik tekmovanja za Cankarjevo priznanje v tistem členu, ki določa postopek ugovorov in pritožb. — ***miran***

Razpis tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje

Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo tudi v šolskem letu 2005/2006 vabita učence 7. in 8. razreda osemletke, 8. in 9. razreda devetletke ter dijake srednjih šol in njihove mentorje na tekmovanje v znanju slovenščine. Mladi se bodo lahko pomerili na štirih zahtevnostnih stopnjah.

Šolska tekmovanja bodo potekala hkrati po vseh šolah v četrtek, 9. februarja 2006, ob 13.30. Učenci in dijaki bodo reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo v sodelovanju z učitelji praktiki. Šole morajo poslati najkasneje do 20. januarja 2006 pedagoškemu svetovalcu na območno enoto ZRSŠ prijavo tekmovalcev (po stopnjah) in natančen naslov šole.

Vseslovensko tekmovanje, organizirano po območjih organizacijskih enot Zavoda RS za šolstvo oziroma slavističnih društev, bo v soboto, 18. marca 2006, ob 9.00. Šole po izpeljanih šolskih tekmovanjih najkasneje do 1. marca 2006 prijavijo na naslove območnih enot ZRSŠ po tri oziroma ustrezno število na vsaki zahtevnostni stopnji najbolje uvrščenih tekmovalcev za vseslovensko tekmovanje (Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje, 19. člen). V šolskem letu 2005/2006 je naslov tekmovanja **odraščanje**. Z letošnjim razpisom tekmovanja za Cankarjevo priznanje želimo usmeriti pozornost mladih bralcev v aktualna besedila petih slovenskih literatov: Frana Milčinskega, Dese Muck, Marinke Fritz Kunc, Igorja Karlovška in Mihe Mazzinija. Na tekmovanju bodo učenci in dijaki:

- reševali naloge objektivnega tipa iz jezika in književnosti (45 min.) in
- pisali pisno nalogo (90 min.)
- preverjanje bo povezano z dano literaturo.

Dodatne informacije dobite na Slavističnem društvu Slovenije (Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana), na organizacijskih enotah Zavoda RS za šolstvo in pri koordinatorju (***Vlado Pirc***, ZRSŠ, OE Kranj, Stritarjeva 8, 4000 Kranj, vlado.pirc@zrss.si).

Kolegice in kolege hkrati vabimo, da se udeležijo seminarja mentorjev našega tekmovanja. Prijave zbira tajnica SDS (***Marjana Lavrič***, Slavistično društvo Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana; marjana_lavric@hotmail.com. Zadnji rok za prijavo: 31. 10. 2005). Mentorji naj na prijavnici navedejo, za katero stopnjo tekmovanja pripravljajo tekmovalce. Vsem, ki boste kakorkoli sodelovali pri izvedbi tekmovanja, predvsem pa tekmovalcem, želimo, da bi pri svojem delu imeli veliko zadovoljstva in bili kar najuspešnejši. — dr. ***Miran Hladnik***, predsednik SDS, in Alojz Pluško, direktor ZRSŠ

P. S. Razpis tekmovanja, Pravilnik o tekmovanju za CP in dodatna pojasnila so oz. bodo objavljeni na spletni strani Zavoda RS za šolstvo, predmetna skupina za slovenščino, Cankarjevo tekmovanje: http://www.zrss.si/. Aktualne informacije so tudi na spletni strani Slavističnega društva Slovenije, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html.

***

Priloga za učence in mentorje v osnovni šoli
I. Stopnja: Ptički pod milim nebom. Gradivo za učence

Fran Milčinski: *Ptički brez gnezda*. Ljubljana: DZS, 2003 in druge izdaje.

Fran Milčinski: Življenjepis mojega peresa. V: Fran Milčinski, *Zbrani spisi, 2*. Ljubljana: DZS, 1961.

Iztok Ilich: *Fran Milčinski 1867–1932*. V: Fran Milčinski, *Izbrano delo*. Ljubljana: DZS, 2003, str. 447–458.

Desa Muck, *Pod milim nebom*. Celovec: Mohorjeva založba, 1993 in druge izdaje.

Matjaž Kmecl: *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Borec, 1977 in druge izdaje (poudarek je na poglavjih Besedni slog, Stavčni ali sintaktični slog, Razširjene figure, Predjezikovne prvine v književnem besedilu, Elitna in množična, priznana literatura in subliteratura; literarna plaža, str. 322–324), Povest in roman, str. 290–293, 336).

Desa Muck: Nekaj o meni, http://www.zupca.net/dnevna_soba/knjiga_meseca/d_muck.htm.

Leksikon Literatura. Ljubljana: CZ, 1987 in druge izdaje (gesla: povest, roman, trivialna literatura in vzgojni roman).

Manca Košir: Kako deluje časopis. V: Miha Mohor, Manca Košir, Marija Stanonik: *Naš čas-opis. Delovni zvezek za izbirni predmet šolsko novinarstvo za 7., 8. in 9. razred devetletne osnovne šole*. Ljubljana: Rokus, 1999 (vrste novinarskega sporočanja: vest in izjava).

Nana Cajhen idr.: *Slovenščina za vsakdan in vsak dan, 7, 8, 9*. Ljubljana: Rokus, prenovljene izdaje. Besedilne vrste: poročilo, pismo, intervju, opis, oznaka in ocena.

Helga Glušič: *Sto slovenskih pripovednikov*. Ljubljana: Prešernova družba, 1996, 140–141.

Andrijan Lah: *Mali pregled lahke književnosti*. Ljubljana: Rokus, 1997, str. 13–16.

Priporočila mentorjem

- Učenci berejo, doživljajo, razčlenjujejo in vrednotijo besedili.
- Poznajo, prepoznajo in primerjajo idejno, motivno-tematsko, oblikovno in jezikovno podobo izbranih besedil. Pozorni so na avtorjevo književno perspektivo (npr. humornost) in na morebitno trivialnost.
- Pozorni so na karakterizacijo književnih oseb in pripovedno tehniko besedil.
- Spoznajo in prepoznajo temeljne značilnosti povesti in romana.
- Prebrani besedili vodeno in samostojno interpretirajo, primerjajo, analizirajo in poustvarjajo. Težišče priprav za pisanje spisa naj bo na poustvarjalnem dograjevanju motivike in književnih oseb s pomočjo navedene literature in priporočil.
- Na vseslovenskem tekmovanju učenci (lahko) pišejo prozno besedilo, predpisano v ciljih in standardih v Učnem načrtu za osnovno šolo (Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2002).

Razpis za prvo stopnjo sta pripravila **Iva Potočnik**, OŠ Frana Goloba Prevalje, in **Vlado Pirc**, ZRSŠ, OE Kranj.

***

Priloga za dijake in mentorje v srednji poklicni šoli
II. stopnja: Je živeti preprosto? Gradivo za dijake

Marinka Fritz Kunc: *Janov krik.* Ljubljana: Prešernova družba, 1985 in druge izdaje.

Leksikon Slovenska književnost. Ljubljana: CZ, 1996, str. 102.

Priporočena literatura za mentorje

Matjaž Kmecl: *Mala literarna teorija.* Ljubljana: Borec, 1976 in druge izdaje.

Marinka Fritz Kunc: *Janov krik.* Ljubljana: Prešernova družba, 1985 in druge izdaje.

Marja Bešter, Martina Križaj Ortar, Marija Končina, Mojca Bavdek, Mojca Poznanovič, Darinka Ambrož, Stanislava Židan: *Besede. Slovenski jezik. Socialne zvrsti slovenskega jezika. Umetnostna in neumetnostna besedila.* v: *Na pragu besedila, 1: Učbenik za slovenski jezik v prvem letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*. Ljubljana: Rokus, 1999.

Priporočila mentorjem. Dijaki berejo, doživljajo in opazujejo literarno besedilo. Razčlenjujejo ga. Prepoznavajo dogajalni prostor in čas, motive in teme in literarne osebe v besedilu. Opazujejo jezikovne prvine, ki jih tudi vrednotijo. Teme in motive literarnega besedila znajo dijaki poglobiti in poustvariti ter napisati vodeno in samostojno interpretacijo odlomka besedila. — Razpis za drugo stopnjo je pripravila **Mirjam Podsedenšek**, ZRSŠ, OE Nova Gorica.

***

Priloga za dijake in mentorje v srednji šooli (A in B stopnja)
III. stopnja: Gimnazijec. Gradivo za dijake

Igor Karlovšek: *Gimnazijec*. Ljubljana: MK, 2004 (Zbirka Žamet); 2005 (Zbirka Žepnice) – v tisku.

Barica Smole: Roman o izgubljeni mladosti. *Delo*, leto 46, št. 156 (7. VII. 2004), str. 13.

Maša Požar: Igor Karlovšek, Gimnazijec. *Ampak*, letnik 5, št. 10 (oktober 2004), str. 63.

Marjan Dolgan: Karlovšek, Igor. *Slovenska književnost* (uredili Janko Kos, Ksenija Dolinar in Andrej Blatnik). Ljubljana: CZ, 1996, str. 179.

Priporočena literatura za mentorje

Tone Vrhovnik-Straka: Sem fabulist in rad imam zgodbo (Intervju z Igorjem Karlovškom). *Literatura*, 6, št. 42 (1994), str. 34–41.

Igor Karlovšek: O svojem delu. *Sodobnost*, 43, št. 3/4 (1995), str 247–249.

Igor Bratož: Iztrgati času trenutek življenja: kresnik '95 (Intervju z Igorjem Karlovškom). *Delo*, leto 37, št. 138 (19. VI. 1995), str. 6.

Uroš Sever: Igor Karlovšek (Intervju). *Stop*, leto 29, št. 4 (26. I.–1. II. 1996), str. 12–13.

Klavdija Miko: Če se gremo kapitalizem, se vendar pojdimo zares (Intervju z mag. Igorjem Karlovškom, odvetnikom in pisateljem). *Delo*, leto 47, št. 23. (14. VI. 2005), str (8)–12.

Janko Kos: *Očrt literarne teorije*, 4. izdaja. Ljubljana: DZS, 1996. / Matjaž Kmecl: *Mala literarna teorija*, dopolnjena 3. izdaja. Ljubljana: Univerzum, 1983.

Marja Bešter, Martina Križaj Ortar, Marija Končina, Mojca Bavdek, Mojca Poznanovič, Darinka Ambrož, Stanislava Židan: *Na pragu besedila 1: Učbenik za slovenski jezik v prvem letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*. Ljubljana: Rokus, 1999.

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: DZS, 1980–1991 in druge izdaje.

Priporočila mentorjem

- Dijaki poglobljeno berejo književno besedilo, ga doživljajo (izrazijo svoja občutja, predstave, mnenja), razčlenjujejo (poimenujejo in razčlenjujejo motivno-tematske, kompozicijske in idejne sestavine) in ga vrednotijo (spoznavne, etične in estetske sestavine).
- Besedilo opazujejo; prepoznajo njegove motivne in tematske prvine, dogajalni prostor in čas, književne osebe ter jezikovne prvine, predvsem rabo različnih jezikovnih sredstev, pri čemer rabo teh jezikovnih sredstev tudi vrednotijo. Pozorni so na pripovedno tehniko besedila.
- Književno besedilo vodeno in samostojno interpretirajo; poustvarjalno dograjujejo motiviko, oznako književnih oseb in idejo besedila na podlagi lastnega doživljanja in vrednotenja.

Razpis za tretjo stopnjo sta pripravila Valentina Kobal, SETŠ Nova Gorica, in **Janko Potrata**, ZRSŠ, OE Maribor.

***

Priloga za dijake in mentorje v srednji šoli (A in B stopnja)
IV. stopnja: Kralj ropotajočih duhov. Gradivo za dijake

Miha Mazzini: *Kralj ropotajočih duhov*. Ljubljana: Beletrina, 2001.

Gašper Troha: Kralj ropotajočih duhov. V: Miha Mazzini, *Kralj ropotajočih duhov*. Ljubljana: Beletrina, 2001.

Miha Mazzini: Curriculum Vitae, http://friends.s5.net/mazzini/index.html.

Irena Jakopanec: Miha Mazzini: Kralj ropotajočih duhov, http://med.over.net/molji/recenzije/miha-_mazzini.php.

Gaja Kos: Osamosvajanje pod Titom, http://friends.s5.net/mazzini/kralj/recenzije/kritikagkos.html.

Priporočena literatura za mentorje

Marja Bešter, Martina Križaj Ortar, Marija Končina, Mojca Bavdek, Mojca Poznanovič, Darinka Ambrož, Stanislava Židan: Besede, Slovenski jezik, Socialne zvrsti slovenskega jezika, Umetnostna in neumetnostna besedila. V: *Na pragu besedila, 1: Učbenik za slovenski jezik v prvem letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*. Ljubljana: Rokus, 1999.

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: DZS, 1980–1991 in druge izdaje.

Priporočila mentorjem

- Dijaki poglobljeno berejo, doživljajo in razčlenjujejo književno besedilo.
- Besedilo opazujejo; prepoznajo in razumejo njegove motivne in tematske prvine, dogajalni prostor in čas, književne osebe ter jezikovne prvine, predvsem rabo različnih jezikovnih sredstev, pri čemer rabo teh jezikovnih sredstev tudi vrednotijo.

- Priporočena dodatna literatura naj bo dijakom v pomoč pri razumevanju obravnavane problematike. Seznanijo naj se tudi s pisateljem in s temeljnimi značilnostmi njegove književnosti.
- Motive in teme iz književnega besedila znajo dijaki poglobiti in poustvarjati ter samostojno interpretirati.

Razpis za četrto stopnjo je pripravila **Elen Slavec**, Gimnazija Koper.

Odzivi na izbor

Dragi Miran, pišem ti, ker vidim, da si se vključil kot predsednik SDS v tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Berem, da je med razpisano literaturo tudi knjiga Frana Milčinskega, Ptički brez gnezda. Rada bi ti povedala izkušnjo, ki jo ima moj sin s to knjigo v lanskem šolskem letu. Namreč sedaj hodi v 9. razred in seveda gledamo po internetu, kako bo zbral še tistih 15 dodatnih točk za vpis v gimnazijo. Šole imajo zelo različne zahteve, tekmovanja pa štejejo povsod.

Skratka, lansko leto, ko je bil v 8. razredu devetletke, jim je prof. sloveščina dala za domače branje omenjeno knjigo. Naj ti povem, da nihče od 22 dijakov ni mogel te knjige prebrati (morda so bile izjema 3 punce). Kolektivno so se uprli in potem je učiteljica umaknila knjigo iz bralnega seznama. Gre za OŠ Prežihovega Voranca v Lj., kjer so dijaki v njegovem razredu čisto v redu, nobenih problematičnih mulcev, ne po vedenju, po uspehu pa tudi ne! Skratka, v knjigi obravnavana tematika je tem otrokom povsem oddaljena, za nekaj svetlobnih let daleč. Nikakor jih ne spodbuja k branju oz. prav nasprotno, branje slov. literature se jim vse bolj upira. V splošnem je to velik problem, ki se kasneje vleče skozi celo izobraževanje – otroci v glavnem ne marajo slovenščine in tudi slovenske književnosti ne. Verjetno bi vi slovenisti morali pošteno pretresti seznam literature, ki se bere v posameznih razredih OŠ, pa tudi v srednjih šolah.

Morda jim v tem konkretnem primeru (Ptički ...) učiteljica ni znala knjige približati, ni bilo primernega vodstva med branjem, samo upor je bil kolektiven, kar pa tudi nekaj pove. Zato sem presenečena, da je knjiga na seznamu za Cankarjevo priznanje. In seveda prva reakcija, ko ga je videl – nikakor ne grem na Cankarjevo tekmovanje.

Sicer, po pravici povedano, niti nisem čisto verjela, da se bo odločil za slovenščino, ker je bolj naravoslovne sorte, a vseeno mi ni čisto vseeno ... No, bomo pa tekmovali iz matematike in delali raziskovalne naloge iz fizike, morda še biologije. Želela sem ti samo opisati svojo izkušnjo. Želim ti veliko uspeha z delom pri Cankarjevem priznanju. — ***Branka [Ramšak]*** (branka.ramsak@guest.arnes.si), 18. sept. 2005

Na občutljivo temo izbora berila za Cankarjevo priznanje, ki jo je včeraj odprla **Branka Ramšak**, so do zdaj prišli trije odzivi, vendar ne še v obliki, primerni za forum. Sveža članica Slovlita **Mojca Luštrek** ga je pismo prebrala zgrožena, potrlo jo je in ne razume ga: "Ali je mogoče, da je današnja otročad 'svetlobna leta' drugačna od nas? Da je drugačna, je jasno, da je zelo drugačna, tudi, ampak TAKO?" Izmenjala sva si izkušnje, kako so knjigo dojeli najini otroci in kako midva. Sam sem priznal, da me delo v pubertetnih letih ni preveč ogrelo, ker so mi napovedovali zabavno berilo, pa komike v njem nisem našel, ona pa je knjigo ohranila v spominu kot delo, polno toplega in tihega humorja (najavam po spominu, ker sem pismo pustil v drugem stroju). Na to lahko navežem mnenje **Bože Krakar-Vogel**, da gotovo ni mogoče pričakovati, kako bo izbrano berilo vsem bralcem všeč. Branki Ramšak sem odgovoril, da je bil izbor berila za Cankarjevo priznanje "plod več predlogov in ustrezno dolge razprave med slavisti. Prav iz zavesti, da bi sama litrarna klasika lahko učence odvrnila od branja, je bila za primerjavo dodana knjiga Dese Muck, ki pa je zelo priljubljena: naj učenci razložijo razlike med njima, kaj je tisto, kar ob podobni temi dela Milčinskega nesimpatičnega." Čeprav sem glede literarnih izborov za šolske in obšolske priložnosti sam trivialno razpoložen in ne stavim vse na kanon, moram vendarle "do neke mere pritrditi kolegom, ki zahteven izbor berila utemeljujejo s tem, naj gredo na tekmovanje pač učenci, ki imajo do literature in jezika poglobljen odnos". Povabil sem jo, naj pride na kongres slavistov v Lendavo 6.–8. oktobra, kjer bo okrogla miza prav o izboru šolskega berila (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendava_program.html; http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendavskizbornik20sept.pdf – celotni zbornik z referati). Toliko v diskusijsko spodbujo. — ***miran***

O tem, kaj učenci osnovnih in srednjih šol radi berejo in kaj ne, je pri meni vrsta diplomskih nalog in tudi kakšna magistrska. Na pamet vseh teh seznamov ne znam, nekaj stalnic pa lahko naštejem iz glave:

Osnovnošolci proti koncu šolanja (radi) berejo prozo z aktualno tematiko, s problemi odraščanja, družine, okolja, s katerimi se lahko identificirajo. To ustreza njihovemu bralnemu razvoju in je legitimno. Med avtorji npr. Desa Muck, tudi Janja Vidmar, V. Mal, pa seveda serija H. Potter. Vse to upošteva tudi učni načrt za osnovno šolo, ki je upošteval tudi knjižnične sezname priljubljenih knjig.

Učenci ne marajo predvsem klasike, besedil iz drugih časov in o drugačnih socialnih razmerah, v težavnem oz. starejšem jeziku – tako se je v nemilosti na tem forumu znašla že Bevkova *Pestrna*, zdaj pa *Ptički brez gnezda*. Sama (kot sklepam po ocenah v medijih, tudi precej osamljena) menim, da to nemaranje na prvo žogo ni zelo prepričljiv razlog, da se nekaterim branjem v šoli kar odpovemo, saj literarna klasika po spoznavni, moralni in estetski plati seznanja mladino z drugačnostjo časov, prostorov in vrednot (kar kot cilj deklarirajo vsi šolski sistemi). Da o tem, da pomaga brati sodobne tekste, ne govorimo. Kolikor vem, se tudi matematiki kljub

računalnikom niso odpovedali temu, da se otroci naučijo nepriljubljene poštevanke. Bistvo vzgoje in izobraževanja je prav srečevanje s sprva neznanim in nerazumljivim, v šoli pa čas, prostor in strokovnjak, ki naj bi približevanje tega in takega vzel za pedagoški izziv. Eden od izzivov literature v šoli je v tej luči tudi nepriljubljena literarna klasika, ki pa je prišla med klasiko prav zaradi tega, ker je imela kaj povedati vsaki novi generaciji bralcev. Če odpremo primerna vrata v identifikacijo, tudi zdajšnji. To sem pri hospitacijah pogosto videla na lastne oči. Na Prežihovem Vorancu npr. presenetljive in občudovanja vredne odzive na *Malega princa*, za katerega sem prej tudi pogosto slišala, da ga otroci ne marajo (več). Zato sem prepričana, da zmorejo tudi *Ptički brez gnezda* z večno aktualno tematiko mladinskega prestopništva, zapuščenosti idr. nagovoriti sodobne mlade bralce. Gotovo pa ne vseh. Tega ne zmore nobena knjiga.

Drug problem je, da tekmovanja izgubljajo svoj prvotni pomen in namen. Zdaj sploh postajajo instrument selekcije, ne pa tekmovanje med najboljšimi, tj. tudi najbolj motiviranimi in občutljivimi za soočenje z neznankami v določeni predmetnosti. Rešitev še vedno obstaja, nakazala jo je kolegica **Ramšak**: tisti, ki jih določena snov ne zanima dovolj, pač ne bodo tekmovali. V normalnih razmerah, ko bi npr. zadostovalo že tekmovanje na enem področju tudi za selekcijo, bi bilo to popolnoma samoumevno. Menim, da tema tekmovanj zasluži kakšno posebno okroglo mizo ali strokovni posvet. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 19. sept. 2005

Miran, obsojam izbor *Ptičkov brez gnezda*. Komisiji očitno ni bilo jasno, da "problematični" mulci, ki ne vejo ne za računalnik, MP3, ne iščejo zakladov in med poletnimi počitnicami ne razkrijejo, da je navidez dobrodušni sosed pravzaprav vodja tihotapske tolpe, nimajo kaj vznemirjati sodobnega doživljanja sveta naše mladine. Le kako ste lahko pričakovali, da bo današnja mladina, ki do svojega tridesetega leta (in se kaksno cez) živi doma, razumela, da majhni otroci bežijo od doma? Zato za prihodnje leto predlagam, da se komisija razpusti in prepusti izbor knjig za bralno značko, Cankarjevo priznanje in maturo najboljšemu sosedu (kot sem prebral, bo njegova skrb za knjigo v letu 2005 prav ganljiva). Mislim, da sosed precej bolj razume zahteve in pričakovanja današnje mladine in da se bo "bralnost" dvigovala skupaj z njegovimi delnicami. Za XXL-branje — ***KLemen Lah*** (klemnov@email.si), 20. sept. 2005

Spoštovani, pridružujem se mnenju, ki ga je zapisala kolegica **Boža Krakar** glede izbora snovi za bračno značko. Mislim, da je od učiteljevega pojasnila odvisno, kako bodo otroci brali klasike oziroma literaturo iz prejšnjih obdobij. Če jih bomo naučili brati slovenske klasike, to ni enostavno, bodo morda sčasom razumeli, da se svet ni rodil z njimi in da imajo kot Slovenci preteklost, na katero so lahko ponosni, in da so v tej preteklosti ustvarjali tudi z besedo, da so opisali življenje, kakor ga za sedanjost opisuje literatura, ki jo berejo radi, ker jim je sedanja izkušnja blizu. Odpor, predvsem pa pristajanje na ta odpor, pomeni že tudi določen odnos do preteklosti, škodljivo je, ker se s tem ustvarja tudi prva oblika identitete, in verjemite, ta ostane za pozneje in je skorajda ni več mogoče nadomestiti. Pri okrogli mizi bi bilo mogoče o tem povedati kaj več. Vsaka vrsta književnosti, iz današnjega sveta in iz sveta preteklosti prinašata v zavest svoj del izkušnje in obe skupaj lahko oblikujeta spoznavni/besedilni/čustveni svet mladega bralca. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 20. september 2005

Spoštovani, čudi me, da kdo postavlja pod vprašaj izbor *Ptičkov brez gnezda* in dviga ob tem toliko – po mojem mnenju – povsem nepotrebnega prahu. Moderna in globalizirana slovenska mladina naj ne bi razumela sporočilnosti še tako "nevznemirljivega" branja, kakršnega smo bili deležni tudi mi pred komaj kakšnim desetletjem. Iz lastne izkušnje lahko povem, da smo imeli Slovenci v Italiji na voljo po vsebini in obliki zelo prikupno italijansko mladinsko literaturo, vendar je bilo prebiranje klasičnih slovenskih avtorjev, četudi niso bili jezikovno neposredni ali vsebinsko sodobni našemu tedanjemu čutenju, samo po sebi umevno. Bi si Italijani upali zapisati, da je Salgari zastarel, da so pustolovščine njegovih junakov nezanimive? Bi se Američan odpovedal Alcottovi? Danec Andersenu? In povprečni Rus, sicer že odrastel, Tolstoju???? Mar predstavlja tistih nekaj pa čeprav še tako mučnih strani *Ptičkov brez gnezda* za našo mladino tako življenjsko travmo? Prisrčno Vas pozdravlja travmatizirana in staromodna — ***Tatjana Rojc*** (tatluc@alice.it), 21. sept. 2005

Živjo, Miran! Berem tale sporočila slovlitovcev v zvezi s Cankarjevim priznanjem in se odločam, ali naj se vendarle oglasim ... Torej – tudi jaz sem mama devetošolke, ki so ji tik pred ciljem spremenili pogoje tekmovanja. A to pravzaprav niti nima kake posebne zveze z odločitvijo, ali na Cankarjevem tekmovanju sodelovati ali ne – saj se je deklica konec koncev odločila tudi za Veselo šolo (in še kaj), čeprav ji morebitno tu pridobljeno priznanje pri vpisu v izbrano šolo (torej pri zbiranju točk) ne bo koristilo. Gre preprosto za to, da jo precej stvari zanima in da med "zanimanja" sodijo tudi dobre knjige. O tem, kaj je dobra knjiga, ima seveda lahko vsak svoje mnenje – ko ona izbira, izbira tako med tujimi kot domačimi (predvsem mladinskimi) pisatelji, važno je, da je zgodba napeta, da "se dogaja", da ji je tema blizu, predvsem pa – da ima o prebranem možnost s kom debatirati. In to zadnje se mi zdi pravzaprav najbolj pomembno! O nekaterih knjigah se pogovarja s sošolci, o drugih s knjižničarkami, o nekaterih pač z nikomer, ker enostavno ni kaj reči, o nekaterih pa se pogovarja celo

s svojo mamo, čeprav je ta odraščala "svetlobna leta daleč" – ker so nekatere teme pač vedno aktualne in ker nekateri problemi odraščajočih "mulcev" na žalost pač ne zastarajo, samo pojavljajo se v vedno novih oblikah in "mulci" se nanje odzivajo vedno znova drugače, pa vendar enako ... Zato sem bila letošnjega izbora knjige za Cankarjevo tekmovanje vesela! Ker gre za slovensko klasiko, s katero se otroci žal vedno bolj poredko srečujejo, ker je tema te knjige vedno znova aktualna in ker bo večino osnovnošolskih tekmovalcev zagotovo veliko bolj pritegnila kot lanska. In zame je pravzaprav to bolj pomembno kot dodatne točke, ki bi jih na tekmovanju lahko zbrala. Upam samo, da bodo sestavljalci preizkusov znanja manj faktografski, predvsem pa bolj prožni kot lani (ko so npr. trinajstletnemu tekmovalcu prečrtali odgovor "opis", ker je bil predviden pravilni odgovor "opisovanje" – ja, saj vem, da se je spraševalo po postopku (če se prav spomnim), pa vendar – odgovarjali so trinajstletniki, ki so opis sposobni razlikovati od orisa, pripovedi, navodila ...). Če kaj, potem mlade tekmovalce predvsem ta način preverjanja njihovega branja odvrača od tekmovanja.

In še tole – hčerki sem pokazala tudi tole polemiko na Slovlitu in prav navzkrižnost mnenj odraslih o tem, kaj naj bi mladi radi brali in kaj ne, jo je vzpodbudila, da je takoj preverila, kako je s Ptički ... – in že takoj na prvi strani ugotovila, da pozna kašnega sodobnega Kocmurja in da stvar utegne biti zelo zanimiva ... Pozdrav k "sosedu" in na Slovlit — ***Jožica [Škofic]*** (jozica.skofic@guest.arnes.si), 21. sept. 2005

Pozdravljeni, redno berem debate v SlovLitu, že zaradi tega, ker sem pač slovenist in me zanima to področje. Ta sestavek pa je udaril na moje strune, tako da bom tudi jaz dodala kakšno drobtinico iz mojih šolskih dni, ki še niso tako davno v preteklosti ... Res je, da se zanimanje za tovrstno literaturo "slovenskih klasikov" mladi ne zanimajo več. Ne bom rekla da vsi, vendar večina te literature ne bere. Razlogov za to je več.

Kot je opozoril na to eden od kolegov, ta vrsta literature postaja ekskluzivno področje "zlatih otrok", nikakor pa ne zajame večje populacije. Današnja mladina – oziroma današnji mladi živimo v sedajnosti in za prihodnost. Medije obvladujejo predvsem računalniki, internet, mobilna telefonija in televizija. Kaj nam bo torej koristilo branje takih starih, dolgočasnih knjig, ki so povrhu še tako polževo počasi napisane? Se opravičujem, če sem kako verno dušo slovenske besede prizadela, ampak take knjige so "out". Mladi hočejo predvsem hitre zgodbe, akcijo, in dramo, da jih drži v napetosti do konca, in jih ne spusti iz rok ... uh, strani. In tega večina starejših avtorjev slovenske klasike nima. Seveda se najdejo izjeme, vendar ostali večinoma pišejo o svojih mladostnih spominih, dogodkih, ki so se zgodili, ko so bili še mladi ... in ti dogodki danes niso več aktualni. Lahko bi rekli, da so že "voda pod mostom". Poleg tega, danes si mladi ne znajo več predstavljati, kako je tako življenje sploh potekalo. Spomnim se anekdote, ko so v Ameriki naročili otrokom, mislim da že v osnovni šoli, naj narišejo kravo in jo pobarvajo. Kravo so narisali, to že – ampak barva njene dlake je bila lila, tako kot v reklamnih spotih za čokolado Milka. In kaj naj bi to povedalo o našem razumevanju sveta? Da gremo tako hitro naprej, da ne opazimo najbolj osnovnih stvari. Naša kultura se mutira v "kiborg kulturo", ki je zvezana skupaj z računalniki ter je tam edina barva krav lila ...

In v šoli? Tam se učitelji trudijo predstaviti mladim kulturo, kot je bila v starih časih, ne osredotočajo pa se na njene današnje vidike. Kako to izgleda? Za primer bom podala tipično sceno iz srednje šole – zaradi tega, ker tam pač spoznamo največ o literaturi našega naroda, vsaj po mojem mnenju.

Profesor pride v razred, pove obdobje, ki ga bomo predelali, in začne naštevati stare, zaprašene fakte zgodovinskih dejstev – letnic, krajev, vzrokov in posledic. Kratek oris zgodovinskega obdobja, mrzel in sterilen kot v kirurški dvorani. Če imamo srečo, nas profesor/profesorica opozori na različne kulturne dogodke danes, ki so povezani s tem in tem pesnikom ali pisateljem. Nato glasno branje odlomka, mogoče – ampak res samo mogoče! – debata o izbranem odlomku, kaj je avtor povedal, ali mislil povedati s tem in tem ... pa še to, da je ta in ta knjiga na seznamu za domače branje in jo je treba nujno prebrati ... Uh. Ne, hvala lepa. Gremo na računalnik, poiščimo obnovo literarnega dela, se ga napiflajmo in upajmo, da esej ne bo imel preveč filozofskih vprašanj, ali da profesor ne bo odkril prevelikih lukenj v našem znanju, takih, ki bi se lahko kosale s tistimi v švicarskem siru. Obstajajo pa tudi zlate izjeme, ki zvesto poslušajo predavatelje in se trudijo razumeti to že "prazgodovinsko" obdobje naše literature.

Današnja kultura je mestna kultura – mesto je center novih literarnih tokov in smeri, novih idej in ideologij, ki se v milisekundah prenašajo s celine na celino. Mladina odrašča v spoznavanju mestne kulture – posredno ali neposredno, in ima potem težave z razumevanjem starejše kulture, kot so jo poznali naši pradedki in prababice. Nekateri imajo še to srečo, da so odraščali na podeželju, in so s tem posredno izkusili utrip kmečkega življenja kot je bilo nekoč – vstajanje zgodaj zjutraj, oranje, košnja in sušenje trave, obiranje in ličkanje koruze, trgatev, pospravljanje poljskih pridelkov ... a vse to se konča zvečer, ko mladostnik namesto skupaj s starši sede za računalnik in "surfa" po internetu v neki popolnoma novi realnosti.

Sama menim, da bi bila rešitev v mešanici starega in novega – povezati današnjo kiberkulturo preko aktualnih tem in dogodkov s preteklostjo. Ne mislim suhoparnih primerjav v slogu " danes imamo elektriko, prej pa ne", temveč da govorimo o problemih človeka v tistem času v primerjavi z današnjim. Saj tudi trdimo, da ima humanistika smisel, ne? Torej to tudi dokažimo! — ***Irena Blaziček*** (irena_blazinsek@hotmail.com), 22. sept. 2005 (Nadaljevanje sledi. — ***miran***)

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS (23.800 namesto 29.000 sit!)**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto 2005 (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Ker je članarina poglavitni vir za izhajanje *Kronike*, lepo prosimo, da jo čim prej poravnate; neplačnikom je od oktobra dalje ne bomo mogli več pošiljati. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 5. 11. 2005

Letnik 9, št. 58

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika58.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika58.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 640 izvodov.

Forma pred vsebino

Slovlitov poštni strežnik se je pustil pregovoriti in spet dovoljuje strešice v naslovih sporočil; krivda je bila na strani Microsoftovih poštnih programov, ki narobe kodirajo naše krilatce. — ***miran***

Miran, za Slovlit pošiljam program Trdinovega simpozija v Mengšu. Ne vem pa, v kakšni obliki ga ja najbolje razpošiljati: takole, kot je spodaj, ali v priponki? Ali v pdf-ju? — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 21. okt. 2005

Aleš, velja za vsa sporočila na Slovlitu: naj bodo v txt-obliki; Wordove priponke, pdf-ji, html-ji, rtf-ji ipd. se zelo nerodno arhivirajo, pa tudi precej več prostora zavzamejo. Gl. napotek na dnu vsakega Slovlitovega pisma. — ***miran***

Ljudje

Članarino je plačala **Marjana Pačnik**, njenega naslova pa nimamo. **Alenka Kuhar** je plačala kar dve članarini: že za 2006? **Slavica Šumatič** se je našla, pač pa nimamo naslova kolegice, za katero je **Irena Ukšič** 4. 10. poravnala članarino. Ali na Osnovni šoli Martina Konšaka iz Ruš res ni nobenega slavista: na vrnjeni pošiljki je namreč odkljukano "neznan" "unknown"? Pošta nenadoma ne pozna tudi **Karmen Furlan** iz Domžal. Na pomoč.

Ker je članarina poglavitni vir za izhajanje *Kronike*, jo od te številke dalje pošiljamo samo tistim, ki so plačali članarino. Če je pri čiščenju naročniškega seznama prišlo do napak, se vam vnaprej opravičujemo in vas prosimo, da nam jih nemudoma sporočite. — miran.hladnik@guest.arnes.si

Nataša Jakop je v torek, 27. septembra 2005, ob 14.00 uri zagovarjala svojo doktorsko disertacijo Tipologija oblikoslovnih, skladenjskih in pomenskih značilnosti slovenskih pragmatičnih frazemov. Mentorica doktorske disertacije je **Erika Kržišnik**.

Z zamudo poročamo o uspešnem zagovoru magistrskega dela **Gordane Rodinger** *Bralni interesi učencev v tretjem triletju osnovne šole*, ki se je zgodil 30. sept. 2005 na Pedagoški fakulteti v Mariboru; mentor **Jože Lipnik**. — ***miran***

Dragi Miran, čeprav je minilo že nekaj časa, pa naj vendarle opozorim tudi širšo slavistično javnost na naslednji dogodek. Ob 95. letnici rojstva prof. dr. **Franceta Bezlaja** je 20. septembra 2005 v prostorih Knjižnice Litija potekala kratka spominska svečanost. Prof. Bezlaj je bil namreč po kraju rojstva Litijan. Svečanost so organizirali Fondacija Villa Litta, Knjižnica Litija in nekdanji študentje prof. Bezlaja iz Litije. Bezlajevo življenje in delo je orisal gospod Martin Brilej, ki predseduje Fondaciji Villa Litta, nekdanji študentje so se ga spomnili z živimi spomini in anekdotami, učenci OŠ Litija in OŠ Gradec pa so se v dvoboju preizkusili v znanju iz etimologije. Prireditev je spremljala priložnostna razstava znanstvenih del prof. Bezlaja, ki jih hranijo v posebni zbirki, ob tej priložnosti pa sta bili izdani tudi kuverta in žig z likom prof. Bezlaja. — ***Alenka Šivic-Dular*** (alenka.sivic@guest.arnes.si), 10. okt. 2005

Lepo bi bilo, če bi anekdote prof. Bezlaja zaupali tudi ostalim kolegom, ki smo nehote prezrli pomemben datum, čeprav nam je veliko podaril in še več zapustil. — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 10. okt. 2005

Dragi Miran, v časopisu sem prebrala žalostno novico, da nas je veliko prezgodaj zapustila naša prijateljica in kolegica **Alenka Kraigher Gregorc**, s katero smo skupaj študirali še v prostorih stare Slovanske knjižnice, mlajši kolegi pa so jo zagotovo poznali po njenih številnih radijskih oddajah, s katerimi je spremljala dogajanje na oddelku ter novosti in dosežke v stroki. Mislim, da bi bilo prav, da njen spomin počastimo tudi na naših straneh. — ***Alenka Logar-Pleško*** (alenka.logar@guest.arnes.si), 27. okt. 2005

Dragi kolegi, posebej še Alenka Logar! Tudi mene je pretresla vest, da so se domači v torek poslovili od naše mlajše kolegice, sodelavke in prijateljice Alenke Kraigher Gregorc, pa se pridružujem vsem, ki se je spominjamo. Bila je kot radijska novinarka zmeraj z nami, spremljala in "pokrivala" je naše prireditve, imela z mnogimi od nas intervjuje in nas vabila na pogovore. Pri nas pa je sodeloval tudi njen pokojni soprog, dr. ing. Peter Gregorc, in sicer pri okrogli mizi na zborovanju na Bledu leta 1977 in je njegov prispevek tudi objavljen v JiS-u l977/78. Takrat je posebej poudaril pomen našega dela in dediščine za vse slovensko življenje, tudi za gospodarstvo in za promocijo Slovenije in Slovencev. Za zgled je navedel učinek Dalmatinove *Biblije* – v Afriki, ko so razvijali lesno industrijo Slovenia-bois in so se v začetku organizatorji lahko legitimirali s tako imenitnim delom. Za Alenko sem vedela, da je bolna, že zelo dolgo ji je bilo hudo, a sem upala, da se je bolezen le malo umirila. S svojim delom naj ostane v našem spominu in v spominu naše stroke. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 28. okt. 2005

Tudi mene je pretresla vest o smri ge. Alenke. Veliko sem sodelovala z njo na radiu, nazadnje je vodila okroglo mizo v času 38. SSJLK 2002. Spominjam se je kot kulturne in poglobljene sogovornice daleč od rumenih površnosti, pa kot dobrega in plemenitega človeka. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 28. okt. 2005

Akadimikinja **Anica Nazor** s Staroslavenskog instituta v Zagrebu nam je sporočila, da gre v pokoj in nam zaželela uspešno nadaljnje delo. Tudi mi njej.

Septembra 2005 so na ljubljanski slovenistiki diplomirali **Simon Atelšek, Darja Benedičič, Andraž Gombač, Sabina Grabljevec, Damjan Huber, Tina Križnar, Nina Ledinek, Mateja Lutar, Nevenka Nunčič Matelič, Maja Melinc, Andreja Molan, Katja Orel, Urška Perenič, Tjaša Petkovšek, Sonja Puc, Dunja Pušnik, Maja Savorgnani, Tadeja Topolnik, Tatjana Užnik,**

Katarina Verbič, Marjanca Ajša Vižintin, Magda Volk, Jasna Zorenč. Čestitamo vam in vas vabimo med člane Slavističnega društva Slovenije. — ***miran***

Odziv

Pozorno branje je odkrilo dve napaki v zadnji *Kroniki*: **Jože Mahnič**, da **Nina Lenček** ni hči, ampak vdova po profesorju Radu Lenčku (je pa hči Jože Lovrenčiča); **Marija Stanonik** pa je pokazala na nerodno omembo Tavčarjeve rojstne hiše v **Steklasovi** ekskurziji po poti *Visoške kronike*, saj je bila ta že zdavnaj temeljito preurejena. — ***miran***

Bolonja

Z veliko zamudo prebiram spomladansko številko časopisa *Deutschland* (http://www.mahazine-deutschland.de), ki je posvečena 200-letnici Schillerjeve smrti (1759–1805) – mimogrede: **Friedrich Schiller** je bil z blizu 190 cm višine precej večji pesnik od Goetheja, čeprav ju spomenik v Weimarju predstavlja enako velika; tudi zastopila se moža nista preveč, ker je šla Goetheju Schillerjeva slava v nos –, sicer pa revija prinaša zanimive podatke o vstopanju nemških univerz v bolonjo. Prva posledica reform je stalna rast števila tujih študentov (zdaj že 12 %). Znanje nemščine ni več povsod pogoj, saj obstaja okrog 300 programov v tujih jezikih (= v angleščini). Nemške univerze se še vedno sklicujejo na humboldtovski ideal raziskovanja in poučevanja, kar v praksi pomeni, da na univerzi uči lahko samo tisti, ki poroča o svojih raziskovalnih izsledkih. Visokih šol imajo na izbiro 365. Glede na število prebivalstva bi to ustrezalo nekako osmim slovenskim. Večinoma gre za državne šole. Čisto sveža novost je uvedba šolnin, ki jih prej niso imeli. Največ je klasičnih univerz (70 %), na drugem mestu so visoke strokovne šole (ki jih je še vedno trikrat manj kot univerz, vendar hitreje pripeljejo do poklica), ostalega (umetniške akademije, upravne visoke šole, teologija, pedagoške fakultete) je le za vzorec. Na pedagoških visokih šolah študira npr. le 20.000 študentov od skupaj več kot 2 mio študentov. Filološki in kulturni študiji so na drugem mesto po popularnosti (blizu 0,5 mio študentov). Vedno več študijskih smeri zahteva od študenta mednarodne izkušnje oz. del študija v tujini. Med 9000 študijskimi smermi jih je že 3000 umerjenih po bolonji in se končajo z BA ali MA. Dvopredmetni študij germanistike in italijanistike na univerzi v Mannheimu pripelje po treh letih do stopnje BA, ki dovoli diplomantom poiskati prevajalsko ali učiteljsko službo. Filološki študij pri nas očitno ni tako učinkovit, saj po treh letih menda nismo pripravljeni nikogar spustiti v razred. Ali pač? — ***miran***, 25. okt. 2005

Janez Skela je poslal rezultate ankete med učitelji angleščine. Gotovo so koristni za nekatere primerjave, zato jih z njegovim dovoljenjem posredujem Slovlitu: http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/skela.doc. — BKV (***Boža Krakar-Vogel***, boza.krakar@guest.arnes.si), 27. okt. 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Si za eno *Mentorjevo* literarno tekmo? Ne izpusti priložnosti, da se javno predstaviš publiki, ki bo takoj ocenila tvoje delo, in da si z dobrim nastopom prislužiš tudi kakšno nagrado. Organizator: revija *Mentor*, ki deluje v okviru Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Edina revija pri nas, ki že več kot 25 let skrbi za mlade in še neuveljavljene literarne ustvarjalce. Čas: sobota, 1. oktober 2005, začetek tekme ob 18.uri (prijave do 17.30). Voditelj: Marijan Pušavec, pisatelj, literarni urednik *Mentorja.* Njegov pomočnik: Matej Krajnc, pesnik, pisatelj, kantavtor. Gosta literarne tekme: Ivo Stropnik, pesnik, urednik, Eva Kovač, zmagovalka Festivala mlade literature Urška 2005.

Nagrade: Udeležba na literarni koloniji maja 2006 na Ptuju, vikend paket (polpenzion) za eno osebo na turistični kmetiji Firbas, Cogetinci, let z zmajem, skok s padalom, ura jahanja (Keramičarstvo Edvard Žižko, Zg. Verjane 24, Sveta Trojica), domači narezek za dve osebi s pol litrom vina (turistična kmetija Kavčič, Benedikt), domači narezek za dve osebi s pol litrom vina (turistična kmetija Senekovič, Sveta Ana), knjižne nagrade.

Pravila literarne tekme: sodeluje lahko vsak, ki se prijavi, vsak tekmovalec nastopi s svojim avtorskim delom, vsak ima na razpolago 3 minute, tekmovalec lahko bere ali prosto pripoveduje in pri tem razen mikrofona ne sme uporabljati drugih pripomočkov, nastope ocenjuje publika. S seboj pripelji tudi svoje prijatelje. Prijavnica za

Mentorjevo literarno tekmo 2005: ime in priimek, naslov, GSM, e-pošta, letnica rojstva, podpis. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 22. sept. 2005

Od 14. do 17. septembra so bili na mednarodnem pesniškem festivalu Pobocza 2005 v Wiecborku na Poljskem tudi slovenska pesnica **Tatjana T. Jamnik** in pesniki **Esad Babačić, Primož Repar** in **Zoran Pevec**. Nastopali so po gimnazijah, kulturnih domovih, kabarejih in jazz klubih. Njihove pesmi so bile prevedene in izdane v zborniku z naslovom *Iles tam mil wyobrazni*. Na festivalu so sodelovali še pesniki iz Poljske, Belorusije, Češke, Slovaške in Srbije.— ***Zoran Pevec*** (smilja.pevec@guest.arnes.si), 22. september 2005

Spoštovani in dragi! Komaj smo se vrnili iz Kanalske doline z zelo uspelega posveta in strokovne ekskurzije Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik (v sodelovanju s Slovenskim kulturnim središčem Planika), celovški inštitut vabi še na eno prireditev, posvečeno narodopiscu Pavlu Zablatniku (1912–1993).

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik (institut.urban.jarnik@ethno.at) in drugi vabijo na prireditev "Pavle Zablatnik, Raziskovalec domačih šeg in navad – Strokovnjak in domačin" in predstavitev knjige (*Pavle Zablatnik: Zbornik predavanj in prispevkov – Simpozij ob desetletnici smrti dr. Pavleta Zablatnika*, ur. Majda in Peter Fister) v soboto, 1. oktobra 2005, ob 20.00 uri v avli Ljudske šole v Bilčovsu. Prireditev v njegov spomin bodo oblikovali: **Wilhelm Baum**: Pavle Zablatnik in njegov pomen za nemški kulturni prostor (v nemščini), **Peter Fister**: Pavle Zablatnik in njegov pomen za slovensko etnologijo, **Marko Tavčar**: Sodelovanje Pavleta Zablatnika s primorskimi Slovenci, **Helena Ložar-Podlogar** in **Hanzi Filipič**: Pavle Zablatnik – Raziskovalec domačih šeg in navad.

Osebnost dr. **Pavleta Zablatnika** je ena najbolj izstopajočih med koroškimi Slovenci in v celotnem slovenskem kulturnem prostoru v 20. stoletju. Bil je velik narodnjak, ki je vse svoje življenje živel s svojim ljudstvom. Kot duhovnik, narodopisec, kulturni delavec in pedagog je bistveno sooblikoval razvoj slovenske manjšine na Koroškem. Njegovo vsestransko delovanje je predstavljeno v zborniku, ki ga je inštitut Urban Jarnik izdal ob desetletnici njegove smrti. Zablatnikovo kulturno-znanstveno delovanje ima širši pomen, ki sega v skupni slovenski in nemški kulturni prostor, kot strokovnjak pa je vse življenje ostal tesno povezan z domačim krajem. Njegove raziskave šeg in navad so temeljno etnološko delo koroških Slovencev. Prireditev bo sooblikoval Mešani zbor SPD Bilka. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 25. september 2005

V zadnjih dneh se je nabralo nekaj dogodkov in novic, ki se mi zdijo širše zanimive za pedagoško motivirane bralce.

1. Za letošnje maturante je izšel še en priročnik, *Esej na maturi 2006*, pri Mladinski knjigi. Avtorji in vsebine so naslednji: **Ana Jesenovec**: Šolski esej, **Matjaž Kmecl**: Ivan Tavčar in *Visoška kronika*, **Irena Velikonja**: Zločini, kazni in spoznanja na Visokem, **Miha Javornik**: Tukaj se hudič z Bogom bori! Prostor bitke so pa srca ljudi ..., **Samo Krušič**: Zločin in krivda, **Bernarda Rovtar**: Primerjava romanov *Zločin in kazen* ter *Visoška kronika*. Maturantom se v obilici branja najprej priporoča prebrati *Visoško kroniko* ter *Zločin in kazen*.

2. V sredo, 21. 9. je bila v Slovenskem šolskem muzeju okrogla miza o branju in osnovnošolskem kurikulu (Učenec in bralna kultura). Bilo nas je 6 uvodničarjev in nato živahna razprava. Po spominu povzemam nekaj misli: **M. Grosman** in **N. Bucik** sta poudarjali pomen branja za razvoj posameznika in splošne pismenosti in opozarjali na priložnosti, ki bi jih za ta del lahko bolje izkoristili učitelji, starši, šolski sistem in ne nazadnje učenci. Osnovnošolski praktičarki **B. Fras** in **M. Mihelič** sta poročali o pozitivnih prizadevanjih in izkušnjah z bralno motivacijo učencev, ki jo ustrezno spodbuja novi učni načrt za osnovno šolo. **I. Saksida** in jaz sva se strinjala v mnenju, da branje pri slovenščini ni ne nerazvito in tudi ne ekstremno razvito, da pa ni razlogov za paniko, ki jo radi širijo mediji. Prav tako jih tudi ni v zvezi z (ne)priljubljenostjo slovenščine v šoli, saj vrsta raziskovanj v zadnjem desetletju in med različnimi učenci različnih programov potrjuje, da je slovenščina priljubljena podobno kakor drugi zahtevni in tudi manj zahtevni predmeti. Razprava po tem je poudarila, da za dvig splošne pismenosti ni zadolžena zgolj slovenščina v šoli. Žal je mogoče ugotoviti, da se pri drugih predmetih ne skrbi za razvoj celostne sporazumevalne zmožnosti, da učenci nimajo priložnosti in opozoril glede jezikovne rabe, da zgolj rešujejo testne vrste nalog in niso vajeni oblikovati samostojnih sporočil, kar vse sproti uspešno spodjeda prizadevanja pri pouku slovenščine. Več bi bilo treba storiti za tovrstno ozaveščanje učiteljev in drugih sodelujočih v šolstvu. (Očitno izpit iz slovenščine, ki ga morajo vsi učitelji opravljati v okviru strokovnega izpita, ni dovolj.)

3. Od četrtka do sobote (22. 9.–24. 9.) je na Bledu potekala mednarodna konferenca Partnerstvo in mentorstvo v izobraževanju učiteljev. Organiziral jo je Center za pedagoško izobraževanje s FF. O svojih izkušnjah in dognanjih glede izobraževanja učiteljev smo govorili predstavniki vseh fakultet s temi programi pri nas, tudi naravoslovnih, imeli pa smo možnost slišati še tujce iz Anglije, Škotske, Nizozemske, Nemčije. Izvedeli smo, da

si je finska država kot prvi pogoj za uspešen šolski sistem postavila kakovostno izobraženega učitelja. In da je v izobraževanje učiteljev vključene veliko prakse (v Angliji, na Nizozemskem do 24 tednov, na Škotskem 18 tednov). Ponekod izvajajo dodiplomsko izobraževanje v zaporednem modelu, torej "pedagoško" leto po absolviranju študija iz temeljne stroke, drugod poteka vzporedno. Za izobraževanje učiteljev so zadolžene fakultete in hospitacijske šole (v "partnerstvu"), fakultete poleg študentov sistematično izobražujejo tudi mentorje. Slednje se v zadnjih letih dogaja tudi pri nas, a je zaenkrat bolj na prostovoljni osnovi kakor kje drugje, kjer mentor brez licence ne more opravljati tega dela. Pri nas je to, kako naj poteka praksa, že precej jasno, koliko naj je bo, pa ne. Kaže, da bo tudi pri nas neke enotne standarde za učiteljski poklic postavila država. Predstavljena je bila raziskava o želenih in pridobljenih učiteljskih kompetencah med diplomanti in študenti FF (slovenistov je bilo 6 od 49 učiteljev in 5 od 132 študentov 4. letnika). Učitelji in študenti menijo, da so pridobili dovolj temeljnega strokovnega znanja, premalo pa npr. znanja o ocenjevanju, ravnanju z vedenjsko problematičnimi, z učenci z motnjami v razvoju, o komunikaciji s starši ipd. Na okrogli mizi so predstavniki MŠŠ povedali, da gre v prvo branje zakon o strokovnih naslovih. Prvostopenjski študij (3–4-letni) bo dal naziv diplomirani učitelj (ekvivalent nekdanjemu učitelju s prvo stopnjo), drugostopenjski študij bi prinesel naziv magister profesor (ekvivalent sedanjemu profesorju). — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 25. september

Obveščamo vas, da bo v četrtek, 20. oktobra 2005 med 16.00 in 18.30 v Cankarjevem domu v Ljubljani (Dvorana E3) potekala okrogla miza Ženske v znanosti: nas znanost povezuje ali tudi diskriminira. Organizirana bo pod pokroviteljstvom 11. slovenskega festivala znanosti z mednarodno udeležbo in Evropske pobude za raziskovalce, ki poteka med junijem in novembrom 2005 po Evropi. Na okrogli mizi si bomo ogledali dokumentarni film Ženske znanosti ter spregovorili o izzivih s katerimi se v svojem poklicnem življenju srečujejo raziskovalke. Namenjena je predstavnicam oz. predstavnikom raziskovalne skupnosti, dodiplomskim in podiplomskim študentom/kam ter vsem, ki jih to področje zanima. [...] Podrobnejše informacije o okrogli mizi so objavljene na spletni strani SZF, na naslovu: http://www.ustanova-szf.si. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 22. september 2005, še prej pa ***Darja Cot*** (Darja.Cot@ustanova-szf.si), 9. sept. 2005

Ob 40. obletnici delovanja Pedagoški inštitut v Ljubljani organizira simpozij z naslovom Vloga in pomen jezika v vzgoji in izobraževanju. Simpozij bo potekal v petek, 7. 10. 2005, v prostorih Pedagoškega inštituta, Gerbičeva 62, Ljubljana. S prispevki bodo sodelovali slovenski strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja, jezikoslovja, filozofije, sociologije ter drugih družboslovnih in humanističnih ved, vabimo pa tudi vse udeležence, da se aktivno vključijo v diskusijo, ki bo spremljala vsako predavanje.

Petek, 7. 10. 2005 (od 9.00 do 16.15). Zoran Pavlović: Uvodni pozdrav direktorja Pedagoškega inštituta, **Igor Ž. Žagar**: Statistika in retorika (uvod v simpozij), **Zdenko Kodelja**: Elementi za analizo pedagoškega diskurza, **Marjan Šimenc**: Zastavljanje vprašanj v didaktični literaturi in v razredu, **Bogomir Novak**: Posledice razlik med dobro in slabo komunikacijo za kakovost pouk, Igor Ž. Žagar: Argumentiranost kot model sporazumevanja v šoli, **Valerija Vendramin**: Konceptualizacije pismenosti in razgradnja nekaterih s tem povezanih mitologij, **Matjaž Babič**: Slovnica kot uporabniški vmesnik, **Janja Žmavc**: Pouk latinščine v osnovni šoli ter njegovo mesto v sodobni vzgoji in izobraževanju, **Vesna Mikolič**: Zavest o kulturni in jezikovni raznolikosti kot mikropraksi narodnostno mešanih prostorov kot cilj jezikovne vzgoje, **Matejka Grgič**: Vloga jezika in tišine na poti spoznavanja — Organizator simpozija red. prof. dr. ***Igor Ž. Žagar***, direktor Pedagoškega inštituta dr. ***Zoran Pavlović***

Spoštovani kolegi, vsak slavist naj bi vedel, da se vsako leto vsak prvi četrtek v oktobru začne slovenski slavistični kongres, ki traja do konca tedna (sobote). Drugi tradicionalni termin je prvi ponedeljek v juliju, ko se začne Seminar slovenskega jezika, literature in kulture ter Poletna šola. Škoda, da drobimo sile. — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 29. september 2005

Osrednja knjižnica Kranj prireja v četrtek 29. sept. 2005 ob 19.30 v Modri dvorani gradu Khislstein večer s pesnikom, literarnim zgodovinarjem, urednikom in profesorjem **Francetom Pibernikom**.

Spoštovani, prav prijazno vabljeni na otvoritev razstave ob 400-letnici izida prve izdaje Cervantesovega *Don Kihota*, ki bo v četrtek, 29. septembra, ob 12.00 uri v Razstavni dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice. Razstava bo sicer na ogled do 22. oktobra, od ponedeljka do petka od 9.00 do 18.00 ure, ob sobotah pa od 9.00 do 13. ure. — ***Helena Drewry***, svetovalka uprave NUK (Helena.Drewry@nuk.uni-lj.si), 27. september 2005

Jolka Milič poroča o prostem mestu učitelja slovenščine na Evropski osnovni šoli v Luksemburgu; več informacij http://eursc@mamer.lu oz. cynthia.kandel@eursc.org, 3. okt. 2005

Knjigarna Libris in Znanstveno-raziskovalno središče Univerze na Primorskem – Založba Annales vabita na predstavitev knjige dr. **Vesne Mikolič** *Jezik v zrcalu kultur: Jezikovna sporazumevalna zmožnost in (med)etnična ozaveščenost v Slovenski Istri*, ki bo v torek, 11. oktobra 2005, ob 19. uri v koprski knjigarni Libris. Knjigo bo predstavil dr. **Marko Stabej**. Večer bo s svojo glasbo obogatil Rudi Bučar. — ***Nataša Grzinič*** (Natasa.Grzinic@fhs-kp.si), 6. oktober 2005

Ustanova patra Stanislava Škrabca vabi na svečano podelitev štipendij izbranim študentom slovenistike, slavistike in klasične filologije v četrtek, 13. oktobra 2005, ob 19. uri v cerkvi sv. Štefana v Ribnici. Na slovesnosti bo spregovorila red. prof. dr. **Ada Vidovič Muha** z Oddelka za slovenistiko FF. Ob podelitvi štipendij Škrabčeve ustanove bo premierno predvajan dokumentarni film o patru Stanislavu Škrabcu. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 10. okt. 2005

Lingvistični krožek FF vabi na 812. sestanek v ponedeljek, 17. oktobra 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bo dr. **Tjaša Jakop**, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, tema predavanja: Dvojina v slovenskih narečjih. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 10. oktober 2005

Historični seminar Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti vabi na predavanje Optimalnostna teorija v jezikoslovju. Optimalnostna teorija (optimality theory, OT), ki sta jo prva predlagala Alan Prince in Paul Smolensky leta 1993, je danes ena vodilnih slovničnih teorij, uveljavljena predvsem v fonologiji, morfonologiji in oblikoslovju (v okviru katerih bo tudi predstavljena), manj pa drugod (npr. v skladnji ali fonetiki). OT-slovnica ne temelji na pravilih, ampak je vzporedno primerjalna: med možnimi rezultati (outputi) izbira najbolj harmoničnega oz. optimalnega. V slovničnem modelu to določajo omejitve (constraints), ki so med seboj strogo rangirane, vendar so tudi (pre)kršljive. So dveh tipov: zvestobnostne (ki primerjajo razmerje med vnosom in rezultatom) in zaznamovanostne (ki se tičejo rezultata neodvisno od vnosa). Omejitve so univerzalne, jeziki pa rangirajo različno. Klasična oblika OT-obravnave je tablica (tableau). Največji izziv teoriji danes predstavlja zlasti t. i. netransparentnost (opacity), ki ima v sodobni OT najrazličnejše rešitve (npr. zvestoba med rezultati, simpatičnost, verige kandidatov, ozke omejitve), deloma pa tudi izjeme (npr. pri prevzemanju) in variantnost. Teorija bo predstavljena na splošno, vendar dodatno z gradivom iz slovenščine. Predaval bo **Peter Jurgec** (1979), mladi raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Glavni področji njegovega zanimanja sta fonetika in fonologija, posebej še z vidika slovenščine, s katerih je objavil več kot deset znanstvenih člankov in monografijo (Samoglasniški nizi v slovenščini: fonološko-fonetična analiza, 2005). Študijsko se usposablja tudi na Univerzi v Massachusettsu v Amherstu (pri profesorju Johnu J. McCarthyju). Predavanje bo v četrtek, 13. oktobra 2005, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje. Obiščete lahko tudi našo spletno stran: http://odmev.zrc-sazu.si/hs. — ***Peter Weiss*** (Peter.Weiss@zrc-sazu.si), 11. oktober 2005, pred tem ***Metoda Kokole***.

SDPK Slovensko društvo za primerjalno književnost (http://www.zrc-sazu.si/sdpk) vas, po uspešno zaključenem 3. mednarodnem komparativističnem kolokviju v okviru Vilenice 2005, vljudno vabi še na oktobrski niz treh izzivalnih predavanj, in sicer Winfrieda Menninghausa in Vida Snoja.

Winfried Menninghaus bo v sredo, 19. oktobra 2005, ob 18. uri, v dvorani Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta A. Melika, ZRC SAZU, Gosposka 16, Ljubljana, predaval na temo Beauty and Death in Darwin and Freud, v četrtek, 20. oktobra 2005, ob 11. uri, v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje, pa še o temi Hölderlin's Sapphic Mode: Revising the Myth of the Male Pindaric Seer. Samo en teden pozneje, na istem mestu – se pravi, v četrtek, 27. oktobra, ob 11. uri, v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4/II. – pa bo nastopil Vid Snoj s temo Svetovna literatura na ozadju drugega.

Ad Lepota in smrt pri Darwinu in Freudu. Vse do 70. let 20. stol. so Darwinovo teorijo "čuta za lepoto" v glavnem odklanjali celo v evolucijski biologiji, v humanistiki pa ni bila deležna nikakršne pozornosti. Od tedaj naprej pa sta evolucijska biologija in psihologija Darwinu pripisovali zasluge za temeljne uvide v lastnosti in funkcije fizične privlačnosti. Predavanje se bo navezovalo na Darwinovo "estetiko" in Freudovo nadvse izvirno prilagoditev darwinovske pripovedi ter v tej luči obravnavalo ključne predpostavke o odlikah lepote, ki uveljavljajo življenje, kakor tudi nasprotne sile, ki vodijo v afinitete med lepoto, škodljivostjo in, ne nazadnje, smrtjo.

Ad Hölderlinov sapfični modus. Revidiranje mita o moškem pindarskem vidcu. Hölderlin je pred dvesto leti pripravil svojo zadnjo objavo; v žepnem almanahu za leto 1805 je natisnil tudi eno od svojih najslavnejših pesmi, Hälfte des Lebens. Predavanje se bo lotilo natančnega branja te pesmi in skušalo prevrednotiti pojmovanje – uveljavljeno vsaj od Norberta von Hellingratha naprej – Hölderlina kot (moškega) pindarskega pesnika preroka, posrednika med bogovi in ljudmi. Predstavljena bo sapfična dvojnica v Hölderlinovi poeziji ter

osvetljen izjemen pomen Sapfo tako za teorijo lirske poezije kakor tudi za politiko spola in koncepcijo ženske simbolne avtoritete okrog leta 1800.

Winfried Menninghaus (1952) je profesor obče in primerjalne književnosti na Freie Universität v Berlinu in član berlinske Akademije znanosti, gostoval pa je tudi na vodilnih univerzah v ZDA (Princeton, Yale, Berkeley) in Izraelu (Jeruzalem). Ukvarja se z literaturo in poetiko od 1750 do danes, posebej z nemško romantiko; objavljal je še s področij klasične retorike in poetike, estetike, antropologije in evolucijske biologije ter moderne kritične teorije. Svoje monografije (pri založbi Suhrkamp), objavljene od leta 1980 do danes, je posvečal delu W. Benjamina, P. Celana, G. Kellerja, I. Kanta, L. Tiecka in F. Hölderlina, vedno v luči splošnih problemov, kakršne je obravnaval še v knjigah *Unendliche Verdoppelung: Die Frühromantische Grundlegung der Kunsttheorie im Begriff absoluter Selbstreflexion* (1987), *Lob des Unsinns: Über Kant, Tieck und Blaubar*t (1995, ameriški prev. 1999) in *Ekel: Theorie und Geschichte einer starken Empfindung* (1999, ameriški prev. 2003). Pred izidom je njegova knjiga *Hälfte des Lebens: Versuch über Hölderlin's Poetik*.

Vid Snoj. Predavanje Svetovna literatura na ozadju drugega bo govorilo o tem, kako je pojem svetovna literatura nastal pri Goetheju in katere pomenske razsežnosti je dobival predvsem v recepciji 20. stoletja. Vendar se ne bo ukvarjalo samo z Goethejevo zasnovo pojma in njegovo poznejšo recepcijo. V drugem delu bo govorilo o tem, kaj svetovna literatura lahko pomeni, če se vprašamo po razmerju literature do sveta in hkrati do drugega, ki je lastno literaturi – do neizrekljivega. To bo poskušalo prikazati ne le teoretično, ampak tudi ob konkretnem literarnem zgledu. Vid Snoj (1965) je diplomiral in doktoriral na ljubljanski Filozofski fakulteti, kjer poučuje na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo. Doslej je objavil več razprav, največ o slovenski literaturi in Bibliji. Pri ZRC SAZU bo v kratkem izšla njegova knjiga *Nova zaveza in slovenska literatura*. — ***Marko Juvan***, predsednik SDPK (Marko.Juvan@guest.arnes.si), 12. okt. 2005

Mendarodno znanstveno srečanje ob 200-letnici smrti prof. dr. **Gregora Kreka**, utemeljitelja graške slavistike (8. 3. 1840 v Četeni Ravni – 2. 7. 1905 v Gradcu)

20. 10. 2005 10.30–17.00 – Uni-Zentrum Wall, Mehrzweckraum; Merangasse 70, A-8010 Graz (v nemškem jeziku): pozdravi gostov (rektor, dekan, predstojnik Inštituta za slavistiko, predstavnik ZRC SAZU), **Matjaž Kmecl**: Gregor Krek, utemeljitelj znanstvene slavistike v Gradcu, **Janez Dolenc**: Življenjska pot Gregorja Kreka, **Walter Höflechner**: Humanistika na graški univerzi v času Gregorja Kreka, **Alois Kernbauer**: Gregor Krek in začetki slavistike na graški univerzi, **Wolfgang Eismann**: Gregor Krek in slavistična literarna zgodovina, **Darko Dolinar**: Gregor Krek in slovanska literarna zgodovina, **Alenka Šivic-Dular**: Gregor Krek in jezikoslovje, **Jurij Fikfak**: Gregor Krek in narodopisje.

Znanstveno srečanje so finančno in/ali organizacijsko podprli Fakulteta za humanistiko Univerze v Gradcu; Dežela Štajerska; Slovenski znanstveni inštitut Dunaj; Ljubljana: Agencija za raziskovalno dejavnost RS; Avstrijski znanstveni inštitut; Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Slavistično društvo Slovenije.

21. 10. 2005 10.00–19.00 Četena Ravan v Poljanski dolini, rojstni kraj Gregorja Kreka: pozdravi (predstojnik Inštituta za slavistiko Gradec, predstavnik ZRC SAZU idr.), **Stane Granda**: Gregor Krek, Gradec in Slovenci, graška serija predavanj (gl. odstavek prej), **Katja Sturm Schnabl**: Gregor Krek in Fran Miklošič: **Marija Stanonik**, Gregor Krek in slovstvena folklora, **Vitomir Belaj**: Pojmovanje mitologije pri Gregorju Kreku, **Marija Klobčar**: Krekove presoje ljudskega pesništva, **Ingrid Slavec Gradišnik**: Recepcija Gregorja Kreka, **Drago Samec**: Bibliografija dr. Gregorja Kreka, predstavitev knjige *Nekoč je bilo jezero: Povedke in pravljice iz poljanske doline in njenega pogorja*, ki jih je zbrala in uredila Marija Stanonik.

22. 10. 2005 11.00-13.00 Četena Ravan v Poljanski dolini: pozdravi gostov, Matjaž Kmecl: Gregor Krek, utemeljitelj slavistike v Gradcu, Janez Dolenc: O življenju in delu prof. dr. Gregorja Kreka, odkritje doprsnega kipa Gregorja Kreka (akad. kipar Metod Frlic), kulturni program, ki ga oblikujejo domačini, pogostitev, ki jo pripravijo domačini.

Dokončen program s povzetki bo dosegljiv na spletnih straneh Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU http://www.zrc-sazu.si/isn/krek/gradecravan.htm. — ***Jurij Fikfak*** (fikfak@zrc-sazu.si), 13. oktober 2005

V soboto 22. oktobra je Janez Dolenc v Četeni Ravni odkril doprsni bronasti kip Gregorja Kreka, ki ga je po njegovem naročilu napravil kipar Metod Frlic. Ob tej priložnosti sta s predavanji nastopila **Janez Dolenc** in **Matjaž Kmecl**, s slavnostnimi nagovori pa predstavniki domačinov in **Miran Hladnik**, ki je prisotne spomnil na to, da je Gregorju Kreku hvaležna tudi slovenistično-slavistična knjižnica na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki si je začetni fond ustvarila z nakupom bogate knjižnice graškega profesorja. Od slavistov sta se poleg naštetih dogodka udeležila še **Marija Stanonik** in **Miha Mohor**. Kulturnemu programu je sledila obilna gostija. Nekaj slik se je shranilo na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri46/index.html — ***miran***, 24. okt. 2005

Naslednji petek, 28. okt., ob 10.30 bo simpozij o **Janezu Trdini**. Dogajal se bo na gradu Jablje. Jablje so med Trzinom in Mengšem, pri vasi Loka, 10 km iz ljubljana. Grad stoji pod hribom, pred 2 letoma je bil obnovljen. Računam, da bo na simpoziju dobro vino (menda vipavski zelen). — ***Aleš Bjelčevič***

Zastavil sem svoje življenje – mednarodni simpozij o življenju in delu Janeza Trdine Janez Trdina (Mengeš, 29. maj 1830 – Novo mesto, 14. julij 1905). Program: **Janez Škrlep**, uvodne besede, **Aleksander Bjelčevič**, predstavitev sodelavcev simpozija, **Irena Gantar Godina**, Janez Trdina: izseljenec in "Slavjan", **Milena Mileva Blažić**, Različni teoretični pogledi na Bajke in povesti Janeza Trdine, **Alenka Jensterle Doležal**, Paradoks ženske v delu Janeza Trdine, **Vlado Nartnik**, Petelinja motivika v Trdinovih zapisih verskih bajk, **Igor Kramberger**, Trdina v Logarjevi redakciji, **Alenka Koron**, Janez Trdina in Washington Irving: o genezi fikcije v njunih kratkih pripovedih skozi komparativistična očala, **Barbara Pregelj**,Trdina in Cervantes, **Katja Mihurko Poniž**, Ob stoletnici rojstva Silve Trdina, nečakinje Janeza Trdine, **Alenka Divjak**, Pouk tujih jezikov v Trdinovih časih – zlasti angleščine, **Mira Delavec**, Janez Trdina skozi Tomanovo korespondenco. Simpozij sta omogočili Občina Mengeš in Agencija za raziskovalno dejavnost RS. [Organizatorja simpozija sta Muzej Mengeš in Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani – dodaja ***Matjaž Zaplotnik***.]

Muzej Mengeš in Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani vas vabita na novinarsko konferenco pred simpozijem o življenju in delu Janeza Trdine z naslovom Zastavil sem svoje življenje. Novinarsko konferenca bo v sredo 26. oktobra 2005 ob 13. uri na gradu Jablje v Loki pri Mengšu. Tistim, ki nameravate na pot z avtobusom, priporočam, da greste na direktni avtobus med Ljubljano in Brnikom. Mislim, da z ljubljanske glavne avtobusne postaje odpelje 10 minut čez vsako uro. Nato se peljete do avtobusne postaje v Trzinu v smeri proti Mengšu, kjer izstopite in nadaljujete peš do gradu Jablje po poti, ki je označena na zemljevidu. Tisti z avtomobili pa v Trzinu zavijete levo – smer Mengeš – Kamnik in ste nato v Trzinu ali Loki pri Mengšu pozorni na veliko belo-zeleno-rjavo tablo na kateri piše Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable, kjer zavijete levo. Nato pot nadaljujete ves čas naravnost. Ta pot vas pripelje neposredno do gradu. Če slučajno ne bo šlo, pokličite 041 368 161 (Vili) in Vam bomo pomagali. — ***Janez Škrlep***, direktor Muzeja Mengeš, 24. okt. 2005

Challenges to the Science in South-East European Countries before their Membership in European Union je bil naslov mednarodne Humboldtove konference, ki je bila v Sofiji od 14. do 16. oktobra 2005. Podprla jo je fundacija Alexander von Humboldt (http://www.avh.de), udeležili pa so se je predstavniki iz Romunije, Madžarske, Grčije, Srbije in Črne Gore, Bolgarije, Slovenije, Turčije in Nemčije. Slovenijo sva zastopala **Miran Hladnik** (nekdanji Humboldtov štipendist) in **Alenka Žbogar** z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Podpisana sem se med mladimi znanstveniki predstavila s prispevkom o problemskem pouku sodobne slovenske kratke zgodbe (Modern Methods of Teaching the Short Story). Program so s plenarnimi predavanji uvedli predsednik bolgarskega Humboldtovega združenja (http://www.avh-bulgaria.org/index_eng.html) Dimo Platikanov (Univerza v Sofiji), Alf Zimmer (Univerza v Regensburgu) s prispevkom Die Herausforderung eines gemeinsamen europäischen Bildungsraumes für ein Europa der Kulturen in Christo Balarev (Bolgarska akademija znanosti) s predavanjem Die Herausforderungen, die die Wissenschaft in südosteuropäischen Ländern in Zusammenhang mit deren Eintretten in die Europäische Union annehmen soll. Naslovne teme se je lotila vrsta priznanih raziskovalcev ter mladih znanstvenikov, in to tako s področja humanistike kot naravoslovnih ved. Namen konference je bil osvetliti znanstveno-raziskovalne in tehnološke izzive, s katerimi se sooča Evropska unija in na katere naj bi bile morebitne nove članice EU pripravljene. Predavanja so potekala v dveh sekcijah, t. i. sekciji Kulturno-zgodovinske dediščine, kjer so se odpirale teme, povezane z zgodovinopisjem, arheologijo, umetnostno zgodovino, literarno teorijo in lingvistiko, ter t. i. sekciji Modernih materialov, kjer so se predstavili strokovnjaki s področja naravoslovja in tehnologije. Prav raznolikost strok ter zastopanost predstavnikov različnih znanstveno-raziskovalnih generacij in šol je tej izjemno zanimivi in uspešni prireditvi vtisnila nepozaben pečat. [Fotografije s konference si lahko ogledate na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri45/index.html op. mh.]. — ***Alenka Žbogar*** (alenka.zbogar@guest.arnes.si), 21. okt. 2005

De Gruyter isce sodelavce za prirocnik o srednjem veku. Nekatera zanimiva "gesla" so se prosta. Več informacij pri aclassen@email.arizona.edu in na http://www.gened.arizona.edu/aclassen/handbook.htm. — ***Vesna Velkovrh Bukilica*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 21. okt. 2005

V ponedeljek 24. okt. bo ob 11. uri v prostorih Društva slovenskih pisateljev na Tomšičevi 12 v Ljubljani tiskovna konferenca ob izidu 3. knjige **Franca Zadravca** o slovenskem romanu 20. stoletja, ki jo je izdala založba Franc-Franc.

Za strokovno debato v okviru 21. knjižnega sejma, ki se bo dogajal od 30. 11. do 4. 12. 2005 v Cankarjevem domu, se lahko prijavite na http://www.knjigosled.com. Dnevni red tega 2. strokovnega knjigosleda (29. 11.

2005 od 14.00 do 20.00) obsega slavnostne prireditve ob Bralni znački, predstavitev skandinavskega knjižnega trga in bralne kulture, pogovore z založniki in knjigotržci.

Studia humanitatis proslavlja 20-letnico obstoja (med drugim) z naslednjima dogodkoma: 24. 10. ob 17.00 v Štihovi dvorani Cankarjevega doma z javno tribuno pod naslovom Humanistika zdaj, 26. 10. ob 11.00 v Knjigarni Konzorcij s predstavitvijo knjige V. J. Proppa *Morfologija pravljice*. — ***miran***

Drage kolegice, dragi kolegi, dr. Gertraud Marinelli-Koenig z dunajske Akademije znanosti je pripravljena podariti knjiznicam nekaj izvodov svoje knjige *Die Suedslaven in den Wiener Zeitschriften der Vormaerz* (1994). Kogar knjiga zanima, naj mi prosim poslje naslov ustanove, ki si knjigo zeli. — ***Monika Pemic*** (monikapemic@yahoo.de), 23. okt. 2005

V nadaljevanju vam pošiljam vabilo za tri seminarje, namenjene učiteljem slovenščine, ki jih bomo izvedli v mesecu novembru 2005. Prosila bi Vas, da te informacije posredujete slovenistom, saj se bojimo, da do vseh kljub pošiljanju na vse šole v državi ni prišla. [Seminarji o sodobni slovenski književnosti bodo na programu februarja 2006 – op. mh.]

Vabimo vas na naslednje seminarje posodobitvenih programov profesionalnega usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju. Seminarji so namenjeni učiteljem in profesorjem na osnovnih in srednjih šolah. Trajajo 24 ur in so ovrednoteni z 1,5 točke za napredovanje. Cilj seminarjev je posodobitev strokovnega znanja, povezanega z učnimi načrti.

Pregled svetovne književnosti, ki bo potekal 4.–5. 11., 11.–12. 11. in 18.–19. 11. 2005 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Teme in predavatelji: Med antiko in avantgardo (**Janez Vrečko**), Francoski klasicizem in naturalizem (**Tone Smolej**), Moderna drama (**Lado Kralj**). Kotizacija: 23.900 SIT za zaposlene v VIZ, 31.070 SIT za druge udeležence. Prijavnico nam pošljite najkasneje do 26. 10. 2005.

Pregled novejše svetovne književnosti ki bo potekal 18.–19. 11., 25.–26. 11. in 2.–3. 12. 2005 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Teme in predavatelji: Slovenski modernizem (**Vanesa Matajc**), Slovenski prozni postmodernizem (**Tomo Virk**), Postmodernizem v liriki (**Matevž Kos**). Kotizacija: 19.000 SIT za zaposlene v VIZ, 24.700 SIT za druge udeležence. Prijavnico nam pošljite najkasneje do 4. 11. 2005.

Novejši tokovi v slovenistiki – jezik, ki bo potekal 5. novembra 2005 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Seminar je namenjen učiteljem in profesorjem slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Traja 8 ur in je ovrednoten z 0,5 točke za napredovanje. Cilj seminarja je seznanitev udeležencev s strokovnimi novostmi v znanstvenih disciplinah ter uvajanje novih pristopov pri pouku slovenščine (izboljšanje interpretacije govorjenih besedil). Prav tako bo obravnavano tudi pojmovanje jezikovnih pravic v Evropi, načeta bo tudi tematika zbiranja narečne leksike na našem ozemlju. Teme in predavatelji: Pojmovanje jezikovnih pravic v Evropi (**Marko Stabej**), Zbiranje narečne leksike – eno od težišč sodobne slovenske dialektologije (**Vera Smole**), Interpretacija govorjenih besedil in pravorečje – (**Hotimir Tivadar**). Kotizacija: 7.630 SIT za zaposlene v VIZ, 9.920 SIT za druge udeležence. Prijavnico nam pošljite najkasneje do 26. 10. 2005. Izpolnjeno prijavnico pošljite po pošti na naslov: Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, p. p. 580, 1001 Ljubljana. Urnik in program seminarja vam bomo poslali teden dni pred začetkom seminarja, gradivo boste predvidoma prejeli na samem seminarju. Nižje od zgoraj navedenih kotizacij veljajo za udeležence, ki so zaposleni v zavodih na področju vzgoje in izobraževanja, vpisanih v razvid Ministrstva za šolstvo in šport za ostale pa veljajo višje. V ceno je že vključen 20 % DDV. Nakazilo izvršite na račun Filozofske fakultete št. 01100-6030707216 z navedbo imena in priimka udeleženca ter oznako SM 143417 za prva dva seminarja in SM 143423 za tretji seminar. Dokazilo o vplačilu (fotokopija položnice, virmana ali zbirnega sporočila o obremenitvi računa) prinesite na seminar, da vam bomo lahko izstavili račun. Pisne odjave sprejemamo do 10 dni pred izpeljavo programa. V primeru, da se seminarja brez pravočasne odjave ne boste udeležili, že plačane kotizacije ne bomo mogli vrniti oziroma vam bomo kotizacijo, kljub neudeležbi, zaračunali. Za morebitne dodatne informacije za omenjene programe smo dosegljivi na tel. 01 241 1049 — ***Mihaela Hojker*** (mihaela.hojker@ff.uni-lj.si), 21. oktober 2005

V petek, 21. 10. 2005 je bil na Dunaju v organizaciji Slovenskega znanstvenega inštituta posvet Perspektive slovenističnega študija in raziskav na univerzah po svetu. To je bilo doslej najširše srečanje predstavnikov (učiteljev, lektorjev in raziskovalcev) fakultet, na katerih je mogoče študirati slovenščino bodisi kot lektorat bodisi kot dodiplomski in celo podiplomski študij. Prišli so iz cele Evrope: Nemčije, Avstrije, Francije, Češke, Slovaške, Poljske, Madžarske, Italije in z vseh slovenskih univerz. Celodnevni posvet, ki sva ga moderirala **V. Reisp** in jaz, se je končal z okroglo mizo, ki jo je vodil **F. Bister**. (Ljubljansko slovenistiko sva učinkovito predstavili **M. Nidorfer Šiškovič** in jaz, v imenu FF je prišel prodekan **M. Pintarič**.) Posvet je pokazal, kaj je v

zvezi s študijem slovenščine po svetu in doma dobro in kaj slabo, pa tudi, kaj je mogoče pač zgolj evidentirati in kaj je mogoče predlagati za naprej.

1. Najbolj pozitivno dejstvo, ki se je pokazalo na celotnem posvetu, je velika motivacija in zavzetost učiteljev in študentov za poučevanje oz. učenje slovenističnih vsebin. Posledica tega je rast števila študentov, slovenističnih oddelkov in lektoratov po svetu – diplomirati je mogoče na 19 univerzah, na leto je med 30 in 40 diplomantov, število lektoratov pa je preraslo 50 ... Narašča število mednarodnih izmenjav, tudi strokovna podpora v Sloveniji je velika in hvalevredna, tako pri Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik kakor pri mariborski slovenistiki (tam imajo trenutno na študiju 24 poljskih študentov) in v Kopru. Izkazalo se je, da k razvoju slovenistike v določenem okolju zelo prispeva "rezidenčni", tj. stalno nameščeni profesor za slovenistiko (npr. na Poljskem). K tej razvejani slovenistični dejavnosti so, kot smo se spomnili, bistveno pripomogli trije dolgoletni "projekti" ljubljanske slovenistike – seminar SJLK, simpozij Obdobja in program Slovenščina na tujih univerzah. Slovenistom "od zunaj" se zdi poleg tega zelo pozitivno še, da se zdaj študij slovenistike v domovini pluralizira in da poleg ljubljanske rastejo dinamične in prodorne v Mariboru, Kopru in Novi Gorici.

2. Tisto, kar je za slovenistike po svetu manj dobro, je to, da ponekod usihajo ustaljeni študiji. Tako je npr. v Nemčiji, kjer ima slovenistika z majhnim številom študentov enake pogoje za obstoj kakor številčnejši študiji – šolnine, pogoji napredovanja, objave idr. Izkazalo se je, da je spričo notranjih zapletov pri prenovi programov ogrožen tudi prihodnji vpis slovenistov na praški univerzi. In da je za dinamično in sodobno slovenistiko neprijetno, kadar je ujeta v okvire bolj anahronistično pojmovanih panslovanskih študij iz časov 19. stoletja.

3. Ugotoviti je mogoče, da ima bolonjski proces za razvoj slovenistik po Evropi različne posledice: pozitivne so v tem, da bodo zdaj lahko študenti pridobili slovenistično diplomo tudi po 3 letih, da bo krajši študij formaliziran in da bodo v uradne statistike šteti študenti, ki zdaj obiskujejo predavanja krajši čas in niso nikjer zavedeni ter jih za financerje ni. Slabša plat medalje pa so šolnine, pogoji tržnosti, enaki za številčno močnejše smeri in slovenistiko.

4. Udeleženci so slovenistični stroki v domovini izrazili željo po uporabni slovnici ter učbeniku o kulturi in civilizaciji. Oblastem, ki jih je zastopala Vanda Rode z Ministrstva za visoko šolstvo, so priporočili več slovenističnih kulturnih centrov po Evropi, diplomatom (okrogle mize se je udeležil veleposlanik E. Petrič) pa, naj intenzivno promovirajo slovenski jezik, literaturo in kulturo (to npr. počne francoska diplomacija, kot je poročal I. Grdina). Morda bo kaj od tega posveta, kakršen naj bi se še kdaj ponovil, prišlo tudi v širšo javnost. Najbolj požrtvovalen novinar z mariborskega radia je spremljal cel posvet in je dejal, da bo posnetek okrogle mize posredoval tudi ljubljanskemu radiu. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 24. okt. 2005

Peter Grzybek z univerze v Gradcu vabi k prijavi na 30. letno konferenco nemškega društva za klasifikacijo, v okviru katerega deluje tudi lingvistična sekcija (http://www.wiwiss.fu-berlin.de/lenz/gfkl2006/). Konferenca bo na Freie Universität (FU) Berlin 8.–10. marca 2006, prijaviti pa se je treba do 10. novembra letos. V poštev pridejo kakršna koli vprašanja jezikovne klasifikacije, zlasti pa teme iz kvantitativne lingvistike in jezikovne statistike. Več informacij pri organizatorju Petru Grzybeku (peter.grzybek@uni-graz.at) — ***miran***, 24. oktober 2005

Ptički

Dragi Miran, veseli me, da je moje pismo o izboru dela za letošnje Cankarjevo priznanje le "dvignilo nekaj prahu" in vzpodbudilo nekaj reakcij, nekaterih akademsko oddaljenih od šolskega vsakdana, drugih spet bolj realnih. Nikakor pa ni bil namen mojega pisanja dvomiti o tem, ali naj otroci berejo klasike ali ne. Seveda jih morajo brati in vedno jih bodo brali, tudi slovenske, pa naj bodo obvezno ali ljubiteljsko branje! Zanimivo je, kam vse lahko pripelje takšna razprava, celo do nekakšnih občutkov ogroženosti slovenske kulturne dediščine. To prav gotovo ni bilo sporočilo mojega pisma. Vprašanje je čisto preprosto – kako narediti pouk slovenščine zanimivejši, kako današnjim otrokom približati klasično slovensko književnost ter kako v novih selektivnih pogojih privabiti več mladine k Cankarjevemu tekmovanju? Ljudje smo pač različni in imamo različne okuse, o katerih ne kaže razpravljati. Otroci so zelo trpežni in zaradi *Ptičkov* niso padli prav v nobeno travmo. Tudi brez poznavanja omenjene knjige so veseli, vedoželjni otroci, ki trenutno pri slovenščini z navdušenjem odkrivajo Cankarjeve črtice. Kar samo potrjuje dejstvo, da je potrebno posamezno knjigo izbrati ob primernem starostnem obdobju in jo predstaviti na primeren način, kar pa v današnji "zbirokratizirani" šoli, žal, pogosto ni mogoče. — ***Branka Ramšak*** (branka.ramsak@guest.arnes.si), 21. september 2005

Dragi slovlitovci! Veseli sva prispevka, ki ga je napisala **Jožica [Škofic]**. Končno en konkreten prispevek, mnenje, ki je empirično dokazano in s katerim se zelo strinjava. Točno se ve, da Milčinski nekaj pomeni in da je tema še kako aktualna. Z veseljem se bova skupaj z otroki lotili branja knjige in si obetamo sadove (pa čeprav ne v točkah). Pa še to: na forumu je bilo mogoče prebrati, da današnji otroci ne bežijo od doma. Lepo bi bilo, če res ne bi. — sosedi iz Lipniške OŠ, ***Breda*** in ***Katarina*** (katarina.rozman@siol.net), 23. sept. 2005

Še enkrat spoštovani! Veseli me, da ima danes med slovlitovci še kdo smisel za humor!!!! In da zna pravilno vrednotiti slovensko mladino, ki se je ne da KAR TAKO travmatizirati! Mi smo pač "ta stara garda" štiridesetletnikov. Vse dobro v nadaljevanju debate o kiber-futurizmu, ki ga mi nismo več zmožni razumeti. Starost ... — ***Tatjana Rojc*** (tatluc@alice.it), ki se zavzema za strumno obrambo naše kulturne dediščine na zapadni meji ..., 22. sept. 2005

Spoštovani! Povsem se strinjam s pismom ge. Blazinšek, posebej pomenljive so njene besede, da današnja mladina še ni izkusila kmečkega žvljenja. Da pa ameriški otroci rišejo lila krave, mi ni simpatično. Priznati moram, da me je kar vznemirila tudi oddaja Jamieja Oliverja, v kateri je dokazal, da angleški otroci ne ločijo čebule od krompirja, špinače od solate, pora od stročjega fižola. Bojim se, da se kaj takega ne primeri tudi mojemu otroku, zato menim, da je treba ukrepati. Ker raziskave kažejo, da so mladim blizu mediji, predlagam, da to izkoristimo tudi v vzgojno-izobraževalnem smislu. Prav z olajšanjem sem včeraj, 22. 9. 2005, prebrala novico Slovenske tiskovne agencije, da Govedorejsko poslovno združenje meni, da so na RTV Slovenija demokratične spremembe, s katerimi bi problematiko kmetijstva in podeželja bolj približali prebivalstvu, potrebne. Mislim, da se nam zato obetajo boljši časi in da naši otroci ne bodo risali lila krav in bodo poučeni o različnih vrstah zelenjave. Tudi humanistiki bo zato bolje. — ***Marija Novak*** (marija-novak@hotmail.com), 23. sept. 2005

Živjo! Lepo, da se ga Marija Novak veseli novega govedorejskopoljedelskega sporeda RTV, ki bo prišel z demokratičnimi spremembami in odplavil nevarnost, da bi tudi naši otroci zamenjevali čebulo in krompir. Ker bo z njim zagotovljen še napredek čebulnokrompirjeve humanistike, predlagam raziskavo v letu 2010, priglasi jo naj kakšen nadebudni humanist jezikoslovec: 'Vpliv demokratičnih sprememb RTV in kmetijskih oddaj na besednjak 10letnikov'. Državna podpora zagotovljena. 'Če že tonemo, potonimo s plapolajočimi zastavami,' je bil slogan na RŠ, v pradavnini seveda. — ***alenka*** (alenka.hladnik@guest.arnes.si), 24. september 2005

Cankarjevo tekmovanje

Mentorjem osnovnih in srednjih šol

Vabimo vas, da se udeležite že tradicionalnega Seminarja za TCP, ki bo tudi letos potekal v Kulturnem domu Ivana Cankarja na Vrhniki (Tržaška 25), in sicer v treh izvedbah: 24. in 25. novembra ter 2. decembra. Pri organizaciji letošnjega seminarja smo upoštevali vaše želje, zato bo letos seminar potekal na delavnik, in ne v soboto, samo en dan, in ne dva, kot je bilo to v preteklih letih. Zaradi intenzivnejšega programa smo poskrbeli tudi za topel obrok, ki je vključen v ceno kotizacije. Ta za letošnji seminar znaša za člane SDS 18.000 SIT, za nečlane pa 23.000 SIT. Zaradi velikega povpraševanja so za prvo stopnjo torej na voljo trije datumi. Potem ko se boste prijavili, vam bomo poslali program in vas obvestili o tem, na kateri datum smo vas uvrstili. 2., 3. in 4. stopnja bodo potekale 25. novembra. Zbrali se bomo ob deveti uri, uradni začetek seminarja pa bo ob 9.30. Seminar se bo predvidoma zaključil ob 19. uri. Prijavite se lahko po pošti (Slavistično društvo Slovenije, Aškerčeva 2, Ljubljana), če pa je le mogoče, pa na naslov marjana_lavric@hotmail.com. Za vse dodatne informacije se obrnete name (mobi: 041 236 912) ali na blagajničarko Slavističnega društva Slovenije.

Prijavnica in podatki za izdajo računa. Z izdajo računa v skladu s 34. in 35. členom Zakona o davku na dodano vrednost in 63. členom pravilnika potrebujemo vaše podatke: Firma po registraciji oz. skrajšano ime po registraciji, ulica, hišna številka, poštna številka, kraj, telefon, identifikacijska številka, davčna številka, zavezanec za DDV: DA/NE, ime in priimek udeležen-ke/-ca (udeležencev), način plačila, plačilni nalog št., datum. Informacije: **Marija Kraner**, blagajničarka SDS (Tiha ulica 11, 2000 Maribor, 02 47 11 172; 041 34 00 43, marija.kraner@volja.net). Prijavnico dobite tudi na spletni strani Slavističnega društva Slovenije http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnicaCT.doc — ***Marjana Lavrič***, tajnica Slavističnega društva Slovenije, 20. okt. 2005

Štipendije, delovna mesta

K sodelovanju vabimo diplomirane sloveniste in profesorje slovenščine in tudi absolvente in študente četrtega letnika, ki želijo sodelovati pri nastanku dvojezičnega slovarja. Kandidati morajo biti natančni in preudarni, z odličnim strokovnim znanjem iz slovenskega jezika ter dobrim znanjem še vsaj enega tujega jezika (po možnosti nemščine). Zaželeno je poznavanje zgradbe dvojezičnih slovarjev ter morebitne izkušnje na tem področju. Vse zainteresirane prosimo, da nam pošljete prošnje s kratkim življenjepisom, s pripisom: SLOVAR. Prošnje pošljite najkasneje do 30. oktobra 2005. Izbrani kandidati bodo po zaključku zbiranja prijav prejeli poskusni test po elektronski pošti, na osnovi katerega bomo naredili končni izbor. Vse dodatne informacije dobite na elektronskem naslovu (aleksandra@rokus.com) ali na telefonski številki (01) 513 46 16. — ***Aleksandra Maček***, 20. okt. 2005

Objave

Letošnja tematska številka revije *Jezik in slovstvo* (50/3–4, maj– avg. 2005), ki nosi naslov Sodobnejša slovenska literarna zgod(b)ovina, na 140 straneh prinaša osem razprav, tri literarnovedne eseje, eno oceno in dve poročili. Po uvodnih besedah **Silvije Borovnik**, urednice tematske številke, je namen pravkar izdane dvojne številke prikazati del slovenske 'zgodbe o literaturi in njeni zgodovini'. Vanjo so tako uvrščene raziskave s področja sodobne slovenske proze, poezije in dramatike, pa tudi literarne teorije in mladinske književnosti, čemur se pridružuje še tema feminističnih raziskav v literarni znanosti, privlačno berljiva novost pa je tudi rubrika za literarnovedni esej.

Alojzija Zupan Sosič analizira homoerotične motive in teme v sodobnem slovenskem romanu, pri čemer ugotavlja, da se podoba homoseksualnosti v slovenskem romanu počasi prebija proti normalizaciji. Razprava **Alenke Žbogar** prinaša podroben vsebinski in kvantitativni pregled slovenske kratke proze zadnjih dvajsetih let 20. stoletja, ki mdr. pokaže, da v 80-ih letih prevladujejo kratke zgodbe, v 90-ih pa novele. **Dragica Haramija** pregledno obravnava sodobno slovensko mladinsko prozo oz. njene najpogostejše vrste: med kratkoproznimi vrstami je to sodobna umetna pravljica, med dolgoproznimi pa mladinski roman. Članek **Helge Glušič** predstavlja literarni opus koroškega pesnika in pisatelja Valentina Polanška. **Mateja Pezdirc Bartol** analizira deset komedij Toneta Partljiča in sedem komedij Vinka Möderndorferja. Raziskuje podobnosti in razlike med motivi in temami obravnavanih komedij, vlogo družbene angažiranosti in erotičnih elementov v obravnavanih komedijah ter naravo njihovih komičnih učinkov. Članek **Silvije Borovnik** prinaša obravnavo značilnosti dramskega opusa Rudija Šeliga. Razlaganje Šeligovega dramskega opusa izpeljuje iz avtorjeve pripadnosti t. i. magijskemu gledališču, ki je v ospredje postavljalo like magijsko-mitske kulture, kot temeljno značilnost Šeligovih dram pa avtorica izpostavlja tudi posebno pozornost ženskim likom, ki ostajajo prevarani za svoja hrepenenja. Razprava **Jožice Čeh** je teoretične narave: avtorica opisuje in medsebojno primerja različne poglede na metaforo, kot jih prinašajo substitucijska, primerjalna, interakcijska in kognitivna teorija metafore. Članek **Katje Mihurko Poniž** prinaša pregled razvoja in aktualnega položaja feministične literarne vede na Slovenskem; avtorica zaključuje s pozitivno mislijo, da so v slovenskem prostoru realne možnosti za izvedbo simpozija na katero izmed tem feministične literarne vede.

Rubrika Literarnovedni eseji vsebuje prispevke treh avtorjev: **Borisa Paternuja**, ki na podlagi nekaterih nasprotnih literarnovednih konceptov razmišlja o treh glavnih problemskih mestih sodobne literarne zgodovine; **Darje Pavlič**, ki piše o vplivih globalizacije na slovensko poezijo, zlasti na njeno tematiko in na položaj lirskega subjekta; ter **Denisa Poniža**, ki v polemično obarvanem eseju razmišlja o položaju slovenske literarne vede, težavah z njenim prevrednotenjem, njenim zgodovinskim spominom in odnosom do preteklosti nasploh.

V zadnjem delu revije, tj. v rubriki Ocene in poročila, **Alenka Žbogar** piše o monografiji *Poglavja iz didaktike književnosti* Bože Krakar Vogel, medtem ko **Matjaž Ambrožič** poroča o fragmentu najstarejše ohranjene Prešernove pesmi, ki je v zapisu Toma Zupana ohranjena v njegovi rokopisni zapuščini, objavljena pa je bila zgolj v eni izmed Slodnjakovih izdaj Prešernovih *Poezij*. **Janez Dolenc** predstavlja življenje in delo Gregorja Kreka – utemeljitelja slavistike v Gradcu –, obenem pa napoveduje prireditve, ki se bodo jeseni zvrstile ob letošnji stoti obletnici Krekove smrti. Revijo sklepa rubrika V branje vam priporočamo s predstavitvijo številnih svežih literarnovednih monografij. JiS v spletni obliki je doma na http://www.jezikinslovstvo.com. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik *Jezika in slovstva* (matjaz.zaplotnik@siol.net), 23. sept. 2005

Marija Vačun Kolar, *Mladi bralec: Rast osnovnošolskega bralca v stiku z umetnostnim besedilom*. Slovenj Gradec: Cedronis, 2005. 213 str. Spremna beseda **Matjaž Kmecl** in **Meta Grosman**.

László Gajárszki (laszlo.gajarszki@maxmagyar.hu) mi sporoča, da je prevedel Slovenščino za popotnike (avtorja **Miran Hladnik** in **Toussaint Hočevar**, avtorja elektronske izdaje še **Aljoša Ocepek** in **Zoran Triglav**)

v madžarščino in jo skupaj s 1800 ozvočenimi frazami postavil na http://slovenija.gaja.hu/info/language/index.html; načrtuje tudi knjižno izdajo. Oni teden pa je **Janez Gradišnik** 1800 slovenskim frazam dodal še enako število angleških ustreznic in tako avdio CD te knjige napravil dostopen tudi tistim, ki se slovenščine učijo med vožnjo v avtu. Glasove za angleški del so posodili **Don** in **Dawn Reindl, Lea** in **Marc Greenberg** ter **Tim Pogačar**. — ***miran***, 29. sept. 2005

Pri tržaški Mladiki, goriški Mohorjevi in videmskem Slavističnem društvu je izšel *Rebulov zbornik*, ki ga je uredila **Lojzka Bratuž**. Posvečen je avtorjevi 80-letnici, opremljen je s fotografijami iz njegovega življenja, članke pa so prispevali **Lojzka Bratuž**, **Helga Glušič, Marija Pirjevec, Kajetan Gantar, Jadranka Cergol, Igor Škamperle, Jože Horvat, Nada Đukić, Majda Artač Sturman, Diomira Fabjan Bajc** in **Martina Ožbot**. 140 str. + priloge.

Avtor *Slovenskega romana dvajsetega stoletja* (Murska Sobota: Franc-Franc, Ljubljana: SAZU in ZIFF, 2005, 383 str.) **Franc Zadravec** je pravkar dopolnil 80 let. V obsežnem tretjem delu svoje literarnozgodovinske trilogije o slovenskem romanu obravnava ljubezensko, duhovno, socialno in vojno tematiko, razpravlja o formi romana, uporabi narečja in fantastike v njem, o njegovi časovnostilni klasifikaciji, pokrajinski določenosti in žanrih. Obravnavani so avtorji Ivan Cankar, Berta Bojetu, Bogdan Novak, Marij Čuk, Brina Švigelj-Merat, Dušan Merc, Feri Lainšček, Florjan Lipuš in še trikrat toliko drugih. — ***miran***

Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies 5 (2005). Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC in Lawrence, ZDA: Hall Center for the Humanities. 188 str. ISSN 1408-2616. Junija 2005 je izšla 5. številka te revije, tokrat s prispevki s področij aspektologije, etimologije, fonetike, retorike, didaktike, leksikografije in dialektologije. **Stephen M. Dickey** (University of Kansas) v prispevku "S-/Z- in gramatikalizacija glagolskega vida v slovanščini" obravnava nastanek predpone s-/z- kot posledico sovpada predpon *s6- in *j6z- po izgubi polglasnikov. Avtor zagovarja stališče, da se je predpona s-/z- gramatikalizirala kot préverbe vide, pri čemer je v leksikalnih vrstah, v katerih s-/z- nastopa kot préverbe vide, prišlo do delitve s preubeseditvijo. Vzporedni postopek s predpono po- v vzhodnih jezikih naj bi igral pomembno vlogo pri razvoju pomena vzhodnega dovršnika v kategorijo časovne določnosti in ustvaril sodobni sistem vidske rabe v teh jezikih. **Helena Jazbec** (ISJFR ZRC SAZU) v članku "Slovensko štépselj in štófeljc" razlaga izvor taistih besed. Sln. štépselj -na 'majhen, debelušen človek' je izposojeno iz bav. n. Stepsl -s m. 1. 'zamašek', 2. ekspr. 'majhen, debelušen človek'. Poleg bav. n. Stepsl sta bila iz nemščine v slovenščino izposojena še naslednja sinonimna izglagolska samostalnika: izvorno nizkonemško, danes pretežno bavarsko Stoppel -s m. 1. 'zamašek', 2. ekspr. 'majhen človek' in mogoče tudi nvn. Stöpfel -s m. 1. 'zamašek', 2. ekspr. 'majhen, debelušen človek'. **Jerica Snoj** (ISJFR ZRC SAZU) v prispevku "Kategorialne pomenske lastnosti in tipologiziranje slovarske večpomenskosti" obravanava kategorialni pomen, ki je prepoznan kot obvezna sestavina slovarskega pomena in se uresničuje preko kategorialnih pomenskih lastnosti oz. kategorialnih pomenskih sestavin. **Marjeta Vrbinc** (FF, Ljubljana) v "Križi in težave rojenih govorcev slovenščine s kolokacijami v angleščini" najprej obravnava kolokacije v angleščini in razvrstitev kolokacij glede na zgradbo. Nato se osredotoči na protistavne probleme, na katere naletijo rojeni govorci slovenščine pri enkodiranju. Poudarek je na študiji, ki jo je izvedla, da bi ugotovila, kakšne napake se pojavljajo na področju kolokacij, kadar rojeni govorci slovenščine prevajajo iz slovenščine v angleščino. **Marko Snoj** (ISJFR ZRC SAZU) v "O prevzetih besedah, tujkah in izposojenkah" obravnava vprašanje nadaljnje delitve slovenskih besed tujega izvora. Avtor soglaša z Breznikom, ki prevzete besede deli na izposojenke in tujke. **Peter Jurgec** (ISJFR ZRC SAZU) v prispevku "Začetne opombe k laringalizaciji v slovenščini" predstavlja začetno fazo raziskave nemodalne fonacije v slovenščini s poudarkom na hripavemu glasu. Izhodišče je splošno fonetično; povzete so ugotovitve artikulacijske in akustične fonetike v zvezi s fonacijskimi možnostmi v jezikih sveta, ki so navedeni povzemalno. **Tatjana Marvin** (FF, Ljubljana) ocenjuje posebno številko *Sprachtypologie und Universalienforschung*, posvečeno slovenščini, ki jo je Berlinska založba Akademie izdala l. 2003 vzporedno z Mednarodnim slavističnim kongresom v Ljubljani. Na koncu pa še **Tom Priestly** (Alberta, Kanada) korigira Gumperzove podatke iz sociolingvističnih raziskav v Ziljski Bistrici. Povzetki so na voljo na http://www.ku.edu/~slavic/sj-sls/synopses05.pdf. — ***Marc L. Greenberg*** (mlg@ku.edu), 18. okt. 2005

Na moji mizi sta se znašli dve lepi knjigi. Če nihče ne pride ponju, si ju nameravam prisvojiti (no ja, nesti v oddelčno knjižnico), namesto plačila pa razbobnam njuno eksistenco po Slovlitu: **Martina Ožbot** in **Matej Hriberšek** (ur.), *Nesem te v zibel drugega jezika: Zbornik ob petdesetletnici Društva*, Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 2003; *Prevajanje besedil iz obdobja romantike* (ur. **Martina Ožbot**), Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 2004 (29. prevajalski zbornik: Obdobni pristop, 3). — ***miran***, 18. okt. 2005

Dober dan, Miran, predlagam, da ju odneses v knjiznico – in bosta tako v korist mnogim. Mene bi druga malce zanimala, ker me je spomnila na case, ko sem se veliko prevajal. A tega skoraj ne pocnem vec. In tako branje, ce

bi si ga privoscil, bi me zgolj opozorilo, koliko napak sem pri tem pocetju naredil. — ***Igor Kramberger*** (k@aufbix.org), 19. okt. 2005

Bili so tudi drugi interesenti za knjigi. Lastnica knjig se je medtem po zaslugi obvestila v Slovlitu že oglasila in jo ima gotovo že v rokah. — ***miran***

Lendavski odmevi

Na slovenski slavistični kongres v Lendavi 6.–8. oktobra se je prijavilo okrog 126 ljudi, skupaj z nastopajočimi, gosti in tistimi, ki so predstavljali svoje knjige, pa jih je bilo preko 200. Od častnih članov Slavističnega društva so prišli na kongres v Lendavo akademiki **Anton Vratuša, Franc Zadravec, Zinka Zorko**, pisateljica **Karolina Kolmanič** in **Breda Pogorelec**. Opravičili so se in udeležence prijazno pozdravljajo pa častni člani **Marko Kranjec, Alenka Glazer, Božena Orožen, France Bernik, Silvo Fatur, Rozka Štefan, Joža Mahnič, Berta Golob, Mira Medved, Helga Glušič, Janez Rotar, Mirko Križman, Alenka Kozinc, Boris Paternu, Marija Pirjevec, Martin Silvester, Janez Dolenc, Lojzka Bratuž, Aleksander Skaza**. Za vabilo so se zahvalili tudi iz kabineta ministra Jureta Zupana, državne sekretarke Alenke Šverc in državni sekretar z Ministrstva za kulturo Jože Horvat. O Šiftarjevi fondaciji v Petanjcih so na znanstvenem ministrstvu zapisali, da skrbi za varstvo "kulturne in naravne dediščine, [...] utrjevanje in razvijanje sodelovanja med narodi, [...] vzpodbujanje aktivnosti s področja varstva okolja". Akademik prof. dr. Anton Vratuša je tam pripravljen sprejeti 10–20 udeležencev slavističnega kongresa ali drugih zainteresiranih, kratko predstaviti njen program in nas skromno pogostiti. Ker je sobota že rezervirana za dve dolgo načrtovani ekskurziji, je ta kulturni dodatek uresničljiv le za posamezne obiskovalce ekskurzije po Kranjčevih krajih, ki bi po kosilu pri Ciganih lahko sedli v avtomobile in se zapeljali v Petanjce. Prosim, če se mi nemudoma oglasite vsi, ki bi se hoteli pridružiti. [Zaradi nasičenosti simpozijskega programa smo morali to vabljivo ponudbo žal izpustiti – ***miran***.]

Nekaj zavzetih študentov je izrazilo željo, da bi pripotovali na kongres v Lendavo. Res smo bili prireditelji nerodni, ker nismo študentske udeležbe sami spodbudili in organizirali. Naj bo to šola za organizacijo prihodnjega kongresa.

Na začetku slovenskega slavističnega kongresa v Lendavi smo podelili nagrade Slavističnega društva Slovenije. Letos jih bo spet pet, tako kot lani. Utemeljitve so bile tako obsežne in tehtne, da ne bi bilo pravično izbirati med njimi. Plakete je oblikoval Lucijan Bratuš. ***Irena Novak-Popov*** je utemeljila nagrado za uspešen diplomski študij **Vladki Tucovič** s Filozofske fakultete v Ljubljani. ***Blanka Bošnjak*** je utemeljila nagrado za uspešen magistrski študij **Branki Vičar** s Pedagoške fakultete v Mariboru. ***Boža Krakar-Vogel*** je utemeljila nagrado za uspešen doktorski študij **Katji Podbevšek** z Akademije za gledališče, radio, film in televizijo. ***Fabio Ivančič*** je utemeljil nagrado za dolgoletno skrb za strokovni jezik **Mojci Luštrek** z Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. ***Štefan Kardoš*** je utemeljil nagrado za pomembne dosežke pri raziskovanju in v publicistiki **Franciju Justu** s Srednje poklicne in tehniške šole v Murski Soboti. Utemeljitve letošnjih nagrad Slavističnega društva Slovenije si je mogoče prebrati na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/utemeljitve.doc. — ***miran***

O zborovanju slavistov v Lendavi v začetku oktobra so pisali v goriškem *Novem glasu* (vr.t. = najbrž **Vera Tuta**; časopis je prijazno poslala **Lojzka Bratuž**) 13. okt., str. 13, in istega dne tudi v *Delu* (str. 9). Pod naslovom Na Madžarskem v Lendavi, skratka v Porabju, ki ga je vzel iz članka **Štefana Kardoša** v časopisu *Porabje*, je **Peter Kolšek** simpatično poročal o slavističnem kongresu. Zraven so v skrajšani obliki objavili obe izjavi Slavističnega društva: protest zoper skrunitev spomenika Ivana Trinka Zamejskega in o muzeju slovenskega jezika in literature. Peter Kolšek je tudi avtor intervjuja s častnim članom društva **Francem Zadravcem**, ki je konec septembra dopolnil 80 let (*Delo* 19. okt. 2005); čilemu jubilantu smo čestitali že na kongresu v Lendavi.

Skrunitev nagrobnika Ivana Trinka Zamejskega

Kam se, kam drvite,
vzburjeni narodi!
Ta vas pot prekleta
v temno brezno vodi.

Brat daj roko bratu,
sosed pa sosedu;
delajta vzajemno,
a po starem redu.

Vse zaman, ah Bože!
Moj je glas v puščavi,
zemlja pa domovje
temi in zmešnjavi! (Ivan Trinko – Zamejski)

Konec julija letošnjega leta nas je neprijetno presenetila oskrunitev nagrobnega spomenika pesnika Ivana Trinka – Zamejskega, ki so ga neznani storilci popisali s fašističnimi in nacističnimi simboli.

Dejanje je toliko bolj nerazumljivo, ker Ivan Trinko, slovenski zamejski duhovnik, vsestranski kulturni ustvarjalec in narodni buditelj, ne svojega pesništva ne narodnega ozaveščanja ni gradil na nasprotjih in konfrontacijah z drugimi narodi, temveč na spoštovanju jezikovno-kulturnega bogastva, ki mu ga je prinašalo sotočje treh jezikov – slovenskega, italijanskega in furlanskega. Prav v spoštovanju raznolikosti sosednjih kultur se je njegova domoljubna poezija, čeprav odmaknjena na skrajni zahodni rob slovenskega jezika, navezala na osrednjo pesem slovenske domoljubne poezije – Zdravljico Franceta Prešerna. Tudi Trinko postavlja v ospredje svetovljansko idejo sožitja med narodi kot edino možno pot za ohranitev in rast slovenskega jezika. Do tega spoznanja sta ga, tako kot najbrž tudi Prešerna, pripeljali težka usoda slovenščine, ki je bila kot jezik z nizkim družbeno-političnim statusom odrinjena iz javnosti, in zavest, da so njegova najgloblja videnja, spoznanja in doživetja kljub dobremu znanju večinskega tujega jezika ubesedljiva le v materinščini.

Končno spoznanje Trinkove domoljubne poezije je bilo tako svetovnonazorsko odprta drža, ki je v ogroženosti enega jezika prepoznala grožnjo vsem jezikom, v ogroženosti sosednjega jezika ogroženost svojega, v ogroženosti lastne materinščine pa ogroženost pravice vsakega posameznika, da se izraža v jeziku, ki mu je najbližji. Le tako si je mogoče razložiti, kako lahko tako Prešeren kot Trinko, kljub oz. prav zaradi težkega položaja lastne besede, sporočata »Žive naj vsi narodi« oz. »Brat daj roko bratu / sosed pa sosedu«. Kot poudarja Andrej Budal, se je že v mladem »Trinku utrdila zavest, da mora prav tu, na meji med latinstvom in slovanstvom, služiti obema, posredovati med obema, blažiti nasprotja med obema in se udejstvovati pri obeh.« Bil je »ljubosumen čuvar zapadne jezikovne meje Slovencev, vnet zagovornik prijateljskega sožitja med Latinci in Slovani in še bolj vnet nasprotnik vsakega narodnega nasilja.«

Prenaglili bi se torej, ko bi menili, da je bila na Trinkovem grobu izrečena grožnja slovenski besedi. Trinko je, temelječ na tradiciji slovenskega domoljubnega pesništva, dokazal, da grožnje slovenske besede ne utišajo, temveč spodbudijo k širjenju ideje sosedskega sožitja. In prav to je bilo napadeno – tromostovje furlanskega, slovenskega in italijanskega jezika, ki so ga gradili tako Trinko kot njegovi italijanski in furlanski somišljeniki. Motiv napadalcev tako ne moremo zožiti zgolj na nestrpnost do simbola zavednega zamejskega Slovenca ali slovenske besede, pa čeprav se znaki nestrpnosti do slovenske besede v zamejstvu pojavljajo vse pogosteje: oskrunitev Trinkovega groba lahko razumemo predvsem kot napad na njegovo idejo večjezičnih in medkulturnih mostov, brez katerih si danes ne moremo predstavljati nadaljnji razvoj evropskih povezav. Napadena je bila pravica posameznika do izražanja v materinščini.

Slovenisti zato pozivamo odgovorne, da z odločnejšim ukrepanjem zagotovijo uveljavitev tistih zakonskih pravic, ki ščitijo ohranitev slovenske besede v zamejstvu, in z ustrezno podporo omogočijo slovenskim kulturnim institucijam neobremenjeno uresničevati zastavljene cilje. Kajti če sta Prešeren in Trinko v ogroženosti svoje materinščine zaznala ogroženost univerzalne pravice do izražanje v lastnem jeziku, potem se moramo tudi mi nehati spraševati, kdo in kaj je ogroženo, ko so ogroženi naši zamejci. — ***Klemen Lah***, 27. sept. 2005

Muzej slovenskega jezika in literature

V Zvezi slavističnih društev Slovenije smo že v sedemdesetih letih poskušali odgovoriti na vprašanje, kako na sodoben način in kar najbolj nazorno predstaviti dediščino slovenske besedne ustvarjalnosti in jezika širši javnosti v posebni dejavnosti, ki bi bila združena pod okriljem posebne ustanove, ki jo v tej pobudi imenujemo z delovnim naslovom *Muzej slovenskega jezika in književnosti.* S to izjavo nekdanjo zamisel oživljamo in predlagamo ustanovitev nove muzejske ustanove z nalogo, sistematično zbirati gradivo o okoliščinah rabe slovenskega jezika in besedne ustvarjalnosti, povezovati podobne spominske ustanove v skupnem poslanstvu, zbrano gradivo ustrezno in s sodobnimi sredstvi dokumentirati in preučevati ter posredovati domači in tuji javnosti. Vsa dejavnost Muzeja bo namenjena tako slovenskemu samospoznavanju kakor utrjevanju slovenske identitete, pri tem je treba poudariti, da jo je mogoče uspešno zastaviti šele v današnjih zgodovinskih razmerah samostojne slovenske državnosti. Sodobne tehnologije zbiranja, povezovanja in predvsem multimedijske prezentacije razen tega bodo omogočale in pospeševale stalen, živ stik z javnostjo, ki ji bo opisana muzejska informacija namenjena.

Zavedamo se, da je projekt vzpostavitve in razvitja take dejavnosti zahtevna naloga, ki jo bo treba udejanjati le postopoma in z velikim vložkom znanja in osebne zavzetosti vseh, ki se bodo namenili zamisel uresničiti. Slovenistična stroka, ki projekt predlaga, bo morala zagotoviti strokovne kadre in oblikovati prvo zasnovo programa nove dejavnosti, od pristojnih oblasti v šolstvu, znanosti in kulturi pa pričakujemo podporo glede materialnih osnov za delovanje.

Muzej slovenskega jezika in literature ne bo slovenska posebnost, podobne ustanove imajo tudi drugod, na primer pri Ircih, znamenit je češki spomenik besednega ustvarjanja na Strahovu v Pragi. Pri nas zbirajo in hranijo gradivo besednega ustvarjanja različne ustanove, med njimi so na prvem mestu Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, Arhiv Republike Slovenije, Narodni muzej, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Univerzitetna knjižnica v Mariboru, Pokrajinski arhiv v Mariboru ter številne pokrajinske študijske knjižnice. V teh ustanovah je gradivo tudi dostopno raziskovalcem. Na pesnike in pisatelje in druge javne delavce spominjajo tudi muzejske predstavitve rojstnih hiš ali spominskih sob. Novi muzej slovenskega jezika in besedne ustvarjalnosti ne bo prevzemal dosedanje dejavnosti od katere koli ustanove, njegova naloga bo v prvi vrsti v povezovanju te dejavnosti z dokumentacijo in zbiranjem drugega gradiva s področja slovenskega jezika in besedne ustvarjalnosti ter v stalnih in občasnih tematskih predstavitvah tega gradiva. Muzej se bo v mreži muzejske dejavnosti povezoval zlasti z drugimi muzeji, ki hranijo in predstavljajo človekovo ustvarjalnost.

Nedavno dogajanje v zvezi z materialno zapuščino velikega pesnika slovenske moderne Otona Župančiča, ki je obstala v skladišču pomembnega muzeja v slovenski prestolnici, je idejo o samostojnem jezikovnem in literarnem muzeju na novo aktualiziralo. Za ta namen bo potrebno v okviru slovenističnih ved na novo postaviti posebno muzejsko dejavnost in jo razviti za pojasnjevanje pomena besedne ustvarjalnosti za obstoj in življenje naše narodne skupnosti in njenega prispevka v svetovno kulturno zakladnico.

Pri Zvezi slavističnih društev Slovenije bomo oblikovali delovno skupino z nalogo, poskrbeti za začetek prizadevanj za uresničenje opisane zamisli. — ***Breda Pogorelec***, 2. okt. 2005 (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/izjava05.doc)

Jedilnik skupne večerje. 1: nadevan perutninski zvitek, krompirjeva smetanova juha, bržola Eszterházy, ocvrta puranja rulada, skutini štruklji, pražen krompir, sestavljena solata, omleta presenečenja. Jedilnik 2: nadevan paradižnik s skutinim nadevom, zelenjavna juha, seitan v čebulni omaki, špinačni tortelini, sestavljena solata, omleta presenečenja. Vsak dobi še "perec" in četrt litra pijače.

Slike z lendavskega kongresa si oglejte na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri44/index.html in preko povezave na začetni strani prekmurskega slavističnega društva (http://www2.arnes.si/~ssmsle8/Tretja%20stran/slike%20z%20zborovanja%20in%20stran/slike_zborovanje.html). Živahne debate in prijetne družabnosti dokumentirata tudi dva kratka filmska kadra na koncu.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/vratusa.doc — govor akademika **Antona Vratuše** na otvoritvi lendavskega kongresa 7. 10. 2005.

Na slavističnem popotovanju po slovenskem Porabju, ki je potekalo v okviru lendavskega kongresa 6.–8. oktobra, je **Francek Mukič** v imenu Zveze Slovencev na Madžarskem podaril Slavističnemu društvu Slovenije naslednje knjige: Francek Mukič, **Marija Kozar**, *Spoznavanje slovenstva, učbenik za 1.–4. razred osnovne šole*, Francek Mukič, Marija Kozar, *Spoznavanje slovenstva, učbenik za spoznavanje slovenstva za 7.–10. razred*, Francek Mukič, Marija Kozar, *Spoznavanje slovenstva, berilo za spoznavanje slovenstva za 7.–10. razred*, *Etnologija Slovencev na Madžarskem 1*, 1997, *2*, 1999, *3*, 2001, *4*, 2003, Dušan in Francek Mukič, *Fučkaj, fučkaj, fanticek moj, sto porabskih*, 1–2, Francek Mukič, *Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar*, Marija Kozar, *Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem*, Francek Mukič, *Madžarsko-slovenski frazeološki slovar*, Francek Mukič, *Slovenska slovnica*. Za ta dragoceni književni dar pa tudi bogate vtise iz slovenskega Porabja se našim rojakom najlepše zahvaljujemo. — ***Marjana Lavrič*** (marjana_lavric@hotmail.com), 14. oktober 2005

Spletke

Http://www.ceeol.com – novosti v Srednjeevropski omrežni knjižnici: 200 celotnih humanističnih in družboslovnih revij s tega prostora.

Miran, na slovlitu sem našla tvoje sporočilo o VS on line knjižnici. Zdi se mi zelo zanimiva, čeprav vsaj za nekatere države in njihove produkte, knjige, članke, predvsem pa revije zelo neažurna. Vendar Slovenije noter

ni. Vsaj osrednji slavistični reviji SR in JIS bi tam noter morali biti, da o drugih ne govorim. — ***Anka*** (Anka.Sollner@ff.uni-lj.si), 12. okt. 2005

V minulem tednu so na strežniku Filozofske fakultete izvedli kup posodobitev in novih nastavitev. Rezultat tega so spremenjeni URL naslovi spletnih strani Oddelka za slovenistiko (http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/default.htm), ki jih navajam spodaj. Podobna sprememba je doletela tudi strani ostalih oddelkov FF, ki domujejo na strežniku FF (tj. se niso 'osamosvojili' od fakultete), Knjigarne FF (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/knjigarna/default.asp), OHK knjižnice (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/ohk/Predstavitev_OHK.htm), oddelčnih knjižnic FF (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/ohk/Oddelcne_knjiznice/Oddelki.htm), strani z urniki za tekoče študijsko leto (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/vis/urnik/default.htm) ipd. Nekaj pomembnejših strani Oddelka za slovenistiko: http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/default.htm (oddelčna glavna stran) http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/obvestila.asp (obvestila študentom) http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/mednarodno.asp (obvestila o oddelčnem mednarodnem sodelovanju, za katera skrbi **Alenka Žbogar**) http://www.centerslo.net/slvnforum/forums.asp oz. http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/forum (oddelčni študentski forum) ... Podobna sprememba je tudi pri ostalih podstraneh – povsod se je v URL-naslov 'vrinila' beseda 'oddelki/'. Verjetno pa bodo številne spletne povezave še dolgo časa kazale na stare URL-je, zato je toliko bolj pomembno, da se oborožite s poznavanjem spremenjenih naslovov. [Fakultetni računalničarji so medtem poskrbeli avtomatsko preusmerjanje na nove URL-je, op mh.]. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 25. okt. 2005

Http://www.lang.nagoya-u.ac.jp/~matsuoka/Dickens.html – zgledno Dickensovo spletišče.

Http://www.kakanien.ac.at/home – novosti na spletišču Kakanien revisited, ki zbira interdisciplinarne prispevke na temo Srednje in Vzhodne Evrope.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto 2005 (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.tel), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 12. 2005

Letnik 9, št. 59

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika59.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika59.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 640 izvodov.

Ljudje

Umrla je častna članica SDS in prevajalka **Marjeta Vasič**.

Barbara Ivančič Kutin je 20. septembra 2005 zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Kontekst in tekstura folklornih pripovedi na Bovškem*. Mentorica je bila izr. prof. dr. **Marija Stanonik**.

Popravki ali Forma pred vsebino

V tiskani verziji 58. številke *Kronike* je nagajala paginacija; pri njenem popravljanju so iz zadnjih vrstic na strani nerazložljivo izginile nekatere besede. Tehnika nam lajša življenje, obenem pa nam tudi koplje prerani grob.

Seznam slovenističnih in slavističnih diplomantov v zadnji *Kroniki* ni ravno za med uradne dokumente: eden od naštetih je diplomiral že lansko leto, ena pa je diplomirala na anglistiki.

Dragi Miran, ne vem več, če se tikava ali vikava – na vsak način te/Vas moram opozoriti, da nam stalno pišeš iz bodočnosti: zadnja pisma so datirana "17. 12. 2005", to je sicer lep dan, ki ga navaja tvoj računalnik, ampak, kot bi mi rekli v nemščini: *du bist deiner Zeit voraus. Wie weiland Goethe.* S tem komplimentom se poslavljam za danes — ***Heinz iz Gradca*** (heinrich.pfandl@uni-graz.at), 18. nov. 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

Popotovanje Litija–Čatež. V četrtek, 10. novembra. Zbor ob 6.25 zjutraj na ljubljanski železniški postaji. Odhod vlaka ob 6.50. Vlaka nazaj: za neučakane ob 16.30, za večino ob 18.38. Kupite povratne karte (za skupine nad 5 je popust) Lj–Litija + Velika Loka–Lj. (cena ok. 1500 sit). Hodimo ok. 7 ur, Dolenjce lahko počakamo v Litiji (ob 7.15) ali v Šmartnem ob 8.00. Na Čatežu bomo ok. 15.00, tam bomo imeli kosilo na svoje stroške. Oprema: čevlji za 7 ur hoje po gozdu in kolovozih, malica, pijača, denar za kosilo, baterija za pot od Čateža do Velike Loke. V Ljubljano pridemo ok. 19.50 (namreč tisti, ki gredmo na vlak ob pol sedmih). — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 2. nov. 2005

Večina jih res pešači, nekateri pridejo kar z avtom, drugi nekateri s širokokrajnimi klobuki prijezdijo, kolesarske frakcije pa menda še ni bilo. Je interes zanjo v četrtek 10. novembra? Vstati ne bi bilo treba tako zgodaj kot drugim in še malo daljšo pot bi lahko napravili, kot jo sicer prevali slavistična pehota. Javite se, ki bi želeli odpreti novo, kolesarsko poglavje slovenske ekskurzijske literarne zgodovine. — ***miran***, 7. nov. 2005 [Nekaj interesa so pokazali **Miran Štuhec, Blanka Bošnjak, Marko Juvan** in **Katja Škrabec**, pobudnik pa je zatajil.]

Bilo nas je 44 = 40 študentov, 4 učitelji in asistenti. Sonce smo imeli po 11-ti in to ornk sonce. Letos smo se že drugič ustavili v Bajčevi zidanici, kjer sta nam gospod in gospa naredila kuhano vino, kavo in seveda vino, lani je bil še kostanj, letos le za nekatere. **Nuša Dedo Lale** letos za razred ni spekla štrudla, ampak čokoladne kukije (zvedel sem, da se da speči tudi take, da zadenejo (s "travo"?) – ti bodo drugo leto). Zgubili se nismo, zahvaljujoč **Vladki Tucovič**, ki je eno skupino zelo uspešno peljala po eni od bližnjic (da so prehiteli nas, pravoverne). Na Čatež smo malo zamudili, ker smo se na toplem soncu šli ne le *črnega moža*, ampak tudi *trden most*. Tudi na vlak smo pritekli zadnjo minuto. S seboj smo imeli novinarko, ki nas je intervjuvla, tako da bomo nastopili na radiu Soški val (a sem si prav zapomnil?) **Domen Uršič** nam ponuja kolesarski izlet Cerkno–Zakojca–Reka–Trebuša–Slap–Most na Soči–Cerkno. LP (= markacije na Levstikovi poti) — **Aleš Bjelčevič** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 11. nov. 2005

I wish I was there. Pa se nam je rodil šesti otrok, hči Betsabeja. Radio pa je menda Alpski val, ka-li? Šalom — **Miha Rus** (MihaR@iolar.com), 14. nov. 2005

V četrtek, 3. 11. 2005, je Lektorat slovenščine na FF Masarykove univerze v Brnu obiskal slovenski veleposlanik na Češkem Drago Mirošič s svojim namestnikom Vojkom Kuzmo. Po uvodnem srečanju z nekaterimi profesorji na Oddelku za slavistiko je veleposlanik pozdravil in nagovoril študente slovenščine. Ti so srečanje popestrili s svojimi predstavitvami po skupinah. Zvečer istega dne pa je v centru mesta v klubu Leitnerka potekal literarno-glasbeni večer, na katerem sta nastopila slovenska pesnika Klemen Pisk in Andraž Polič. Študenti so predstavili svoje prevode njunih pesmi v češčino. V dveurnem programu je bilo več kot 80 ljudi navdušenih nad predstavljenim. — ***Mateja Medvešek***, lektorica slovenščine (mateja.medvesek@guest.arnes.si), 7. nov. 2005

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU vabi na predavanje Tabuji telesa in tabuji jezika pri Slovanih. Predaval bo prof. dr. **Aleksander D. Duličenko**, Univerza v Tartuju (Estonija), v petek, 11. novembra 2005, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4/II – v ruščini. Prof. dr. Aleksander Dmitrijevič Duličenko od l. 1976 dela na Univerzi v Tartuju v Estoniji, kjer je redni profesor na Katedri za slovansko filologijo in njen predstojnik. Njegova doktorska disertacija *Slavjanskie literaturnye mikrojazyki*, v kateri je utemeljil jezikoslovno kategorijo slovanskih knjižnih

mikrojezikov, je izšla l. 1981 v Tallininu (druga izdaja v dveh knjigah z dodanimi besedili 2003–2004). Bibliografija prof. dr. A. D. Duličenka obsega nad 450 del, med njimi knjige *Russkij jazyk konca XX stoletija* (1994), *Jugoslavo-Ruthenica* (1995), *Etnosociolingvistika 'perestrojki' v SSSR* (1999), *Pasaulinës kalbos beieškant* (2003). V krog znanstvenih interesov prof. dr. A. D. Duličenka spada tako splošno jezikoslovje (splošna teorija jezika, sociolingvistika, etnolingvistika, interlingvistika) kot slovanska filologija (slovanski knjižni mikrojeziki, med njimi vprašanja rezijanskega knjižnega mikrojezika, zgodovina slavistike in tudi slovenskega jezika). Je učenec akad. Nikite I. Tolstoja. Ureja in izdaja znanstveni periodični publikaciji *Slavica Tartuensia* (od l. 1985) in *Interlinguistica Tartuensis* (od l. 1982), je član Mednarodnega slavističnega komiteja in predsednik Nacionalnega komiteja slavistov Estonije. — ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 8. nov. 2005

V četrtek 10. 11. 2005 ob 19.00 bodo v Celovcu podelili letošnjo Einspielerjevo nagrado jezikoslovcu univ. prof. dr. **Heinzu-Dieterju Pohlu**, in sicer za njegovo znanstveno delo, ki je spremenilo poglede na koroško preteklost in dvojezičnost dežele v sedanjosti.

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem vabi vas in vaše prijatelje na otvoritev razstave ob 50-letnici smrti dr. **Franca Kotnika** ter 120-letnici rojstva in 30-letnici smrti dr. **Janka Kotnika** v petek, 18. novembra 2005, ob 18. uri v grajskem razstavišču. Izjemne redkosti ter dokumenti pisne kulturne dediščine iz zapuščine narodopisca dr. Franca Kotnika bodo na ogled do 10. decembra 2005. S prispevkom o povezanosti dr. Franca Kotnika z zamejsko Koroško bo sodelovala mag. Martina Piko-Rustia. — ***Martina Piko-Rustia*** (institut.urban.jarnik@ethno.at), 14. nov. 2005

Razstava nosi naslov Tiho tkanje slovenske ljudske kulture. Narodopisec dr. **Franc Kotnik** (1882–1955) in jezikoslovec dr. **Janko Kotnik** (1885–1975) sta bila močno povezana z dejavnostjo našega kluba, drugi mu je nekaj časa tudi predsedoval. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 7. nov. 2005

Drage kolegice in kolegi, na dvotedenski studijski izmenjavi na FF so studentke slovenistike, pedagogike, zgodovine, psihologije ... s celovske univerze. K predavanjem in tecaju slovenscine sodi tudi nedeljski izlet (Cankarjeva rojstna hisa, tehniski muzej v Bistri, ogled izvira Ljubljanice in Cerkniskega jezera), kamor ste prijazno vabljeni tudi drugi, ki bi z veseljem poklepetali z njimi v slovenscini, spoznali nacin studija v Avstriji itd. Ker je prostih mest v avtobusu se dovolj, se lahko pridruzite to nedeljo, 13. novembra 2005, ob 10.00 na Kongresnem trgu (predviden prihod: ob 17.00). — ***Vladka Tucovič*** (tutorka.sln@email.si),10. nov. 2005

Dragi soJOTniki, tudi letos bomo kuhali JezikOvnoTehnoloski Abonma, namenjen ljubiteljem jezikovnih tehnologij, studentom in mimoidocim vseh vrst. Otvoritveno srecanje nove sezone JOTAnja bo v cetrtek, 17. novembra 2005, ob 18.00, predaval pa bo dr. **Bozo Bekavac** s Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu. Naslov predavanja bo Sustav za prepoznavanje i klasifikaciju naziva za hrvatski. Gre za zanimiv jezikovnotehnoloski problem, znan tudi kot Named Entity Recognition (NER), dr. Bekavac pa bo predstavil svojo programsko resitev, ki jo je razvil v okviru doktorske disertacije. Predavanje bo v hrvaskem jeziku. JOTA bo tokrat IZJEMOMA na Filozofski fakulteti na Askercevi 2 v sejni sobi 527, v 5. nadstropju. Vec o JOTI najdete na http://lojze.lugos.si/jota. — ***Špela Vintar*** (spela.vintar@guest.arnes.si), 11. nov. 2005

Ob blizajoci obletnici smrti Zofke Kveder bo v sredo, 16. novembra 2005,ob. 19.00 v Klubu Cankarjevega doma pogovor z dr. **Katjo Mihurko Poniz**, avtorico monografije *Drzno drugacna:Zofka kveder in podobe zenskosti*, Ljubljana: Delta 2003. Pogovor bo vodila **Barbara Simoniti**, prisotna pa bo tudi pisateljicina pravnukinja, hci **Suncane Skrinjaric**, hrvaska pisateljica **Sanja Pilic**. — **Vladka Tucovič** (tutorka.sln@email.si), 15. nov. 2005

Dragi Miran, [...] Pri Matici srpski v Novem Sadu so se odločili, da dokončajo enciklopedijo Leksikon pisaca Jugoslavije (od črke N naprej). Tako kot so to delali v prvih petih zvezkih, želijo uvrstiti tudi slovenske pisatelje, ki so se uveljavili do leta 1991. Problem so seveda sodelavci in glavni koordinator za slovensko literaturo. Domnevam, da poznaš ta priročnik: tako izčrpnih bio-bibliografskih informacij res ne dobiš nikjer drugje. V prejšnjih zvezkih je delo koordinatorja opravljal F. Dobrovoljc, ki je tudi sam veliko enot obdelal. Moja vprašanja so naslednja:

- ali vidiš osebo, ki bi prevzela to ogromno delo?

- bi se dobili sodelavci za kaj takega?

- zaradi velikih razlik v nivoju prihodkov bo honorar za to delo v primerjavi s slovenskimi honorarji pičel in bi bilo treba poiskati inštitucijo/fondacijio, ki bi delo podprla s tem, da bi plačala dodatne honorarje sodelavcem iz Slovenije. Komu bi se lahko obrnili s to prošnjo?

Matica srpska vsekakor želi iti naprej s to publikacijo: slovenska stran lahko tudi odkloni sodelovanje. Meni osebno se zdi, da bi bilo kaj takega škoda. Leksikon je že prisoten po kulturnih inštitucijah po svetu in če bi v zvezkih po črki N ne bilo več Slovencev, bi se mi zdelo res v škodo slovenske kulture. — ***Marija Mitrović*** (mitrovic@univ.trieste.it), 14. nov. 2005

Dve pozitivni reakciji (**Vladimir Osolnik, Milena Blažič**), z ministrstva (v stari in novi zasedbi), kamor je Mirko Osolnik poslal v tej zadevi več pisem, pa nobene: "Slovenski delež je resnično bogat in pomemben ter izpolnjuje okoli 20 % vsega zbranega gradiva; izdajatelj pa si prizadeva, da bi ta fond v celoti objavil po skupnem konsenzu novonastalih južnoslovanskih držav in s finančnimi sredstvi Evropske Unije." Osolnik je apel naslovil tudi na Slovensko matico, Univerzo v Ljubljani, Filozofsko fakulteto, Društvo pisateljev, PEN in Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport (**Jože Mahnič, Drago Jančar, Vlado Žabot, Božidar Jezernik, Andreja Rihter, Slavko Gaber, Veno Taufer** idr.). Izdajatelj se zavzema za nadaljevanje projekta ob sofinanciranju stroškov natisa iz namenskih sredstev Evropske Unije, natančneje iz fonda sredstev t. i. protokola ESP 6, ki predvideva sofinanciranje znanstvenoraziskovalnih del, pri katerih sodelujejo najmanj tri različne države članice oz. njihove ustanove. Zaprositelj sredstev mora biti član Evropske unije. — ***miran***, 15. nov. 2005

Organizacijski odbor 1. slovenske mednarodne fonetične konference (SloFon 1) sporoča, da je rok za oddajo povzetkov podaljšan do 30. novembra 2005. Vse informacije so na voljo na naslovu http://slofon.zrc-sazu.si. Elektronski naslov konference je slofon@zrc-sazu.si. — ***Peter Jurgec*** (peter.jurgec@guest.arnes.si), 16. nov. 2005

Simpozij o Janezu Trdini, ki je konec oktobra potekal na gradu Jablje pri Mengšu, se bo ponovil v prostorih Slovenske matice na Kongresnem trgu v Ljubljani. Simpozij bo v sredo, 23. novembra 2005 med 10. in 14. uro. Okvirni program je: **Irena Gantar Godina**: Janez Trdina: izseljenec in "Slavjan", **Milena Mileva Blažić**: Različni teoretični pogledi na Bajke in povesti Janeza Trdine, **Vlado Nartnik**: Petelinja motivika v Trdinovih zapisih verskih bajk, **Igor Kramberger**: Trdina in Slovenska matica, **Alenka Koron**: Janez Trdina in Washington Irving: o genezi fikcije v njunih kratkih pripovedih skozi komparativistična očala, **Barbara Pregelj**: Trdina in Cervantes, **Katja Mihurko Poniž**: Ob stoletnici rojstva Silve Trdina, nečakinje Janeza Trdine, **Mira Delavec**: Janez Trdina skozi Tomanovo korespondenco, **Mira Miladinovič Zalaznik**: Trdina, bralec beletrističnega lista Carniolia. — ***Aleksander Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 16. nov. 2005

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 815. sestanek v ponedeljek, 21. novembra 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete Predaval bo: dr. **Donald F. Reindl**, Oddelek za prevajalstvo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani Tema predavanja: Zgodovinski vpliv nemščine na slovenski jezik. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 17. nov. 2005

Arcticae horulae na medmrezju. **Alenka Pirman**: *Arcticae horulae, Slovar nemskih izposojenk v slovenskem jeziku*. Elektronska izdaja prvega natisa iz 1997, arhiv istoimenskega umetniskega projekta 1991–1998. Projekt Arcticae horulae (naslov povzet po *Arcticae horulae succisivae* (Zimske urice proste), prvi slovnici slovenskega jezika, ki jo je leta 1584 napisal in izdal Adam Bohoric) se je razvijal sproti – od zasebne ljubiteljske zbirke nemskih izposojenk v slovenskem jeziku prek likovne predstavitve zbirke v Narodni in univerzitetni knjiznici (Urbanaria, SCCA-Ljubljana, 1995) pa vse do knjizne izdaje v obliki slovarja (1997), ki je dozivela nesluteno medijsko izpostavljenost in bila razprodana v nekaj mesecih. Proces je povezal umetnisko podrocje z znanstvenim in izpostavil umetnikovo odgovornost. Posamezni uporabljeni umetniski postopki so javnost namrec zavedli, da je knjizico sprejela kot referencen slovar. Zato se je projekt za avtorico zakljucil 8. januarja 1998, ko je v *Knjizevnih listih* kritiko slovarja objavil priznani etimolog dr. **Marko Snoj**. Zaradi nezmanjsanega zanimanja za Zimske urice ponujamo javnosti elektronsko izdajo slovarja in digitaliziran arhiv projekta. Celoten slovar, neobjavljeni rokopisi, pikolovska kronologija ter odmevi, ki jih je zanetila "povprecna nadarjenost, a neizmerna pridnost in vestnost" umetnice Alenke Pirman, so zdaj dostopni na http://www.arcticae-horulae.si.

V sredo, 7. decembra 2005, bo od 11. ure dalje v Projektni sobi SCCA, Metelkova 6 v Ljubljani, na ogled razstava izdelkov in arhivskega gradiva, ob 20. uri pa sledi vecer z avtorico, Mojco Dimec in Nevenko Sivavec. Slisali bomo nekaj socne kranjscine in koncno (!) spregovorili tudi o uporabljenih umetniskih postopkih in metodah.

Produkcija: SCCA, Zavoda za sodobno umetnost – Metelkova 6, 1000 Ljubljana (http://www.scca-ljubljana.si). Uredniško delo: Alenka Pirman, Barbara Borcic, Dusan Dovc. Spremna studija: Nevenka Sivavec. Oblikovanje in programiranje: Damijan Kracina. Digitalizacija: Kamerad.net. Arcticae

horulae je prva elektronska knjizna izdaja SCCA-Ljubljana, ki tudi z drugimi spletnimi projekti (Videodokument in Internet Portfolio) razvija in omogoca odprt dostop do umetniske produkcije na medmrezju. — ***Dušan Dovč***, SCCA (production.manager@scca-ljubljana.si), 16. nov. 2005

Ali nam res ni nihče poslal e-verzije programa 24. mednarodnega slovenističnega simpozija Obdobja, ki pod naslovom Razvoj slovenskega strokovnega jezika poteka od danes 17. novembra do 19. novembra? Pa objavimo vsaj povezavo nanj: http://www.centerslo.net/simpozij oz. http://www.centerslo.net/l5.asp?L1_ID=30&L2_ID=5&L3_ID=142&L4_ID=166 — ***miran***

Program za soboto 19. 11. 2005, 9.00–12.00. Plenarna predavanja v Zbornični dvorani Univerze v Ljubljani, Kongresni trg 12: **Elizabeta Bernjak**, Szombathely, Medjezikovni transfer – strategije zapolnjevanja vrzeli v strokovnem besedišču manjšinskih jezikov ob slovensko-madžarski meji, **Jelisava Dobovšek-Sethna**, Tokyo, Prenos terminologije in jezikovno načrtovanje – primeri iz Japonske in Slovenije, **Maja Lozar Štamcar**, Izzivi prevajanja umetnostnozgodovinskih besedil v angleščino, **Katja Dragar**, Konceptualizacija tujega v slovenskih pravopisih, **Petra Stankovska**, Shody a rozdíly morfologické terminologie v české a slovinské mluvnici, **Anita Peti-Stantić**, Zagreb, Naslonke – terminologija med sintakso in prozodijo, **Maja Đukanović**, Beograd, Nedoločni zaimki v srbščini in slovenščini — ***Tjaša Alič***, strokovna sodelavka 24. simpozija Obdobja (tjasaalic@yahoo.com), 18. nov. 2005

Orion Anderson (oanderson@ideologiesofwar.com) podjetno vabi k sodelovanju na interdisciplinarni konferenci o raziskovanju pripovedi z naslovom Narrative Matters: The Storied Nature of Human Experience: Fact and Fiction, ki bo potekala 25.–27. maja 2006 na Acadia University, Wolfville, Nova Scotia, Kanada. Rok za prijave je 15. december 2005. Več informacij na http://narrativematters.com/dist.html; narr-mat06@acadiu.ca — ***miran***, 17. nov. 2005

Gimnazija Franca Miklošiča v Ljutomeru vabi na Miklošičeve dneve 24. in 25. novembra 2005. Letošnja tema je Šola med marketingom in humanizmom, nastopili pa bodo ravnatelj **Zvonko Kustec**, minister **Milan Zver**, župan **Jožef Špindler, Franci Just, Miran Puconja, Norma Bale, Matej Bogataj** in **Cvetka Toth Hedžet**. Prireditve bodo na Miklošičevi domačiji v Radomerščaku, na gimnaziji in v Domu kulture. Dijaki bodo sodelovali z debato, pogovorom z novinarko **Karmen Švegl** in na temo bojev za severno mejo. — ***miran***, 17. nov. 2005

Svetovni dnevi slovenskega filma. Program filmskih projekcij na Filozofski fakulteti: Ponedeljek 21. 11. 2005 ob 20. uri v pred. 34: *Ples v dežju* (1961). Torek 22. 11. 2005 ob 20. uri v pred. 34: *Z vzhoda* (2003) in ob 20.30 uri v pred. 34: *Kajmak in marmelada* (2003). Sreda 23. 11. 05 ob 20. uri v pred. 34: *Šelestenje* (2002). — ***Maja Avsenik*** (Maja.Avsenik@ff.uni-lj.si), 17. nov. 2005

Dragi Miran, v ponedeljek se začnejo Svetovni dnevi slovenskega filma. Pošiljam ti besedilo o projektu. Priključilo se mu je kar 53 univerz po svetu. — ***Mojca Nidorfer Šiškovič*** (Mojca.Nidorfer@ff.uni-lj.si), 18. nov. 2005

V tednu od 21. do 24. novembra 2005 na več kot 45 univerzah po svetu potekajo projekcije štirih slovenskih filmov. Projekt je nastal ob 100-letnici slovenskega filma na pobudo **Maše Guštin**, ki poučuje slovenščino na Univerzi v Gdansku. Idejno in organizacijsko smo ga zasnovali sodelavci programa Slovenščina na tujih univerzah, ki deluje v okviru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Predvajani bodo celovečerni filmi *Ples v dežju, Šelestenje, Kajmak in marmelada* ter igrano-dokumentarni film *Z vzhoda*. S projektom želimo širšemu mednarodnemu krogu gledalcev predstaviti del slovenske filmske produkcije, z njo pa slovensko kulturo, civilizacijo in jezik. Hkrati je bila to priložnost, da se med sabo povežejo lektorji slovenščine na tujih univerzah in njihovi študenti, ki so skupaj organizirali projekcije in prevedli brošuro o projektu in slovenskih filmih v vse jezike držav, kjer bodo potekali Svetovni dnevi slovenskega filma. Veseli nas, da so projekt z navdušenjem podprle tudi univerze po svetu, ki vključujejo slovenščino v svoje študijske programe.

Igrane filme je prispeval Filmski sklad Republike Slovenije, film *Z vzhoda* Znanstvenoraziskovalno središče Univerze na Primorskem, k uspešni organizaciji pa so pripomogla tudi konzularno-diplomatska predstavništva Republike Slovenije v tujini. Slovenija v filmu, slovenski film v svetu, svetovni dnevi slovenskega filma ... svetovni sta tudi temi filmov: ljubezen in življenje. — Predstojnica Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik izr. prof. dr. ***Simona Kranjc***

V torek, 22. novembra 2005, bo ob 20.30 v slovenskem trzaskem gledaliscu na ulici Petronio pesniski vecer z Iztokom Geistrom. Z ohojevskim pesnikom, ornitologom, zagovornikom narave, dobitnikom Rozanceve nagrade za esejisticno zbirko *Levitve* in nagrade Presenovega sklada za roman *Pospala*

pozelenja, ki je lani izdal novo pesnisko zbirko *Hvalnica ruju*, pred dvema tednoma pa esejisticno knjigo *Dozivetja krasa*, se bo pogovarjal Janko Petrovec. Cez kraski rob prijazo vabljeni med ruj. — **Vladka Tucovič** (tutorka.sln@email.si), 18. nov. 2005

V 33. številki letošnjega letnika *Porabja*, časopisa Slovencev na Madžarskem, z dne 17. novembra 2005, **Ernest Ružič** piše, da je Društvo madžarsko-slovenskega prijateljstva v letu 2006 načrtuje med drugim naslednje tri projekte:

(1) Skupaj z Zvezo Slovensve na Madžarskem in Galerijo Lendava načrtuje slovesno odkritje spomenika Pribini in Koclju v Zalaváru/Blatogradu, ki so ga po tehničnih zapletih že postavili 7. novembra 2005, njegov avtor pa je akademski kipar Metod Frlic iz Škofje Loke. Iz članka med drugim izvemo, da ima projekt že kar dolgo zgodovino.V začetku devetdesetih let, ko so na območju Blatograda izvajali obsežna arheološka izkopavanja in na utrjenem Grajskem otoku našli številne ostanke slovanskih grobov iz 9. stol. in temelje cerkve svetega Janeza Krstnika, se je bil tedanji slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós v Budimpešti že dogovoril za postavitev spominske plošče, vendar pa je bila tedaj izpeljava tega dogodka tedaj brez obrazložitve preklicana.

(2) Natis Antologije prekmurske in porabske sodobne slovenske literature v madžarščini; njen urednik je dr. **Székely András Bertalan**, za prevode pa je poskrbela lendavska pesnica in prevajalka **Judit Zágorec Csuka**. Predvideno je, da bo poezijo predstavljalo štirinajst in prozo dvanajst avtorjev, sedem avtorjev pa bo sodelovalo s študijami in razpravami.

(3) Uresničitev zamisli, da se ena izmed ulic poimenuje po Sándorju Petőfiju (v Ljubljani) in po Francetu Prešernu (v Budimpešti). — ***Alenka Šivic-Dular*** (alenka.sivic@guest.arnes.si), 19. nov. 2005

Dragi Miran! Tudi mi na Hispanistiki imamo simpozij ta teden, pa bi te prosila, če obvestilo daš na Slovlit. V Prilogi ti pošiljam urnik simpozija in grafično podobo simpozija, namreč gre za Pirnatovo ilustracijo k prvemu celotnemu prevodu *Don Kihota*, ki ga je leta 1935 prevedel Stanko Leben. Na njej don Kihot prebira viteške romane, v rokah pa drži znanega *Amadisa*, ki je bil eden najpopularnejših viteških romanov sploh. — ***Branka Ramšak*** (branka.ramsak@guest.arnes.si), 20. nov. 2005

Katedri za španski jezik in književnost na Oddelku za romanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani se pridružujeta obeležitvi 400. letnice izida prvega sodobnega evropskega romana *Don Kihot* Miguela Cervantesa de Saavedre. Pripravljata simpozij, ki bo potekal 24. in 25. novembra 2005 na Filozofski fakulteti. Na njem bo sodelovalo 19 domačih in tujih, mednarodno uveljavljenih hispanistov in literarnih komparativistov. Vabimo vas, da se udeležite kakšnega predavanja ali pa da se udeležite otvoritve, ki bo v četrtek, 24. novembra, ob 9.30 v predavalnici št. 18 (pritličje Filozofske fakultete). Vabimo vas tudi na ogled gledališke predstave študentske igralske skupine Hipercloridia, ki bo premierno uprizorjena prav tako v četrtek ob 20.30 v Kavarni Union.

N. Pirnat, 1935

24. november (predavalnica 18)

9.30 Otvoritev – Božidar Jezernik, Dekan Filozofske fakultete Vladimir Pogačnik, Predstojnik Oddelka za romanske jezike in književnosti Nj. eksc. Da Carmen Fontes, Veleposlanica Kraljevine Španije v Sloveniji Branka Kalenić Ramšak (Ljubljana)

Mitja Skubic: Un valor particular del verbo en Cervantes: perfecto presente

Julio Rodríguez Puértolas (Madrid): Varias mujeres, algunas cartas y una ínsula

Predstavitev: **Daniel-Henri Pageaux**

María Luisa Domínguez (Sevilja): Don Quijote o el placer del texto

Klaus-Dieter Ertler (Gradec): Construcciones de complejidad en el Quijote de Miguel de Cervantes

Predstavitev: **Matías Escalera Cordero**

Eva Morón Olivares (Valencia): Sagrario Torres: cartas a Quijote

Ana Cecilia Prenz (Trst): Ladran, che! Una conversación latinoamericana de don Quijote y otras reflexiones sobre el teatro

Tomo Virk: Cervantes and Borges

Predstavitev: **Alejandro Rodríguez Díaz del Real**

Csaba Csuday (Piliscsaba): La cueva de Montesinos: el espacio de límite

Claudio Cifuentes-Aldunate (Odense): Don Quijote: el resultado de un "quererser" u ontología de un deseo

Sprejem v Mestni hiši, gledališka predstava (Kavarna Union) – Hipercloridria: Porque sueno, no lo estoy

25. november (predavalnica 34)

Daniel-Henri Pageaux (Pariz): Un primer balance del IV Centenario del Quijote: sobre algunos eventos y libros del ano 2005

Juan Octavio Prenz (Trst): Los pre-textos del Quijote

Predstavitev: **María Luisa Domínguez**

Hans Felten (Aachen): Don Chisciotte in Sierra Morena: una carnavalización del Quijote en la Corte de Viena

Matías Escalera Cordero (Alcalá de Henares): El IV centenario del Quijote: reducción a la literalidad, apropiación mediática, negocio y desarticulación de la obra de Cervantes

Predstavitev: **Maja Šabec**

Tone Smolej: Les citations de Don Quichotte dans la littérature slovene avant 1918

Barbara Pregelj: Don Quijote y la literatura eslovena

Santiago Delgado (Murcia): Cervantes versus don Quijote

Predstavitev: **Barbara Pihler**

Luis Luque Toro (Videm): Aspectos de la fraseología en el Quijote: sus traducciones al inglés

Jasmina Markič: "Veleumni" o "bistroumni plemič Don Kihot iz Manče": dos traducciones eslovenas de Don Quijote

Predstavitev dveh knji v četrtek, 24. 11. 2005, ob 11. uri v sejni sobi Krščanske kulturne zveze (10.-Oktoberstr. 25/3, 9020 Celovec). 1. *Pregovori in reki: Leto in dan v slovenski ljudski modrosti / Sprichwörter und Bauernregeln: Das Jahr in der slowenischen Volksweisheit*. Zbral in uredil **Iztok Ilich**. Panjske končnice izbrala in opisala Bojana Rogelj Škafar. Prevedla Gabi Kristan. Knjiga vsebuje 413 pregovorov, ki so razporejeni v dvanajstih tematskih poglavjih. Spremlja jih 40 panjskih končnic, ki se prilegajo posameznim temam. Dvojezični slovensko-angleški predstavitvi tega dragocenega dela slovenskega folklornega izročila je zdaj sledila še slovensko-nemška izdaja.

2. *Slovenska kuharica ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila*. Spisala **Magdalena Pleiweis**. Slovenska kuharica Marije Magdalene Pleiweis (1815–1890), rojene Knafelj v Podgorjah v Rožu, je bila prva izvirna tovrstna knjiga na Slovenskem. Reprint pete izdaje *Slovenske kuharice* iz leta 1902 se vrača "k izviru", s čimer je izraženo spoštovanje kmečki ženski, ki se je zavedala, da mora v domači kuhinji veljati tudi domača beseda.

Knjigi je izdalo Izobraževalno založništvo DZS v Ljubljani. Predstavila ju bosta urednik Iztok Ilich in avtorica Bojana Rogelj Škafar. — Za Slovenski narodopisni inštitut in društvo Urban Jarnik mag. ***Martina Piko-Rustia*** in ***Nužej Tolmajer*** (piko@ethno.at), 21. nov. 2005

Zadnje tri knjige o hrvaškem pesniku bosanskega porekla Nikoli Šopu, med katerimi je še posebno pozornost zbudil slovenski zbornik *Pesniški svet Nikole Šopa v slovenskem prostoru*, Neothesis, Trst 2005, je podpisana predstavila že pred simpozijem v Lendavi skupaj s hrvaško monografijo *Kozmički svijet Nikole Šopa*, HFD, Rijeka 2005 in hrvaškim zbornikom *Pjesničko stvaralaštvo Nikole Šopa (1904–1982) između filozofije i kozmologije*, HKD Napredak, Sarajevo-Zagreb 2005, in sicer:

- V Splitu v okviru "Knjige Mediterana" 22. septembra 2005 (obširen članek o tem v *Novem listu* /Reka/, 24 septembra 2005

- V Jajcu, v Bosni, v okviru simpozija "5. Šopovi dani na Plivi", 24. septembra 2005, kjer je še posebno odjeknilo dejstvo, da so vse tri knjige posvečene 100. obletnici pesnikovega rojstva. Temu je bila posvečena cela stran v sarajevskem *Oslobođenju* (25. 8. 2005)

- Na Cresu, 25. septembra 2005,, kjer se je v okviru prireditev "14. dani Frane Petrića" odvijal mednarodni simpozij v organizaciji Hrvaškega filozofskega društva "Teorija relativnosti i filozofija (povodom 100.obljetnice Einsteinove specijalne teorije relativnosti)". Na tem simpoziju sem nastopila tu di s plenarnim predavanjem *Relativnost časa in prostora v pesniškem delu hrvaškega pesnika Nikole Šopa (1904–1982) in slovenskega pesnika Gregorja Strniše (1930–1987).*

Sledila je predstavitev v Lendavi, 7.oktobra 2005, v okviru vsakoletnega Slovenskega slavističnega kongresa, ki ga prireja Slavistično društvo Slovenije. Po Lendavi so bile knjige predstavljene še:

- V Puli v okviru simpozija "3. Pulski dani eseja", 22.oktobra 2005, kjer je bil pesnik Nikola Šop predstavljen v sklopu sekcije "Kako čitamo Europu" kot evropski pesnik (o tem *Glas Istre*, 22. in 25. oktobra 2005)

- V Sarajevu, 25.oktobra 2005, pri Založbi Napredak. O tem sta obširno poročala sarajevski tisk in televizija.

V kratkem, in sicer 9. decembra 2005, se bo odvijalo v Rimu na Sedežu italijanskih dežel (Sede delle Regioni / Palača Ferrajolo, Trg Colonna 355) mednarodno srečanje o Nikolu Šopu, v organizaciji Univerze v Vidmu, Dežele Julijske Krajine in Društva Italija-Hrvaška (Rim), pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo RH, Ambasade BiH pri Sveti Stolici, Ambasade BiH v Italiji, Ambasade RH v Italiji. Na srečanju bodo nastopili izvedenci Šopovega opusa in sicer: veleposlanik BiH pri Sveti Stolici Miroslav Palameta, pesnik Stevan Tontić iz Sarajeva, redni profesor za primerjalno književnost na FF v Zagrebu Boris Senker, podminister Ministrstva za kulturo Republike Srbije Ljiljana Šop in podpisana. Predstavljene bodo tudi knjige in zborniki, ki jih je podpisana posvetila 100. obletnici Šopovega rojstva. — ***Fedora Ferluga-Petronio***, Univerza v Vidmu (fedora.ferluga@uniud.it), 21. nov. 2005

Lingvistični krožek filozofske fakultete v ljubljani vabi na 816. sestanek v ponedeljek, 28. novembra 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo **Sašo Živanovič**, mladi raziskovalec na Oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Tema predavanja Razlika med angleškim "most" in slovenskim "največ": medjezikovna posplošitev. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 21. nov. 2005

Pozdravljeni! Bi globoko v sebi našli voljo in okoli sebe toliko časa, da bi iz zakladnice svojega raziskovalnega truda poslušalcem programa ARS postregli z osem strani dolgim, za razumljivo javno poslušanje oblikovanim besedilom? Sprašuje urednica oddaje Trojna spirala — mojca.dvorak@guest.arnes.si, 24. nov. 2005

Vas vljudno vabimo, da se v ponedeljek, 28. novembra 2005, ob 12. uri v prostorih Univerze (Balkonska dvorana), Kongresni trg 12, udeležite odprtja razstave Gradove svetle zida si v oblake ... France Prešeren v ljubljanskih latinskih in višjih šolah 1813–1821. Na osnovi ohranjenega arhivskega gradiva ljubljanske gimnazije, filozofskega licejskega študija in drugih dokumentov je na razstavi predstavljena Prešernova študijska pot na obeh znamenitih ljubljanskih učnih ustanovah. Razstavo bo odprla rektorica Univerze v Ljubljani prof. dr. Andreja Kocijančič, v kulturnem programu bodo sodelovali študentje AG in AGRFT. — ***Jože Ciperle*** (Joze.Ciperle@uni-lj.si), 23. nov. 2005

Kulturni dogodki ob dnevu Filozofske fakultete v Ljubljani

29. 11. 2005 – 11.00: Merjenje dalje in nebeških strani – tiskovna konferenca ob izidu zbornika slavističnega letnika 1953 (sejna soba št. 527)

17.00: Obvladovanje različnosti, poslovno preživetje – predavanje v okviru ciklusa predavanj Kultura strpnosti (predavalnica 526)

30. 11. 2005 – 9.00: Predstavitev raziskovalnega in razvojnega dela Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo (sejna soba št. 527)

10.00: Začetek prireditev ob dnevu Filozofske fakultete (avla): Humanist, izvaja Sonja Lovrenčič; govor dekana FF, prof. dr. Božidarja Jezernika; kulturni program študentov Oddelka za slavistiko, katedre za zahodnoslovanske jezike s pevskim nastopom slovakističnega zborčka in recitalom poezije Wisławе Szymborske

11.00: Odkritje štirih umetniških del na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo – upodobitev prof. dr. **Pirjevca** in prof. dr. **Ocvirka** v bronu in olju, dela akad. kiparja Draga Tršarja in akad. slikarja Krištofa Zupeta (4. nadstropje)

11.30: Tiskovna konferenca ob izidu publikacij FF (predavalnica R2B, prizidek)

13.00: Pogostitev (K 16)

18.00: Kulturni večer študentov Oddelka za slovenistiko (2. nadstropje): kantavtor Matej Kranjc; gledališki duo Gledalnanajde s predstavo Kontraklovn; nastop oddelčnega pevskega zbora

19.00: Slavnostna podelitev potrdil o uspešno končanem izpopolnjevanju na pedagoško-andragoškem področju – Center za pedagoško izobraževanje (predavalnica 2)

Nagovor prodekana Filozofske fakultete doc. dr. **Nikolaja Ježa** in predstojnice Centra za pedagoško izobraževanje prof. dr. Cirile Peklaj

Kulturno umetniški program (Andreja Istenič – flavta, Barbara Smolej – Fritz violina, Branka Žičkar – kitara)

Pogostitev

20.00: *Na drugi strani reke*; dokumentarni film Karaule Mir in Candide Tv, ki je nastal kot rezultat sodelovanja slovenskih in italijanskih raziskovalcev – Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo (predavalnica 34).

Literatura in mediji

Literarno-umetniško društvo Literatura organizira v novembru in v začetku decembra več prireditev (predavanj, okroglih miz, literarnih večerov, bralnih večerov, pesniških slemov ...) pod skupnim naslovom Literarna kultura. Obiska vredne se zdijo zlasti predavanja in okrogle mize na temo 'Literatura in njene možnosti selitve v druge medije', ki bodo potekali od 7. novembra do 5. decembra 05, z izjemo zadnjega tedna v novembru vselej ob ponedeljkih z začetkom ob 21.00 v prostorih Društva slovenskih pisateljev na Tomšičevi 12 v Ljubljani.

Prva okrogla miza z naslovom Literatura in gledališče, ki bo v ponedeljek, 7. novembra, bo še posebej aktualna, saj bo na njej govora o dramatizacijah in uprizoritvah proznih besedil. Gledališka sezona 2005/06 namreč prinaša vrsto dramatizacij domačih literarnih besedil (v SNG Drama Ljubljana so to *Alamut, Fužinski bluz, Katarina, pav in jezuit*), postavitve modernih klasikov svetovne književnosti (npr. *Zločin in kazen, Ana Karenina, Bratje Karamazovi, Idiot, Kraljica Margot, Ime rože, Proces, Iskanje izgubljenega časa, Trainspotting* ...) pa so zaznamovale že nekaj preteklih sezon različnih gledališč. Zakaj in kako se lotiti dramatizacije? Odgovore bo iskala okrogla miza, ki jo bo vodil **Rok Vevar**, na njej pa bodo mdr. sodelovali **Barbara Orel, Diana Koloini** in **Blaž Lukan**.

Naslovi ostalih okroglih miz in predavanj iz sklopa 'Literatura in njene možnosti selitve v druge medije' pa so Literatura in digitalna kultura, Literatura in strip, Literatura in slem ter Literatura in film. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 6. nov. 2005

Na hitro:

- ali obstaja medij literature, če se lahko ta seli iz njega?
- kateri je ta medij?
- (kam gre literatura?, bo potem še literatura? za koga? kdo in zakaj to trdi?)
- ali se (še) verjame v delitev na 'čiste' umetnosti?
- kaj je DSP? kakšen smisel ima? (resno vprašanje)
- kdo je določil medij literature?
- se je literarna stroka sploh kdaj resno posvetila (vsaj dominantnemu) mediju?
- je medij sporočilo, le če ne gre za literaturo?
- je literatura v 'drugem' mediju literatura le, če se tako odloči stroka? Katera stroka? Kdo jo predstavlja? Kaj so njegovi motivi? Njeni motivi? ...
- je knjiga poezije bolj literatura kot branje istega avtorja? Radijski nastop? TV nastop? Spletni pristop? Pristop preko mobilnih telefonov? Holograma? Recitacije na ulici?
- zakaj delitev na medije in kdo ne zna razložiti razlik, podobnosti in vsebin?

- ali metafora umre v drugem mediju? Ali pač ni vezana za medij? in tako... — ***Jaka Železnikar*** (jaka@jaka.org), 7. nov. 2005

Jaka Železnikar med slovlitovci ni uspel nikogar izzvati v diskusijo, pač pa je odgovor mogoče zaslutiti v *Delu* 18. novembra (str. 10), kjer je bil objavljen zanimiv intervju z nizozemskim profesorjem Marekom Wieczorekom iz Seattla v ZDA, ki pojasnjuje, kako so v današnji umetnosti meje med zvrstmi in mediji razpadle in posamezne umetnostne veje niso več določene s specifičnim medijem. Naj ob tem opozorim na konzervativnost literarne vede, ki se, tako kot njen predmet literatura, še vedno preveč oklepa samo tradicionalnega kanala revialnih in knjižnih objav.

Irena Blazinšek (irena_blazinsek@hotmail.com) obsežno odgovarja na vprašanja, ki jih je v Slovlitu zastavil Jaka Železnikar (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20051107/001365.html). Iz njenega dopisa tale odstavek:

Ali metafora umre v drugem mediju? Ali pač ni vezana na medij? — To je odvisno od primera do primera. Recimo, da imamo likovno pesem. Imamo jo v pisni obliki, tako kot jo je zapisal avtor, nato v navadnem tisku v šolski knjigi, in navsezadnje v zvočnem mediju. Kaj se zgodi? Če primerjamo, 'šolsko' različico z avtorjevo, bomo videli, da je precejšen del likovne metafore izgubljen že s samim tiskom. In če jo nato še poslušamo, jo dojamemo drugače, kot če bi jo brali. Mogoče bolj ... pusto. Kocbekov Croquis je ena takih pesmi. Vendar sama metafora ne umre dokončno, le spremeni obliko in mogoče intezivnost, s katero vpliva na bralca. Metafora torej je vezana na medij, venda ne tako zelo, da bi morala praktično "umreti" v prenosu.

Na http://www.eternalegypt.org/ si interesenti z boljšimi računalniki lahko ogledajo, v katero smer gre digitalizacija kulturne dediščine. Spletišče z egiptovskimi muzeji ponuja iskanje po razstavljenih predmetih, njihovo ogledovanje (povečujemo jih in sukamo), potovanje skozi čas, geografsko lokacijo, razlage z besedilom in z glasom ipd. Tako simpatično bi bilo mogoče zastaviti tudi virtualni slovenski jezikovni in literarni muzej. Če je med trumo slavistov kdo, kin bi si pod egido Slavističnega društva Slovenije upal lotiti tega posla, naj se mi oglasi. — ***miran,*** 20. nov. 2005

Revija *Ubiquity* (letnik 6, št. 40 (november 2–8, 2005, http://www.acm.org/ubiquity/) prinaša članek Michelle Cameron Why People Don't Read Online and What to do About It: branje z zaslona vzame 25 % več časa kot branje s papirja, ker bralca vabljive povezave pogosto zapeljejo daleč stran od sporočila, ker ponuja preveč alternativnih sorodnih tekstov, ker se zaradi preobilja informacij ne morejo skoncentrirati na besedilo in besedila samo preletavajo. Avtorica daje tudi napotke za izboljšanje berljivosti besedil na zaslonu. — ***miran***

Cankarjevo tekmovanje

Seminar mentorjev tekmovanja za Cankarjevo priznanje (Vrhnika, Cankarjev dom, Tržaška 25) 1. stopnja (24. november, 25. november, 2. december 2005)

8.00 Registracija

9.30–9.45 Uvodni pozdrav (**Miran Hladnik, Vladimir Pirc, Marjana Lavrič**, Velika dvorana)

9.45–10.30 **Zora Vurnik**, Poti in stranpoti odraščanja, Velika dvorana

10.30–11.30 **Dragica Haramija**, Tema odraščanja v izbranih delih, Velika dvorana

11.30–13.00 Kosilo

13.00–14.30 **Vladimir Pirc**, Predstavitev tematskega sklopa za 1. stopnjo, Velika dvorana

14.30–15.00 Odmor

15.00–16.00 **Igor Saksida**, O Desi Muck in z Deso Muck (1. izvedba), Pogovor z Igorjem Karlovškom (2. izvedba). Pogovor z Mihom Mazzinijem (3. izvedba), Velika dvorana

16.00–18.00 Delavnica, Mala dvorana (odmor za kavo si skupine določijo same)

1., 3., 4. stopnja (25. november 2005 – II. izvedba)

1., 3., 4. stopnja

8. 00 Registracija

9.30–9.45 Uvodni pozdrav (**Miran Hladnik, Vladimir Pirc, Marjana Lavrič**, Velika dvorana)

9.45–10.30 **Zora Vurnik**, Poti in stranpoti odraščanja, Velika dvorana

10.30–11.30 **Dragica Haramija**, Tema odraščanja v izbranih delih, Velika dvorana

11.30–13.00 Kosilo

3., 4. stopnja

13.00–14.00 **Valentina Kobal**, Predstavitev tematskega sklopa za 3. stopnjo

14.00–15.00 **Alojzija Zupan Sosič**, Predstavitev tematskega sklopa za 4. stopnjo, Mala dvorana

1., 3., 4. stopnja

15.00–16.00 **Igor Saksida**, Pogovor z Igorjem Karlovškom (Velika dvorana)

16.00–18.00 Delavnice 3. stopnja (**Valentina Kobal**), 4. stopnja (Lidija Golc) (odmor za kavo si skupine določijo same)

Program seminarja mentorjev pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje je objavljen na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/smct05.doc. — ***Marjana Lavrič*** (marjana_lavric@hotmail.com), 16. nov. 2005

Na drugi stopnji (poklicne šole) seminarja za mentorje CT letos zaradi objektivnih okoliščin predavateljice ne bo na drugi izvedbi (25. novembra), ampak na tretji – 2. decembra. Če ste se prijavili na drugo stopnjo, prosim, potrdite svojo udeležbo po e-pošti ali telefonu (marjana_lavric@hotmail.com, 041 236 912).

Nagovor udeležencem seminarja za mentorje pri Cankarjevem tekmovanju (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/nagovorSMCT05.html)

Drage kolegice, nagovor sem namenil refleksiji celotnega tekomovanja za Cankarjevo priznanje, ne le temule seminarju. Vsako leto več vas pride sem na Vrhniko. Zakaj? Ker so izvajalci tako dobri in vsakič boljši? Ker so izbrani avtorji vedno bolj zanimivi ali vedno bolj zahtevni? Ali mogoče zato, ker je tekmovalcev vedno več, ki ste jim mentorji? Ali ti vaši tekmovalci vedno več berejo leposlovne knjige in so literaturi ljubeče in strastno vdani? Ali pa so le ministrove točke tisto, kar vedno bolj privlači? Pri tem ne mislim toliko na ubogo točko, ki jo dobite udeleženci seminarja (pa še to šele po naknadni verifikaciji programa), oziroma točk, ki jih dobite za najboljše tekmovalce, ampak mislim na tiste točke, ki jih zbirajo tekmovalci (in njihovi starši, da, zlasti starši), da bi se z njihovo pomočjo lahko vpisali na šolo svojega srca.

Letos je ministrstvo ukinilo zunanje preverjanje znanja in tekmovanja, kot je naše, so postala poleg rednih ocen edina priložnost za skok v prvo jakostno skupino. Omenjeno ministrsko spremembo spremljata dve neprijetnosti. Na eno sem opozarjal že lani, namreč da se s poudarjeno tekmovalnostjo literatura vedno bolj umika iz polja užitka in postaja samo sredstvo selekcije. Druga neprijetnost pa tiči v dejstvu, da tako pomemben mehanizem selekcije, kot ga predstavlja CT, ni deležen ustrezne državne finančne podpore. CT, ki je po velikosti in zahtevnosti primerljivo z maturo pri slovenščini in ki maturo pri tem predmetu vedno bolj nadomešča, se s profesionalnostjo mature tudi od daleč ne more primerjati. Organizacija CT ostaja amaterska (izvedejo jo ljudje ob svoji redni službi, kaj ljudje, en sam človek), ki je pri tem v veliki meri odvisen od dobre volje svojega službenega šefa in kolegov (mislim na kolega Pirca in na Zavod za šolstvo). Nič mi ni treba reči tudi o finančni podprtosti tistega dela tekmovanja, ki ga sami najbolj poznate.

Kljub spremenjenim razmeram smo se odločili prireditev letos izpeljati še po starem. Vnaprej se opravičujem, če bo zaradi tega v kakšni točki organizacije kaj zaškripalo – smo pač amaterji in CT je samo ena od naših poklicnih in službenih obveznosti. Za naprej pa bom zelo vesel sugestij, ki jih bo prispevala vaša izkušnja s CT. K sprostitvi tekmovalnega vzdušja je že pred leti začel nagovarjati Miha Mohor, pač v strahu za literaturo, ki se ji v takem tekmovalnem odnosu ne godi najbolje in potegne kratko: Cankarjevo tekmovanje ne služi več vzbujanju ljubezni do literature, kar je bil pred leti razlog, da se je sploh pojavilo, ampak vedno bolj postaja sredstvo za nabiranje točk. Mohorjeva razmišljanja najdete na začetni spletni strani SDS (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/cank_prizn.doc; http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/paradokstekmovanj.doc). Vabim vas, da si jih preberete in se odzovete. Vaše vizije, vaša mnenja bomo objavili v forumu Slovlit in v biltenu *Kronika* in z njihovo pomočjo poskusili najti za CT tako obliko, ki bo osvežila njegov prvotni namen, užitek v branju in interpretaciji.

Za organizacijo tegale seminarja je zaslužna tajnica SDS Marjana Lavrič, za prostor pa se moramo ponovno zahvaliti prijaznemu direktorju Kulturnega doma Ivana Cankarja z Vrhnike Igorju Bergincu – se priporočamo tudi za naprej. — Dragi semnaristi, pozabite prosim za danes (ampak samo za danes) na moje uvodno nerganje v zvezi z namenom, poslanstvom, organizacijo in financami CT in se posvetite seminarskemu delu. Konec tedna, ko bo zunaj grdo vreme, pa sedite k stroju, premislite z vaše plati o teh rečeh in mi pišite! — ***miran***, 24. in 25. nov. 2005

Objave

Silvija Borovnik. *Slovenska dramatika v drugi polovici 20. stoletja*. Ljubljana: Slovenska matica, 2005. 198 str.

Dramatična in teatralna devetdeseta? Ur. **Denis Poniž** idr. Ljubljana: AGRFT, 2005. 234 str.

A bilingual anthology of Slovene literature. Ur. **Henry Cooper**. Bloomington, Indiana: Society for Slovene Studies, 2003. 333 str.

Dobili smo recenzijska izvoda *Antologije* za SR in JiS; interesenti za oceno te in drugih knjig v SR ali JiS se oglasite tehničnima urednikoma **Matjažu Zaplotniku** in **Andreji Žele** (andreja.zele@zrc-sazu.si; matjaz.z@gmx.net).

Že pred meseci je **Zvonko Kovač** v zagrebški univerzitetni knjižnici odkril doslej nepoznano izdajo pesnitve *Sedem sinov* Jožefa Žemlje, ki je izšla v Gajevi tiskarni v Zagrebu leta 1842, eno leto pred ljubljansko izdajo pri Blazniku 1843, in je veljala za uničeno. Avtor se je zagrebškemu natisu odrekel menda zaradi napak – s primerjavo izdaj bo zdaj mogoče to trditev preveriti. — ***miran,*** 9. nov. 2005

Na tiskovni konferenci Knjigarne FF (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/knjigarna/default.asp) bodo predstavljene naslednje knjige in publikacije, ki so izšle na FF:

Mirko Jurak in **Igor Maver**, *Angleška poezija in proza: izbrani eseji*.

Dušan Gabrovšek, *Words galore: Aspects of general and Slovenian – English contrastive lexiology*.

Miha Pintarič (ur.), *Solitudes*.

Ina Ferbežar in **Nataša Domadenik**, *Jezikovod: učbenik za izpopolnjevalce na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika*.

Boštjan Kravanja in **Matej Vraneš** (ur.), *Mess 6. Mediterranean Ethnological Summer School* Vol. 6.

Jože Hudales in **Nataša Visočnik** (ur.): *Dediščina v očeh znanosti. Dediščina v rokah stroke*.

Tiskovna konferenca bo v petek, 11. novembra 2005, ob 11.30 v predavalnici R2B (prizidek FF) poleg Knjigarne FF. Kratke predstavitve naštetih knjig so na voljo na http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/knjigarna/default.asp — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 9. nov. 2005

Spoštovani Slovlitovci, pred kratkem je izšla nova številka ameriške revije *Slovene Studies (*Journal of the Society for Slovene Studies, ISSN: 0193-1075), 2004 [objavljen september 2005] (26/1–2). Ocene so na voljo tudi na povezavi http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/reviews.html:

Marija Klobčar, The Ballad of the Killer of Girls in France: A Tale of the Travel of Shocking Stories or the Travel of People? [Balada o morilcu deklet na Francoskem – pripoved o potovanju vznemirljivih zgodb ali pripoved o potovanju ljudi?]

Sean C. O'Rourke, On Syntactic /and/ Prosodic Domains of Clitic Placement in Slovene [O skladenjskih in prozodičnih določnicah pri umeščanju naslonk v slovenščini]

Timotej Jagrič, Sebastjan Strašek, Marko Kolanovič, in Boris Podobnik, The Performance of Slovenian Mutual Funds [Uspešnost slovenskih vzajemnih skladov]

Mary Gramar, "Contemplations on Calico" (an excerpt from *Listening to Voices*) ["Opazovanja na kaliku" (izvleček iz romana *Poslušanje glasov*)]

Ocenjevalni članki:

Miran Hladnik, "Nevertheless, Is It Also a Machiavellian Novel?" [Vendarle tudi makiavelistični roman?] Ocena študije "Against Ideologies: Vladimir Bartol and *Alamut*" **Michaela Bigginsa**.

Cvetka Hedžet Tóth, "The Time of Soul is the Time of Poetry." Ocena zbirke *Ljubljana* **Mete Kušar**

Ocene:

David C. Hammack, Dianbe L. Grabowski & John J. Grabowski, ur. *Identity, Conflict, and Cooperation: Central Europeans in Cleveland* (**June G. Alexander**)

Boris Mlakar. *Slovensko Domobranstvo 1943–1945. Ustanovitev, organizacija, idejno ozadje* (**Paul Borstnik**)

Michael Reichmayer. *Ardigata! Krucinal! Ein slowenisches Schimpf-wörterbuch, basierend auf Arbeiten von Josef Matlč (1897–1974) zum deutsch-slawischen Sprach- und Kulturkontakt: Mit einem Vorwort von Paul Parin* (**Tom Priestly**)

Franc Zadravec. *Slovenski roman 20. stoletja. Prvi analitični del. Slovenski roman 20. stoletja. Drugi analitični del in nekaj sintez* (**Timothy Pogačar**)

Simon Krek, ur. *Veliki angleško-slovenski slovar Oxford*. Knj. 1: A–K. (**Donald F. Reindl**) — ***Donald F. Reindl*** (donald.reindl@guest.arnes.si), 13. nov. 2005

Založba Pasadena je te dni izdala *Slovensko-srbski in srbsko-slovenski slovar* avtorjev **Maje in Vlada Đukanovića**. Slovenija in Srbija nista več del nekdanje skupne države, slovenščina in srbščina pa sta po dvajsetih letih spet, ali pa celo prvič, združeni v isti knjigi – prvem tovrstnem slovarju sploh. Zadnji slovensko-srbohrvaški slovar je izšel leta 1982, zadnji srbohrvaško-slovenski slovar štiri leta zatem, že dolgo pa ju ni mogoče več kupiti. Zdaj sta pred bralkami in bralci nova sodobna dvojezična slovarja.

Spremenjene politične okoliščine na področju nekdanje Jugoslavije so botrovale tudi nekaterim socio-lingvističnim spremembam. Srbohrvaški jezik je prešel v območje zgodovine, njegovo vlogo pa so prevzeli srbski, hrvaški in bosanski jezik. Tako se prvič v zgodovini na knjižnem trgu pojavljata srbsko-slovenski in slovensko-srbski slovar. V srbsko-slovenskem slovarju je 15.397 gesel, 1.337 izrazov, 85 kulturoloških opomb in 568 prevedenih stavkov, slovensko-srbski slovar pa obsega 16.171 gesel, 1.057 izrazov, 118 kulturoloških opomb in 472 prevedenih stavkov. V obeh slovarjih bodo lahko uporabniki zasledili tudi pomembno novost v dvojezičnem slovaropisju. Pri velikem številu gesel so namreč ob prevodu besede navedeni tudi primeri rabe v njenem naravnem okolju, v stavku, ki so prav tako prevedeni. Ta novost bo v veliko pomoč uporabnicam in uporabnikom pri iskanju prave besede v pravem kontekstu. Ob tem vas vabimo na uradno predstavitev slovarja ki bo v knjigarni Konzorcij, 16. novembra 2005 ob 18 uri. — ***Maja Djukanovic*** (majadj@EUnet.yu), 13. nov. 2005

Oktobrska številka biltena *Letter* (št. 58), ki ga izdaja Society for Slovene Studies (http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/sss.html), napoveduje novembrsko srečanje ameriškega združenja za napredek slavističnih študij (AAASS), ki je zdaj že za nami. Jezikovni ali literarni slovenistični referati so bili naslednji: **Sean O'Rourke**: Clitic Placement in Slovene as Phrasal Affixation, **Raymond Harry Miller**: Jernej Kopitar and the Russians, **Matthew C. Curtis**: Small Nations, Tall Tales: Three Balkan Epics and National Identity in Slovenia, Serbia, and Albania. Tam najdete tudi razpis za ameriške štipendije. — ***miran,*** 15. nov. 2005

Ob izidu knjige *Verzi Toneta Pretnarja*, ki jo je ob Tončkovi 60-letnici uredila **Mojca Seliškar** (Celje: Mohorjeva, 2005), nam na vest trkajo še drugi dolgovi do pokojnega kolega, na prvem mestu zbornik z referati s simpozija, ki smo ga pred leti priredili na ljubljanski slovenistiki in slavistiki. Priložnost izkoriščam tudi za poziv vsem, ki na razglednicah, voščilnicah, prtičkih ... hranite kakšne **Pretnarjeve** neobjavljene verze, da jih poiščete in njihovo kopijo s svojim komentarjem vred pošljete na moj naslov (miran.hladnik@guest.arnes.si; Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana). — ***miran,*** 19. nov. 2005

Predstavitev 4. knjige **Bezlajevega** *Etimološkega slovarja slovenskega jezika (Š–Ž)*, ki je izšel pri SAZU, bo v torek 22. nov. 2005 ob 12. uri v dvorani SAZU, Novi trg 3/I, v Ljubljani. O njem bodo spregovorili **Janez Orešnik** in avtorja **Metka Furlan** in **Marko Snoj**. — ***miran,*** 21. nov. 2005

V sredo 23. nov. bodo ob 11. uri v džezovskem klubu Gajo na Beethovnovi ulici 8 v Ljubljani predstavili knjigo *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja*, ki je izšla pri Mladinski knjigi. Napisala jo je **Irena Avsenik Nabergoj**, o njej pa bosta spregovorila tudi **Jože Krašovec** in **Helga Glušič**. — ***miran,*** 21. nov. 2005

Lendavski odmevi

Nagovor akademika prof. dr. Antona Vratuše

Spoštovani zbor, dragi prijatelji, zahvaljujem se za ljubeznivo povabilo, da se udeležim Kongresa Slavističnega društva Slovenije in vas iskreno pozdravljam. Obenem se opravičujem, ker se tako redko srečujem z vami. Ta odsotnost z vaših kongresov, seveda ne pomeni, da ne bi spremljal, kaj se dogaja na področju slavističnih znanosti. Posebno *Kronika* Slavističnega društva Slovenije me drži v toku. Rad jo prebiram, ker je dobro urejena. Čestitam vsem, ki so sodelovali v pripravah tega vsebinsko bogatega tridnevnega druženja slavistov v Lendavi ter želim uspešno delo in dobro počutje med prijaznimi Lendavčani.

Razlogov za moje zadovoljstvo, ker sem danes tukaj, je več. Najpomembnejši je vsekakor program kongresa in raznovrstnost tematike na dnevnem redu. Razen tega del tematskih sklopov, ki jih obravnavate, vsebuje tudi problematiko, s katero se tudi sam bavim, zlasti poslednjih dvajset let. Gre za meje, narodne manjšine in panonski multikulturni prostor. Posebno me veseli, ker kongres posveča posebno pozornost porabskim Slovencem in Slovencem v Radgonskem kotu. Z vprašanjem porabskih Slovencev in z njihovim narečjem sem se bavil že kot študent slavistike konec tridesetih let 20. stoletja. Problematiko Slovencev v Radgonskem kotu in vzdolž slovensko-avstrijske meje pa podrobneje raziskujemo predvsem v okviru Odbora za preučevanje narodnih manjšin na SAZU, zlasti po ustanovitvi Kulturnega društva 7. člen 1988. leta, po letu 1995 pa tudi v okviru raziskovalnega in kulturnega programa Ustanove Dr. Šiftarjeva fundacija, ki deluje v okviru Vrta spominov in tovarištva na Petanjcih.

Rezultate naših mednarodnih srečanj na SAZU ali v Dr. Šiftarjevi fundaciji o tej problematiki lahko najdete v naših zbornikih *Slovenci v avstrijski zvezni deželi Štajerski* (1994), *Protestantizem – zatočišče izgnanih na Petanjcih (Nadasdyjev dvorec)* (1999), *Živeti z mejo – materinščina, dejavnik osebne in skupnostne narodnostne identitete* (2000), *Prekmurska narečna slovstvena ustvarjalnost* (2005).

Drage slavistke in slavisti, prej sem dejal, da z zanimanjem spremljam, kaj se dogaja na področju slavistične znanosti. Naj dodam, da se tudi trudim, da se, v mejah mojih možnosti, občasno oddolžujem slavistiki, saj ji mnogo dolgujem. Rad bi vas tudi seznanil, kako se je zgodilo, da se po izgonu okupatorjev in osvoboditvi domovine nisem vrnil k slavistični vedi. To pojasnilo dolgujem zlasti svojim takratnim soborcem v slavističnem seminarju Filozofske fakultete na Ljubljanski univerzi l. 1941 in 1942. Tam, v pritličju NUK-a, smo že prve dni maja 1941 začeli organizirani boj proti italijanskemu okupatorju. Mnogi mladi slavisti smo takrat sklenili, da se vrnemo h knjigi šele, ko izženemo tuje napadalce. Naš boj se je nadaljeval tudi v zaporih in koncentracijskih taboriščih. Po februarju 1942 sem jih v teku 16 mesecev tudi sam okusil – od belgijske vojašnice v Ljubljani Gonarsa, Trevisa, Padove do zloglasnega Kamporja na otoku Rabu.

Po objavi kapitulacije Italije 8. septembra 1943 smo interniranci na Rabu v sodelovanju z otočani razorožili 2000 glavo italijansko posadko in oblikovali Rabsko brigado. Štela je 1650 dobrovoljcev – Slovencev, Hrvatov in Židov. Hrvati in Židje so po prehodu brigade na kopno ostali na Hrvaškem, trije slovenski bataljoni – okrog 1000 borcev – pa so se po treh dneh pospešenega pohoda na planini Mašun v snežniškem pogoju vključili v XIV. Divizijo NOV in POS. Toda naši borci, bivši interniranci so bili po večmesečnem trohnenju v koncentracijskem taborišču preveč izčrpani in niso bili kos partizanskim naporom. Zato so dobili bolezenski dopust z nalogo, da se po dveh tednih pridružijo najbližji partizanski enoti. To je pretežna večina tudi storila. Mene pa je pot vodila ponovno v Italijo, v Milan. Tam sem naslednjih dvanajst mesecev deloval na poglabljanju vojaškega, političnega in kulturnega sodelovanja med slovenskim in severno-italijanskim antifašističnim odporništvom kot vojaški in politični predstavnik Narodnoosvobodilnega gibanja Slovenije pri poveljstvih brigad Garibaldi in Korpusa dobrovoljcev svobode ter pri predsedstvu Narodno osvobodilnega odbora za severno Italijo. Sledili so štirje meseci mojega inštruktorskega dela pri skupnih organih slovenskega in italijanskega odporništva v Trstu. Medtem se je vojna že približala koncu. Pričakoval sem, da bom kmalu zopet v Ljubljani. Toda v začetku marca 1945 so me poslali v Beograd na delo v zveznih organih mlade jugoslovanske federacije.

Ko je maja 1945 petletna vojna vihra v Evropi utihnila, sem postavil vprašanje vrnitve na Univerzo v Ljubljani k poklicu, za katerega sem se že pred vojno usposobil. Odgovor je bil kratek, vojaški: "Ljepa stvar, taj tvoj univerzitet", mi je dejal moj vojni šef general iz Črne gore, "ali zapamti, front je ovdje. Razgovaraćemo još. Razmisli!" Sledilo je deset mesecev molka. Marca 1946 pa sem bil dodeljen kot predstavnik Jugoslavije zavezniški ameriško-angleško-francosko-sovjetski (ruski) komisiji s sedežem v Trstu. Njeni izvedenci so v Istri, na Primorskem in v Furlaniji – Julijski krajini ugotavljali hrvaške in slovenske narodnostne meje v Istri in na Primorskem. Kmalu nato – julija 1946 – se je začela Mirovna konferenca v Parizu. In drugega torka v septembru je bilo sklicano prvo zasedanje generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku. Sodeloval sem v pripravah in na zasedanjih. Polne roke posla. In še vedno molk.

Osemindvajsetega junija 1948 pa je udarila strela iz Kremlja v Moskvi. Stalin je obtožil Tita in KPJ revisioznima. Sledilo je izobčenje KP Jugoslavije iz Informbiroja, mednarodne organizacije Komunističnih partij pod vodstvom VKP(b) Sovjetske zveze. Na vzhodni in severni meji Jugoslavije so se kopičile armade sosednih držav pod vodstvom Sovjetske zveze.

"Jesi li razmislio?" me je nekega jutra po mojih dveh prečutih nočeh na dežurstvu v polni vojni opravi povprašal moj general. "Seveda!" je bil moj odgovor. Razumel sem: Demokratska federativna Jugoslavija je bila v življenjski nevarnosti. In vpisal sem se na podiplomski tečaj iz politične ekonomije in politologije na Visoki politični šoli v Beogradu. Zavedal sem se, da za odgovornosti na političnem torišču nisem bil dovolj pripravljen; saj me med predvojnim slavističnim študijem v l. 1938–1941 politična ekonomija ni kaj mnogo zanimala, politika pa še manj. Sklenil pa sem, da bom tudi v bodoče nadaljeval znanstveno delo na področju družbenih in humanističnih znanosti brez ozira na to, kakšne bodo moje državne obveznosti. Tako sem vse do l. 1985 vzporedno deloval na dveh statvah. Ni bilo lahko, ampak trud je bil poplačan.

Med trajnejše sadove mojih dolgoletnih naporov na znanstvenem področju v tisti dobi sodi vsekakor Mednarodni center za podjetja v javni lasti. Ustanovili smo ga 1974. leta v Ljubljani kot raziskovalno, izobraževalno in posvetovalno ustanovo za sodelovanje Jugoslavije z deželami v razvoju, zlasti na področju upravljanja v javnem sektorju narodnega gospodarstva. Po osamosvojitvi Slovenije ustanova nadaljuje svoje delo pod imenom Mednarodni center za promocijo podjetij.

"Kaj pa slavistika?" boste vprašali. Rekel bi, da se je tudi na tem področju zvrstilo nekaj omembe vrednih dogodkov. Leta 1974 so na simpoziju o Števanu Küzmiču v Murski Soboti objavili del moje obsežne razprave iz l. 1939 O jeziku Števana Küzmiča v njegovem prevodu *Svetega pisma* v prekmurščino. Razprava je l. 1940 obležala v uredniškem predalu mariborskega *Časopisa za zgodovino in narodopisje (ČZN)*, saj je revija tega leta začasno nehala izhajati zaradi vojne. V zvezi s to objavo se je obnovila tudi razprava o jeziku Mikloša Küzmiča in o v njegovem prevodu *Svetih Evengeliumov***.** To je bilo po 35 letih moje prvo ponovno soočenje s problematiko slovenskega jezika. Menim, da sva to razpravo končno sklenila z dr. Jožefom Smejem, odličnim poznavalcem Mikloša Küzmiča in njegovega dela, na simpoziju v Kančevcih aprila letos ob 200 letnici Mikloševe smrti. Prvo neposredno srečanje s slovenskimi slavisti pa se je zgodilo 4 leta kasneje na Kongresu Zveze slovenskih slavističnih društev na Bledu, oktobra 1979, kjer sem bil povabljeni govornik.

Dve leti kasneje, smo ob sklepu Levstikovega leta (1981) z državno pomočjo obnovili Zadružni dom – današnji Kulturni dom v Velikih Laščah in v njem oblikovali spominske sobe velikanov slovenske književnosti Frana Levstika, Josipa Jurčiča in Josipa Stritarja. In končno, leta 1984 ob 400-letnici Trubarjeve smrti smo – tudi z državno pomočjo – na Rašici pri Velikih Laščah obnovili Trubarjevo domačijo, mlin, žago in kaščo. Ta kulturni spomenik od takrat vsako leto privablja stotine šolarjev na "uro pouka v naravi". Naj dodam, da na severovzhodu Slovenije podobno poslanstvo me mladino razvija že nekaj let Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija s svojim bogatim raziskovalnim, izobraževalnim in kulturnim programom. Bil bi slab predsednik Programskega sveta te ustanove, če ne bi ob tej priložnosti povabil tukaj zbranih slavistk in slavistov, naj se s svojo ustvarjalnostjo pridružijo našim naporom.

==========

Minuli slovenski slavistični kongres v Lendavi s svojo (ob)mejno tematiko in konceptualizacijo periferije nagovarja k umestitvi tudi bodočih kongresov na slovenske etnične robove in preko meja: v načrtu so kongres v Zagrebu, Trstu in Celovcu. Prosim za mnenja. — ***miran,*** 15. nov. 2005

Ad slovenski slavistični kongres v Zagrebu, Trstu, Celovcu vrsta odzivov, navdušenih, voljnih in skeptičnih. Za Trst 2007 (ker je takrat 400-letnica Sommaripovega slovarja) so **Miran Košuta, Boris Pangerc, Majda Kavčič Baša**, bolj skeptični pa (tudi zato, ker je ravno takrat barkolana in bi bilo treba kongres prestaviti v tretji teden oktobra) **Lojzka Bratuž, Breda Pogorelec** in še kdo. Za Zagreb so **Zvonko Kovač**, idejo ustno hvali **Vesna Požgaj-Hadži**, nekateri pa so previdni. Za Celovec na prvem mestu se navdušuje **Milena Blažič**, predlaga pa še Madžarsko. Obsežnejša mnenja navajamo v celoti:

No ja, za Zagreb sicer ne bi bilo težko najti kulturnopolitične utemeljitve, težje pa bi se bilo izogniti razmišljanjem o Alpskih Hrvatih. Trst smo skušali večkrat zavzeti, toda dlje od tega, da je tu včasih živelo več Slovencev kot v Ljubljani, nismo prišli, čeprav so vsa zborovanja ob zahodni meji vključevala tudi poučna popotovanja v Trst, sedaj pa smo obupali celo nad Rdečim mostom (Ponterosso). — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net), 15. nov. 2005

Spoštovani, res se mi zdi pomembno razmišljati o Trstu, Zagrebu in Celovcu. In to ne samo zaradi slovenske prisotnosti zunaj slovenskih meja, ampak predvsem zaradi možnosti soočanja naših sosedov z nami, z vprašanji, s katerimi se ubadamo, z dosežki v slovenistiki, s pisatelji, ki ustvarjajo na narodnostno mešanem območju. Upam, da se bo našel še kdo, ki bo podprl Vašo zamisel. — Vse dobro ***Tatjana Rojc*** **(**tatluc@alice.it), 15. nov. 2005

[...] O slavističnih kongresih na teritoriju kulturnih mejá, o čemer si pisal na SlovLit: vsaj kar se Primorske tiče, je idejo že preizkusilo SDPK s svojimi "kolokviji" v okviru Vilenice – pod streho so spravili že tri, od njih 2 tematsko povezana na mešanje kultur (prostori transgresije 2003 in lanski o Kosovelu; letošnji je bil malo bolj teoretsko zaprt). Ambient in mednarodna festivalska publika dasta srečanju neki tak multikulturni poudarek, najbrž nekaj takega, kar se je dogajalo tudi v Lendavi. zanimivo bi bilo videti, kako bi se kongres slavistov obnesel še drugod, na Koroškem, v Trstu in v Zagrebu. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. nov. 2005

H kongresom v Zagrebu, Trstu, Celovcu. Rob očitno ne pomeni vedno tudi ruralnega. V naštetih primerih je za Slovence potovanje na rob potovanje v urbano. Mogoče se pa kdaj pomerimo s kolegi iz drugih strok, ki svoje stanovske kongrese organizirajo kar na Havajih. No, vsaj do Trubarjevega Tübingena bi se že lahko kdaj odpravili, pravi **Katka Balažic**. – ***miran,*** 17. nov. 2005

Točke za udeležbo na kongresu Slavističnega društva Slovenije v Lendavi in točke za seminar mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Tako kot lani bo programski svet za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje na šolskem ministrstvu prireditvi naknadno verificiral in jima podelil točke. Ko bo naša vloga na ministrstvu odobrena, objavimo dokument na spletu in v Slovlitu ter v *Kroniki* opozorimo nanj. Dodatne informacije pri tajnici ***Marjani Lavrič*** (marjana_lavric@hotmail.com; 041-236-912).

Ostalo nam je še nekaj zbornikov z letošnjega slovenskega slavističnega kongresa v Lendavi. 278 strani debelo knjigo na teme slovensko-madžarskih razmerij, slovenistike na sosednjih univerzah, novih zahodnoslovanskih študijev, izbora šolskega in obšolskega berila in pomurske humanistike lahko dobite zastonj v slavistično-slovenistični knjižnici v drugem nadstropju Filozofske fakultete v Ljubljani, Aškerčeva 2. — ***miran,*** 17. nov. 2005

Spletke

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri48/index.html – od slavistov so na slikah **Aleksander Skaza** (70. let), **Silvija Borovnik, Blanka Bošnjak, Branka Vičar, Franc Zadravec** (80 let), **Miha Mohor** (60 let), **Miran Štuhec**, 4. letnik slovenistov na FF v Ljubljani; zraven je nekaj hribov in jesenskega listja. — ***miran***

Slavistično društvo Slovenije je pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo doseglo podaljšanje statusa društva, "ki deluje v v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja" in "v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti", kar mu bo omogočilo nadaljnjo izdajateljsko dejavnost in prijavljanje na ustrezne ministrske razpise.

Sporočam, da se je slovenistični forum preselil na novo lokacijo. Naslov: http://www.slavistika.net/slovenistika/forum/index.php — ***Malka Čeh*** (malka.ceh@email.si), 21. nov. 2005

Miran, kakšen je vzrok, da v naboru držav te knjižnice http://www.ceeol.com še ni Slovenije? — ***Anka Sollner*** (Anka.Sollner@ff.uni-lj.si), 24. nov. 2005 [Ne vem. — ***miran***]

Članarino za leto **2006** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.tel), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 1. 2006

Letnik 10, št. 60

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika60.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika60.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike je 640 izvodov.

Ljudje

Lingvistični krožek FF v Ljubljani vabi na 818. sestanek v ponedeljek, 12. decembra 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo akad. red. prof. dr. **Janez Orešnik**, Oddelek za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Tema predavanja: Filogenetsko načelo v sedeči kopeli (ob predavateljevi sedemdesetletnici). — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 6. dec. 2005

Asist. dr. Nataša Pirih Svetina bo imela pred prvo izvolitvijo v naziv docentke preizkusno predavanje z naslovom Učenje jezika in razvoj jezikovne zmožnosti. Predavanje bo v sredo, 21. 12. ob 14.00 v prostorih Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Kongresnem trgu 12. [...] — ***Nataša Pirih*** (N.Pirih@ff.uni-lj.si), 7. dec. 2005

Miran, če si spregledal: neutrudna pesnica, pisateljica, prevajalka in publicistka **Jolka Milič** je te dni prejela visoko italijansko odlikovanje, in sicer red zvezde nacionalne solidarnosti (in s tem prejela visok častni naziv Grande Ufficiale). Nedvomno jih lahko čestitamo tudi na slovlitu. — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 10. dec. 2005

Dragi Miran, Sama sem se zanesla, da boš opazil, pa sem čestitala v svojem imenu. Tisti dan je Jolka Milič v Društvu književnih prevajalcev Slovenije prejela tudi Lavrinovo diplomo. Mislim pa, da bi zaslužila še kaj, ali ne bi kdo predlagal? — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 11. dec. 2005

Tomo Korošec je predvčerajšnjim od predsednika države prejel zlati red zaslug "za izjemen prispevek k prizadevanju za slovenski učni in znanstveni jezik ter pionirsko delo pri razvoju slovenskega vojaškega izrazoslovja in študija obramboslovja". — ***miran***, 21. dec. 2005

Popravki ali Forma pred vsebino

Lepo prosim vse, ki pošiljate na Slovlit pošto, da 1. ne pošiljate slikovnih priponk in 2. pretvorite sporočilo v golo besedilo. To storite tako, kot vas usmerja napotek na dnu vsake slovlitovske pošte: z miško greste v meni poštnega sporočila, kliknete Oblika, potem kliknete Golo besedilo namesto Obogatenega (ali html-) besedila. V istem meniju nastavite tudi Kodiranje –> Srednjeevropsko (ISO). Vsaka drugačna oblika povzroča težave s šumevci in z arhiviranjem in me sili, da sporočila konvertiram sam. — ***miran***, 27. nov. 2005

Trn-Julčica?

Spoštovani, zanima me, zakaj Trnuljčica (COBIB: 136 zadetkov) in ne Trnjulčica (13 zadetkov)? — ***Mojca Tomišić*** (Mojca.Tomisic@o-kamnica.mb.edus.si), 30. nov. 2005

Se mi zdi, da zato, ker njeno ime ne izhaja iz trnja (Trnjulčica) ampak iz trnulj (Trnuljčica) – to pa je plod črnega trna. Zakaj tako, pa ne vem. — ***Katja Križnik*** (katjak@rokus.com), 30. nov. 2005

Kolikor vem, je bila obdana z grmovjem s trni, zato ne vidim povezave s trnuljami, tudi če je šlo za črni trn. Sicer je že dolgo nisem brala, pa vendar ;-). — ***Mojca Tomišić***, 30. nov. 2005

Anglesko – *sleeping beauty* – nima blage veze s trnjem – zanimiv pa finski prevod – *prinsessa ruusunen* – torej princesa rozica – oz. vrtnica – vemo pa, da imajo vrtnice trne. Zanimivo bi bilo primerjati se na drugih jezikih. — ***Milan V. Smolej***, runoilija, pesnik, poeta, fi-02120 espoo (nmsscand@hotmail.com), 30. nov. 2005

Trnuljčica je v italijanščini *la Bella Addormentata* – speča lepotica. Ljub pozdrav — ***jolka [Milič]*** (jolka.milic@siol.net), 1. dec. 2005

Verjetno bi bilo zanimivo pogledati v stari katalog v NUK, kdaj je bila *Trnuljčica* prvič prevedena in kakšno obliko je prevajalec takrat uporabil. Večina prevodov (42:8 pri prevajanju Grimma in 2:1 pri Perraultu – vir je COBIB) nosi naslov *Trnuljčica*. Po mojem prepričanju so prevajalci, ki so uporabili obliko Trnjulčica, želeli po nemškem vzoru vključiti ime (v tem primeru Julčica<Julija). Podobno je v hrvaškem in srbskem jeziku (Trnoružica oz. Trnova r/Ružica). V izvirnikih (Grimm, Perrault) dekle nima imena. Kako je prišlo do povezave s trnuljami, ne vem. V obeh variantah namreč ni izrecno navedeno, za kakšno vrsto trnjavega grmičevja je šlo. Sama sem si zmeraj predstavljala, da je Trnuljčičin grad preraslo robidovje in šipek. Kot bivša šolska knjižničarka se bolj nagibam k uporabi imena Trnuljčica, ker je bolj izgovorjavi prijazno. Če pa se boste, ga. Tomišić, lotili novega prevoda Trnuljčice/Trnjulčice, je pa seveda odločitev, katero ime boste uporabili, čisto vaša. Lahko celo naredite revolucijo in izberete nekaj popolnoma tretjega. — ***U. Skalicky*** (Urska.Skalicky@ff.uni-lj.si), 5. dec. 2005

Evropska knjižnica (nadaljevanje)

Miran, kakšen je vzrok, da v naboru držav te knjižnice http://www.ceeol.com še ni Slovenije? — ***Anka [Sollner Perdih]*** (Anka.Sollner@ff.uni-lj.si), 24. nov. 2005

Jaz ne vem, ve kdo drug? — ***miran***

Spoštovani, kolikor poznam vzdrževalce strani www.ceeol.com, bodo zelo veseli sodelovanj iz Slovenije. Nekatere tukajšnje revije so k vključitvi v svojo podatkovno bazo že vabili, pa zaradi digitalne polpismenosti v slovenskih kulturnih krogih do tega še ni prišlo. Ko je ena od sodelavk CEEOLa predstavljala projekt na srečanju v Vilenici, je bila deležna pomilovalnih nasmeškov in ironičnega zapisa v zaenkrat največjem slovenskem dnevniku ;-)). Veseli me, da kvalificirani uporabniki mislite drugače. Navodila je v grobem mogoče najti na FAQ povezavi v rubriki Contacts. Za vse informacije so izvajalci na voljo tudi na . Po izraženem obojestranskem interesu in sklenjenem sporazumu reviji pošljejo program, ki omogoča preprosto nalaganje novih številk revije na server. — ***Andrej B[latnik]*** (www.andrejblatnik.com), 25. nov. 2005

Hm, saj posredno je: klik na povezavo Avtorji prikaže izbor slovenskih piscev B–Ž (piscev, katerih priimki bi se začeli s črko A, v Sloveniji torej nimamo), klik na povezavo Linki pa sto povezav na osrednje narodno-kulturne ustanove. Vprašanja pa se po hitrem pregledu strani šele začnejo odpirati.

Npr. 1. Po kakšnem merilu so bili izbrani avtorji? Pod črko P sem našel osem avtorjev, pa nihče med njimi ni Prešeren, pod C enega – Čandra nisem mogel upoštevati – pa to ni Cankar, pod črko B devet, pa nihče ni Bartol itd. Za plasma med izbrance (med njimi prevladujejo literati, najde pa se tudi kak profesor – še posebej, če je zapisal kaj leposlovnega, ekonomist ipd.) se zdi, da je nujno biti živ (oziroma vsaj ne dolgo mrtev) in ne objavljati v slovenščini.

2. Zakaj se zdi, da Slovenija ne izdaja periodike (pod povezavo Periodika je namreč v resnici ni)?

3. Zakaj Slovenija nima založnikov? No, roko na srce: ko gledamo seznam, jih mdr. nimajo niti naši poljski in hrvaški bratje, zato pa jih imajo bolgarski šest!

4. Zakaj v povezavi Search for e-Books & Articles lahko iščemo slovenske avtorje po imenu, priimku, naslovu knjige itd., ne pa tudi po jeziku (kot druge srednjeevropske avtorje)? Mar to pomeni, da imamo imena, priimke, avtorje in knjige, ne pa tudi jezika? Pa še bi se našlo. — ***KLemen [Lah]*** (klemnov@email.si), 25. nov. 2005

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!

V ponedeljek, 21. novembra, je bil v prostorih Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju pod vodstvom dr. Vincenca Rajšpa spominski večer ob 300. obletnici rojstva Janeza Žiga Valentina Popoviča, ki se po nemško piše Johann Siegmund Valentin Popowitsch. Ta nadvse učeni jezikoslovec in dialektolog ter naravoslovec, rojen v Arclinu pri Vojniku in dejaven v tretji četrtini 18. stoletja, je na dunajski univerzi učil nemščino in govorništvo, napisal pa je vrsto jezikoslovnih del, od katerih je nekaj še neizdanih (tudi v Ljubljani); Pohlin je z njegovim gradivom izdal svoj *Glossarium slavicum*. V času Popovičevega življenja je izšla obsežna knjiga *Untersuchungen vom Meere* (Raziskave morja, 1750), v kateri se je zavzel za načelo ena črka – en glas. Lani je izšel njegov obsežni avstrijski slovar (*Vocabula Austriaca et Stiriaca*), v katerem je vse polno omemb slovenskega besedja. S tem in z drugimi deli je bil utemeljitelj uveljavljanja avstrijskih jezikovnih posebnosti v nemškem knjižnem jeziku, pri čemer ni šlo brez lasanja: kregal se je z vsemi, recimo tudi s takimi veličinami, kot je bil takrat največji nemški jezikoslovec Gottsched (na botaničnem področju pa švedski naravoslovec Linné).

Popovičevo življenje in delo so orisali prof. dr. **Katja Sturm-Schnabl** z dunajske univerze, prof. dr. **Igor Grdina** z ZRC SAZU v Ljubljani, mag. dr. **Richard Reutner** z dunajske univerze, izdajatelj Popovičevih spisov o nemškem pravopisu in avstrijskega slovarja, in dr. **Peter Weiss** z ZRC SAZU. (Med gosti je bilo opaziti recimo prof. dr. **Gerharda Neweklowskega** in prof. dr. **Petra Scherberja**, novinarji pa so prireditev ignorirali.) Iz Vojnika je prišla olepšat večer občinska delegacija, okrepljena s harmonikarskim orkestrom in moškim oktetom, ki si je naslednjega dne šla ogledat trg Perchtoldsdorf in hišo, v kateri je Popovič ravno 21. novembra 1774 umrl. Nadvse prijazni Perctoldsdorfčani so do nekdanjega sotržana spoštljivi, poznajo ga in vejo celo, da je bil doma iz današnje Slovenije, tako kot Hugo Wolf, ki je proti koncu 19. stoletja v tem trgu živel v hiši, ki je poimenovana po njem in v kateri je danes muzej. Obletnica Popovičevega rojstva je v Sloveniji minila zelo neopazno (Pošta Slovenije je izdala spominsko znamko za 107 tolarjev), vendar bomo o njem še brali, ker nam ima veliko povedati. — ***Peter Weiss*** (Peter.Weiss@guest.arnes.si), 25. nov. 2005

Sinoči smo si 4 slovenistke v Šentjakobskem gledališču ogledale predpremiero oz. odprto generalko predstave *Kronika zločina*. Predstava temelji na motivih romana *Zločin in kazen* ter *Visoška kronika* in je v prvi vrsti namenjena letošnjim maturantom. Dramatizacija in režijska postavitev sta osredotočeni na najbolj gledališke elemente obeh romanov, jih prepletata in povezujeta z neposrednostjo živega gledališča. Ob preizkušanju oblik interaktivno-kolektivnega gledališča je gledalec popeljan v notranji svet Raskolnikova, po drugi strani pa "obdan" z zunanjim svetom Tavčarjeve Škofje Loke. Dramatizacija in režija: Vida Cerkvenik-Bren in Jaša Jenull, dramaturgija: Marko Bratuš, kostumografija: Katarina Zalar, scenografija: Gerhard Feldbacher, premiera: 25. 11. 2005 ob 19.30. Močno priporočam ogled! — ***nuša [Dedo Lale]*** (nusadedo@yahoo.com), 25. nov. 2005

O predstavi lahko povem samo vse najboljše – pa vendar se mi je porodil dvom o tem, ali bo predstava dosegla ciljno publiko, saj je po mojem mnenju "pretežka" za povprečnega srednješolca. Zdi se mi, da so bile produkcije iz prejšnjih let pod taktirko Mojce Dimec bolj pisane na maturantsko dušo. Je pa seveda to okus vsakega posameznika. — ***Anja [Blatnik]*** (anjablatnik@gmail.com), 28. nov. 2005

Obveščam Vas, da Filozofska fakulteta univerze v Ljubljani v torek, dne 29. novembra 2005, ob 11.uri, pripravlja skromno svečanost ob 50-letnici diplome prve povojne generacije na Oddelku za slovanske jezike in književnosti v Sloveniji in predstavitev jubilejnega zbornika, ki so ga cenjeni diplomanti pripravili pod naslovom *Merjenje dalje in nebeških strani*. Kot Vam je znano, je bil Oddelek za slovanske jezike in književnosti ustanovni oddelek slovenske univerze v Ljubljani in naše Filozofske fakultete; bil je njen največji ter ustvarjalno najbogatejši del v drugi polovici XX. stoletja; prav rod diplomantov iz leta 1953 je postavil temelje slovenski humanistiki in skozi minula desetletja ustvarjalno in znanstveno kompetentno sooblikoval visoko podobo slovenistike, slavistike in Filozofske fakultete ter Univerze v Ljubljani. Iz njegovih vrst so izšli profesorji in dekani Filozofske fakultete **Mirko Jurak** in **Frane Jerman**, **Jože Koruza, Helga Glušič, Matjaž Kmecl, Aleksander Skaza, Jože Pogačnik**, številni znanstveniki, pedagogi, pisatelji, uredniki, kulturni delavci, igralci, katerih življenjska pot je v zborniku kratko predstavljena, kot so predstavljeni tudi nekatera njihova znanstavena in leposlovna besedila. Zato Vas vljudno vabim, se odzovete vabilu dekana in vabilu cenjenih diplomantov ter njihovih naslednikov na Oddelku za slovenistiko in na Oddelku za slavistiko, ter da s svojo prisotnostjo iskažete spoštovanje do njihovega dela in dosežkov ter prisluhnete predstavitvi jubilejnega zbornika nekdanjih dipomantov oz. slavistov in slovenistov. — ***Vladimir Osolnik*** (vladimir.osolnik@ff.uni-lj.si), 25. nov. 2005

Dragi kolega Osolnik, ja za božjo voljo, kdo Vam je pa povedal, da so bili našteti prva povojna generacija slavistov. Prva se je vpisala leta 1945 – in so diplomirali leta 1949 (tudi zaradi nekaterih študijskih olajšav). Med imeni: **Franc Jakopin** in **Janez Zor**, naslednji letnik je moj letnik z imeni **B. Paternuja, F. Bernika**, tudi moje malenkosti in vrste drugih. Tudi za nami je bilo še nekaj generacij. Moj letnik je tudi maturiral šele 1946. Petdesetletnico smo soveda zamudili, a če že štejete, prosim, povejte, kako in zakaj to štetje poteka.. Pa brez zamere – in imenitno se mi zdi, da se je ta letnik spomnil, tako opozoriti nase. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 27. nov. 2005

Pozdravljeni! Bi globoko v sebi našli voljo in okoli sebe toliko časa, da bi iz zakladnice svojega raziskovalnega truda poslušalcem programa ARS postregli z osem strani dolgim, za razumljivo javno poslušanje oblikovanim besedilom? Sprašuje urednica oddaje Trojna spirala — ***Mojca Dvorak*** (mojca.dvorak@guest.arnes.si), 24. nov. 2005

Vas vljudno vabimo, da se v ponedeljek, 28. novembra 2005, ob 12. uri v prostorih Univerze (Balkonska dvorana), Kongresni trg 12, udeležite odprtja razstave Gradove svetle zida si v oblake ... France Prešeren v ljubljanskih latinskih in višjih šolah 1813–1821. Na osnovi ohranjenega arhivskega gradiva ljubljanske gimnazije, filozofskega licejskega študija in drugih dokumentov je na razstavi predstavljena Prešernova študijska pot na obeh znamenitih ljubljanskih učnih ustanovah. Razstavo bo odprla rektorica Univerze v Ljubljani prof. dr. Andreja Kocijančič, v kulturnem programu bodo sodelovali študentje AG in AGRFT. — ***Jože Ciperle*** (Joze.Ciperle@uni-lj.si), 23. nov. 2005

Jemlje čas po nepotrebnem, ker je vabilo v obliki slike in ga je treba pretipkati, pa vendar: vabijo nas na "svečano slovesnost ob 45-letnici Bralne značke, ki bo v torek, 29. 11. 2005 od 14.00 do 15.00 v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma". Nastopili bodo Mitja Zupančič, Slavko Pregl, Tone Partljič, Milan Zver, Janez Drnovšek, otroški pevski zbor Glasbene matice Ljubljana, Jette Ostan Verjup, Danica Simšič, Milan Kučan. Svojo prisotnost potrdite na info@bralnaznacka.si. — ***miran***

Justyna Deszcz-Tryhubczak z univerze v Vroclavu na Poljskem vabi na komparativistično konferenco Definitions of the real in prose and poetry, ki se bo dogajala 6. in 7. maja 2006. Zadeva britansko, ameriško in poljsko fikcijo, rok za prijavo z 200-besednim povzetkom je 15. januar 2005 na naslov branson@uwplatt.edu. — ***Milena Blažić***

V okviru 21. knjižnega sejma se bo sekcija IBBY kot soorganizator podala v dve zanimivi debati. V četrtek, 1. 12., ob 15.00 bo predsednik Sekcije vodil debato z izbranimi nordijskimi avtorji, vabljeni pa bodo tudi prevajalci iz dotičnih jezikov. Sodelujoči bodo torej: Jakob J. Kenda, Pionirska knjižnica (moderator), Mauri Kunnas (Finska), Eirik Newth (Norveška), Eva Susso (Švedska). V petek 2. 12, ob 18.00 pa Sekcija soorganizira izrazito interdisciplinarno debato na temo literature za starejše adolescente in študente oziroma t. i. *cross-over* literaturo. V debati sodelujejo: Jakob J. Kenda, Pionirska knjižnica (moderator), Boštjan Gorenc, voditelj Bukvoženskih debat, Gaja Kos, revija Literatura, Irena Miš Svoljšak, Založba Miš, Katarina Torkar Papež, Gimnazija Poljane, Martina Peštaj, TVS, Savina Zwitter, Gimnazija Bežigrad, Vasja Cerar, Mladinska knjiga, Zdravko Duša, Cankarjeva založba. — ***Milena Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 26. nov. 2005

Oddelek za klasično filologijo Filozofske fakultete, Društvo za antične in humanistične študije in Historični seminar ZRC SAZU so leto po izidu slovenskega prevoda knjige *Antični roman* povabili v Ljubljano avtorja Niklasa Holzberga, profesorja za klasično filologijo na Univerzi v Münchnu, ki bo imel ob tej priložnosti predavanje Uprizorjeno še pred Shakespearom: Hans Sachs in antični roman. Predavanje bo v četrtek, 1. decembra 2005, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje. Predavanje bo v angleščini. Več o prireditvi: http://odmev.zrc-sazu.si/hs/vabilo.htm. — ***Marko Marinčič*** (marko.marincic@email.si), 26. nov. 2005

Bohuslav Manek vabi na 4. mednarodno konferenco o otroški literaturi v angleščini z naslovom From Myths and Fairy-Tales to Contemporary Fantasy (Children's Literature and Drama, and the Visual and Methodological Aspects), ki bo 26. in 27. jan. 2006 na pedagoški fakulteti v Hradec Králové. Prijavni formular in druge informacije na kajlpdfuhk@centrum.cz. — ***Jakob Kenda*** (jakob.kenda@lj-oz.sik.si), 27. nov. 2005

Spoštovani gospod Hladnik, sporočam vam, da bomo pri založbi Meander v času Slovenskega knjižnega sejma 2005 predstavili knjigo Ministrstvo za bolečino Dubravke Ugrešić. Predstavitev bo vodil Jadran Sterle v Galeriji Spomeniškovarstvenega centra RS, Trg francoske revolucije 3 v Ljubljani, v petek, 2. 12. 2005, ob 11.00. V soboto, 3. 12. 2005 ob 17.00 bo v okviru knjižnega sejma potekala debatna kavarna na temo Literarna diaspora. Sodelovali bodo: Dubravka Ugrešić, prevajalka Klarisa Jovanović in moderator Jadran Sterle. Veselilo bi me, če bi se udeležili katerega od dogodkov – za debatno kavarno je na voljo tudi nekaj gratis vstopnic. Sporočite mi, ali vam jih pošljem, in naslov. — ***Amanda Mlakar*** (amanda.mlakar@desk.si), 28. nov. 2005

Spoštovani, v okviru 21. knjižnega sejma v Cankarjevem domu v Ljubljani bo revija *Otrok in knjiga* pripravila dve prireditvi: v četrtek, 1. decembra 2005 ob 10. uri v dvorani E 1 tiskovno konferenco, na kateri bomo predstavili zadnji letnik revije, letošnjega dobitnika večernice Igorja Karlovška, knjigo dr. **Igorja Saksida** *Bralni izzivi mladinske književnosti*, ki jo bo v sodelovanju z revijo *Otrok in knjiga* (Mariborsko knjižnico) izdala založba Izolit, in načrte za leto 2006. V četrtek, 1. decembra, bo ob 12. uri v Prvem preddverju debatna kavarna Priporočilni seznami bralne značke: da li ne? V pogovoru, ki ga bo vodila **Darka Tancer-Kajnih**, bodo sodelovali: dr. **Meta Grosman**, predsednica Bralnega društva Slovenije, **Zora A. Jurič**, profesorica slovenščine in mentorica bralne značke, **Jakob J. Kenda**, predsednik Slovenske sekcije IBBY in vodja Pionirske knjižnice KOŽ Ljubljana, **Manca Perko**, generalna sekretarka Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, **Janja Vidmar**, predsednica Sekcije za mladinsko književnost pri DSP, in **Vlado Žabot**, predsednik DSP. — ***Darka Tancer-Kajnih***, glavna in odgovorna urednica revije (darka.tancer-kajnih@mb.sik.si), 28. nov. 2005

Spoštovani! Zopet je leto naokoli in bliža se gledališki praznik Krščanske kulturne zveze. Vabimo vas na našo osrednjo gledališko predstavo, ki bo v četrtek, 8. decembra 2005, ob 19.30 uri, v Mestnem gledališču v Celovcu. Letos smo se odločili za Cankarjevo dramo *Kralj na Betajnovi* in vas prav prisrčno vabimo, da jo uživate z nami. Gostuje Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Prosimo za sporočilo glede rezervacije vstopnic. Več o tem na www.kkz.at. — ***Andrej Lampichler***, tajnik, zanj ***Zalka Kelih-Olip***, 28. nov. 2005

Tukaj lahko kupite vstopnice v pre(d)prodaji za veliki koncert kranjske skupine HEPA, ki bo premierno predstavila svoj album *Glasba za ušesa* v nedeljo, 11. 12. 2005 ob 16.00 v kadilnici Prešernovega gledališča. Šlo bo za edinstven koncertno-literarni performance, saj bodo poleg Hepe nastopili še štirje mediji, ki edini na svetu razumejo sporočila nesnovnih avtorjev iz vesolja in znajo njihova sporočila ne le prevajati v slovenski jezik, ampak jim tudi pridajo pesniško noto. Na dan prireditve bo mogoče na prizorišču samem tudi prvič kupiti CD skupine HEPA in to za smešno nizko ceno. Že samo kupljena karta pomeni, da ste z dvema od vaših treh nog že lastniki CD-ja. Cena vstopnice v pre(d)prodaji je 1000 SIT, na dan koncerta pa 1500 SIT, vendar je število mest zaradi velikega povpraševanja ali pa zaradi sorazmerne majhnosti prostora omejeno, zato pohitite z nakupom. V predprodaji so vstopnice na voljo v Prešernovem gledališču, v Cafe galeriji Pungart in v lokalih Downtown in Terasa na Mohorjevem klancu. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno. Se vidimo v Prešernovem gledališču! — ***Drejc Pogačnik*** (drejc.pogacnik@guest.arnes.si, http://listen.to/hepa), 30. nov. 2005

Spoštovani, naj Vas seznanim s pomembnim srečanjem v Rimu: Italijanski Ministrstvi za zunanje zadeve in za kulturo, Občina Rim in Pokrajina Rim so skupaj s Fundacijo Bellonci (ki je pobudnica znamenite in prestižne literarne nagrade Strega) promovirali predstavitev literarnih dosežkov novih držav članic Evropske unije stotim italijanskim gimnazijam preko branja nekaterih avtorjev, ki so prevedeni v italijanščino. Za slovensko književnost je bilo z navdušenjem izbrano delo *Vila ob jezeru* tržaškega pisatelja **Borisa Pahorja**, ki ga je v italijanščino prevedla slovenistka prof. **Marija Kacin**. Prevod je izšel pri založbi Nicolodi v Trentu, doživel pa je tudi izreden uspeh v okviru promocije najpomembnejših tržaških pisateljev, ki jo je v lanskem letu izvedel italijanski časnik *Il Piccolo* iz Trsta in v okviru katere je bila knjiga (ki je izšla v preko 4000 izvodih) razprodana v nekaj dneh. V torek 6. decembra ob 10.00 se bo torej v glavni dvorani Biblioteca Angelica v ulici S. Agostino 8 (v strogem centru, nekako med palačama senatne in poslanske zbornice) v italijanskem glavnem mestu odvijala konferenca, posvečena slovenski književnosti in pisatelju Borisu Pahorju. Pisatelja bo vzajemno s slovensko literarno in kulturno zgodovino v svojem kritičnem posegu predstavila Tatjana Rojc, ki preučuje pisateljev opus in ga uokvirja v evropski kontekst. — ***Tatjana Rojc*** (tatluc@alice.it), 1. dec. 2005

V letu, ki se počasi izteka, bi pokojni dr. **Tone Pretnar** praznoval šestdeseti rojstni dan. Tržiška knjižnica s ponosom in hvaležnostjo nosi njegovo ime, s ponosom, ker se zavedamo pomena velikega znanstvenika za slovensko literarno zgodovino, prevajalstvo, pesništvo in verzologijo, in s hvaležnostjo, ker so nekateri med nami imeli priliko in veselje, da so bili Tončkovi prijatelji in sodelavci pri literarnih večerih, srečanjih in razstavah, ki nam jih je pomagal organizirati. Zato smo posebej veseli, da Vas lahko skupaj s Celjsko Mohorjevo družbo povabimo na predstavitev knjige, s katero je založba obeležila obletnico rojstva dr. Toneta Pretnarja. Knjigo *Verzi Toneta Pretnarja* bomo po svojih najboljših močeh poskušali predstaviti **Mojca Seliškar** (izbrala je pesmi, grafomanije, prevode in besedila in napisala spremno besedilo), urednik Mohorjeve **Matija Remše, Marko Žugelj** in Marija Maršič. Vabljeni v "Tončkovo" knjižnico v Tržič na Balos 4, v torek, 6. decembra ob 19. uri. — ***Marija Maršič*** (marija.marsic@guest.arnes.si), 2. dec. 2005

Spostovana kolegica, spostovani kolega, posredujem vam vabilo na srecanje Slovenskega društva za visokosolsko didaktiko na temo problemsko zastavljenega studija 12. 12. 2005. Prilagam tudi prijavnico za vclanitev v društvo. O njegovi dejavnosti lahko izveste kaj več na spletni strani http://www.bfro.uni-lj.si/gost/sdvd/. Prijavnico pošljite na e-naslov barica.marentic@guest.arnes.si. — ***Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 2. dec. 2005

Vabimo Vas na decembrsko Strokovno sredo, ki bo kot običajno drugo sredo v mesecu, torej 14. 12., z začetkom ob 9.30 in predvidenim zaključkom ob 12.00. Kot verjetno že veste, strokovne srede od oktobra do decembra

2005 potekajo v dvorani Ministrstva za kulturo (Maistrova 10, Ljubljana). Naslov tokratne je Predstavitev projektov Moja naj knjiga na internetu in Mala knjižnica na internetu. Prvi projekt bo predstavila mag. **Tilka Jamnik**, drugega pa **Vojko Zadravec**. V okviru predstavitve bo seveda prikazana uporaba obeh medmrežnih aplikacij, ki prenavljata znana projekta Pionirske knjižnice: Priporočilne in pregledne sezname ter nagrado Moja najljubša knjiga. — ***Jakob J. Kenda*** (jakob.kenda@lj-oz.sik.si), preko ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 8. dec. 2005

Drage kolegice in kolegi, skoraj trideset se Vas je prijavilo za knjigo dr. **Marinelli-Koenig** *Die Südslaven in den Wiener Zeitschriften*. Upam, da ste jo do zdaj tudi vsi dobili. Pri posiljanju so se pojavili nepricakovano visoki postni stroski, saj ena knjizna posiljka v tujino znasa 12,50 EUR. Dr. Marinelli-Koenig zato prosi, ce je mogoce, da ji povrnete stroske posiljanja. Pri tistih, ki ste dobili knjigo po cenejsi poti, velja pac cena na ovojnici. Prosim, ce denar lahko nakazete na racun akademije: Österreichische Akademie der Wissenschaften Dr. Ignaz-Seipel-Pl. 2, A-1010 Wien, BLZ 12000, Kto: BA-CA 26-26 505/19, IBAN: T541100000262650519, SWIFT: BKAUATWW, "Kennwort: KKt/Portorefundierung". Kdor bi imel pri tem tezave, naj se, prosim, oglasi pri meni. — ***Monika Pemič*** (monikapemic@yahoo.de), 11. dec. 2005

Založba ZRC in Društvo za antične in humanistične študije Slovenije Vas vljudno vabita na predstavitev nove knjige iz zbirke Agora: **Matej Hriberšek**: *Klasični jeziki v slovenskem šolstvu 1848–1945* in VII. letnika revije *Keria. Studia Latina et Graeca*. Tiskovna konferenca bo v četrtek, 15. decembra 2005, ob 13. uri v prostorih Slovenskega šolskega muzeja, Plečnikov trg 1, Ljubljana. — ***Tinka Selič*** (tinka@zrc-sazu.si), 12. dec. 2005, preko ***Matjaža Zaplotnika***

Spoštovani člani in prijatelji Slovenskega društva za primerjalno književnost! Na spletni strani http://www.zrc-sazu.si/sdpk (v rubriki "novo") lahko preberete stališče društva do obsodbe pisateljice Brede Smolnikar. Izjavo je v imenu društva napisal predsednik dr. **Marko Juvan**. Poleg tega je na isti strani objavljeno tudi pismo podpore oddelku za primerjalno književnost v Innsbrucku ter zapisnik s sestanka evropske komparativistične mreže REELC (Firence, september 2005), v kateri so aktivno vlogo prevzeli tudi nekateri člani našega društva. — ***Marijan Dović*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), preko ***Matjaža Zaplotnika***, 12. dec. 2005

Lingvistični krože Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 819. sestanek v ponedeljek, 19. decembra 2005, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo asist. **Peter Jurgec**, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Tema predavanja: Optimalnostna teorija: primeri iz slovenske fonologije. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 13. dec. 2005

Obveščamo vas, da se je že tako nepregledni kopici slovenskih založb in drugih ustanov, ki tudi izdajajo knjige, pridružila še ena. Imenuje se Društvo ljubiteljev berljivih knjig Janezek. Da jo boste lahko ločili od ostalih, vas vljudno vabimo na predstavitev ob prvi izdaji njenih knjig, ki bo v petek, 16. 12. 2005, ob 18. uri v Literini knjigarni na Miklošičevi 4 v Mariboru. Na voljo za ogled in nakup vam bo 7 zbirk kratkih zgodbic Gregorja Hrovatina, in sicer *Bojne, Govorne, Nasilne, New age, Nežne, Otroške (a ne za otroke)* in *Zgodbice o odraščanju*. Knjige imajo 40–50 strani, prodajale pa se bodo po ceni 850 SIT. Zgodbice so raznolike, tako da boste skoraj gotovo našli kakšno, ki vas bo pritegnila, razen če ste nagnjeni h knjigam, ki od vas zahtevajo velik umski napor pri branju in vam vsiljujejo svoj način razmišljanja in vrednotenja. Takšnih knjig namreč društvo ne izdaja. Obljubljamo vam, da knjig ne boste rabili poslušati, vsekakor pa jih boste lahko brali. Ne grozi vam tudi nevarnost pred dolgimi govori, boste pa o društvu izvedeli vse, kar boste vprašali, glede njegovih knjig pa vse, kar boste prebrali. Želimo vam prijetno preživljanje predpraznicnih dni, kakšnega morda v naši družbi, še kakšnega več pa v družbi naših ali katerih drugih, vsekakor pa berljivih knjig. — ***Gregor Hrovatin*** (drustvo.janezek@gmail.com), 13. dec. 2005

Na sestanku Meddruštvenega odbora v Kosovelovi knjižnici v Sežani so člani Meddruštvenega odbora določili teme 17. Primorskih slovenističnih dnevov: Jezikovni pojavi – vprašanja medkulturnosti; Dragotin Kette; Simon Gregorčič. Organizator PSD 2006 bo SD Koper. Mag. Marija Mercina je povezovanje primorskih SD predala prof. **Seniji Smailagić**. Nadaljuje se iskanje novih razmerij med primorskimi SD in Zavodom RS za šolstvo ter primorskimi visokošolskimi ustanovami. — ***Marija Mercina*** (marija.mercina@guest.arnes.si), 16. dec. 2005

Cankarjevo tekmovanje

Potem ko smo se bolj ali manj uspešno prebili skozi seminar mentorjev tekmovanja za CP na Vrhniki, se bo treba spopasti z razpisano literaturo. Dijakom in kolegom, ki bodo brali Karlovškov roman *Gimnazijec*, bo morda v pomoč gradivo, ki je nastalo za seminar in ob seminarju na Vrhniki (predavanje in delavnica). Objavila sem ga na spletni strani http://www2.arnes.si/~sspvkant/. Na istem naslovu je objavljena tudi seminarska naloga prof. **Lidije Golc**, ki primerjalno govori o treh romanih, ki so letos razpisani za CP (Trije romani o odraščanju). [...] — ***Valentina Kobal*** (valentina.kobal@guest.arnes.si), 4. december 2005

Na spletnem naslovu http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/haramija05.doc je objavljeno predavanje **Dragice Haramije** Žanri slovenskega mladinskega realističnega roman, na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pircsmct05.doc pa predavanje **Vlada Pirca** Ptički pod milim nebom (Drobci o vzgojni povesti Frana Milčinskega *Ptički brez gnezda* in mladinskem romanu Dese Muck *Pod milim nebom*. Zvočni posnetek nastopa Mihe Mazzinija na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje je na naslovu http://friends.s5.net/mazzini/slonadom/Slavisti20051202_1.MP3 – komentirajte. — ***miran***, 6. dec. 2005

[...] Samo mimogrede, pojasnilo za tiste, ki jih mladinska književnost resno zanima: pri profesorju dr. **Janezu Rotarju** je med drugimi (ok. 1990) doktoriral profesor **Dragutin Ognjanović** iz Beograda, takrat največji poznavalec mladinske književnosti v skupni državi, s temo (navajam po spominu) Mladinska književnost na tleh Jugoslavije. Doktorat obsega 1000 strani in se dobi v naši skupni oz. tedanji oddelčni knjižnici. Velik del študije je namreč posvečen prav slovenskim avtorjem in njihovim delom, ter različnim primerjavam, kjer so prav slovenska dela kriterij za vrednotenje. — ***mirko [Osolnik]*** (Vladimir.Osolnik@ff.uni-lj.si), 5. dec. 2005

Objave

Prišle so tri knjige iz zbirke Pavlove hiše (Wissenschaftliche Schriftenreihe des Pavelhauses), ki jo izdajata društvo Artikel-VII-Kulturverein für Steiermark in Pavlova hiša (www.pavelhaus.at):

Michael Reichmayr: *Von Ajda bis Žuži: Slawisches in österreichischen Rindernamen: Eine sprachliche und kulturhistorische Analyse*. 2005 (Znanstvena zbirka Pavlova hiša, 8).

Michael Reichmayr: *Ardigata! Krucinal! Ein slowenisches Schimpfwörterbuch*. 2003 (Znanstvena zbirka Pavlova hiša, 1).

Erwin Köstler: *Vom Erleben und Deuten: Srečko Kosovels Integrali: Ein herausgebersich Artefakt*. Spr. beseda Janez Vrečko. 2005 (Znanstvena zbirka Pavlova hiša, 7).

Bi kdo želel pisati o njih za katero od naših strokovnih revij? Na voljo je nekaj zastonj izvodov slednje; zavzeti interesenti jo lahko pridejo iskat v kabinet 218 na FF. — ***miran***, 4. dec. 2005

Na spletni strani *Jezika in slovstva* (http://www.jezikinslovstvo.com) so že dostopni izvlečki razprav, uvrščenih v 5. letošnjo številko revije (JiS 50/5, sept.–okt. 2005). Imela bo okroglih sto strani in bo izšla pred koncem letošnjega leta. Uredništvo še opozarja, da je konec starega oz. začetek novega koledarskega leta najprimernejši čas, da – če to še niste – postanete naročnik/-ica JiS-a. Za spodbudo naj omenim, da bodo naročnine za leto 2006 ostale takšne kot letos. Na revijo se lahko naročite kar s pismom, poslanim na e-naslov tehničnega urednika. Na omenjeni naslov lahko obstoječi naročniki/-ice tudi sporočite morebitne spremembe svojih naročniških podatkov. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 12. dec. 2005

Dobro jutro, rad bi vas opozoril, da bo danes zvecer (v soboto, 17. decembra 2005) ob 20.00 uri na TV Slovenija 2 predvajan film Filipa Robarja Dorina z naslovom *Trdinov ravs*. Reziser je bistveni del navdiha za ta igrano-dokumentarni film dobil med branjem Trdinovih "zapisnih knjizic", objavljenih v treh zvezkih s skupnim naslovom *Podobe prednikov* (Ljubljana, 1987). S tem filmom je pocastil dve obletnici, povezani s Trdino: njegovega rojstva in smrti. Film je dolg 75 minut, vsaka minuta je za leto pisateljevega zivljenja (1830–1905). A film ni samo posvecen Trdini, temvec je predvsem trdinovski, ker govori o tem nasem casu, o prebivalcih danasnjega Novega mesta in njegove okolice. V nekem trenutku zamenja lik harlekina na klopi kar reziser sam. In pozoren velja biti na tiste trenutke, ko se za hip pojavi na obrobju prizora. Trdina, halerkin in reziser spremljajo zivljenje, prvi in tretji ga tudi dokumentirata. Kadar se dokumenti ohranijo, se lahko poznejse generacije naslajajo ali zgrazajo, muzajo ali zmajujejo z glavo. Car tega dokumentiranja je, da ne vemo, kaksne odzive bo vzbujalo. Upam, da ne boste med gledanjem preklopili drugam.

Dobro jutro – se enkrat, napake se dogajajo, vcasih tam, ko je najmanj treba. Skratka, na klopi reziser ne zamenja harlekina – temvec Trdino (to nedvomno sledi iz zasnove filma, tako da je moj spodrsljaj morda simptomaticen). — ***Igor [Kramberger]*** (k@aufbix.org), 17. dec. 2005

Ali slavisti kaj beremo?

Spošt. g. prof. dr. Miran Hladnik, pišem vam kot uredniku Kronike Slavističnega društva Slovenije in vam pošiljam predlog, da v eni od naslednjih *Kronik* ponatisnete v celoti ali samo označeni del uvodnika v 3. številko *Bukle*, ki ga je prispeval **Orlando Uršič**, direktor založbe Litera iz Maribora. Komentar namreč 100 % drži, saj smo imeli tudi pri naši založbi, ki izda med drugim vsako leto kar nekaj jezikoslovne in literarnozgodovinske literature, enake nekajletne izkušnje in na ta srečanja oz. kongrese zdaj že drugo leto zapovrstjo ne hodimo več. Predlagam natis z mastnimi črkami. Sicer pa bi se morali – kot profesor – tudi sami vsaj malce zamisliti nad tem dejstvom. Drži namreč tudi to, da za razliko od nekaterih drugih študentov, tudi študentke in študentje slavistike in slovenistike zelo, zelo redko kupijo kakšno jezikoslovno ali literarnozgodovinsko delo, ki ni na spisku "zapovedane" literature. Kot da bi škodilo prebrati še kaj drugega. Seveda je tole moje pisanje čisto dobronamerno in seveda sem vam kot vodja založbe še kako hvaležen, da redno poročate o naših novih izdajah. Tako slavisti in slovenisti preberejo vsaj njihove naslove. — ***Vojislav Likar***, glavni urednik in vodja založbe (Likar@zrc-sazu.si), 5. in 8. dec. 2005

Citat Uršičevega uvodnika iz *Bukle*: "Trdno sem prepričan, da bi morali *Buklo* redno in v zadostnem številu izvodov distribuirati direktno v zbornice slovenskih osnovnih in srednjih šol, saj me za bralno kulturo slavistk in slavistov zelo skrbi. Na Slavističnem kongresu, namreč, ki se je zgodil pred dvema tednoma v Lendavi, smo bili prisotni tudi založniki, s svojimi prepolno naloženimi stojnicami, misleč seveda, da 190 slavistk in slavistov na enem mestu pomeni zelo dober biznis, a smo se pošteno ušteli, razen gospe, ki je na svoji stojnici ponujala različne praktične zadeve, kot so npr. mape s slikami tigrčkov in slončkov in žirafic, peresnice, koledarčke in podobne luštne, poceni in praktične stvari. Ta gospa nas je, založnike v nacionalnem interesu, gledala z neko posebno milino v očeh, prav smilit smo se ji morali, saj smo v povprečju v treh dneh prodali tri (3) knjige in to seveda knjige s področja izvirnega slovenskega leposlovja, strokovne literature ipd., vse subvencionirano s strani Ministrstva za kulturo, ki ne financira ničesar, kar ni v nacionalnem interesu. Seveda ne moremo trditi, da so slovenski profesorji kulturno nerazgledani ali da so slabi bralci, zagotovo pa na podlagi takšne izkušnje ne moremo zanikati trditve, da je dobra knjiga (vsaj kratkoročno) slab biznis." — ***Orlando Uršič*** (orlando.ursic@zalozba-litera.org), 8. dec. 2005

Spletke

1. [...] Jaka.org je spletno mesto **Jake Železnikarja**, avtorja del s področja (predvsem spletne) umetnosti in (digitalne) literature. (Vsa dela na jaka.org so dostopna brezplačno.) Poštna lista na jaka.org je namenjena obveščanju zainteresiranih posameznikov in medijev o novih umetniških delih na jaka.org. Poštna lista obsega nekaj sporočil letno. Če želite prejemati tovrstna obvestila, vas vabim, da se prijavite na poštno listo. Prijava/odjava na listo je dosegljiva na vsaki strani spletnega mesta jaka.org: http://www.jaka.org/slo.html.

2. Pomembno obvestilo za vse naročene na listo jaka.org Zaradi programske napake so bili iz liste izbrisani vsi poštni naslovi. Če želite tudi v nadaljne prejemati obvestila iz jaka.org, se prosim prijavite znova, na http://www.jaka.org/slo.html. Opravičujem se za nevšečnost.

3. Novo spletno delo *Spreminjevalec* http://www.jaka.org/2005/spreminjevalec/. Spreminjevalec je razširitev, dodatna orodna vrstica za pregledovalnik interneta Firefox, ki temu doda niz disfunkcionalnosti. Spreminjevalec omogoča besedilne in grafične intervencije v spletne strani s postopki umeščanja, premeščanja, spremembe in izbrisa ter njihovih kombinacij. Omogoča tudi avtonomno, neželeno pregledovanje spleta (z možnimi samodejnimi intervencijami) in brisanje 'session cookiejev'. Več o delu in delo samo je dostopno na naslovu: http://www.jaka.org/2005/spreminjevalec/. — ***jaka [Železnikar]*** (jaka@jaka.org), 26. nov. 2005

Na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri49/index.html je dokumentiran letošnji prvi sneg, list naprej v albumu že prava zima, vmes pa tudi posamezna strokovna dejstva, npr. slovanska imena v Karnijskih Alpah in seminar mentorjev za Cankarjevo tekmovanje, novoletna zabava ljubljanskih slovenistov ipd.

Lepo, bogato in zgledno spletišče si je napravila **Alenka Žbogar** (http://www.alenkazbogar.com). Drugi kolegi gotovo slede. Kdo pa bo na splet postavil učitelje iz predinternetnega obdobja (**Prijatelja, Kidriča, Ramovša, Nahtigala, Boršnikovo, Slodnjaka, Ocvirka, Koruzo** itd. itd.)? — ***miran***

Http://besana.amebis.si – Nova verzija slovničnega pregledovalnika odkriva napake v urejevalniku Word in v drugih programih. Enoletna licenca stane 26.400 sit, s številom licenc pa cena pade (gl. cenik na http://besana.amebis.si/cenik/). ***Besana*** odkriva, kje manjka vejica, kje manjka presledek za ločilom, velike črke, neujemanje samostalnikov, pridevnikov (*V sobi sta dve mize*), napačne sklone (*med otroci, na velikemu vrtu*), zatipkane besede (*življenski*) ali drugače neprimerne besede, nepravilno vikanje (*boste šla domov?*) itd. Črkovalnik mikroBesAna obvlada tudi slovensko deljenje. — ***Miro Romih*** (info@amebis.si), 1. dec. 2005

Http://www.ustanova-szf.si – razpis dveh denarnih podpor za študij na humanističnih smereh iz sklada Frana Miklošiča; prijave do 12. januarja 2006.

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (3800 sit) do 15. februarja nakažite na račun svojega pokrajinskega Slavističnega društva, po tem datumu pa s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.tel), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 2. 2006

Letnik 10, št. 61

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike je 640 izvodov.

Ljudje

Dragi člani, prosim, ne čakajte na položnice, ampak članarino za leto 2006 nakažite na banki, na pošti ali preko računalnika kar sami, tako kot vas vodi informacija na zadnji strani *Kronike*.

Iščemo naslov članice SDS **Marjane Mlinar**.

Forma pred vsebino

Razvedelo se je, da nekatere bralke *Kronike* moti poročanje o dogodkih, ki so se že zgodili (Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!). Po moji presoji se tu veliko spremeniti ne da, ker je kronika po definiciji poročanje o minulih rečeh, ki jih tako ohranja v spominu in za večnost (ali pa vsaj za arhiv in zgodovino :). Rešitev vendarle obstaja: odpoved *Kronike* in presedlanje na Slovlit, ki se o dogodkih trudi obveščati sproti. Profit je dvojen: bralke prišparajo živce, društvo pa denar. — ***miran***, 8. jan. 2006

Vsaj nekaj razlogov je, da *Kroniko*, kot glasilo, ki beleži dejavnost članov, ohranimo tudi na papirju. Prav gotovo imajo različni elektronski zapisi omejen rok trajanja. Zaradi naglih sprememb programske in strojne opreme čez kratko dobo ne bo več mogoče brati. Seveda tudi sodobno tiskanje ni več tisto, kar je nekoč bilo, pa je vendarle trajnejše, čeprav manj kot pisanje na papir pred 19. stoletjem in pergament. Zelo verjetno je, da bomo ohranili Brižinske spomenike, malo pa, da današnje zapise. In še mimogrede o navadi, da se kolegi ne podpisujejo z imeni in priimki, pač pa le z imeni ali celo začetnicami. Pri večina občudujem samozavest, ker verjamejo, da jih vsa vesoljna slovenistika, slavistika in slovlit pozna, vendar berejo *Kroniko* in slovlit ljudje iz različnih okolji in zase vem, da ni nujno, da se v vsakem trenutku spomnijo, kodo je z., z.j., **jan, zoltan**, zoltan j. (Zoltan.Jan@siol.net), 8. jan. 2006

Zagreb

Slovenski slavistični kongres 2006 bo 5.–7. oktobra v Zagrebu. Do zdaj so kolegi zanj predlagali naslednje teme:

1. Izdajanje slovenske leposlovne klasike,
2. Slovenistični Zagreb,
3. Ilirizem,
4. Slovenistična in primerjalna literarna veda,
5. Slovenist v razredu: delitev na skupine, posvetovalne ure za esej, podoba v javnosti.

Če hočemo za organizacijo znanstvenega sestanka in izdajo zbornika pridobiti državno subvencijo, moramo že v prihodnjih dneh oblikovati dokončni program z imeni referentov in naslovi refaratov. Prosim vas torej za nemudno prijavo, bodisi referata v okviru kakšne od naštetih tem bodisi nove teme ali okrogle mize s tremi do petimi referenti. Največje možno število referatov je trideset, zato prosim za razumevanje, če bo treba med prijavami izbirati. Tako kot letos bodo tisti referenti, ki jih ne bo mogoče vključiti v osrednji program kongresa, svoje raziskave lahko predstavili v vzporedni sekciji.

Referent(ka):
Zaposlen(a) na:
E-naslov:
Naslov referata:
Izvleček (300–900 znakov):

Rok za oddajo prijave je 15. januar [no, pa takoj po prejemu tele *Kronike*]. Pošljite jo na naslov miran.hladnik@guest.arnes.si. Rok za oddajo celotnega besedila (največ 30.000 znakov) je konec februarja 2006. — ***miran***, 27. dec. 2005

Spoštovani prof. dr. Miran Hladnik! [...] pošiljam za slovlit predlog za organizacijo okrogle mize o **Marji Boršnik** v okviru simpozija v Zagrebu. Mislim, da bi bilo zelo primerno, če bi ob priliki slovenskega slavističnega kongresa v Zagrebu obeležili z okroglo mizo 100. obletnico rojstva literarne zgodovinarke Marje Boršnik (1906–1982). Ali je kdo od kolegov tostran in onstran meje zainteresiran za to pobudo? Zelo lepo bi bilo, če bi se poklonili spominu univerzitetne profesorice in, med drugim, vrhunske raziskovalke življenja in dela nekaterih zelo pomembnih slovenskih pesnikov in pisateljev,

med njimi Antona Aškerca, ki proslavlja letos 150. obletnico rojstva. — ***Fedora Ferluga-Petronio***, Univerza v Vidmu (fedora.ferluga@uniud.it), 15. jan. 2006

Glede okrogle mize o delu Marje Boršnik naj pripomnim, da bi verjetno sodelovali vsi, ki so sodelovali na simpoziju, ki je potekal v okviru slovenskega slavističnega kongresa na Bledu 2003, če bomo na kongresu ponavljali teme v tako kratkem razmiku. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan Jan@siol.net), 16. jan. 2006

Lepo knjižno darilo, *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre (SDLA-SI), 1* (Koper: Annales, 2005; Annales majora), 455 str., ki sta ga napravila **Rada Cossutta** in **Franco Crevatin**, mi je izročila **Vera Smole**, avtorica pa ga je na Goljavi 13. 1. 2005 opremila s posvetilom, slove: "Dragemu Miranu z željo, da bi se na naslednjem slovenskem kongresu srečali v naši lepi Sloveniji." Pod željo se je podpisalo še 14 primorskih in štajerskih slavistov. Za darilo se lepo zahvalim, glede lokacije prihodnjega kongresa pa naj kolege spomnim na zamujeno priložnost, da bi se izrekli o tem v debati, ki je potekala na Slovlitu 15. in 17. novembra 2005 (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20051115/001383.html in sl.; glej tudi *Kroniko* 1. dec. 2005 – http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika59.pdf). Prvotni načrt je bil po Črtomirjevem zgledu ("med svoje rojake / Slovence gre, in dálej čez njih mejo, / do smrti tam preganja zmot oblake") s slovenističnim kongresnim misijonom začeti v Trstu in nadaljevati z drugimi za Slovence pomembnimi kulturnimi središči zunaj RS (Celovec, Zagreb, Tübingen ...). Potem ko so se Tržačani odločili za leto 2007, smo se oprijeli mariborskega predloga in prijazne pripravljenosti zagrebških slovenistov, da leta 2006 zborujemo v Zagrebu. Prijavilo se je že preko 20 referentov [poleg naštetih sta bili predlagani še dve sekciji: Slovanske literature pri pouku slovenske književnosti in Mladinska književnost]. Upravni odbor SDS je na podlagi stališč, ki so jih prispevali kolegi v debati na Slovlitu in v *Kroniki*, na seji 5. decembra 2005 potrdil Zagreb kot kraj naslednjega slovenskega slavističnega kongresa. Prepričljivih strokovnih razlogov proti ni navedel nihče, kar se politike tiče, pa je moja misel taka, naj slavisti za orožje poprimemo zadnji. — ***miran***, 17. jan. 2006

Koliko ura bije

Vesela bi bila, če bi mi kdo, ki se spozna na historični besednjak, pojasnil konkretni izvor reka "(vedeti), koliko ura bije" v slovenščini. Natančneje: zanima me, kdaj (vsaj približno) je prvič zabeležen v slovenščini in v kateri pokrajini (in seveda, v katerem tekstu, če je to znano). Samo po sebi se razume, da bom vesela tudi vsake dodatne informacije ali misli. — [***Vesna Velkovrh-Bukilica***] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 2. jan. 2006

Če se ne motim, se ura / čas / huda ura in podobna ali različna pojmovanja pojavljajo tudi v slovenskem ljudskem izročilu v smilu Hud čas / Huda ura kot personificirano bitje (**M. Cvetek**: *Bohinjske pravljice*, 1999). V Slovanski mitologiji in verovanju (**D. J. Ovsec**, str. 468) omenja (po **M. Matičetov**) bajno bitje čas iz Rezije (ES, str. 170). V svetovni mladinski književnosti je najbolj znana fantastična pripoved Michaela Endeja *Momo ali Čudna zgodba o tatovih, ki so kradli čas*, in o otroku ki ga je ljudem vrnil (1978), ki govori o mojstru Hori in pojmovanju časa. V slovenski mladinski književnosti je znana fantastična pripoved Bine Štampe Žmavc: *Ure kralja Mina* (1996), nagrajena slikanica *Muc Mehkošapek* (1998) itn. — ***Milena M. B[lažić]*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 2. jan. 2006

Spoštovana Vesna.V.-B., tudi jaz, kot nekdo, ki Vam je medtem odgovoril, nisem poznala reka Vedeti koliko ura bije, v prenesenem smislu, to zvezo pa najdete v slovensko-italijanskem frazeološkem slovarju *Dve muhi na en mah /Due piccioni con una fava* tržaške prevajalke **Diomire Fabjan Bajc** (Goriška Mohorjeva družba, 2005). Na strani 115. piše: vedeti, koliko je ura bila – *conoscere la situazione* (poznati, vedeti kakšna je situacija) vedeti, koliko je ura – *sapere che vento tira* (vedeti, kako piha veter). Zelo zgovorna zveza za oportuniste, ki so mojstri pri obračanju plašča po vetru. Na Krasu pa smo že od pamtiveka poznali le daljšo varianto, in sicer smo znali ali vedeli, ... koliko kaže ura na zvoniku. (Zelo primeren rek za današnje čase, skrajni čas je, da ga vzamemo iz naftalina in damo spet v rabo. Za časa socializma – mimogrede rečeno: ki pa ni bil vedno tako črn ali rdeč, kot ga radi malajo ... prav naši *passe-par-tout* malarji, ki hočejo biti vedno na špici v vsakem času – ker so se režimovci bali cerkvenih izrazov kot hudič križa, je samo po sebi umevno zvonik odpadel, kot je odpad (oziroma obtičal samo v slovarju) tudi sveti Martin pri Martinovem poletju novembra, priskočili pa so nam požrtvovalno na pomoč Apači in Irokezi in vam velikodušno dali v zamenjavo indijanska poletja. Da bi rajši segli po kakšnem babjem poletju, se nam je pa zdelo za malo. Morda prefeministično za slovensko srenjo! No, glavno je, da razumemo, za kaj sploh gre. Če drugje ne, pri

Bevku (v starejših primorskih predvojnih knjigah) bi našli marsikaj sočnega, zelo uporabnega in zanimivega. Pa še zgodovinsko opredeljenega. — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 2. jan. 2006

Reka "(vedeti) koliko ura bije" ne poznam, ker ga v slovenščini ni in je tudi sicer popoln nesmisel! Če namreč ura BIJE, potem pač vemo, koliko je ura. Rek se pa tiče prav tega problema: Da namreč NE VEMO KOLIKO JE! in se zato pravilno glasi: "vedeti, koliko je ura". Ker je merjenje in določanje časa šele zadnje čase običajno in dostopno vsakomur, je problem "vedeti koliko je ura" sodobniku nekoliko zastrt. Nekoč je bil pa tisti, ki je "vedel, koliko je ura" pravi car! Tudi danes so še vedno carji – pravzparav "bogovi vojne" tisti, ki vedo, koliko je NATANČNO URA – za izstreljevanje satelitov, sond, raket in vseh mogočih daljinskih izstrelkov je nujno poznati do milisekunde natančno čas, če hočemo zadeti oz. pravilno usmeriti izstrelek. To možnost imajo v rokah Angloameričani in Rusi. Evropa se krčevito bori, da bi zmogla sama natančno določati čas, in je zato z velikimi mukami nazadnje le uspela izstreliti satelit programa Gallileo, ki to omogoča. Torej: "(vedeti) koliko ura bije" je nesmisel! "Vedeti, koliko je ura" je pravilno in je pojem, splošno človeški. — ***Andrej Lenarčič*** (andrej.lenarcic@siol.com), 2. jan. 2006

Lahko da je rek "nesmisel" (ali pa tudi ne ... ne sprašujem namreč brez natanko določenega vzroka:), vsekakor pa v slovenščini obstaja: velikokrat sem ga slišala. Je pa vaše sporočilo zelo dobrodošlo, ker potrjuje (navidezno) nesmiselnost tega reka. In zelo vesela bom, če mi kdo sporoči, ko ugotovi izvor oziroma kako zgodnjo omembo tega reka. Tudi podatki o prvi omembi variante "(vedeti) koliko je ura" bodo NADVSE dobrodošli. — VVB [***Vesna Velkovrh-Bukilica***] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 3. jan. 2006

V svojem domacem okolju (Bovsko) sem rek, in sicer v nekaj razlicicah, velikokrat slisala: Ti ze pokazem, koliko je ura, ko poldne zvoni / bije (npr. groznja otroku, ki nagaja). Sem vedel, koliko je ura zvonila / bila (vedel sem / se mi je kar zdelo, za kaj gre). Sem ze vedel, koliko je ura (enako kot zgoraj). — ***Barbara [Ivančič]*** (B.Ivancic@zrc-sazu.si), 5. jan. 2006

V zahvalo za te izredno koristne podatke naj še povem, zakaj me tako zanima ta rek. Ob branju neke zelo zanimive knjige o beneški zgodovini sem našla podatek, da so v Benetkah že pred davnimi stoletji poznali rek (grožnjo): "*Ti faccio vedere che ore sono*" (in podobno). Kar je posebno zanimivo, pa je izvor tega reka. Kot je splošno znano, so v Benetkah javne usmrtitve opravljali med stebroma na Piazzetti. Manj znano pa je, da je bil obsojenec obrnjen s hrbtom proti morju. Zadnje, kar je videl v svojem življenju, je bil torej pogled na zvonik z "mavroma", ki bijeta uro... In od tod ta beneški rek: "(Pazi), da ne boš videl, koliko ura bije" (in podobno). Ravno dejstvo, da je, kot je opozoril gospod Lenarčič, v slovenščini ta rek (navidez) nesmiseln, bi utegnilo potrjevati, da je rek uvožen. Takšen uvoz prav gotovo ne bi bil nič nenavadnega. Ljubljana, recimo, je že vsaj v poznem srednjem veku imela stalne trgovske zveze z Benetkami; ljubljanski trgovci so hranili svoje blago v "nemškem skladišču", *Fondaco dei Tedeschi*. Še več: v 18. stoletju je dolžnost ljubljanskega župana nekaj časa opravljal rojen Benečan. (In tako naprej.) Da se je ta rek priselil na Slovensko iz Benetk, je seveda le zanimiva misel, domneva. Zelo bi me veselilo, če bi se iz tega razvila diskusija oziroma raziskava, ki bi to domnevo potrdila ali ovrgla (kolikor je to sploh še mogoče). Da ne bomo o izvoru tujih rekov vedeli več kot o domačih ... — ***VESNA [Velkovrh Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 7. jan. 2006

Najdihojca

Levstik ima v Najdihojci verze "mečeš bratca in sestrico / s kamenom in krpezico" in "Da ne pride pote rak, / v dolgih brkah, osmokrak, / ne prinese krpezice, / da nabišem ti samice." Njegovega *Zbranega dela* in Pleteršnika nimam pri roki, v SSKJ, Snoju in Bezlaju ni, samo še pri Kosmaču stoji v *Pomladnem dnevu*: "Udaril sem po oknu in zaškripal: – Nehaj, krpezica hudičeva!" – gl. Jakopinovo http://bos.zrc-sazu.si/nova_beseda.html). Sosedovo dekle mora razložiti pesem do torka – na pomoč za pomen teh verzov! — ***miran***, 2. jan. 2006

Pleteršnik ima besedo "krpezíca" v dveh pomenih (morebitne oblike "krpeza" nima): "der Knüttel [= krepelo], Vrt.[ec]; Mečeš bratca in sestrico S kamenom in krpezico, Levst.[ik] (Zb.[rani] sp.[isi]); kratka palica, da se ž njo sadje klati, Banjščice (Goriš.)-Erj.[avec] (Torb. [= Iz potne torbe])." — [...] ***Peter [Weiss]*** (Peter.Weiss@guest.arnes.si), 2. jan. 2006

Krpezica je krepelce – količek, s katerim so klatili sadje z dreves. "mečeš" – tukaj npr. obmetavaš "nabišem" – tukaj recimo "nabrišem" ... Kosmačevo okno: verjetno je veja tokla v pomladnem vetru po steklu. — ***Andrej Lenarčič*** (andrej.lenarcic@siol.com), 2. jan. 2005

V zvezi z Levstikovim verzom iz Najdihojce "da nabrišem ti samice." smo dolžni še pojasnilo zadnje besede. Iz opomb v Levstikovem ZD 2 (342, 343) prepisujem: "Samíce so jerhaste hlače od ene 'same' kože storjene, a ne od dveh." — Redki izraz samopašen je nedavno sicer osvežil Tine Hribar in z njim pomagal odstaviti liberalno oblast, vendar ne bo narobe spomniti na blažji pomen besede v Levstikovih časih, ki ga v SSKJ ni več (spet iz ZD po objavi v *Vrtcu* 1880, 60): "Samopáša je živál, katera se hoče vedno stráni od čréde 'sama pasti', in tudi prešíren otrok se imenuje samopaš." — ***miran***

Padec Carigrada

Zelo hvaležna bi bila za podatke o morebitnih (lahko tudi zelo posrednih, prikritih) omembah padca Carigrada (1453) v slovenskih ljudskih pesmih in pripovedkah. (Torej ne v romanih in podobnem.) V meni dostopnih knjigah nisem našla nikakršne omembe. Zato sem pred dvema letoma o tem povprašala dr. **Terseglava**, ki mi je nadvse ljubeznivo in velikodušno odgovoril. Žal so poslani podatki o ljudeh, ki morebiti vedo kaj več o tem, ostali na nenadno preminulem trdem disku; dobro pa se spomnim njegovega priporočila, naj povprašam zbrane na tem "forumu". Vsake informacije bom zelo vesela. — ***V[esna Velkovrh-Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 8. jan. 2006

Gospa Vesna Velkovrh-Bukilica se je na slovlitovce obrnila za podatke o morebitnih (tudi posrednih) omembah padca Carigrada leta 1453 v slovenskem ljudskem slovstvu. Preden navedem vsaj en mozni odmev, naj opozorim, da se je leta 1453 koncala tudi stoletna vojna med Anglijo in Francijo, zaceta leta 1337. Prelom v tej vojni je pomenil nastop Device Orleanske leta 1429. Ponizani Anglezi so se ji mascevali tako, da je bila leta 1431 sezgana na grmadi, leta 1456, se pravi tri leta po padcu Carigrada, pa cerkveno odvezana krivde carovnistva. S to odvezo je v oceh ljudstva postala sodobnica in tako rekoc posestrima zadnjega vzhodnorimskega cesarja Konstantina XII Paleologa, ki je padel v boju ob turskem zavzetju Carigrada konec majnika leta 1453. S podano vednostjo kaze se enkrat prebrati pesem Junaska Alencica (SLP 7), ki je bila ocitno zelo pri srcu tudi pesniku Zdravljice, kakor sem ze nakazal v 12. letniku Slave. Pesem se zacne s podatkom, da je v bojih s Turki padel nekdo, ki bi bil lahko Grega, brat radovedne Alencice. Ime Grega pac pomeni Grka, zelo verjetno istovetnega ravno s padlim Konstantinom XII, saj se pesem konca pod oknom turskega carja, se pravi v Carigradu. Vmes ima Alencica v svojem nadomescanju padlega brata kar nekaj potez Device Orleanske: Jana se je mosko oblecila. Na portretu iz leta 1581 ima v roki mec in na klobuku perjanico. Bila je crnolaso dekle lepih prsi in prijetnega glasu. Sklepni prizor soocenja s turskim carjem bi bil po svoje lahko se namig na poznejse vedenje angleskega kralja Henrika VIII. — ***[Vlado Nartnik]*** (vlado@zrc-sazu.si), 10. jan. 2006

Alenčica, Gregčeva sestrica je znan motiv t. i. preoblečenih deklic v slovenski (mladinski) književnosti, ki je slovenska inačica motiva Device Orleanske. Teza, ki temelji za tem motivom, je, da je deklicam/ženskam bilo dovoljeno, da so pogumne, drugačne le pod pogojem, da so 'preblečene' v dečka/moškega. Šele na koncu, po separaciji, iniciaciji in individuaciji, jim je dovoljeno, da pokažejo atribute ženskosti (lasje, dojke ipd.) O motivu preoblečenih deklic, v povezavi z Devico Orelansko, je pisala tudi Maria Nikolajeva v knjigi *From Mythic to Linear*. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 10. jan. 2006

Ko sem se v torek oglasil v zvezi s spominom na padac Carigrada, sem oprt na Kroniko clovestva napacno zapisal, da je bil zadnji vzhodnorimski cesar Konstantin XII. Nadaljnje preverjanje pa je pokazalo, da je bil to Konstantin XI. In ko sem nato v zvezi s pesmijo Junaska Alencica omenil se Zdravljico, sem naknadno postal pozoren na tri barve – rdeco, crno in belo – v pesmi Junaska Alencica. Presernova Zdravljica sicer na zunaj mocno spominja na Vodnikov prevod brambovskega Napitka, le da si v slednjem mozje nazdravljajo samo med sabo, medtem ko je Alencica svojemu bratu Gregu vsaj enakovredna. In Zdravljica gre se naprej tako, da med uvodno (U) in sklepno (S) kitico ter v navezavi na sorojenca v Junaski Alencici nazdravlja najprej zenskim (Z), potem moskim (M) in naposled obojim (O) takole:

U Z
Z M
M O
O S

Tako se pokaze, da je Zadravljica ujeta v crko Z, ki bi pomenila zgolj zacetnico naslova pesmi, ce ne bi kar tri posevni precke ZZ, MM, OO skladno z drugo izdajo Murkovega slovarja rajsi namigovale na tri barve Zastave v Zastavici. Bojevitost moskega para kitic pa, kakor se zdi, vmesca rdeco barvo na

sredo pod belo barvo zenskih kitic in nad modro barvo obcecloveskih kitic! — [***Vlado Nartnik***] (vlado@zrc-sazu.si), 13. jan. 2006

Gutenberg

Pozdravljeni, seveda še vedno se priporočam za morebitne podatke o omembah padca Carigrada (itd.), ta hip pa imam še neko vprašanje, ki zadeva širšo problematiko: namreč (ne)navzočnost slovenske književnosti na svetovnem spletu. V projektu Gutenberg, vsaj sodeč po zadnjih podatkih, ni prav nobenega slovenskega teksta (http://www.gutenberg.org/catalog/). Poleg vseh "velikih" jezikov so mdr. zastopane književnosti v jezikih nahuatl, gamilaraay, tagalog, raznih majevskih jezikih... in tako naprej. Glede na ugled in obiskanost projekta Gutenberg mislim, da mi vprašanja niti ni treba formulirati ... Morda kaka misel, pripomba? — ***V[esna Velkovrh-Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 15. jan. 2006

Nekaj komentarja najdete v člankih Slovenski Gutenberg (http://www.ijs.si/lit/cosic.html-l2) in Slovene Language, Literature and Culture on the Internet Slowenische Sprache, Literatur und Kultur im Internet (http://www.ijs.si/lit/kiel.html-l2). — ***miran***

Pakirec, zavijač in kibernetni prostor

Spoštovani SlovLitovci, iščemo primeren slovenski izraz za nemško: Packer. *Slovar slovenskega knjižnega jezika* pozna "žensk[o], ki pakira: pakirka" kako se imenuje oseba moškega spola, pa nam ne izda. Ali imate morda vi kakšen predlog? — ***Andrej [Skrbinek]*** (andrej.skrbinek@uni-mb.si), 19. jan. 2006

Mi mu pravimo ZAVIJAČ ... — ***Franc Kattnig***, Mohorjeva založba Celovec (franc.kattnig@mohorjeva.at), 19. jan. 2006

SP pravi: pakirec, pakirka. Besedi zavijač in zavijalec sta že rezervirani za druge pomene. — ***Slavica M. Bric*** (Slavica.Bric@guest.arnes.si), 19. jan. 2006

Saj je to večkrat tako, da ista beseda pomeni kaj več. Vem, da je zavijač tudi nek metuljček ... Tako je pač tudi v drugih jezikih. Ne le v kitajščini. Saj je tudi slovenščina prevzela nekaj pojmov npr. iz pojmov za konjske vprege za avtomobile in druge stroje. Zakaj pa ne? — ***Kattnig*** (franc.kattnig@mohorjeva.at), 20. jan. 2006

Mislim, da bi za ustrezen prevod pomagalo določiti konkretno obliko "pakiranja" – zavijanje itd. – in iz tega izpeljati ustrezno besedo (če je še ni). "Zavijač", ki ga je predlagal g. Katttnig, je po tej plati nedvomno ustrezen izraz. Vsekakor pa je to res "zagatna" beseda. In ker nikakor ni edina, smo se v sporočilni skupini za literarne prevajalce pomalem – še zelo počasi, a vendarle – začeli ukvarjati z iskanjem oz. kovanjem ustreznih izrazov za opravila oziroma poklice, ki se v praksi pogosto (čedalje pogosteje) pojavljajo, a v slovenščini še nimamo pravega izraza zanje. Naj zato vržem eno od naših "žog" še v širšo slovenistično javnost: iščemo (med drugim) pravi prevod za angleški izraz "entertainer". Slovenska javna občila to popolnoma nekaznovano prevajajo kot – "zabavljač". (Zabavljanje je v tem primeru vsekakor na mestu ...) Avtorji predlaganih prevodov bodo seveda navedeni na seznamu, ki ga sestavljamo. — ***Vesna [Velkovrh-Bukilica]*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 19. jan. 2006

Kaj pa je narobe z izrazom "zabavnik", ki ga ponuja že stari agleško-slovenski slovar? Zabavljač je brez dvoma popolnoma neprimeren, saj je izpeljan iz "zabavljati" in ne iz "zabavati", poleg tega ima zaradi pripone -ač slabšalni prizvok. — ***Mira [Anžur]*** (mira.anzur@gov.si), 20. jan. 2006

V časopisu sem prebral izraz KIBERPROSTOR. Strokovno se ukvarjam s problemom (geografskega) prostora, katerega del je tudi tako imenovani navidezni/kibernetični/virtualni prostor. [...] Vas prosim za nasvet – kateri od navedenih (ali kakšen drug) je najustreznejši. — ***Marijan M. Klemenčič*** (sosed z geografskega dela hodnika) (Marijan.Klemencic@guest.arnes.si), 23. jan. 2006

David Pahor v Pasadeninem *Leksikonu* uporablja zvezo "kibernetni prostor". — ***Miha [Rus]*** (MihaR@iolar.com), 25. jan. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen razpis ali poziv

Lingvistični krožek vabi na 820. sestanek v ponedeljek, 9. januarja 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bo: dr. **Helena Dobrovoljc**, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Tema predavanja: *Slovenska teorija jezikovne naravnosti ob slovenskem (obliko)skladenjskem gradivu* (predstavitev monografije). — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 2. jan. 2006

Http://www.jskd.si/dejavnosti/literatura/urska/urska_uvod_06.htm – razpis festivala mlade literature Urška. — Od D. Breskvar preko ***Milene Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 3. 1. 2006

Http://www.nytud.hu/cescl – študentska lingvistična konferenca, Budimpešta 29.–31. maja 2006; rok za prijavo na štipendijo je 10. jan. 2006, za izvlečke pa 31. jan. 2006; jezik konference je angleščina, dolžina referatov 30 min. — Gergely Bottyan preko ***Roka Bečana*** (rok.becan@skavt.net), 22. dec. 2005 – informacijo za 14 dni založil ***mh***.

Na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo se odločili, da bomo pestro ponudbo svojih programov in dejavnosti, publikacij in projektov zainteresirani javnosti, predvsem pa sodelavcem pooblaščenih organizacij, ki z nami sodelujejo pri izvedbi izpitov iz znanja slovenščine na osnovni ravni, predstavili na Dnevu odprtih vrat. Ta bo v soboto, 14. januarja 2006. S predstavitvijo bomo začeli ob 10h dopoldne v predavalnici številka 2 v pritličju FF (Aškerčeva 2, Ljubljana). Tedaj bo mogoče po ugodnejših cenah kupiti Centrove publikacije, z udeleženci pa naj bi poiskali tudi možnosti za sodelovanje v prihodnje.

Sobota, 14. 1. 2006, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, Ljubljana, predavalnica št. 2 (pritličje)

1. Odprtje
2. Predstavitev Centrovih programov in dejavnosti
3. Predstavitev programa Slovenščina za tujce
4. Predstavitev učbenikov za učenje slovenščine kot tujega jezika
5. Predstavitev gradiv, zanimivih za širšo publiko: Sporazumevalni prag za slovenščino, priročniki TIPS (*Pojmovnik izrazov s področja jezikovnega testiranja, Priročnik za avtorje testnih gradiv, Preživetvena raven v slovenščini, Opisi ravni jezikovnega znanja*)
6. Elektronski viri za učenje slovenščine – projekt Slovenščina na daljavo
7. Diskusija, evalvacija; predlogi sodelovanja z zainteresiranimi v prihodnosti

V programu bomo sodelovale sodelavke Centra za slovenščin kot drugi/tuji jezik. S predstavitvijo bomo predvidoma zaključili ob 14. uri. — ***Nataša Pirih Svetina*** preko ***Mateje Čop*** (Mateja.Cop@ff.uni-lj.si), 5. jan. 2006

Alon Raab (alonraab@uoregon.edu) iz Portlanda, Oregon USA, pripravlja za University of Nebraska Press "nogometno antologijo", ki naj Američanom predstavi literaturo in esejistiko (*creative non-fiction*) nepoznanih "nogometnih dežel", med katere spada tudi Slovenija. Želi si ženskih avtorjev in literature o ženskah, nacionalizmu, rasizmu, odporu, razredu ... Za več informacij se obrnite neposredno na urednika. S slovenskimi besedili ne bi smeli biti v zadregi, saj veliko slovenskih avtorjev spada med nogometne navdušence (za avtorice pa ne vem). — ***miran***

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih. Tečaj "Uvod v iskanje po el. inf. virih" bo v sredo, 18. januarja od 10. do 13. ure. Tečaj "Osnove iskanja po internetu" bo v torek, 24. januarja od 10. do 13. ure. Tečaj "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi" bo v sredo, 1. 2. od 10. do 13.00. Tečaj "Elektronski časopisi" bo v petek, 17. februarja od 10. do 13 ure. Tečaj "Iskanje knjig" bo v četrtek, 23. februarja od 10. do 13. ure. Tečaji bodo v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si ali tel. 01/ 200 11 94. Pri prijavi navedite, na katere tečaje se prijavljate. — ***Nataša Kodrič*** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 5. jan. 2006

11. januarja ob 21.00 slovenisti 4. letnika na FF UL vabijo na brucovanje, ki bo v Lunaparku v gradu Kodeljevo v Ljubljani. Program obljubljajo bogat! — ***miran***, 10. jan. 2006

Brucovanje 11. januarja na gradu Kodeljevo je bilo jako simpatično. Odvijalo se je v obliki dramoleta v sedmih prizorih pod naslovom Prjatli vprašajo me kam, ki je povezal serijo citatov iz slovenskih literarnih del in ga je podpisal **Domen Uršič**. Iz njega npr. naslednja Menartova:

> Ko popki se odpirajo,

kadar je maj,
ko vdove se ozirajo,
ko prostitutke hirajo,
kadar je maj,
ko ženske noge vnemajo
v fantičih zmedene želje,
ko punčke v snu prižemajo
se k pernicam in, vznak ležé,
drgetajoče stokajo,
ko mačke zadke k tlom tišče
in za devištvom jokajo,
kadar je maj,
takrat na svetu so ljudje,
ki vse noči prekrokajo
in sámi ne vedó
zakaj.

Ko so bili pred štirimi leti zdajšnji organizatorji sami bruci, je bilo prireditvi naslov Za narodov blagor, začela pa se je takole: "Dragi gledalci in gledalke! Dober večer in lepo pozdravljeni v oddaji 'Za narodov blagor', v kateri danes gostim predstavnice 6 društev, ki bodo predstavile svoje programe in skušale prepričati Državni urad za slovenistiko, ki bo na podlagi današnjega soočenja nekomu od prisotnih namenil finančna sredstva za realizacijo programa. Torej, stvar je resna. Gre za jezik in za denar. Z mano v studiu so danes predstavnice Društva ljubiteljev dvojine, Društva za uvedbo Brižinskih spomenikov v 9-letko, Društva za beatifikacijo Frana Levstika, Društva sovražnikov tehnike, Društva ljubiteljev lepih naših in Društva za razrast 3. palatalizacije. (Ob napovedi vsakega društva se dvignejo transparenti.)"

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri52/index.html – fotoreportaža z brucovanja slovenistov v Gradu Kodeljevo 11. 1. 2006. — ***miran***, 16. jan. 2006

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, obveščamo vas, da bodo letošnji 17. primorski slovenistični dnevi, tradicionalno strokovno srečanje primorskih slovenistov z obeh strani meje, 6., 7. in 8. aprila 2006 na Premu in v Ilirski Bistrici z osrednjima temama Dragotin Kette in medkulturnost pri poučevanju jezika in književnosti. Na srečanju bomo obeležili 130-letnico pesnika Dragotina Ketteja. V četrtek zvečer bo na Premu predstavitev nove zbirke samo veselih Kettejevih pesmi v izboru in uredništvu **Silva Faturja**, v petek bo študijski dan, v soboto dopoldne pa odprtje Kettejeve poti iz Trnovega ob Velki vodi (reki Reki) na Prem. Vse, ki vas predpisani temi zanimata ali se z njima že ukvarjate, vabimo, da svoj teoretski ali didaktični prispevek, povezan s šolsko prakso, prijavite in ga s kratkim izvlečkom (do 250 besed) pošljete do 10. 2. 2006 na naslov breda.svara@guest.arnes.si ali ssmailagic@siol.net oziroma Senija Smajlagič, Sončna pot 6, 6310 Izola. 17. primorske slovenistične dneve bo organiziralo Slavistično društvo Koper v sodelovanju s SD Trst-Gorica-Videm in SD Nova Gorica. — ***Senija Smajlagič***, meddruštveni odbor PSD, in ***Breda Švara***, predsednica SD Koper (breda.svara@guest.arnes.si), 12. jan. 2006

Spoštovani, vljudno Vas vabim na redni občni zbor društva, ki bo v četrtek, 19. januarja 2006, ob 18.00 v knjižnici Srednje šole za elektrotehniko in računalništvo, Ljubljana, Vegova 4 (1. nadstropje, levo). Dnevni red:

1. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja, overitelja zapisnika
2. Poročilo o delu upravnega odbora SDL 2004–05
3. Poročilo o finančnem poslovanju društva
4. Poročilo nadzornega odbora
5. Razrešitev starega upravnega in nadzornega odbora in izvolitev novega
6. Program nadaljnjega delovanja društva, 7. Razno

Prosim, da se občnega zbora društva zanesljivo udeležite, ker bomo izvolili novo predsednico društva. — ***Katja Lasbaher***, tajnica SDL, in ***Mojca Stare-Aljaž***, predsednica SDL, 12. jan. 2006 [Nova predsednica SD Ljubljana je **Marija Leskovar** (marija.leskovar@guest.arnes.si), tajnica pa **Nina Florjanc** (nina.florjanc@guest.arnes.si). — ***miran***, 26. jan. 2006]

Wabila na narična poezija. Spaštwani! Wabm Was na recital maje narične poezije, ka se bo zgadiu ta srida, 18. 1. 2006, na Wiču u študenstkmu domu na Gerbičeu 59. Upam, de bo glas wabstau, če bo pa

preweč zafušanu, se pa že wnaprej waprawičujem. — ***Domen Uršič*** (domen.ursic@gmail.com), 16. jan. 2006

IRSCL (Mednarodno društvo za raziskovanje mladinske književnosti) vabi na srečanje z naslovom Mladinska književnost in kultura v elektronski obliki (video igre, e-knjige, spletne strani, ipd.), ki bo v sklopu srečanja društa MLA – Modern Language Association v Filadelfiji, od 27. do 30. decembra 2006. Rok za oddajo povzetkov je 1. marec 2006 (1–2 strani za 8 strani referata) na naslov Cathlene Martin (cmartin@english.ufl.edu) z Univerze na Floridi. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 17. jan. 2006

V petek, 9. decembra 2005, se je na sedežu Dežele FJK v Rimu odvijalo mednarodno srečanje ob stoletnici rojstva hrvaškega pesnika filozofa bosanskega porekla Nikole Šopa. Srečanje so priredile Dežela Furlanija Julijska Krajina, Univerza v Rimu in Društvo Italija-Hrvaška (Rim), organizirala pa ga je Fedora Ferluga-Petronio, redni profesor za srbsko in hrvaško književnost na Univerzi v Vidmu. Pesnikovo življenje in delo so prikazali priznani izvedenci Šopovega opusa, med temi veleposlanik pri Svetem sedežu Miroslav Palameta, avtor prve monografije o Nikoli Šopu, in Ljiljana Šop, pesnikova sorodnica, literarni kritik in podminister pri Ministrstvu za kulturo Republike Srbije iz Beograda. Posvetu je prisostvovala nabito polna dvorana. Pesniku, ki je bil dobrih petnajst let po drugi svetovni vojni zaradi duhovne, filozofske in religiozne vsebine svojih del tako rekoč "prepovedan", se je poklonilo devet ambasad bivše Jugoslavije (vključno z diplomatskimi predstavniki v Vatikanu), od rodne Bosne, preko Srbije, Hrvaške do Slovenije in celo Makedonije, kot da bi pesnik preko neke nevidne niti s svojo poduhovljeno pesniško besedo združil okrog sebe narode, ki jih je do pred kratkim pretresala strahotna bojna vihra. Na simpoziju je občinstvo prisluhnilo tudi Šopovim pesmim v hrvaščini, v italijanskem in slovenskem prevodu. Predavatelji so prikazali tudi niz knjig, ki so izšle ob stoletnici pesnikovega rojstva, med drugim tudi slovensko knjigo o Šopu, ki jo je izdala založba Neothesis v Trstu l. 2005. O mednarodnem posvetu o Nikoli Šopu v Rimu bo izšel tudi zbornik, ki ga bodo finančno podprli Dežela FJK, Univerza v Vidmu in Hrvaško ministrstvo za kulturo. — ***Fedora Ferluga-Petronio*** (fedora.ferluga@uniud.it), 19. jan. 2006

250 let MozArta. **Jani Kovačič** vam bo v KUD France Prešeren v sredo 25. septembra 2006 od 20.30 dalje ob spremljavi računalnika povedal, prebral in odbrunadal 2. dej(anje) znamenite NOWE ČAROBNE KITARE na melodije Wolfganga Amadeusa MOZARTA. Jani Kovačič je spisal nov libreto in priredil arije in jih dopolnil z ... Dogaja se v in pred bolnico in sanatorijem.

> Osebnosti:
> SARASTRO – primarij
> MONOSTASOS – šef varnosti, priseljenec
> TAMINO – odvisnik začetnik
> PAMINA – frikica
> KRALJICA NOČI – glavna nočna sestra
> PAPAGENO – mešetar, poulični prodajalec, hišni rekviziter
> PAPAGENA – na črno priseljena snažilka
> Servisi:
> TRI DAME (3) – bolniške sestre
> DUHOVNIKI (3) – dežurni zdravniki
> PAŽI (3) – dijaki, zaposleni preko ŠS
> SLUGE (3) – varnostniki

Pozor! 2. dej sestavlja blazno prizorov in finale finala! I.–VI. prizor (v kleteh sanatorija, blizu obrata javne prehrane) je eno samo iskanje smisla prebivanja, VII.–IX. prizor (v Sarastrovem sanatoriju, v dvigalu in na terasi in v jedilnici ali družabnem prostoru), Finale: obče repenčenje, samohvala in novi status quo.

Kratka vsebina: Razvajen sin novih lastnikov delnic Tamino, ki je privat začetnik odvisnik, doživi svojo prvo krizo in sestre ga rešijo. Glavna nočna sestra ga v zameno za metadon pošlje po svojo hčerko Pamino, ki ji je ušla po prepiru k Sarastu v službo. Sarastro je njena stara ljubezen še iz časa njegovega stažiranja. Hoče se maščevati in ga strokovno uničiti. Za pajdaša mu določi Papagena, znanega mešetarja in fuk-fehtarja. Ponoči vlomita v sanatorij, da bi zmaknila Sarastrove zapiske o zdravljenju, s katerimi bi ga glavna sestra lahko kompromitirala pred zdravniško zbornico, vendar ju zasačijo. Sarastro ponudi ali prijavo na policijo ali zdraljenje po novi nepreizkušeni metodi – o kateri pa ne sme črhniti. Tamino sprejme zdravljenje, ki ni drugega kot teoretiziranje nervoz. Ob tem sreča Pamino in odkrijeta, da bo najbolje, če se združita – spolno, ekonomsko in posvetno. A ker mora tudi 2. dej trajati, ima Tamino težke naloge, ki jih reši po načelu: "Nič ne štekam, ziher je kul!" Na koncu.

(1. dejanje je bilo na sporedu 22. sept. 2005!!) Zagotovite si vstopnice za 2. del pravočasno! (in boste izvedeli, kako se konča). — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 20. jan. 2006

Z vabila na kratek spominski simpozij ob 100-letnici rojstva literarne zgodovinarke **Marje Boršnik**, ki je s SAZU prispelo na našo slavistiko in slovenistiko, prepisujem, da bodo v 1. nadstropju SAZU na Novem trgu 3 v torek 24. januarja ob 9.30 nastopili **Boris Paternu, Darko Dolinar, Franc Zadravec, Helga Glušič, Goran Schmidt, Aleksander Skaza** in **Matjaž Kmecl**. Po simpoziju bo ob 13.30 v avli Filozofske fakultete otvoritev razstave v spomin profesorice, ki jo bodo odprli **Irena Novak Popov, Matjaž Kmecl**, avtorica **Anka Sollner Perdih** in morda še kdo. — ***miran***, 23. jan. 2006

Nataša Grzinić s tajništva Fakultete za humanistiko v Kopru pošilja naprej vabilo na slavistično konferenco, ki jo organizirata oddelka za slavistiko na univerzah v Regensburgu in v Münchnu. Dogajala se bo med 21. in 24. septembrom 2006 v Regensburgu, 15. april 2006 pa je zadnji rok za oddajo povzetkov. Več informacij vam po želji pošlje prof. dr. Björn Hansen (pos2@slav.fak12.uni-muenchen.de). — ***miran***, 23. jan. 2006

Založba ZRC SAZU in Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU vabita na predstavitev novih publikacij:

Aleksandra Bizjak, *Pridiga kot žanr*,
Helena Dobrovoljc, *Slovenska teorija jezikovne naravnosti s slovenskim (obliko)skladenjskim gradivom*,
Tomaž Sajovic, *Jezik med umetnostjo in znanostjo (Slogovne razprave)*,
Hanna Popowska-Taborska, *Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika* (prev. **Karmen Kenda Jež**),
Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies, št. 5 (ur. **Marko Snoj** in **Marc L. Greenberg**),
Jezikoslovni zapiski XI/št. 1 in 2 (ur. **Janez Keber**).

Predstavitev bo v četrtek 26. januarja ob 11.00 v Prešernovi dvorani SAZU na Novem trgu 4 (pritličje). — ***miran***, 23. jan. 2006

Društvo slovenskih književnih prevajalcev vabi na predavanje **Rade Lečič** z naslovom George, Georgea, Georgeu – ni težko! Georgeev pa nam slabše gre v uho (ali o sklanjanju tujih imen). Predavateljica nam bo predstavila tematiko, s katero smo se v Društvu slovenskih književnih prevajalcev sicer že srečali, a je spričo zamotane večplastnosti žarišče nenehnih drobnih negotovosti marsikaterega prevajalca. V obravnavi, ki bo preglednejša od tiste v *Pravopisu*, se bo posvetila tujim moškim in ženskim imenom s poudarkom na lastnih imenih, dodala pa bo tudi nekaj krajevnih imen ter večbesedna oziroma večdelna imena. Pri vsakem od njih bo predstavila oblike za 2. in 6. sklon ter svojilni pridevnik. Pri tem nam bo sistematično predstavila končnice in se med drugim ustavila pri razlikah med pisavo in izgovarjavo. Opravila bo tudi nekaj primerjav *Pravopisa* s Skazovim priročnikom (EPIS, *Pravopisni priročnik*) in opozorila na pomanjkljivosti v *Pravopisu*. Predavanje bo v torek, dne 24. januarja 2006 ob 19. uri v prostorih Društva slovenskih književnih prevajalcev na Tomšičevi 12 v Ljubljani. — ***Štefan Vevar***, preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 23. jan. 2006

V Gorici (v Italiji) bo julija konferenca evropskega društva funkcijske lingvistike. Pošiljam Vam v vednost, kar sem dobila na spletu, morda bi konferenca koga zanimala: http://www.cla.units.it/convegno.php. — ***Sonja Starc*** (sonja.starc@guest.arnes.si), 26. januar 2006

Nenehno izobraževanje

Vabimo Vas na seminar ***Novejši tokovi v slovenistiki – književnost***, ki bo potekal 4. in 11. februarja 2006 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Namenjen je učiteljicam in profesoricam slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Program traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Cilj: Seznanitev udeležencev s strokovnimi novostmi v znanstvenih disciplinah ter uvajanje novih pristopov pri pouku slovenščine. Teme in predavatelji:

4. 11. 2006:
9.00–10.30: **M. Hladnik**: O Visoški kroniki kaj novega? – 2 P
10.30–12.00: **A. Bjelčevič**: Kaj je literatura? – 2 P, D
12.00–13.30: **M. Juvan**: O sodobnih analizah stila literarnih besedil – 2 P
14.00–15.30: **B. Krakar Vogel**: Kaj je novega v didaktiki književnosti – 2P, D (nam. **A. Žbogar**)
11. 2. 2006

9.00–11.15: **A. Zupan Sosič**: Spolna identiteta in sodobni slovenski roman – 3 P, D
11.15–13.30: **I. Novak Popov**: Najmlajša slovenska poezija – 3 P, D
14.00–15.30: **M. Pezdirc Bartol**: M. Zupančič in sodobna slovenska dramatika – 2 P, D

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Naslovi morebitnih seminarskih nalog bodo javljeni na seminarju. Kotizacija: 11.700 SIT za zaposlene v VIZ, 15.210 SIT za druge udeležence. Prijavnico nam izpolnjeno vrnite najkasneje do 26. 1. 2006, naslov: Center za pedagoško izobraževanje, FF, Aškerčeva 2, Ljubljana oz. Mihaela.Hojker@ff.uni-lj.si. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 24. jan. 2006

Novejši tokovi v slovenistiki – poučevanje slovenščine kot tujega jezika. Seminar bo potekal 3. in 4. februarja 2006 na FF v Ljubljani. Seminar je namenjen učiteljem in profesorjem slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Cilj: Seznanjenje z novostmi stroke in priprava na nove pristope pri pouku slovenščine. Strokovno pripraviti in praktično usposobiti profesorje slovenščine na delu z učenci, katerim materni jezik ni slovenščina. Teme in predavatelji:

Slovenščina kot drugi/tuji jezik in slovensko jezikovno načrtovanje – **Marko Stabej,**
Predstavitev ciljne publike, nivojev in učbenikov na tečajih za tujce – **Katja Dragar,**
Metodika poučevanja slovenščine za tujce – **Tanja Jerman,**
Delo z besedilom pri pouku slovenščine kot tujega jezika – **Ina Ferbežar,**
Individualni pouk slovenščine kot tujega jezika – **Nataša Pirih Svetina,**
Hospitacije in nastopi na tečajih slovenščine za tujce – **Nataša Pirih Svetina, Katja Dragar,**
Zaključno srečanje – **Katja Dragar, Mojca Stritar.**

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Kotizacija: 13.100 SIT za zaposlene v VIZ, 17.030 SIT za druge udeležence. Prijavnico izpolnjeno vrnite najkasneje do 26. 1. 2006.

Sodobna slovenska književnost v teoriji in šolski praksi. Seminar bo potekal 18. marca 2006 na FF v Ljubljani. Namenjen je učiteljicam in profesorjem na osnovnih in srednjih šolah. Traja 8 ur in je ovrednoten z 0,5 točke za napredovanje. Cilj: Seznanjenje z novostmi stroke in priprava na nove pristope pri pouku slovenščine. Teme in predavatelji:

Slovenska ljubezenska pesem – **Alojzija Zupan Sosič,**
Slovenska kratka proza na prelomu tisočletja – **Alenka Žbogar,**
Najnovejša slovenska dramatika med platnicami in odrom – **Mateja Pezdirc Bartol.**

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Naslovi morebitnih seminarskih nalog bodo javljeni na seminarju. Kotizacija: 7.170 SIT za zaposlene v VIZ, 9.230 SIT za druge udeležence. Prijavnico izpolnjeno vrnite najkasneje do 3. 3. 2006.

Prijavnice (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/cpi/prijavnica-internet.pdf) pošljite po pošti na naslov: Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, p. p. 580, 1001 Ljubljana ali po faksu na številko (01) 241 1047. Urnik in program seminarja vam bomo poslali teden dni pred začetkom seminarja, gradivo boste predvidoma prejeli na samem seminarju. Nižje od zgoraj navedenih kotizacij veljajo za udeležence, ki so zaposleni v javnih zavodih na področju vzgoje in izobraževanja, za ostale pa veljajo višje. V ceno je že vključen 20 % DDV. Nakazilo izvršite na račun FF št. 01100-6030707216 z navedbo imena in priimka udeleženca ter oznako SM 143423. Dokazilo o vplačilu (fotokopija položnice, virmana ali zbirnega sporočila o obremenitvi računa) prinesite na seminar, da vam bomo lahko izstavili račun. Pisne odjave sprejemamo do 10 dni pred izpeljavo programa. V primeru, da se seminarja brez pravočasne odjave ne boste udeležili, že plačane kotizacije ne bomo mogli vrniti oziroma vam bomo kotizacijo, kljub neudeležbi, zaračunali. Za morebitne dodatne informacije za omenjene programe smo dosegljivi na naslovu mihaela.hojker@ff.uni-lj.si.

Vabimo Vas na seminar z naslovom ***Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti***, ki bo potekal 10. in 11. februarja 2006 v Slovenj Gradcu. Ciljna skupina: učiteljice v osnovnih in srednjih šolah. Cilj: seznaniti z možnostmi vzgoje k strpnosti in sprejemanju drugačnosti preko branja mladinskih književnih del. Pri tem prvi korak pomeni že sprejemanje drugačnosti književnih del. Seminar bo ponudil nekaj teoretičnih izhodišč, tako z literarnodidaktičnega kakor tudi s psihološkega vidika. Sledila bo besedilna analiza nekaterih mladinskih del, ki tematizirajo drugačnost, bodisi kot tujstvo, kot občutek manjvrednosti zaradi videza, zaradi socialne pripadnosti, bolezni itd. Cilj programa je prikazati, kako lahko učenci in učenke z branjem literarnih del, njihovo analizo in diskusijo o njih razvijajo strpnost in sprejemanje drugačnosti. Teme in predavatelji:

Vzgoja k strpnosti – literarna didaktika tujosti in drugačnosti – **Neva Šlibar,**

Literatura in vzgoja k miru – **Werner Wintersteiner**,
Besedilne analize konkretnih literarnih del:
Vzgoja za strpnost in umetnostno besedilo pri književnem pouku v devetletni osnovni šoli – **Milena Blažić**,
Ozaveščanje in sprejemanje generacijskih "prepadov" in razlik med vrstniki preko mladinske književnosti – **Vesna Kondrič Horvat,**
Literarna socializacija – **Saša Jazbec**,
Motivacija za branje – eden od ključnih pogojev za vzgojo preko književnosti – **Nataša Bucik.**

Program traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Natančnejši urnik in program seminarja boste prejeli teden dni pred začetkom, gradivo (zbornik in nekaj knjig) pa na seminarju. Obveznosti: aktivno sodelovanje pri seminarju in skupna priprava gradiv za pouk. Opombe: Priporočamo, da udeleženci preberejo kakšno delo otroške ali mladinske literature na temo drugačnosti. Program je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada in je za udeležence brezplačen. Prijavnico (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/cpi/prijavnica-internet.pdf) izpolnjeno vrnite najkasneje do 25. 1. 2006 na naslov Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, p. p. 580, 1001 Ljubljana. Za dodatna pojasnila pišite na ursa.gruden@ff.uni-lj.si. — ***miran***, najprej pa M. Hojker (Mihaela.Hojker@ff.uni-lj.si), 23. jan. 2006

Cankarjevo tekmovanje

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilnikCT.doc – popravljeni pravilnik tekmovanja za Cankarjevo priznanje se nahaja tudi na straneh Slavističnega društva Slovenije. Spremembe so bile naslednje:

19. člen: 1. *[...] Učenci na I. in dijaki na III. a ter IV. a zahtevnostni stopnji, ki na šolskem tekmovanju dosežejo 75 in več odstotkov od najvišjega možnega števila točk, osvojijo bronasto Cankarjevo priznanje. Dijaki na II., III. b in IV. b stopnji morajo doseči vsaj 70 točk za* osvojitev bronastega priznanja. Učenci in dijaki iz zamejstva ter tekmovalci z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji osvojijo bronasto Cankarjevo priznanje, če dosežejo 65 in več odstotkov od najvišjega števila točk. [...]

6. Rezultate vseslovenskega tekmovanja (delne ali celotne) objavi samo državna tekmovalna komisija. Zaradi primerljivosti rezultatov na državni ravni lahko predsednik državne tekmovalne komisije pred objavo rezultatov pismeno zahteva ponovno ocenjevanje najbolje ocenjenih nalog. V ta namen zahteva od predsednikov državnih tekmovalnih podkomisij določeno število najbolje ocenjenih nalog na posameznih stopnjah in imenuje ocenjevalca, ki ponovno ovrednoti omenjene izdelke. Predsednik državne komisije določi datum objave rezultatov vseslovenskega tekmovanja.

29. člen: Rezultati s šolskega tekmovanja morajo biti objavljeni najpozneje 10 dni po tekmovanju, *z vseslovenskega pa najpozneje 21 dni po tekmovanju. Predsedniki državnih tekmovalnih podkomisij morajo poslati rezultate državni tekmovalni komisiji najkasneje 14 dni po tekmovanju.*

37. člen: [...]1. Vplača se vpogled v *celotno* nalogo (*test objektivnega tipa in esej*), in sicer na TRR Zveze društev SDS – znesek določi državna tekmovalna komisija.

2. Tekmovalec pogleda nalogo pri ustrezni državni podkomisiji (predsedniki pokrajinskih SD).

3. Po vpogledu tekmovalec lahko vloži obrazložen pisni ugovor (z njim se mora strinjati tudi tekmovalčev mentor) in ga pošlje na državno tekmovalno komisijo (Predsednik Slavističnega društva Slovenije, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, poštni predal 580, 1001 Ljubljana). Ta v *štirinajstih* dneh odloči o pritožbi.

Predsednik državne tekmovalne komisije lahko imenuje dva nevtralna, usposobljena ocenjevalca (za vsako stopnjo), ki izdelek *(test objektivnega tipa in esej)* ponovno ocenita. Upošteva se srednja ocena obeh ocenjevalcev. Odločitev oz. ocena državne tekmovalne komisije je dokončna.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/okroznica1.doc – prva okrožnica ravnateljem v zvezi z letošnjim Cankarjevim tekmovanjem:

Številka:250-1/2004-02, 12. 1. 2006

Ravnateljicam in ravnateljem osnovnih in srednjih šol
Zadeva: Izvedba tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje

Priprave na šolsko tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje prehajajo v sklepno obdobje. Tudi letos bo tekmovanje skladno s 3. členom Pravilnika organizirano na dveh ravneh. Šolsko tekmovanje bo potekalo istočasno po vseh šolah, saj bodo udeleženci reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo, pri sestavi le-teh pa sodelujejo tudi učitelji praktiki. Posebej opozarjamo na III. in IV. zahtevnostno stopnjo (Pravilnik, 19. člen), ki je razdeljena na III. a in IV. a stopnjo (sodelujejo dijaki gimnazijskega programa, ki šolanje končujejo z maturo) in III. b in IV. b stopnjo (sodelujejo dijaki štiriletnih strokovnih programov, ki šolanje končujejo s poklicno maturo).

Radi bi Vas spomnili, da tudi Vi, če tega še niste storili, *najkasneje do 21. januarja 2006 pedagoškemu svetovalcu oz. strokovnemu sodelavcu na območno enoto ZRSŠ pošljete prijavo tekmovalcev* (po stopnjah, pri III. in IV. zapišite tudi ustrezno različico; a oz. b) in natančen naslov šole. Naslovi za prijave:

Damijana Pleša, ZRSŠ, **OE Ljubljana**, Poljanska 28, 1000 Ljubljana (damijana.plesa@zrss.si);
Marica Žveglič, ZRSŠ, **OE Celje**, Cankarjeva 1, 3000 Celje (marica.zveglic@zrss.si);
Irena Kumer, ZRSŠ, **OE Murska Sobota,** Slomškova 33, 9000 Murska Sobota (irena.kumer@zrss.si);
Miriam Podsedenšek, **OE Nova Gorica,** Erjavčeva 2, 5000 Nova Gorica (mirjam.podsedensek@zrss.si);
Mira Hedžet Krkač, ZRSŠ, **OE Koper**, Cankarjeva 5, 6000 Koper (mira.hedzet@zrss.si);
Darinka Rosc-Leskovec, ZRSŠ, **OE Slovenj Gradec**, Meškova 2, 2380 Slovenj Gradec (darinka.rosc@zrss.si);
Janko Potrata, **OE Maribor**, Trg revolucije 7, 2000 Maribor (ivan.potrata@zrss.si);
Jožica Bojanec, **OE Novo mesto**, Novi trg 5, 8000 Novo mesto (jozica.bojanec@zrss.si); in
Vlado Pirc, **OE Kranj**, Stritarjeva 8, 4000 Kranj (vlado.pirc@zrss.si).

Spoštovani! Predvsem Vaša zasluga je, da so zadnja leta šolska tekmovanja za bronasta Cankarjeva priznanja potekala brez zapletov, saj lahko le Vi zagotovite tajnost nalog. *Letos uvajamo pomembno novost.* Ravnatelji prijavljenih šol boste *v ponedeljek, 6. 2. 2006, po elektronski pošti* prejeli navodila za izvedbo šolskega tekmovanja in ustrezen izvod nalog in točkovnikov. Ravnatelji, prosimo Vas, da *do 21. 1. 2006 odgovorni osebi za Cankarjevo priznanje na Vaši območni enoti (elektronski naslovi so v zgornjem odstavku) pošljete elektronski naslov*, na katerega želite dobiti gradivo. Prosimo Vas, da pripravite zadostno število kopij nalog in jih pred tekmovanjem zapečatene izročite vodji šolskega aktiva učiteljev slovenščine.

Šolsko tekmovanje

Letošnje šolsko tekmovanje za Cankarjevo priznanje se bo začelo *v četrtek, 9. februarja 2006, ob 13.30.* Upamo, da ne bo nepremostljivih težav v šolah z dvoizmenskim poukom. Tekmovanje naj bo za učence in mentorje praznično doživetje, zato je priporočljivo, da dogodku namenite primerno pozornost tudi Vi. Z željo, da bi tekmovanje v znanju slovenščine tudi letos s skupnimi močmi kar najuspešneje izpeljali, Vas prav lepo pozdravljamo.

V primeru težav pri sprejemanju elektronske pošte z navodili in nalogami Vas prosimo, da o tem obvestite odgovornega svetovalca na Vaši območni enoti. Na spletnih straneh Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije je objavljen dopolnjen Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje.

Februarsko pismo ravnateljicam in ravnateljem osnovnih in srednjih šol
Številka: 250-1/2005-04, 6. 2. 2006

Prejeli smo prijavo Vaše šole za tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje. Skladno s Pravilnikom bodo šolska tekmovanja potekala istočasno po vseh šolah, saj bodo udeleženci reševali naloge, ki smo jih pripravili na Zavodu RS za šolstvo, pri sestavi le-teh pa so sodelovali tudi učitelji praktiki. Ravnatelji imate zelo pomembno vlogo pri kakovostni izvedbi tekmovanja, saj predvsem Vi lahko *zagotovite tajnost nalog* in usklajujete priprave. Pošiljamo Vam:

- spremni dopis z navodili ravnatelju in učiteljem za izvedbo šolskega tekmovanja;
- po en izvod nalog objektivnega tipa (test) ustrezne stopnje,
- rešitev s točkovnikom oz. navodili za vrednotenje,
- naslova pisne naloge,
- zapis kriterijev za ocenjevanje pisne naloge,
- razpredelnico za poročilo o tekmovanju.

Prepričani smo, da nam boste pomagali ter zagotovili primerno izvedbo tekmovanja iz slovenščine, primerno spodbudili vse sodelujoče ter jim izrekli priznanje za njihov trud. Z željo, da bi to pomembno nalogo tudi letos s skupnimi močmi kar najuspešneje izpeljali, se Vam zahvaljujemo za sodelovanje in Vas prav lepo pozdravljamo!

Navodila za izvedbo šolskega tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje, februar 2006

1. Vodja šolskega aktiva učiteljev slovenščine ali mentor izroči ravnatelju šole poimenski seznam prijavljenih tekmovalcev za posamezno stopnjo tekmovanja.

2. OE Zavoda RS za šolstvo pošlje 6. februarja 2006 po e-pošti in s pripisom "V roke ravnatelju" na vsako prijavljeno šolo po en izvod:

- nalog objektivnega tipa (test),
- rešitev s točkovnikom oz. navodili za vrednotenje,
- naslova pisne naloge in
- zapisa kriterijev za ocenjevanje pisne naloge ter
- spremni dopis z navodili ravnatelju in učiteljem za izvedbo šolskega tekmovanja ter razpredelnico za poročilo o tekmovanju.

(Gradivo mora biti na prijavljenih šolah najkasneje **do ponedeljka, 6. feb. 2006**.)

3. Ravnatelj na način, ki zagotavlja tajnost nalog, poskrbi, da se obe nalogi (test in list z naslovom pisne naloge) razmnožita v ustreznem številu (po prijavah) za vsako stopnjo tekmovanja. Za pisno nalogo se za vsakega tekmovalca pripravi še prazna pola črtastega papirja A4 in brezčrten list papirja A4, ki ga lahko tekmovalci uporabijo za pisanje koncepta (skupaj z listom z naslovom ga vložite v črtasto polo). Na vsakem gradivu naj bo žig šole. Zaprto ovojnico s testi za posamezno stopnjo in z gradivi za pisno nalogo (spis oz. esej) izroči vodji šolskega aktiva učiteljev slovenščine pred začetkom tekmovanja.

4. Šolski aktiv učiteljev slovenščine poskrbi, da tekmovanje poteka v skladu s Pravilnikom o tekmovanju za Cankarjevo priznanje. Do dneva tekmovanja pripravi šifre in liste za identifikacijo ter poskrbi za nadzor pisanja. Na dan tekmovanja zagotovi ustrezen prostor in poskrbi, da vsak tekmovalec sedi v svoji klopi.

5. Tekmovanje se na vseh šolah izvede v četrtek, 9. februarja 2006, ob 13.30. Tekmovalci najprej pišejo nalogo objektivnega tipa (test) – 45 minut, po krajšem odmoru pa še pisno nalogo (spis, esej) – 90 minut.

6. Po končanem tekmovanju šolski aktiv učiteljev slovenščine poskrbi za ovrednotenje izdelkov tekmovalcev in najpozneje deset dni po tekmovanju razglasi rezultate in dobitnike bronastih Cankarjevih priznanj.

7. Vodja šolskega aktiva najkasneje do 1. marca 2006 pošlje predmetnemu svetovalcu za slovenščino na naslov območne enote Zavoda za šolstvo, kamor spada šola, poročilo o tekmovanju (obrazec je priložen) in prijavo za vseslovensko tekmovanje (po tri oz. ustrezno število najbolje uvrščenih tekmovalcev na vsaki stopnji tekmovanja – dobitnikov bronastega Cankarjevega priznanja). Organizator ni dolžan upoštevati nepopolnih ali prepoznih prijav.

8. O kotizaciji za vseslovensko tekmovanje in številki računa vas bo obvestilo pokrajinsko slavistično društvo s posebnim dopisom.

9. Rezultati (vseslovensko tekmovanje – 18. 3. 2006) bodo objavljeni 10. 4. 2006 na zavodovi spletni strani.

10. Rok za ugovor na vrednotenje nalog na vseslovenskem tekmovanju je od 11. 4. do 13. 4. 2006. Skladno s 37. členom Pravilnika o tekmovanju za Cankarjevo priznanje (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilnikCT.doc) se vplača 3000 SIT za vpogled v nalogo (na TRR Zveze društev Slavističnega društva Slovenije, št. 02083-0018125980).

Pomembno

- III. in IV. zahtevnostna stopnja sta razdeljeni na III. a in IV. a stopnjo (dijaki gimnazijskega programa, ki šolanje končujejo z maturo) in III. b in IV. b stopnjo (dijaki štiriletnih strokovnih programov, ki šolanje končujejo s poklicno maturo). Naloge za različici (a in b) na posamezni stopnji so enake, vendar bodo rezultati tekmovalcev objavljeni v dveh kategorijah, zato pri III. in IV. stopnji obvezno napišite ustrezno različico (a oz. b).
- Starši mladoletnih tekmovalcev, ki se uvrstijo na vseslovensko tekmovanje, podpišejo izjavo, da dovolijo objavo rezultatov in osebnih podatkov (Pravilnik, 14. člen).
- Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje je bil dopolnjen 12. 1. 2006: pomembnejše spremembe členov – 19/1, 6, 29 in 37/1, 3.

dr. Miran Hladnik, predsednik Slavističnega društva Slovenije

dr. Natalija Komljanc, v. d. strokovne direktorice Zavoda RS za šolstvo

Objave

Tik pred zaključkom leta 2005 je izšla peta, še v tople jesenske barve odeta številka *Jezika in slovstva*. V njej je na sto straneh natisnjenih pet razprav, štiri ocene in eno poročilo. Tokratno številko uvajata dva didaktična članka. **Meta Grosman** piše o razvijanju jezikovne ozaveščenosti, eni od bistvenih sestavin pouka, ki bi omogočal trajnejše jezikovno znanje, zagotavljal funkcionalno pismenost učencev in spodbujal zanimanje učencev za delovanje jezika. **Metka Kordigel** in **Marija Ropič** predstavljata rezultate empirične raziskave o dvotirnem komunikacijskem modelu književne vzgoje; obravnavani model je v razpravi med drugim predstavljen kot prikladen za tiste učence, ki imajo zaradi literarnoestetsko nestimulativnega okolja omejene literarnorecepcijske sposobnosti. **Nina Modrijan** raziskuje naslavljanje med ženskimi in moškimi liki v treh slovenskih romanih iz druge polovice 19. in začetka 20. stoletja; v ospredju njene raziskave je preučevanje socialnih odnosov ter vpliv jezikovnih in socialnih dejavnikov na izbiro jezikovnih sredstev. **Boštjan Kernc** na primerih slovenskih parlamentarnih govorov analizira značilnosti parlamentarnega govora v totalitarni in demokratični družbi; pri analizi namenja največ pozornosti leksikalnim in slovničnim elementom govorov. Literarnovedna razprava **Andreje Jezernik** pa je posvečena minimalizmu v sodobni slovenski kratki prozi. Avtorica opredeljuje značilnosti minimalizma, kot se kažejo na izbranih primerih iz svetovne književnosti, nato pa z analizo primerov iz kratke proze A. Blatnika, D. Čatra, A. Čara in P. Glavan določuje značilnosti slovenskega minimalizma. V drugem delu revije so zbrani ocene in poročila. **Tina Verovnik** piše o monografiji *Pravopisje na Slovenskem* Helene Dobrovoljc, **Blaž Trebar** pa o zborniku *Terminologija v času globalizacije*, ki ga je uredila Marjeta Humar. **Marko Stabej** ocenjuje zbornik *Študije o korpusnem jezikoslovju*, ki sta ga uredila Vojko Gorjanc in Simon Krek, medtem ko **Nataša Pirih Svetina** poroča o *Jezikovodu*, novem učbeniku za izpopolnjevalce na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika. Revijo sklepata poročilo **Polone Gantar** o konferenci Europhras Slovenija, ki je potekala septembra letos v Strunjanu, ter pet strani obsegajoče predstavitve knjižnih novosti. Zadnja, tj. šesta številka jubilejnega 50. letnika revije *Jezik in slovstvo* bo izšla predvidoma konec januarja 2006. Veliko veselih in nepozabnih trenutkov v prihajajočem letu vam želi uredništvo *Jezika in slovstva*. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik (matjaz.zaplotnik@siol.net), 30. dec. 2005

Sredi decembra je izšla tudi druga letošnja številka revije *Primerjalna književnost*. Revija, ki se od letošnjega letnika lahko pohvali z vključitvijo v citatni indeks A&HCI in ki se ji v zadnjem času opazno povečuje obseg, je s to številko uvedla spremenjen način citiranja in sedaj kot prva izmed sorodnih revij uporablja najnovejši standard, priporočen s strani MLA. V novi številki revije objavlja svoje razprave osem avtorjev: **Miloš Zelenka** piše o češki in literarni komparativistiki, **Ivo Pospíšil** o pomenu arealnih študijev pri obravnavi problematike slovanstva in slovanskih kultur, **Tone Smolej** analizira obdobje, ki ga je Anton Ocvirk kot podiplomski študent preživel v Parizu, **Florence Gacoin-Marks** se ukvarja z genezo *Višnjeve repatice* Vladimirja Levstika v evropskem kontekstu, **Vid Snoj** piše o nekaterih ključnih elementih odnosov med *Biblijo* in slovenskim jezikom ter slovensko literaturo, **Miha Javornik** analizira recepcijo Vladimirja Sorokina, enega najbolj kontroverznih ruskih pisateljev, v njegovi domovini in v Zahodni Evropi, **Alojzija Zupan Sosič** se ukvarja z vprašanjem spolne identitete oz. iskanja le-te v najnovejših slovenskih romanih, **Andrej Zavrl** pa analizira spolnost in poželenja v zgodnejši poeziji Thomasa S. Eliota. V zadnjem delu te številke *Primerjalne književnosti* so objavljeni še zapis pogovora *Platon v slovenščini*, ki ga je SDPK aprila 2005 priredilo ob prvem prevodu celotnega Platona v slovenščino, tri strokovne ocene – napisali so jih **Gašper Troha, Mateja Pezdirc Bartol** in **Martina Ožbot** – ter poročilo **Matjaža Zaplotnika** z znanstvenega kolokvija *Teoretsko-literarni hibridi: o dialogu literature in teorije*, ki je potekal septembra 2005 v Lipici. Najelegantnejši stik z uredništvom *Primerjalne književnosti* je e- naslov glavne in odgovorne urednice revije: darja.pavlic@uni-mb.si. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 30. dec. 2005

Srečko Kosovel. *Integrales*. Prev. **Santiago Martín**. Zaragoza: Bassarai, 2005 (Poesía / Bassarai, 38). 222 str.

Prevajanje baročnih in klasicističnih besedil. Ur. **Tone Smolej**. Ljubljana: DSKP, 2005 (Zbornik društva slovenskih književnih prevajalcev: Obdobni pristop, 4). 399 str.

Znanstvene izdaje in elektronski medij. Ur. **Matija Ogrin**. Ljubljana: ZRC SAZU, 2005 (Studia litteraria). 334 str.

Majda Stanovnik. *Slovenski literarni prevod 1550–2000*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, 2005 (Studia litteraria). 315 str.

Blanka Bošnjak. *Premiki v sodobni slovenski kratki prozi*. Maribor: Slavistično društvo, 2005 (Zora, 38). 223 str.

Zadnja številka lanskega, 50. letnika *Jezika in slovstva* ima 92 strani, v njej pa so objavljeni pet razprav, tri ocene in eno poročilo. Razpravljalni del revije, ki je zaenkrat zgolj v obliki povzetkov dosegljiv tudi na spletni strani revije (http://www.jezikinslovstvo.com), je tokrat tematsko zelo raznolik, saj avtorji obravnavajo področja slovenščine kot drugega/tujega jezika, leksikografije, književne didaktike, verzologije in sodobne slovenske kratke proze. Šesto številko uvajata **Nataša Pirih Svetina** in **Ina Ferbežar**, ki v svoji raziskavi s pomočjo izbranih odlomkov besedil, nastalih na izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni, analizirata nekatere značilnosti slovenščine tujejezičnih govorcev slovenščine, ukvarjata pa se tudi z odnosom domačih govorcev slovenščine do takšnih besedil. **Darja Fišer** na podlagi dveh osrednjih leksikalnih podatkovnih zbirk WordNet in EuroWordNet obravnava različne pristope k izdelavi leksikalnih podatkovnih zbirk, v nadaljevanju razprave pa izdela slovensko besedno mrežo z razširitvenim pristopom ter jezikovnomotivirano slovensko besedno mrežo za pomensko polje "sorodstvo". **Jure Šink** v svoji analizi zastopanosti zahodnoslovankih književnikov v slovenskih srednješolskih berilih ugotavlja, da je prisotnost teh avtorjev v berilih premajhna. Razprava predlaga nekatere rešitve, predvsem uvrstitev kanonskih del J. Kollárja in P. J. Šafárika v učni načrt za srednje šole. Razprava **Blanke Bošnjak** prinaša izvirno tipologijo sodobne slovenske kratke proze 80. in 90. let preteklega stoletja ter njeno aplikacijo na korpus besedil. Predstavljena tipologija, ki je rezultat avtoričinega večletnega znanstvenega raziskovanja kratke proze, si prizadeva nadgraditi predhodne analize ter klasifikacije sodobne slovenske literature. Članek **Petra Svetine** pa obravnava značaj in oblikovne značilnosti desetih epigramov Janeza Damascena Deva, objavljenih oz. namenjenih objavi v prvem slovenskem pesniškem almanahu *Pisanice*. Avtor razprave se v sklepnem delu razprave ustavi še pri primerjavi Devovih epigramov s tistimi, ki so jih kasneje pisali pesniki v *Krajnski čbelici*. V zadnjem delu revije **Anita Laznik** piše o slovenskem prevodu knjige *O literaturi* Umberta Eca, **Nanika Holz** kritično primerja tiskano in elektronsko različico *Priročnega slovarja tujk* Cankarjeve založbe s sorodnimi leksikografskimi projekti pri nas, **Tadeja Rozman** pa ocenjuje učbenik *Slovenščina v bolnišnici* (gre za učbenik za učenje slovenščine kot tujega jezika na začetni stopnji za zdravstvene delavce, ki je nastal v okviru evropskega jezikovnega projekta Leonardo da Vinci – Zdravi jeziki (Healthy Languages)). V poročilu Slovenščina na daljavo za Skandinavce pa **Morgan Nilsson** predstavlja tečaj slovenščine na Oddelku za slovanske jezike Univerze v Göteborgu. Zadnjo številko jubilejnega 50. letnika *Jezika in slovstva* sklepa rubrika, ki je uvedla prvo številko tega letnika – rubrika Jubilej. Tokrat je v njej mdr. objavljen pregled vseh uredništev revije v minulih petdesetih letih. Spremembe naročniških podatkov, prijave novih naročnikov (pa tudi odjave obstoječih) sprejema tehnični urednik revije — ***Matjaž Zaplotnik*** na e-naslov matjaz.zaplotnik@siol.net. 23. jan. 2006

Mi smo Krpanovi

Dr. Hladnik, kot ste predlagali, pošiljam za slovlit "pravo pravcato" razpravo o Krpanu, ki je izšla lani v zajetnem *Slavenskem zborniku*; natančneje: *Slavenski zbornik*, zbral in uredil **Janko Boštjančič**, izdalo Kulturnno društvo Slavina, Vrhnika: Galerija 2, 2005. — (sf) [***Silvo Fatur***] (silvester.fatur@guest.arnes.si), 2. jan. 2005

Razprava je na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/silvofatur_martinkrpan.doc. – ***miran***

Prof. **Silvo Fatur**, edini slavist med avtorji *Slavenskega zbornika*, je v svojem odgovoru (*Primorske novice* 31. 8. 2005) na moja kritična opozorila (prav tam 16. 8. 2005) podprl uvedbo v knjižni jezik narečnega pridevnika *slávenski* (iz krajevnega imena Slavina) namesto že dolgo rabljene knjižne oblike *slávinski*. Sklicevanje na to, da domačini uporabljajo izključno obliko *slavenski*, pač nima nobene teže, saj uporabljajo tudi izključno obliko *Slavna*, a vendar pišejo *Slavina*. Če bi takšnemu, za knjižni jezik razdiralnemu, "tenkemu posluhu za jezikovno pristnost" sledili tudi drugi, bi v Tolminu svoj zbornik poimenovali *tminski*, v Kranju *kranski*, v Radovljici *radolški*, v Ribnici *ribenški* ipd. Če ne bi bilo "dolgotrajnih in tudi dragih postopkov", potrebnih za spreminjanje že standardiziranega ("uradno zacementiranega") krajevnega imena, bi nekateri slavisti – kot smemo sklepati iz pisanja g. Faturja – "tudi v imenu demokracije" nemudoma uvedli še narečno obliko krajevnega imena, torej *Slavna*. To ocenjujem kot korak nazaj od že dosežene stopnje višje, knjižne jezikovne zavesti, ki jo Slovenci mukoma in vztrajno gradimo vsaj od Vodnika in Kopitarja dalje. Ker se prof. Fatur v svojem pismu loti še (sicer docela upravičene) kritike umetnega ustvarjanja stanovniških imen (**Ospčani* in **Slovenskovaščani* namesto živih oblik *Osapci* in *Nemškovci*, ki dejansko v ničemer ne odstopata od zahtev knjižnega jezika), moram takoj opozoriti, da se v to problematiko v svoji kritiki nisem spuščal.

Sam se je zelo dobro zavedam in sem v strokovnem tisku že argumentiral svoje nasprotovanje umetnim ("napovedljivim") oblikam stanovniških imen, med drugim tudi na primeru Osapcev in izmišljenih *Ospčanov (gl. zbornik *Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika: slovenska zemljepisna imena*, Ljubljana 2004). Naj torej ponovim: v svojem odzivu sem zavrnil glasoslovno napačno, z načeli knjižnega jezika sprto izpeljavo pridevnika *slavenski* namesto že zdavnaj uveljavljene knjižne oblike *slavinski*. Nujnosti poknjiževanja zemljepisnih imen in njihovih izpeljank na glasoslovnem nivoju se je zavedal in jo sprejemal tudi geograf Roman Savnik, urednik *Krajevnega leksikona Slovenije I–IV*, ki je sicer slovel kot velik zagovornik ljudskih oblik stanovniških imen in pridevniških oblik, izpeljanih iz krajevnih imen (obenem tudi avtor gesla Slavina v tem leksikonu, kjer navaja izpeljanki slavinski in Slavinci). — ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 3. jan. 2006

Potem ko sem odprl na slovlitu sporočeni naslov in priklical na ekran razpravo Martin Krpan – slavinski faran, sem prijetno presenečen ugotovil, da se je njen avtor prof. Fatur za to priložnost vrnil k že ustaljeni knjižni normi glede pridevnika slavinski in je zavrgel za knjižni jezik neprimerno narečno obliko slavenski, ki jo je sicer zagovarjal pri nastajanju *Slavenskega zbornika* in nato tudi v že omenjenem ugovoru v *Primorskih novicah* z dne 31. 8. 2005. Ta korak pozdravljam. Glede priimka Krpan opozarjam na članek pokojnega akad. **Franca Jakopina** Od kod je priimek Krpan?, ki je izšel v lokalnem glasilu *Bloški korak* l. 2001 (štev. 4, str. 17). — ***Silvo Torkar***, Inštitut za slovenski jezik F. Ramovša ZRC SAZU (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 3. jan. 2006

Društveno

Zapisnik decembrske seje UO SDS je potem, ko je bil deležen troje popravkov (**Špolad, Verdinek, Švara**), dostopen na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zapisnikuo_dec05.doc. Predsednike pokrajinskih društev in sekcij prosim še za manjkajoča poročila o delu v lanskem letu. V skladu s sklepom UO prosim upokojene člane SDS, ki bi težko zmogli plačilo članarine, da mi pišete, naj vam *Kroniko* pošiljamo zastonj. — ***miran***

Zapisnik seje upravnega odbora Zveze društev SDS dne 5. decembra 2005

Seja se je začela 5. decembra 2005 ob 17.00 v sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani. Prisotni člani UO: **Miran Hladnik** (predsednik), **Marjana Lavrič** (tajnica), **Marija Kraner** (računovodkinja), **Zoltan Jan, Štefan Kardoš, Klavdija Kranjc Jensterle, Marija Mercina, Vida Medved Udovič, Sonja Starc, Mojca Stare Aljaž, Bojana Verdinek, Breda Švara, Vlado Pirc, Simona Bergoč** (nam. Vesne Mikolič), **Matjaž Zaplotnik**. Opravičili so se: **Aleš Bjelčevič, Jelka Slukan, Juana Robida, Aleksandra Derganc, Lojzka Bratuž, Miran Košuta, Vlasta Jemec, Blanka Bošnjak, Alenka Šivic Dular**.

Po uvodnem pozdravu je predsednik predlagal potrditev zapisnika junijske seje, ki je objavljen na spletnih straneh, s pripombami **Zoltana Jana** (da se na seje vabi tudi člane nadzornega odbora, s predlogi za članske ugodnosti in da se pritegnejo med člane še slavisti, zaposleni po založbah ipd.) in **Vlada Pirca** v zvezi s CT. Prisotni so zapisnik soglasno potrdili in sprejeli dnevni red:

1. Poročilo o delu v pretekli polovici leta (pokrajinska društva in sekcije, SDS)
2. Načrti za naprej.

K 1. točki. O delu pokrajinskih društev so poročali: **Mojca Stare-Aljaž** o SDS Ljubljana (glej priloga), **Breda Švara** o SDS Koper, **Klavdija Kranjc Jensterle** o SDS Jesenice (organizacija državnega tekmovanja ter slovesne prireditve za Cankarjevo priznanje; ogled gledališke predstave Alamut), **Štefan Kardoš** o SDS Prekmurje in Prlekija (priprave in organizacija slavističnega zborovanja v Lendavi, organizacija Cankarjevega tekmovanja, oblikovanje spletne strani društva idr.), **Marija Mercina** o SDS Nova Gorica, **Bojana Verdinek** o SDS Koroška (organizacija Cankarjevega tekmovanja, pobude za pridobitev novih članov). Predsednik je prosil, naj ostali (SDS Celje, Novo mesto, Krško, Maribor, Trst-Gorica-Videm, Kranj) podajo o svojem delovanju pisna poročila. Društva, ki pridobivajo denar prek razpisov Ministrstva za kulturo, od občin in od klubov študentov, naj bodo zgled za ravnanje drugih.

O delu sekcij so poročali: **Zoltan Jan** o Slavistični knjižnici, **Simona Bergoč** o slovenistiki na primorski univerzi, **Vida Udovič Medved** o sekciji za didaktiko (gl. prilogo), **Sonja Starc** o *Slovenščini v šoli* (revija izhaja 4-krat letno, ima 800 naročnikov, decembra bo izšla dvojna številka), **Matjaž Zaplotnik** o *Jeziku in slovstvu* (kljub odjavam ima revija 1300 naročnikov).

O delu **SDS** v pretekli polovici leta. **Miran Hladnik** je najprej izpostavil neuspele pobude, npr. predlog, da bi SDS predlagal **Božo Krakar Vogel** za učiteljsko nagrado, saj je bil razpis tokrat dva meseca prej kot v preteklih letih in smo ga zamudili. Tudi o Znanosti mladini ni nobenih novih informacij, ne od koordinatorja **Tomaža Sajovca** ne od njegovih partnerjev. Neuspela je tudi pobuda, da bi bili člani SDS v Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani deležni popustov. Dotisniti bi bilo treba knjigo **Petra Jurgeca**, ki je bila sicer na kongresu že predstavljena, vendar polna napak, ki jih je založnik Rokus dolžan odpraviti. Na Rokusu so obljubili, da bodo zadevo uredili še letos (2005). Predsednik je za to, da se dogovorimo za principe izdajanja za naprej. Naslednji avtor, ki čaka za tisk, je **Martina Ožbot** in pred tem nima smisla razpisovati novih knjig. Znanstveni tisk bodo lahko izdajale samo znanstvene založbe in SDS zdaj ima tak status: ta jo zadolžuje za vsaj 3 publikacije letno.

SDS je uspelo na razpisu Kulturnega ministrstva za promocijo slovenščine, kamor smo prijavili knjižne nagrade za zlate tekmovalce (200.000 SIT; predsednik predlaga, da ta denar porabimo za skupno knjižno darilo za najboljše tekmovalce na TCP), in 100.000 SIT za Slovlit in *Kroniko*. Na podlagi razpisa znanstvenega ministrstva za periodiko dobita JiS in SR enako kot lani. SDS je pridobil tudi sredstva za organizacijo Škrabčevega simpozija, kongresa v Lendavi, na podlagi razpisa za natis znanstvenih monografij pa tudi sredstva za natis lendavskega zbornika. Ministrstvo je obnovilo status društva, ki je tudi v interesu znanosti. Ministrstvo za šolstvo in šport je zagotovilo, da bosta osrednji prireditvi SDS naknadno verificirani in otočkovani za strokovno napredovanje.

Kongresa v Lendavi (6.–8. okt. 2005) se je udeležilo prek 200 udeležencev, brez referentov in gostov pa skoraj 130. Zborovanje je bilo odmevno (zlasti zaradi teme izbora šolskega berila in zaradi

bogatega kulturnega programa). Slišati pa je bilo tudi posamezne pripombe, da smo slavisti v nasprotju z nekaterimi drugimi kolegi preveč skromni, da bi si morali privoščiti boljše hotele in iti tudi čez mejo.

O seminarju mentorjev TCP je poročala **Marjana Lavrič** ter izpostavila zlasti organizacijske novosti letošnje prireditve (glej poročilo). SDS je formalno sodelovalo pri organizaciji simpozija o **Gregorju Kreku**, ki sta ga pripravila **Jurij Fikfak** z ZRC SAZU in **Janez Dolenc**. O izhajanju *Kronike* (zmanjšanje naklade na 640 izvodov s prejšnjih 1000, kolikor je tudi vseh članov, skupaj s častnimi) in o diskusijskem forumu Slovlit (691 naročnikov – število članov raste) je poročal Miran Hladnik. Največ interesa izzovejo jezikovna vprašanja, največ informacij je o literarnem in kulturnem dogajanju, tudi o objavah knjig. Uspešno finančno poročilo društva je predstavila blagajničarka **Marija Kraner**.

K 2. točki. Miran Hladnik je predstavil načrte SDS v prihodnje. Kongres v Trstu bo leta 2007. Ker se za organizacijo kongresa leta 2006 ni javil nihče iz vrst pokrajinskih odborov, ki so na vrsti, bo moralo organizacijo prevzeti vodstvo. V koncept pokrivanja nacionalnih robov in preseganja meje gresta poleg Trsta vsaj še Celovec in Zagreb. V Zagrebu se s predlogom strinjajo. Imamo tudi zkušnjo z organizacijo srečanj ljubljanske in zagrebške slavistike. Med predlaganimi temami so sindikalne pravice slavistov, zagrebški Slovenci, ilirizem, zbrani klasiki, razmerje med slovenistično in komparativno literarno vedo, pomen slavistike za slovenistiko ipd.

SDS naj bi bil pobudnik pri postavitvi kipa **Marji Boršnikovi** na slovenistično-slavističnem hodniku na FF in v sodelovanju z občino Borovnica.

Vlado Pirc je predstavil dopolnjeni pravilnik TCP in prisotni so naslednja dopolnila sprejeli. SDS se je za kritje stroškov, ki izhajajo iz dopolnjenih členov, prijavilo na razpis Ministrstva za kulturo za razvijanje bralne kulture.

Potrdili smo enako članarino 3800, kotizacijo 2700 sit za CT in 3000 sit za ugovore na CT. Da bi pridobili naknadno verifikacijo seminarja mentorjev, je treba na Ministrstvo za šolstvo in šport poslati poročilo.

Zoltan Jan predlaga "sekcijo" upokojencev oz. njihov angažma. Pogoj je, da upokojencem ne zaračunavamo več članarine. Predlaga tudi okrepitev sodelovanja z Zavodom za šolstvo in apel na Ministrstvo za šolstvo in šport, da zaradi povečanega pomena TCP društvu nakloni več denarja. — Zapisala ***Marjana Lavrič***, tajnica SDS, dopolnil ***Miran Hladnik***, predsednik, Ljubljana, 29. 12. 2005

Poročilo o seminarju mentorjev tekmovanja za Cankarjevo priznanje

Organizacija: ZD SDS (**Marjana Lavrič**), ZZŠ R S (**Vlado Pirc**).
Čas: 24. 11. 2005 (1. izvedba, 1. stopnja), 25. 11. 2005 (2. izvedba, 1., 3., 4. stopnja), 2. 12. 2005 (3. izvedba, 1., 2. stopnja).
Kraj: Kulturni dom Ivana Cankarja, Vrhnika.
Število udeležencev:

Izvedbe	Stopnje	Št. udeležencev
1. izvedba	1.	76
2. izvedba	1.	71
	3., 4.	52
3. izvedba	1.	64
	2.	5
	SKUPAJ	**268**

Tema letošnjega tekmovanja je **Odraščanje**. V izbor so uvrščena dela naslednjih avtorjev: **Frana Milčinskega** *Ptički brez gnezda*, **Dese Muck** *Pod milim nebom*, **Marinke Fritz Kunc** *Janov krik*, **Igorja Karlovška** *Gimnazijec* in **Mihe Mazzinija** *Kralj ropotajočih duhov*. Seminar je potekal v treh izvedbah po en dan (delovnik), in ne tako kot prejšnja leta dva dni, s soboto vred. Novost je tudi obrok, ki je bil vključen v ceno kotizacije, in darilna vrečka, sponzorski dar MK (knjiga Aleksandra Zorna, izvod *Super Pila*). Letos so bili tudi na vseh izvedbah navzoči avtorji, s katerimi je pogovor vodil dr. **Igor Saksida**. Na zadnji izvedbi je prizorišče demonstrativno zapustil Miha Mazzini, češ da je nesprejemljivo, da SDS vabi avtorje na seminar in jim ne izplača honorarja, ne glede na višino kotizacije.

Evalvacija je pokazala, da so bili udeleženci z nastopi predavateljev zadovoljni, saj povprečna ocena presega 4 (od 5 možnih). Najnižje ocenjeno je bilo uvodno predavanje **Zore Burnik**, klinične psihologinje, na temo odraščanja. Kar se tiče same organizacije, je bilo veliko pohval, kritike pa so se nanašale na pogostitev, neprimernost prostora, preslabo osvetljavo, preveč teoretičnih predavanj ter komentarje v zvezi z Mazzinijevim protestnim odhodom. Uradnih potrdil o udeležbi za zdaj SDS še ne more izdajati, saj jih DZS še ni poslalo na naš naslov. Sicer pa je dolžnost društva, da mesec dni po uvrstitvi prireditve v katalog stalnega strokovnega izpopolnjevanja izda udeležencem potrdilo na uradnem obrazcu. — ***Marjana Lavrič***, tajnica SDS, 26. jan. 2006

Poročilo Sekcije za didaktiko slovenščine

Sekcija se je s svojimi prispevki doslej vključevala predvsem na zadnjih kongresih SD s temami, povezanimi s poukom slovenščine v osnovni in srednji šoli. Ni pa se odzivala ob pomislekih o vlogi in pomenu slovenščine v šoli v medijih iz preprostega razloga: mediji so praviloma o slovenščini v šoli poročali senzacionalistično, provokativno in enostransko, kar ni dopuščalo strokovne debate o utemeljevanju sodobnih pristopov pri učenju književnosti in jezika v šoli. Predlagam, da sekcija poživi svoje delovanje, pri čemer je potrebno:

- okrepiti sekcijo z mlajšim članstvom,
- pritegniti v sekcijo: predstavnike učiteljev slovenščine od vrtca do univerze (FF LJ, Pef MB, LJ, KP; slovenistiki na FHŠ in NG), člana kurikularne prenove, člana evalvacije kurikula, člana revije *Slovenščina v šoli*,
- odpreti strokovno razpravo o pomislekih o pouku slovenščine na vseh ravneh,
- vključiti se v pripravo o prenovljenem študiju učiteljev slovenščine po bolonjskih smernicah;
- priključiti (povabiti) sekciji člane Bralnega društva Slovenije, Državljanske pobude za šolo po meri človeka itd. — ***Vida Medved Udovič***, 5. dec. 2005

Poročilo o delu SD Ljubljana v letu 2005

SD Ljubljana ima 90 članov. Člani društva so dejavni pri organizaciji tekmovanja za Cankarjevo priznanje; za vse ostale dejavnosti pa ni zanimanja. V letošnjem letu smo organizirali naslednje:

- 19. marca 2005 smo izvedli državno tekmovanje za zlato Cankarjevo priznanje ljubljanske regije in zamejcev iz Gorice in Trsta. Tekmovanja se je udeležilo 577 učencev oz. dijakov iz 120 osnovnih in srednjih šol. Sodelovalo je 69 nadzornih učiteljev in 58 učiteljev ocenjevalcev. Tekmovanje je potekalo na Srednji šoli za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani na Vegovi 4.
- 13. maja 2005 smo organizirali v Cankarjevem domu na Vrhniki slavnostno podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj. V kulturnem programu je med drugim sodeloval igralec Andrej Rozman – Roza.
- 29. oktobra 2005 smo organizirali strokovni ogled baročne Ljubljane in Semeniške knjižnice. Ogleda se je udeležilo 20 članov društva. — Predsednica ***Mojca Stare-Aljaž***, 4. 12. 2005

Poročilo o delu SD Nova Gorica v letu 2005

Upravni odbor Slavističnega društva Nova Gorica se je v letu 2005 sestal kar sedemkrat. Vse načrtovano smo v našem društvu uspešno izvedli. Na različne načine, tudi z dopisi, smo vabili stanovske kolege, da postanejo člani našega društva in da sodelujejo pri delu. Pri tej pobudi nismo bili najbolj uspešni, saj so tako člani kot nečlani pripravljeni sodelovati predvsem kot sodelavci na tekmovanjih za Cankarjevo priznanje, za ostale dejavnosti pa ni zanimanja. V letošnjem letu smo organizirali :

- 19. marca 2005 smo izvedli vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki se ga je udeležilo 97 učencev in dijakov iz 37 osnovnih in srednjih šol. Na tekmovanju je pri nadzoru in ocenjevanju sodelovalo 58 učiteljev. Tekmovanje je potekalo na Osnovni šoli Simona Gregorčiča v Kobaridu. Društvo in šola, na kateri je tekmovanje potekalo, sta s pomočjo sponzorjev vsem tekmovalcem podarili majice z napisom Cankarjevo tekmovanje, sodelujočim učiteljem pa pisala.
- 10. maja 2005 smo v Štanjelu na Krasu za tekmovalce, starše, mentorje in druge v grajski dvorani organizirali slavnostno podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj. Po kulturnem programu je sledil najprej ogled razstave slik, nato pa voden ogled Štanjela. Prireditev smo zaključili s pogostitvijo na grajskem dvorišču in jedilnici, kjer smo se lahko najedli tolminskega sira in domačega kraškega kruha.
- 7. aprila 2005 smo v Kobaridu v Domu Andreja Manfrede organizirali 16. Primorske slovenistične dneve. Pripravili smo literarni večer s Cirilom Zlobcem in Sašo Vugo, v kulturnem programu so sodelovali učenci OŠ Kobarid. Vse sodelujoče in vabljene smo lahko povabili na večerjo v zabaviščni

center v Starem selu pri Kobaridu, kjer so nam kot sponzorji najprej predstavili njihovo delo in nas nato pogostili.
- 8. aprila 2005 nadaljevanje 16. PSD v Kobaridu, strokovno-znanstveno srečanje na temo Primorski literarni zgodovinarji. Srečanje smo nadaljevali na Žagi, kulturnemu programu je sledilo odkritje spominske plošče Antonu Ocvirku. 16. PSD smo končali v Bovcu, kjer so pripravili razstavo Anton Ocvirk 1907-1980. Večer smo zaključili s pogostitvijo in prijetnim druženjem.
- 24. 11. 2005 smo imeli zadnji sestanek Upravnega odbora SD Nova Gorica, na katerem smo se dogovorili, da bomo v mesecu januarju 2006 organizirali redni občni zbor društva, na katerem bomo izvolili člane novega upravnega odbora in novega predsednika za naslednji mandat. — Predsednica ***Božica Špolad Žuber***, Osnovna šola Solkan, Šolska 25, 5000 Nova Gorica

Poročilo o delovanju SD Koper 2005

1. Organizacija Vseslovenskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje. Tekmovanje je potekalo 19. marca 2005 na OŠ Vojke Šmuc v Izoli. Z vodstvom šole in zaposlenimi smo bili zadovoljni, saj je tekmovanje potekalo brezhibno, tako tekmovalcem kot mentorjem so nudili vse potrebno. Udeležilo se ga je 143 učencev in dijakov (89 na I. stopnji, 3 na II. stopnji, 27 na III. stopnji in 24 tekmovalcev na IV. stopnji). Za izvedbo smo se prijavili na razpis Ministrstva za šolstvo in dobili finančna sredstva.

2. Podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj. 19. 5. 2005 ob 11.00 je v Pokrajinskem muzeju v Kopru potekala podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj za šolsko leto 2004/05. Podelitev je najprej pozdravila namestnica predsednice Slavističnega društva Koper mag. **Barbara Baloh**, ki je na oder povabila slavnostnega govornika prof. **Silva Faturja**. Profesor Fatur je ravno v teh dneh izdal svojo novo knjigo *Oče in sin in zagorski zvonovi*, literarno lepljenko, kot jo sam imenuje, ki so jo iz njegovih rok prejeli letošnji zlati Cankarjevi nagrajenci. Po prisrčnem nagovoru je nekaj besed spregovorila tudi predstavnica Zavoda RS Slovenije za šolstvo, enota Koper mag. **Elen Slavec**. Tekmovalce in mentorje je seznanila s potekom tekmovanja, se še enkrat zahvalila OŠ Vojke Šmuc iz Izole, ki je prijazno gostila vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje 19. 3. 2005 in napovedala, da bo naslednje leto šola gostiteljica OŠ Srečka Kosovela iz Sežane. Slavnostne podelitve se je udeležil tudi predstavnik občine Koper Timotej Pirjevec, predstojnik Urada za družbene dejavnosti in razvoj. Sledil je kratek kulturni program, ki sta ga z mladostno iskrivostjo povezovala dijaka Gimnazije Koper **Olga Perovič** in **Aleks Šuštar**, glasbeno noto pa dodali dijaki Gimazije Gian Rinaldo Carli iz Kopra **Aleksij Cerkvenik, Mojca Levac** in **Mateja Vasič**. Sledila je podelitev priznanj. Na letošnjem tekmovanju za Cankarjevo priznanje je bilo v naši regiji, ki zajema območje od Obale pa vse do Postojne, Ilirske Bistrice, Sežane, Dutovelj in Komna, 72 nagrajencev, od tega 12 zlatih in 60 srebrnih. Tudi tokrat so nam pri knjižnih nagradah finančno pomagali knjigarna Libris, Klub študentov iz Kopra in Klub študentov iz Izole.

3. Izvedba tečaja slovenščina za tujce – strokovni jeziki. Od 1. do 14. avgusta 2005 je bil v okviru Slavističnega društva Koper (soorganizatorja: UP ZRS in UP FHŠ) organiziran tečaj za prevajalce in tolmače Slovenščina za tujce – strokovni jeziki. S tečajem nadaljujemo lansko leto začete tečaje slovenske strokovne terminologije, namenjene prevajalcem in tolmačem. Tečaj je bil tudi letos namenjen prevajalcem iz služb Evropske zveze in drugim zainteresiranim. Tečaji so vsebovali dve sekciji, in sicer prevajanje strokovnih besedil in prevajanje literarnih besedil, ki sta se oblikovali glede na predhodno izražen interes prijavljenih. V okviru obeh sekcij je delo potekalo na dva načina, in sicer: prevajanje v skupini pod vodstvom lektorice in ob prisotnosti strokovnjakov s posameznega področja; individualno delo z gradivom, ki so ga lektorice pripravile že pred začetkom tečaja. Gradivo je tako vsebovalo vaje iz pisnega in slušnega razumevanja; slušatelji so torej oblikovali tudi svoja pisna (prevajanje) in govorjena besedila (tolmačenje). V sekciji prevajanja strokovnih besedil je bil poudarek na strokovni terminologiji, v sekciji prevajanja literarnih besedil pa na medkulturni obravnavi besedila v izhodiščnem in ciljnem jeziku. Poleg predavanj strokovnjakov z različnih področij je bil za slušatelje organiziran tudi obisk nekaterih slovenskih ustanov, npr. Tehničnega muzeja Bistra. Tečaja se je udeležilo 9 slušateljev (6 je že uveljavljenih prevajalcev) ter 3 študentke prevajalstva in tolmačenja. Vsebinsko zasnovo tečaja je oblikovala dr. **Vesna Mikolič**, tematika pa je bila izbrana glede na potrebe služb Evropske zveze in drugih zainteresiranih. Lektorice so bile dr. Agnieszka **Będkowska Kopczyk, Ann Lee Pedersen** in **Jana Volk**, organizacijsko pa sta tečaj vodili **Mojca Butinar** in **Karin Marc Bratina**. Za izvedbo tečaja smo dobili finančna sredstva od Ministrstva za kulturo.

4. Izdaje knjig. **Silvo Fatur**: *Oče in sin in zagorski zvonovi.* Knjiga govori o slovenskem pesniku Dragotinu Ketteju in njegovih otroških ter najstniških letih. V delo so vključeni dokumenti in pričevanja pa tudi avtorjeva lastna doživetja ljudi in krajev na Pivškem. Knjiga je živ dokument o Dragotinu Ketteju (1876–1899), napisan kot leposlovna biografija o pesniku in njegovih odnosih z

družino (predvsem z očetom Filipom, učiteljem in kulturnim delavcem v Zagorju) z vidika pesnika samega in njegovih sodobnikov. Delo dokumentarno rekonstruira obravnavani čas v njegovih kulturnih, etnoloških, šolskih in gospodarskih razsežnostih na Pivškem. Hkrati so v pripoved vključena besedila drugih avtorjev, ki so posegli v ta čas in prostor, in sicer prepletena z besedilom ali nakazana s poševnim tiskom. Tako se poleg Kettejevih misli v besedilo vključujejo tudi književniki J. Kostanjevec, H. Dolenc, L. Fatur, L. Kraigher, I. Grahor in M. Malenšek.

Vesna Mikolič: *Jezik v zrcalu kultur: Jezikovna sporazumevalna zmožnost in (med)etnična ozaveščenost v Slovenski Istri.* Avtorica raziskuje jezikovno sporazumevalno zmožnost prebivalcev slovenske narodnosti v mestu Koper, v slovenskem in italijanskem jeziku v odnosu do lastne slovenske kulture in jezika in v odnosu do sobivajoče, italijanske kulture in jezika. Etnična ozaveščenost pomembno vpliva na raven sporazumevalne zmožnosti. Še posebej je pomembno to, da pozitivno stališče do drugega jezika in kulture ter do medkulturnih vrednot ne izključuje pozitivnega stališča do maternega jezika in primarne kulture.

Marija Tončič Štrancar: *Frk, čez drn – frk, čez trn.* Knjigo je izdala pod mentorstvom dr. **Marije Stanovnik** in s pomočjo Ministrstva za kulturo RS. Kot je avtorica sama zapisala, knjigo posveča vsem "Čičem in Brkinom, ki so rasli iz kamna in zemlje". Omenjena knjiga je trideseta po vrsti v zbirki Glasovi in odseva folklorno bogastvo Čičarije in jugovzhodnih Brkinov na meji s Hrvaško.

5. Predstavitve knjig. Naši člani so sodelovali pri predstavitvi novih knjižnih izdaj kulturno družabnih večerih, predvsem v knjigarni Libris.

19. 01. 2005 – Predstavitev knjige *Iz primorske epopeje* (z **Borisom Rutarjem** se je pogovarjal **Jože A. Hočevar**
24. 06. 2005 – Poletni narečni večer *Rezija v Istri* (večer povezuje **Jasna Čebron**)
29. 06. 2005 – Kulturno družabni večer *Kras v Istri* (večer vodi **Elen Slavec**)
11. 10. 2005 – Predstavitev knjige *Jezik v zrcalu kultur* (**Vesna Mikolič**)
30. 11. 2005 – Pesniški večer ob izidu pesniške zbirke *Vsaka ljubezen je pesem* (sodeluje **Alferija Bržan**, večer vodi **Adrijana Kocjančič**) — Predsednica ***Breda Švara***

Muzej

Breda Rakuša Slavinec, vodja Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Lenart, je Slavističnemu društvu Slovenije ponudila pomoč pri ustanavljanju muzeja slovenskega jezika in literature. Želi namreč, da muzej registrira in shrani dejavnost 25 srečanj pesnikov in pisateljev začetnikov, ki so se odvijala med 1973 in 1986 v Gradišču oz. Sveti Trojici v Slovenskih goricah. To tradicijo od leta 2005 nadaljuje festival Urška v Slovenj Gradcu. Ponudbo z veseljem sprejemamo. Za uresničitev zamisli je poleg modrih načrtovalcev potreben še marljiv delavec, ki bo pod egido Slavističnega društva Slovenije zbiral dokumentacijo, jo pripravljal za objavo na spletu, poskrbel za prijavo projekta pri Ministrstvu za kulturo in tako zagotovil tudi svoje plačilo. Delavoljne slavistke (ali slavisti), brezposelni slavisti, vsakodnevne šolske tlake naveličane slavistke ... – oglasite se vendar! — ***miran***, 8. jan. 2006

Spletke

Slovlit stopa v sedmo leto gostovanja na strežniku Inštituta Jožef Štefan (http://mailman.ijs.si), začel pa se je že nekaj mesecev prej, pri Yahooju septembra 1999 (http://www.egroups.com/group/slovlit/) – kar lepa vztrajnost za ta spremenljivi internetni svet .

Na http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/ je lepo pospravljen arhiv Slovlita za pretekla leta (2000–2006), preurejeno pa je tudi sprotno arhiviranje sporočil.

Http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v19/0538.html – Ken Friedman, profesor vodenja in strateškega načrtovanja na inštitutu za komunikacijo, kulturo in jezik na Norveškem (kakšna habilitacija! kakšna inštitucija!) je v diskusijo pri forumu Humanist prispeval zanimiv pogled na ameriško (pa ne samo ameriško) pesniško tržišče. V prvi vrsti ga sestavljajo pesniki sami, na drugem mestu so bralci, ki imajo poezijo v učnih načrtih, in minimalni delež pripada drugim, slučajnim kupcem.

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri51/index.html – nič slavističnega, nič jezikovnega, nič literarnega. — vse spletke ***miran***

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje**.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit**) do 15. februarja nakažite na račun svojega pokrajinskega Slavističnega društva, po tem datumu pa s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 3. 2006

Letnik 10, št. 62

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika62.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika62.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 650 izvodov.

Ljudje

Dragi člani, prosim, ne čakajte na položnice, ampak članarino za leto 2006 nakažite na banki, na pošti ali preko računalnika kar sami, tako kot vas vodi informacija na zadnji strani *Kronike*.

Pozdravljen, Miran! Pretekli teden sem bil na Pedagoški fakulteti v Olomucu. Univerza v Olomucu obstaja od leta 1573, njena pedagoška fakulteta pa od leta 1946. Ob 60-letnici obstoja in ob primopredaji dekanskih poslov je fakulteta pripravila slovesnost, na kateri so predstavili dve knjigi o fakulteti in predali nekaj častnih medalj z likom Komenskega dolgoletnim sodelavcem (po eno tudi v Slovenijo, Nemčijo, na Slovaško in Madžarsko). Ker s fakulteto sodelujem že celo desetletje in ker sem bil pri njih prvi gostujoči profesor, sem tudi sam dobil medaljo in sem bil boter (skupaj z dekanom iz Prešova) eni od obeh novih knjig. Gostje smo si po slovesnostih ogledali muzikal Čudotvorni lonec v Moravskem gledališču. Ne vem, ali podeljevanje časti pomeni slovo od aktivnega dela ali morda tudi spodbudo za nadaljnje delo. Najbrž je tako, kakor si vsak sam to predstavlja. [...] — ***Jože [Lipnik]*** (joze.lipnik@uni-mb.si), 6. febr. 2006

Med voščili, ki so prišla okrog novega leta na naslov Slavističnega društva Slovenije (urednikova ažurnost pa taka!), moramo omeniti pošto častne članice **Rozke Štefan**, in voščilnico **Tončke Stanonik**, namenjeno "vsem, ki se še posebej trudite, da ostaja naše strokovno znanje trdno in se slavistična ozaveščenost ne predaja malodušju", z željo po sreči, miru in "radoživem druženju v našem društvu".

9. 2. 1006 je **Meta Lokar** pred komisijo **Irena Novak Popov, Janez Vrečko** in **Denis Poniž** uspešno zagovarjala magistrsko delo o slovenski vizualni poeziji z naslovom Likovnost v sodobni slovenski poeziji.

Štirim naročnikom na Slovlit z bežigrajske gimnazije (s-gimb.lj.edus.si) je poštni program prekinil abonma, ker je gimnazijski strežnik prevečkrat zavrnil Slovlitovo pošto (mogoče prenatrpan poštni predalček?). Če bi Slovlit še želeli prejemati, se posvetujte s hišnim računalničarjem. — ***miran***

Forma pred vsebino

V natisnjeni obliki *Kronike* št. 61 so manjkali vsi pokončni krepki ***č***-ji. Da bi se takim nerazložljivim napakam v prihodnje izognili, pošiljam, začenši s tole številko, v tiskarno tiskalniško datoteko v postskriptovem formatu *.prn namesto dosedanjega pdf-ja. Držimo pesti, da bo pomagalo. — ***miran***

Zagreb

Za slovenski slavistični kongres v Zagrebu 5.–7. okt. 2006 se oblikuje naslednji program: **Boris Paternu**, Marja Boršnik (ob 100-letnici rojstva)

Izdajanje slovenske leposlovne klasike
France Bernik, Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev
Matija Ogrin in **Tomaž Erjavec**, Elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva: Ekdotična vodila, tehnološki standardi in edicijske možnosti
Marijan Dović, Slovenska leposlovna klasika v elektronskih znanstvenih izdajah

Slovenistični Zagreb
Jože Toporišič, Moja zagrebška leta
Zoltan Jan, Prispevek Frana Petreta k razvoju slovenske literarne vede
Francka Premk, Slovenistični prispevki pri reviji *Riječ* (od 1995 do 2005)
Klemen Lah, Hrvaški literarni liki in podobe hrvaškega v slovenskem pripovedništvu
Vladka Tucovič, Zofka Kveder in Miroslav Krleža ter recepcija Z. Kveder na Hrvaškem

Ilirizem
Marko Stabej, Razumi, kdor moreš! (sociolingvistični vidiki ilirizma)
Zrinka Blažević, Ilirizam kao heterotopija: konstrukcije sl/a/o/venstva u ranonovovjekovnome ilirskom diskursu
Blanka Bošnjak, Vpliv ilirizma na slovensko književnost
Anita Peti-Stantić, Zunajjezikovna zgodovina jezika: Kopitar in Gaj

Slovanske literature pri pouku slovenske književnost
Vesna Požgaj Hadži in **Mirjana Benjak**, Dolga pot do sosedove sodobne proze
Agnieszka Będkowska-Kopczyk, Poljski slovenist v akademskih klopeh: Vprašanja pragmatike poučevanja slovenskega jezika kot tujega na akademskem nivoju
Michal Kopczyk, Mojstri in učenci: O izdajah "nove" slovenske literature na Poljskem

Slovenistična in primerjalna literarna veda
Zvonko Kovač, Domaća-inozemna (književna) slovenistika
Milena Blažić, Primerjalna mladinska književnost
Tone Smolej, Anton Ocvirk med nacionalno in primerjalno književnostjo
Vanesa Matajc

Slovenist v razredu (vodi **Božа Krakar Vogel**)
Marjana Hodak, Med rutino in iskanjem smisla
Sonja Hudej, Kaj učitelja pri delu podpira, kaj ovira pri uresničevanju ciljev
Bernarda Rovtar, Neža Cigüt, Rajko Korošec

Mladinska književnost
Igor Saksida, Sodobna mladinska poezija
Dragica Haramija, Sodobna slovenska mladinska proza
Jakob J. Kenda, Pionirska knjižnica s Centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo ter Slovensko sekcijo IBBY
Janja Vidmar, Mladinska sekcija pri Društvu slovenskih pisateljev
Darka Tancer Kajnih, Revija *Otrok in knjiga*
Manca Perko, Priporočilni seznami in Bralna značka

Obdobja 25

Kolege vabim, da začnejo razmišljati o svojem sodelovanju na 25. simpoziju Obdobja. Letošnji bo imel naslov Književnost v izobraževanju – cilji, vsebine, metode. Potekal bo 16. in 17. novembra 2006 v Ljubljani.

Temeljni namen simpozija je tokrat pretres vprašanj, ki jih odpira sodobno premišljevanje o književnosti kot predmetu izobraževanja. Neposredna spodbuda zanj pa so reformni procesi na vseh stopnjah izobraževanja, še posebno bolonjski, ki nas motivira za nov premislek vloge literarnega izobraževanja tudi na univerzitetni ravni. Vabljeni so torej referenti, ki raziskujejo literaturo in se ukvarjajo z izobraževalnimi procesi na univerzitetni ravni, kakor tudi na ravni osnovnih in srednjih šol. Prispevki naj bi se navezovali na enega od treh poglavitnih tematskih področij, povezanih s problematiko literarnega izobraževanja.

1. Cilji literarnega izobraževanja: Cilji, včasih poimenovani tudi temeljne usmeritve, vizije, so odgovor na vprašanje, kako naj bi naslovniki dojemali literaturo, kaj naj bi ob njej doživeli, spoznali, razumeli – bodisi temeljnega bodisi specifičnega, in k čemu naj bi prispevalo tako vedenje – katere kompetence naj bi razvili naslovniki literarnega izobraževanja, kakšno znanje naj bi pridobili, kako to izobraževanje prispeva k oblikovanju vrednot, v čem je njegov prispevek k (samo)zavedanju posameznika in družbe. V tem smislu je vprašanje o ciljih mogoče členiti takole:

- razvijanje zmožnosti literarne recepcije (zmožnosti literarnega branja, interpretacije): doživljanje literature, raziskujoče razčlenjevanje, vrednotenje, razvrščanje, primerjanje; vrste literarnega branja in tipi bralcev kot cilj izobraževanja
- razvijanje (meta)vedenja o literaturi – spoznavanje in razumevanje obtekstnih dejavnikov literarnega sistema in njihove vloge
- spodbujanje literarnega raziskovanja
- kreativno pisanje kot cilj v literarnem izobraževanju
- razvijanje bralne in književne kulture
- prispevek literarnega izobraževanja k razvoju jezikovne, sporazumevalne zmožnosti in pismenosti
- oblikovanje širšega vrednostnega sistema kot cilj literarnega izobraževanja – toleranca, empatija, nacionalno kulturna, medkulturna zavest .
- cilji literarnega izobraževanja na posameznih stopnjah izobraževalnega sistema
- cilji literarnega izobraževanja v okviru študija (pouka) materinščine in tujih jezikov
- cilji in učinki literarnega izobraževanja v kontekstu sodobnih dvoplastnih pojmovanj znanja kot tržne dobrine ali humanistične vrednote

2. Vsebine. Predmet, jedro literarnega izobraževanja, kamor sodijo literarna dela, vsebine iz literarne vede in drugih "pomožnih" družboslovno humanističnih disciplin, kot odgovor na vprašanje, kaj je vsebina izobraževanja oz. s čim je mogoče dosegati zastavljene cilje:

- vloga literarnega kanona in različnih žanrov
- sodobna in starejša književnost,
- književne zvrsti in vrste – lirika, epika, dramatika, slovstvena folklora .
- izvirna in prevodna književnost
- književnost v tujih jezikih
- integralni tekst in odlomek
- književnost in mediji
- merila in dejavniki izbiranja literarnih besedil v izobraževalnih procesih
- literarna zgodovina, teorija, primerjalna književnost idr. za razumevanje literature pomembne discipline kot vsebina literarnega izobraževanja
- književnost kot vsebina drugih izobraževalnih področij v okviru humanistike, družboslovja, religiologije
- vzgoja in izobraževanje kot tema slovenske literature.

3. Metode. V ožjem pedagoškem smislu so metode načini poučevanja in učenja oz. interakcije med učiteljem, naslovnikom in vsebino, odgovor na vprašanje kako dosegati cilje. V širšem smislu gre tudi za pregled metod literarnega raziskovanja, ki vplivajo na izobraževalne procese, ter za definiranje in uporabo interdisciplinarne raziskovalne metodologije, s katero se ti procesi preučujejo:

- vpliv smeri v literarni vedi in iz njih izvirajoče literarnoraziskovalne metodologije na koncepte poučevanja literature nekoč in danes
- prehod od raziskovalca k učitelju književnosti na različnih stopnjah
- metodologija pedagoškega raziskovanja in aplikacija pedagoških spoznanj v literarnem izobraževanju
- pomen čustveno motivacijskih (odnos do branja, stališča) in kognitivnih (predznanje, inteligentnost) dejavnikov branja na izbiro učnih strategij (vsebin in metod) na različnih stopnjah izobraževanja
- komunikacijski / na naslovnika osredinjeni pouk književnosti
- metoda šolske interpretacije in druge metode v književnem izobraževanju
- ustvarjalne in poustvarjalne dejavnosti – cilj ali metoda literarnega izobraževanja
- usposabljanje za ubeseditev oz. nebesedno predstavitev literarnega doživetja, razumevanja, vrednotenja, raziskovanja, npr. esej, razprava, govorna, vizualna, gibalna predstavitev
- knjiga – literarno besedilo, berilo, učbenik, razprave – in drugi mediji kot vir književnega izobraževanja
- dodatne "zunajšolske" oblike literarnega izobraževanja in motiviranja.

4. Refleksije literarnega izobraževanja in vede o njem v teoriji in praksi nekoč in danes. Na simpoziju naj bi kritično pregledali tudi, kaj je bilo o književnem izobraževanju izrečenega pred to prireditvijo, kakšni so (bili) učinki literarnega izobraževanja, kako jih vidi kritična javnosti, in kaj se dogaja v sodobni teoriji in praksi v Sloveniji in zunaj nje:

- pogledi na literarno izobraževanje na posameznih stopnjah v teoriji, šolski praksi in v širši javnosti
- literarni ustvarjalci o literarnem izobraževanju
- vrednotenje rezultatov literarnega izobraževanja pri različnih generacijah in na različnih stopnjah
- lastnosti in prizadevanja vidnih učiteljev književnosti nekoč in danes
- didaktika književnosti kot veda o književnem izobraževanju.

O simpoziju bo obveščal tudi Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na svojih spletnih straneh in v tiskani obliki. Namen tega obvestila je spodbuditi vse zainteresirane, da se čimprej odločite za sodelovanje. — ***Boža Krakar Vogel***, predsednica simpozija Obdobja 25 (boza.krakar@guest.arnes.si), 25. jan. 2006

Lojze Krakar

Občina Semič in kulturno društvo Orel Semič vabita na 10. Krakarjeve dneve. V soboto 18. februarja ob 17.00 bo pred muzejem odkritje doprsnega kipa Lojzeta Krakarja, v knjižnici njegove spominske vitrine, ob 18.00 pa v kulturnem domu predstavitev Krakarjeve pesniške zbirke *Ob poti rastem in sem poln prahu* (nastopila bosta **Matjaž Kmecl** in **Peter Kolšek**). — ***miran***, 14. febr. 2006

Spoštovani! Morda bi objavili na Slovlitu? Ali pa je preveč osebno? — ***Lidija***

Premagujem svojo zadržanost, a drugače ne morete izvedeti, kako sem doživela današnji dan. (Glede programa res nisem pogledala na Slovlit [http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/001517.html, op. mh], sem pa pisala na spletno stran tic@siol.net, a mi niso odgovorili. Tudi moj dijak iz Semiča, Blaž Šprajcer, ni vedel točnih ur.) Na poti sem možu, ekonomistu z občutkom za lepo, brala Belo krajino, Avtoportret, Ljubezen, Hvala, draga; Utrujen sem ..., Samotni kamen, Koliko samozvancev in mojo najljubšo Zaspi že slavček, zaspi. Potem je on poslušal šport, jaz pa sem bila užaljena (tihih deset minut), dokler ni končno rekel, kot vedno z zamikom: Tisto daj še enkrat, ki se konča "s škržatom in s tabo."

V Semiču sva najprej obiskala grob. Profesor Kmecl ima sicer prav, a grobove obiskujem kot drage prijatelje, brez patetike, z globokim spoštovanjem in z zavedanjem korenin. Takoj so naju ustavili: Ali iščete ... In tudi v Semiču: Ali iščete ... Najbolj všeč pa mi je bilo v gostilni: No, zdaj je pa že pet.

Knjižnica me je spomnila na Bežigrajsko, prav taka je bila pred prenovo, še nasproti Gospodarskega razstavišča, v prostorih današnje Bežigrajske galerije: pregledna, prijazna, dišala je po miru in radovednosti. Ko smo selili knjige v novo, sem se zavedala, da ne bo nikoli, kot je bilo, sedaj pa sem nepričakovana spet stala v njej, le da ni bilo Nede, so bile pa tri druge ponosne knjižničarke, ki se jim je zdelo, da je šlo prehitro, samo trenutek, pa so vsi odšli. Tudi meni se je zdelo tako. — Hvala za govor, besede so se me dotikale in želela sem si jih zapisane, takoj. Tako se lahko vračam, tako laže zajamem celoto, tako vem, da česa nisem spregledalal in preslišala. Ampak ja, prezgodaj. Med prezgodaj in prepozno mine naš trenutek. Prezgodaj pomeni odprtost, vedoželjnost, iskrenost in samozavest. Začutila sem globoko hvaležnost prav za tisti trenutek, potem pa je nekomu grobijansko zazvonil mobitel.

Ministrov govor je prekinil cerkveni zvon, to je pomenilo, naj se ustavimo in prisluhnemo bolj zbrano, besedi, ki ni cunja papirja, in njenemu odzvenu (kasneje so zvonili še kurenti, odzvanjalo je Jerčino doživeto petje pa zbor Lipa; ta zbor je deset let, kolikor sem poučevala na šoli Prežihovega Voranca, vadil v šolski dvorani, morda še vedno; na proslavah so nam večkrat zapeli, zadnjo vedno svojo Lipo. Radi so peli Kernjaka, posebej, ko jih je vodil Munih). Glasovi, glasovi, spet sem pogrešala zapisano besedo, da jo varno vso dojamem, da se mi ne izgubi v pogledu in glasovih.

A vse je minilo prehitro: županov sproščeni nagovor, Kmeclov govor (vedno je literatura in človeška širina in toplina), Kolškova predstavitev, koncert ... Želela sem vam stisniti roko, vsaj to, a menda ni bilo primerno, zdaj mi je pa žal. Raje ne preberem še enkrat in začnem premeščati in popravljati. Hvala za vse. Zunaj lije in grmi kot poleti, a ne dežuje v mrzlih curkih, to v gnezda lije življenje. — ***Lidija [Golc]*** Boži Krakar (Lidija.Golc@guest.arnes.si), 20. febr. 2006

Padec Carigrada (nadaljevanje)

Potem ko sem se ze dvakrat odzval v zvezi z odmevi padca Carigrada v slovenskem ljudskem izrocilu, naj svoje odzivanje dorecem v tretje. K moznosti navedenih odmevov v Junaski (Gregovi sestri) Alencici (SLP 7) naj dodam, da bi Alencici se najbolj ustrezala Katarina Celjska, zena Urha II in hci Jurija Brankovica. Slednji je dobil naslov despota leta 1429 in ga nosil do smrti leta 1456, kar se mimogrede krije z zaporedjem let nastopa Device Orleanske in njene odveze krivde krivoverstva in carovnistva. Izvirno ime Katarina je skoz panonsko varianto Katalena lahko dalo pesemsko ime Alencica, ki se sicer navezuje na ime Helena oziroma Jelena, pripadajoce materi prvega ter poslednjega cesarja vzhodnega Rima.

Pesemskemu bratu Gregu bi spet ustrezal Katarinin brat Gregor. Ta je prezivel oceta Jurija za tri leta, le da ga je ze v somernem letu 1441 skupaj z bratom Stefanom dal oslepiti svak Murat II. Gregova pesemska smrt pa je v tem primeru lahko privzela smrt Konstantina XI ob padcu Carigrada v Luninem letu 1453 podobno, kakor je Katarinino prezivetje moza in oceta, ki sta umrla v letu turskega poraza pod Belim gradom, podaljsalo upe za slovensko pa tudi srbsko drzavnost. Za vse to bi govorila tudi skladotvorna in besedotvorna sorodnost imena Carigrad z imenom Beli grad (ob izlivu Save v Donavo) in imenom Belgrado (na Tilmentu v Furlaniji). V Belgradu se je namrec po letu 1459 ustalil Katarinin brat Stefan, ki je prezivel svojega bratra Gregorja za sestkrat tri leta. — ***Vlado Nartnik*** (vlado@zrc-sazu.si), 30. jan. 2006

Žive naj vsi narodi

Pozdravljeni! Na slovenski kulturni praznik, ko odmevajo besede "žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan ...", je med nas zakrožil e-mail z vsebino, ki se bi morala dotakniti vsakega pravega, ponosnega Slovenca! Verjetno ravno pravi čas, da se zavemo, da tudi v 21. stoletju ne gre bre z prepirov, saj naši rojaki še vedno nimajo povsod pravice, ki jim pritiče. Koroški deželni glavar Jörg Haider, je z novo namestitvijo napisa Bleiburg in odrekanjem dvojezičnih pravic v našem sosednjem Pliberku, nazorno pokazal, koliko v sodobni Evropi pomeni pravo in pravica. Še posebej zaskrbljujoče, da takšen brezpravni korak naredi doktor prava! Bodimo vsaj v tem složni prebivalci Evrope in na miren način, s podpisom, obsodimo tovrstna primitivna dejanja! Na avstrijskem Koroškem so z namenom zoperstavljanja takšnim in podobnim krivicam ustanovili spletno stran http://www.prokaernten.at/ na kateri zbirajo podpise v podporo upoštevnju ustavnih pravic koroških Slovencev! Če se strinjate z vsebino "kliknite" gumb "Eintragen/Vnos" na desni strani in se vpišite med podpisnike. Če se vam bo odprla stran v avstrijskem jeziku, lahko na vrhu nastavite slovenščino. — ***[Andrej Skrbinek]*** (andrej.skrbinek@uni-mb.si), 21. febr. 2006

Jolka Milič opozarja, da bi kazalo dvigniti svoj glas tudi proti SiMOBILU, ki na slovenskih tleh nedaleč od Sežane in verjetno še kje drugje, v kraju, ki ne sodi v dvojezični pas, ima maksiplakat samo v italijanščini: *BENVENUTI / Scegliete Si.mobil – Vodafone / e usate il cellulare come a casa vostra / si.mobil / VODAFONE*. Uredništvo novih brezplačnih *Kraških bodic*, ki izhajajo v Sežani, se je že večkrat ob plakat obregnilo, v zadnji 4. številki na 4. strani pa prijavilo SiMOBIL. Kazalo bi, da se oglasi tudi Slavistično društvo in podpre protest in ovadbo. Saj osamljeni borci dosežejo bolj malo, da ne rečem nič. — ***Marjana [Lavrič]*** (marjana_lavric@hotmail.com), 21. febr. 2006

Zabavnik (nadaljevanje)

Kaj pa je narobe z izrazom "zabavnik", ki ga ponuja že stari agleško-slovenski slovar? Zabavljač je brez dvoma popolnoma neprimeren, saj je izpeljan iz "zabavljati" in ne iz "zabavati", poleg tega ima zaradi pripone *-ač* slabšalni prizvok. — ***Mira*** (mira.anzur@gov.si), 20. jan. 2006

Prav nič ni narobe. Samo uporablja ga nihče ne. Takšna vprašanja naj bi bila tudi spodbuda slavistom, da malce bolj "pritisnejo" na javna občila ..:) — ***Vesna*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 23. jan. 2006

Mednarodni dialektološki simpozij

Diahronija in sinhronija v dialektoloških raziskavah, Logarjevi dnevi, 24.–25. februar 2006, Univerza v Mariboru, Rektorat, Slomškov trg 15

PETEK, 24. 2. 2006
Božena in **Emil Tokarz**, Bielsko-Biala, Zaslužna profesorica doktorica Zinka Zorko, izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Jože Toporišič, O besedju cerkvenjaškega in moščanskega štajerskega govora
Martina Orožen, Puristično prečiščeni kranjski knjižni jezik v nabožnem slovstvu pred normativnim poenotenjem slovenskega knjižnega jezika
Han Steenwijk, Padova, Genitive Plural Desinences in Resian Feminine a-stem Substantives
Vera Smole, Prvi zvezek Slovenskega lingvističnega atlasa: realnost ali utopija?
Andrej N. Soboljev, Marburg, Malyj dialektologičeskij atlas balkanskih jazykov: k 10-letiju proekta
Josip Lisac, Zadar, Hrvatska dijalektologija u drugoj polovici 20. stoljeća
Pavlo Hrycenko, Kijev, Ukrajins'ka dialektologija drugoi polovini xx stolittja: ideji ta rezul'tati
Günter Koch, Passau, Morphologische Daten und ihre Darstellung auf Punktsymbolkarten
Rada Cossutta, Trst, Od Gilliérona do Slovenskega dialektološkega leksikalnega atlasa slovenske Istre (SDLA-SI)
Ljudmila Bokal, Značilnosti narečnih terminov
Pavol Žigo, Bratislava, Slovenská dialektológia v II. polovici 20. storočia
Marija Stanonik, Slovenska narečna proza
Jožica Čeh, Dialektizmi v Potrčevi prozi
Duro Blažeka, Čakovec, Gornji međimurski poddijalekt
Anita Celinić, Zagreb, Iz fonološke problematike gornjosutlanskih govora
Jožica Škofic, Prevajanje govorjenega narečnega besedila v pisani knjižni jezik
Mihaela Koletnik, Uglasbena prekmurska poezija
Andreja Žele, Krajevni govor v lokalnih medijih
Nada Šabec, Anglicizmi v slovenskih medijih

Slovesnost ob 70-letnici prof. dr. Zinke Zorko – neposredni radijski prenos v oddajo Akvareli Radia Maribor
Mihaela Koletnik, Ob življenjskem jubileju profesorice doktorice Zinke Zorko
Zinka Zorko, Samoglasniški sestavi v vzhodnih govorih panonske in štajerske narečne skupine

SOBOTA, 25. 2. 2006
Ludvik Karničar, Gradec, Iz koroške poljedelske leksike
Peter Weiss, Besedje na kolesu v (slovenskem) narečnem slovarju z etimologijami
Mirko Križman, Vpliv nemščine na mariborski nogometni žargon po drugi svetovni vojni
Mira Menac-Mihalić, Zagreb, Projekt "Istraživanje hrvatske dijalektne frazeologije"
Karin Marc Bratina, Izražanje negativnih čustev v govoru vasi Pregara v slovenski Istri – pragmatični frazemi
Tjaša Jakop, Leksika in frazeologija v Pavlovem glasoslovju slovenskega cankovskega narečja
Koloman Brenner, Budimpešta, Aktueller Stand des UDSA (Ungarndeutscher Sprachatlas)
Mijo Lončarić, Zagreb, Dijalektološka istraživanja u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Matej Šekli, Praslovanski stari cirkumfleks v rezijanskem in ziljskem narečju slovenščine
Ulrich Langanke, Budimpešta, "Sopron: total War" – Der Sprachatlas als Computerspiel: Sprachdatenbanken und Autoadaptivität
Majda Merše, Slovensko besedje v Megiserjevih slovarjih (1592, 1603) in knjižnojezikovna raba v 16. stoletju
Jožica Narat, Slovenske strani neba
Branislava Vičar, Posebnosti v izrazni podobi predlogov in vezniških besed v književnih delih Antona Šerfa
Peter Jurgec, Melita Zemljak Jontes, Metodologija preučevanja glasovnega gradiva
Irena Stramljič Breznik, Besedotvorje v knjižnem jeziku in narečju (Ob primerjavi poskusnega slovarja narečja in besednih družin)
Simona Pulko, Dialekti in usvajanje knjižnega jezika v osnovni šoli
Alenka Valh Lopert, Vpliv narečij na govor Radia Maribor
Irena Orel, Krajnsko besediše pisano – prvi ohranjeni obrnjeni slovar iz 17. stoletja
Francka Premk, Red, poredu/poredi do reda v slovenski protestantiki
Andreja Legan Ravnikar, Liturgična terminologija v procesu oblikovanja enotne knjižne norme sredi 19. stoletja
Ubavka Gajdova, Skopje, Od istražuvanjata na morfosintaksičkite osobenosti na makedonskiot dialekten jazik
Klaus Geyer, Vilna, *Naus dë veld – 'hinaus der* [DAT] *Welt* (lit.)' – und die Folgen: aktueller Sprachwandel in einem ostfränkischen Dialekt
Danila Zuljan Kumar, Ponovitev kot potrditev in konverzacijski duet
Herta Maurer Lausegger, Celovec, Avdiovizualna dialektologija in njeni metodološki pristopi
Andrejka Žejn, Gradec, Graški leksični raziskovalni projekt – uresničevanje prvega delnega cilja
Ilijana Krapova, Jovka Tiševa, Plovdiv, Sofija, Clitic Reduplication Structures in the Bulgarian Dialects
Karmen Kenda-Jež, Slovenska dialektologija v drugi polovici 20. stoletja
Silvana Vranić, Reka, O mjesnome govoru Staroda
Roberto Dapit, Videm, Slovenska narečja v Furlaniji: odnos do matičnega in sosednjega sveta
Elizabeta Bernjak, Perspektive preživetja in razvijanja manjšinske materinščine pri slovenski manjšini na Madžarskem
Vlado Nartnik, Besedotvorne posebnosti privezno-pridevnih besed v črnovrškem dialektu Ivana Tominca
Bernard Rajh, Glagoli v severozahodnoprleškem govoru
Marko Jesenšek, Značilno besedje vzhodnoštajerskega in prekmurskega jezika
Katja Sturm-Schnabl, Dunaj, Narečna besedila kot zgodovinski vir — ***Mojca Garantini*** (mojca.garantini@uni-mb.si) preko ***Anke Sollner Perdih***, 16. febr. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen razpis ali poziv

Spoštovani Miran, pošiljam ti program velike okrogle mize ki se bo dogajala v četrtek 2. febr. ob 11.00 v Matici hrvaški v Zagrebu: http://www.mvinfo.hr/najnovije-najave.php?ppar=482, Strossmayerov trg 4. Tema je jezik in identiteta. Morda bo kdo zainteresiran, ali samo informativno.

Govorci so najboljši hrvaški jezikoslovci, vse bomo posneli, posebej avtorizirali diskusijo in potem objavili v knjigi, upam do poletja. — ***Anita [Peti-Stantić***] (anita.peti-stantic@ffzg.hr), 30. jan. 2006

P. s. Gre za okroglo mizo o knjigi **Roberta D. Greenberga** *Jezik i identitet na Balkanu: Raspad srpsko-hrvatskoga*, ki jo je prevedla **Anita Peti-Stantić**. — ***miran***

V sredo 1. februarja organizira Lektorsko društvo Slovenije predavanje **Petra Weissa** z naslovom Kaj nam pripovedujejo slovenski slovarji (in o čem molčijo). Predavanje bo v prostorih Društva slovenskih pisateljev ob 18.00. 15. marca pa bo na istem mestu **Marinka Milenković** predavala o Leposlovju in kriminologiji. — ***miran***, 30. jan. 2006

V oči nam je padel tale plakat z **Božo Krakar Vogel** v glavni vlogi (klikni http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/krakarca.jpg). Iz suma, da gre za napoved novega slovenskega filma, smo jo povprašali, kaj pomeni, in odgovorila je takole: "Plakat je vizualno dopolnilo prireditve Srečanja, ki jo imajo vsako leto na Plečnikov rojstni dan na Gimnaziji Jožeta Plečnika. Na to prireditev povabijo nekaj gostov – bivših dijakov te gimnazije, ki je bila v naših časih Šubičeva. Letos smo 23. januarja tam pripovedovali o sebi in odgovarjali na vprašanja dijakov igralka Olga Kacijan, slikar Marko Batista, filozof Lev Kreft in Boža Krakar Vogel, slavistka. K tej predstavitvi sodijo tudi veliki plakati in njihovi manjši iztisi, ki jih oblikuje Metod Vidic, primerki pa so tudi v vitrini gimnazije na Šubičevi ulici. V stavbi so razstavljene še naše slike in knjige in priznanja, če jih imamo, itd. Vse skupaj je lepa prireditev, na kateri podelijo tudi priznanja sedanjim uspešnim dijakom, pa kak predstavnik oblasti kaj pove (letos Damjan Prelovšek o Plečniku in sodobni kulturi) in je v celoti poučen zgled za nove rodove dijakov te častitljive inštitucije. Za Srečanja je močno zaslužen sedanji ravnatelj Anton Grosek." — ***miran***, 30. jan. 2006

Na spletnih straneh vlade RS (http://www.uvi.si/slo/seje-vlade/gradiva-v-obravnavi/?18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54%32c87ae126319fcb0bc12571070040c383%3FOpenDocument) je bil objavljen predlog uredbe o znanju slovenskega jezika za posamezna delovna mesta v organih državne uprave in upravah lokalnih skupnosti. Z uredbo se predpisujejo ravni potrebnega znanja slovenskega jezika. Tako se predvideva tri stopnje aktivnega znanja slovenščine in sicer osnova, srednja in višja raven, pri čemer se upošteva le izobrazba, ki jo je posameznik pridobil na slovenskih osnovnih, srednjih ali visokošolskih zavodih. Vaše mnenje k predlogu uredbe lahko posredujete na puric.jasmina@skupnostobcin.si. Za posvečene: verjetno bo bolje delovalo, če pripombe pošljete neposredno na Sektor za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo (dr. **Janez Dular**, janez.dular@gov.si). — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 5. febr. 2006

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 821. sestanek v ponedeljek, 13. februarja 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo akad. red. prof. dr. **Janez Orešnik**, Oddelek za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Tema predavanja: Naravno oblikoslovje in naravna skladnja (pred obiskom prof. Dresslerja). — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 6. febr. 2006

Založba ZRC in Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU Vas vljudno vabita na predstavitev novih knjig v zbirki Studia litteraria:
Majda Stanovnik: *Slovenski literarni prevod 1550–2000*
Vid Snoj: *Nova zaveza in slovenska literatura*
Znanstvene izdaje in elektronski medij (zbornik razprav, uredil **Matija Ogrin**). Tiskovna konferenca bo v četrtek, 9. februarja 2006, ob 11. uri v Prešernovi dvorani SAZU, Novi trg 4/pritličje, Ljubljana. — ***Tinka Selic*** (tinka@zrc-sazu.si), 6. febr. 2006

Drugo svetovno srečanje o mladinski literaturi (Second World Children's Literature Convention) bo od 21. do 25. avgusta v Seulu v Koreji. Konferenca bo tematizirala globalna vprašanja, npr. vojna, terorizem, nasilje, revščina, človekove pravice, izkoriščanje, človekovo ravnanje in okolje z namenom spodbujanja miru in razumevanja med narodi. Na srečanju bodo sodelovali priznani znanstveniki Klaus DODERER, Maria NIKOLAJEVA, Rutta KUIVVASMAKI, Manarama JAFA, Anne SCOTT MACLEOD, Zohar SHAVIT, Clare BRADBORD in Perry NODELMAN. Zadnji rok za prijavo je 28. februar 2006. Morebitni zainteresirani, naj stopijo v stik z Heonjae Shin (hwangch@snue.ac.kr) ali Sangjae Park (macaca@chollian.net).

Posredujem obvestilo in program druge izvedbe izobraževalnega seminarja Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti, ki bo 10.–11. februarja 2006 v Slovenj Gradcu v Šolskem centru.

The Institute of Germanic & Romance Studies (University of London, School of Advanced Study), pripravlja konferenco o Ostržku (Ostržek in telo kot stroj), ki bo v soboto, 25. februarja 2006. Možne teme so vizualna umetnost, Ostrežek in film, dihotomija med lutko in človekom, umetno in fantomsko telo ter vloga lutke v zgodovini človeštva. Uvodne predavanje bo imel prof. Jean PERROT z Inštituta Charles Perrault iz Pariza z naslovom Skrivnost Ostržka. Zainteresirani naj stopijo v stik z Rosemary Lambeth (igrs@sas.ac.uk) ali Dr. Katia Pizzi Institute of Germanic and Romance Studies, University of London (katia.pizzi@sas.ac.uk), http://igrs.sas.ac.uk. Zadnja 3 obvestila — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 10. febr. 2006

Spoštovani Miran Hladnik! Vse slaviste in druge, ki bi jih tema utegnila zanimati, bi veljalo obvestiti na SlovLit, da se v torek, 14. 2., ob 17.35 začenja dokumentarna serija v štirih delih z naslovom: Kratka zgodovina slovenskega jezika. — ***Kozma Ahačič*** (kozma.ahacic@guest.arnes.si), 13. febr. 2006

Spoštovani, pozdravljam tako serijo oddaj in predlagam, da bi jo posneli na DVD, ker bi bilo to odlično učno gradivo za šole. — Čestitke dr. Marku Stabeju in Slavku Hrenu ter vsem sodelujočim za odlično Kratko zgodovino slovenskega jezika (1. del). Razgibana in sveža izobraževalna oddaja. — ***Sonja Starc*** (sonja.starc@guest.arnes.si), 14. in 15. febr. 2006

Ob slovenskem kulturnem prazniku vabita Generalni konzulat Republike Slovenije in Kulturni dom Gorica v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev v Italiji na predstavitev knjižne novosti **Mirana Košute** *Slovenica: Peripli letterari italo-sloveni (Slovenica: italijansko-slovenska književna jadranja*), ki jo je v italijanščini izdala založba Diabasis iz Reggio Emilie v sozaložništvu z Založništvom tržaškega tiska iz Trsta. V svoji šesti knjigi je avtor, poverjeni profesor slovenske književnosti na Filozofski fakulteti v Trstu, pa tudi literarni ustvarjalec in glasbenik, zbral dopolnjene in deloma predelane študije, eseje in referate, ki jih je pripravil za različna mednarodna strokovna in znanstvena srečanja. Ob Bartolu, slovenskem literarnem ustvarjanju v Italiji, Lepi Vidi, Petrarki razmišlja o medkulturnih stikih skozi spektor različnih vprašanj ob bogati literarnozgodovinski in splošno kulturni razgledanosti. Dogodek bo v sredo 15. t. m. ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici (Ulica Brass 20). — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 13. febr. 2006

Založba ZRC in Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU vabita na predstavitev prevoda dela ameriške kulturne antropologinje Irene Portis-Winner *Semiotika kmetstva v tranziciji: Slovenski vaščani in njihovi sorodniki v Ameriki*.
Irene Portis-Winner je skoraj vse svoje raziskovanje posvetila preučevanju kulture slovenskega podeželja in povezavam, ki jih je vaška skupnost imela in jih še ima s svojimi sorodniki v Ameriki. V knjigi obravnava predvsem razmerja, ki se in so se vzpostavljala med prebivalci Žerovnice in njihovimi sorodniki v ZDA. Avtoričina pripoved je osredotočena na nekatere posameznike in družine, njihovo doživljanje sveta in na znake, ki ponazarjajo živ, neprekinjen krog komunikacije med Slovenci na tej in oni strani Atlantika. Zbirka Opera ethnologica Slovenica. Prevedli **Luka Rejec, Veronika Fikfak** in **Jurij Fikfak**.

Predstavili bomo tudi zbornik *Text & Reality / Text & Wirklichkeit*, uredili **Jeff Bernard, Jurij Fikfak** in **Peter Grzybek**.
Delo odpira nekatere temeljne dileme razmerja med resničnostjo in njenim ubesedovanjem. V 17 poglavjih so jih osvetlili strokovnjaki različnih disciplin, ki pa jih povezuje temeljno semiotično stališče o tekstu kot kompleksnem znaku, katerega funkciji sta reprezentiranje resničnosti in pragmatično umeščanje govorečega/spoznavajočega subjekta v to resničnost. Tiskovna konferenca bo v torek, 14. februarja 2006, ob 11. uri v dvorani Zemljepisnega muzeja, Gosposka ulica 16, Ljubljana. — ***Tinka Selič*** (tinka@zrc-sazu.si), 13. febr. 2006

Oddelek za germanistiko Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru prireja ***4. mednarodni leksikografski kolokvij***, ki bo v Mariboru med 20. in 22. oktobrom 2006 in bo posvečen vlogi slovarja pri postopkih prevajanja. Vabimo Vas, da se nam pridružite kot avtorji prispevkov ali slušatelji.

Prireditev spada v vrsto mednarodnih leksikografskih kolokvijev, s katerimi sta leta 2000 začela Herbert Ernst Wiegand, priznani teoretik slovaropisja, in Pavel Petkov, bolgarski germanist. Trije dosedanji kolokviji, ki so potekali v Sofiji (2000 in 2002) in Varni (2004), so bili posvečeni dvojezičnemu slovaropisju. V Mariboru bomo tematiko razširili na področje prevajanja in tako nadaljevali tradicijo nekaterih znanstvenih srečanj, na katerih je bila vloga slovarjev v postopkih prevajanja že obravnavana (Lexeter, Exeter 1983; Euralex, Innsbruck 1987; Prevajanje in dvojezični slovarji, Hong Kong 2002).

Leksikografija in prevajanje sta tradicionalno povezana. Čeprav so slovarji med prevajanjem nepogrešljiv referenčni in informacijski vir, prevajalci z njimi niso zadovoljni, prav tako pa tudi slovaropisci ne sodelujejo dovolj dobro in uspešno s to pomembno skupino slovarskih uporabnikov. Kako prevajalec uporablja slovar? Kaj prevajalec pričakuje in zahteva od slovarja, da mu bo pri prevajanju v pomoč? Kakšna je vloga prevajalca v metaleksikografskem raziskovanju in slovaropisni praksi? Kako naj slovaropisec pri svojem delu učinkovito uporabi poglobljena védenja o slovarskem uporabniku? Vprašanja se nanašajo na eno- in večjezične splošne slovarje, na specialne slovarje ter terminološke zbirke podatkov, dotikajo pa se tudi besediloslovja in korpusnega jezikoslovja, saj je vključevanje paralelnih besedilnih korpusov v prevajanje že ustaljena praksa. Pričakujemo prispevke z naslednjih tematskih področij:

- novosti v oblikovanju zasnove in sestavljanju splošnih eno- in večjezičnih slovarjev,
- prevodni jezikovni in stvarni slovarji,
- elektronski slovarji in prevajalska orodja,
- enojezikovni in paralelni korpusi,
- slovar kot posrednik medkulturnosti,
- metode empiričnega raziskovanja rabe slovarjev med prevajanjem,
- jezikovnopolitične razsežnosti leksikografije in translatologije (uveljavitev obeh kot samostojnih akademskih disciplin, poklicni profil slovaropisca in prevajalca, družbena podpora sestavljanju slovarjev in razvoju korpusov).

Prepričani smo, da bo kolokvij pomembno prispeval k vzajemnemu razumevanju leksikografije in translatologije ter pospešil sodelovanje na obeh raziskovalnih in delovnih področjih. Tematika je tesno povezana z vedno večjimi potrebami po prevajanju v globalizacijski družbi.

Delovni jeziki kolokvija so nemščina, slovenščina in angleščina, povzetki slovenskih prispevkov bodo prevedeni v nemščino; plenarna predavanja trajajo do 60 minut, ostali nastopi do 30 minut. Prispevki bodo objavljeni v periodični publikaciji *Germanistische Linguistik* (2007, Olms Verlag). Prosimo, da se prijavite na kolokvij do 31. marca 2006 na naslov vida.jesensek@siol.net. Aprila 2006 Vam bomo poslali podatke o možnostih namestitve, v začetku septembra 2006 pa še dokončni program kolokvija. — ***Vida Jesenšek***, predsednica organizacijskega odbora (preko Natasa.Grzinic@fhs-kp.si), 13. febr. 2006

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 822. sestanek v ponedeljek, 20. februarja 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo asist. dr. **Franc Marušič**, Politehnika Nova Gorica. Tema predavanja: O teoriji faz in obstoju nesimultanih faz v slovenščini (predstavitev doktorata). — ***Chikako Shigemori Bučar***, 14. febr. 2006

V četrtek, 16. februarja ob 20. uri vas vabimo v knjigarno Rimljanka na literarni pogovor z **Vladimiro Rejc**, avtorico knjige *Čarovnija pisanja – portreti slovenskih književnikov,* in njenima gostjama **Metko Cotič** in **Nino Kokelj**. Pogovor bo vodila Jana Kolarič. Vljudno vabljeni in lepo pozdravljeni — ***Berta Mauhler***, Knjigarna Rimljanka (berta.mauhler@vbz.si), 14. febr. 2006

Na klubskem večeru DUP, ki bo v četrtek, 16. februarja 2006 ob 18. uri na naslovu Reber 11 v Ljubljani (75 korakov s Starega trga proti gradu), bo **Silvo Torkar** predaval O slovenskih krajevnih imenih, ki so nastala iz staroslovenskih krajevnih imen. Novosti na spletnih straneh Društva univerzitetnih profesorjev: http://lrt2.fe.uni-lj.si/DUP/ — ***David Nedeljković***, 13. febr. 2006

Miran, pozdravljen! V naslovu predavanja je dr. Nedeljković napačno zapisal: "iz staroslovenskih krajevnih imen", prav je seveda: "iz staroslovenskih OSEBNIH imen". Krajevna iz krajevnih – takih menda res ni. — ***Silvo Torkar*** (silvot@zrc-sazu.si), 14. febr. 2006

Vabljeni na odvoritev razstave Katalonska književnost, Goriška knjižnica Franceta Bevka, četrtek, 16. februar 2006, ob 18. uri. — ***Aurora Calvet***, preko ***Barbare Pregelj*** (barbara.pregelj@guest.arnes.si), 15. febr. 2006

Predlog ***programa izobraževalnega seminarja za učitelje slovenščine kot drugega/tujega jezika*** (začetno usposabljanje)

- seminar je načeloma namenjen absolventom in diplomantom slovenistike
- predvidevamo kotizacijo v višini pribl. 20.000 SIT
- plačila so seveda opravičeni tisti, za katere smo že zdaj zainteresirani, da bi delali pri nas (oz. morda celo delajo, pa bi bilo dobro, če bi se še malo usposobili),
- na izobraževanje lahko pride kdorkoli, ki izpolnjuje pogoje, ki jih določimo; po opravljenem izobraževanju (obvezna prisotnost, aktivno sodelovanje, seminarska naloga) dobi potrdilo

- sodelovanja ne jamčimo, zaenkrat pa lahko zagotovimo, da bodo kandidati za delo na Centru, ki bodo imeli potrdilo o opravljenem izobraževanju, imeli prednost.

CILJI:
- seznanjanje z vlogo in pomenom slovenščine kot tujega jezika
- seznanjanje z značilnostmi govorcev slovenščine kot tujega jezika
- seznanjanje z osnovami poučevanja slovenščine kot tujega jezika
- priprava na delo v razredu
ORGANIZACIJSKA OBLIKA:
- enkrat na teden popoldne po 3 šolske ure = 24-urni seminar ali po 4 šolske ure (2+2) od 8. 3. do 26. 4.

Sreda, 8. 3. Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik; Nataša Pirih Svetina Slovenščina kot prvi, drugi in tuji jezik; učenje jezika in razvoj sporazumevalne zmožnosti – temeljni pojmi; **Nataša Pirih Svetina**
Sreda, 15. 3. Govorci slovenščine kot tujega jezika – udeleženci na tečajih Centra; organizacijske oblike tečajev, statistični podatki; **Mojca Stritar**
Sreda, 22. 3. Osnove poučevanja slovenščine kot tujega jezika; kdo in kaj je učitelj slovenščine kot tujega jezika; **Tanja Jerman**
Sreda, 29. 3. Opredelitev ravni jezikovnega znanja **Tanja Jerman**,Učbeniki za učenje slovenščine kot tujega jezika, priročniki in drugo uporabno gradivo; **Mihaela Knez**

Sreda, 5. 4. Komunikacijski pristop pri učenju in poučevanju slovenščine kot tujega jezika; učenje slovnice; delo z učbenikom ABC; **Nataša Pirih Svetina**
Sreda, 12. 4. Štiri sporazumevalne dejavnosti in delo z besedilom pri pouku slovenščine kot tujega jezika; **Mihaela Knez**
Sreda, 19. 4. Posebne oblike učenja slovenščine – individualni pouk in učenje na daljavo; **Mojca Stritar** in **Nataša Pirih Svetina**
Sreda, 26. 4. Pred odhodom v razred: priprava na pouk, učni načrti, programi, projekcije, poročila; vaje, popravljanje in odpravljanje napak, odprta vprašanja; **Tanja Jerman, Mihaela Knez, Mojca Stritar, Nataša Pirih Svetina** — ***Nataša Pirih*** (N.Pirih@ff.uni-lj.si), 17. febr. 2006

Pogram obiska red. prof. dr. **Jovana Delića** z Oddelka za srbsko in južnoslovanske književnosti na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu:
ponedeljek, 20. 2. 2006 ob 10.30, predavalnica 2: Danilo Kiš
torek, 21. 2. 2006 ob 13.00, predavalnica 116: Sodobni tokovi v srbski književnosti
torek ob 16.20, predavalnica 404: Sodobna srbska književnost in njeni odmevi v mednarodni javnosti
— ***Vladimir Osolnik*** (vladimir.osolnik@ff.uni-lj.si), 12. jan. in 21. febr. 2006

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 823. sestanek v ponedeljek, 27. februarja 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo prof. **Wolfgang U. Dressler**, Univerza na Dunaju. Tema predavanja: Morfonotaktika kot sintagmatska sestavina oblikoglasja (predavanje bo v angleščini). Prof. Dressler bo imel še eno predavanje 1. marca ob 11.00 v dvorani SAZU z naslovom Usvajanje materinščine in jezikovna tipologija (predavanje bo v angleščini). — ***Chikako Shigemori Bu***čar (lingvisticnikrozek@butn.net), 21. febr. 2006

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih.
Tečaj "Uvod v iskanje po el. inf. virih" bo v četrtek, 2. marca od 10. do 13. ure.
Tečaj "Osnove iskanja po internetu" bo v četrtek, 23. marca od 10. do 13. ure.
Tečaj "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi" bo v sredo, 5. aprila od 10. do 13 ure.
Tečaj "Elektronski časopisi" bo v torek, 18. aprila od 10. do 13 ure.
Tečaj "Iskanje knjig" bo v torek, 25. aprila od 10. do 13. ure.
Tečaji bodo potekali v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si do zasedbe prostih mest. Pri prijavi navedite, na katere tečaje se prijavljate. — ***Nataša Kodrič*** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 22. febr. 2006

Vprašanja (in odgovori)

Spostovani kolegi (in kolegice)! V zapuscini dr. Henrika Tume v Novi Gorici se nahaja drobna knjizica, ki nima nobenih podatkov o avtorju, casu in kraju izida. Ocitno gre za izbor iz Presernovih balad in romanc in legend, saj je njen naslov *Balade, romance in legende* (ne v gajici ne v bohoricici, pac pa v neki razlicici cirilice), v njej pa se nahajajo Presernove pesmi Hcere svet, Turjaska

Rozamunda, Ribic, Lenora, Povodni moz itd., ki niso prevedene v noben slovanski jezik, pac pa so samo transkribirane v cirilico. Zelo bi bil hvalezen za vsak namig, kaj ta rec je. — ***Zoran Bozic*** (zoran.bozic@kate.si), 28. jan. 2005

Spoštovani! Mi lahko kdo pomaga najti kakšno fotografijo **Milana Šege**? Zanima me tudi, če so podatki o njem v Enciklopediji Slovenije točni. Nekoliko me čudi, da ob datumu smrti ni bilo ne osmrtnice, ne nekrologa. — ***Jurij Primožič***, Slovanska knjižnica (Jurij.Primozic@guest.arnes.si), 31. jan. 2006

Če iščete fotografijo Milana Šege (roj. 19.2.1915 v Ljubljani), jo lahko najdete v knjigi **Berte Golob** *Srce ustvarja, roka piše* (MK, 1983), na strani 242 in 244. — ***Darka Tancer-Kajnih*** (darka.tancer-kajnih@mb.sik.si), 3. febr. 2006

Objave

Izšla je revija *Slovenščina v šoli*. Z dvojno številko (3/4) je zaokrožila deset let izhajanja. Revija želi biti prizorišče kritičnih in ustvarjalnih strokovnih izmenjav in želi ohranjati pokončno strokovno držo ter biti vez med teoretskimi spoznanji in praktičnimi izkušnjami. Kako uspešna je v svojem poslanstvu, pa boste ocenili vi, cenjene bralke in cenjeni bralci. Sedanjemu uredništvu se izteka mandat, zato pripravlja prostor naslednjemu. V pričujoči številki pa vam ponuja v branje strokovno presojo dogajanj ob diferenciaciji pouka (**Mojca Kovač Šebart**), razmislek o pomenu književnega pouka pri razvijanju sporazumevalne in kulturne zmožnosti (**Boža Krakar-Vogel**), analize književnih besedil za tekmovanje za Cankarjevo priznanje (**Alojzija Zupan Sosič** o Mazzinijevem romanu *Kralj ropotajočih duhov*, **Vlado Pirc** o povesti Frana Milčinskega *Ptički brez gnezda* in mladinskem romanu Dese Muck *Pod milim nebom* ter **Valentina Kobal** o romanu Igorja Karlovška *Gimnazijec*); didaktične izkušnje o branju in pisanju interpretacije (**Tanja Jelenko**), o rabi slovenščine na spletu (**Jure Šink**), zastavljanju vprašanj pri pouku književnosti in preverjanju znanja na poklicni maturi (**Lidija Golc**), literarnih besedilih pri razrednih urah (**Bojana Reščič Modrijančič**) in o diferenciaciji pri pouku književnosti v osmem in devetem razredu osnovne šole (**Renata Škodnik**). Prebrali boste lahko tudi tri ocene knjig. *Slovensko pravopisje v zrcalu* Helene Dobrovoljc ocenjuje **Bernard Rajh**, *Poglavja iz didaktike književnosti* Bože Krakar Vogel **Alenka Žbogar**, *Očete in sinove in Zagorske zvonove* Silva Faturja pa **Anica Grilj**. Poročilo o delu v evropskem projektu Leonardo da Vinci je prispevala **Silva Kastelic**. Vabimo vas tudi, da preberete razpis osrednjih tem 17. primorskih slovenističnih dni 2006 in se nanj odzovete s prispevkom. — ***Sonja Starc*** (sonja.starc@guest.arnes.si), 28. jan. 2006

V *Kranjskem zborniku 2005* so objavljeni naslednji literarni prispevki:
Lojzka Bratuž, Zgodba o Petru Kupljeniku v slovenski književnosti
Franc Drolc, Prešernova pot v svet
Marija Pirjevec, Prošnja Matija Čopa za profesorsko mesto na reški gimnaziji
Boris Paternu, Jenkove "diverzije" Prešerna
Miran Hladnik, Luteranci, rokovnjači in pesniki
Matjaž Kmecl, Ivan Tavčar med literaturo in povzpetništvom
Gregor Kocijan, Pripovedna proza v Gorenjcu v letih 1900–1916
France Pibernik, Gorenjska v pripovedništvu Karla Mauserja
Miha Mohor, Plamenica 1963
Stanko Šimenc, Kranj in slovenski film

Boštjan Škorjak (Hrenova ulica 7, Ljubljana; skorjak.bostjan@gmail.com) je leta 2003 v samozaložbi izdal knjigo latinskih sentenc s slovenskimi prevodi, z lastnimi aforističnimi ter z Bineta Roglja ilustratorskimi dopolnili. Naslov knjige je *Ride, si sapis (Smej se, če si pameten)*, cena pa pri avtorju 3400 sit. Za zgled:

> IN MEDIAS RES.
> V bistvo, naravnost k stvari.
> Res, samo ne v medijih. — ***miran***, 30. jan. 2006

Po odmevni predstavitvi monografije *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja* dr. **Irene Avsenik Nabergoj** je v današnjem *Delu* izšel obsežna predstavitev predavateljice novogoriške slovenistike na Politehniki. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 16. febr. 2006

Nedavno je dr. **Birte Lönneker-Rodman** objavila prenovljeno izdajo svojega spletnega slovarja *Online SLO-DE-SLO*. Najdete ga na naslovu http://webapp.rrz.uni-hamburg.de/~slowenisch/. Kakor prejšnja izdaja je tudi ta prosto dostopna in neprofitna; avtorica dopolnjuje slovar v prostem času. In vendar je zanj že drugič prejela nagrado Laurence Urdang EURALEX Award. Avtorici iskrene čestitke! — ***Matija Ogrin*** (matija.ogrin@zrc-sazu.si), 17. febr. 2006

Seminar šolskega polja, v sredo, 22. feb. 2006 ob 19.00 uri v 026 na Pedagoški fakulteti (prof. dr. **Bernard CORNU**, Francija). Naslov predavanja: IKT in poučevanje v 21. stoletju: Nov poklic? Predavanje in podrobnosti na spletni strani http://ceps.pef.uni-lj.si/1semin3.html. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 15. febr. 2006

> Vabimo Vas na novo srecanje v okviru Seminarja solskega polja, na katerem bomo pozdravili prof. dr. Bernarda Cornuja (Francija), direktorja EIFAD (l'Ecole d'ingenierie de la formation a distance) na francoskem Nacionalnem centru za izobrazevanje na daljavo (CNED) v Poitiersu. Uvod bo gost podal v anglescini; razpravo oziroma vprasanja za gosta pa bomo po potrebi prevajali iz slovenscine; z gostom pa seveda lahko govorite tudi v francoscini. Kot obicajno lahko na nasi spletni strani (http://ceps.pef.uni-lj.si/1semin3.html) najdete pisno gradivo za spodbuditev razprave (sinopsis predavanja ter clanek dr. Cornuja iz leta 2004 Networking and collective intelligence for teachers and learners), objavljamo pa tudi kratko biografsko predstavitev nasega gosta. — ***Pavel Zgaga***, Vodja CEPS, preko ***Igor Repac*** (Ceps@pef.uni-lj.si), 15. febr. 2006

Mi smo Prešernovi

Silvo Fatur (silvester.fatur@guest.arnes.si) in **Breda Švara** (breda.svara@guest.arnes.si) voščita "kulturnim ljudem" vesel praznik, **Radivoj Pahor** (radivoj.pahor@guest.arnes.si) pa odgovarja z verzi:

> Dve reki sva, dve ljubi, dva objema,
> povsod sva dvojni: daješ in dobivaš.
> Nevidna sla v brezpotjih sva obema
> varljiva maska: vse poveš in skrivaš.

Hvala za dobre želje. Upam, da ni predomišljava tale (samo)uvrstitev med "kulturne ljudi", saj prav nekulturno sedim v službi in se prebijam skozi našo davčno znanost. Zunaj sije sonček in me nesramno vabi v hribe. Ko že ne morem tja, pa vsaj obujam spomine (poleg sončka sta malo kriva tudi odlomek iz Pahorjevega soneta in moj edini današnji kulturni dogodek – Vestnikova fotorazstava http://www.planinskivestnik.com/w3/fotoutrinki.htm):

> Ko sončiva v kraljévem se sijaju,
> si ti moj princ in kralj me nič ne mika –
> naj zviška pogleduje dol na naju.
>
> Razglede v dalj uživava široke
> na Trento, Pode – res prelepa slika –
> in Triglav nama, princ moj, jé iz roke.
> (iz soneta Stenarju) — ***Mojca [Luštrek]*** (mojca@rfr.si), 8. febr. 2006

Društveno

V naši kulturi so ustne informacije očitno še vedno prepričljivejše od zapisanih, čeprav pri ustnem prenašanju pogosteje pride do napak ali nesporazumov. Zato ponavljam zapisani sklep UO SDS, da je letošnja kotizacija za Cankarjevo tekmovanje 2500 sit na tekmovalca. — ***miran***, 7. febr. 2006

Slavistično društvo Srbije vabi na svoj 45. kongres, ki bo v začetku leta 2007. Referate v dolžini največ 16.000 znakov je treba oddati do novembra 2006. Več informacija na http://www.slavistickodrustvo.org.yu oziroma na oddelku za slavistiko na FF.

V dveh slavističnih društvih so na občnem zboru izvolili novo vodsvo: v SD Ljubljana je predsedništvo namesto **Mojce Stare Aljaž** prevzela **Marija Leskovar** (tajnica je postala **Nina Florjanc**), v SD Nova Gorica pa je na predsedniškem mestu **Božico Špolad Žuber** nadomestila **Bojana Modrijančič Reščič**. Bivšima predsednicama čestitamo za uspešno vodeni mandat, novima predsednicama pa za izvolitev. Želimo jima dobro delo in plodno sodelovanje. Ob tem pozivamo manj številčna društva, da oživijo svojo dejavnost, preverijo v domačih dokumentih, koliko je še do izteka mandata, ter poskrbijo za obnovo članstva in društvenih funkcij. Zapisnike in poročila z veseljem objavimo na spletnih straneh SDS (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html). — ***miran***, 29. jan. 2006

Glavni urednik in vodja založbe ZRC SAZU **Vojislav Likar** sporoča, da so se odločili priznati članom Slavističnega društva Slovenije enake ugodnosti pri nakupu njihovih publikacij, kot jih daje članstvo v Azilu, Knjižnem klubu Založbe ZRC. Popust (za nove knjige od 10 % naprej, običajni začetni popust 15–20 %, za starejše pa tudi do 50 %) lahko uveljavite v knjigarni Azil na Novem trgu 2 v Ljubljani (odprto 10.00–12.00, v soboto 10.00–14.00) ali naročite na zalozba@zrc-sazu.si (tel. 01 470-6465), pri čemer je ceni knjige treba prišteti še poštne stroške. Katalog izdaj je na http://www.zrc-sazu.si/zalozba; založba bo priznala popust na osnovi seznama članov SDS. — ***miran***, 14. febr. 2006

Primorski slovenistični dnevi

Pošiljam dopis kolegice **Marije Mercina** in vas lepo pozdravljam. — ***Karmen Sirk*** (karmen.sirk@guest.arnes.si), 10. febr. 2006

Odmevi Primorskih slovenističnih dnevov. **Lojzka Bratuž** je ob življenjskem jubileju Alojza Rebule uredila *Rebulov zbornik*. Poleg prispevkov s 14. PSD na Opčinah, napisali so jih **Marija Pirjevec, Kajetan Gantar, Igor Škamperle, Jože Horvat, Nada Dukič** in **Diomira Fabjan Bajc**, so študije o pisatelju napisali **Helga Glušič, Jadranka Cergol, Majda Artač Šturman** in **Martina Ožbot**. V zborniku je objavljena izčrpna bibliografija in slikovno gradivo Iz družinskega albuma. Knjigo (140 + XII str.) je izdala založba Mladika v Trstu. — V reviji *Primorska srečanja* (številka 284-5-6/2005) so objavljeni referati s 16. Primorskih slovenističnih dnevov (PSD) v Kobaridu in Bovcu aprila 2005. Med njimi je tudi obsežnejše poročilo o PSD 1–16 in predstavljena njihova problematika oziroma stalno prilagajanje spremembam in iskanje novih možnosti. Revija tako nadaljuje pomembno (sorazmerno) sprotno objavljanje prispevkov s PSD. — **Ksenija Krivec**, bibliotekartak iz Knjižnice Cirila Kosmača v Tolminu, je za Občino Bovec pripravila razstavo Življenje in delo Antona Ocvirka. Kasneje so razstavo postavili v Sežani (ob predstavitvi nove številke revije *Primorska srečanja*), kasneje pa še v Ljubljani na Filozofski fakulteti s sodelovanjem Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo, v Novi Gorici v sodelovanju s Politehniko in na Univerzi v Mariboru. ALI SO PSD SPLOH POTREBNI? — ***Marija Mercina***

Spoštovani! Odgovarjam na vprašanje, zastavljeno na koncu. Obžalujem, da se iz napisanega ne da razbrati vpraševalca – kdo je postavil vprašanje, s kakšnim namenom in v kakšnih okoliščinah. Potem bi bilo vprašanje jasnejše. In tudi odgovor lažji. Primorski slovenistični dnevi so nujni, zaradi cele vrste dejstev: ker je Primorska za slovenski prostor v vsem svojem posebne vrste okno v svet, zaradi posebnosti v videnju in vzpostavljanju življenja, kar je zgodovinsko in regionalno še kako pogojeno, predvsem pa zaradi dejstva, da se za Slovence z mejo ne konča naš jezikovni, kulturni in s tem tudi etnostni prostor in da je glede tega nujna nenehna refleksija. Zaradi vsega tega – in tudi zaradi potrebe po druženju in diskusiji – so PSD še kako potrebni. — ***Breda Pogorelec*** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 11. februar 2006

Spletke

V Forumu Computerphilologie (http://www.computerphilologie.de) je mogoče prebrati tri zanimive nove prispevke:
Roland Kehrein idr.: Möglichkeiten der computergestützten Regionalsprachen-forschung am Beispiel des Digitalen Wenker-Atlas (DiWA) (http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg05/kehrein/kehrein.html) – nemški digitalni dialektalni atlas, ki dokumentira tudi vpliv lužiškosrbske poselitve (sprehodi se po njem!),
Therese Muxeneder: Archivierung und virtuelle Edition: Arnold Schönbergs Nachlaß als offenes Archiv (http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg05/muxeneder/muxeneder.html) – zgledno urejena digitalizirana zapuščina,
Amélie Zöllner-Weber: Formale Repräsentation und Beschreibung von literarischen Figuren (http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg05/zoellner-weber.html) – o klasifikaciji literarnih oseb za potrebe računalniške obdelave.

Franc Kattnig (franc.kattnig@mohorjeva.at) vabi k ogledu informacij o lastništvu in usodi Knafljevega doma na Dunaju, ki jih je zbral iz različnih virov: http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/KorotanKnafelj.doc. — 27. jan. 2006

Http://www.nuk.uni-lj.si/PortretnaZbirka/ – Nukova zbirka fotografij znamenitih Slovencev; nekaj konkurenčnih posnetkov se dobi tudi na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/zgr/zr_slike.htm.

Http://www.dlib.si/ – digitalna knjižnica Slovenije. V *Delu* smo pred dnevi prebrali, da je na Nukovem spletišču v okviru Slovenske retrospektivne biliografije (http://www.nuk.uni-lj.si) prosto dostopen celoten digitalizirani *Ljubljanski zvon*. Po daljšem klikanju se žal dokopljemo le do skope informacije, da je bil zaradi tehničnih težav LZ umaknjen s spleta. Pripravljajo tudi digitalizacijo *Doma in sveta*.
Ponovno je možno iskanje po *Ljubljanskem zvonu*. Iskana besedila se prikažejo v jpg- ali v pdf-obliki. Čudno pa je, da ni nikjer na NUK-ovih spletnih straneh obvestila o razstavi ob 250-letnici Antona Tomaža Linharta Podoba s silhuete, ki so jo odprli tam 14. februarja; natisnjeno vabilo so nekatere inštitucije sicer dobile, za objavo na Slovlit pa žal ni prišlo. — ***miran***, 17. febr. 2006

Http://labs.google.com/ – novi Googlovi servisi, v preizkusni fazi.
Http://googleblog.blogspot.com/ – Googlov blog.
Http://www.google.com/reader/ – Googlov "bralnik".

Na spletnih straneh **Tarasa Kermaunerja** (http://www.kermauner.net/) je seznam njegovih 105 knjig o slovenski dramatiki (http://www.kermauner.net/szk.asp), njegova in **Alenke Gojevšček** bibliografija, razlaga vseh kratic, ki jih Taras Kermauner uporablja, in druge zanimivosti, pet knjig pa je tudi v prostem dostopu (http://www.kermauner.net/eknj.asp) – vredno ogleda.

Http://www.patacriticism.org/juxta/ – orodje za manipulacijo besedil v več variantah, npr. za kritične izdaje.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html – preurejena začetna stran Slavističnega društva Slovenije, z novostmi v rubriki Slavistična knjižnica.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/popot05_2.mp3 – odlomek iz lanskega slavističnega popotovanje iz Litije do Čateža, oddajo za radio Alpski val posnela **Špela Mrak**, nastopajo **Aleš Bjelčevič, Alojzija Zupan Sosič, Vladka Tucovič** idr. Prvi del za okus, drugo naložim, če bo povpraševanje (traja, potrpljenje zaželeno).

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri53/index.html – **Marja Boršnik** za izgovor, sicer razglednice.

Http://www.i-r-i-e.net/current_issue.htm – etika e-iger, posebna številka *International Review of Information Ethics* (dec. 2005).

Http://www.celtx.com/ – program za pisanje scenarijev, s spletne strani AGRFT.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit), **na knjige Založbe ZRC SAZU** (novo!) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit**) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 2. 4. 2006

Letnik 10, št. 63

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika63.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika63.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 650 izvodov.

Ljudje

Dragi člani, prosim, ne čakajte na položnice, ampak članarino za leto 2006 nakažite na banki, na pošti ali preko računalnika kar sami, tako kot vas vodi informacija na zadnji strani *Kronike*.

Iz Strgarjevih *Novic Kluba koroških Slovencev* (janez.stergar@guest.arnes.si) povzemam informcaijo o življenjskih jubilejih dveh slavistk. "O 70-letnici mariborske akademičarke prof.dr. **Zinke Zorko** [...] so pisali tudi osrednji slovenski mediji. Pač pa so (smo) – zaradi njenega mladostnega videza, seveda! – skoraj spregledali enak jubilej prof. dr. **Katje Sturm Schnabl**, čeprav je takorekoč na svoj jubilej v Ljubljani predstavljala nov literarno-zgodovinski zbornik o Berti Bojetu Boeta. Katja (uradno pravzaprav Stanislava Katharina) se je rodila 17. 2. 1936 v Celovcu ter bila aprila 1942 z družino pregnana iz domače Svinče vasi (Zinsdorf) v Nemčijo, v izseljensko taborišče Rechnitz in nato Eichstätt. Študij slavistike in umetnostne zgodovine na dunajski univerzi je 1973 zaključila z disertacijo o slovenskem narečju in ostankih narečja v celovški kotlini, 1973–84 je bila sodelavka Avstrijske akademije znanosti in umetnosti, od 1984 pa poučuje na dunajski univerzi slovensko in južnoslovansko literaturo ter kulturno zgodovino, od 1999 kot univerzitetna profesorica. Med njenimi objavami velja omeniti monumentalno delo *Der Briefwechsel Franz Miklosich's mit den Südslaven = Korespondenca Frana Miklošiča z južnimi Slovani* (1991). Prevedla in dopolnila je *Geschichte der slowenischen Literatur* Marije Mitrović (2001) in *Trst – Trieste* Borisa M. Gombača (2002)."

Pozabili smo napraviti reklamo, zato zdaj poročamo za nazaj: 9. 3. ob 20.00 je **Miran Hladnik** izmuzovcem (društvo mladih ustvarjalcev) na FF govoril o Alojzu Gradniku, 10. 3. pa je **Barbara Pregelj** na novogoriški Politehniki izvedla preizkusno predavanje za docentko slovenske književnosti. Naslov: Nekatere pomembnejše značilnosti baroka v slovenski književnosti.

V torek 28. marca bo ob 13.30 v sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani **Marijan Dović** zagovarjal disertacijo z naslovom Slovenski pisatelj: razvoj vloge literarnega proizvajalca v slovenskem literarnem sistemu. — ***miran***

Quo vadis Cankarjevo

Pozdravljeni! Uvrstil sem se na Državno temovanju v znanju slovenščine; torej Cankarjevo tekmovanje. Letos sem Cankarjevo tekmovanje pisal prvič. Obiskujem 3. letnik srednje tehniške šole; torej spadam v 4. stopnjo B. kategorije in prabrati sem moral Kralja ropotajočih duhov. Zanima me glede testa, v kaki meri se lahko primerja z tekmovanjem za bronasto priznanj, kolikokrat se količnik znanja pomnoži v primerjavi s prvim tekmovanjem inše, kje bi bilo to zahtevano slovnično znanje pridobiti-svetujete kako dodatno gradivo ua utrditev znanja slovnice. Še to me zanima, ali so časi pisanja spisa in testa isti kot na Tekmovanju za bronasto priznanje? Koliko % je potrebno, da osvojiš zlato in koliko % je potrebno, da osvojiš srebrno priznanje. Koliko dijakov je lani osvojilo omenjeni priznanji(po številu)??? — ***Marko*** (mfabjan@gmail.com), 13. marca 2006

Ali je res treba CT krojiti po meri vseh teh točk željnih tisočev? — ***miran***

Normalno ... zakaj pa k meni prihajajo predstavniki prve generacije bolonjskih 3+2-jčkov, ki so se pri računanju (tako rekoč citat!) "zmotili samo v tem, da so delali na plus namesto na krat", spraševat, kako lahko popravijo oceno, da ne bodo imeli težav s povprečjem pri nadaljevanju na magistrskem študiju. "Pa ljudi moji, da li je to moguće??", bi najbrž vzkliknil Mladen Delić. Je, žal je. Mi smo uspeli narediti nekaj, kar ni še nikjer nikomur uspelo: z voljo čistega uma in prijemi črne magije premakniti in raztegniti Gaussovo krivuljo. Pa brez zamere za ta izpad! — ***Jože [Andrej Čibej]*** (ekorist@siol.net), 13. marca 2006

Zdravo! Če Markova vprašanja niso "hec", ukinimo tekmovanje za Cankarjevo priznanje. — ***Slavica [Bric]*** (Slavica.Bric@guest.arnes.si), 13. marca 2006

Medtem ko se je v soboto 18. marca v Planici dogajalo ljudsko rajanje, se je na več mestih v Sloveniji odvijalo tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Po lanskoletnih pripombah na zaprti tip vprašanj so bila letošnja bolj odprtega značaja, pač v skladu z izvirnim konceptom tekmovanja, ki naj spodbuja tekmovalčevo ustvarjalnost, kar pa obenem pomeni, da bo ocenjevanje zato nekoliko napornejše. Še enkrat je treba pojasniti, da so vprašalnike sestavljali učitelji z dolgoletnimi izkušnjami in da so bili na FF strokovno recenzirani. Ocenjevalce prosim, da prispevate svoje izkušnje, in vas obenem vabim, da se priključite skupini, ki bo načrtovala Cankarjevo tekmovanje leta 2007. Organizatorje, mentorje in tekmovalce prosim tudi za poročila o težavah, ki se jih bomo potrudili do takrat odpraviti. Letos je

zadrege povzročila nenadna ministrska odločitev, da se kotizacije tekmovalcem devetošolcem ne smejo zaračunavati. Da bi nadomestili finančni izpad, obljubljajo na ministrstvu konec marca razpis, na katerega se bodo prijavili organizatorji šolskih tekmovanj. V zvezi z ministrskimi načrti, da uporabi tekmovanje namesto nekdanjega eksternega ocenjevanja, naj pripomnimo, da CT nima na voljo profesionalne ekipe ne na RIC-u ne na Zavodu za šolstvo, kaj šele v okviru Slavističnega društva, in da ga organiziramo amatersko, torej ob svojih rednih službah. Zato se s profesionalno organizacijo mature seveda ne more meriti. — ***miran*****,** 21. marca 2006

Pri navajanju števila udeležencev pa je treba upoštevati tudi tiste na šolskih tekmovanjih in ne le 2100 na državnem tekmovanju, kot se je letos pojavljalo v sredstvih javnega obveščanja. Vsako leto tekmuje okrog 10.000 učencev in dijakov! Temu je treba poleg priprav tekmovanja (določitev teme, literature itd., izdelave nalog in priprave naslovov) dodati še izobraževanje mentorjev, individualno delo mentorjev s tekmovalci, izvedbo dvojnih tekmovanj in spremljajočih dogodkov, zaključne prireditve in še kaj. Potem postane jasno, da slovenisti zmoremo volontersko v prostem času nekaj, kar je primerljivo z državno maturo, čeprav nimamo niti enega poklicno zaposlenega delavca, niti enega prostora, ne tehnične ne administrativne ne finančne podpore, ki pritiče državnim poklicnim ustanovam. Kje v naši državi še obstaja kaj podobnega? Glede kotizacije: navadno je prihajalo do nesporazumov, ker so šolski oblastniki mislili, da morajo tekmovalci osebno poravnati kotizacijo (in pri tem še sumničavo namigovali, koliko zaslužkarijo učiteljice). Ko smo jim povedali, da gre v bistvu za solidarnost med šolami, ki s plačilom kotizacije za svoje tekmovalce pomagajo kriti stroške šoli, ki gosti tekmovanje, so se večinoma pomirili. Še bolj pa jih je pomiril znesek, ki bi bil potreben, če bi se šli tržno gospodarstvo. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 21. marca 2006

V soboto, 18. 3. 2006, je tako kot v ostalih regijah tudi v Kranju na Tehniškem šolskem centru potekalo vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje. V naši regiji se je letos tekmovanja udeležilo 157 učencev in dijakov ter 12 mentoric (nadzornih učiteljic in ocenjevalk) iz srednjih šol in 29 mentoric (nadzornih učiteljic in ocenjevalk) iz osnovnih šol, kar je največ doslej. Pretekmovalno napetost smo omilili s kratkim kulturnim programom. Nastopil je trio flavt, ki ga sestavljajo Maša, Anja in Urša iz Glasbene šole Škofja Loka. Učenka solopetja Nataša pa nam je zapela slovensko in evropsko himno. Tekmovalce je z vzpodbudnimi besedami nagovoril tudi koordinator tekmovanja za CP, gospod **Vlado Pirc**. Praktične nagrade za tekmovalce sta prispevala avtošola B&B ter Območno združenje Rdečega križa Kranj. SD Kranj pa je poskrbelo za malico tako tekmovalcev kot mentorjev. Letos bomo slavnostno podelitev zlatih in srebrnih CP pripravili v Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu v sredo, 24. 5. 2006, kjer nas bo gostil ravnatelj gimnazije in slavist dr. **Miha Vrbinc**. Zlati "cankarjevci" bodo prejeli grafike akademske slikarke Maje Šubic na temo letošnjega tekmovanja Odraščanje, srebrni pa knjižne nagrade. Poskrbeli bomo za kratek kulturni program in si ogledali kulturne znamenitosti avstrijske Koroške. — ***Vlasta Jemec***, prof., SD Kranj (Vlasta.Jemec@guest.arnes.si), 23. marca 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen razpis ali poziv

Od 26. junija do 14. julija 2006 bo Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete UL organiziral že 42. seminar slovenskega jezika, literature in kulture – tema letošnjega seminarja je Mesto in meščani. Vse informacije o 42. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture si lahko preberete na spletni strani www.centerslo.net/seminar. — ***Tjaša Ališ*** (tjasaalic@yahoo.com), 27. febr. 2006

Šola za slovenske študije Stanislava Škrabca na Politehniki Nova Gorica pripravlja znanstveni simpozij o **Simonu Gregorčiču**, ki bo potekal 10. novembra 2006 v Kobaridu. Simpozij je kar najširše zasnovan, zato Vas vabimo, da s svojimi prispevki obogatite védenje o življenju in delu "goriškega slavčka". Vaši prispevki bodo objavljeni v monografiji. Krajše povzetke (do 10 vrstic) z naslovom svojega prispevka pošljite do 30. aprila 2006 na naslov Šole za slovenske študije Stanislava Škrabca, ali po elektronski pošti na naslov barbara.pregelj@guest.arnes.si ali zoran.bozic@guest.arnes.si.

Znanstveno srečanje Literatura v stiku: ustvarjalno delo **Jolke Milič** pa bo potekalo 26. maja 2006 v Sežani. Vabimo vas, da s svojimi prispevki obogatite védenje o ustvarjalnem opusu Jolke Milič (prevajanje, pesniško ustvarjanje, esejistika, polemike, satira, kritika prevodov, analiza njenega humorja, sloga) ali o literaturi v stiku in medkulturnem položaju. Prispevki bodo objavljeni v monografiji. Simpozij bo spremljala postavitev razstave o življenju in delu Jolke Milič v Kosovelovi knjižnici Sežana. Krajše povzetke (do 10 vrstic) z naslovom svojega prispevka pošljite do 31. marca

2006 na naslov Šole za slovenske študije Stanislava Škrabca, ali po elektronski pošti na naslov barbara.pregelj@guest.arnes.si ali ana.toros@p-ng.si — ***Barbara Pregelj***, 27. febr. 2006

LK FF vabi na 824. sestanek v ponedeljek, 6. marca 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predaval bo **Gorazd Kocijančič**. Tema predavanja: Platonovo pojmovanje jezika. — ***Chikako Shigemori Bučar***, 1. marca 2006

V soboto, 18. 3. 2006 bo na FF posodobitveni seminar za učitelje z naslovom Sodobna slovenska književnost v teoriji in šolski praksi. Seminar velja 0,5 t. Kotizacijo 9.230,00 sit nakažite na račun FF, št. 01100-6030707216, z oznako SM 143423 ter z vašim imenom in priimkom. Kopije potrdil prinesite s seboj. Prijavite se na e-naslov mihaela.hojker@ff.uni-lj.si ali po pošti na CPI FF, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, do 6. 3. 2006.

9.00–11.15: **A. Zupan Sosič**: Slovenska ljubezenska pesem – Kako brati slovensko ljubezensko poezijo?, 3h (P, D),

11.15–13.30: **M. Pezdirc Bartol**: Novejša slovenska dramatika med platnicami in odrom: Sodobna slovenska komedija, 3h (P, D).

14.00–15.30: **Boža Krakar Vogel**: Načrti z novimi učnimi načrti za srednje šole (Namesto **A. Žbogar** – bolniška odsotnost: Slovenska kratka proza na prelomu tisočletja) — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 2. in 13. marca 2006

Lingvistični krožek Filozofske fakultete v Ljubljani vabi na 825. sestanek v ponedeljek, 13. marca 2006, ob 17.30 v predavalnici 32 v pritličju Filozofske fakultete. Predavala bo mag. **Irena Srdanović**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Tema predavanja: Teorija semantičnih okvirov FrameNet in njena raba v korpusno zasnovani leksikalni analizi. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 7. marca 2006

Zadeva: Wabila na poezija pa gledališka igra. Zdrawo! Jutre, u srida, 8. 3. 2006 wab 20ih, ste wableni u Hostel Celica (Metelkowa) na koncert awtorske narične poezije. U tark, 14. 3. 2006 wab 21ih, pa u dworana na AGRFT na predstawa u naričju z naslowam KADU?

KaNt AwToR – avtorske narečne pesmi s spremljavo kitare. Domen Uršič – avtor, pevec, študent slovenistike in sociologije na FF v Ljubljani, Jože Strel – kitarist, avtor melodije, študent ekonomije na EF v Ljubljani. Besedila so nastajala in bila objavljena v letih od 1999 do 2005 v narečnem časopisu *Siga'čan*. Uglasbena v času od septembra 2005 do januarja 2006 v študentskem domu Gerbičeva 59. Velika večina besedil je igrivih in se poigrava z vsakdanjimi stvarmi. Prevladujejo motivi iz narave in ljubezenski motivi. Največ je sonetov. Gre za umetne pesmi, ki so namenjene kar najširšemu občinstvu. Vsa besedila so avtorska v cerkljanskem narečju. Ne gre za klasičen koncert. Vse skupaj je uglasbena gledališka uprizoritev, ki se rojeva skupaj s publiko. Http://kantawtor.cerkno.net

KUD Cerkno (Strila z jasnga) – KADU? Zgodba o vsakdanjiku štirih prisrčnih upokojencev. Scenarij: Domen Uršič, režija: Strila z jasnga, igrajo: Gwido: Gašper Uršič, Nežka: Branka Florjančič, Filip: Peter Lahajnar. Predstava nam prikaže vsakdanjik štirih upokojenih Cerkljanov, ki zahajajo na klopco k naši Albinci. Kljub temu da se dotika predvsem življenja štirih prisrčnih upokojencev, ki čisto po svoje preživljajo prosti čas, svoja razmišljanja pa ob tej priložnosti zaupajo tudi vam, bo v zgodbi, ki jo pripovedujejo, našel kakšno novo modrost zase prav vsak od nas. Ker v predstavi nastopajo štirje 'stari' mački cerkljanskega gledališča, lahko z gotovostjo trdimo, da bo vsakemu gledalcu ponudila slabo uro zdravega smeha in vas zagotovo spravila v dobro voljo. Http://kud.cerkno.net — ***Domen Uršič*** (domen.ursic@gmail.com), 7. marca 2006

Historični seminar Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti vabi na predavanje *Med barokom in razsvetljenstvom: slovaropisna in pravopisna dela Janeza Žiga Valentina Popoviča*.

Janez Žiga Valentin Popovič (v nemški literaturi Johann Siegmund Valentin Popowitsch), ki je bil rojen leta 1705 v Arclinu pri Vojniku in je umrl leta 1774 v Perchtoldsdorfu pri Dunaju, je bil prvi profesor nemškega jezika na dunajski univerzi. Sem ga je leta 1753 povabil dunajski nadškof Trautson, ki je bil zadolžen za študijska vprašanja. Popovič, eden od najbolj svojevoljnih učenjakov svojega časa, je zapustil vrsto rokopisnih del. Med temi je tudi njegov avstrijski slovar Vocabula Austriaca et Stiriaca, ki so ga v zadnjih dvesto letih večkrat uporabili in katerega izdajo so vedno znova zahtevali (npr. prominentni J. G. Herder), vendar pa je postal dostopen javnosti šele z izdajo leta 2004. Kot najobsežnejši zgodovinski avstrijski slovar ima veliko kulturnozgodovinsko vrednost in vsebuje dvoje sestavin: baročne (predvsem pri etimoloških podatkih) in tudi razsvetljenske (predvsem

pri pomenskih razlagah). Na predavanju naj bi bili obdelani vsi bistveni vidiki slovarja, pri čemer – ker gre za homonimni in sinonimni slovar – pripada poseben pomen prostorskosti. – V drugem delu predavanja bodo na ozadju reformnega pravopisa 18. stoletja predstavljeni Popovičevi pravopisni spisi. Obravnavana bodo tudi Popovičeva pisma, predvsem tista, ki jih je pisal prijatelju, nürnberškemu zdravniku Jacobu Trewu.

Predaval bo dr. **Richard Reutner**. Rodil se je leta 1967 na Dunaju. Po študiju na dunajski univerzi, ko je kot glavni predmet končal nemško filologijo, je v letih 1992-1998 sodeloval pri projektu Krajevna imena dežele Zgornje Avstrije. Štiri leta je bil lektor za nemščino na univerzi v Debrecenu na Madžarskem, v letih 2002-2004 pa je delal pri projektu Avstrijske narodne banke, katerega rezultat je bila izdaja in analiza rokopisa avstrijskega slovarja J. Ž. V. Popoviča. V knjižni obliki je izdal tudi Popovičev razdelek o dialektih iz njegovih mešanih spisov (2003) in Popovičev prispevek k nemškemu pravopisu (2005). Od jeseni 2004 je lektor za nemški jezik in književnost na univerzi v Zagrebu. Ves čas svojega pedagoškega dela uči tudi na dunajski univerzi, kjer se je lani habilitiral za privatnega docenta za germanistično jezikoslovje.

Predavanje bo v torek, 14. marca 2006, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje. Predavanje bo v nemškem jeziku. Obiščete lahko tudi našo spletno stran: http://odmev.zrc-sazu.si/hs. — ***Peter Weiss*** (Peter.Weiss@guest.arnes.si), 10. marca 2006

Knjigarna Konzorcij v letu 2006 nadaljuje s serijo tematskih večerov, vsako leto posvečenih določenemu področju znotraj družboslovja in humanistike. Letošnje Dialoge bo vodil ddr. **Igor Grdina**. Z gosti se bo ob pomembnih novih knjižnih izdajah pogovarjal o različnih temah s področja zgodovine. Prvi letošnji Dialogi bodo v torek, 14. marca ob 18. uri v knjigarni Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana. Tematska os večera bo razmerje med zgodovino in literaturo. Za izhodišče pogovora bodo služile različne konceptualizacije odnosa med zgodovino in literaturo v preteklosti in sedanjosti. Od antičnega ločevanja, ki ga poznamo iz Aristotelove *Poetike* (ponatis je lani izšel pri Študentski založbi), do današnjega križanja žanrov – opozorili bomo na romane Umberta Eca (*Ime rože, Foucaultovo nihalo, Otok včerajšnjega dne, Baudolino*) ter na roman enega od gostov večera dr. Igorja Škamperleta (*Kraljeva hči*). Seveda ne bodo spregledana niti aktualna dela, ki privlačijo izjemno recepcijsko pozornost, kot je neizogibni Dan Brown z *Da Vincijevo šifro*. [...] Sogovorniki bodo spregovorili tudi o samem pojmu zgodovinopisja in o njegovih pripovednih konceptih. V izhodiščnem delu pogovora bosta sodelovala gosta – pisatelj dr. **Igor Škamperle** in zgodovinar dr. **Oto Luthar**. — ***Metka Zver*** (Metka.Zver@mk-trgovina.si), 13. marca 2006

Litera Maribor in Zavod za kulturo Slovenska Bistrica bosta med 1. in 3. junijem 2006 v bistriškem gradu pripravila prvi bistriški književni festival. Prvi dan bo posvečen **Jožetu Tomažiču**, pisatelju, pripovedovalcu, bajkarju, igralcu in učitelju – 9. marca je bila 100-letnica rojstva – drugi dan pa bo beseda tekla o nadrealizmu v slovenskem romanu – referate bodo pripravili **Milan Dekleva, Petra Vidali** in **Matej Bogataj** – tretji dan pa bo dan za knjigo, zabavo, glasbo, teater in izlet. Referate o Tomažiču že pišejo **Dragica Haramija, Janko Čar, Borut Gombač** in **Lidija Gačnik Gombač**. — ***Zdenko Kodrič***, član programskega sveta Bistriškega književnega festivala (zdenko.kodric@vecer.com), 13. marca 2006

V Cankarjevem domu v Ljubljani bo 29., 30. in 31. marca 2006 že devetič zapored potekal slovenski pripovedovalski festival *Pravljice danes*. [...] Program je namenjen otrokom in odraslim, vodi pa ga pesnica, pisateljica in pravljičarka Anja Štefan. [...] K njegovemu preboju je poleg dejavnosti Anje Štefan gotovo najbolj pripomoglo delovanje mladih pripovedovalcev Radia Študent, ki so s svojimi Pravljičnimi ReŠetanji poskrbeli za opazno promocijo pripovedovalske umetnosti pri nas. Tako je festival z leti dozorel v dogodek, ki ponuja prireditve za predšolske otroke in osnovnošolce, vabi srednješolce in študente, obsega pa tudi dva večerna nastopa za odrasle. [...] Koordinacija prireditve Alenka Veler. 9. pripovedovalski festival Pravljice danes podpira Mladinska knjiga Založba.

Program
29. marec 2006 I. pripovedovalski forum slovenskih knjižničarjev
10.00 Pripovedovalski nastopi izkušenih slovenskih knjižničark: Ida Mlakar iz Ljubljane, Liljana Klemenčič s Ptuja, Vesna Racman iz Murske Sobote, Andreja Babšek iz Maribora, Slavka Kristan iz Novega mesta, Marija Godnič iz Sežane, Špela Pahor iz Izole, Marinka Kenk-Tomazin iz Tržiča, Rudi Meden iz Radovljice in Suzi Horvat iz Ljubljane.
11.00–11.15 Odmor za kavo in izmenjavo izkušenj
11.15 **Marjana Kobe**: Pogledi nekdanje pripovedovalke
11.45 **Irena Matko-Lukan**, urednica Cicibana in Cicidoja: O pomenu pripovedovanja ljudskih

pravljic in o poslušanju. Prireditev je namenjena predvsem knjižničarjem šolskih in splošnih knjižnic, vodjem splošnih knjižnic ter študentom bibliotekarstva, vabljeni tudi drugi. Prost vstop.

19.00 S pravljico okrog sveta, pripovedovalski večer za odrasle Pripovedujejo: Anja Štefan, Jette Ostan Vejrup, Svava Bernhardsdottir, Hujkin Vang, Azad Karim, Inacio Bintchende, Rožana Koštial. — Z besedami sedmih pripovedovalcev iz različnega kulturnega okolja bomo popotovali od slovenskega do danskega, islandskega, kitajskega, kurdskega in gvinejskega izročila ter se vrnili na domača tla. Vsak od pripovedovalcev se bo predstavil s sebi ljubo pripovedjo iz svoje prve domovine. Pripovedovali bodo v slovenščini ter primaknili tudi drobce svojih maternih jezikov, verzov, morda melodij. **Anja Štefan** se je rodila v Šempetru pri Gorici, živi in ustvarja v Cerknici. Študirala je slavistiko in anglistiko, nadaljevala na podiplomskem študiju folkloristike. Piše pesmi in pravljice za otroke, raziskuje in pripoveduje ljudske pripovedi. Od leta 1998 vodi pripovedovalski festival Pravljice danes. **Jette Ostan Vejrup** prihaja iz Danske. Že 18 let živi v Sloveniji in dela kot igralka. Poleg igranja v gledališkem ansamblu jo vse bolj zanima, kako lahko en sam igralec pove celotno zgodbo, pravljico. Rada ima pripovedništvo H. Ch. Andersena, z leti ga vedno bolj ceni. Najbrž jo je ravno to, da je zapustila svojo prvo domovino, spodbudilo k zavestnemu iskanju svojih korenin. **Svava Bernhardsdottir** se je rodila na Islandiji, živela tudi v Etiopiji in ZDA. Na Nizozemskem, v ZDA in Švici je študirala violo in baročno violino. V Nemčiji je srečala moža Slovenca, zdaj oba igrata v Slovenski filharmoniji. Vsako leto vsaj enkrat obišče Islandijo, kjer ima še veliko sorodnikov in prijateljev. Slikarka **Hujkin Vang** je bila rojena leta 1955 v Nantongu na Kitajskem. Po končanem študiju na oddelku za likovno umetnost Pedagoške univerze v Nankingu je na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost končala grafično in slikarsko specialko ter ostala v Ljubljani. V Slovenji živi in dela že več kot dvajset let. Je velika ljubiteljica umetnosti in literature. **Azad Karim** je Kurd, prihaja iz pokrajine Kurdistan na severnem delu Iraka. Likovno umetnost je najprej študiral v Bagdadu, nato še v Ljubljani. Živi in ustvarja v Ajdovščini. Po evropskih muzejih vztrajno zasleduje sledove kulture svoje dežele. Njegova likovna dela opazno zaznamuje kulturno izročilo prostora, iz katerega je izšel. **Inacio Bintchende** je bil rojen v afriški državi Gvineja Bissau. V Slovenijo je prišel leta 1986 in tu doštudiral gozdarstvo. Nekaterim je poznan kot priljubljeni Janez Belina, nekaterim pa po njegovih dejavnostih v organizaciji Amnesty International in v Afriškem centru, spet tretjim po sodelovanju s slovenskim gledališčem v Trstu. Tokrat se bo predstavil s pripovedjo iz svoje dežele. **Rožana Koštial** prihaja iz slovenske Istre. Je slavistka, zgodovinarka in etnologinja, ki že desetletja zbira in posreduje istrsko duhovno izročilo. S svojim delovanjem med laiki in strokovnjaki spreminja mnenje, da je Istra siromašna, trpeča in odmaknjena. Z vso ljubeznijo ohranja njeno narečje, pesmi in pripovedi.

30. marec 2006
9.00 O kraljični, ki je znala rešit' vse uganke, O živi vodi in O lintvernu, pripoveduje Anja Štefan (za otroke od 7. do 9. leta)
10.00 Tri beneške, Andrej Rozman – Roza (za otroke od 8. do 10. leta)
11.00 Slovenski ilustratorji in njihove najljubše pravljice, pripovedujeta: Jelka Reichman in Peter Škerl (za otroke od 6. do 8. leta)
19.00 Pravljično ReŠetanje: Za dva groša fantazije v živo, pripovedujejo: sodelavci Radia Študent (za odrasle)

31. marec 2006
9.00 Kdo bo z nami šel v gozdiček?, pripoveduje: Ajda Rooss Remeta (za otroke od 5. leta naprej)
10.00 Pravljice iz mojega otroštva, pripoveduje: Jurij Souček (za otroke od 6. do 8. leta)
11.00 Pravljično ReŠetanje: Za dva groša fantazije v živo, pripovedujejo: sodelavci Radia Študent (za študente, dijake in učence višjih razredov OŠ)

Spremljevalni program: TO, 28., ob 19. uri, SR, 29., ob 17. uri (Pripovedovalski festival) in ČE, 30., PE, 31. marca, ob 10. uri Lutkovna premiera: Silvan Omerzu & Umetniško društvo Konj, Kroki in prijatelji. Dvorana Duše Počkaj, Cene: 800 sit (dopoldanske predstave), 1200 sit (popoldanske predstave), 1000 sit (Kroki in prijatelji); popusti za skupine. Dodatna pojasnila: Tibor Mihelič (tibor.mihelic@cd-cc.si) — ***Manca Perko*** (manca.perko@bralnaznacka.si), 14. marca 2006

LK FF vabi na 826. sestanek v ponedeljek, 20. marca 2006, ob 17.30 v predavalnici 32 v pritličju Filozofske fakultete. Predavala bo mag. Jelisava Dobovšek Sethna, Tokijska univerza za tuje jezike. Tema predavanja Družbeno-jezikovni dejavniki v prenosu terminologije iz angleškega v japonski in slovenski jezik. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 13. marca 2006

Vabimo vas na brezplačen tečaj iskanja po računalniškem katalogu COBISS/OPAC, ki bo v torek, 04.04.2006 od 10 do 13 ure. Na tečaju vam prikažemo načine iskanje, na kaj moramo biti pozorni pri oblikovanju iskalnih zahtev, kaj pomenijo posamezna iskalna polja, uporabo logičnih operatorjev,

vsebino katalogov, kako naročimo poiskano publikacijo, uporabo košarice itn. Tečaj bo potekal v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na elektronski naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si. — ***Srečko Bončina*** (Srecko.Boncina@nuk.uni-lj.si), 14. marca 2006

Pozdravljeni, znan je program 1. slovenske mednarodne fonetične konference (SloFon 1), ki bo v Ljubljani od 20. do 22. aprila 2006. Program sestavlja 40 referatov udeležencev iz devetih držav in tri vabljena predavanja (Moira Yip, Jože Toporišič in Bernd Möbius). Spletna stran konference z aktualnimi informacijami je http://slofon.zrc-sazu.si. Konferenčni e-naslov za morebitna vprašanja pa je slofon@zrc-sazu.si.

Četrtek, 20. april 2006
08.30– Registracija
09.00–09.20 Uvodni nagovori
10.00–11.00 **Moira Yip**, The symbiosis between perception and grammar in loanword phonology)
Fonologija I
11.20–11.40 **Franc Marušič**, *Af-koren-iks: Ali so nekontinuirani afiksi sploh možni?
11.40–12.00 **Sašo Živanovič**, Vpliv obsega mentalnega slovarja na domeno fonološke teorije
12.00–12.20 **Tatjana Marvin**, Interakcija med strukturo in izgovarjavo v angleških izpeljankah
12.20–12.40 **Alja Ferme**, Izglasni zvočniški sklopi
12.40–13.00 **Peter Jurgec**, O fonološkem statusu [ə] v slovenščini
15.00–16.00 **Jože Toporišič**, Slovensko knjižno glasovje in naglas, kakršna sta
Fonologija II
16.20–16.40 **Irena Sawicka**, Slovanski mehčani ustrezniki mehkonebnim zapornikom, posebej še v poljščini
16.40–17.00 **Teodor Petrič**, Glasoslovni razvoj slovenskega otroka – soglasniki in soglasniški sklopi
17.00–17.20 **Vlado Nartnik**, K razmejitvi kontoidov in vokoidov v slovenskih slovnicah
17.20–17.40 **Agata Šega**, Nekatere glasovne značilnosti osnov za starejše latinizme oziroma romanizme v slovenščini
Fonetika slovenščine I
18.00–18.20 **Peri Bhaskararao, Nina Golob**, Kaj je pomembno pri slovenskem naglasu? Akustična primerjava tonemskega in netonemskega naglasa
18.20–18.40 **Melita Zemljak Jontes**, Zlivanje glasov v spontanem (narečnem) govoru
18.40–19.00 **Peter Jurgec, Karmen Kenda Jež**, Akustična analiza leksikalnega tona v govoru Ukev
20.00– Sprejem pri županji ge. Danici Simšič

Petek, 21. april 2006
09.30–10.30 **Bernd Möbius**, Exemplar-based speech representation
Jezikovne tehnologije I
11.00–11.20 **Tomaž Šef, Tea Tušar, Andrej Bratko, Matjaž Gams**, Naglaševanje nepoznanih slovenskih besed: primerjava med človekom, človeškimi pravili in strojnim učenjem
11.20–11.40 Jerneja **Žganec Gros, Varja Cvetko-Orešnik, Primož Jakopin, Aleš Mihelič**, Leksikon izgovarjav SI-PRON
11.40–12.00 **Matej Rojc, Darinka Verdonik**, Uporaba fonetično-morfoloških slovarjev SIlex in LC-STAR pri grafemsko-fonemski pretvorbi tujih imen
12.00–12.20 **Andrej Žgank, Darinka Verdonik, Aleksandra Zögling Markuš, Zdravko Kačič**, Razširitev slovenske govorne baze BNSI Broadcast News za izboljšano akustično modeliranje govora
Splošna fonetika
14.00–14.20 **Ivo Škarić**, Prostorska percepcija in sluh
14.20–14.40 **Gordana Varošanec Škarić**, Vibrato profesionalnih moških glasov
14.40–15.00 **Ana Zwitter Vitez**, Prozodične strategije v spontanem govoru: analiza in aplikacije
15.00–15.20 **Branko Starc**, Vokografija in njena uporaba v fonetiki
Jezikovne tehnologije II
15.40–16.00 **Tomaž Rotovnik, Mirjam Sepesy Maučec, Darinka Verdonik**, Problemi razpoznavanja spontanega govora ob primerih iz govornega korpusa Turdis
16.00–16.20 **Simon Dobrišek, Boštjan Vesnicer, France Mihelič** in **Nikola Pavešić**, Biometrični sistem za razpoznavanje govorcev
16.20–16.40 **Ekaterina Panova**, Principi sestavljanja zvočne komponente v združevalni sintezi govora za sorodne jezike
16.40–17.00 **Matej Rojc, Andrej Žgank, Tomaž Rotovnik, Bojan Kotnik**, Prevajalni sistem govora v govor BABILON za jezikovni par slovenščina-nemščina
Jezikovne tehnologije III
17.00–17.20 **France Mihelič, Maša Novak, Simona Lustek, Grega Milharčič, Tadej Trebec**,

Statistična analiza formantnih frekvenc slovenskih samoglasnikov s standardnimi programskimi orodji
17.20–17.40 **Primož Jakopin**, Samoglasniki in soglasniki v korpusu Nova beseda
17.40–18.00 **Tomaž Erjavec, Matija Ogrin**, Fonetični znaki in elektronske izdaje

Sobota, 22. april 2006
Kontrastivne raziskave
9.30–9.50 **Charalampos Karypidis, Antonia Colazo-Simon, Angelica V. Costagliola**, Asymmetry in vowel perception in L2: evidence from articulatory synthesis of an /i/~/e/ continuum
9.50–10.10 **Elenmari Pletikos, Jelena Vlašić, Jordan Bićanić**, The realization of lexical accents within different focuses in Croatian
10.10–10.30 **Rastislav Šuštaršič**, Angleško-slovenska kontrastivna fonetika ter njene aplikacije pri poučevanju angleške fonetike
10.30–10.50 **Damir Horga, Vesna Požgaj - Hadži, Marko Liker**, Časovne spremenljivke hrvaščine in slovenščine in njihov tujejezični jezikovni stik
10.50–11.10 **Hotimir Tivadar, Matea Hotujac**, Artikulacijsko-akustični opis slovensko-hrvaškega jezikovnega sistema
Fonetika in govorna rehabilitacija rehabilitation
11.20–11.40 **Irena Hočevar Boltežar, Miha Žargi**, Spremembe v oblikovanju samoglasnikov pri gluhih osebah po vsaditvi polževega vsadka
11.40–12.00 **Martina Ozbič**, Razumljivost govora oseb z motnjo sluha: prispevek tranzientov, formantov ter glasovnih, govornih in izgovornih elementov
12.00–12.20 **Tanja Kocjančič, Stefan Werner**, Akustična analiza diadokokineze v govoru oseb z nevrološko poškodbo
Fonetika slovenščine II
14.00–14.20 **Hotimir Tivadar**, Sodobni knjižni jezik med pisnostjo in govorjenostjo (na primeru radia in televizije)
14.20–14.40 **Damjan Huber**, Vpliv nekaterih sociolingvističnih dejavnikov na (slušno) zaznavanje samoglasnikov slovenskega standarda pri dijakih pomurskih srednjih šol
14.40–15.00 **Jana Zemljarič Miklavčič, Marko Stabej**, Zapisati nezapisljivo
15.00–15.20 **Nina Novak**, Prvine spontanega govora v zapisniku
15.20–15.40 **Zdravko Zupančič**, Premislek – manjkajoči člen med "verbum mentis" in "vis sermonis"

Konferenca bo na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 4, Ljubljana. — ***Peter Jurgec*** (peter.jurgec@guest.arnes.si), 16. marca 2006

Dragotin Kette (Prem 1876 – Ljubljana 1899). V pročelje Kulturnega doma Zagorje smo vzidali spominsko ploščo: Tu v Zagorju je v letih 1879–1889 odraščal pesnik Dragotin Kette, tu je hodil v očetovo ljudsko šolo, sem se je kot gimnazijec vračal na počitnice; v teh krajih je poleti 1898, pol leta pred smrtjo, napisal kar 43 od svojih 62 sonetov. K svečanemu odkritju, ki bo v soboto, 25. marca 2006 ob 16. uri, vabita Občina Pivka in Vaška skupnost Zagorje. Ob tej priliki bo slavnostno besedo spregovoril akademik dr. **Matjaž Kmecl**; kulturni spored bodo izvajali recitatorji, pevke in pevci treh okoliških Kettejevih krajev, Prema, Ilirske Bistrice in Košane. Na voljo bo tudi še sveža knjižica pesmi *Sem fantič bil mlad ali Dragotina Ketteja veseli del*. — ***Silvo Fatur*** (silvester.fatur@guest.arnes.si), 16. marca 2006

Dragi Miran, informacija za tiste, ki jih zanima največji in najboljši knjižni sejem otroških in mladinskih knjig na svetu – Bolonja od 27. do 30. marca 2006. V vednost pošiljam domačo stran http://www.bookfair.bolognafiere.it/index.asp?m=52&l=2&ma=3 in sporočam, da je najboljše, da se pred-registrirate (http://www.bookfair.bolognafiere.it/page.asp?m=52&l=2&ma=3&c=20&sc=658&p=52Pre-registration) do 20 marca. Od Ljubljane do Bolonje je 3,5 ure z avtom, oznake so zelo dobre. Svetujem, da si prej ogledate program in dejavnosti za tisti dan ali za dva dneva. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 15. marca 2006

Predavanja o **Pierru Bourdieu** na Oddelku za sociologijo
21. 3. 2006 **Darko Štrajn**, Bourdieu in njegovi koncepti, ob 19. uri, predavalnica 15
30. 3. 2006 **Rastko Močnik**, Govorne cene in profiti: analogija, metafora, koncept
6. 4. 2006 **D. B. Rotar**, Prežvekovalni diskurz in radikalnost (O intelektualnih tradicijah in njihovi rabi)
13. 4. 2006 **Slavko Gaber**, Šola in reprodukcija neenakosti
20. 4. 2006 **Mileva Filipović**, Vladavina muškaraca
9. 5. 2006 **Dejan Dejanov**, The critique of theoretical reason and the theory of practical logic — ***Andreja Končan*** (Andreja.Koncan@ff.uni-lj.si), 17. marca 2006

Slovensko društvo za jezikovne tehnologije vabi v sklopu meta-konference Informacijska družba – IS 2006 na konferenco o jezikovnih tehnologijah, ki bo potekala od 9. do 13. oktobra 2006 na Institutu Jožef Stefan v Ljubljani. To srečanje je peto v vrsti slovenskih konferenc o jezikovnih tehnologijah, letos pa prvič organizirano kot mednarodna konferenca z mednarodnim programskim odborom. Uradna jezika konferenca sta slovenski in angleški. Konferenca bo potekala v dveh delih: v enem bodo predstavljeni prispevki v slovenščini, v drugem pa v angleščini. Sprejeti prispevki bodo objavljeni v zborniku, ki ga bodo prejeli udeleženci konference ob registraciji. Prispevki bodo objavljeni tudi na spletnih straneh konference. Na konferenci želimo zbrati raziskovalce, predstavnike podjetij in javne uprave, ki raziskujejo, razvijajo ali uporabljajo jezikovne tehnologije. Nekatera zanimiva področja jezikovnih tehnologij so:

* razvoj, standardizacija in uporaba jezikovnih virov
* govorne tehnologije
* strojno prevajanje ter drugo več- in medjezikovno procesiranje naravnega jezika
* jezikovne tehnologije, vezane na semantični splet in predstavitev znanja
* strojno (statistično) učenje jezikovnih modelov
* zajemanje in luščenje informacij
* primeri uporabe jezikovnih tehnologij
* jezikovne tehnologije in jezikovni opisi
* predstavitve jezikovnotehnoloških projektov

[...] Prispevki morajo predstaviti nove raziskave s področja jezikovnih tehnologij ali nove načine njihove uporabe. Dobrodošli so tudi pregledni prispevki. Prispevki v slovenskem ali angleškem jeziku naj bodo dolgi 4 ali 6 strani in oblikovani v skladu z navodili, ki so na voljo na konferenčni spletni strani. Prispevke bo pregledal in ocenil programski odbor. Avtorje nekaterih izbranih prispevkov bomo povabili, da pripravijo razširjen članek za objavo v posebni številki revije *Informatica*. 25. junij – rok za oddajo prispevkov, 20. avgust – obvestilo avtorjem o sprejetju, 15. september – oddaja končne različice prispevkov, 9.–10. oktober – konferenca. Tekoče informacije so dostopne na konferenčni spletni strani http://nl.ijs.si/is-ltc06/. Konferenčni e-poštni naslov je hlt-conf@ijs.si. — ***Jerneja Žganec Gros*** (jerneja@alpineon.com), 23. marca 2006

Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije in Slovensko društvo pedagogov vas vabita, da se udeležite javne okrogle mize z naslovom Osnovnošolska zakonodaja na razpotju: kaj prinašajo predlagane spremembe? ZDPDS in SDP se želita tvorno vključiti v spreminjanje Zakona o osnovni šoli, ki na dveh bistvenih področjih – učni diferenciaciji in nacionalnih preizkusih znanja – posega v sedanji koncept devetletke. Sistemske spremembe, ki zadevajo obvezno šolanje, so namreč problematika, ki nedvomno terja širšo strokovno razpravo. Povabili smo predstavnike Ministrstva za šolstvo in šport, da bi nam uvodoma predstavili predlagane spremembe zakona in pričakovane učinke le-teh, temu pa bi sledila razprava, h kateri smo povabili strokovnjake s področja vzgoje in izobraževanja ter učitelje in vzgojitelje. Vladne predloge zakonskih sprememb, o katerih bomo diskutirali na okrogli mizi, lahko preberete na internetni strani http://www.uvi.si/slo/seje-vlade/gradiva-v-obravnavi/. Okrogla miza bo v torek, 4. aprila 2006 ob 18. uri v Ljubljani, Tržaška cesta 2, poslovna stavba, I. nadstropje levo, sejna soba št. 1.050. — Zdenko Medveš in Robi Kroflič preko ***Milene Blažič*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 23. marca 2006

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, dr. **Robert Alain de Beaugrande** bo začel predavati na slovenistiki koprske Fakultete za humanistične študije pri Besediloslovju v torek, 28. marca 2006, ob 15.30 in zatem imel predavanja vsak torek. Tema prvih dveh bo Razvoj in sodobna dognanja besediloslovja. Vljudno Vas vabim, da se nam pridružite na predavanjih. — ***Sonja Starc***, asistentka, preko ***Nataša Grzinič*** (Natasa.Grzinic@fhs-kp.si), 24. marca 2006

Vprašanja (in odgovori)

Temeljiteje sem se soočil z izrazom "zastavoslovje". Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Laboratorij za korpus slovenskega jezika (http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html, 22. 2. 2006) je zabeležil tudi besedi "veksikologija" in "veksilologija", na hrvaškem govornem področju je v rabi "veksilologija", angleški izraz za zastavoslovje je "vexilollogy", latinski izraz za ščit je "vexillum", ali bi se potemtakem lahko reklo samo "veksilogija"? — ***Andrej Skrbinek*** (andrej.skrbinek@uni-mb.si), 22. febr. 2006

[...] a obstaja kak slovenski slovar sopomenk? Po moznosti v digitalni obliki. Vem, da ima word nekaj takega, ampak ni hudo bogat. Kako oz. s cim si npr. pomagajo prevajalci? Vem, da je bil tezaver eno

glavnih orodij Douglasa Adamsa, pa nikakor ne najdem kaj takega pri nas. :(— ***[Aljoša Ocepek]*** (skipr@acros.si), 3. marca 2006

Žal ne. ahko pa si (deloma) pomagate tako, da v iskalnik SSKJ vpišete termin, katerega sopomenko iščete.(Tudi za to je pogosto treba nekaj iznajdljivosti – a literarnim prevajalcem iznajdljivosti ponavadi ne manjka..:)) Veliko sreče — ***V.*** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 3. marca 2006

Pri iskanju sopomenk sta prakticno uporabna Slovar slovenskega knjiznega jezika (SSKJ) in Slovenski pravopis (SP 2001) v elektronski obliki. Po Amebisovi razlicici teh slovarjev (iskalnik ASP32) je mogoce iskati glede na razlicne kriterije oziroma dele slovarskega sestavka, ki so urejeni kot iskalna polja (po iztocnicni besedi, po slovarskem zaglavju, po oznakah, po razlagi, primerih/zgledih in podobno). Ker imajo v SSKJ iztocnice pomensko razlago, kateri sledijo mnogokrat tudi sopoomenke, in ker tudi SP 2001 prinasa pomensko uvrstitev iztocnicne besede, si je pri iskanju sopomenk mogoce pomagati tako, da v iskalno polje "razlaga" vtipkamo besedo, kateri iscemo sopomenke.

Za ponazoritev: Ce iscemo sopomenke besedi "dosleden", dobimo med zadetki naslednje iztocnice (pogojne sopomenke):

- v SSKJ: brezkompromisen, konsekventen, premocrten, raven, ravnocrten, strikten, strog;
- v SP: brezkompromisen, kategoricen, konsekventen, nekompromisen, prem, premocrten, ravnocrten, rigorozen, strikten, strog.

Seveda je zadetkov vec in se morate o sopomenskosti odlociti tudi na osnovi pripadajocega sobesedila. Sicer pa slovar sopomenk trenutno izdeluje skupina sodelavcev na Institutu za slovenski jezik Frana Ramovsa ZRC SAZU. — ***Helena*** (Helena.Dobrovoljc@zrc-sazu.si), 4. marca 2006

Dragi Miran! Če tole Silvovo izčrpno pojasnilo ni bilo na Slovlitu (tako kaže *Kronika*?), te prosim, da z njim seznaniš zainteresirano javnost. — ***Zoran*** (zoran.bozic@kate.si), 4. marca 2006

Spostovani kolega Zoran Bozic! Za Presernom v cirilici se "skriva" danes zal nekoliko pozabljeni narodni buditelj, sicer pa znani pravnik in publicist iz Grgarja, Matej Ternovec (1842–1913). Izcrpno informacijo o njem nudi SBL (12. zv., 1980, 59–60): V dobri veri, da se bodo Slovani hitreje zblizali, ce bodo uporabljali enoten crkopis, se je lotil reforme cirilice na osnovi starocerkvenoslovanscine, ne upostevajoc srbske Vuka. St. Karadzica. V tem crkopisu je objavil: S. Gregorcic, Kmecki hisi (Slovanski svet), vrsto Presernovih in Flegericevih (SBL I, 180-181) pesmi ter prevode Puskina, Lermontova idr.; Kitica povestic, Trst 1892 (psevd. Matvej Andr. Lamurskij – v cirilici), F. Preseren, Poezije, Trst 1893 (v cirilici). Vnuk Matveja Ternovca je pravnik Aleksander Ternovec, ki je do konca leta 2005 delal kot notar v Ilirski Bistrici, kjer zivi. Z njim sem v obcasnem stiku. Menim, da si Matej Ternovec zasluzi, da bi mu posvetili manjsi interdisciplinarni simpozij (slavisti, pravniki, zgodovinarji, narodopisci), nekaj podobnega kot smo to organizirali o Davorinu Hostniku (gl. Hostnikov zbornik). To sem g. Aleksandru Ternovcu ze omenil, vendar seveda on ni tisti, ki bi organiziral taksen simpozij. Ce Vas bo zadeva pritegnila, bi morda o tem rekla se kaksno besedo. Lep pozdrav! ***Silvo Torkar*** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 29. jan. 2006

Lep dan, slovlitjani! Trenutno lektoriram gostinski leksikon, pa sem se znašla v zagati in prosim za vaše mnenje. Primere problematičnih gesel sem med samim delom kolepljala (kolepiti = kopirati in (pri)lepiti v wordu) v drugo datoteko, tako so pred vami večinoma še nelektorirane verzije. [Ker je seznam orehov za pismo predolg in v bogatotekstovnem formatu, smo ga postavili na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/majazorga_oreh.doc, kjer si ga lahko v miru ogledate in avtorici komentirate, najzanimivejše rešitve pa pošljete tudi na Slovlit. — ***miran***] Za zgled:

Ballantine's – zelo znan škotski viski s 43 odstotki alkohola, proizvajajo ga v več različicah

Sama bi vse pisala z malo, po 131. členu pravopisa, [...] kaj pa storiti z [...] apostrofom? Kako potem pisati sklanjatev, ballentine'sa? — ***Maja Žorga*** (maja.zorga@gmail.com), 10. marca 2006

[...] Sam projekt, ki ste se ga lotili, torej prevod gostinskega leksikona, se mi namreč zdi zelo zanimiv, sočasno pa glede na raven jezika v tej stroki in nedorečenost posameznih pravil oziroma uporab nadvse zahteven. Bolj za šalo kot zares (pa ne čisto za šalo) tale premislek:

Denimo: "svojilnost" v "jagnjetov kotlet z artičokami" težko najde vzporednico pri ustaljenih rabah za jedi iz drugih vrst mesa, kjer imamo "telečji", "ribji", ..., zakaj torej ne "jagnječji"; upam, da vsaj "goveji golaž" ne bo postal "govedov" ... če so že prašniki bikovi, ker pač drugače ne gre (palatalizacija bi utegnila biti špasna, koristna pa ne). Strah me je edino globalnega napada z desnimi prilastki, če bi se želeli izviti v univerzalnost.

Googlov iskalnik na spletnih straneh v slovenščini najde (neodvisno od vsebine, se razume, ampak vsaj na prvi strani so sami kulinarični) 239 zadetkov z "jagnječji", z "jagnjetov" pa 7, od tega so razen enega, ki se nanaša na solčavsko ovco, sami "religiozni". Seveda ne verjamem naukom tipa "Jejte govno, milijoni muh se ne morejo motiti!", ampak ... frekvenca je pa le frekvenca, je že 30 let nazaj menil Denis Poniž. — ***Jože (Andrej Čibej)*** (ekorist@siol.net), 12. marca 2006

Pozdravljeni! Skupina oseb, ki se ukvarja s slovenskim znakovnim jezikom gluhih, išče informacije o že opravljenih raziskavah. Želelo bi se ustvariti slovar, slovnico, analizirati jezik, njegov razvoj, osnovati nek korpus. Če ima kdo informacije ali je zainteresiran, naj prosim sporoči. — ***Martina Ozbič***, Pedagoška fakulteta, Ljubljana (Martina.Ozbic@uni-lj.si), 9. marca 2006

Objave

Dragi Miran, tule je novica iz rusističnih logov za kroniko Slavističnega društva: izšel je učbenik ruščine **Janje Urbas** *Situacije, mnenja, vaje*. Napisan je za študente 2. letnika rusistike, je pa primeren tudi za višje stopnje v gimnaziji in na tečajih ruščine. Odlikuje se po avtentičnih, svežih besedilih in po tem, da upošteva naslovnika – nosilca slovenščine. 9. marca je bil predstavljen na srečanju društva Slovenija-Rusija. O učbeniku sem povedala nekaj besed sama, **Janez Zor** je povedal nekaj svojih spominov na to, kako je poučeval ruščino prof. Preobraženski, nato pa sta Janja Urbas in **Boštjan Romih** (študent rusistike) – malo za šalo in malo zares – odigrala prizor živega poučevanja ruščine (pri odgovorih sta uporabila glas ljudstva itd.). — ***Saša [Aleksandra Derganc]*** (aleksandra.derganc@guest.arnes.si), 14. marca 2006

Na slovlitovsko zanimanje, kje bi bilo knjigo mogoče dobiti, avtorica usmerja k založbi Odin (http://www.odin.si). — ***miran***

Oktobra 2004 je SM pripravila posvet o Slovencih na Koroškem po vstopu Slovenije v Evropsko unijo, oktobra lani pa posvet ob 100-letnica rojstva akademika prof. dr. Frana Zwittra. Zadnja številka *Glasnika Slovenske matice* objavlja mdr. gradivo dveh posvetov o slovenski književnosti na avstrijskem Koroškem (**Reginald Vospernik, Matjaž Kmecl, Joža Mahnič, Peter Kolšek**) in o književnosti Slovencev po svetu (**Drago Jančar, Helga Glušič, Pavel Fajdiga, Bert Pribac, Janja Žitnik**). Med novejšimi knjigami z zamejsko tematiko velja posebej omeniti literarno čitanko Reginalda Vospernika *Celovška knjiga*; izbor besedil sega od najstarejših zapisov o slovenski navzočnosti v mestu pa do najnovejših literarnih refleksij, ki so povezane z življenjem v Celovcu in ki nesporno dokazuje ne samo pomembnost tega mesta za slovensko kulturo, ampak tudi močno slovensko kulturno navzočnost v Celovcu (cena bogato ilustrirane knjige je 6510 SIT / 27,17 EUR). Med najavami prihodnjih knjig pa pri SM najdemo tudi **Tatjane Rejec** *TIGR in komunisti* ter **Borisa Pahorja** *Trg neskladnega videza*. [...] — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 23. marca 2006

Ptičja gripa in literatura

Naša stara, siva vrana
že boleha teden dni.
Huda mrzlica jo trese,
glava jo močno boli.

"Morala bom do zdravnika,"
sama zase godrnja.
"Bom stopila k bortu štrku,
ki na gripo se spozna."

Modri doktor pri pregledu
le latinsko govori.
Z repom malo pomigava
in navzkriž vrti oči.

"Sedem bolh in pet komarjev
naj v lekarni ti dado.
Z močnim kropom jih popari
in popij takoj nato."

To preskušeno zdravilo
res je gripo prepodilo:

lonec kropa je požrla
in takoj nato umrla.

Društveno

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/občni_zbor_sd_kranj.doc – zapisnik občnega zbora kranjskega SD; za predsednico je bila ponovno izvoljena **Vlasta Jemec**.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zapisnikuo_dec05.doc – s poročilom kranjskega SD obogaten zapisnik seje UO SDS.

Juana Robida (juana.robida@guest.arnes.si), do zdaj predsednica celjskega SD, sporoča, da je nova predsednica postala **Alenka Prebičnik Sešel** (I. gimnazija v Celju, Kajuhova 2, 3000 Celje). Dosedanjemu vodstvu hvala, novemu dobre želje! — ***miran***, 7. marca

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/mks-zapisnik-tematika2005.doc – zapisnik 2. zasedanja predsedstva Mednarodnega slavističnega komiteja (Beograd, 23.–25. junija 2005).

Spletke

Http://computerphilologie.uni-muenchen.de/jg05/wittdiewald.html – Andreas Witt/Niels Diewald: Texttechnologie an der Universität Bielefeld, članek v časopisu *Jahrbuch für Computerphilologie – online*.

Http://www.personal.leeds.ac.uk/~lnp0sg/ – začetna stran slovenistke **Sabine Grahek**, od tod je nekaj zanimivih povezav, med njimi tudi naslednji dve:

http://bos.zrc-sazu.si/ – besedilne zbirke **Primoža Jakopina**: Beseda (162 mio besed), slovensko leposlovje (3 mio besed), sskj, odzadnji slovar, besedišče slovenskega jezika, oblikoslovno označena besedila itd.,

http://www.ku.edu/%7Eslavic/sj-sls/ – revija *Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies* (ur. **Marko Snoj** in **Marc L. Greenberg**).

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit), **na knjige Založbe ZRC SAZU** (novo!) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit**) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://

mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. maja 2006

Letnik 11, št. 64

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika64.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika64.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike je 640 izvodov.

Ljudje

Dragi člani, tejle številki *Kronike* je priložena položnica, s katero lahko plačate članarino za leto 2006. Če ste svojo člansko obveznost medtem že poravnali ali ste plačila oproščeni, se prosim ne razburjajte in obrazec zavrzite. Pokrajinska društva, ki še niso poslala evidence novih članov in plačnikov, spodbujam, da to store čim prej, ker jim sicer *Kronike* ne morem pošiljati.

Kako smo odkrili nove častne člane SDS. TV Slovenija, uredništvo dokumentarnega programa pripravlja dokumentarni film o našeme rojaku **Janku Lavrinu**. Moje ime je Ana Nuša Dragan in v tem primeru nastopam kot scenaristka in režiserka. Za pripravo scenarija sem že navezala stike za sodelovanje s strokovnjaki v Sloveniji (**Moravec, Šuklje, Maver, Gradišnik, Zlobec, Bernik, Torkar** ...), s strokovnjaki v Veliki Britaniji in Rusiji ter Lavrinovimi sorodniki v Sloveniji, Walesu in Severni Ameriki. Snemanje tega filma bo zelo zahtevno in drago, zato bomo zaprosili za finančna sredstva tudi Ministrstvo RS za kulturo. V ta namen pripravljam tudi podatke o strokovnih in častnih naslovih Janka Lavrina. V članku Božidarja Borka Antologija slovenske lirike v angleščini (*Naši razgledi* 12. maja 1958) sem zasledila, da je bil prof. Janko Lavrin sprejet za častnega člana Slavističnega društva v Ljubljani v aprilu tega leta. Prosim, če mi lahko potrdite resničnost te informacije [...] Mogoče samo v pomoč, v že omenjenem članku piše, da je v četrtek 19. aprila 1958, Slavistično društvo v Ljubljani imenovalo prof. Janka Lavrina, prof. **Williama Kleesmana Matthewsa** in prof. **Viviano Soli de Pinto** za svoje častne člane. Naslednji večer so jim pripravili prisrčno slovesnot, kjer so jim izročili diplome. — ***Ana Nuša Dragan*** (ana.nusa.dragan@amis.net), 20. aprila 2006

Dolgo že nismo poročali o svežih diplomantih. Brez zamere, če je bilo katero ime objavljeno že v prejšnjih številkah *Kronike*. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani so bili to **Peter Avbar, Marija Bergant, Lena Bodlaj, Nina Bradić, Tanja Debeljak, Natalija Fabec, Nuša Gaberšček, Vesna Gomboc, Vesna Horžen, Mateja Hribar, Vera Jakopič, Sonja Janeš, Andreja Jazbec, Mateja Jerina, Aleksandra Jušič, Zvonka Kajba, Blanka Knez, Snežna Kokelj, Mojca Kolar, Katja Kralj, Andreja Kuralt, Anamarija Lah, Mojca Lukan, Jasmina Luketa, Jana Marinč, Andrejka Močnik, Marta Novak, Andreja Potočnik, Andreja Premrl, Žiga Rangus, Andreja Rolih, Maja Sušin, Petra Štaleker, Katarina Šulin, Vesna Tomic, Polonca Tratar, Irena Vrhovec.** Na Pedagoški fakulteti v Mariboru pa so to: **Špela Ašenberger, Alja Bajc, Andreja Bavčar, Mojca Cerar, Martina Čapelnik, Lea Felicijan, Marjana Florjan, Sebastijan Frumen, Valerija Gašparič, Aleksandra Godec, Metka Gselman, Mateja Horvat, Polonca Kavčič, Majda Kerčmar, Martina Kodrnja, Anita Kokot, Barbara Koselj, Monika Kosi, Mateja Kranjc, Metka Kranjčevič, Petra Kranvogel, Tadeja Kurnik Hadžiselimović, Alen Mesarić, Breda Munda, Suzana Petrovič, Tatjana Pleteršek, Mateja Primožič, Mojca Pungartnik, Majda Rak, Petra Rodman, Simona Šalej, Katja Špec, Marija Štesl, Mojca Tergušek, Valentina Toman, Tanja Tratenšek, Nika Vizjak, Barbara Volmajer, Metka Volmajer, Barbara Zajšek, Karmen Zupanc, Nina Ančić, Lidija Borovinšek, Vesna Božićev, Maruša Brenčič, Mojca Breznik, Irena Burja, Simona Cokan, Klavdija Čelik, Barbara Delin, Mihaela Fike, Jana Iršič, Alenka Juršnik, Tanja Kamenik, Petra Kampl, Breda Kerčmar, Jerneja Klemenčič, Sanela Knez, Tea Konte, Martina Koroša, Jovita Kovač, Blanka Kovačec, Tamara Kranjc, Nina Križanec, Milena Kumer, Marija Lapornik, Tanja Marhl, Danijela Metličar, Barbara Ozebek, Mojca Pavlak, Helena Pepevnik, Barbara Pertinač, Mira Pintarič, Katja Plohl, Milena Pregl, Jurij Prodnik, Simona Tadeja Ribič, Jana Rihtaršič, Irena Robič, Metka Sobočan, Tina Sovič, Simona Stres, Alenka Težak, Bojana Trunk, Maja Vačun, Anita Vinko, Jadranka Zaletelj, Polonca Zlodej, Polona Žaberl, Aleksandra Žnuderl, Irena Žunko**. Vsem iskreno čestitamo. Pošiljamo vam novo številko *Kronike* in vas vabimo med člane Slavističnega društva Slovenije. Pokukajte tudi v forum Slovlit (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/date.html), se zastonj prijavite vanj (http://mailman.ijs.si/mailman/listinfo/slovlit) in se pridružite 730 slovlitovcem. — ***miran***

Primorski slovenistični dnevi

V soboto, 8. aprila 2006, so se z odprtjem Kettejeve spominske poti od Trnovega v Ilirski Bistrici do Prema zaključili 17. PSD. Pohoda se je udeležilo nad dvesto pohodnikov z Obale, Trsta, Pivškega,

Ljubljane in Mengša. 17. PSD so se začeli že v četrtek, 6. aprila, ko smo na Gradu Prem predstavili novo Kettejevo zbirko *Sem fantič bil mlad ali Dragotina Ketteja veseli del*, ki jo je uredil **Silvo Fatur**, ilustriral pa Romeo Volk. Na predstavitvi je s pesmijo in recitacijami sodelovalo Kulturno in športno društvo Prem.

V petek, 7. aprila, je na OŠ Dragotina Ketteja v Ilirski Bistrici potekal osrednji del PSD, in sicer strokovno-znanstveno srečanje na temo Dragotin Kette in medkulturnost pri poučevanju jezika in književnosti. Cankarjeva misel, da je bil Kette pesnik z veselo in neomadeževano dušo, je bila izhodišče uvodnega predavanja **Matjaža Kmecla**. Sledila je razprava o pesniku in njegovem ustvarjanju. **Aleksander Bjelčevič** je spregovoril o Kettejevem verzu, razmišljanje **Tatjane Rojc** pa se je osredotočalo na Kettejev verz v luči Prešernove arhetipske valence, saj Kette med vsemi Modernimi hote ostaja najbolj vezan na slovensko pesniško tradicijo, ko zavestno odvrača impulz evropske umetnostne revolucije ob koncu XIX. stoletja in se posveča iskanju človekove (in posredno tudi lastne) dimenzije.

Posebej zanimiva so bila predavanja, povezana s šolsko prakso, ki so nas seznanila z načini poučevanja Kettejevih besedil v osnovni šoli. Takšna sta bila prispevka **Anite Nedeljkovič Andlovic** z naslovom Devetošolci spoznavajo književnika D. Ketteja in njegovo literarno delo in **Nade Đukić** Uporaba NLP (nevrolingvističnega programiranja) pri obravnavi Kettejevih pesmi. Most med dopoldanskim in popoldanskim delom je predstavljalo srečanje s pesnico, pisateljico, prevajalko in publicistko **Jolko Milič**, ki je prisotnim na duhovit način razkrila nekatere podrobnosti iz svojega življenja in dela. Vsa tri primorska društva, SD Koper, SD Nova Gorica in SD Trst-Gorica-Videm so podala predlog, da naj bi Jolka Milič postala častni član Slavističnega društva Slovenije.

V popoldanskem delu so predavatelji spregovorili o medkulturnosti pri poučevanju jezika in književnosti. **Meta Grosman** je poudarila, da le pouk, ki načrtno razvija medkulturno ozaveščenost, prispeva k medkulturnemu razumevanju tujih kulturnih pojavov ob hkratnem povečanem zanimanju za lastno kulturo, saj brez takega zanimanja ostanejo posebnosti tuje kulture nezaznavne in nerazumljive. **Boža Krakar Vogel** je v svojem prispevku spregovorila o pomenu medkulturnih vidikov v novih vzgojno izobraževalnih paradigmah, ki po mnenju mnogih ni le spoznavanje drugih kultur, ampak tudi primerjalno pozitivno vrednotenje lastne.

Na vprašanje, kako prispevati k višji ravni medetnične/medkulturne ozaveščenosti mladih in njihovih staršev, učiteljev in oblikovalcev šolskih in kulturnih politik v slovensko-italijanskem obmejnem prostoru, je skušala v svojem prispevku odgovoriti **Vesna Mikolič**. O medkulturnosti v besedilih D. Ketteja za otroke in mladino, predvsem z analizo primera Šivilja in škarjice, je prisotne seznanila **Milena Mileva Blažić**.

17. PSD so se zaključili s predavanjem mlade diplomirane nemcistke **Maruše Mugerli**, ki je spregovorila o književnosti priseljenskih avtorjev in avtoric, ki živijo v Sloveniji, tukaj ustvarjajo in objavljajo svoja dela, vendar kljub temu nimajo mesta v sodobnih slovenskih literarno-zgodovinskih študijah, še manj pa v učnih vsebinah v slovenskih šolah. — ***Breda Švara***, predsednica SD Koper (breda.svara@guest.arnes.si), 30. marca in 11. aprila 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen razpis ali poziv

29. in 30. 3. 2006 bo na obisku v Ljubljani **Neven Jovanović** z Oddelka za klasično filologijo Univerze v Zagrebu. Obisk je povezan s ponovno vzpostavitvijo stikov med oddelkoma in bo priložnost tudi za konkretne pogovore o prihodnjem sodelovanju med člani oddelkov, študenti in učitelji klasičnih jezikov. Ob tej priložnosti bo imel gost dve predavanji, in sicer v sredo, 29. 3. 2006, ob 17.00, v predavalnici 345 na Filozofski fakulteti: Digitalizacija besedil kulturne dediščine: modeli in problemi. Seznanili se bomo s projekti digitalizacije starejših besedil (zlasti humanističnih), ki potekajo na Hrvaškem in v nekaterih drugih evropskih državah, pa tudi na splošno z digitalnimi zbirkami literarnih besedil, ki jih večina med nami uporablja skoraj vsak dan. Drugo srečanje bo uvod v delavnico študijske skupine učiteljev latinščine v četrtek, 30. 3., ob 15.30 v predavalnici 04 (računalniška učilnica), in sicer na temo Klasična filologija in pouk klasičnih jezikov na Hrvaškem. Gost bo predstavil zlasti obdobje zadnjih 15 let; sodeloval bo tudi v diskusiji. — ***Marko Marinčič*** (marko.marincic@guest.arnes.si), 27. marca 2006

V četrtek, 30. marca 2006, se je v dvorani Prešernovega gledališča Kranj z zaključno slovesnostjo končal 36. teden slovenske drame. Podelili so tri nagrade: Grumovo nagrado za najboljše novo dramsko besedilo, Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev slovenskega dramskega besedila ter prvikrat v okviru festivala tudi nagrado za najboljšo predstavo po izboru občinstva.

Žirija za Grumovo nagrado (letos ji je predsedoval **Blaž Lukan**) je med več kot 42 besedili, prispelimi na natečaj za Grumovo nagrado 2006, pred začetkom TSD nominirala pet najboljših, na sinočni sklepni prireditvi pa nagrado podelila Matjažu Zupančiču za dramo *Razred*, "veselo igro o žalostnih rečeh", s katero Zupančič nadaljuje z razkrivanjem brezobzirnosti in krutosti potrošniškega sveta, izraženim že v njegovih prejšnjih dramah. Sicer pa je to za Zupančiča že četrta Grumova nagrada (prejel jo je že 1997 za dramo *Vladimir*, 2001 za komedijo *Goli pianist ali mala nočna muzika* in 2003 za *Hodnik*, dramo v stilu resničnostnega šova).

Med šestimi uprizoritvami, ki jih je za tekmovalni program 36. TSD izbrala selektorica Barbara Orel, je tričlanska žirija (**Alenka Bole Vrabec, Jaša Drnovšek** in **Tadeja Krečič**) za dobitnika letošnje Šeligove nagrade razglasila dramatizacijo *Epa o Gilgamešu* Nebojše Popa Tasića v izvedbi SMG iz Ljubljane.

Letošnja novost festivala je nagrada občinstva, za katero so se potegovale vse uprizoritve iz tekmovalnega, spremljevalnega in mednarodnega programa TSD. Po pričakovanjih je kranjsko publiko najbolj navdušil prodorni satirični kabaret Borisa Kobala in Segreja Verča *Zafrkon*.

Kranjski festival Tedna slovenske drame postaja vse obsežnejši oganizacijski zalogaj. Letos se je v dvanajstih dneh na odru zvrstilo šest tekmovalnih uprizoritev ter štiri iz spremljevalnega programa, za povrh pa še tri uprizoritve iz mednarodnega programa, namenjenega uprizoritvam slovenskih dramskih besedil v izvedbi tujih gledališč. Letos so se v okviru mednarodnega programa v Kranju predstavili Beogradsko dramsko pozorište z *Igro parov* Matjaža Zupančiča, Crnogorsko narodno pozorište s komedijo Zorana Hočevarja *Smejči* ter Theater im Keller iz Gradca z uprizoritvijo *Nore Nore* Evalda Flisarja (na lanskem festivalu smo isto dramo videli v izvedbi gledališča Al-Soradk Pavilion Group iz Kaira), žal pa nismo videli napovedane uprizoritve drame *Vladimir* Matjaža Zupančiča v izvedbi Teatr Polski iz Bydgoszcza.

Na letošnjem fesivalu je bolj kot prejšnja leta odmeval izbor predstav za tekmovalni program, torej predstav, ki so bile v igri za Šeligovo nagrado. Deloma zato, ker je letošnji repertoar slovenskih gledališč (posebej ljubljanske SNG Drame) toliko zasičen z različnimi dramatizacijami slovernskih in tujih pripovednih besedil, da je bila selektorica letošnjega TSD Barbara Orel prisiljena celo nekoliko spremeniti programska izhodišča festivala (gre za nerazčiščeno dilemo, koliko je avtorska dramatizacija npr. romana Prima Levija ali pa starodavnega sumerskega epa sploh slovensko dramsko besedilo). Deloma je presenetila tudi uvrstitev amaterskega gledališča Toneta Čufarja v tekmovalni program (njihova izjemno posrečena izvedba socialne drame Toneta Čufarja *Polom* se odvija v hladnem ambientu zapuščene industrijske hale železarne Acroni na Slovenskem Javorniku), medtem ko sta eni najpomembnejših uprizoritev dveh osrednjih slovenskih gledališč (*Alamut* SNG Drame Ljubljana in dramatizacija romana Prima Levija *Je to človek?* MGL) pristali v spremljevalnem programu.

V okviru 36. TSD se je v Kranju zvrstilo še veliko spremljevalnih prireditev, med njimi koncertne uprizoritve dram, nominiranih za Grumovo nagrado 2006, okrogla miza o valu dramatizacij, ki jo je vodil **Matej Bogataj**, predstavitev prve knjige *Zbranih dram* Evalda Flisarja, ki je izšla pri newyorški založbi Texture Press, in predavanje **Milene Mileve Blažić** *Linhart za mlade in malo manj mlade*, s katerim je Prešernovo gledališče Kranj obeležilo 250. obletnico rojstva prvega slovenskega dramatika. Potekale tudi delavnice dramskega pisanja, ki so jih vodili priznani domači in tuji gledališčniki. Sklepno slovesnost TSD so popestrili igralci kranjskega gledališča z uprizoritvami kratkih odlomkov iz besedil, nominiranih za Grumovo nagrado, ter nastop etnoskupine Katalena, ki je poleg starejših uspešnic predstavila tudi nekaj skladb s svojega novega albuma *Kmečka ohcet*. Več o Tednu slovenske drame na http://www.pgk.si/. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 31. marca 2006

Vabilo na "maturantske" prireditve v Slovenskem šolskem muzeju. V Slovenskem šolskem muzeju je na ogled razstava ob deseti obletnici splošne mature na Slovenskem (1994/95–2004/05) – matura x let: "Prijazno vabljeni v Slovenski šolski muzej na Plečnikovem trgu 1 v Ljubljani:

1) v četrtek, 6. aprila 2006, ob 12. uri in ob 18. uri na prireditev Kako izberem maturantsko obleko? Ponuja se vam izjemna priložnost, da se o tej temi pogovorite s priznanimi slovenskimi modnimi oblikovalci: Zoranom Garevskim, Natašo Peršuh, Uršo Drofenik, Natašo Hrupič in Marto Vodeb. V sklopu dogodka je na ogled tudi razstava avtorskih kreacij omenjenih oblikovalk in oblikovalca.

Vabljene maturantke, maturanti, njihovi starši in profesorji ter vsi, ki radi kaj vidite in slišite o lepem, primernem videzu! [...]

2) v ponedeljek, 10. aprila 2006, ob 12. uri na okroglo mizo Izmenjajmo izkušnje ob predaji ključa! Svoje izkušnje bodo predstavile naslednje šole: Gimnazija Celje – Center, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica, Gimnazija Kranj, Ekonomska šola Ljubljana in Gimnazija Šentvid. V pogovoru bo sodeloval etnolog Janez Bogataj. Z okroglo mizo želimo spodbuditi razmišljanja o ritualih, šegah in navadah ob slovesu od šole in hkrati ohraniti nekaj tovrstne sodobne šolske dokumentacije za prihodnje rodove. Vabljene ravnateljice in ravnatelji, profesorice in profesorji, maturantke in maturanti ter vsi, ki jih zanimajo šege in navade ob sklepu srednješolskega izobraževanja!" — ***Aleksander Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 3. aprila 2006

Ob izidu knjižnega prevoda Tomizzovega romana *Obiskovalka* je v *Delu* (3. aprila t. l., str. 25) izšel obsežen intervju **Petra Kolška** s prevajalcem **Miranom Košuto**, profesorjem slovenskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti v Trstu. Med drugim opozoril tudi da "krni posredniški potencial tržaške slovenistike njena vpetost v italijanski univerzitetni sistem, ki ga po reformi vse bolj pestijo pomanjkanje sredstev, mercifikacija znanja, posledično omalovaževanje humanistike, klestenje 'manjših', številčno nerentabilnih predmetov in še in še in še [...] Slovenščina je tako v Italiji danes univerzitetno zapostavljena, saj sploh ne premore – denimo – svojega ordinarija." Opozarja pa tudi, da "kljub vstopu Slovenije v Evropsko unijo pa [slovenščina] ni priznana za enakopraven evropski jezik, saj še nima – tako kot npr. angleščina, nemščina, francoščina ali španščina – posebnega docenta za jezik in posebnega za književnost. Tudi matica je pri slovenistični promociji – razen svetle izjeme ljubljanskega Centra za slovenščino kot drugi tuji jezik – razmeroma pasivna. Če kako, potem bomo v današnji dobi valjarskega globalizma Slovenci kot narod lahko v svetu razpoznavni, zanimivi, posebni in povedni edino še prek kulture, jezika, literature, knjig." — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 4. aprila 2006

Čeprav nagrade in priznanja še vedno prihajajo (v Saloju so nedavno nagradili dva izmed dveh ducatov njenih knjižnih prevodov slovenskih pesnikov v italijanščino), se slavljenje življenjskega jubileja (iz štirih ničel) **Joke Milič** preveša v praznovanje delovnih zmag. Slovenisti novogoriške Politehnike pripravljajo okroglo mizo o njenem ustvarjanju, ki bo v Sežani konec maja, razveseljive novice o uspehih njenega dela pa se vrstijo skoraj vsak teden. Pred kratkim je prevajalka, kulturna ustvarjalka in sodelavka Slovlita dočakala izid obsežnega izbora svojih prevodov poezije Daneta Zajca v italijanščino. Bibliofilsko knjigo *Amore e morte – Ljubezen in smrt* je z letnico 2005 izdal Ambrož Kodelja, župnik v Doberdobu, ki je v tokratni izdaji prispeval kratek uvod, že pred tem pa je poskrbel za izid grafične mape s prevodi nekaterih njenih Zajčevih pesmi, ki so jih povezali v Križev pot. Če upoštevamo, da je leta 2004 Društvo slovenskih pisateljev v zbirki Litterae slovenicae natisnilo njen knjižni prevod Zajčeve poezije *Fuoco e cenere* (Ogenj in pepel), je do sedaj izšlo okrog sto njenih v italijanščino prevedenih poezij tega pesnika, v njenih mapah pa bi se gotovo našel še kakšen prevod. Tokratno postno izdajo njegovih poezij je zaznamovala smrt. Najprej smrt pesnika, ki je sodeloval pri pripravi knjige, čeprav je vedel, da se mu zaradi neozdravljive bolezni naglo in zanesljivo bliža, objela pa ga je, še preden je bila izdaja dokončana, zato se je njen izid iz leta 2005 zamaknil v postni čas 2006. Drugo znamenje smrti predstavlja slika Vladimira Lakoviča (1921–1997) Kraška apokalipsa, ki je last doberdobske cerkve svetega Martina. Nastala je tik pred smrtjo kot spomin na porušen rojstni kraj med prvo svetovno vojno. Tedaj je ta vas postala mnogih slovenskih fantov grob, kot poje ljudska pesem. Slikar je Kristusov vnebohod povezal z apokaliptičnimi jezdeci, kompozicijsko jedro pa je postavil nad upodobitvijo uničenega Doberdoba. Oblikovalci knjige (Grafiche VISSI v Trstu) so pri likovnem opremljanju vzeli za izhodišče omenjeno sliko, ki jo je občudoval tudi Dane Zajc. Na uvodni strani nas v branje uvedejo tri razglednice Doberdoba, ena iz leta 1902, dve pa prikazujeta iste zgradbe med prvo svetovno vojno porušene vasi. Odsev teh detaljev najdemo tudi na Lakovičevi sliki in v ozadju na posameznih knjižnih straneh. Posebna razsežnost likovne podobe knjige se pokaže v sporočilu in prevladujočem vtisu, ki kljub tematiki ni grozljivo, pač pa zaznamovano s podtonom upanja in vere v vstajenje. S tem sporočilom je usklajen tudi izbor in ureditev poezije, ki pa kot selekcijski kriterij skuša uveljaviti kvaliteto prevoda, ne pa izvirnika, zato bi morda lahko v izboru pogrešali to ali ono značilno Zajčevo pesem, vendar je vprašanje, ali bi z manj posrečenim prevodom izbor pridobil ali bi se pesnikova podoba zameglila. Drugi očitni kriterij je bil, da se v antologijo vključijo predvsem prevodi, ki še niso bili objavljeni. V ospredju so kasnejša dela, ki so manj znana, saj Daneta Zajca večina bralcev pozna preko starejših zbirk. Dvojezična antologija je zato zanimiva tudi za slovenskega ljubitelja poezije. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 4. aprila 2006

Na letošnjem četrtem nagradnem natečaju Urada Vlade RS za diplomska, magistrska in doktorska dela na temo Slovencev v zamejstvu in po svetu sta v slovenističnih vrstah ostali tudi nagradi s področja

zamejstva, ki sta nastali pod mentorstvom **Majde Kaučič Baša**, in sicer 1. nagrada **Valerije Perger** za magistrsko delo z naslovom Položaj in vloga slovenske jezika v narodnostni šoli v Porabju na Madžarskem: Sociolingvistična presoja porabskega modela manjšinskega izobraževanja, in 2. nagrada **Irene Obreza** za diplomsko delo z naslovom Slovenski jezik v Italiji. Šolska terminologija. Iskrene čestitke! — ***Nataša Komac*** (natasa.komac@guest.arnes.si), 5. aprila 2006

Študentje slovenščine na italijanskih univerzah v Padovi, Vidmu in Rimu so se konec marca udeležili strokovne ekskurzije po Sloveniji. V okviru ekskurzije so obiskali Državni zbor, kjer jih je sprejela poslanka Alenka Jeraj in predsednik DZ France Cukjati. Cukjati je v pozdravnem nagovoru izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da se številni Italijani odločajo za študij slovenščine. Pri tem je obžaloval, da bodo študentje ostali zgolj nekaj dni v Sloveniji in tako ne bodo imeli priložnosti, da "bi prisostvovali kakšni izmed sej Državnega zbora, kjer bi se poleg običajne slovenščine, ki jo sicer lahko slišijo na ulici, soočili še z nekoliko bolj ostrim in čustveno obarvanim jezikom." Poslanka Alenka Jeraj je predstavila delovanje in sestavo sedanjega parlamenta ter vlade. V okviru ekskurzije so študentje obiskali še Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, ogledali pa so si rojstno hišo Primoža Trubarja in Josipa Jurčiča, grad Otočec in samostan Pleterje. Založba Goga jim je v Novem mestu organizirala literarni večer s pesnikom Smiljanom Trobišem.

Pa še to ... V okviru ekskurzije so imeli študentje organizirano kosilo v gostilni Pri Kuklju v Velikih Laščah. Cena za kosilo 1500 SIT je bila že predhodno dogovorjena. Toda nadebudni natakarici, katere mama po njenih besedah kuha celo v Bruslju, očitno ni šlo v račun, da nekdo v njihovi gostilni lahko je tako poceni. Zato je vsakič, ko je prišla mimo mize, kjer sta sedeli lektorici in lektor, zmajevala z glavo in tarnala, kako se za 1500 SIT ne da nič dobrega jesti. Kosilo je bilo sicer odlično, toda natakarica vseeno ni bila zadovoljna. Ob slovesu smo ji tako dejali, da morda sedaj res ti študentje plačajo nekoliko manj, toda nekoč bodo odrasli in morda bodo imeli veliko denarja in se vrnili v to gostilno ter tudi zapravili nekoliko več. Pa je odgovorila: "Ah, ti slavisti, oni itak nikoli nimajo denarja." — ***Uroš Urbanija*** (urosurbanija@hotmail.com), 5. aprila 2006

Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo obvešča, da bo imel kandidat **Marcello Potocco** zagovor doktorske disertacije z naslovom Kulturna identiteta in estetskost v slovenski in angleški kanadski poeziji v četrtek, 6. aprila 2006 ob 11.30 v pred. 526 (5. nadstropje) Filozofske fakultete v Ljubljani pred komisijo **Tomo Virk** (preds.), **Janez Vrečko** (mentor), **Mirko Jurak** (v pok.), **Aleš Debeljak**. — ***Marijan Dovič*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 5. aprila 2006

Očitno si slovenska književnost vse bolj odpira pot tudi v italijansko stvarnost. Zanimanje za mlado državo, ki je komaj pristopila v Evropsko unijo, se stopnjuje. Tako je bilo tudi zadnji konec tedna v marcu, ko se je v mestu Salo ob Gardskem jezeru odvijal simpozij ob podelitvi Mednarodnih literarnih nagrad Citta' di Salo'. Simpozij je bil uzrt v dogajanje v novi Evropi in je izhajal iz eseja znamenitega italijanskega filozofa in filozofskega zgodovinarja Giovannija Realeja, ki je prejel prvo nagrado za svojo študijo z naslovom Karol Wojtyla, un pellegrino dell'Assoluto (Karol Wojtyla, romar Absolutnega), ki je izšel leta 2005 pri prestižni založbi Bompiani. Giovanni Reale je redni profesor Zgodovine antične filozofije na Katoliški univerzi v Milanu, kjer je tudi diplomiral. Izpopolnjeval se je v Nemčiji in nato nekaj let predaval na Univerzi v Parmi. Ukvarja se predvsem s Platonom, Sokratom in Aristotelem. Do danes je napisal na desetine knjižnih esejev, ki so prevedeni v domala vse evropske jezike, pri založbi Bompiani pa je bil tudi urednik objave celotnega literarnega in teološkega opusa, papeža Janeza Pavla II., na katerega ga je vezalo, kakor je sam zapisal in povedal, tudi osebno prijateljstvo.

Skupno iskanje evropske zavesti pa je bila tudi misel na katero se je oslanjal drugi del simpozija, ki ga je sestavljal pozdrav veleposlanika Republike Slovenije v Italiji **Andreja Capudra** ter predavanje **Tatjane Rojc**. Slednja je poudarila prav evropsko matrico, ki je zaznamovala slovensko narodno bitnost in celoten razvoj slovenske kulture vse od Brižinskih spomenikov dalje. V svojem posegu je poudarila, kako slovensko identiteto zaznamuje zavezanost jeziku, ne pa teritoriju, in očrtala posamezna predvsem književna obdobja do današnjih dni, ter jih povezala z navedbo različnih avtorjev z evropskimi miselnimi tokovi.

Simpozij je bil srečanje ob podelitvi nagrad mednarodnega literarnega natečaja, kjer so slovenski avtorji poželi presenetljiv uspeh. Nagrada se sicer podeljuje tako objavljenim kakor še neobjavljenim delom. Vsa neobjavljena dela, ki so prejela nagrade ali posebna priznanja, je komisija ocenila in natisnila v posebni in dokaj zajetni antologiji, ki sta jo uredila Rina Gambini, članica prestižne žirije, ter njen predsednik Gian Carlo Molignoli. Žirijo pa so sestavljali še drugi prestižni kritiki in literarni zgodovinarji vsedržavnega slovesa, Giorgio Barberi Squarotti, Giuseppe Benelli, Cristina Benussi, Gualtiero Comini, Enrico Ferri, Lucio Pisani, Giampietro Rigosa, Guido Iavanone ter sin predstavnika

italijanskega poetičnega hermetizma Salvatoreja Quasimoda. Med neobjavljenimi prispevki bi posebej omenili nagrado, ki jo je za svoje lirike haiku prejela slovenska pesnica Tatjana Pregl Kobe.

Med objavljenimi deli si je pomembno nagrado prisvojil Brane Mozetič z dvojezično pesniško zbirko *Besede, ki žgejo/Parole che bruciano*. V italijanski jezik je Mozetičeve verze, prav kakor pri Tatjani Pregl Kobe, prepesnila **Jolka Milič**, knjigo pa je izdala založba Mobydick iz Faenze. Za pripovedna dela je prvo nagrado prejel tržaški pisatelj Marko Sosič za svoj roman *Balerina, balerina*. Sosičevo delo je v slovenskem originalu izšlo pri tržaški založbi Mladika ter prejelo tudi literarno nagrado Vstajenje. Odlično italijansko inačico je oskrbela **Darja Betocchi**, ki se vse bolj uveljavlja kot najbolj prefinjena posrednica slovenske besede v italijanski jezik. Roman je izdala založba Ibiskos iz Empolija, predgovor pa je napisala svetovno znana pisateljica Susanna Tamaro, ki se je navezala na svoje več desetletno prijateljstvo z Markom Sosičem. Tudi srečanje v mestu Salo' ob Gardskem jezeru, ki nosi s seboj za vse nas tako negativni prizvok, je torej pokazalo, kako Slovenci s svojim jezikom in svojo kulturo nismo prestopili evropskih meja leta 2004, ampak smo z Evropo in njeno omiko že od vsega začetka pravzaprav tesno spojeni. — [***Tatjana Rojc***] (tatluc@libero.it), 5. aprila 2006

Na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo prirejamo 13. aprila 2006 strokovno srečanje o umetniškem govoru. Nastopilo bo 19 predavateljev z različnih področij (gledališče, radio, film, tv, lutke, pripovedovanje pravljic, zvočne knjige, prevajanje ...). Dogodek se bo začel ob 10.00 uri in bo potekal na v predavalnici 71. Vabljeni vsi, ki vas zanima govorjeni jezik.

Pozdrav dekana – **Aleš Valič**, uvod v kolokvij – **Katarina Podbevšek**

Jože Faganel: Razvoj pedagoških nazorov o igralčevem govoru

Barbara Sušec Michieli: Patetično, patološko, naravno (Nekaj opomb o govoru in glasu Marije Vere)

Denis Poniž: Med glasovi in tišino, med besedami in molkom (Vloga tišine in molka v dramskem besedilu)

Saša Pavček: Izgovorjena beseda

Kristijan Muck: Onkraj besed

Tatjana Stanič: V primežu norme

Srečko Fišer: Substandardna govorica: življenje, papir, oder

Nevenka Verstovšek: Lektor v operi – med Scilo in Karibdo

Maja Cerar, Martin Vrtačnik: Ko bom velik, bom gledališki lektor

Ivo Verovnik: Akustika glasu in govora

Alida Bevk: Alica: Beseda v govoru, beseda v petju

Branko Jordan: Smer Babilon (Specifike tujejezičnih govornih uresničitev na odru)

Darja Reichman: Oblikovanje vsakdanjega govora na odru

Anja Štefan: Pripovedovanje kot jezikovno iskanje

Valerija Fišer: Zvočnice ali Knjige lahko tudi poslušamo

Edi Majaron: Ali lutka govori?

Aleš Jan: Beseda izrečena ne vrne se nobena

Igor Maksim Košir: Televizijski jezik in jezik televizije

Igor Koršič: Nekaj o umetnosti neumetniškega govora v filmu — ***Katarina Podbevšek*** (katarina.podbevsek@guest.arnes.si), 9. aprila 2006

Dne 12. 4. 2006 ob 17.00 bo v dvorani Društva slovenskih pisateljev (Ljubljana, Tomšičeva 12) okrogla miza Dvojezičnost na avstrijskem Koroškem – zgolj avstrijski ali tudi slovenski in evropski problem? Pisateljica **Mojca Kumerdej** bo vodila zelo aktualni pogovor, v katerem bodo sodelovali znani poznavalci manjšinske problematike **Borut Bohte, Mojca Drčar Murko, Janko Messner, Dušan Nećak, Boris A. Novak, Danilo Türk** in **Rudi Vouk**.

3. Koroški kulturni dnevi v Ljubljani 18.–24. aprila 2006. Udeležba na vseh šestih prireditvah, ki jih je pod motom Povezuje nas slovenska pesem in beseda pripravilo Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva, je brezplačna.

Last, but not least: Ob Haiderjevem zaključevanju zbiranja 15.000 podpisov za referendum proti nameščanju dvojezičnih krajevnih napisov na Koroškem me zadnje tedne čudi in rahlo že jezi, da se je nasprotna, solidarnostna akcija spletnega zbiranja podpisov za narodnostno sožitje na Koroškem in za dvojezične table Pro Kaernten = Za Koroško nekako umirila pri nekaj sto podpisih nad 42.000. Z

vabilom/informacijo v nemškem, angleškem in slovenskem jeziku – ta je na spletnem naslovu http://www.prokaernten.at – bi s slovenskimi in drugimi prijatelji po vsem globaliziranem svetu lahko dosegli okroglih 50.000 ali celo 100.000 podpornikov solidarnostne akcije! — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 9. aprila 2006

Koroški kulturni dnevi petek 21. aprila ob 18.00 v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa, Cankarjeva 1/4, Ljubljana – literarni večer, v katerem bodo sodelovali ustvarjalci Martin Kuchling, Jani Osvald, in Franc Merkač, ob povezovalcu, odličnem poznavalcu koroške literature **Matjažu Kmeclu**. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 11. aprila 2006

Prof. dr. **Ranko Matasović** s Filozofske fakultete v Zagrebu bo predaval na Filozofski fakulteti: V torek, 25. aprila, ob 17.10 (Problemi rekonstrukcije protokeltščine) v predavalnici št. 6. V sredo, 26. aprila, ob 12.00: Izvor baltoslovanskega akuta v predavalnici št. 1. Obe predavanji bosta v hrvaščini. — ***Ana Mehle*** (ana.mehle@ff.uni-lj.si), 7. aprila 2006

Na spletni stani http://www.centerslo.net/simpozij si lahko preberete več informacij in se po elektronski poti prijavite na letošnji 25. simpozij Obdobja Književnost v izobraževanju – cilji, vsebine, metode, ki bo potekal v Ljubljani 16. in 17. novembra 2006. — ***Tjaša Alič*** (Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si), 7. aprila 2006

Lanskoletni obisk znamenitega jezikoslovca in enega vodilnih sodobnih kritičnih mislecev **Noama Chomskega** v Ljubljani in v Novigradu (29. in 30. marca 2005) je organizatorje predavanj zavezal, da skupaj izdajo trojezično (slovensko, hrvaško, angleško) publikacijo *Sila, zakon in obeti za preživetje*. V publikaciji sta objavljeni dopolnjeni predavanji, ki ju je imel prof. Chomsky v Ljubljani in Novigradu ter njegov govor ob podelitvi častnega doktorata v Bologni. Uvodoma sta objavljena tudi prispevka prof. ddr. Rudija Rizmana, pobudnika in organizatorja obiska Noama Chomskega v Sloveniji in na Hrvaškem, Marije Zidar in intervju Snježane Matejčič. Knjigo je izdala Galerija Rigo iz Novigrada v sodelovanju z Znanstvenoraziskovalnim inštitutom Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Urednica publikacije je Jerica Ziherl. Tiskovna konferenca ob izidu omenjene publikacije bo na Filozofski fakulteti v torek, 11. aprila 2006, ob 11. uri (soba 526). — ***Maja Avsenik*** (Maja.Avsenik@ff.uni-lj.si), 7. aprila 2006

Ob uspehih posameznikov na letošnjem nagradnem natečaju Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ne smemo prezreti, da so bile kar štiri od šestih nagrad podeljene raziskavam slovenskega jezika. Na natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela se je prijavilo 18 nalog iz RS in iz tujine, in sicer 11 na temo A-Slovenci v zamejstvu in 7 na temo B-Slovenci v izseljenstvu.

[O nagradah v skupini A smo že poročali. — ***mh***] Vskupini B je bila prva nagrada podeljena **Saški Štumberger** za magistrsko delo *Slovenščina pri dvojezičnih Slovencih v Nemčiji*, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, mentorica **Ada Vidovič-Muha**.

S tretjo nagrado v skupini B je bilo nagrajeno diplomsko delo **Maje Pavšič** Slovenščina in njeno poučevanje pri slovenskih zdomcih, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, mentor **Marko Stabej**.

V strokovni komisiji, ki je ocenjevala dela, ni bilo ne slovenistov ne drugih jezikoslovcev. Slovenistične naloge so torej toliko jasne, da so jih razumeli tudi drugi strokovnjaki, nagrajene pa so bile tudi zato, ker rešujejo probleme. — ***Majda Kaučič Baša*** (m.kaucic@libero.it), 7. aprila 2006

Spoštovani, vabimo vas na Okroglo mizo alpski gorjanci ali kosmati bedanci? ob izidu revije *Dialogi* št. 1–2/2006 s tematskim sklopom Alpska kultura slovenstva na pragu novega tisočletja, Cankarjev dom, Ljubljana, dvorana M1, prost vstop, sreda, 12. aprila 2006, ob 18. uri.

Redko si zastavljamo vprašanje, čemu so gore slovenski narodni simbol in zakaj je alpska pokrajina eden izmed prevladujočih stereotipov Slovenije, čeprav so Alpe le značilnost severnih in zahodnih slovenskih pokrajin. Tema skuša pokazati, kako je ta konstrukcija identitete slovenstva nastajala skozi zgodovino, katere pozitivne plati lahko v njej najdemo danes in kje se v njej skrivajo negativne plati slovenskega nacionalizma. Alpe namreč predstavljajo slovensko stično točko z "bolj civiliziranim evropskim svetom" in hkrati prezir do vsega, kar je južneje od reke Kolpe (Balkan).

Program:

Emica Antončič, odgovorna urednica revije *Dialogi,* otvoritveni nagovor

Boštjan Šaver, urednik tematskega sklopa o alpski kulturi, kulturolog in pedagog na Fakulteti za družbene vede, predstavitev teme Alpska kultura slovenstva na pragu novega tisočletja

Tadeja Drolc, kulturologinja in alpinistka mag. **Boštjan Šaver**, Kaj je tisto neizrekljivo pri doživljanju gora? – Koncept svetega v religijski in kulturni konstrukciji gora

Stojan Burnik, alpinist in profesor na Fakulteti za šport, **Viki Grošelj**, alpinist in športni pedagog, Slovenski alpinizem med vrhunskim športom in zgodovinsko kulturo nacije – Alpinisti in himalajci kot soustvarjalci športne kulture Slovencev

Meta Kordiš, etnologinja, kulturna antropologinja in umetnostna zgodovinarka, Gorski motivi v vizualni kulturi in likovni umetnosti – Slovenska alpska kultura kot tržno blago v plakatu do leta 1940

Miha Debevec, kulturolog in glasbenik, Ljudska in narodnozabavna glasba v slovenski kulturi – Diatonična harmonika med nacionalnimi stereotipi in umetniškim ustvarjanjem

Mojca Stritar, slovenistka in komparativistka na Filozofski fakulteti, Gore v slovenskem mladinskem pripovedništvu – Nevarne, koristne in lepe

Nina Kopčavar, kulturologinja, alpinistka in strokovnjakinja varstva naravne dediščine, Pogled v alpski kulturi vzporeden kontekst indijskih gora in himalajske kulture – Ladak: kultura in narava v pasteh globalizacije. — ***Emica Antončič***, (info@aristej.si), 6. aprila 2006

Tisti, ki se nameravate udeležiti okrogle mize o slovenističnem šolstvu na kongresu v Zagrebu, pa ostali tudi lahko, če želite, preberete spodnje poročilo.

Na veliki petek popoldne je bila v Štihovi dvorani CD okrogla miza z naslovom Je učbenik edino učno gradivo? Udeležilo se je je kakšnih 50 ljudi, tudi nekaj slovenistov, ki jih (nas) zanimajo te stvari. Povod za to okroglo mizo je bil novi predlog pravilnika o potrjevanju učbenikov, ki določa, da bo pristojni strokovni svet poslej potrjeval in šolam v katalogu priporočal samo "tisto učno gradivo, ki za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev ne zahteva neposrednega vpisovanja in vrisovanja rešitev ter odgovorov na vprašanja" (3. člen). Tako ne bo več potrjeval doslej potrjevanih, recenziranih in ciljno usklajenih drugih sestavin učbeniških kompletov, npr. učbenikov z možnostmi dopisovanja, delovnih zvezkov, map, slikovnih in zvočnih gradiv, atlasov itd. Zanje se bodo menda odločali avtonomni učitelji po lastni presoji. Taka odločitev šolskih oblasti vleče za sabo vrsto problemov, na katere je opozarjal strokovni del razpravljalcev na okrogli mizi, od matematikov, naravoslovcev do slovenistov, ki pa jih drugi del razpravljalcev – predstavnica MŠŠ Mojca Škrinjar, predstavniki društev staršev in drugih v aktualnem šolstvu merodajnih dejavnikov – striktno zavrača. Problemi so strokovne, tudi pravne in kajpak politične narave.

1. Prvega, strokovnega, poraja določba, naj se v učbenik ne piše (op. pis.: zato, da se lahko vrne v učbeniški sklad in naslednje leto vnovič izposodi – kako lahkotno se pri tem zanemarja vzgoja odnosa do lastne knjige, in navsezadnje oškodovanost avtorjev in založnikov, je posebno vprašanje). Proces učenja pa ne v praksi ne v teoriji ne poteka brez dejavnega sodelovanja, torej tudi pisanja in dopolnjevanja izhodiščnega gradiva. Zato je z vidikov že lep čas znanih zakonitosti konstruktivističnega in transformacijskega učenja, pri katerem je učeči se dejaven z mislimi, izkušnjami in ubeseditvami, določba, naj se v učno knjigo ne piše, ne podčrtava, ne zaznamuje, strokovno nesprejemljiva. Kolikor toliko je bila praktično uresničljiva, dokler so bili potrjevani učbeniški kompleti, h katerim so poleg "skladovega" učbenika sodili vsaj še strokovno recenzirani in s kurikulom usklajeni delovni zvezki, tako da so se procesi dejavnega reševanja problemov dogajali v njih (resnici na ljubo, trg so preplavili tisti potrebni in nepotrebni, bolj ali manj kakovostni, a tega ne kaže reševati administrativno, smo se strinjali razpravljalci).

2. Strokovnemu se pridružuje še pravni problem. O njem je zelo jasno pisala **M. Križaj Ortar** (*Šolski razgledi* 15. 4., *Delo* 18. 4. 2006): Interpretacija novega pravilnika, ki jo ponuja MŠŠ, češ, učitelj bo po presoji dodatna gradiva lahko uporabljal še naprej, je neskladna s krovnim zakonom (ZOFVI, 2005). Ta namreč določa, da se pri pouku uporabljajo le potrjena učna gradiva! To seveda pomeni, da bo "avtonomni" učitelj, ki bo učencem poleg izposoje potrjenega učbenika naročil še nakup delovnega zvezka, delovnega učbenika (ki ima "snov" in naloge v isti knjigi), kakega zvočnega gradiva idr., ravnal pravzaprav nezakonito, saj teh gradiv ne bo več v katalogu potrjenih učbenikov. Tako bo, predvidevamo, tvegal jezo šolskih vodstev, staršev, svetov, in nemara še kakega sodnika po vrhu.

Iz te zagate imajo predstavniki oblasti, ob podpori združenj staršev idr. borcev za lažje šoske torbice pri roki duhovito rešitev: avtonomni učitelj bo gradiva za svoje učence pač izdeloval sam. (Da to zna, mu že moramo zaupati, posebno tisti, ki smo te učitelje izobraževali, so nas poučili.) Po predstavah odgovornih se bo vsestransko preobremenjenemu učitelju avtonomija povečala, če bo namesto recenziranih, vsebinsko in didaktično timsko pripravljenih in korigiranih gradiv (nekatera so bila celo mednarodno nagrajena) uporabljal v naglici sestavljene in fotokopirane učne liste, ki jih bo izdeloval ob številnih drugih naloženih mu preobremenitvah in zahtevah, in to slej ko prej kot obveznost, ne pa prostovoljno, ustvarjalno in priložnostno, kot mnogi počnejo že zdaj.

3. No, na okrogli mizi smo ostali vsak pri svojem, in, kot je ugotovil eden od razpravljalcev, spremenilo se ne bo nič. Vseeno je bilo poučno. V zgoščeni obliki se je prisotnim dokaj jasno pokazala "metodologija" aktualnih šolskopolitičnih smernic:

- strokovna nedodelanost sprememb, ki so to samo napol, in slabo kompatibilne s tistim, kar ostaja "od prej" (npr. spreminja se status pedagoško utemeljenih učnih gradiv, a ostajajo pedagoško restriktivni učbeniški skladi, ostajajo eksterci, menjuje se način selekcije, ostaja diferenciacija, a se prepušča bogve čemu in komu vse ...);
- naglica pri uvajanju odločitev brez prave javne razprave (čas za tole o pravilniku o učbenikih je bil menda 5 dni),
- nepripavljenost na dialog in na umik nekaterih očitnih strokovnih spodrsljajev,
- opiranje na "ljubiteljsko-strokovna" združenja in neupoštevanje "nenaših" strokovnjakov ...

Ob zadnji alineji še pomislek: nekoliko je vendarle čudno, da slovenisti v vseh teh desetletjih nismo "pridelali" nobenega strokovnjaka, ki bi pasal na šahovnico sedanjih šolskih potez. V organih šolskega odločanja (strokovni svet za splošno izobraževanje, komisija za učbenike, komisija za gimnazije, komisija za prenovo mature) nas namreč "zastopa" le prof. dr. **Janko Kos**. — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 18. aprila 2006

Tretje slovensko-hrvaško slavistično srečanje

Opatija, petek 7. aprila 2006

Zvonko Kovač, Književnosti kao druge/strane

Irena Novak Popov, Kocbek in Hrvaška

Vesna Hadži Požgaj, Tatjana Balažic Bulc, Otvori usta pa ću ti reći tko si (stavovi prema različitim jezicima u Hrvatskoj i Sloveniji)

Ivo Pranjković, Prezent u hrvatskome standardnom jeziku i slovenski efektivni prezent

Miran Štuhec, Literarni izzivi (Ljubljana, Maribor: SAZU, Pef, 2003)

Ivana Latković, Prilozi zagrebačke slovenistike u proučavanju slovenske proze

Miran Hladnik, Slovenski slavistični kongres 2006 v Zagrebu

Ada Vidovič Muha, Knjižni jezik – do kdaj še?

Marko Samardžija, Nekoliko napomena o mjestu i ulozi lingvističke i komunikacijske pravilnosti u hrvatskoj normativistici

Mira Menac Mihalić, Iz kontrastivne analize hrvatskih i slovenskih dijalektnih frazema

Vladimir Osolnik, Delež hrvaških vsebin v študijskih programih na Filozofski fakulteti v Ljubljani

Vanda Babič, Alenka Šivic Dular, Položaj historičnih in filoloških predmetov v novih bolonjskih študijskih programih

Mateo Žagar, Paleoslavistika u novim sveučilišnim programima: zagrebačko stanje

Irena Orel, Hrvaško-slovenski stiki pri oblikovanju slovenskega (kemijskega) izrazja v drugi polovici 19. stoletja

Aleksander Bjelčevič, Problem z definiranjem literarnih obdobij – na primeru romantike

Marija Stanonik, Vraz etnolog

Izlet v Kastav in večerja

Sobota 7. aprila 2006

Silvija Borovnik, Novosti v prozi sodobnih slovenskih prozaistk

Stipe Botica, Novi hrvatski epitafi

Alojzija Zupan Sosič, Nasilje v sodobnem romanu

Đurđa Strsoglavec, Jezikovna mimetičnost proze Andreja Skubica in Renata Baretića

Mateja Pezdirc Bartol, Marginalci v sodobni slovenski dramatiki

Marko Alerić, Pale sam na svijetu u prijevodu Ivana Esiha i promjene u hrvatskome standardnom jeziku

Marko Stabej, Besedilo med improvizacijo in kodifikacijo

Anita Peti-Stantić, Opis, propis i red riječi

Nina Novak, Slovenščina in Evropska unija: problematika tujih stvarnih imen

Bernardina Petrović, Razgovorni idiomi hrvatskoga jezika u javnim elektroničkim medijima

Andreja Ponikvar, **Nataša Pirih Svetina**, Slovenska slovnica za tujce – kaj imamo, kaj pa bi

Poročilo o opatijskem srečanju slovenskih in hrvaških slavistov pod naslovom Tekmovanje v prijateljstvu, ki ga je podpisala **Vladka Tucovič**, je bilo objavljeno v sobotnem *Večeru* (za ogled v arhivu časopisa http://www.vecer.com/arhiv/ je treba odšteti 300 sit).

Izbor slik s hrvaško-slovenskega slavističnega srečanja v Opatiji ta konec tedna je na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/opatija/index.html. Celotna fotoreportaža je na zgoščenki za kopiranje na voljo v knjižnici oddelkov za slavistiko in slovenistiko. — ***miran***

Objave

Vabimo Vas na tiskovno konferenco ob izidu štirih novih knjig iz zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki so pravkar izšle pri Založbi Litera:

Jože Udovič: Zbrano delo – 5. knjiga (dnevniki, pisma). Ur. **France Pibernik**. 7.800,00 SIT

Ivan Pregelj: Zbrano delo – 2. knjiga (dramatika). Ur. **Janez Dolenc**. 6.300,00 SIT

Zofka Kveder: Zbrano delo – 1. knjiga (kratka proza). Ur. **Katja Mihurko Poniž**. 4.800,00 SIT

Primož Kozak: Zbrano delo – 1. knjiga Ur. **Dušan Moravec**. 7.500,00 SIT

Novitete bomo predstavili ob prisotnosti glavnega in odgovornega urednika zbirke prof. akad. dr. **Franceta Bernika**, urednika zbirke **Andreja Brvarja** in urednikov posameznih knjig. Predstavitev bo potekala v petek, 31. marca 2006 ob 11. uri na Društvu slovenskih pisateljev (Tomšičeva 8, Ljubljana). — info@knjigarna-litera.org, 28. marca 2006

Miran, pravkar sem prejela obvestilo prof. **Milene Kožuh**, da bo v začetku maja izšla knjiga z naslovom *Terska dolina*. Vsebovala bo prispevke o Terski dolini, terskem narečju itd. in pesmi V. Černa v terskem narečju ter prevodih v slov. in it. Prispevki bodo v slovenščini in/ali italijanščini, na koncu pa še povzetki v furlanščini. Knjiga bo obsegala približno 550 strani in bo bogato ilustrirana. Pobudo za izid knjige je dala gospa M. Kožuh, ki je vse delo – od zbiranja gradiva do založnika – opravila sama oz. s pomočjo sodelavcev. Njen namen je bil dvigniti samozavest toliko desetletij zatiranih ljudi v Terski dolini. Knjigo bo izdala Mohorjeva družba (celjska in goriška) in jo lahko do 5. maja 2006 naročite po prednaročniški ceni 6. 300 sit, in sicer na tel. št. 244 36 50. Po izidu bo cena knjige okoli 7.000 sit. — ***Anka [Sollner Perdih]*** (Anka.Sollner@ff.uni-lj.si), 11. aprila 2006

Menda še nismo opozorili na izid zbornika s Škrabčevega simpozija v Novi Gorici leta 2005: *Jezikoslovci in njihova dela v Škrabčevih očeh: Škrabčeva misel, 5*, ur. **Jože Toporišič**, izdal Frančiškanski samostan Kostanjevica, 2006, 299 strani. — ***miran***

Peticija za ohranitev Uvoda v slovansko jezikoslovje in Stare cerkvene slovanščine

Na naslov Slavističnega društva Slovenije in na poldrugo desetino drugih naslovov slovenskih jezikoslovnih inštitucij je prispela Peticija za ohranitev predmetov Uvod v slovansko jezikoslovje in Stara cerkvena slovanščina v dodiplomskem univerzitetnem študijskem programu Slovenski jezik in književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Zahtevo po ohranitvi teh dveh predmetov v bodočem bolonjskem študijskem programu argumentira (povzemam z dveh strani neavtoriziranega besedila) z nepogrešljivostjo njunih vsebin za študij slovenske zgodovinske slovnice in dialektologije pa tudi sodobnega knjižnega jezika. Predmeta dokazujeta slovanski (in ne morda venetski) značaj slovenščine, lajšata študij drugih slovanskih jezikov in ohranjata stik slovenistike s slavistiko. Njuna opustitev bi porušila ravnotežje med teoretičnimi in uporabnimi jezikoslovnimi vsebinami in tako ogrozila znanstveno dimenzijo stroke. Peticijo spremlja blizu 130 podpisov slovenskih jezikoslovcev in študentov. Prosim za pojasnila, stališča, komentarje. — ***miran***, 12. aprila 2006

Podpiram peticijo. Če se odpovemo preteklosti, nam ostane samo izmuzljiva sedanjost in negotova prihodnost. — ***Matjaž Babič*** (Matjaz.Babic@ff.uni-lj.si), 12. aprila 2006

Kdo mesa venetski jezik v ta koncept? podlo podtikanje? najprej naj kdo dokaze, kaj tocno je stara cerkvena slovanscina in katera je tista taprava. brez zamere —***Milan V. Smolej***, Runoilija – Poet (milan.smolej@welho.com), 12. aprila 2006

[...] Starocerkvena slovanščina in Uvod v slovansko jezikoslovje sta sicer zelo zanimiva predmeta, in tudi res malo razjasnita vprašanja v zvezi s slavističnimi vprašanji, vendar bi se morali vprašati, ali je res smiselno, da tadva predmeta obstajata že v prvem letniku, in sta za enopredmetnike takorekoč mandatorna.

Prvi letnik je predvsem namenjen temu, da pridobimo občutek za jezikoslovje in književnost, in deloma tudi za slovanske jezike, v obliki lektoratov. Vendar pa se pojavlja problem, da imamo že veliko jezikoslovja – trije predmeti – na drugem mestu je književnost – tukaj imamo štiri predmete, če ne štejem vaj in lektoriranja. Za jezikoslovje so obvezni vsi, pri književnisti sicer le dva, vendar se problem potem pojavi v količini snovi, ki jo moramo študentje predelati, še posebej pri jezikoslovju, če hočemo biti na tekočem. In ker gre potem za kvaliteto in ne za kvantiteto znanja, začne razumljivo zmanjkovati časa. Kako naj potem "stisnemo" zraven še staro cerkveno slovanščino in slovansko jezikoslovje? Pri obeh predmetih gre za precej velike količine informacij in poleg tega sta tudi obvezna za prehod v višji letnik – vsaj za enopredmetnike. Ko sem začela hoditi na predavanja, mi spočetka ni bilo prav nič jasno. Sicer je pri stari cerkveni slovanščini pomagala literatura, pa vendar so se še vedno pojavljale težave, še posebej pri slovanskemu jezikoslovju, kjer nimamo nobene "prave" študijske literature – in s tem mislim literature, ki bi bila napisana v obliki učbenika ter tako pomagala študentom bolje razumeti, kakšna je bila interakcija v zgodnjih fazah slovanskega jezika ter vpliv le-te v današnjem času.

Sicer je res, da sta starocerkvena slovanščina in slovansko jezikoslovje kolikor toliko vzajemna, ker včasih dobesedno "plonkata" področja drug od drugega – kot na primer palatalizacija, nazalizacija ... vseeno pa med njima obstajajo tudi razlike.

Zato sama menim, da bi sicer oba predmeta obdržali, in če ju že ne moremo premakniti v višje letnike, bi ju lahko vsaj postavili kot nepogojna predmeta – ali pa če to ne bi bila zadovoljiva rešitev, enega od teh bi si študentje izbrali za pogojnega, medtem ko bi bil drugi nepogojen.

Tukaj bi bilo dobro tudi osvetliti vprašanje bolonjske reforme – če bo slovenistika vključena v ta proces, bo nujno ali zmanjšati število predmetov, da dobimo kvalitetna dela in izobražence, vključno s hitrejšim potekom celotnega procesa reforme, ali pa zmanjšati pritisk na določene predmete, ki sicer ostvarjajo trdno ogrodje slovenskemu jeziku, vendar pa na dolgi rok zaradi obširne snovi ter malo domače literature (beri: učbenikov) še dodatno zavirajo proces vključevanje naših študentov slovenistike v evropski kulturni in intelektualni prostor. — ***Irena Blazinšek*** (irena_blazinsek@hotmail.com), 13. aprila 2006

Zahteva po ohranitvi obeh predmetov v dodiplomskem študiju slovenščine bi bila po mojem mnenju nedvomno upravičena, ko bi ta dva predmeta resnično lajšala razumevanje zgodovinske slovnice z dialektologijo ter sodobnega slovenskega knjižnega jezika. Vendar pa mislim, da doslej ni bilo tako. To dokazujejo tudi preštevilne izjave študentov. Predmeta v resnici živita vse preveč samozadostno in zaprto in si ne prizadevata prav veliko po vzpostavljanju kakršnih koli povezav s predmetoma, ki sta

ju v tej peticiji uporabila za svojo oporo. Bolj smiselni bi bilo, da bi se vsebine iz stare cerkvene slovanščine in slovanskega jezikoslovja v strnjeni obliki posredovale kar v sklopu slovenističnih predmetov, in sicer v obsegu, v katerem so za nas sloveniste lahko resnično pomembne in uporabne. — ***Urška Perenič*** (urska.perenic@gmail.com), 13. aprila 2006

S kolegicami dvopredmetnega pedagoškega studija slovenskega jezika in knjizevnosti na FF se o STCSL in Uvodu v slovansko jezikoslovje pogosto pogovarjamo. Prisle smo do zakljucka, da sta snov in znanje teh dveh predmetov sicer potrebna, vendar bi ju lahko zdruzili v en sam predmet: v enem semestru bi studentje poslusali o slovanskem jezikoslovju, v drugem pa o STCSL (vsaj za dvopredmetni studij). Zatorej peticijo le delno podpiram(o). — ***Mateja Pelikan*** (mateja.pelikan@gmail.com), 13. aprila 2006

Odvisno od zdrave mere predavateljev, ki to predavajo. Dobri stari profesorji so nam omogočili določen vpogeled, niso pa bili drobnjakarji in selektorji. Upam, da želi biti slovenistika oz. slavistika moderen in privlačen študij. — ***Alenka Prebičnik Sešel*** (alenka.prebicnik-sesel@guest.arnes.si), 18. aprila 2006

Pa še ena peticija

S posebnim veseljem vas obveščamo, da z današnjim dnem začenjamo podpisovanje peticije Vladi Republike Slovenije in parlamentu, s katero zahtevamo, da povsem opustita namere o zvišanju davka na knjigo ter ničelno stopnjo davka uvrstita med svoje prednostne cilje. Peticijo organizira založba Sanje v sodelovanju z drugimi založbami, pisatelji, pesniki in uglednimi javnimi osebnostmi. Trdno verjamemo, da je v naši zahtevi zastopan najmanjši skupni imenovalec slovenske kulture in civilizacije, kar zgovorno potrjuje tudi dejstvo, da so med prvopodpisniki in pobudniki peticije številni najuglednejši Slovenke in Slovenci, ne glede na generacijsko pripadnost, politično ali versko prepričanje. Peticijska izjava, vključno s seznamom prvopodpisnikov ter seznamom institucij, ki podpirajo pobudo, je objavljena na spletni strani http://www.peticija.si. Na tem naslovu lahko zainteresirani oddate svoj glas, peticijo pa lahko podpišete tudi osebno na podpisnih mestih, med drugim tudi na stojnicah nekaterih založb na Slovenskih dnevih knjige (seznam podpisnih mest je objavljen na spletni strani – pozor, seznam se dnevno dopolnjuje).

Seznam podpisnih mest:

Dnevi slovenske knjige (19.–22. april 2006)

Park Zvezda v Ljubljani: stojnice založbe Sanje, založbe Genija, založbe Iskanja

Koper, Izola: Knjigarne in stojnice Libris

Velenje: Knjigarna Kulturnica

V kratkem bo omogočeno podpisovanje tudi na drugih mestih. Če želite sodelovati pri zbiranju podpisov, nam prosim sporočite na knjiga@peticija.si. — ***Rok Zavrtanik***, Sanje, 19. aprila 2006

Razpisi

Http://www.esf.org/eurocores – razpis ena.

Http://www.arrs.gov.si/sl/infra/period/razpisi – razpis dva.

Http://www.mss.gov.si (http://www.mss.gov.si/index.php?id=454&show_single=536) – med razpisi Ministrstva za šolstvo glej tudi tistega za 130 študentskih štipendij za pedagoške poklice! Rok 30. sept. 2006 — ***miran***

Ustanova
patra Stanislava Škrabca

Ustanova patra Stanislava Škrabca
v skladu z Aktom o ustanovitvi z dne 12. 12. 2003 in Pravili Ustanove patra Stanislava Škrabca z dne 10. 3. 2004 objavlja
javni razpis
za dodeljevanje štipendij v študijskem letu 2006-2007, in sicer:

- celoletne štipendije za dodiplomski študij študentom 3. in 4. letnika ter absolventom za področje slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov
- celoletne štipendije za podiplomski študij študentom za področje slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov
- celoletne štipendije za podiplomski študij študentom – članom Slovenske frančiškanske province Sv. križa.

-

Na razpis se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo spodaj navedene pogoje.
Za **dodelitev štipendije za dodiplomski študij** slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov lahko kandidirajo kandidati, ki imajo v času razpisa status rednega študenta in so vpisani v 2. , 3. ali 4. letnik ali imajo status absolventa z vsaj prav dobro povprečno oceno (8) in delujejo na področju študija in raziskovanja jezika, kar kandidati dokazujejo s pisnimi mnenji pomembnejših strokovnjakov s posameznih področij, bibliografijo do sedaj objavljenih del ali potrdilom o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave.
Za **dodelitev štipendije za podiplomski študij** slovenskega jezika, slovanskih in klasičnih jezikov lahko kandidirajo kandidati, ki so oziroma bodo v študijskem letu 2006-2007 vpisani na podiplomskem študiju in delujejo na področju študija in raziskovanja jezika, kar kandidati dokazujejo s pisnimi mnenji pomembnejših strokovnjakov s posameznih področij, z bibliografijo do sedaj objavljenih del ali potrdilom o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave.
Za dodelitev štipendije za podiplomski študij, ne glede na smer študija, lahko kandidirajo študenti, ki so člani Slovenske frančiškanske province Sv. križa.

Prijava za štipendijo mora vsebovati:

- vlogo za podelitev štipendije z življenjepisom
- potrdilo o opravljenih izpitih z ocenami in potrdilo o vpisu
- mnenje vsaj enega pomembnega strokovnjaka s področja študija in raziskovanja
- bibliografijo objavljenih del ali potrdilo o sodelovanju pri raziskavah s kratkim mnenjem vodje raziskave

Prijave s celotno dokumentacijo kandidati pošljejo priporočeno po pošti na naslov: Ustanova patra Stanislava Škrabca, Hrovača 42, 1310 Ribnica, s pripisom »Razpis za štipendije«.
Rok za prijavo: do vključno 5. 5. 2006.
Prijave, ki ne bodo vložene v skladu z zahtevanimi pogoji in navodili ali ne bodo vložene pravočasno, ne bodo upoštevane. Izbirni postopek bo izvršen skladno s Pravili ustanove ter načeli pravičnosti.
Dodatne informacije so možne po telefonu 01 / 836 10 95
vsak delovni dan od 9. do 11. ure.
Kandidati bodo obveščeni o izboru najkasneje do 30. 6. 2005.

Inštitut za slavistiko na Filološko-kulturnoznanstveni fakulteti Univerze na Dunaju razpisuje dve mesti univerzitetnih profesorjev za slovenščino (1. s poudarkom na literarnih in kulturnih vedah, 2. s poudarkom na jezikoslovju) in mesto univerzitetnega profesorja za bosanski, hrvaški in srbski jezik. Rok za prijavo je 15. maj, natančnejši podatki pri viru informacij. — ***miran***

Založba Učila International Tržič razpisuje natečaj za politični triler in erotični roman. Nagradni sklad posameznega žanra je 1.500.000 tolarjev.

1. nagrada: 1.000.000 tolarjev
2. nagrada: 300.000 tolarjev
3. nagrada: 200.000 tolarjev

Žirija si pridružuje pravico, da ne podeli vseh nagrad. Založba in avtor se zavezujeta, da bo nagrajeno delo objavljeno v knjižni obliki. Na natečaju lahko sodelujejo pisci s še neobjavljenim izvirnim besedilom v slovenskem jeziku. Besedilo naj ima od 250.000 do 400.000 znakov brez presledkov. Besedila, ki ne bodo ustrezala določilom natečaja (dolžini, literarni zvrsti in izvirnosti), bodo izločena. Besedila pošljite do 1. septembra 2006 na naslov Učila International, založba, d. o. o., Cesta Kokrškega odreda 18, 4924 Križe, s pripisom "za natečaj". Pošiljka naj vsebuje tri natisnjene in spiralno vezane izvode besedila, označene s šifro. Podatki o avtorju (ime, priimek, naslov, telefonska številka in elektronski naslov) naj bodo dodani v posebni zapečateni ovojnici, označeni z isto šifro. Žirijo sestavljajo: **Mojca Benedičič, Samo Rugelj** in **Marcel Štefančič**, jr. Nagrajenci bodo slovesno predstavljeni novembra na 22. knjižnem sejmu v Ljubljani. — ***Ana Ivančič*** (ana.ivancic@ucila.si), 30. marca 2006

Spletke

Http://www.cts.dmu.ac.uk/AnaServer?CaxtonsOL+0+start.anv – elektronska izdaja *Canterbury Tales*.

Izbor slik s hrvaško-slovenskega slavističnega srečanja v Opatiji ta konec tedna je na http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/opatija/index.html. Celotna fotoreportaža (150 slik) je na zgoščenki za kopiranje na voljo v knjižnici oddelkov za slavistiko in slovenistiko.

Http://www.ijs.si/lit/zadravec80.html-l2 – pa še fotografija **Franca Zadravca** ob 80-letnici.

Http://www.pfmb.uni-mb.si/listek/ – Miran, zdravo, moje študentke izdajajo spletni časopis odelka *Listek*. Mislim, da bi lahko bil zanimiv za slovitovce [...] — ***Miran [Štuhec]*** (miran.stuhec@uni-mb.si), 11. aprila 2006

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/psd-referat2005.doc – **Marija Mercina**, Primorski slovenistični dnevi 1990–2005: povezovanje vede in šolske prakse (referat).

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri54/index.html – fotografiji dveh razredov na FF, drugo morje in sneg.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/neuradni%20rezultati-I.stopnja.xls – rezultati Cankarjevega tekmovanja, 1. stopnja.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/neuradni%20rezultati-II.III.abIV.ab%20mh.xls – rezultati Cankarjevega tekmovanja, 2, 3. in 4. stopnja.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), **na knjige Založbe ZRC SAZU** (novo!) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://

mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. junija 2006

Letnik 10, št. 65

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika65.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika65.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 1000 izvodov.

Ljudje

Poravnali članarino, njunih naslovov pa nimamo ali pa tega ne vemo: **Alenka Grgič, Jožica Žabjek** – na pomoč.

Števec članov Slavističnega društva Slovenije se je te dni zaustavil na apokaliptičnih 666. Slovlitovcev pa je 101 več: 767. — ***miran***, 11. maja 2006

Cankarjevo, ti si kakor zdravje

Šolskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje 9. 2. 2006 se je v Republiki Sloveniji na vseh stopnjah udeležilo 8108 tekmovalcev. Skupno so osvojili 3344 bronastih priznanj (I. stopnja 1984, II. stopnja 59, III. a stopnja 520, III. b stopnja 193, IV. a stopnja 440 in IV. b stopnja 148).

Uradni rezultati 29. vseslovenskega tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje, ki je potekalo 18. 4. 2006. Udeležilo se ga je 2205 tekmovalcev. Skupno so učenci in dijaki na štirih stopnjah oziroma v šestih kategorijah osvojili 838 srebrnih in 174 zlatih priznanj. Točkovne meje za dosego srebrnih in zlatih priznanj

I. stopnja: srebrna: najmanj 71,5, zlata: najmanj 83,5

II. stopnja: srebrna: najmanj 65, zlata: najmanj 78

III. a stopnja: srebrna: najmanj 76,5, zlata: najmanj 89

III.b stopnja: srebrna: najmanj 70, zlata: najmanj 81

IV. a stopnja: srebrna: najmanj 80, zlata: najmanj 90

IV. b stopnja: srebrna: najmanj 70,5, zlata: najmanj 81

Tekmovalci iz zamejstva in učenci z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji so osvojili srebrna in zlata Cankarjeva priznanja v skladu z 19. členom Pravilnika o tekmovanju za Cankarjevo priznanje. — ***Vlado Pirc***. Rezultati so objavljeni na spletnih straneh SDS in Zavoda za šolstvo. — ***miran***, 26. in 27. aprila 2006

Vsako leto znova se ob organizaciji tekmovanja za Cankarjevo priznanje (CP) razplamtijo tradicionalne polemike o dve točkah tekmovanja: njegovih ciljih in izboru knjig. Menim, da bi bilo zato letos modro spodbuditi razpravo o teh dveh točkah in sprejeti določene sklepe, še preden se začne organizacija novega ciklusa tekmovanja za CP. Zato v premislek nudim nekaj svojih misli, pogledov in rešitev, pa ne zato, da bi obveljale, ampak da bi prek razprave prinesle v organizacijo in izvedbo tekmovanja spremembe, za katere – tako se zdi – večina meni, da so nujne.

1. Cilji in izvedba tekmovanja Naprej k ciljem tekmovanja za CP. Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje v 2. členu določa cilje tekmovanja. Navajam ga v celoti: "Tekmovanje učencev in dijakov za Cankarjevo priznanje je tekmovanje v znanju slovenščine. Z njim učence osnovnih šol in dijake srednjih šol spodbujamo k študiju slovenskega jezika in umetnostnih besedil. Vsebino za tekmovanje določajo veljavni šolski programi za predmet slovenščina ter vsakoletni razpis tekmovanja. Ta lahko tudi presega obseg učnega načrta z dodatno razpisano literaturo. Tekmovanje vsebuje prvine raziskovanja."

Menim, da je v razpravi nujno problematizirati celoten člen, saj ne ustreza več "družbeni stvarnosti". V zadnjih letih je namreč opaziti, da se cilji tekmovanja za CP – z vidika otrok in staršev – zožujejo na osvajanje točk, namenjenih pridobitvi štipendij, boljšim možnostim vpisa ipd. S tem seveda načelno ni nič narobe, toda vprašati se je treba, ali naj te cilje podpira tudi organizacija in izvedba tekmovanja za Cankarjevo tekmovanja. Osebno menim, da ne, zato predlagam spremembo drugega člena.

Najprej bi bilo nujno spremeniti formulacijo, po kateri je Cankarjevo priznanje "tekmovanje v znanju slovenščine" (in vse nadaljnje formulacije, ki se nanjo jezikovno in vsebinsko navezujejo). Branje, podoživljanje in preučevanje književnosti je že v svojem temeljnem poslanstvu sprto z idejo tekmovanja, katerega glavni cilj je razvrstiti ljudi in njihove dosežke. V sodobni slovenski družbi, ki tekmovalnost spodbuja in v kateri domovinsko pravico vse bolj dobiva banalizirana ideja ameriškega sna, da šteje samo prvi, pa je, vsaj v šolskem sistemu, nujno vzpostaviti mehanizme in ponuditi rešitve, ki tovrstno tekmovalnost in individualnost blažijo. Zato bi bilo "tekmovanje v znanju slovenščine" dobro preoblikovati v srečanje in soočenje bralskih doživetij, interpretacij, ustvarjalnosti, različnih pogledov ipd.

Kako to storiti konkretno? Najprej je na formalni ravni nujno izpustiti ali zamenjati besedo "tekmovanje" z ustreznejšo. Nato bi bili treba postopoma spremeniti izvedbo tekmovanja, ki zdaj temelji na individualni tekmovalnosti in objektiviziranih merilih ocenjevanja. Menim, da bi bilo to najbolje z uvedbo projektnega dela in ustvarjalnih metod dela. Komisija bi še vedno vsako leto določila knjigo in temo (lahko pa tudi samo knjigo ali samo temo, a o tem pozneje), in to za stopnje, kot so v veljavi zdaj. Le da bi se zdaj preučevanja knjige lotevale skupine dijakov (število dijakov v skupini bi moralo biti natančno določeno ali omejeno, npr. od 4–6). Vsako leto bi komisija določila način pristopa: eno leto bi skupine npr. aktualizirale dramsko delo iz 19. stoletja, drugo leto dramatizirale in "odigrale" pripovedno delo, tretje leto bi morale pripraviti šolsko uro s pesniško zbirko, četrto leto bi "filmizirale" novelo, peto leto naredile oglaševalsko kampanjo za spodbujanje branja poezije .

Vsi udeleženci bi se, tako kot zdaj, najprej srečali na lokalni ravni, najboljši po izboru ocenjevalnih komisij, pa tudi na državnem (na Cankarjev rojstni dan). Bronasta priznanja bi se podeljevala na lokalni ravni, srebrna in zlata pa na državni, s to razliko, da priznanja sprejmejo vsi člani skupine (tako bi dijake opozorili, da je za uspeh skupine pomemben tudi najšibkejši člen – ki pri dosedanji zasnovi tekmovanja kmalu leti ven).

Zakaj mislim, da je tak način boljši?

- Ne spodbuja storilnosti, tekmovalnosti in pehanja za točkami, ampak ustvarjalne pristope h književnosti.
- Dijake navaja na timsko/projektno delo in poudarja pomembnost sodelovanja.
- Prijazen je tudi do dijakov, ki nimajo izrazitih delovnih navad, zato pa energijo in kopico idej.
- Tekmovanje spreminja v srečanje mladih bralcev, soočenje različnih pogledov ter festival književnosti.
- "Cankarjev literarni festival" (zasilno ime) bi lahko postal kovačnica idej, kako popestriti književni pouk.

Predlagam, da se spremembe v prvem letu uvajajo samo na srednješolski stopnji in vzporedno s klasičnim tekmovanjem: udeležijo naj se ga torej samo mentorji in učenci, ki jim dosedanja oblika ne predstavlja več izziva. Po prvi izvedbi se zberejo vtisi, pripombe, predlogi in razmisli, kako naprej.

2. Izbor književnih del Izbor knjig bo najbrž vedno vznemirjal in prav je tako (zaskrbelo me bo, ko bo vse tiho). A vseeno mislim, da bi bilo dobro uvesti dve spremembi.

- Nič slabega ne vidim v tem, da se k izboru knjig pripusti tudi glas staršev, ki si te pravico želijo in jo v zadnjih letih tudi vse glasneje zahtevajo. Pred tem pa bi "starši" (konec koncev smo to tudi mi) morali odgovoriti na eno ključno vprašanje. In sicer: kako in po katerih načelih izbrati očeta/e ali mamo/e (sem najbrž sodijo tudi rejniki, posvojitelji ipd.), ki bi reprezentativno zastopali vse pisane želje slovenskih staršev? Bo morda ustanovljen "sindikat" slovenskih staršev, "Društvo staršev za pravico do izbire knjige na CP"? Ne vem.

- Prebral sem pravilnik o CP in nikjer nisem našel člena, ki bi govoril o tem, da se mora pri izbiri knjige za CP izbirati le med slovenskimi književnimi deli. Zato predlagam, da se odslej ne izbira zgolj med slovenskimi književnimi deli, ampak med književnimi deli v slovenščini. Ne najdem namreč pravega razloga – razen če sežem po domačijski logiki 19. stoletja –, ki bi še opravičeval deljenje književnosti na slovensko in neslovensko glede na nacionalnost oziroma državljanstvo avtorja. Mislim, da kriterij "slovenskosti" ne bi smel biti "stvar" avtorja, temveč jezika. Če naj CP kaj spodbuja, potem naj bo to branje v slovenščini, in ne branje slovenskih avtorjev. Če pa je CP – in tega do zdaj morda nisem vedel – namenjen predvsem promociji slovenskih del, predlagam, da se promovira drugače in drugje (tam, kjer se mora). Z izbiro književnih del slovenskih avtorjev, ki ne dosegajo prave umetniške vrednosti, pa slovenski literaturi prej škodimo kot koristimo, saj utrjujemo predsodke o neberljivosti slovenskih knjig. Toliko v razmislek. Morda nimam prav. Kaj pa če imam? — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 12. maja 2006

Samo poimenovanje Tekmovanje v znanju (poznavanju) slovenščine me ne moti, ker vsaka interpretacija med drugim pomeni tudi prepoznavanje (vseh) sporočilnih možnosti, ki nam jih ponuja neki jezikovni kod. V našem primeru ugotavljamo pač, na kakšne načine vse nam literarna besedila v slovenskem jeziku lahko sporočajo to in ono, kako bralec to razume, sprejme in se nanj odziva. Pač pa me zelo motita sedanji koncept in status tekmovanja. Že na nekaj mestih sem izrazila svoje stališče do tega, tokrat ga ponavljam v upanju, da bo morda le pripomoglo k ponovnemu razmisleku o smislu takega tekmovanja.

Tekmovanje naj bo namenjeno onim, ki se v osnovni in srednji šoli s slovenščino ukvarjajo "nadstandardno", ki v branju literature in brskanju po jezikovnih izraznih možnostih uživajo, in jim to ne pomeni dodatnega šolskega trpljenja. Tekmovanje, kakršnega poznamo danes, ni nič drugega kot posnetek strukture maturitetnega izpita, in je v taki zasnovi že samo po sebi absurdno, kajti zunanje preverjanje po koncu srednje šole že obstaja, vključeno je v sistem izobraževanja, zato sedanje CP praviloma ne pomeni preseganja in nadgrajevanja z učnim načrtom predpisanih učnih ciljev, pač pa le nesmiselno podvajanje načina preverjanja. Na ravni osnovne šole pa je v zadnjem letu postalo še bolj izrojeno, ker je na silo dobilo vlogo točkovnega razsodnika pri vpisu na srednjo šolo, medtem ko je zunanje preverjanje (strokovno in organizacijsko podprto s strani inštitucij), ki je bilo prav temu namenjeno, to funkcijo izgubilo. In v kakšni absurdni situaciji smo se znašli? Da ima zunanje preverjanje "ljubiteljsko" vlogo, tekmovanje pa selektivno. Zato tudi sama menim, da je nujno potrebno spremeniti koncept tekmovanja iz slovenščine. — ***Sonja Starc*** (sonja.starc@guest.arnes.si), 12. maj 2006

Prav zabava me, ko berem odzive na Cankarjevo tekmovanje. In sicer zaradi tega, ker vedno znova odkrivamo toplo vodo, učinka pa nobenega. Ne vem, če so bili učitelji (po mnogih odzivih sodeč) sploh kdaj zadovoljni s tako obliko tekmovanja, kakor koli ga že imenujemo. Tudi tisti ne, ki so bili po "po sili razmer" za Bog povrni vključeni v pripravo tekmovanja (govorim o osnovnošolski stopnji). Sama sem brez odziva (regijskemu SD, v ŠS, v Mreži, g. Pircu) mnogokrat predlagala,

- naj se pisni preizkusi ukinejo,
- bralci naj se o prebranem v ustrezno organizirani (izločevalni) debati pomerijo med seboj.

O tvorbi besedila na določeno temo in vseh drugih dejavnostih bi se lahko dogovorili, če bi bila volja. Menim, da je ni, sicer bi se že kaj spremenilo. Kdo pa ima moč, da se kaj spremeni, vemo. Učitelji "iz baze" gotovo ne. Lep pozdrav v preveč oddaljeno Ljubljano s Koroške — ***Iva Potočnik*** (iva.potocnik@guest.arnes.si), 14. maja 2006

Poziv pokrajinskim slavističnim društvom, zavzetim posameznim slovenistom in drugim zainteresiranim za osrednjo temo, avtorje in dela pri Tekmovanju za Cankarjevo priznanje 2007. Oblikujete predloge za TCP 2007. Upravni odbor SDS bo na junijski seji predloge pretehtal in med njimi izbral najprimernejšega, PS za slovenščino pri Zavodu za šolstvo Slovenije pa ga bo potrdila. Kriteriji za izbor bodo:

1. celovitost (za vse štiri stopnje) in tematska sklenjenost
2. didaktična diferenciranost/primernost
3. ustvarjalna spodbudnost izbora
4. reprezentativnost izbora (poznanost, kvaliteta, aktualnost, zahtevnost)

O konceptualnem okviru, zgodovini, težavah in perspektivah si lahko preberete na spletnih straneh Slavističnega društva (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ct.html), o najbolj svežih predlogih pa v forumu Slovlit (http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/date.html). Rok za oddajo predlogov je 1. junij 2006, naslov pa miran.hladnik@guest.arnes.si ali vladimir.pirc@zrss.si. — ***Miran Hladnik*** (predsednik SDS), in ***Vlado Pirc*** (koordinator CT), 16. maja 2006

Res je, da razglasitev rezultatov vsako leto nekoliko zagreni življenje mentorjem in tekmovalcem, saj se zdi, da njihov trud ni poplačan.Točke, ki jih nekateri tekmovalci dosegajo pri testu, so visoke. Rezultat dela se je torej pokazal. Ustvarjalno besedilo pa je ocenjeno slabo (ne glede na kriterije, je tu še vedno prisoten subjektivni element ocenjevalca, in tako bo vedno), in tako je zaprta pot do zlatega ali srebrnega priznanja.

Vedno znova se sprašujem, koga vzgajamo, koga spodbujamo s tem tekmovanjem: bodoče pisatelje, pesnike, umetnike? Ne. Ti se menda rodijo. Vzgajamo pa morda bodoče slaviste, ljubitelje, poznavalce slovenskega jezika in književnosti. Zdi se mi, da tekmovalci ob prebiranju dane literature in ob različnih pogledih nanjo, seveda ob pomoči mentorja, ki vendarle ve nekaj več od njih, ogromno pridobijo. Ne tekmujejo vsi samo zaradi točk, ampak ker imajo slovenščino radi. Zato se mi zdi škoda, da bi zaradi razočaranj in neuspehov mentorji izgubili voljo.

Tekmovanj ne maram. Pa vendar mislim, da Cankarjevo tekmovanje mora ostati, če bodo ostala tekmovanja iz drugih predmetov. Tudi točke, ki pripomorejo pri vpisu na srednjo šolo, morajo ostati, sicer bomo potisnili slovenščino na stranski tir – torej pomembna je matematika, fizika, kemija ... Tam se dobijo točke. Tako bo mnenje "grebatorskih" učencev in staršev.

Morda bi se slabi volji vsaj delno izognili, če bi pri Cankarjevem tekmovanju še vedno obdržali test objektivnega tipa, ustvarjalnost učencev pa spodbujali tako, da bi istočasno razpisali literarni natečaj

(Cankarjev literarni festival predlaga g. Lah) v zvezi s predlagano temo. Vsaka šola bi morala že sama narediti izbor in na natečaj poslati le eno delo. Vse izdelke bi pregledala komisija, ki naj jo sestavljajo za to usposobljeni ljudje (književniki). Najboljši v testu naj prejmejo zlata in srebrna priznanja, ustvarjalno delo pa naj bo nagrajeno na kak drug način. Mislim, da bi bilo slabe volje manj. Sicer pa je to le eden izmed predlogov, upam, da bo uspelo izbrati najboljše. — ***Tina Primožič*** (tina.primozic@guest.arnes.si), 17. maja 2006

Na zahodu nekaj novega

Danes ob 21.30 bo TV SLO 1 predvajala oddajo Slavka Hrena Ljubezen in krivda Ivana Cankarja, ki je nastala na podlagi znanstvene monografije dr. **Irene Avsenik Nabergoj**, docentke na Šoli za slovenske študije Stanislav Škrabec Univerze v Novi Gorici. — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 25. aprila 2006

Fakulteta za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem in Knjigarna Libris vabita na predavanje akad. **Tarasa Kermaunerja**, dr. literarnih znanosti, upokojenega profesorja za dramaturgijo, na temo O mojem tipu literarne zgodovine, ki bo 16. maja 2006 ob 18.00 v knjigarni Libris na Prešernovem trgu v Kopru. Na vabilo Oddelka za slovenistiko FHŠ UP bo predaval za študente in zainteresirano javnost. Taras Kermauner, izjemen predavatelj, še več, *raconteur*, ki se je v zadnjem času umaknil iz javnosti in objavlja zgolj na spletu. Po dolgem premoru bo tokrat spet javno predaval. Kermauner je delal kot ravnatelj Drame SNG, asistent in dramaturg pri filmu in v gledališču, kot gledališki režiser in kritik ter prevajalec, je bolj znan kot esejist, urednik (revija *Perspektive*), literarni zgodovinar in teoretik, predvsem pa kot avtor gigantskega projekta Rekonstrukcija in/ali reinterpretacija slovenske dramatike, ki že sam na sebi presega sto knjižnih naslovov. Tarasa Kermaunerja bo predstavil dr. **Krištof Jacek Kozak**. — ***Nataša Grzinič*** (Natsa.Grzinic@fhs.upr.si), 10. maja 2006

V sredo 29. marca 2006 ob 20. uri se je po italijanski RTV Koper odvijala oddaja o pesniku Alojzu Gradniku. V 40-minutni oddaji (Parliamo di ... / Pogovorimo se ...) je **Fedora Ferluga-Petronio**, redna profesorica za hrvaško in srbsko književnost na Univerzi v Vidmu v Italiji, prikazala v intervjuju z novinarjem Elijom Velanom pesniško pot Alojza Gradnika od mračne ljubezenske poezije prek viharnosti domovinske in socialne tematike Tolminskega punta do metafizičnih dimenzij *Večnih studencev* in *Zlatih lestev*. Govor je bil tudi o odmevu Gradnikove poezije v domačem prostoru, pa o možnostih uveljavitve njegove pesmi v italijanskem kulturnem svetu. Maja meseca lani je v isti oddaji prikazala umetniško pot bosanskega pesnika hrvaškega porekla **Nikole Šopa**, ki je v marsičem podoben pesniku Goriških Brd.

V četrtek 4. maja 2006 je na Univerzi v Vidmu, na Oddelku za jezike in književnosti srednje-vzhodne Evrope gostoval dr. **Vladimir Osolnik**, redni profesor hrvaške in srbske književnosti z ljubljanske univerze in v okviru programa Socrates/Erasmus predaval o ljubezenski poeziji v stari hrvaški književnosti v Dalmaciji v obdobju renesanse in baroka. V nabito polni predavalnici je študentom slikovito prikazal pesniški opus Šiška Menčetića, Džore Držića, Hanibala Lucića, Mikše Pelegrinovića in Ignjata Đurđevića. Na koncu se je zaustavil še ob ljubezenski narodni pesmi Hasanaginici. — ***Fedora Ferluga-Petronio*** (fedora.ferluga@uniud.it), 14. maja 2006

V torek 16. maja 2006 je na vabilo Vladimirja Osolnika v okviru programa Socrates gostovala na FF v Ljubljani Fedora Ferluga-Petronio. Gostja je predavala o Juniju Palmotiću in baročni dramski književnosti v Dubrovniku v 17. stoletju. O tem najplodnejšem baročnem hrvaškem dramskem piscu 17. stoletja je napisala knjigi *Fonti greco-latine nel teatro di Junije Palmotić*, Padova, 1990, in *Fonti italiane e slave nel teatro di Junije Palmotić*, Udine, 1992. Prva je bila prevedena v hrvaščino z naslovom *Grško-latinski izvori u Junija Palmotića*, HFD, Rijeka, 1999. Zanjo je dobila mednarodno nagrado Davidias, ki jo vsako leto podeljujeta Hrvaško ministrstvo za kulturo in Društvo hrvaških pisateljev za najboljšo knjigo tujega kroatista. — ***Fedora Ferluga*** (fedora.ferluga@uniud.it), 22. maja 2006

Če bo koga 26. maja, na datum, povezan s Srečkom Kosovelom, zaneslo na Kras, ga vabimo, da se ustavi tudi v Kosovelovi knjižnici v Sežani, kjer Fakulteta za slovenske Študije Stanislava Škrabca na Univerzi v Novi Gorici v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico organizira *Simpozij o literaturi v medkulturnem položaju in ustvarjalnem delu Jolke Milič*.

9.00–9.30 Sprejem udeležencev in pozdravni nagovori: Nadja Mislej Božič, ravnateljica Kosovelove knjižnice Sežana, Božo Marinec, podžupan, predsednik Društva slovenskih književnih prevajalcev, Apolonija Gantar, namestnica vodje FSŠSŠ na Univerzi v Novi Gorici, glasbeni program Trio Art.

10.00 Predstavitev udeležencev simpozija (moderira **Adrijana Špacapan**)

Božena Tokarz: O empatiji v prevodu

Marija Pirjevec: Baržunasta lirika in *Integrali* v italijanščini

David Bandelli: Dve varianti 'italijanskega' Kocbeka: Antonio Setola in Jolka Milič

Zoltan Jan: Dvoje italijanskih popotovanj: Jolka Milič in Ciril Zlobec

Bogomila Kravos: Josip Tavčar: domet posredniške vloge

Martina Ožbot: Slovensko-italijanski kulturni odnosi skozi prizmo književnega prevajanja

Vladka Tucovič: Zofka Kveder – slovenska in hrvaška ustvarjalka

Ana Toroš: Gradnik pri Italijanih

Barbara Pregelj: Federico García Lorca v slovenskih prevodih

Tamara Klanjšček: Vpliv kulturnospecifične metavsebine na kakovost prevoda na primeru romanov *Teci, zajček* (*Rabbit Run*, 1960) in *Rabbit se vrača* (*Rabbit Redux*, 1971) ameriškega pisatelja Johna Updika

Tatjana Pregl Kobe: V Italiji nagrajeni prevodi J. Milič

16.00–17.00 Študentska okrogla miza o večkulturnosti in delu Jolke Milič ter razprava udeležencev o temah simpozija. Gostja: **Jolka Milič,** sodelujejo: **Urša Papler, Danjela Viher, Nina Rogelja, Sara Adamlje, Lorijana Ferko, Sanela Pančič, Tjaša Dujmovič, Andreja Škabar, Marjetka Sosič, Špela Sušanj, Alenka Vončina, Špela Ušaj, Veronika Vidmar**, povezuje: **Zoran Božič**.

18.00–19.00 Literarni večer članov Združenja književnikov Primorske. Sodelujejo: **Jolka Milič, Aleksander Peršolja, Maja Razboršek, Magdalena Svetina Terčon, David Terčon, Aldo Žerjal**. Kotizacije ni. Prijave sprejemamo do zasedbe mest na kosovelova.knjiznica@guest.arnes.si. — ***Barbara Pregelj*** (barbara.pregelj@guest.arnes.si), 16. maja 2006

Frančiškanski samostan Kostanjevica v sodelovanju z Goriško knjižnico vabi v okviru Škrabčevih dnevov '06 na predstavitev Zbornika s simpozija 2005 *Škrabčeva misel 5*. Predstavitev bo v petek 26. maja 2006 ob 10.30 v dvorani Frančiškanskega samostana Kostanjevica. Zbornik bo predstavil urednik **Jože Toporišič**. Predstavitev bo glasbeno popestrila slovenska ljudska pesem v izvedbi sopranistke Rosane Peršolja ob spremljavi harmonikarja Andreja Plesničarja. Tematika petega simpozija je bila Jezikoslovci in njihova dela v Škrabčevih očeh.

> *Lepo in koristno je, ako znamo in poznamo več jezikov, zlasti tistih bogatih in imenitnih; ali napaka in greh mora biti, ako ne poznamo svojega slovenskega najbolje, ako ga ne preiščemo najtančniše, najnadrobniše. To je namreč naša dolžnost, druge drugim prepustimo brez zakrivljenja.* (p. Stanislav Škrabec Cv 5 /1884/, 6, b) — ***miran***, 16. maja 2006

Fakulteta za slovenske študije Stanislava Škrabca Univerze v Novi Gorici razpisuje prosta delovna mesta za znanstvene sodelavce s področja literarne zgodovine ter asistente s področja splošnega jezikoslovja. Vse potrebne informacije dobite na http://www.p-ng.si/si/o-univerzi/razpisi-delovna-mesta/. — ***miran***, 22. maja 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

V počastitev mednarodnega dneva pismenosti bosta Bralno društvo Slovenije in Filozofska fakulteta 8. septembra 2006 organizirala pogovor o osnutku dokumenta Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in o korakih, ki bi bili potrebni za učinkovito udejanjanje predlagane strategije in dvig pismenosti na Slovenskem. Posvetovanje se bo predvidoma začelo ob 14.00 uri v predavalnici 34 v pritličju Filozofske fakultete. Beseda bo tekla

- o Nacionalni strategiji, ki jo bo predstavila izr. prof. dr. **Sonja Pečjak**,
- o usposabljanju in usposobljenosti učiteljev za poučevanje pismenosti,
- o pomenu ključnih zmožnosti (Key Competencies, 2002) za pouk pismenosti,
- o informacijski pismenosti za uspešno vzgojno izobraževalno delo.

Zainteresirane vabimo k sodelovanju in udeležbi (brez kotizacije). Program z nadrobnostmi bo objavljen zadnji teden avgusta. Osnutek dokumenta Nacionalna strategija za razvoj pismenosti je sestavila Komisija za pripravo smernic za razvoj področja pismenosti, ki jo je vodila Sonja Pečjak. Imenovalo jo je Ministrstvo za šolstvo leta 2004, njeno delo pa je potekalo s sofinanciranjem Evropskega socialnega sklada pod okriljem Andragoškega centra RS. Predložen osnutek je na svoji seji 12. decembra 2005 podprlo MŠŠ, celo besedilo pa je objavljeno na spletni strani Andragoškega centra Republike Slovenije.

Na predvečer mednarodnega dneva pismenosti, 7. septembra 2006, pa bo Bralno društvo Slovenije organiziralo javno okroglo mizo o osnutku dokumenta Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in o pomenu dobro razvite pismenosti za uspešno osebno in družbeno delovanje. Pričela se bo ob 16.00 v Klubu Cankarjevega doma. O pomenu razvite pismenosti bo spregovorilo več javnih delavcev na osnovi lastnih izkušenj. — ***Meta Grosman*** in ***Jelka Vintar*** (Meta.Grosman@ff.uni-lj.si), 24. aprila 2006

Konzorcij COSEC je nabavil servis Sage Journals Online (Sage Premier). Servis nudi dostop do 390 naslovov znanstvenih časopisov založnika Sage Publications, ki skupaj obsegajo preko 94.000 celotnih besedil člankov različnih znanstvenih disciplin, seznam na http://www.nuk.uni-lj.si/cosec/sage_premier.pdf Servis je dostopen z lokacij Univerz v Ljubljani, Mariboru in na Primorskem preko povezave http://online.sagepub.com. Oddaljen dostop pa je možen za študente in osebje UL, ki so člani knjižnic UL preko povezave http://nukweb.nuk.uni-lj.si:2048/login?url=http://online.sagepub.com

Do 6. maja je ponovno odprt testni dostop do informacijskega portala SCOPUS, založbe Elsevier, in to z lokacij UL (tistih članic, ki so pristopile k pogodbi za ScienceDirect), NUK-a in CTK-ja pod enakimi licenčnimi pogoji uporabe kot veljajo za ScienceDirect na http://www.scopus.com

SCOPUS nudi iskanje in dostop do povzetkov približno 15.000 znanstvenih revij, od leta 1966 dalje. Zajete so revije 4000 založnikov, od tega je več kot 12.800 je recenziranih naslovov revij, okrog 530 je prosto dostopnih naslovov revij in okrog 600 konferenčnih zbornikov. Istočasno se izvaja tudi iskanje po sistematično izbranih informacijah na straneh svetovnega spleta (250 milijonov spletnih strani). Trenutno servis obsega 27,7 milijona povzetkov. Za obdobje (od leta 1996 dalje, 245 milijonov referenc). S seznama zadetkov ali posameznega zapisa je možno povezovanje na polni tekst (če Univerza naroča revijo), avtorje članka in na citirane ali citirajoče (samo v obsegu sistema Scopus!) članke. Možno je iskanje dokumentov (po vsebini, avtorju, naslovu revije, ISSN, DOI) in citatov, število zadetkov pa omejiti glede na avtorja, naslov vira in leto objave, tip dokumenta in strokovno področje. Posebno zanimiv je sistem sledenja citiranosti (Citation Tracker). Več o tem na http://info.scopus.com/. Uporabniki se lahko registrirajo in dobijo geslo, s katerim si oblikujejo profil za obveščanje o novostih na želeno temo. Imetnikom uporabniškega imena in gesla za dostop do ScienceDirect se ni potrebno na novo registrirati, ampak lahko s starimi identifikacijskimi podatki dostopajo tudi do osebnih nastavitev na Scopusu. — ***Maja Vihar***, CTK in ***Gorazd Vodeb*** (Gorazd.Vodeb@nuk.uni-lj.si), 21. in 25. aprila 2006

Znanstvena konferenca o Harryju Potterju bo 17.–21. maja 2007 v New Orleansu v Francoski četrti. Organizatorji pričakujejo čez tisoč udeležencev, znanstvenikov, učiteljev, knjižničarjev, pisateljev, ilustratorjev, ljudi različnih poklicev in ljubiteljev Harryja Potterja. Podrobnosti na http://www.thephoenixrises.org/. — ***Milena Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 2. maja 2006

Ste se kdaj vprašali, zakaj študentje ne marajo predavanj v PowerPointu? Morda ne razumejo moderne tehnologije? Ali pa moderna tehnologija ni tisto, kar nam obljubljajo tržniki? Klemen Belhar, poznavalec zloglasnega orodja PowerPoint, meni, da ne kaže kriviti poslušalstva in tehnologije. Vse niti ima v rokah predavatelj. Toda kako? Odgovor lahko dobite v četrtek, 18. maja 2006 ob 18.00 na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Predavanje pripravlja Slovensko društvo za visokošolsko didaktiko v prijaznem sodelovanju Šole retorike Ane Aleksandre Zupančič in Zdravka Zupančiča. Predavanje je brezplačno. — Predsednik SDVD Iztok Fajfar — ***Neža Florjančič*** (Neza.Florjancic@ff.uni-lj.si), 9. maja 2006

V četrtek, 11. maja 2006, bo ob 19. v dvorani Slovanske knjižnice osmi pogovorni večer iz cikla Philologos, ki ga pripravljata Slovanska knjižnica in KUD Logos. Beseda bo tekla o Platonovih *Zbranih delih* v prevodu **Gorazda Kocijančiča**. Izhodišče za razpravljanje je vprašanje: Kaj potrebuje pesništvo, da se približa Dobremu? Večer bosta uvedla **Tine Hribar** in **Vid Snoj**. — Slovanska.knjiznica@guest.arnes.si, 9. maja 2006

Dragi rojak in prijatelj! V soboto 20. 5. 2006 ob 7.30 odhajamo s Kongresnega trga v Ljubljani na prvi skupni izlet Kluba koroških Slovencev v Ljubljani ter Kluba Koroščev Ljubljana in sicer prek Kanalske doline v Ziljsko dolino. Pot nas bo vodila mimo Belopeških jezer in skozi Trbiž/Tarvis/Tarvisio; če ne bo mogoče popiti jutranje kavice že v koči pri jezeru, bo za to priložnost v tem središču Kanalske doline. V Vratih/Thörl na avstrijski strani zdaj neopazne meje si bomo ogledali znamenito gotsko cerkvico in se spomnili slovenskih besed ob sprejemu trubadurskega viteza Urha Lihtenštajnskega. Zapeljali se bomo na zahod v Ziljsko dolino, vse do skrajne slovenske jezikovne meje pri Šmohorju/Hermagor in se ustavili ob grobu poslanca Franca Grafenauerja v Brdu/Egg. Sodelavca Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani Janez Stergar in Danijel Grafenauer nas bosta vodila po vaseh, kjer so bili doma znameniti narodni buditelji Urban Jarnik, Matija Majar Ziljski, Julij Felaher in drugi. Okoli 13. ure bomo kosili v gostilni Stara pošta oziroma v galeriji Noricum, ki jo v Ziljski Bistrici/Feistritz a. d. Gail vodita Pepca in dr. Ludvik Druml. Gospodinjo – rojeno Čertov – smo pred kratkim poslušali na pesniškem večeru v Ljubljani, gospodar pa je odvetnik v Beljaku in predsednik Zveze slovenskih zadrug. V galeriji razstavlja slikarka Tanja Prušnik, vnukinja partizanskega voditelja Karla Prušnika Gašperja. Po kosilu si bomo ogledali 10-minutni film o štehvanju in prisluhnili domačinom, ki nam bodo predstavili nekdanje in sedanje življenje Ziljskih Slovencev.

Deloma peš in deloma z avtobusom se bomo nato podali po Bistrici in v bližnji Zahomec/Achomitz, kjer bomo pod lipo zapeli z jubilantom, 60-letnikom Jankom Zwittrom, vsestranskim narodnim in kulturnim organizatorjem in mdr. sedanjim predsednikom avstrijske zveze rejcev konj noriške pasme. Če se bomo lahko dogovorili z župnikom Stankom Trapom, si bomo v sosednjih Gorjah/Göriach v cerkvici ogledali tudi cirilske napise; oskrbel jih je Matija Majar Ziljski, ki je cesarju Francu Jožefu zatrdil, da "od tam do Urala živijo samo Slovani". Na povratku bomo pred karavanškim predorom napravili vsaj še en krajši postanek (predvidoma v Mariji na Zilji/Maria Gail). — Člani KKS-LJ lahko vplačajo tudi nedavno izdano knjigo **Draga Druškoviča** *Prežihov Voranc – pisatelj in politik* po klubski ceni 5000 SIT (Prežih je bil po 2. svetovni vojni več let predsednik našega kluba). — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 10. maja 2006

Društvo slovenskih pisateljev in Prešernova družba iz Ljubljane vabita v sredo, 17. maja 2006, ob 10. uri na tiskovno konferenco ob svečanem dogodku, ko bodo v knjigarni Prešernove družbe na Igriški 5 v Ljubljani razkrita imena desetih nominirancev za nagrado DSP za mladinsko književnost – desetnico. Letos bo podeljena tretjič. Pokrovitelj je Prešernova družba iz Ljubljane. Nominirane avtorje in njihova dela bo razglasil **Jože Hudeček**, spregovorila bosta direktor Prešernove družbe Matjaž Bizjak in predsednik Društva slovenskih pisateljev **Vlado Žabot**, tiskovno konferenco bo vodil **Lenart Zajc**.

V petek 12. maja 2006 je Knjigarna FF na tiskovni konferenci predstavila naslednje publikacije FF. *Zven in pomen* **Borisa A. Novaka**, s podnaslovom *Študije o slovenskem pesniškem jeziku*, ima za motto Novakovo pesniško geslo "V poeziji zven pomeni in pomen zveni". V prvem od treh sklopov, posvečenem Prešernu, sta najzanimivejši analizi trubadurskih elementov pri Prešernu ter njegove vloge pri formiranju sonetnega venca kot umetniške oblike. Drugi sklop obravnava prelom med vezano besedo in prostim verzom v prvi polovici 20. stoletja, tretji pa poetike izbranih sodobnih slovenskih pesnikov in pesnic.

Zbornik *Breztalnosti: Lev Šestov med literaturo, religijo in filozofijo* vsebuje besedila z mednarodnega simpozija o naslovnem avtorju, katerega eklektična misel združuje filozofijo, književnost, religijo in mejna področja, bralca pa nagovarja še zlasti s konceptom "breztalnosti". Simpozij je potekal v soorganizaciji s KUD Logos in Slovansko knjižnico v okviru Foruma Orient-Occident 12. maja 2005 v Ljubljani.

Zbornik *Post-Yugoslav Lifeworlds: Between Tradition and Modernity*, ki sta ga uredila **Z. Šmitek** in **A. Svetieva**, vsebuje tri vrste prispevkov: komparativne probleme in obravnavo posameznih segmentov slovenske in makedonske ljudske kulture ter raziskave sodobnih trendov v makedonski kulturi. Državi se srečujeta s podobnimi izzivi in problemi, nacionalizem, multikulturnost, identiteta, demografska perspektiva, mednarodna ekonomska uspešnost, reforme ipd. Knjiga je opremljena s fotografijami iz let 2000/02, ko je potekal mednarodni etnološko-antropološki raziskovalni projekt med univerzama v Ljubljani in Skopju.

The Syntax of the Infinitive and the Participle in Early Byzantine Greek: An Interpretation in Terms of Naturalness Theory **Jerneje Kavčič**, kjer je v povzetku zapisano, da je temeljno vprašanje, kako so lahko neosebne glagolske oblike, ki so v stari grščini predstavljale hrbtenico stavka in bile eno izmed

poglavitnih sredstev za izražanje odvisnosti, v določeni dobi iz govorjenega jezika izginile in v njem ostale zgolj v sledeh.

El verbo en español **Jasmine Markič** s podnaslovom *Aspctos teoricos de la morfosintaxis del verbo español* je učbenik, namenjen študentom španskega jezika pri predmetu Špansko jezikoslovje. Knjiga, razdeljena na deset tematskih sklopov, je prikaz oblikoslovnih, skladenjskih in pragmatičnih vidikov španskega glagola, kot so definicija glagola, pravilna in nepravilna spregatev, vrste glagolov, glagola *ser* in *estar*, glagolske kategorije, raba glagolskih paradigem v indikativu in subjunktivu ter poglavje o glagolskih perifrazah. — Http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/knjigarna/DogodkiNovi/Tiskovna20060512/tiskovna.htm in ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 12. maja 2006

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in revija *Mentor* vabita na Literarno kolonijo JSKD 2006, ki bo na Ptuju, od 26.–28. maja 2006. Mentorji literarne kolonije: David Bedrač, Zdenko Kodrič, Branka Bezeljak Glazer in svetovalka JSKD in urednica revije Dragica Breskvar. Podrobneje informacije na https://www.jskd.si/dejavnosti/literatura/dej_literatura.htm in dragica.breskvar@jskd.si. — ***Milena Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 12. maja 2006

Ob praznovanju 21. maja, svetovnega Dneva kulturne različnosti, Oddelek za sociologijo vabi na predstavitev trojezične pravljice *Kasandra*, ki bo v sredo, 17. 5. 2006 ob 10.00 v avli FF. Pravljico so napisali romski otroci pod mentorstvom Julije Sardelić, študentke Oddelka za sociologijo. Predstavitve se bo udeležil slavnostni gost, poglavar romskega naselja Kamenci Ludvik Levačič. Ob predstavitvi knjige bodo otroci avtorji pravljico tudi uprizorili. Predstavi bo sledila otvoritev razstave fotografij, ki so nastale v romskem naselju Kamenci med leti 2004 in 2006. — ***Andreja Končan*** (Andreja.Koncan@ff.uni-lj.si), 15. maja 2006

Revija *Literatura* v sodelovanju z revijami *Ciciban, Cicido* in *Za starse* razpisuje natecaj poezije za otroke. Avtorji naj do 15. junija 2006 posljejo najvec deset pesmi na naslov LUD Literatura, Gosposka 10, 1000 Ljubljana, s pripisom Za natecaj poezije za otroke. Nekaj najboljsih pesmi bo objavljenih. Avtroji bodo o izidu natecaja pisno obvesceni septembra 2006. Pet jih bomo nagradili s knjiznimi nagradami Zalozbe MK in LUD Literatura. — ***Petra Koršič*** (petrapika@hotmail.com), 15. maja 2006

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in Založba ZRC vabita na predstavitev transliterirane izdaje dela Maksa Pleteršnika *Slovensko-nemški slovar I–II*. Knjižno izdajo je uredila **Metka Furlan**, elektronsko izdajo na CD-ju pa Metka Furlan, **Helena Dobrovoljc** in **Helena Jazbec**. *Slovensko-nemški slovar I–II* je v letih 1894 in 1895 izšel v Ljubljani in velja za klasično delo slovenskega slovaropisja. Ob *SSKJ* je to naš najobsežnejši slovar. Delo s 102.522 iztočnicami iz knjižnega in narečnega besedja 19. stoletja ter z besedjem starejših obdobij od 15. stoletja dalje je urednik **Maks Pleteršnik** izdelal na podlagi gradivskih zbirk številnih slovenskih jezikoslovcev in jih dopolnil s svojimi izpisi. Nova izdaja odpravlja tehnične in redaktorske nedoslednosti izvirnika ter odstopanja pri prepisovanju posameznih besed iz citiranih virov. Vsebuje dodatni besedili K transliterirani izdaji Pleteršnikovega slovarja in Zemljepisne oznake v Pleteršnikovem slovarju ter kartografski prikaz z več kot 350 lokacijami, ki ilustrira prostorsko zastopanost besedja v slovarju. Iz gotice transliterirana izdaja slovar približuje sodobnemu uporabniku, elektronska izdaja pa omogoča številne možnosti hitrega iskanja, tako po iztočničnih besedah kot tudi po nemških ustreznicah in vsebini slovarskih sestavkov. Predstavitev bo v četrtek 18. maja 2006 ob 12. uri v Prešernovi dvorani SAZU. O inštitutskih publikacijah in o slovarju bodo spregovorili **Janez Orešnik**, Metka Furlan in Helena Dobrovoljc. — ***Vojislav Likar, Varja Cvetko Orešnik*** (isj@zrc-sazu.si), 16. maja 2006

Predstavitev nove knjige iz zbirke Klasiki Kondorja bo v sredo 17. maja 2006 ob 18. uri v knjigarni Konzorcij. Tokrat bodo predstavili knjigo *Izbrana pisma Srečka Kosovela*. Pogovor z avtorjema knjige **Ludwigom Hartingerjem** in **Alešem Bergerjem** bo vodila **Majda Kne**. Nekaj pesmi bo prebral Brane Grubar. Obsežno pisemsko gradivo, ki se je ohranilo za Kosovelom, je (skoraj) v celoti izšlo v uredništvu in s komentarji **Antona Ocvirka** leta 1977 v *Zbranem delu*, ki je že dolgo razprodano in težko dosegljivo. Ob še vedno živem zanimanju za pesnika in njegovo delo, ki se je doma in po svetu izpričalo ob stoletnici njegovega rojstva, se zdi prav, da postane ponovno dostopen tudi večji del njegove korespondence. Z izdajo pisem zaznamujemo tudi 50. obletnico izhajanja zbirke Kondor.

Ludwig Hartinger je za natis, ki je urejen kronološko, izbral 148 pisem 27 naslovljencem; vsa pripovedujejo o pesnikovem naglem zorenju in o različnih stanjih njegovega vročičnega duha in so dragocena po dokumentarni pa tudi literarni plati, saj v njih zablestijo tudi antologijske sentence ali drobne pesmi v prozi. Knjigi so dodani podatki o naslovljencih, ob njih pa imensko kazalo znanih oseb, omenjenih v pismih, iz katerih sta razvidni pesnikova velika vedoželjnost in nič manjše znanje. Dodatna dragocenost knjige, ki izhaja ob 80-letnici pesnikove smrti, pa je natis dvanajstih doslej

neobjavljenih razglednic; napisal jih je kot dijak in nato študent iz Ljubljane domačim v Tomaj, kjer so se ohranile in jih je jeseni leta 2005 našel in pregledal Ludwig Hartinger. Gre za priložnostne dopise, ki dodatno pričajo o tesni in topli povezanosti družine Kosovel, obenem pa razkrivajo še kak zanimiv drobec iz let pesnikovega odraščanja. — Knjigarna Konzorcij (http://www.mladinska.com/emag.aspx?docid=220472&nodeid=309&day=16&month=5&year=2006&selectedmonth=0), preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 16. maja 2006

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša vabi na predstavitev rezultatov projekta Spletni seznam besed slovenskega jezika, ki bo v sredo, 24. maja 2006, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, II. nadstropje. Namen projekta je na enem, vsem dostopnem mestu zbrati večino slovenskih besed z osnovnimi podatki, npr. o besedni vrsti, in s povezavami na spletna mesta, kjer je o teh besedah mogoče izvedeti več. Seznam, ki je dostopen na spletni strani http://bos.zrc-sazu.si/besede.html, trenutno obsega 333.000 besed, na predstavitvi pa bo govor o virih, iz katerih je bil narejen, o problemih pri ugotavljanju, kaj je slovenska beseda in kaj ni, o velikosti slovenskega besednega zaklada in o poteh, kako naprej. Dodatne informacije: **Primož Jakopin**, vodja projekta (primoz.jakopin@guest.arnes.si). — ***Helena*** (Helena.Dobrovoljc@zrc-sazu.si), 17. maja 2006

LK FF v Ljubljani vabi na 833. sestanek v ponedeljek 22. maja 2006 ob 17.30 v predavalnici 32 v pritličju Filozofske fakultete. Predavala bo **Milena Blažić**, Pedagoška fakulteta UL. Tema predavanja: Teoretični in didaktični koncept književnega pouka v devetletki (predstavitev projekta *Svet iz besed*). — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 17. maja 2006

14. razstava tujih otroških knjig Bologna po Bologni bo od 23. do 27. maja 2006 v knjigarni Konzorcij na Slovenski 29 v Ljubljani. Otvoritev razstave bo v torek 23. maja ob 11. uri. Igralec Jurij Souček nam bo interpretiral odlomek iz pravljice Razbojnik Rogovilež, razstavo pa bo odprl Marko Ručigaj, član uprave Mladinske knjige Trgovine. Mag. **Tilka Jamnik** iz Knjižnice Otona Župančiča bo imela ob 12. uri prvo strokovno vodstvo po razstavi. Strokovna vodstva po razstavi bodo sicer vsak dan od srede do petka ob 11. uri. Pravljične ure z Ido Mlakar v sredo 24. maja in četrtek 25. maja ob 9.30 uri za predšolske otroke. — ***Metka Zver*** (Metka.Zver@mk-trgovina.si), 19. maja 2006

22. maja bo s pričetkom ob 18.00 v Štihovi dvorani Cankarjevega doma javna tribuna Peticija proti davku na knjigo. Gre za prvo javno predstavitev odmevne peticije vladi in parlamentu Republike Slovenije, ki je v vsega nekaj tednih združila slovenske založbe, knjigarje, avtorje, knjižnice in velik del slovenske javnosti. V uvodnem delu bodo svoj pogled na peticijsko zahtevo predstavili pobudniki in prvodpodpisniki peticije, drugi del pa bo posvečen javni razpravi. Pričakujemo nastope številnih gostov, avtorjev, založb, knjigarjev in knjižničarjev. Predvidoma bodo nastopili tudi pisatelj in prevajalec **Janko Moder**, pesnik Milan Dekleva, predsednica Društva založnikov Slovenije Tanja Tuma, pesnik Andrej Rozman – Roza, pisateljica **Katarina Marinčič**, Vilenka Bizjak (Knjižnica Otona Zupančiča), zaslužni prof. dr. Martin Žniderščič, predstavnik Mladinske knjige trgovine, direktor Prešernove družbe Matjaž Bizjak, direktorica založbe in knjigarne Libris Ingrid Celestina, pesnica **Barbara Korun**, akademik prof. dr. **Matjaž Kmecl**, pesnica in raziskovalka dr. **Stanislava Repar Chrobáková**, direktor Založbe Sanje Rok Zavrtanik in drugi. Razpravo bo vodil Slavko Pregl, nekaj zanimivih izjav pa bo prebral Sandi Čolnik. Vstopnice so brezplačne, zainteresiranim pa priporočamo, da si jih pravočasno priskrbite pri blagajni Cankarjevega doma. S peticijo se lahko podrobneje seznanite na http://www.peticija.si. — ***Maja Kraigher*** (maja.kraigher@guest.arnes.si), 19. maja 2006, preko ***Matjaža Zaplotnika*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 21. maja 2006

Študentska založba se pripravlja na deseto obletnico, ki jo bo svečano praznovala 8. junija na Dvornem trgu v Ljubljani. Že v mesecu maju pripravljamo vrsto [literarnih] prireditev. V torek 23. maja ob 19. uri bo v Literini knjigarni v Mariboru predstavitev knjige *Seks, ljubezen in to* Andreja Moroviča. S pisateljem se bo pogovarjal pesnik Marko Samec. V četrtek 25. maja ob 20. uri pa bo v nizu Goginih literarnih poslastic Jurij Hudolin v Atriju Goga v Novem mestu predstavil romaneskni prvenec *Objestnost*. — ***Nuša Dedo-Lale*** (nusa.dedo-lale@volja.net), 20. maja 2006

Slovenijo bo obiskala največja zvezda hrvaškega literarnega obzorja, **Renato Baretić**. Pri Mladinski knjigi so pravkar izdali njegov simpatični roman *Osmi poverjenik* (prevod **Đurđa Strsoglavec**, urednik Vasja Cerar), prisrčno satiro, ki zbada v najobčutljivejše točke sodobnega urbanega človeka in družbe v obdobju tranzicije. Izšel je v zbirki Kapučino, ki vsako pomlad prinese nekaj trendovskih romanov, in to več kot očitno nakazuje Baretićevo posebnost. Nagrade in številna priznanja, ki jih je prejel Baretić (nagrada Republike Hrvaške Vladimir Nazor, Matice hrvaške August Šenoa, časopisa Vjesnik Ivan Goran Kovačič, mesta Zabok in Društva hrvaških književnikov Ksaver Šandor Gjalski ter knjižnega sejma v Pulju Kiklop), pa potrjujejo tudi vsebinsko, jezikovno in čustveno mojstrsko

raven romana. Napisan je v vsaj petih jezikih, še bolj suvereno kot jezikovno raven pa avtor obvladuje čustveno: žalost in veselje sta v tem romanu nedeljiva kot morje in sol. Avtor se bo slovenski javnosti predstavil v ljubljanskem Jazz clubu Gajo v sredo 24. maja ob 12.00. Istega dne ob 19. uri bo obiskal še Koper.

Roman odpelje bralca na najbolj oddaljeni naseljeni hrvaški otok Trećić. Najdete ga takoj za Prvićem in Drugićem, vendar do tja ne vozi trajekt, na otoku ni signala za mobilni aparat, še stacionarni telefoni ne delujejo in vaščani živijo brez elektrike. In na tem "od boga pozabljenem otoku" ljudje prav dobro živijo tudi brez kakršnihkoli organov oblasti. Zato je vladni poverjenik, ki pride na otok kazensko, že osmi po vrsti. Ima samo eno nalogo: organizirati volitve in vzpostaviti legalno otoško oblast. A kaj, ko je na Trećiću vse drugače kot drugje ... Ljudje živijo drugače, razmišljajo drugače in tudi govorijo drugače, po trećićansko ... Namesto političnega trilerja se tako na otoku, na katerem žive skoraj izključno starci, začne odvijati drama, v kateri nastopajo tudi Bosanec, dve Aboridžinki, porno zvezda v izgnanstvu, italijanski švercerji ...

Novinar, kolumnist, scenarist, pesnik in pisatelj Renato Baretić, ta hip osrednji hrvaški avtor, dobitnik najvišjih literarnih nagrad na Hrvaškem, se je rodil l. 1963 v Zagrebu. Nekoliko pozneje je v istem mestu skoraj dokončal študij fonetike in primerjalne književnosti. Od leta 1983 živi in dela kot novinar; piše za številne hrvaške časopise. Je koscenarist televizijske serije Novo doba in sestavljalec vprašanj za nekatere najbolj gledane televizijske kvize. Pred *Osmim poverjenikom* je objavil zbirko pesmi *Riječi iz džepova*. Zadnjih deset let živi in dela v Splitu, kjer je mož Maji in oče Katarini. — ***Đurđa Strsoglavec*** (durda.strsoglavec@guest.arnes.si), 21. maja 2006

Založba VED vas vabi na literarno druženje, točneje na mini literarno turnejo po Ljubljani. Najprej se bomo srečali 31. 5. 2006 ob 20.00 v DSP (Tomšičeva 12), kjer se bodo predstavili: Bogdan Novak (anekdote *Novinarske race*), Mihael Lajlar (pesniška zbirka *Dotikanja*), Aleš Dežman (pesniška zbirka *Supermarket heroin* – izšla 20. 5.), Matej Krajnc (roman *Magdalena ali Kis-dur* – izšel 20. 5.). Drugo srečanje pa bo 1. 6. 2006 ob 19.30 v Knjižnici Moste, kjer se bodo predstavili: Milan Fridauer – Fredi (*Aforizmi za vsako noč*), Sonja Pirman (roman *Poželenje ni ljubezen*), Matej Krajnc (roman *Magdalena ali Kis-dur*). Za glasbo bosta poskrbela Mihael Lajlar in Matej Krajnc. 25. 5. 2006 bo ob 19.30 v Knjižnici Moste posebej predstavil svojo knjigo *Novinarske race* Bogdan Novak. Več informacij: matej.krajnc@svarun.org (Organizacija tiskovnih konferenc in literarnih večerov za založbo VED) ali www.svarun.org. — Založba VED (zalozbaved-pr@svarun.org), 21. maja 2006

Oddelek za germanistiko FF UL vabi na predavanji dr. **Almuta Hilleja** (Freie Universität Berlin). Četrtek 25. 5. 2006 9.40–11.10 v # 102: Die "Schöne Zigeunerin" in der europäischen Literatur-tradition und in der deutschsprachigen Literatur vor 1945 (Cervantes: *Preciosa*; Merimée: *Carmen*; A. von Arnim: *Isabella von Ägypten*; Mörike: *Maler Nolten*; Hesse: *Narziß und Goldmund*; Roth: *Falsches Gesicht* ...). 13.50–15.20 v # 302: Die "Schöne Zigeunerin" in der deutschsprachigen Literatur nach 1945. Predavanja bodo v nemščini. — ***Tatjana Gyorkos*** (Tatjana.Gyorkos@ff.uni-lj.si), 22. maja 2006

Historični seminar ZRC SAZU vabi na predavanje Novo v dialektologiji. V drugi polovici 20. stoletja, ko se je težišče jezikoslovne misli dokončno prevesilo iz diahronije v sinhronijo, spremenjene jezikovnozvrstne razmere v industrijski družbi zahodnoevropskih držav pa so (vsaj na prvi pogled) zmanjševale reprezentativnost izsledkov klasičnih dialektoloških raziskav, se je zdelo, da je dialektologija kot jezikoslovna disciplina že izrabila svoje zmožnosti. Od šestdesetih let 20. stoletja so dialektologi (zlasti pri narodih z močno razvito klasično dialektologijo) razpravljali o krizi dialektologije in njenem teoretično-metodološkem zastoju. Nova izhodišča naj bi presegla kopičenje podatkov o posameznih narečnih idiomih, preprečila dotedanjo gradivsko prenasičenost in omogočila sintezo izsledkov na višji ravni. Predavanje je namenjeno opisu razvoja teh izhodišč, predstavitvi novejših raziskovalnih smeri in oceni stanja v slovenski dialektologiji. Predavala bo dr. **Karmen Kenda-Jež,** v četrtek 25. maja 2006 ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje.

Karmen Kenda-Jež je raziskovalka v dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Ukvarja se s slovensko in slovansko jezikovno geografijo (od leta 1999 je članica Mednarodne komisije za sestavo Slovanskega lingvističnega atlasa pri Mednarodnem slavističnem komiteju), narečnim slovaropisjem ter teorijo in zgodovino (slovenske) dialektologije. Njeno terensko delo je omejeno na raziskave zahodnih slovenskih narečij (cerkljanskega, tolminskega, ziljskega v Kanalski dolini). Obiščite tudi http://odmev.zrc-sazu.si/hs. — ***Peter Weiss*** (Peter.Weiss@zrc-sazu.si), 23. maja 2006

LK FF UL vabi na 834. sestanek v ponedeljek, 29. maja 2006, ob 17.30 v predavalnici 32 v pritličju Filozofske fakultete. Predaval bo akad. dr. **Milko Matičetov**, Inštitut za slovensko narodopisje SAZU. Tema predavanja Ob zibki poezije: Oživljanje glasov iz narave. — ***Chikako Shigemori Bučar*** (lingvisticnikrozek@butn.net), 23. maja 2006

Z veseljem vabimo Vas in Vaše prijatelje na prvi Bistriški književni festival, ki bo potekal 1.–3. junija 2006 v Slovenski Bistrici.

Četrtek, 1. 6. 12.00 Notranje dvorišče Gradu Slovenska Bistrica: Sprejem udeležencev, ogled gradu, projekcija filma

Srednja šola: Pogovor z Milanom Deklevo

MC K. Reš: Literarna delavnica

16.00 Notranje dvorišče: Okrogla miza: Pripovedništvo v slovenski literarni zgodovini

20.00 Večerna branja

21.30 Monodrama Dialog z golobom

23.30 MC K. Reš: Pogovor s Ferijem Lainščkom in koncert skupine Langa

Petek, 2. 6. 10.00 Osrednji trg: Knjižni sejem s spremljevalnim programom

11.00 Notranje dvorišče: Nastop za osnovnošolce: Partljič, Lainšček, Gombač s spremljavo Adija Smolarja

MC K. Reš: Literarne delavnice

Park za knjižnico: Pohorski car (Lutkovna predstava za vrtec)

12.00 Notranje dvorišče: Okrogla miza: Nadrealizem v sodobni slovenski književnosti

20.00 Večerna branja

21.00 Notranje dvorišče: Big band Slovenska Bistrica

23.30 MC K. Reš: Hip hop večer s poezijo: Project Raplica

Sobota 3. 6. 11.00 Graslov stolp: Ogled razstave

10.00 Trg svobode: Knjižni sejem s spremljevalnim programom

12.00 Ančnikovo najdišče: ogled

11.00 MC K. Reš: Literarne delavnice

16.00 Vrnitev v Slovensko Bistrico, prosto

20.00 Notranje dvorišče: Zaključni govori, večerna branja

21.00 Notranje dvorišče: koncert Jebela cesta

23.30 MC K. Reš: večer s skupino Jazz virtuozi: Jani Mršek (kitara), Peter Markeš (bobni), Beno Korošec (bas), Božo Juhart (saksofon) — Literina knjigarna (info@knjigarna-litera.org), 23. maja 2006

24 maja 2006 ob 19.30 je bila v lokalu Art Café Johnatan v Skopju promocija treh novih knjig v izdaji Kulturne ustanove Blesok, in sicer izbrane pesmi Josipa Ostija *Kuk'a od jazik*, proza Gorana Gluvića *Harms denes* (oboje prevedel Igor Isakovski) in štirijezični haiku izbor (v makedonskem, slovenskem, angleškem in francoskem jeziku) Alenke Zorman *Vnatrešna sloboda* (prevod v makedonščino Nikola Madžirov). Knjigi Gluvića in Zorman sta izšli s podporo Trubarjevega sklada pri DSP. Več na http://www.blesok.com.mk/promo.asp?lang=mac Pred kratkim pa je (pri založbi Zojder, Skopje) v makedonščini izšel tudi roman Vlada Žabota *Pastorala*, v prevodu Bistrice Mirkulovske. — ***Namita Subiotto*** (Namita.Subiotto@ff.uni-lj.si), 24. maja 2006

Kdor gre na Dunaj ...

Dragi kolegi! Začudeni, da razpis ni izšel v Slovlitu, kamor je bil poslan, so me kolegi z Dunaja prosili, naj vas še enkrat spomnim na razpis za gostujoča profesorja s polnim delovnim časom: 1 za slovensko literaturo in 1 za slovenski jezik v zimskem semestru prihodnjega študijskega leta. Želijo čimveč prijav – tudi v podporo slovenistiki na Dunaju. Tisti, ki ste s stanjem te slovenistike seznanjeni, veste, da je tak razpis velik napredek, zato ne sme ostati spregledan! Pohitite, časa je malo! (P.S.: dobro znanje nemščine vzemite malo z rezervo, navsezadnje boste predavali na slavistiki slovenščino). Razpisa [...] si [lahko] ogledate (skupaj z drugimi) na domači strani dunajske univerze. [...] Želim vam dober izkoristek prazničnih dni in vas lepo pozdravljam. — ***Vera Smole*** (vera.smole@guest.arnes.si), 27. aprila 2006

Draga Vera, obvesti prosim površne bralce, da sem o razpisu za učiteljska mesta na dunajski univerzi v Slovlitu poročal 19. aprila, glej http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/001588.html. Pa naj bo za dobro mero in v imenu plemenitega cilja še enkrat. (Tujejezičnih sporočil v izvirni obliki v Slovlitu po lanskem upravičenem polemičnem odzivu Janeza Dularja ne objavljamo več – treba se je pomujati in prevesti.) — ***miran***

Spoštovani kolegi! 1.–2. junija organiziram simpozij o avstrijski slovenistiki. Pošiljam Vam plakat in program za Vašo informacijo. — ***Gerhard Neweklowsky*** (gerhard.neweklowsky@univie.ac.at), 28. aprila 2006

Slovenistika v Avstriji – Institut für Slawistik (Spitalgasse 2–4, Hof 3) in Slovenski znanstveni institut (Seilerstätte 2, A-1010 Wien/Dunaj)

Četrtek, 1. junija 2006

9:00–9:30 Otvoritev in pozdravi: Gerhard Neweklowsky, Vincenc Rajšp

9:30–9:50 **Heinz-Dieter Pohl**: Die Bedeutung des Slowenischen für die Toponymie der Tauernregion

9:50–10:10 **Georg Holzer**: Zur Frage der Nordgrenze des slowenischen Sprachgebiets im Mittelalter

10:10–10:30 Diskusija in 10:30–10:40 Odmor

10:40–11:00 **Gerhard Neweklowsky**: Primož Trubar als Schöpfer einer Schriftsprache

11:00–11:20 **Vincenc Rajšp**: Uveljavljanje slovenščine kot poslovnega jezika v času Marije Terezije in Jožefa II. Patenti v slovenskem jeziku

11:20–11:40 **Vera Smole**: Delež avstrijske slovenistike pri Slovenskem, Slovanskem in Evropskem lingvističnem atlasu

11:40–12:10 Diskusija in 12:10–14:00 Odmor

14:00–14:20 **Silvija Borovnik**: Literatura slovenskih avtoric v Avstriji

14:20–14:40 **Andreas Leben**: Probleme der Autobiographieforschung im slowenischen Kontext

14:40–15:00 **Bernarda Katušić**: Ivan Tavčars Realismus

15:00–15.30 Diskusija in 15:30–15:50 Odmor

15:50–16:10 **Peter Scherber**: Österreich, 1938 und die Folgen. Zur Thematisierung jüngerer Geschichte im zeitgenössischen slowenischen Roman

16:10–16:30 **Stefan Simonek**: Wiener An- und Einsichten im Werk von Oton Župančič

16:30–16:50 **Erich Prunč**: Deutsch-slowenische Übersetzungen im Zeitraum 1848–1918 (Ein Werkstättenbericht)

16:50–17:10 **Erwin Köstler**: Wem soll die Übersetzung nützen? Einige Beispiele zum Wirken utilitärer Konzepte in der Vermittlung slowenischer Literatur in den deutschsprachigen Raum

17:10–17.40 Diskusija

18:00–18:45 Literarni večer Kluba slovenskih študentov (in študentk) na Dunaju

19.00 Sprejem na Slovenskem znanstvenem inštitutu

Petek, 2. junija 2006

9:30–9:50 **Sergio Bonazza**: Kopitar und Friedrich Schlegel in Wien: Wissenschaftsbeziehungen

9:50–10:10 **Radoslav Katičić**: Vermerk über die Polemik von Primus Truber mit Paulus Skalich

10:10–10:30 **Eva-Maria Hüttl-Hubert**: Die Bibliothek als Werkstatt slowenistischer Forschung

10:30–11:00 Diskusija in 11:00–11:20 Odmor

11:20–11:40 **Katja Sturm Schnabl**: Miklosichs Bedeutung für die

Slowenistik

11:40–12:00 **Elizabeta Jenko**: Jezikovna praksa pri pouku slovenščine kot tuji jezik

12:00–12:20 Diskusija in 12:20–14:20 Odmor

14:20–14:40 **Johann Strutz**: Regionalität – Interregionalität – Komparatistik: Die slowenische Literatur im Rahmen des Klagenfurter komparatistischen Regionalschwerpunkts

14:40–15:00 **Herta Maurer-Lausegger**: Die Slowenistik in Kärnten: Eine Retrospektive und ein Blick in die Zukunft

15:00–15:10 Odmor

15:10–15:30 **Ludwig Karničar**: Perspektiven der Slowenistik in Graz

15:30–15:50 **Gero Fischer**: Perspektiven der Slowenistik in Wien

15:50–16:30 Diskusija

19:00 Skupna večerja za nastopajoče v restavraciji Max, na vogalu Landhausgasse/Herrengasse

Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju (http://www.szi-dunaj.at) organizira 12. 6. 2006 posvet o Prežihovem Vorancu, njegovem pomenu v kulturi (od literature do filma) in vlogi v politiki. K sodelovanju so povabili Inštitut za novejšo zgodovino, PeF Maribor, ZRC SAZU, Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu, pisateljsko društvo in PEN. Hudo pa se je morala direktorju Vincencu Rajšpu zameriti Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, da je ni uvrstil med prejemnike vabila, čeprav je UL celo soustanoviteljica inštituta. So zamere osebne ali politične narave, se vpraša, in v kolikšni meri si jih sme privoščiti inštitucija, ki jo vzdržuje cela dolina šentflorjanska. — ***miran***, 2. maja 2006 [Napako so popravili.]

Objave

Dragi Slovlit, Muzej Mengeš je izdal faksimilirano izdajo prvega slovenskega bontona s pomenljivim naslovom *Olikani Slovenec*. Napisal ga je mengeški rojak Ivan Vesel Vesnin, rodoljubni slovenski duhovnik, pesnik, pisatelj, dramatik in prevajalec. Knjiga je prvič izšla l. 1868 pri takratni Matici Slovenski v Ljubljani. (Ne zameri, če ti naštevam stvari, ki jih najbrž dobro poznaš!) Letošnja bibliofilska izdaja obsega 999 oštevilčenih izvodov. Knjige so tiskane na posebnem uvoženem papirju (tiskarna Ozimek v Trzinu), celotno izvedbo projekta pa je opravil Primer, studio za oblikovanje in vodenje projektov, d. o. o iz Mengša. V posebni knjigi pa je izšla strokovna razprava s slovarjem, to sem napisala jaz (**Marija Cvetek**) in nosi naslov *Veselov Olikani Slovenec* ter podnaslov *Prvi slovenski bonton*. Komplet obeh knjig je v lično oblikovanem ovitku in zelo primeren za lepo darilo. Včeraj (24. 4.) sta bili knjigi predstavljeni na tiskovni konferenci v Galeriji mežnariji v Mengšu, danes (25. 4.) pa je prav tam Janez Škrlep (direktor Muzeja Mengeš) pripravil javno dražbo za knjige, ki so oštevilčene s številkami od 1 do 25. Menim, da je izid te knjige pomemben in zanimiv tudi za slovenistično "srenjo". — ***Minka Cvetek*** (marija.cvetek1@guest.arnes.si), 26. aprila 2006, preko ***Aleksander Bjelčevič***, 6. maja 2006

O obeh v italijanščino prevedenih zbirkah Daneta Zajca v prevodu Jolke Milič (*Fuoco e cenere*, DSP-Litterae slovenicae, 2004 in *Amore e morte/Ljubezen in smrt*, ki jo je izdala doberdobska župnija alias župnik Ambrož Kodelja leta 2005) se je zelo lepo razpisal v letošnji aprilski številki tržaškega mesečnika za kulturo, umetnost, leposlovje, glasbo in prireditve *Arte & Cultura* njen direktor, pesnik, literat in recenzent Claudio H. Martelli. Spodaj pa še ponatisnil prevod Danetove pesmi Za vse boš plačal – Pagherai per tutto. — ***jolka (milič)*** (jolka.milic@siol.net), 12. maja 2006

Dialogi 3–4 (2006). V Uvodniku se **Boris Vezjak**, urednik za kritično misel, ukvarja z aktualnim odnosom med slovenskimi kulturniki in oblastjo. Njegovo izhodišče je dogajanje ob podelitvi letošnjih nacionalnih priznanj za kulturo, Prešernovih nagrad. Neoliberalni ekonomist **Mićo Mrkaić** je namreč izjavil, naj si slovenski umetniki Prešernove nagrade izplačujejo kar iz svojih prihrankov, v svojem slavnostnem nagovoru pa je kulturo pred njim zagovarjal letošnji lavreat, pesnik **Milan Dekleva**. Brutalne Mrkaićeve teze o neiztržjivosti kulture ni težko zavrniti, to so storili že mnogi, pravi Vezjak, bolj zaskrbljujoča je tiha disciplinizacija slovenskih umetnikov. Ob stalnih dvomih vanje se slovenski umetniki, zlasti literati, oglašajo samo še, ko so ogrožene državne subvencije za njihovo ustvarjanje, medtem ko jih npr. oženje človekovih in ustavnih pravic azilantom, Romom in istospolnim ne zanima. Vezjak se ob tem sprašuje, ali gre za apolitičnost, ki ne uvidi neoliberalizma kot sistemske želje, ali pa za kolaboracijo kulturnikov z oblastjo. Gledališki urednik **Primož Jesenko** je pripravil intervju z dramaturginjo, urednico, prevajalko in publicistko **Aljo Predan**. Pogovarjala sta se o položaju dramaturga v slovenskem gledališču, o položaju gledališča v današnji družbi in slovenski dramski produkciji, posebej pa še o njenem urejanju Knjižnice MGL, ki je specializirana zbirka strokovne teatrološke literature. Naslov pogovora Refleksija družbe se v gledališčih ne dogaja več je dovolj zgovoren. Sledita dve razpravi. V prvi se **Karolina Babič** ukvarja z absurdom v literaturi ruskega avantgardista Daniila Harmsa (1904–1942). Harmsovemu absurdu se smejemo, a smejemo se z nekim zadržkom, za razlago katerega avtorica uporabi Freudov termin *Unheimliche*. V drugi razpravi **Gizela Polanc Podpečan** analizira roman *Boštjanov let* Florjana Lipuša in dramo Daneta Zajca *Grmače*. Nasilna smrt, ki jo je povzročila Ideja in ki povezuje rodove iz preteklosti v sedanjost, je osrednje sporočilo obeh del. Zajčev junak svojo zgodovinsko določenost preseka z avtodestrukcijo, Lipušev pa jo s sočutjem premaga in preseže. V literarnem delu te številke je pesnik **Veno Taufer** predstavil tri sodobne armenske pesnike – Gevorga Emina, Henrika Edojana in Violeto Grigorjan – ter prevedel nekaj njihovih izbranih pesmi. Sledi nova kratka zgodba **Vinka Möderndorferja** ter pesmi **Primoža Čučnika, Danice Križanič Müller** in **Barbare Jurša**. V Kulturni diagnozi je ocenjeno veliko knjig. **Igor Žunkovič** piše o slovenskem prevodu knjige Niklasa Holzberga *Antični roman*, **Rok Benčin** ocenjuje najnovejšo pesniško zbirko *Knjiga reči* mladega pesnika Aleša Štegra; **Tina Kozin** pa roman *Objestnost* Jurija Hudolina. **Breda Kolar Sluga**, nova urednica za vizualne umetnosti pri *Dialogih*, piše o zanimivi knjigi umetnostnega zgodovinarja Damirja Globočnika *Prešeren in likovna umetnost*: V njej avtor predstavi vse znane likovne

upodobitve Prešerna, ki so vse nastale po njegovi smrti. **Marta Gregorič** piše o knjigi sociologa Mitje Velikonje *Evroza – kritika novega evrocentrizma*, v kateri je avtor zbral in analiziral številne izdelke in reklamne materiale z blagovno znamko EU, ki so preplavili Slovenijo v zadnjem desetletju. **Vesna Krmelj** piše o mednarodnem trienalu Ekologija in umetnost v Mariboru in ob tem razmišlja o sodobni umetnosti in njenem odnosu do narave. Na koncu je še ena filmska ocena: **Nenad Jelesijević** piše o dokumentarnem filmu režiserja Saše Podgorška *Divided States of America – Laibach 2004 Tour*, nastalem ob gostovanju slovenske postavantgardne rockovske skupine Laibach po ZDA. Dnevnik je pisal filmski urednik **Boštjan Lah**, v Družbeni diagnozi pa je Boris Vezjak slovenskemu ministrstvu za obrambo postavil nekaj vprašanj v zvezi z zakonitostjo letošnjega romanja vojakov in njihovih družin v Lurd. Odgovoril je vojaški vikar Jože Plut. — ***Aristej*** (info@aristej.si), 19. maja 2006

Meta Grosman. *Razsežnosti branja: Za boljšo bralno pismenost*. Ljubljana: Karantanija, 2006. 296 str.

Matej Krajnc. *Groteske: Soneti*. Celje: KUD Štempihar, 2006. 132 str.

Peticija za ohranitev Uvoda v slovansko jezikoslovje in Stare cerkvene slovanščine

Spoštovani slovlitovci! Debata o peticiji za ohranitev predmetov Uvod v slovansko jezikoslovje in Stara cerkvena slovanščina se je na tem spletnem mestu že začela, česar smo pobudniki peticije veseli. Da pa se bo lažje nadaljevala, njena "nosilca" pošiljava kar celotno besedilo, kar naj omogoči natančno seznanitev vseh, ki vas reč zanima, z argumenti, ki so doslejšnje podpisnike (teh je do sedaj prek 60 izmed študentov slovenistike 3. in 4. letnika, več je doktorjev jezikoslovnih znanosti, podpisani pa so tudi vsi trije slovenski akademiki jezikoslovci, torej profesorji **Jože Toporišič, Janez Orešnik** in **Zinka Zorko**) prepričali; če se z njimi bolj ali manj strinjate tudi vi, bo vaša podpora dobrodošla; elektronske podpise zbiramo na peticija_stcsl@email.si. Besedilo peticije se nahaja na http://peticija-stcsl.i8.com/peticija.pdf — ***Miha Zor, Robert Jakomin***, 25. aprila 2006

Ko podpiram ohranitev predmetov Uvod v slovansko jezikoslovje in Stara cerkvena slovanscina v dodiplomskem univerzitetnem studijskem programu Slovenski jezik in knjizevnost, si dovolim primerjavo jezika z mestom. Mesto ima navadno staro jedro, kjer tako rekoc vsak kamen pripoveduje svojo zgodbo, ob jedru pa si v pasovih sledijo novejse stavbe vse do modernih blokov. Tako je tudi z jezikom: cisto na sredi so zaimki z glagolom BITI kot najbolj pogosto rabljene besede in oblike, ki ze z nenavadnim pregibanjem odrazajo castitljivo indoevropsko, da ne recem kar nostraticno dediscino. Temu sledijo novejsi pasovi oziroma plasti besedja in oblik vse do dolgoveznih skovank in napol prilagojenih izposojenk, ustrezajocih modernim blokom asfaltne dzungle. Ravno taki bloki so se posebno priljubili romunskemu diktatorju Cavseskuju, da je zacel rusiti zgodovinsko jedro Bukareste. Romunskega diktatorja je ustavil cas, njegova herostratska omejenost pa, zal, nahaja plodna tla v glavah uporabnih metajezikoslovcev. — ***Vlado Nartnik*** (vlado@zrc-sazu.si), 28. aprila 2006

Mi smo Krpanovi

Potem se je postavilo vprašanje, če ni Martin Krpan z Vrha pri Sveti Trojici vendarle realizacija Levstikovega literarnega programa iz leta 1858. Na to bi lahko kazala že izbira imena naslovnega junaka: njegov zavetnik sveti Martin iz Toursa goduje namreč ravno na 11. novembra, ko je Levstik kolovratil iz Litije do Čateža in sestavljal svoj znameniti literarni program. Za potrdilo se izplača pogledati v ekumenski svetniški leksikon na http://www.heiligenlexikon.de/, kjer pod sv. Martinom najdemo zanimive in za slovensko literarno zgodovino do zdaj skrite paralele. Iz njih sicer ni mogoče zatrdno skleniti, da je bil Martin Krpan z Vrha res mišljen kot zgled, po katerem naj se na Slovenskem piše literatura, pomagajo pa nam najti nekatera nova sporočila tega začetnega slovenskega besedila.

Da Levstikova izbira imena za prvega med slovenskimi junaki ni bila slučajna in da je Krpan za svoje poteze zadolžen pri svetniku Martinu, govori že bližnji kraj svetnikovega rojstva in delovanja. Na svet je privekal kot sin poganskega rimskega tribuna okrog leta 316 v Savarii (danes Sombotel v Železni županiji na Madžarskem), bil krščansko vzgojen v Pavii v Padski nižini (mimogrede: v tem kraju se je rodila Pavlina Pajkova) in misijonaril po Panoniji. S Krpanom ga najprej druži konj, brez katerega ni upodobitve sv. Martina: na konju sedeč z mečem reže na pol svoj plašč, da bi ga dal prezeblemu revežu, in tudi Krpana si brez kobilice ni mogoče predstavljati. Martin je zelo popularen, ljudski svetnik in ima zaradi tega vrsto zavetniških dolžnosti: je zaščitnik Francije, kantona Schwyz (je mogoče tudi to eden od razlogov za nedavni prevod Krpana v švicarski dialekt?) in Gradiščanske,

vojakov, konjenikov in vitezov, kovačev, tkalcev, strojarjev, krojačev, usnjarjev in klobučarjev, klicarjev, hotelirjev in krčmarjev, popotnikov, ubogih, beračev, krtačarjev, ubežnikov, jetnikov, pastirjev, sodarjev, vinogradnikov, mlinarjev, abstinentov (!), gosi (!!), je dober proti izpuščajem (turom), kačjemu piku in rdečici, za dobro rast poljščin (v naših krajih zlasti vina) in pri nas tudi zakonskih mož, ki se jim po Krpanu najbolje godi takrat, ko ovdove: "To je presneto slaba krama, babo po svetu prenašati!"

Najočitneje kaže na Krpanovo zadolženost pri sv. Martinu scena z lipo. Eno izmed legendarnih dejanj svetega Martina je sekanje poganskega drevesa in tudi pri Krpanu je to pomemben dogodek. Zakaj mora posekati drevo z mehkim lesom, je v povesti sicer ustrezno razloženo ("Jaz pa moram imeti les nalašč za svojo rabo, kakršnega v boju potrebujem"), potlačili pa smo interpreti neprijetno vprašanje, zakaj se je Krpan odločil prav za lipo, ki je bila v 19. stoletju razglašena za slovansko drevo. Ko ga zaradi "neekološkega" ravnanja kregajo, se Krpan upre z jasnim sklicevanjem na misijonarsko dejanje svojega zavetnika: "Ali je bilo tisto drevesce vaš bog ali kaj?" Ljudstvo je bilo skupaj s Krpanom do verske usmeritve svoje gospode slej ko prej nezaupljivo.

Pomenljive so tudi razlike med svetniškim in Krpanovim Martinom. Francoski Martin je bil prvi svetnik, ki ni storil mučeniške smrti, in je slovel po svojem asketizmu, pravičnosti, skromnosti in ponižnosti. Tako sramežljiv je, da se skrije v hlev, ko ga hočejo razglasiti za škofa, in ga izda šele gaganje gosi. Naš Martin pa ni prav skromen in se zna samozavestno postaviti za svoj prav. V slovanskih kulturah (pa tudi kje drugje) je Martinovo ime povezano s karnevalskim obnašanjem, saj je njegov praznik poznan kot jesenski pust. Martinovati pomeni nezmerno jesti in piti; v frc. je *mal de Saint Martin* 'pijanski maček'. Ponižni sveti Martin je živo nasprotje neumnim ali grobim ljudskim Martinom, ki osvežujejo zavest o etimološki povezavi imena z rimskim bogom vojne Marsom. V ruščini je *martin* 'len, čudaški kmet' (tudi Martinu z Vrha pri Sveti Trojici "dela ni bilo mar") ali 'šaljiv človek s klovnovskim obnašanjem', slov. poldrugi Martin je 'omejen človek', pl. *marcin* 'grobjan, medved', hrv. je *martin* 'plešoči medved'. Zveza z medvedom je ohranjena tudi v slovenščini, saj so v okolici Gorice z Martinovim vozom označevali ozvezdje Velikega medveda (vse iz Kebrovega *Leksikona slovenskih imen*). Na te pomene namiguje minister Gregor, ko predlaga cesarju, da sprejme Martina Krpana v službo kot dvornega norčka: "Zvitorepec je; debel je; smešen tudi, jezičen ravno tako; vse krščanstvo ga nima takega!"

V Levstikovi povesti pride do zanimivega prehoda od tega karnevalskega do kultiviranega Martina, ki je obenem preskok od preprostejše oblike trgovske menjave k razvitejši, to je iz blagovne menjave v denarno trgovino. Cesarsko nagrado ("petdeset malih veder vina, pet in sto pogač, dvajset janjcev in pa oseminštirideset krač") bi moral Krpan namreč transportirati domov na Kranjsko, na Dunaju prodati pa nikakor ne bi smel. Zato jezni junak zagrozi cesarju s tradicionalnim karnevalskim obnašanjem, po katerem je poznan ("pa bom postavil sredi dvorišča kolibo in tako dolgo bom ležal, dokler bo sod moker, pa dokler bom imel kaj prigrizniti"), in ga pripravi do tega, da mu predlaga odkup: "Martin, ali prodaš meni pogače in vino, pa kar je še drugih reči? [...] Mošnjo cekinov ti dam." Martin je po svetu znan kot vremenski svetnik in večina pregovorov, ki se nanašajo nanj, je take narave. (Mimogrede: indijanskemu poletju ali babjemu poletju, to je obdobju lepega jesenskega vremena, se po slovensko lepo reče Martinovo poletje.) Slovenci pa ga v skladu s pregovorom, da "Sveti Martin iz mošta dela vin", poznamo v prvi vrsti kot vinskega svetnika in ohranjamo tako v spominu v večji meri njegovo karnevalsko, pogansko ozadje.

In še ena pomenljiva razlagalna možnost, ki jo odpira Martinovo. Na svetega Martina dan so gospodarji svojčas služinčadi izplačevali letni zaslužek in plačevali davke, služinčad pa je tedaj lahko menjala gospodarja. Povest *Martin Krpan* asociira torej na "dan obračuna" in se spogleduje z mislijo o alternativnem gospodarju ter tako prikimava interpretaciji "angleške soli", ki je metafora alternativne, to je nenemške tuje pameti in kulturnega vpliva (glej moj članek Pa začnimo pri Krpanu, http://www.ijs.si/lit/krpan.html-l2). — ***miran***, 2. maja 2006

Vprašanja (tokrat brez odgovorov)

Ali obstaja internetna stran podobna http://www.m-w.com/cgi-bin/mwwod.pl, ki se nanasa in obravnava slovenski jezik. Iscem namrec spletno stran, s katere bom lahko razbrala pomen slovenskih besed, njihovo zgodovino in uporabo. *Merriam-Webster OnLine* je zelo uporaben, kar se tice angleskih besed, se posebej so poucne njihove Word of the Day strani. — ***Vesna Gorec*** (vgorec2002@yahoo.com), 3. maja 2006

Dragi slovlitovci, imam majhen (velik problemček). Zanima me, kako se piše beseda macdonaldizacija oz. makdonaldizacija ... Ali sploh lahko to pišemo. Pomen je v smislu družbenih sprememb v današnji družbi, kjer gre za instant družbo, macdonald's družbo. Kako bi torej pravilno napisali: macdonaldizacija ali makdonaldizacija? Kaj predlagate? Morda kakšno drugo besedo? — ***Sabina Burkeljca*** (sabinaaccetto@yahoo.com), 4. maja 2006

Nemški glasbenik potrebuje nekaj besedil slovenskih ljudskih pesmi z glasbenim zapisom, prevodom in virom. Lahko kdo priskoči na pomoč? Nadaljevanje je citat. — ***miran***

Mr. Hladnik, I am a German musician searching for traditional Slovenian folk songs featuring the theme "love" in any aspect. Since I do not speak the language I need help from native speakers who are willing to provide me some material. By chance I found your site concerning the Slovene language; in the appendix you mention the book: "200 Slovenian folksongs with melodies". Would it be possible to receive a few lovesongs from that book via e-mail or in photocopy? What I would need to have is

- *the melody in musical notation*
- *the complete lyrics*
- *a translation very close to the words*
- *the indication of the source* — ***Christoph Breitenbach*** (ckh_breitenbach@hotmail.com), 4. maja 2006

Spletke

Http://www.ijs.si/lit/alamut_de.html-l2 – o *Alamutu* v nemščini.

Http://www.ijs.si/lit/e-knjiga.html-l2 – o **Luinovi** digitalni dediščini slovenskega leposlovja.

Http://www.ijs.si/lit/oizboruberila.html-l2 – o izboru berila za CT.

Http://www.ijs.si/lit/onacionalnem.html-l2 – o nacionalnem.

Http://www.ijs.si/lit/oavtu.html-l2 – o birokratski deželi Sloveniji.

Http://www.ijs.si/lit/delo.html-l2 – kako sem odjavil *Delo*.

Http://www.krtaca.si/ – na portalu Krtača lahko prebiramo, kako pometa nova metla na *Delu* (http://www.krtaca.si/aktualno/novice/kolikokrat-ze-in-kol).

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/nagovor2006.html – nagovor predsednika SDS Cankarjevim nagrajencem iz ljubljanske regije, Vrhnika 12. maja 2006.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/mvi_4339.avi.html – video posnetek nagovora predsednika Janeza Drnovška nagrajencem (obsežno 60 Mb!).

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/img_4332.jpg – pa še slika skeča iz *Ptičkov brez gnezda* (nastopajo dijaki Srednje lesarske šole) in http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/img_4335.jpg – organizatorke in voditeljice prireditve **Marije S. Leskovar**, predsednice ljubljanskega SD.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/BLEF_sOLSKEGA_POKRA.doc – Blef šolskega pokra, neskrajšani članek **Igorja Saksida** iz *Dela* o novi šolski politiki.

Http://esnips.com/doc/28baf321-09c0-4d9c-9c0d-def5a5c66d3a/Informator.pdf – *Informator*, spletno glasilo kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu (http://www.ksssg.net.tc/).

Na www.uni-lj.si/kakovost lahko dobite povezavo na besedilo predloga sprememb visokošolskega zakona in osnutka nacionalnega programa visokega šolstva. Osnutek je v razpravi do konca maja 2006. Povzetke novosti o visokem šolstvu pri nas in drugod (EU, Vel. Britanija, ZDA ...) pripravljamo že nekaj let. V arhivu pri ustreznih poglavjih lahko preberete, kako so doslej tekle razprave o reformi programov, študentih, učiteljih, raziskovanju. — ***Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 15. maja 2006

Http://verzi.najportal.com – verzi po naročilu (ljubezenski, prijateljski, voščilni, o sreči in žalosti ...)!

Http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljan/newslets/l06-59.html – 59. (aprilska) št. biltena *Letter* Society for Slovene Studies poroča med drugim o slovenističnih omizjih na ameriškem slavističnem kongresu novembra 2006.

Tole številko *Kronike* smo poslali še slavistom na 247 slovenskih srednjih šolah. Vsem, ki jo tako dobite v roke: če jo sami že imate, dajte jo prosim naprej kolegom, ki še niso udje Slavističnega društva Slovenije, in jih nagovorite, da se včlanijo.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), **na knjige Založbe ZRC SAZU** (novo!) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastonj prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. julija 2006

Letnik 10, št. 66

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika66.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika66.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 1200 izvodov.

Odzivi

Zasledila sem, da ste v Kroniki Slavističnega društva Slovenije objavili spodnji tekst: "Oddelek za germanistiko FF UL vabi na predavanji dr. Almuta Hilleja (Freie Universität Berlin). Četrtek 25. 5. 2006." Rada bi vas opozorila na to, da je dr. **Almut Hillejeva** predavateljica – ženskega spola. — ***Tatjana Györkös*** (Tatjana.Gyorkos@ff.uni-lj.si), 29. maja 2006

Miran, ker smo danes sele 6.6.6, se povsem nerazlozljivo bere glagolski cas zapisnika Senata FF z dne 7. junija 2006, da je bila odobrena tema doktorske disertacije ... Ko je Nostradamus prerokoval v svojih Centurijah, je rabil prihodnjik, in podobno je rabil prihodnjik tudi Gregorcic v pesmi Soci. Ali pa gre za vnaprejsnji zapisnik, kar je zelo spolzko, saj se tudi celo vremenoslovci, ki jim je to dovoljeno, kar preradi motijo. — ***Vlado [Nartnik]*** (vlado@zrc-sazu.si), 6. junija 2006

Vlado, če se jutri 7. 6. 2006 Slovlitova napoved senatnega dogajanja uresniči, bomo veseli krepitve naših preroških sposobnosti, če pa se slučajno kaj zaplete z datumom, ljudmi ali njihovimi znanstvenimi izdelki, skesano objavimo popravek. Še dobro, da je od 6. 6. 6. ostalo manj kot 666 minut. — ***miran***

Ljudje

Zaradi različnega načina evidentiranja članstva ne moremo zanesljivo preveriti, vendar se zdi, da so nekateri slavisti poravnali članarino dvakrat: najprej na račun svojega pokrajinskega društva, potem pa še na račun slovenskega. Če se vam je to zgodilo, prosim pišite, da napravimo dobropis za naslednje leto. Torej še enkrat: kdor plača članarino na račun svojega pokrajinskega društva, obenem postane tudi član Slavističnega društva Slovenije in je deležen enakih ugodnosti kot tisti, ki se včlanijo neposredno pri SDS. Če pokrajinska društva seznam svojih članov sporočijo na naslov SDS pozno (ob tem prenakažejo na SDS tudi polovico pobrane članarine), prikrajšajo svoje člane za redno mesečno obveščanje preko *Kronike*. Ker so številke *Kronike* za prve mesece tega leta že pošle, smo novincem namesto biltena v tolažbo tokrat poslali zbornik lanskega kongresa v Lendavi z naslovom *Vloga meje.*

Števec članov Slavističnega društva Slovenije je na 728 – 66 več kot nazadnje. Slovlitovcev pa je 808 – 41 več kot nazadnje. — ***miran***, 23. junija 2006

Umrl je častni član SDS **France Sirk**.

Že pred časom me je **Zoltan Jan** spodbujal k objavi informacij s slovenističnega podiplomskega študija in o univerzitetnih habilitacijah. Kot član senata Filozofske fakultete v Ljubljani imam pri roki nekaj zapisnikov, iz katerih z zamudo prepisujem. Na senatni seji 7. dec. 2005 so bile odločene naslednje slovenistične študentske Prešernove nagrade: **Andrej Koritnik** (Negativna utopija), **Maja Pavšič** (Slovenščina in njeno poučevanje pri slovenskih zdomcih) in **Damjan Huber** (Sodobni SKJ v SV Sloveniji). Veliko priznanje FF je bilo podeljeno **Eriki Kržišnik** (utemeljitev Irena Orel), priznanje pa **Ini Ferberžar** (utemeljitev Marko Stabej). Za docentko za slovensko književnost je bila izvoljena **Mateja Pezdirc Bartol**. Doktorske teme so bile odobrene naslednjim kandidatom: **Patrizia Vascotto**, Preklapljanje in mešanje koda pri dvojezičnih govorcih na Tržaškem (mentorja Marko Stabej, Albina Nećak Lük), **Ina Ferbežar**, Besedilnost med formalnimi lastnostmi in kognitivnimi procesi (Marko Stabej), **Špela Bregač**, Literarna preteklost Novega mesta v obdobju starejše književnosti (po spremembi prvotnega naslova, ki je posegal v raziskovalno temo Nataše Golob), **Tatjana Balažic Bulc**, Raba in funkcija konektorjev v jezikoslovnem diskurzu na primeru slovenščine in hrvaščine kot prvega in tujega jezika (Vesna Požgaj Hadži, Vojko Gorjanc). Že na prejšnjih sejah so bile odobrene doktorske teme: **Barbara Zorman**, Pripovedne funkcije likov slovenskih ekranizacij (Marko Juvan), **Simon Krek**, Pridobivanje jezikovnih podatkov iz besedilnih korpusov za namen izdelave enojezičnih slovarjev in slovnic (Marko Stabej), **Irena Kapš Vodopivec**, Jezikovno(besedilna)zmožnost med šolsko prakso in sporazumevalno resničnostjo: Razmerje med učbeniškimi vzorci in konkretnimi pojavitvami besedil (Marko Stabej). Pozitivno je bila ocenjena disertacija **Nataše Jakop** Tipologija oblikoslovnih, skladenjskih in pomenskih značilnosti slovenskih pragmatičnih frazemov.

Seja senata FF 11. jan. 2006. **Andreja Musar** je postala asistentka za slovensko književnost. Odobrena je bila doktorska tema Izražanje abstraktnega v slovenskih istrskih govorih, ki jo je prijavila **Karin Marc Bratina** pri mentoricah Veri Smole in Eriki Kržišnik. **Boža Krakar Vogel** je postala predsednica Obdobij, **Irena Novak Popov** predstojnica Centra za slovenščino in **Alojzija Zupan Sosič** predsednica Slovenščine na tujih univerzah, vse za eno leto.

Senat FF 8. marca 2006. Odobrene so bile doktorske teme: **Vita Žerjal Pavlin**, Oblikovanje ciklov v slovenski liriki 19. in 20. stoletja (mentor Marko Juvan), **Peter Jurgec**, Novejše besedje s stališča fonologije: primer slovenščine (Ada Vidovič Muha in Vesna Mildner, FF Zagreb). Imenovana je bila komisija za oceno disertacije **Petre Kodre**, Vzgoja in razvoj zavesti o narodni pripadnosti pri pouku književnosti v 20. stoletju (Miran Hladnik, Boža Krakar Vogel, Marija Stanonik, Tadej Vidmar). Potrjena je bila komisija za zagovor disertacije **Marijana Dovića** Slovenski pisatelj: Razvoj vloge literarnega proizvajalca v slovenskem literarnem sistemu (Miran Hladnik, Marko Juvan, Igor Kramberger) in **Danile Zuljan Kumar**, Govorjena briška narečna besedila z vidika besedilne skladnje (Marko Stabej, Vera Smole, Simona Kranjc, Monika Kalin Golob). **Nataša Logar** je bila ponovno izvoljena za asistentko za slovenski jezik in teorijo jezika, **Primož Jakopin** ponovno za docenta za področje jezikovnih tehnologij, **Nataša Pirih** pa za docentko za slovenski jezik in teorijo jezika.

Senar FF 5. aprila 2006. Odobrena je bila doktorska tema **Matjažu Zaplotniku** (Slovenska verzna pripoved 19. in začetka 20. stol., mentor Aleš Bjelčevič).

Senat FF 17. maja 2006. **Mira Krajnc** je prijavila disertacijo Zasebni dvogovori (mentorica Ada Vidovič Muha). Senat je na predlog oddelka sprejel modifikacijo habilitacijskega naziva za področje "slovenskega jezika in teorije jezika" v zgolj "slovenskega jezika". Na predlog slovenističnega in slavističnega oddelka na FF bo podeljeno veliko priznanje FF prof. dr. **Přemislu Hauserju** z Masarykove univerze v Brnu; predlog je utemeljil Tomo Korošec.

Senat FF 7. junija 2006. Odobrena je bila tema doktorske disertacije **Tanje Fajfar**, Slovenska pravna terminologija ob primerih sodb sodišča evropske skupnosti (Ada Vidovič Muha). Imenovana je bila komisija za zagovor disertacije **Mojce Smolej**, Vpliv besedilne vrste na uresničitev skladenjskih struktur: Primer narativnih besedil v vsakdanjem spontanem govoru (Mojca Schlamberger Brezar, Marko Stabej, Monika Kalin Golob) in **Darinke Verdonik**, Analiza diskurza kot podpora sistemom strojnega simultanega prevajanja govora (Simona Kranjc, Marko Stabej, Zdravko Kačič, Špela Vintar). Prehod na doktorski študij: **David Puc** (mentorica Simona Kranjc). — ***miran***, 2. junija 2006

Prof. dr. **Ludvik Karničar**, gonilna sila in duša graške slovenistike, je 29. 5. 2006 dobil pomembno priznanje iz mariborskih logov – pred polno dvorano mariborskega Rotovža mu je mag. Franci Pivec izročil Plaketo Zveze kulturnih društev Maribor ter veliko priznanje za izjemen prispevek pri kulturnih stikih med Gradcem in Mariborom (med nagrajenci sta bila še Christa Lehr in Kurt Necker). Profesor Karničar, Obirčan, izvrsten dialektolog (pred kratkim je npr. izšla njegova študija o narečnih značilnostih Tinjske rokopisne cerkvene pesmarice), poliglot in vzgojitelj številnih slovenistov na Univerzi Karla in Franca v Gradcu, je najzaslužnejši, da so se med dvema sosednjima univerzitetnima mestoma vzpostavili tudi odlični kulturno-literarni stiki, prepoznavni po literarnih večerih in gostovanjih slovenskih pesnikov in pisateljev na Inštitutu za slovenski jezik v Gradcu. Graški študentje slovenistike bi ostali prikrajšani za marsikatero žlahtno slovensko podobo in stike z živo slovensko besedo, literaturo in kulturo, če ne bi imeli profesorja Ludvika Karničarja, ki je vse svoje življenjske in znanstveno raziskovalne moči posvetil slovenistični stroki in "mili besedi materini". — ***Marko Jesenšek*** (marko.jesensek@uni-mb.si), 29. maja 2006

Darinka Verdonik bo v torek, 13. 6. 2006, ob 11.00 v sejni sobi Filozofske fakultete zagovarjala disertacijo z naslovom Analiza diskurza kot podpora sistemom strojnega simultanega prevajanja govora. — ***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@na ijs.si), 8. junija 2006

Petra Kodre bo disertacijo Vzgoja in razvoj zavesti o narodni pripadnosti pri pouku književnosti v 20. stoletju zagovarjala 30. junija 2006 ob 11.00 v sejni sobi FF. — ***miran***

Bolonja, ti si kakor zdravje

Prilagajanje študijskih programov Prokrustovi postelji iz Bolonje v zadnjem času veže veliko energij na univerzah in posega tudi že v jezik: rodilo je nove izraze *bolonja* (z malo začetnico), *bolonjiziranje*, *bolonjski gabariti, bakalaver* ali *licenciat* itd. Iz svojih zapiskov s sej senata FF prepisujem nekaj tega dogajanja.
7. 12. 2005. Bolonja še nima določenega pedagoškega modula, čeprav moramo 1. februarja že oddati program za 1. stopnjo, 1. maja za 2. stopnjo (mimogrede: ni nam uspelo) in do 1. okt. za 3. stopnjo. **Boža Krakar Vogel** nam je neuradno sporočila, da je izhodišče za določitev pedagoškega modula še vedno 60 KT, kar pomeni eno petino celotnega študija ali eno celo leto. Tak delež je dvakrat večji od trenutnega, ki ga je za približno en semester. Komisija za pedagoški paket je očitno gluha na pripombe, ki so bile izrečene na račun pretiranega deleža pedagoških ur, zato zato bo treba ponovno

pozvati k ohranitvi sedanje količine pedagoških ur, to je pribl. 300 ur ali 30 KT. Zgled željam za povečanje pedagoških ur so pedagoške fakultete po Evropi, ki pa sploh ne proizvajajo bolonjskih nazivov BA in MA in je njihova količina v razmerju do drugih študijev zanemarljiva. Povečanje pedagoškega deleža bi nujno pomenilo zmanjšanje ur matičnega predmeta za polnih 300 ur, kar je 5 predmetov z dvema tedenskima urama ali 1,7 delovnega mesta! Možna kompenzacija za to izgubo so sprejem slovenščine med skupne fakultetne "pedagoške" predmete, didaktična rekonceptualizacija nekaterih obstoječih matičnih predmetov in podaljšanje pedagoške prakse.

5. aprila. Vodja delovne skupine Zdenko Medveš je poročal o zagati, ko dvopredmetnega študija in pedagoškega paketa v obsegu 60 KT na drugi stopnji preprosto ni mogoče izvesti po formuli 4 + 1. Formula enovitega študija (5 + 0), za katero se FF zavzema, seveda nima z bolonjo nič skupnega, pa tudi med evropske regulirane poklice, ki bi to izjemo omogočali, učiteljski poklic ne spada. FF naj bi se pri svetu za visoko šolstvo zavzela za omogočenje kontinuiranega pedagoškega študija (tudi na prvi stopnji) ali pa bi se tudi pri dvopredmetnem študiju sprijaznila s stopnjevitostjo tipa 3 + 2. Opozoriti je bilo treba na ponavljajoče se in vedno znova preglasovane pripombe in predloge nekaterih oddelkov, da bi bila najenostavnejša rešitev pač skrčenje preapetitnega pedagoškega paketa s 60 KT na 30 KT, kar bi nekako ustrezalo trenutnemu obsegu pedagoških vsebin. Pred mesecem smo na senatu slišali, da formula 4 + 1 za D-študij nima alternative, danes pa smo jo tako rekoč že pokopali. Tako bomo morali trezno stališče zavzeti tudi do "bolonjskega" predloga podvojenega obsega pedagoškega paketa, ki je vse težave pravzaprav povzročil. To mnenje je tudi v skladu z izraženim prepričanjem Marka Kerševana, da je bil pedagoški študij na FF v preteklosti dober in da bi ga bilo škoda spreminjati zaradi takih ali drugačnih aritmetičnih domislic. Različni obseg pedagoškega študija na E- in D-študiju kliče po različnih strokovnih nazivih diplomantov (kar bo dodatno zakompliciralo naše bolonjske domače naloge).

[Ekskurz v temle odstavku ni v zvezi z bolonjo, pač pa z jezikom: Dekan je poročal o odgovoru na delegatsko vprašanje v parlamentu, ki se je spotaknilo ob štiri predavanja gostujočega profesorja na zgodovini, ki so bila izvedena v hrvaščini. Bi moral po mnenju protihrvaško nastrojenih študentov, ki so problem odprli, gost predavati v angleščini?]

10. in 17. maja: Prejšnji teden je imel senat izredno bolonjsko zasedanje, ki je trajalo skoraj tri ure in pomeni vrnitev naših bolonjskih prizadevanj na začetek. Že nekaj časa so posamezni oddelki opozarjali, da se za pedagoški dvopredmetni študij formula 4 + 1 preprosto ne izide. Zdaj so to končno sprejeli tudi načrtovalci fakultetne bolonje (Neva Šlibar) in ponudili senatorjem res dober pregled alternativnih variant. Čeprav so se posamezniki (Miha Javornik) upirali odpovedi od 4 + 1 in čeprav so drugi (Zdenko Medveš) vztrajali pri 5 + 0, se je večina vendarle nagibala h konkurenčni formuli 3 + 2 tako za E kot za D. Sklepa zaradi nesklepčnosti na koncu senat ni sprejel nobenega. Slišali smo nekaj ostrih ocen vodenja bolonjskih reform. Iz gradiva za sejo je mogoče razbrati, da bolonjizaciji povzroča največ težav dvopredmetnost (seveda, ko pa je enopredmetni bolonjski študij s 30-procentno izbirnostjo, ki opravlja lahko funkcijo drugega predmeta, konkurenca naši trenutni dvopredmetnosti). Dvopredmetnost ne bi bila tako problematična, če ne bi vztrajali pri dveh nazivih diplomanta namesto bolonjskega enega. S stališča ostalih študijev je dvopredmetni študij na FF privilegiran študij, saj daje diplomantu za polovično trajanje študija enakopraven naziv, konkretno: prof. slovenščine, ki je to študiral v kombinaciji z angleščino, je pri iskanju službe enakovreden profesorju slovenščine, ki je moral v okviru E-študija absolvirati dvojno količino ur. — Prizadevanje pedagogov za 5 + 0 računa na to, da bo država celi FF določila status izjeme in njene študije opredelila kot študij za nacionalno regulirane poklice. 5 + 0 pomeni zato odpoved bolonji. Še najbolj uporaben se zdi predstavljeni model št. 4, ki spominja na nekdanjo nesimetrično dvopredmetnost: D-študij v prvih treh letih in nadaljnji dve leti E-študij. Razlika v trajanju med glavnim in stranskim predmetom bo zahtevala različen naziv diplomanta.

Včeraj se je ta seja nadaljevala in po spet dolgem dolgem razpravljanju pripeljala do sklepa, ki je bil drugačen, kot je kazalo zadnjič. E-študij ostaja po formuli 3 + 2, pri D-študiju pa je prišlo do odpovedi formuli 4 + 1 in do odločitve za špekulativno nebolonjsko formulo 5 + 0. Špekulativno zato, ker ni nič gotovo, da nam bo država priznala status bolonjske izjeme. Zato je pri tistih, ki so glasovali za to obliko, v zavesti, da bo morda čez leto in dan treba tisto petico naknadno razrezati na 3 + 2. Najbrž skupaj z mano večina senatorjev ne bi znala enotno povedati, kaj smo pravzaprav izglasovali, interpretacije so namreč različne. Zdi se, da smo samo odložili neprijetno odločanje o tem, ali naj bo študij na 2. stopnji dvopredmetni ali enopredmetni, in kako umestiti pedagoške predmete v celoti na 2. stopnjo. Ali pa nas je bolonjiziranje že tako izčrpalo, da nismo bili več sposobni treznega sklepanja.

Cankarjevo

V sredo, 24. 5. 2006, je SD Kranj za najuspešnejše tekmovalce na vseslovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje pripravilo podelitev srebrnih in zlatih CP na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu. Letos se je državnega tekmovanja za CP v naši regiji udeležilo rekordnih 157 tekmovalcev, od tega trije iz Zvezne gimnazije za Slovence. Dosegli smo zavidanja vreden uspeh, saj je kar 89 naših tekmovalcev prejelo priznanja, od tega 67 srebrna in 22 zlata. Učenka **Ema Demšar** iz OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vasi je dosegla na I. stopnji najvišje število točk in 1. mesto, imamo pa tudi rekorderko med mentoricami. Učiteljica slovenskega jezika ga. **Olga Koplan** iz OŠ Ivana Groharja Škofja Loka je s svojim prizadevnim delom pomagala do zlatega priznanja kar štirim tekmovalcem od petih prijavljenih.

Karavana treh avtobusov s tekmovalci, mentorji, članicami upravnega odbora SD Kranj, koordinatorjem tekmovanja za CP g. **Vladom Pircem** in direktorjem OE Zavoda za šolstvo Kranj g. **Mihom Mohorjem** se je deževnega jutra odpravila proti Celovcu. Tam sta nas pričakala ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence dr. **Miha Vrbinc**, slovenski konzul v Celovcu g. Gregor Juvan, učitelji njihove gimnazije in dijaki. Pripravili so nam kratek kulturni program, nato pa je sledila podelitev. Pozdravila sta nas tudi koordinator tekmovanja g. Vlado Pirc in v imenu predsednika SDS dr. **Mirana Hladnika**, ga. dr. **Milena Blažić**. Zlati cankarjevci so prejeli grafike akademske slikarke Maje Šubic na temo letošnjega tekmovanja. Maji, ki že peto leto sodeluje z našim društvom, so bile za navdih knjige za letošnje tekmovanje, na svojih grafikah pa je prikazala pot odraščanja sodobnega najstnika.

Srebrni cankarjevci so prejeli knjižne nagrade, ki jih je delno sponzorirala Mladinska knjiga iz Ljubljane. Za dve knjižni nagradi pa so poskrbeli tudi naši gostitelji v Celovcu, podelil pa jih je njihov ravnatelj g. Miha Vrbinc. Po kratkem intervjuju za njihovo televizijo in radio so nas pogostili s toplo malico v prostorih njihove gimnazije in nas seznanili s potekom dela na njihovi šoli. Nato smo se glede na avtobuse razdelili v tri skupine, vsaka je dobila svojega spremljevalca – vodnika, in sledil je ogled Celovca z okolico. Naš avtobus je spremljal sam ravnatelj. Ogledali smo si vojvodski prestol, cerkev Gospe Svete ter mestno jedro Celovca z njegovimi znamenitostmi. Navdušeni nad zanimivo, poučno in strokovno razlago g. Vrbinca smo se ob 16.00 poslovili od Celovca in odpeljali proti Kranju. Naj svoje poročilo zaključim z besedami, s katerimi sem se poslovila od mentoric in tekmovalcev zmagovalcev na svojem avtobusu: "Želim vam, da se čez poletje spočijete, naberete novih moči in idej, jeseni pa spet vključite v kolesje sistema, ki se mu pravi tekmovanje za CP. Tekmovalcem pa v športnem duhu kličem Nasvidenje na vseslovenskem tekmovanju za CP 2007". — ***Vlasta Jemec***, predsednica SD Kranj (Vlasta.Jemec@guest.arnes.si), 27. maja

Na spletnih straneh Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html) so ob poročilu Vlaste Jemec o podelitvi Cankarjevih priznanj v Celovcu objavljene tudi slike, gl. poglavje Cankarjevo tekmovanje, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/podelitev_celovec.doc — ***miran***

Slava Slovencem

Tole je pred dnevi prispelo v moj poštni predal. Pošiljam naprej kot zanimivost. — ***Anja Kren*** (anja.kren@gmail.com), 27. maja 2006

Slava Slovencem (besedilo Jožef Virk, pred 1870)

Naj viharja moč razsaja,
hraste cepi, skale taja,
pahe zemlje naj zdrobi;
vendar kakor siva skala,
sred viharjev trdna stala,
večna bo Slovencev čast!

Naj se ves svet zoperstavi,
narodu pravice davi,
in kovati ga želi;
Slave zora bo svetila,
zlob verige razdrobila,
večna bo Slovencev čast!

Naj mrtvaški strup jezika,
Kadar bliska meč morije,
v boju kri junaška lije,
kakor hrast Sloven stoji,
za očestvo se daruje,
vso nevarnost zaničuje,
večna je Slovencev čast!

Zato mi Slovenije sini,
zvesti svoji domovini,
eno srce bodimo!
Če nam je ljubezen mati
ino sloga nas pobrati,
večna bo Slovencev čast!

nas srdito v srce pika,
naj le slabo govori;
vzeti nam ne more slave,
ne utajiti bistre glave,
večna bo Slovencev čast!

[Več o pesmi in njeni današnji uporabi na http://www.hervardi.com/himna.php — ***miran***]

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

13. Poletni tečaji slovenskega jezika na Slovenski obali Halo, tukaj slovenski Mediteran bodo tokrat potekali v Portorožu od 26. junija do 9. julija 2006 v organizaciji Znanstveno-raziskovalnega središča Koper in Fakultete za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem. Poletni tečaji so namenjeni vsem, ki bi se radi naučili slovenskega jezika ali svoje znanje slovenščine še izpopolnili, spoznali Slovenijo in njeno kulturo, hkrati pa preživeli dva prijetna poletna tedna na morju.

Tema, ki bo povezovala dopoldanske jezikovne tečaje s popoldanskimi tečaji s predavanji in delavnicami ter večernim programom, je Slovenija – stičišče evropskih kultur. Udeležence čakata tudi letos dve ekskurziji: tradicionalni izlet z barko ob Slovenski obali in izlet po hrvaški Istri. Pripravili pa smo kar nekaj novosti. Poletnim tečajem bo namreč sledila Poletna šola META Humanistika (Mediteranska poletna šola teoretske in aplikativne humanistike), na katero vabimo vse, ki želijo poglobiti svoje znanje na področju humanistike in družbenih ved ter izpopolniti znanje slovenščine. META Humanistika bo potekala takoj po Poletnih tečajih, in sicer od 10. julija do 23. julija. Letošnja tema je Pre-misliti Evropo: konstrukcije novega. Šola bo razdeljena na tri vsebinske sklope – Antropološko-religiološko-kulturološki vidiki, Ekonomsko-demografski vidiki in Jezikovno-kulturni vidiki EU. Predavatelji previh dveh sklopov bodo predavali v angleškem jeziku, predavatelji tretjega sklopa pa v slovenskem jeziku. Posebni gostje Poletne šole bodo med drugimi **John Sinclair, Robert de Beaugrande, Janez Strutz, James Anderson** ... Toplo vabimo, da se udeležite tečajev slovenskega jezika v lepem mediteranskem mestecu na Slovenski obali in/ali Poletne šole META Humanistika. — ***Karin Marc Bratina, Mojca Butinar Mužina*** (dejan.muzina@guest.arnes.si), 25. maj 2006

V Klubu koroških Slovencev v Ljubljani (KKS-LJ) ter v prijateljskih zamejskih krogih ob povolilnih spremembah v Italiji seveda spremljamo tudi predvolilna dogajanja v Avstriji, kamor zelo neposredno spada tudi "never-ending story" o dvojezičnih krajevnih napisih. V zadnjih dneh notranjeavstrijski procesi skupaj z oblikami mednarodnega vplivanja morda le vlivajo nekaj upanja na (zapozneli, postopni, nepopolni, kompromisni...) razplet te zgodbe. Vmesno bilanco ne-postavljanja dvojezičnih krajevnih tabel bodo poskusili opraviti na podijski diskusiji "St. Kanzian/Škocjan. Nič hud´ga. Ali ...?", in sicer v petek, 26. maja 2006 ob 19.30 v "Tourismus Infocenter" v Selu/Seelach pri Klopinju/Klopein.

Skupaj s člani partnerskega Kluba Koroščev v Ljubljani smo z dvema polnima avtobusoma preteklo soboto obiskali Ziljsko dolino in tam poleg "nagrobnikov" (kot bi rekel dr. Ludvik Druml, z ženo Jožico naš gostitelj v "Alte Post – Stari pošti" v Ziljski Bistrici) videli tudi nekaj "mladja". Med "mlade" pojave bi ob tem našem izletu lahko šteli tudi dejstvo, da je enega od avtobusov prvič vodil Ziljan po rodu in imenu Danijel Grafenauer, prof. zgodovine in geografije, ki od jeseni na našem Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani kot mladi raziskovalec pripravlja disertacijo o dolgoletnem predsedniku KKS dr. Juliju Felaherju – njegovo rojstno hišo smo tokrat obiskali. Ker je Danijel v ponedeljek praznoval svojo 30-letnico, mu tudi takole voščimo vse najboljše! [...]

Celo stoletje pa je minilo od ustanovitve vrste koroških slovenskih prosvetnih društev, katerih jubileje proslavljajo to pomlad. Žal se vseh prireditev člani našega kluba ne uspemo udeležiti, čeprav nas nanje povabijo in čeprav bi jim radi tudi osebno zaželeli še uspešnih naslednjih sto let delovanja. Šele včeraj pa nas je (posredno) doseglo vabilo na delovno akcijo za poživitev Gradišča na Turnah, na severnem robu domačije Miklove Zale v Svatnah/Schlatten nad Šentjakobom v Rožu. Cilj več let potekajočega projekta je tudi Prireditveni in razstavni dom Miklova Zala; prek Jake Špicarja, ki je dramatiziral priljubljeno Sketovo povest je z Miklovo Zalo povezan tudi naš klub. Dela na gradišču se nadaljujejo že od danes do sobote (torej od 25. 5. do 27. 5.), ponovno pa poleti med 14. in 26. avgustom 2006. O "Iniciativi Miklova Zala" vam podrobnosti lahko sporoči Franz Mikel, Svatne/Schlatten 11, A-9183 Podrožca/Rosenbach, oevz@twinet.net [...] — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 25. majA 2006

Vabilo na Mlade rime. To je pesniški večer, kjer se na Metelkovi, v Menzi pri koritu, vsak mesec predstavi pet mladih pesnikov/pesnic. Osme Mlade rime bodo 31. 5. ob 21. uri. Svoje pesmi bodo brali Stanka Hrastelj, Tanja Petelinek, Iva Jevtić, Aljoša Harlamov in Aleš Kreže. Gost večera bo Milan Dekleva. 1. junija ob 20. uri na Mostovni organiziramo gostovanje skupaj s Fakulteto za slovenske študije Stanislava Škrabca Univerze v Novi Gorici. Svoje pesmi bodo brali: Franci Novak, Marko Rop, Ana Pepelnik in Kristina Kočan. Gost večera bo Jure Jakob. — ***Veronika Dintinjana*** (za KUD Kentaver, kentaver@gmail.com, 29. in 31. maja 2006

Pred pričetkom poletja vam pripravljamo še zadnji literarni večer, na katerem bo gost Feri Lainšček. Predstavili bomo njegovo najnovejšo zbirko kratkih zgodb z naslovom *Strah, da se bo ustavil čas*. Literarni večer bo popestrila ciganska glasbena skupina Langa, avtorjeva besedila pa bo interpretiral Elvis Berljak. Prireditev bo v sredo, 31. maja 2006 ob 20. uri v Líterini knjigarni (Miklošičeva 4, Maribor). Literarni večer bo povezoval Marko Samec.

Feri Lainšček, književnik iz šolskih učbenikov in antologij, dobitnik številnih prestižnih nagrad in priznanj, je svojo ustvarjalnost že zdavnaj pospremil s preprosto razlago, da pisateljevanje zanj ni poklic, niti poklicanost ali poslanstvo, temveč kratko malo način življenja. Avtor je pričujoči izbor kratkih zgodb podnaslovil časopisnice. Ta izvirna žanrska oznaka ji nadvse pristoji, saj je dejstvo, da je Lainščku v minulih nekaj letih na straneh časopisa *Nedelo* uspelo ustvariti nekaj na slovenskem zelo redkega. Gre namreč za kratke zgodbe, ki sicer posegajo po dnevno aktualni tematiki, vendar pa kolumnistovo mnenje, komentar in "vsevednost" praviloma nadomeščajo z zgovorno fabulo in univerzalnim sporočilom. — info@knjigarna-litera.org, 29. maja 2006

Javno vabilo na razgovor z ugledno slovensko pesnico in pisateljico **Svetlano Makarovič**. Razgovor bo na Filozofski fakulteti v sredo 31. 5. 2006 ob 18. uri v predavalnici št. 34. Tema razgovora bo soočenje znanosti o duševnem razvoju otrok z dilemami ustvarjanja literature za otroke. Razgovor bo vodil prof. dr. **Ludvik Horvat** z oddelka za psihologijo. Vabljeni so vsi zainteresirani študentje, kolegi učitelji in sodelavci ter vsi občudovalci literarne gostje Svetlane Makarovič. — ***Matjaž Rebolj*** (Matjaz.Rebolj@ff.uni-lj.si), 30. maja 2006

Univerza v Novi Gorici bo od 1. do 3. decembra 2006 v Novi Gorici organizirala znanstveno konferenco FDSL 6,5. Konferenca FDSL (Formal Descriptions of Slavic Languages / Formalni opisi slovanskih jezikov) je bila vse do letos organizirana le vsaki dve leti izmenoma med Leipzigom in Potsdamom, letos pa bo postala vsakoletna. Ker je to torej prva FDSL konferenca organizirana le eno leto za prejšnjo (FDSL 6 je bila organizirana v Potsdamu decembra 2005) in prva FDSL konferenca organizirana izven Nemčije, smo ji dali (nogometno obarvano) ime FDSL (halftime) 6.5 [FDSL (polčas) 6,5]. Konferenca bo potekala v angleščini. Povabljeni predavatelji: prof. dr. **Željko Bošković**, University of Connecticut, prof. dr. **Draga Zec**, Cornell University, dr. **Ora Matushansky**, CNRS/ Université Paris VIII, doc. dr. **Tatjana Marvin**, UL.

Fakulteta za slovenske študije Stanislava Škrabca na Univerzi v Novi Gorici vas vabi, da pošljete povzetke predavanj za konferenco FDSL 6.5 za 20-minutna predavanja (z 10-minutno diskusijo, torej skupaj 30 minut) o katerikoli temi, ki na formalen način obravnava slovansko skladnjo, glasoslovje, pomenoslovje, oblikoslovje ali dušno-jezikoslovje (psiholingvistiko). Drugače kot na prejšnjih FDSL konferencah letos ne bomo imeli vzporednih sekcij, zato pa bomo imeli rezerviran čas za ogled posterjev. Rok za oddajo povzetkov je 1. julij, 2006. Največja dovoljena dolžina povzetkov je dve strani (vključujoč podatke in reference). Napisani naj bodo v angleščini s fontom velikosti 12. Imeti morajo naslov in biti anonimni. Prosimo vas, da jih pošljete kot pdf-priponke na fdsl.6.5@gmail.com. Sprejemamo le elektronsko poslane povzetke. Zraven pošljete tudi: 1. naslov predavanja, 2. vaše ime, 3. vaš naslov in institucijo, 5. e-mail, (6. ali ne želite, da bi vaš povzetek ocenjevali tudi za posterske prispevke.) Več na http://www.p-ng.si/~fmarusic/fdsl/index_slo.html). — ***Lanko Marušič*** (franc.marusic@p-ng.si), 2. junija 2006

Adam Michnik na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Predavanje Politika proti medijem ali nasprotno – Kakšno naj bi bilo njuno idealno razmerje? v okviru ciklusa Kultura strpnosti 8. junija 2006 ob 17.00 v predavalnici 34. — Kot politični esejist, novinar in zgodovinar se Adam Michnik, glavni urednik časopisa Gazeta Wyborcza, legenda iz burnih časov poljske poti v demokracijo in rušenja komunističnega režima v Vzhodni Evropi, nekdanji disident, ki ostaja zvest demokratičnim načelom tudi pri obračunavanju s preteklostjo, še vedno kritično odziva na aktualna vprašanja družbenega življenja in dosledno vztraja v brezkompromisni drži svobodnega intelektualca. Londonski Financial Times ga je uvrstil na listo 20 najbolj vplivnih novinarjev na svetu: "Obsojeni smo na nepopolnost. Zato demokracija ni ne črna ne bela. Demokracija je siva, mukoma se rojeva, njeno vrednost in okus

pa je moč najbolje spoznati takrat, ko omaga pod pritiskom skrajnosti rdečih, belih ali rjavih idej." — ***Maja Avsenik*** (Maja.Avsenik@ff.uni-lj.si), 2. junija 2006

Spostovani clani Slovenskega društva za primerjalno književnost, na spletni strani društva http://www.zrc-sazu.si/sdpk boste našli fotografije, zapisnik, predsednikovo poročilo in druge podatke o obcnem zboru društva, ki je bil prejšnji ponedeljek v prostorih DSP. Za novo predsednico drustva je bila izvoljena dr. **Vanesa Matajc**, društvo pa je dobilo tudi novega častnega člana, dr. **Daroslava Dolinarja**. — ***Marijan Dović***, urednik spletnih strani SDP (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 31. maja 2006

Študentska založba praznuje deseto obletnico svojega delovanja. V tem času se je uveljavila kot ena pomembnejših slovenskih založb s področja literature in humanistike, k čemur so pripomogle zlasti njene knjižne zbirke (Beletrina, Claritas, Scripta, Koda in ČKZ), v katerih je slovensko tržišče redno oskrbovala s prodornimi leposlovnimi, esejističnimi in humanističnimi naslovi, delno pa tudi brezplačni dvomesečnik *Air Beletrina*. Osrednja prireditev praznovanja (ki nosi udarno ime V imenu knjige!) bo potekala v četrtek, 8. junija 2006, od 16. do 22. ure na Dvornem trgu v Ljubljani. S slavnostnimi govori in branji bo nastopila kopica pomembnih imen, med njimi tudi književniki in publicisti Dušan Šarotar, Aleš Šteger, Mitja Čander, Tone Peršak, Manca Košir, Lucija Stupica, Darko Žlebnik, Marko Samec, Andrej Brvar, Damijan Šinigoj, Matjaž Brulc, Tomaž Šalamun, Dušan Merc, Erica Johnson Debeljak, Polona Glavan, Nina Kokelj, Vladka Rejc, Feri Lainšček, Boris A. Novak, Alojz Ihan, Mojca Kumerdej, Andrej E. Skubic, Irena Svetek, Dušan Čater in Jurij Hudolin. Praznovanje bosta popestrila nastopa etno skupine Jararaja in Ditke Haberl. Program: http://www.studentskazalozba.si/si/informacija.asp?id_meta_type=4&id_informacija — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 2. junija 2006

Založba Zora in Slavistično društvo Maribor vas vabita v sredo, 7. 6. 2006, ob 13. uri v Glazerjevo dvorano Univerzitetne knjižnice Maribor (Gospejna 10) na predstavitev in tiskovno konferenco ob izidu petih knjig s področja jezikoslovja in književnosti, ki so izšle v knjižni zbirki Zora. O knjigah bodo spregovorili uredniki in avtorji:

Zora 38: **Blanka Bošnjak**: *Premiki v sodobni slovenski kratki prozi*.

Zora 39: **Anna Kolláth**: *Magyarul a Muravidéken*.

Zora 40: *Tinjska rokopisna pesmarica*, uredila **Martina Orožen**.

Zora 41: *Diahronija in sinhronija v dialektoloških raziskavah*, uredili **Mihaela Koletnik** in **Vera Smole**.

Zora 42: **István Lukács**: *Paralele. Slovensko-madžarska literarna srečanja*. — ***Marko Jesenšek*** (marko.jesensek@uni-mb.si), 1. junija 2006

V zadnjem tednu je bilo v visokem šolstvu toliko novih pomembnih stvari, kot le redko prej. Na http://www.uni-lj.si/kakovost so povzetki člankov iz dnevnega tiska o razpravi o spremembah visokošolskega zakona in o nacionalnem programu in o odstopu državnega sekretarja za visoko šolstvo. Lahko preberete odmeve na neizvolitev študentskega predsednika in na študentske proteste ter zaplete pri gradnji študentskih domov ter umetniških akademij. Povzeli smo ocene zunanjih ocenjevalcev za akreditacijo EQUIS, z domače strani UL pa o predlogih njene strategije. Aktualni so tudi razpisi podiplomskega študija UL, UM in UP. Za tiste, ki jim je pomembno kakovostno pedagoško delo, bo zanimiv razpis priznanj Slovenskega društva za visokošolsko didaktiko, ki te dni praznuje 10 letnico. Poglejte tudi novice o živahnem dogajanju v prejšnjih tednih, v Arhivu. — ***Bogomir Mihevc*** (Miro.Mihevc@uni-lj.si), 5. junija 2006

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik vabi na tradicionalni dvodnevni junijski izobraževalni seminar. Seminar je namenjen vsem, ki jih zanima slovenščina kot tuji jezik, profesorjem slovenščine, diplomantom slovenistike, absolventom in študentom, vsem, ki si želijo pridobiti in poglobiti svoje znanje s področja slovenščine kot tujega jezika. Potekal bo v sredo, 28. junija, in v četrtek, 29. junija 2006 na FF v Ljubljani, Aškerčeva 2. Program seminarja je dostopen na http://www.centerslo.net. Kotizacija za 20-urni seminar znaša 15.000,00 SIT za zaposlene in 10.000 SIT za študente. Kontaktni naslov je lidija.jesenko@ff.uni-lj.si. — ***Nataša Pirih*** (n.pirih@ff.uni-lj.si), 7. junija 2006

Škrabčeva domačija (Hrovača 42, Ribnica; http://www.skrabceva-domacija.com) vabi na literarni večer z Ifigenijo Simonović in Manco Košir. Tema srečanja bo zbirka pesmi Vitomila Zupana *Pesmi iz zapora*. **Vitomil Zupan** (1914–1987) je s pomočjo **Ifigenije Simonović** ponovno oživljen – oživljen kot doslej še neznan, predvsem ljubezenski pesnik. Ko je bil med letoma 1948 in 1954 zaprt kot politični kaznjenec, je dneve in noči pisal pesmi na toaletni papir in v majhne zvezke. Pisal je, da bi

preživel. Pisal je, da bi povedal zgodbo slovenskega povojnega ujetnika. Ifigenija Simonović, znana kot pesnica, pisateljica in oblikovalka, je pesmi prepisala in jih izdala v sedmih knjigah. Literarni večer bo v četrtek, 15. junija 2006, ob 20. uri na vrtu Škrabčeve domačije. V primeru slabega vremena se bo literarni večer odvil v skednju Škrabčeve domačije. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 8. junija 2006

11. in 12. oktobra 2006 bo na Filozofski fakulteti Karlove univerze v Pragi drugič potekala mednarodna znanstvena Konferenca mladih slavistov. Zainteresirani študenti in doktorandi slavistike bodo zopet dobili priložnost, da predstavijo rezultate svojih raziskovalnih dejavnosti. Konferenca je nadaljevanje zelo uspešne konference, ki je potekala maja 2005. Prisrčno vabimo k sodelovanju tudi študente iz ostalih slavističnih področij. Cilj projekta je povečati prepustnost informacij o strokovni dejavnosti študentov na posameznih slavističnih področij in tudi različnih slavističnih delovnih mestih. Za dosega tega cilja je po našem mnenju potrebno pridobiti zadostno število referentov in recipientov in zagotoviti primerne pogoje za uspešno diskusijo. Zaradi tega vabimo tudi slaviste izven Prage in tuje slaviste in vas prosimo za referate v dolžini 15–20 minut. Jeziki konference bodo slovanski, pri čemer so referetni dolžni organizatorjem javiti vnaprej (skupaj s prijavo), v katerem jeziku bodo predstavili prispevek. Posamezni prispevki bodo na podlagi izbranih tem razdeljeni v skupine, ki jih bodo vodili doktorandi FF UK. Udeleženci, ki bodo svoje referate dodelali v obliki zaokrožene študije, bodo imeli možnost svoj tekst tudi izdati v zborniku. Tematska področja: 1. jeziki in literatura manjšin, 2. jezikovni kontakti – zgodovina in sodobnost, 3. slovanska književnost v evropskem kontekstu, 4. Rusija – mit in resničnost, 5. politična in filozofska razmišljanja slovanskega areala, 6. slavistika v modernem svetu.

Od udeležencev bomo pobrali konferenčno takso v višini 300 Kč (na mestu). Nastanitev udeležencev, ki niso iz Prage, krije organizator, ostale stroške (prevoz do mesta dogajanja in hrano) ustanova, ki udeleženca pošilja, oz. študent sam. Zainteresirane prosimo, da kar najhitreje kontaktirajo organizatorje (konference2006@seznam.cz). Rok je 30. junij 2006, termin za oddajo strukturiranih in preglednih anotacij referatov v jeziku prispevka in v češčini ali angleščini je 31. julij 2006. Ob pravočasni prijavi zagotovimo udeležencem, ki niso iz Prage, nastanitev. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 12. junija 2006

[I]n za konec še beseda o predstavi Kaj ti je deklica včeraj na Gradu: bila je odlična! V temelju je komedija del arte, ki objame in preplete lepo število ljudskih motivov z nekaj plesa, petja in muzike (glasba je delo Jureta Karasa, bolj znanega pod imenom Slon iz slavnega tandema Slon in sadež, izvajalca pa sta bila Marko Brodnik na harmoniki in Grega Budal na klarinetu). Prisotni so še elementi interakcijskega gledališča in lutkovnega gledališča. Vse skupaj se je zgodilo pod milim ljubljanskim nebom v grajskem atriju. Spregledati pa ne gre tudi scenografije in kostumografije (delo mlade, uveljavljajoče se kostumografke Kate Zalar). Res je, da so pripadniki Šentjakobskega gledališča označeni kot amaterji, vendar se v včerajšnji predstavi pod vodstvom Jaše Jenulla, Vide C. Bren in Marka Bratuša ta oznaka ni nikjer kazala. — ***nuša [Nuša Dedo-Lale]*** (nusa.dedo-lale@volja.net), 13. junija 2006

Slovensko društvo za jezikovne tehnologije vabi v sklopu meta-konference Informacijska družba – IS 2006 na konferenco o jezikovnih tehnologijah, ki bo potekala od 9. do 13. oktobra 2006 na Institutu Jožef Stefan v Ljubljani. To srečanje je peto v vrsti slovenskih konferenc o jezikovnih tehnologijah in je sedaj prvič organizirano kot mednarodna konferenca z mednarodnim programskim odborom. Uradna jezika konferenca sta slovenski in angleški. Potekala bo v dveh delih: v enem bodo predstavljeni prispevki v slovenščini, v drugem pa v angleščini. Sprejeti prispevki bodo objavljeni v zborniku, ki ga bodo prejeli udeleženci ob registraciji. Objavljeni bodo tudi na spletnih straneh. Na konferenci želimo zbrati raziskovalce, predstavnike podjetij in javne uprave, ki raziskujejo, razvijajo ali uporabljajo jezikovne tehnologije. Nekatera zanimiva področja jezikovnih tehnologij so: razvoj, standardizacija in uporaba jezikovnih virov, govorne tehnologije, strojno prevajanje in drugo več- in medjezično procesiranje naravnega jezika, jezikovne tehnologije, vezane na semantični splet in predstavitev znanja, strojno (statistično) učenje jezikovnih modelov, zajemanje in luščenje informacij, primeri uporabe jezikovnih tehnologij, predstavitve jezikovnotehnoloških projektov. [...] Tekoče informacije so dostopne na http://nl.ijs.si/is-ltc06/ oz. pišite na hlt-conf@ijs.si. — ***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si), 12. junija 2006

Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem in Pedagoški inštitut, Svetovni debatni inštitut na Univerzi v Vermontu, ZDA, Zavod Republike Slovenije za šolstvo ter ZIP, Za in proti, Zavod za kulturo dialoga Slovenija, vabijo vse strokovnjake in strokovnjakinje s področja argumentacije, retorike in debate, ter vse učitelje in učiteljice, ki uporabljajo aktivne debatne metode, na mednarodno konferenco o argumentaciji, retoriki, debati in pedagogiki podeljevanja moči, ki bo

pod naslovom Misliti in govoriti boljši svet, od 24. do 26. novembra 2006 potekala na FHS v Kopru. Konferenca bo združila strokovnjake za argumentacijo in retoriko, učitelje, mentorje debatnih klubov ter organizatorje lokalnih, nacionalnih in mednarodnih debatnih mrež, ki bodo v živahnih razpravah izmenjevali mnenja o kritičnem mišljenju in zagovorniškem diskurzu kot metodah poučevanja, kakor tudi o širših problemih uporabe argumentacije, retorike in debate. [...] Program obsega tri tematske sklope: Argumentacija in retorika, Debata, Kritično mišljenje/pedagogika podeljevanja moči. Naj vas ne skrbi, če se vam zdi, da vaš prispevek ne sodi v nobeno od treh kategorij. Pošljite nam ga in presodili bomo, kam spada. Prispevke, za katere se sami ne morete odločiti, kam spadajo, pošljite na naslov alfred.snider@uvm.edu

Pričakujemo prispevke v naslednjih oblikah: skupinske ali individualne akademske referate, skupinske razprave o inovacijskih konceptih, javne debate o pomembnih temah na teh področjih, primere in predstavitve aktivne pedagogike, kreativne predstavitve, ki inspirirajo in motivirajo, delavnice, ki ponujajo nove tehnike in programe. Prispevke pošljite po elektronski pošti v izbrano kategorijo (glej spodaj). Vse, ki nameravate sodelovati s prispevki, prosimo, da pošljete naslov in kratek izvleček prispevka v slovenščini ali angleščini, ki naj ne presega 150 besed. Udeleženci in udeleženke konference bodo v roku šestih mesecev po konferenci dobili zbornik prispevkov s konference. Predloge za prispevke pošljite do 1. avgusta 2006. Prosimo, da sodelovanje na konferenci in nastanitev uredite z gospo Bojano Skrt (bojana.skrt@siol.net).

Veselimo se prispevkov v slovenščini, saj bo del konference namenjen tudi slovenskim predstavitvam, sicer pa bodo gostje iz tujine svoje prispevke predstavljali v angleškem jeziku. Prevajanja ne bo. [...] Konferenca bo potekala na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem, Glagoljaška 8, Koper, http://www.fhs-kp.si. Prijavnina je 55 EUR in pokriva udeležbo na konferenci, materiale in banket. Udeleženci in udeleženke bodo nastanjeni na različnih lokacijah, glede na to, koliko so pripravljeni odšteti v ta namen. Cene nastanitev so od 19 EUR v dijaškem domu, do 31 EUR v Hotelu Vodišek (http://www.hotel-vodisek.com/). Cene so za eno osebo v dvoposteljni sobi, za enoposteljno sobo je treba doplačati 10 EUR. Na voljo so še drugi hoteli v Kopru, Izoli in Piranu. Za dodatne informacije pobrskajte po Internetu. Konferenca je javna in vsi, ki vas tematika zanima, ste vljudno vabljeni. Dodatne informacije najdete na http://www.ljudmila.org/debata ali http://debate.uvm.edu/betterworld.htm — ***Igor Ž. Žagar*** (igor.zagar@guest.arnes.si), 14. junija 2006

Nova znamenja. Ena osrednjih humanističnih zbirk na Slovenskem. Ob poeziji in krajših proznih delih prinaša zbirka predvsem dela sodobne domače in tuje filozofske, sociološke in "alternativne" misli, s posebnim poudarkom na temeljnih problemih današnjega postmetafizičnega časa in dehumaniziranega človeka v njem. Poleg tega se zbirka posveča tudi sodobni esejistiki kot tisti literarni zvrsti, ki zaradi svoje hibridnosti omogoča različnim avtorjem osvetliti različne problematike na zelo različne, individualne načine in ki je zato danes vse bolj brana. Urednik Andrej Brvar.

Mitja Čander: *Eseji o slovenski prozi (eseji o slovenski literaturi)*. V svojem prvencu *Zapiski iz noči* (Litera, 2003), se je Mitja Čander, eden najbolj profiliranih mlajših esejistov, ukvarjal s temami in deli svetovne književnosti. Zbirka esejev, ki jo bomo natisnili tri leta pozneje, pa se ukvarja s slovensko literaturo, natančneje s prozo po drugi svetovni vojni. Zbirka je nekakšno dopolnilo oziroma dvojček prve. Tudi tokrat ostaja Čander zavezan esejističnemu subjektivizmu in oblikovani igrivosti. Zato zbirka ni nobena literarnozgodovinska študija. Marsikaj je namenoma opuščeno in marsikaj tudi predimenzionirano, kar je pač davek oblike. [...] *Eseji o slovenski prozi* so relativen poskus iskanja korenin, žive dediščine v posameznih delih Vitomila Zupana, Lojzeta Kovačiča, Draga Jančarja, Mateta Dolenca, Zorka Simčiča, Rudija Šelige, Petra Božiča, Marjana Rožanca, Marjana Tomšiča, Borisa Pahorja in drugih. Ob pripravi zbirke mi je avtor med drugim sporočil naslednje: "Ob tem pa bo zelo pomembno, koliko odkritosrčno in smelo mi bo uspelo artikulirati lasten horizont pričakovanj, torej pozicijo, s katere zrem na literaturo." Zdaj ko je zbirka napisana in sestavljena, je avtorjeva skepsa odveč. Tako kot že prvenec *Zapiski iz noči* so tudi *Eseji* individualno močno profilirana, v pogledih inovativna in hkrati jezikovno bleščeče napisana zbirka literarnih razmislekov. Predstavitev bo v četrtek, 22. 6. 2006 ob 11.00 v Jazz clubu Gajo, Beethovnova 8 v Ljubljani. — info@knjigarna-litera.org, 15. junija 2006

Z veseljem sporočamo, da bo internetni tečaj Slovenščina na daljavo odslej prosto dostopen na http://www.e-slovenscina.si. Tečaj je namenjen samostojnemu učenju slovenščine kot tujega jezika. Nastal je kot rezultat ciljnega raziskovalnega projekta, katerega nosilec je bil Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik FF UL, ter v sodelovanju z Laboratorijem za telekomunikacije FE UL in Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Odprtje in javna predstavitev tečaja bo v četrtek, 22. junija 2006, ob 11. uri v multimedijski dvorani Fakultete za elektrotehniko, Tržaška cesta 25 (pritličje levo). Prisrčno vas vabimo, da se nam pridružite. Vse nadaljnje informacije dobite po telefonu na št. (01) 241

86 48 ali po e-pošti jana.zemljaric@ff.uni-lj.si — ***Janez Bešter***, predstojnik Laboratorija za telekomunikacije, Fakulteta za elektrotehniko, ***Marko Stabej***, vodja CRP-a Slovenščina na daljavo, FF, preko Mateja.Cop@ff.uni-lj.si, 16. junija 2006

Lepo ... pa se moja tečnoba ni mogla premagati, da ne bi spet stavila sama s seboj, da v petih minutah najde najmanj tri napake. Je že res, da niso iz plejade kapitalnih kozlov, so pa vendar ... in to v testni poli za preizkus slovenščine na visoki ravni. — ***Jože [Andrej Čibej]*** (ekorist@siol.net), 18. junija 2006

2. tema: Čas norih krav – kaj jesti?

Trg govejega mesa v Evropi razpada. Jedci se izogibajo zrezkov in rulad, menze so govedino pregnale s svojih jedilnikov. Je to razumna preventiva ali neupravičena histerija? O bolezni norih krav se je že leta 1992 diskutiralo v strokovnih revijah, v zadnjem času pa je o tem vse več pisanja in govora v javnih medijih. V svetu se vsak dan pojavi kakšna nova kužna bolezen, toda: ali je to dejansko lahko razlog, da na s vsakič zajame panika? Ali pa je čas, da zares postanemo vegetarijanci?

2. Esej (naravoslovna usmeritev)

Izberite eno od spodaj navedenih tem in na izbrano temo napišite besedilo, dolgo od 150 do 180 besed. O temi izrazite svoje mnenje in ga utemeljite. Prosimo, pišite čitljivo. (Besedilo bo ocenjeno z oceno do 1 do 5.)

2. tema: Čas norih krav – kaj jesti?

Trg govejega mesa v Evropi razpada. Jedci se izogibajo zrezkov in rulad, menze so govedino pregnale s svojih jedilnikov. Je to razumna preventiva ali neupravičena histerija? O bolezni norih krav se je že leta 1992 diskutiralo v strokovnih revijah, v zadnjem času pa je o tem vse več pisanja in govora v javnih medijih. V svetu se vsak dan pojavi kakšna nova kužna bolezen, toda: ali je to dejansko lahko razlog, da na s vsakič zajame panika? Ali pa je čas, da zares postanemo vegetarijanci?

Kaj o navedeni problematiki menite vi? Kako ravnate sami? Kaj jesta? Se zavedate tveganja, se prepuščate histeriji? Imate kakšne predlog, kako do rešitve? Utemeljite svoje mnenje in ga ponazorite s konkretnimi primeri.

Pozdravljen, Miran, k tistemu, kar je posredoval gospod Jože Andrej Čibej. V čisto zadnji vrstici tega, kar imamo na slikah, bi rada bila z rokico zakrita še ena nepotrebna: "Imate kakšNE predlog, kako do rešitve?" Imam, podoben pa je tvojemu: besedilo je potrebno jezikovnega pregleda ko star volk šusa. [...] —***Peter [Weiss]*** (Peter.Weiss@guest.arnes.si), 19. junija 2006

Na spletni strani http://www.centerslo.net/seminar si lahko ogledate program 42. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture. Predavanja, Parada mladih in izbirni tečaji so odprti za vso zainteresirano publiko. — ***Irena Novak Popov***, predsednica 42. SSJLK, preko ***Tjaše Alič*** (Tjasa.Alic@ff.uni-lj.si), 16. junija 2006

Spostovani clani SDPK, na spletni strani drustva http://www.zrc-sazu.si/sdpk (v rubriki novo) najdete vabilo k sodelovanju ob jubileju revije *Primerjalna knjizevnost*. — ***Marijan Dović*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 16. junija 2006

Spoštovana gospa, cenjeni gospod! Radi Vas tudi letos vabimo na "Praznik Mohorjeve", ki bo v četrtek, 22. junija zvečer tukaj na travniku Mohorjevega doma na Vetrinkskem obmestju. (Vhod cesta 10. oktobra!). Veselilo nas bo, ko boste pripeljali s seboj tudi svoje prijatelje in znance, ki morda še niso bili tukaj v podeželskem ambientu sredi Celovca! Tudi v četrtek velja vstopnina predprodaje: 7 eur. Vidimo se! — ***Franc Kattnig*** (franc.kattnig@mohorjeva.at), 19. junija 2006

Ingeborg Bachmann: nova branja in nadaljnje pisave. Oddelek za germanistiko s skandinavistiko in nederlandistiko vabi ob 80. obletnici rojstva najpomembnejše avstrijske pisateljice Ingeborg Bachmann na dvodnevni mednarodni znanstveni posvet, ki bo potekal od 23. do 24. junija 2006 na Filozofski fakulteti v Ljubljani, predavalnica 302. Podroben program je na voljo tudi na http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/germanistika/Slovensko/prireditve/bachmann-program.htm.

Petek, 23. junija 2006

9.30 Pozdravne besede dekana, predstojnice

10.00: **Kurt Bartsch**, Gradec, Bachmann-Lektüren: Literarische und essayistische Annäherungen

10.40 **Sara Lennox**, Amhurst, Bachmanns "Simultan" und Zygmunt Baumanns "Flüchtige Moderne"

11.40 **Helgard Mahrdt**, Oslo, Denken und Schreiben – "Ansiedlungsversuche" in der Welt. Ingeborg Bachmann und Hannah Arendt

12.20 **Barbara Agnese**, Dunaj, Das Bild der Psychiatrie bei Ingeborg Bachmann und Sylvia Plath

14.00 **Vesna Kondrič Horvat**, Maribor, Eine Autorin als Transformator, der die Welt verändert, die Welt schön macht? Ingeborg Bachmann und ihre ambivalente Rezeption durch die Autorinnen in der Schweiz

14.40 **Rita Svandrlik**, Firence, "Das Virus Verbrechen": Täter und Opfer bei Ingeborg Bachmann und Elfriede Jelinek

15.40 **Amalija Maček**, Ljubljana, Simultan (un)glücklich?

16.20 **Irena Samide**, Ljubljana, Fremde Textwelten: Ingeborg Bachmanns Dunkles zu sagen aus DaF-/auslandsgermanistischer Perspektive

17.00 **Saša Jazbec**, Maribor, Ingeborg Bachmann im DaF-Unterricht oder Jugend in einer slowenischen Stadt

19.00 Sprejem na avstrijskem veleposlaništvu

Sobota 24. junija 2006

9.00 **Hermann Korte**, Siegen, Portalfiguren der Nachkriegslyrik: Bachmann, Benn und Celan in der Gedichtpoetik der jüngeren Dichtergeneration.

9.40 **Luigi Reitani**, Videm, ".zum Schauen erwacht". Ingeborg Bachmanns Poetik des Sehens am Beispiel ihrer italienischen Erfahrung

10.50 **Dejan Kos**, Maribor, Literaturgeschichte und Systemtheorie. Beispiel: Bachmann

11.30 **Christa Gürtler**, Salzburg, Gedächtnisräume und Sehnsuchtsorte – Zur Topographie in Ingeborg Bachmanns Prosa

12.10 **Ilse Nagelschmidt**, Leipzig, Zerstörungen weiblicher Kindheit und lebenslang wirkende Folgen. Ingeborg Bachmann – Christa Wolf. Ein Vergleich

14.00 **Eva Höhn**, Banská Bistrica, Ingeborg Bachmann. Die Wege ihrer Prosa

14.40 **Neva Šlibar**, Ljubljana, Fremdheiten. Zu den frühen Prosafragmenten Ingeborg Bachmanns

15.20 **Špela Virant**, Ljubljana, Dramatische Strukturen in der Prosa Ingeborg Bachmanns

16.00 Okrogla miza o prevajanju del Ingeborg Bachmann: **Anja Uršič, Neža Maurer, Amalija Maček, Aleš Šteger**, moderator: **Štefan Vevar**

Prispevki bodo v nemščini; razprave so lahko v nemščini in v slovenščini. — ***Tatjana Gyorkos*** (Tatjana.Gyorkos@ff.uni-lj.si), 20. junija 2006

Sinoči je Društvo slovenskih književnih prevajalcev podelilo Sovretovi nagradi za najboljše prevodne dosežke v letu 2005. Prejeli sta jo **Vlasta Pacheiner Klander** (za prevod vedske poezije) in **Jana Unuk** (za več prevodov iz poljščine). Ker imajo prav literarni prevajalci izredne zasluge za bogatitev slovenskega jezika – tako z vnašanjem novosti kot z ohranjanjem pogosto pozabljene dediščine – menim, da si nagrajenki zaslužita posebno tople čestitke tudi v okviru te skupine. — ***V. [Velkovrh Bukilica]*** (vvb@siol.net), 21. junija 2006

Vesna V. Bukilica je poročala o torkovi podelitvi dveh Sovretovih nagrad za prevajanje, jaz pa dodajam, da so dan prej, v ponedeljek, 19. junija 2006, v prostorih DSP podelili še eno – Stritarjevo nagrado mlademu literarnemu kritiku, s katero želi DSP opozoriti na kritiko kot posebno zvrst literature. Žirija v sestavi **Mitje Čandra** (predsednik žirije, sicer pa prvi dobitnik Stritarjeve nagrade ob njeni ustanovitvi 1998), **Aleša Čara** in **Petre Pogorevc** (lanska dobitnica Stritarje nagrade) je odločila, da nagrado letos prejme **Gorazd Trušnovec**, znan kot sodelavec četrtkove *Delove* priloge *Polet*. — Očitno je, da organizatorji Stritarjeve nagrade zadnja leta veliko opozarjajo na razsežnost pojma literarna kritika, saj je bila lanska dobitnica nagrade nagrajena za gledališko, letošnji nagrajenec pa za filmsko kritiko. (Prim. *Delo*, 20. 6. 2006, str. 15.)

Festival Pranger – 3. srečanje pesnikov, kritikov in prevajalcev poezije bo letos potekal med 5. in 8. julijem (http://www.pranger.si – Šmarje pri Jelšah, Kozje, Pilštanj, Podsreda). Kritičarki **Lucija Stepančič** in **Petra Koršič** ter kritik **Robert Titan Felix** so izbrali naslednje pesniške zbirke: *Nova okna* Primoža Čučnika, *Nikoli več* Petra Kolška, *Neslišnost* Blaža Lukana, *Še banalije* Braneta Mozetiča, *(U)sodno tolmačenje* Aleša Mustarja, *Pripovedi o ovcah, ljudeh in drugih živalih* Marcella Potocca, *Lesbos* Iva Svetine, *Knjiga reči* Aleša Štegra in *Prisotnost* Maje Vidmar. Prevajalski del tudi letos vodi dr. **Martina Ožbot**, s prevajalci Edom Fičorjem, Brankom Čegcem in Josipom Ostijem, gostujoča jezika pa sta hrvaški in bosanski. Letošnja tematska okrogla miza festivala bo imela naslov *Adolescenca in poezija* (Milena Blažič, Boštjan Gorenc – Pižama, Barbara Korun in Ivan Dobnik), v soboto pa bo potekal posvet hrvaških in slovenskih promotorjev poezije s predstavniki obeh ministrstev za kulturo in literarnih festivalov. Glasbeni gostje bodo Katalena, Boštjan Gorenc – Pižama, Jani Kovačič, DJ Podli in hrvaška kantavtorica Lea Dekleva. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 21. junija 2006

Kdor gre na Dunaj ...

Institut za slavistiko Univerze na Dunaju ponovno razpisuje mesto za univerzitetno profesorico / univerzitetnega profesorja za slovenščino (jezikoslovje // literarna veda // kulturna veda) za štiri mesece, od 1. oktobra 2006 do 31. januarja 2007. Pogoji za namestitev so ustrezna visokošolska izobrazba, izvrstna znanstvena kvalificiranost, pedagoške in didaktične sposobnosti, mednarodne izkušnje, po možnosti zunajuniverzitetna praksa. Pričakuje se predavateljska dejavnost (predavanja – tudi obvezna, seminarji) do 8 tedenskih ur (slovenski jezik, slovensko jezikoslovje ali literarna veda ali kulturna veda) ter dobro znanje nemščine. Prijave z življenjepisom, s seznamom objav in predavanj je treba poslati do 23. junija 2006 na Dekanat der Philologisch-Kulturwissenschaftlichen Fakultät der Universität Wien, Dr. Karl Lueger-Ring 1, A-1010 Wien. Številka razpisa: 8A/81-2005/06. — ***Andreas Leben*** (andreas.leben@univie.ac.at), 6. junija 2006

Objave

V sredo, 31. 5. 2006, ob 18.uri bo v dvorani Svete Cecilije v Mariboru (Slomškov trg 3) predstavitev in tiskovna konferenca ob izidu 40. knjige knjižne zbirke Zora: *Tinjska rokopisna pesmarica*. Knjigo je uredila **Martina Orožen**, transkripcija **Pavle Zdovc**, študije pa so napisali Pavle Zdovc, Martina Orožen, **Ludvik Karničar, Irena Orel, Marko Jesenšek, Aleksander Bjelčevič, Marijan Smolik, Štefan Alojzij Ferenčak** in **Engelbert Logar**.

"Uresničuje se namen slovenistov in teologov, poznavalcev cerkvene pesmi v preteklosti in sedanjosti, da Tinjska rokopisna pesmarica izide v knjigi in tako slovenistično javnost seznani s posebno zvrstjo besedne ustvarjalnosti v nekdanjem dvojezičnem prostoru koroške dežele onkraj Karavank. Besedila so pesmi z versko vsebino, opredelimo pa jih lahko kot leposlovno jezikovno zvrst. Med množico ohranjenih rokopisnih cerkvenih pesmaric iz 18. in 19. stoletja, odkritih preko 250 v nekdanjih slovenskih deželnih jezikovnih različicah (kranjski, štajerski, koroški ter prekmurski) je Tinjska rokopisna pesmarica tretja, ki bo ob Kalobskem rokopisu (Liber cantionum carniolanum, izšla l. 1973) ter kajkavsko-prekmurski Martjanski pesmarici (izšla l. 1987), ob spremnih študijah slovenskih slovenistov z obeh strani meje "zagledala beli dan". V vseh treh zbirkah iz treh različnih deželnih prostorov (Kranjske, Koroške in Prekmurja) gre za pomembno jezikovno, vsebinsko in glasbeno izoblikovana besedila, ki v naši kulturni zgodovini nudijo dragoceno gradivo za osvetlitev ter spoznavanje besedilnih vrst, zlasti prevladujočega oblikovanja vezane (pesniške) besede oz. leposlovne jezikovne zvrsti v zgodovinskem razvoju slovenskega knjižnega jezika." — ***Marko Jesenšek*** (marko.jesensek@uni-mb.si), 25. maja 2006

Pri založbi Annales Znanstveno-raziskovalnega središča Koper Univerze na Primorskem je v začetku tega leta izšla monografija z naslovom Slovenščina in njeni uporabniki v luči evropske integracije, s katero smo uredniki želeli na poseben način obeležiti vstop slovenske države v Evropsko unijo leta 2004. Monografija prinaša prispevke več avtorjev in odgovore na nekatera vprašanja rabe slovenskega jezika. Razdeljena je na tri sklope. V prvem sklopu Medkulturnost jezika in njegovih uporabnikov se teoretiki sprašujejo, čigav je slovenski jezik, tako z diahronega kot sinhronega vidika, in kaj zanj pomeni svojevrstni medkulturni položaj, v katerega je vstopil po vključitvi Slovenije v evropsko združbo. Pojem medkulturnosti in vsebine medkulturnega sporazumevanja so razčlenjeni in utemeljeni z jezikoslovnega, kulturološkega in filozofskega vidika. Slovenska jezikovna politika in jezikovno načrtovanje sta tako postavljena pred pomembne izzive.

Drugi sklop Socialno-funkcijski položaji slovenskega jezika prinaša nekatere odgovore na vprašanje, ali zvrstnost slovenskega jezika danes, tudi spričo evropske integracije, postaja še kompleksnejša ali nasprotno, kot trdi del slovenskih jezikoslovcev, raba slovenščine na nekaterih področjih peša, zaradi česar trpi tudi njena zvrstna pestrost. Polno življenje jezika se kaže tudi ali predvsem v uspešnem funkcioniranju tega jezika na gospodarskem, političnem, kulturnem, šolskem področju in javnem življenju nasploh. Tako je posebna pozornost posvečena različnim socialno-funkcijskim tipom slovenskih besedil in aktualnim vprašanjem slovenščine v politiki, diplomaciji, medijih ter šolstvu.

V tretjem sklopu Slovenski jezik v stiku avtorji ugotavljajo, kako je tudi za prihodnje načrtovanje razvoja slovenščine izredno pomembno opazovanje delovanja tega jezika v stiku z drugimi/tujimi jeziki, ki se še uporabljajo v Sloveniji, in jeziki, prisotnimi na narodnostno mešanih območjih slovenskega kulturnega prostora (v okviru Slovenije in v zamejstvu). Predstavljene so ugotovitve, kako se v zvezi z omenjenimi vprašanji soočajo pripadniki različnih družbenih skupin in kaj to pomeni za njihovo raven sporazumevalne zmožnosti. Spremembe v rabi slovenščine po osamosvojitvi Slovenije in njenem vstopu v Evropsko unijo pa se čutijo tudi pri njenih neslovenskih uporabnikih, tj. uporabnikih zunaj slovenskega kulturnega prostora. Tako se nekateri prispevki posvečajo problematiki slovenščine kot tujega jezika, drugi pa obravnavajo vprašanja, povezana s prevajanjem in tolmačenjem tako v Sloveniji kot v različnih institucijah Evropske unije.

Monografija s poglobljenim vpogledom v količino in naravo uporabnikov slovenskega jezika nedvomno prinaša pomembne elemente za načrtovanje razvoja slovenskega jezika v prihodnosti. Nadejamo se lahko, da bo pričujoči znanstveni razmislek imel možnost stopiti v dejaven dialog s slovensko politiko, katere pomembno področje naj bi seveda predstavljala tudi jezikovna politika. Nenazadnje je večina jezikovnih uporabnikov tudi volivcev . — ***Vesna Mikolič*** (Mojca.Butinar@zrs.upr.si), 26. maj 2006

Vabimo vas na predstavitev novih knjig Filozofske fakultete, ki bo v torek, 30. maja 2006, ob 11. uri v predavalnici številka 526 v petem nadstropju zgradbe na Aškerčevi 2. Predstavili bomo:

Marko Kerševan (ur.), *Protestantizem, slovenska identiteta in združujoča se Evropa.* Zbornik raziskuje različnost odnosa do protestantizma na Slovenskem danes in njen pomen za slovensko identiteto v času evropskega združevanja. Pri tem se še posebej posveti okoljem in obdobjem, ki so (bila) posebej občutljiva za odnos do protestantizma: narodnostno in versko mešana Koroška, Štajerska in Prekmurja, obdobje političnih, in mednacionalnih napetosti in polemik ob začetku 20. stoletja (in 400-letnici Trubarjevega rojstva). Prikaže sodobno protestantsko 'politično teologijo' in njeno kritiko ter stališča evropskih protestantskih cerkva do procesov evropskega združevanja. Zbornik vsebuje tudi pregled vizualnih obeležij protestantizma v Sloveniji in bibliografijo spisov o protestantizmu na Slovenskem za obdobje 1995–2005. Raziskavo je vodilo prepričanje, da razvidnejša, bolj argumentirana in diferencirana podoba protestantskega elementa v kompleksnosti slovenske identitete olajšuje promocijo Slovenije kot odprte družbe navzven in njeno uresničevanje navznoter. [...]

Študentke/je Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete so v tematski reviji Študetskega etnološkega gibanja (ŠEG 6) *Al´ že spiš? Študentske raziskave uspavank in uspavanja* objavili svoje multidisciplinarne izsledke o uspavankah in načinih uspavanja otrok in odraslih, ki segajo od strokovnih analiz (antropološke, folklorne, etnološke, etnomuzikološke, psihoanalitične, pedagoške, literarne ...) do poljudnejših zapisov (etnografski opisi, recenzije zgoščenk in pesmaric z uspavanjem). Revija je primerna za raziskovalce/ke omenjenih znanstvenih disciplin in strok, pa tudi za širšo publiko, za tiste, ki jih uspavanje (in uspavanke), ena najintimnejših, najbolj razširjenih in večrazsežnostnih oblik človeškega komuniciranja iz tega ali onega razloga (kot starše, vzgojitelje, učitelje ...) še posebej zanima. — Knjigarna FF (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/prva_stran/maj06/Knjigarna.htm), preko ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 29. maja 2006

V Genovi se je ravnokar končala 5. konferenca Language Resources and Evaluation (http://www.lrec-conf.org/lrec2006/). LREC je, skupaj z obilico pridruženih delavnic, panelov... največji dogodek s tega področja; letos je bilo 800 udeležencev, prispevkov objavljenjih v zborniki pa tudi kar nekaj. Kot

je že v navadi, jih najdete na http://nl.ijs.si/sdjt/bib/lrec06/ Članke o slovenščini najdete pod "Slovenian" v Keywords. Želim vam zanimivo branje! — ***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si), 30. maja 2006

Vljudno vas vabimo v petek 2. junija ob 19.45 v Galerijo mežnarijo v Mengeš na slovesno predstavitev bibliofilske izdaje, faksimila prvega slovenskega bontona *Olikani Slovenec*, avtorja Ivana Vesela (1868). 999 oštevilčenih izvodov bo predstavila prof. **Marija Cvetek**, ki je prispevala strokovno razpravo s slovarjem. Komplet dveh knjig v izredno lepo oblikovanem ovitku je primeren za vašo knjižnico in kot imenitno darilo. — ***Zora Slivnik Pavlin*** (sed-drustvo@sed-drustvo.si), 31. maja 2006

Ustvariti Evropejce = Fare gli Europei. Ur. **Miran Košuta**. Trst, 2006 (Zbornik Inštituta Gramsci Furlanije Julijske krajine, 8). 242 str.

Andrej Lutman. *Črkovanje*. Ljubljana: Bistisk, 2005, 2006 (Pesmarica).

V novi številki *Jezika in slovstva* (2006/1), ki obsega 105 strani, svoja besedila objavlja enajst avtorjev. V razpravljalnem delu revije se avtorji ukvarjajo s sledečimi tematikami: z vprašanjem trivialnega v luči refleksije o postmodernizmu (**Barbara Pregelj**), s problemi prevajanja slovenskih ljudskih pesmi in umetnih pesmi z navezavami na ljudsko tradicijo (**Maruša Mugerli**), s teorijo Michaela Hoeyja o strukturi besedila ter z vprašanjem uporabnosti besedilne matrice pri analizi besedil (**Sonja Starc**), z značilnostmi specializiranega korpusa v primerjavi z referenčnim korpusom (**Špela Arhar**) in z raziskavo o slušni percepciji samoglasniških opozicij pri dijakih iz Pomurja (**Damjan Huber**). Sledijo strokovne recenzije oz. ocene številnih slovenističnih in slavističnih monografij (**Simona Klemenčič** piše o slovenskem prevodu monografije priznane poljske jezikoslovke Hanne Popowske Taborske, **Nataša Pirih Svetina** o monografiji Vesne Mikolič, **Mateja Jemec** o oblikoslovnem priročniku Rade Lečič in **Vladka Tucovič** o lingvostilistični študiji Marije Mercina) ter poročili z enega domačega ter enega tujega jezikoslovnega simpozija (**Andrejka Žejn** poroča z Logarjevih dnevov v Mariboru, **Jana Zemljarič Miklavčič** pa s konference Slovko 2005 v Bratislavi). Revijo kot običajno sklepa rubrika V branje vam priporočamo z jedrnatimi predstavitvami knjižnih novitet. Naslednja številka revije bo izšla čez en mesec, v intenzivni pripravi pa je tudi že poletna dvojna tematska številka, ki jo bo letos uredil **Marko Stabej**. — ***Matjaž Zaplotnik***, tehnični urednik (matjaz.zaplotnik@siol.net), 2. junija 2006

Strip *Meksikajnarji*, avtorjev **Zorana Smiljaniča** in **Marijana Pušavca**, ki je v nadaljevanjih izhajal v reviji *Mladina*, je te dni izšel v samostojni abumski obliki. Gre za prvega od skupno petih delov, z naslovom Miramar, ki bodo izhajali v naslednjih letih. Zgodba govori o slovenskih fantih, ki so se šli leta 1864 za cesarja Maksimilijana borit v Mehiko. Predstavitev stripa bo v četrtek, 8. junija ob 18. uri v Striparnici Buch na Murglah v Ljubljani. Ob zvokih mehiške glasbe in kozarčku tekile bosta avtorja pokomenirala, kako sta se v mediju stripa spoprijala s tem spregledanim, a izredno zanimivem poglavju slovenske zgodovine. — ***Marijan Pušavec*** (marijan.pusavec@knjiznica-celje.si), 5. junija 2006 [Naslovnico stripa si oglejte na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/naslovnicameksikajnarji.jpg — ***miran***.]

Z Instituta za slovensko literaturo ZRC SAZU vam posredujem vabilo na jutrisnjo predstavitev knjige *Writing Literary History: Selected Perspectives from Central Europe*, ki sta jo uredila **Darko Dolinar** in **Marko Juvan**, izdala pa jo je mednarodna znanstvena zalozba Peter Lang. Predstavitev bo jutri (v sredo), 7. junija 2006 ob 12. uri v Mali dvorani ZRC SAZU (Novi trg 4/II, Ljubljana). — ***Marijan Dović***, SDPK (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 6. junija 2006

Izmuz (Format sodobnosti): Študentska literarna in splošno humanistična revija I/1 (april 2006). 161 str. Ur. **Ana Ambrož, Andraž Jež, Maruša Majer, Dijana Matkovič, Peter Petkovšek, Toma Strle**. Izdaja Izmuz, društvo mladih ustvarjalcev, Filozofska fakulteta, slovenistika, Aškerčeva 2, Ljubljana. Cena 500 sit, naročila na izmuzs@yahoo.com

***Dialogi 5-6 in sovražni govor*.** Uvodnik je napisala odgovorna urednica **Emica Antončič**, v njem pa komentira najnovejše pretrese na slovenskem knjižnem trgu, ki je eden najmanjših v Evropi. Državna podpora knjigi ima zato v Sloveniji že dolgo tradicijo, najnovejše raziskave pa so odkrile, da so javne knjižnice, ki so lani dosegle evropski rekord v izposoji knjig, podlegle komercializaciji. [...] Naslov tokratne osrednje teme je Sovražni govor v Sloveniji. Pripravil jo je urednik **Boris Vezjak** in za njeno izhodišče vzel zadnje primere javnega sovražnega govora nekaterih slovenskih politikov. Namen teme je razjasnjevanje labilne meje med svobodo govora in sovražnim govorom. Kaj storiti in kako ravnati, da bi ohranili svobodo izražanja in se hkrati ne odpovedali pregonu tistih, ki svobodo izrabljajo za svoje sovražne nagibe ter širjenje ksenofobije, diskriminacije, rasizma? Poleg urednika s svojimi prispevki sodelujeta sociologa Srečo Dragoš in Vesna Leskošek, varuh človekovih pravic Republike Slovenije Matjaž Hanžek in pravnik Aleš Završnik. — V literarnem delu so objavljeni prevodi novih pesmi srbske pesnice Ane Ristović in nove pesmi slovenskih pesnikov Vladimirja Gajška, Metoda Češka in Tomislava Kiša. Pisatelj **Štefan Kardoš** objavlja odlomek iz novega romana, ki se dogaja v današnjem Prekmurju, pokrajini ob slovensko-madžarski meji. V Mariboru v okviru vsakoletnih aprilskih Dnevov knjige že 6 let poteka Pesniški turnir, nagradno literarno tekmovanje, na katerem se pesniki in pesnice – vsak s svojo

pesmijo – potegujejo za naslov viteza oz. vitezinje turnirja. Dialogi tokrat prvič objavljajo pesmi vseh finalistov. [...] Gaja Kos ocenjuje novo knjigo slovenske mladinske pisateljice Nejke Omahen Prigode Poprove Pipi, Mojca Puncer pa razmišlja ob slovenskem prevodu knjige Jacquesa Ranciera Nevedni učitelj: pet lekcij o intelektualni emancipaciji [...] sledi nova rubrika Detektor. Gre za obliko krajšega intervjuja, v katerem uredništvo nekaj vprašanj na aktualne teme v družbeni ali kulturni sferi postavi vabljenemu sogovorniku. Prvi gost rubrike je ravnatelj Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani Janez Pipan. Urednik za gledališče Primož Jesenko ga je povprašal o stanju t. i. postdramskega gledališča, trendu uprizarjanja dramatizacij velikih literarnih besedil, aktualni produkciji slovenske dramatike ter odnosu med družbo in gledališčem. [...] — info@aristej.si, 16. junija 2006

Nova številke revije *Primerjalna književnost* (http://www.zrc-sazu.si/sdpk; 29/1, junij 2006) obsega 146 strani. **Winfried Menninghaus** z literarnovednega inštituta v Berlinu je avtor v angleščini objavljene razprave Hölderlinov sapfiški način: revizija mita o moškem pindarskem vidcu, v kateri analizira recepcijo Hölderlinove poezije, osvetljuje vpliv Sapfo na njegov pesniški opus ter načenja vprašanje pomena te starogrške pesnice za teorijo lirike in politiko spola. **France Bernik** piše o slovenski religiozni poeziji druge polovice 19. in 20. stoletja. Izpostavlja tri pesnike – Simona Gregorčiča, Franceta Vodnika in Jožeta Udoviča, da bi utemeljil tezo o radikalnem odnosu do religioznega, ki se kaže v njihovi poeziji. **Špela Žakelj** išče elemente dramske ironije v srednjeveški liturgični dramatiki. Zanimajo jo zlasti sredstva dramske ironije in situacije, kjer ta v obravnavanih igrah – miraklih in moralitetah – prihaja do izraza. **Varja Balžalorsky** s pomočjo opusa Chrétiena de Troyesa, francoskega pisatelja iz 12. stoletja, problematizira razmerje med epom in romanom v srednjeveških dvorskih romanih. Sooči jih s tremi modernimi teorijami romana z namenom, preveriti njihovo romanesknost. Teoretična razprava **Marcella Potocca** obravnava vlogo in položaj ideološkega v literaturi. Išče predvsem odgovor na vprašanje, kakšna je povezava med besedilom in zunajbesedilnim svetom ter kateri elementi v literaturi omogočajo njeno identifikacijo z realnim svetom. Sledi v angleščini objavljeno besedilo Marx Barks. Nove perspektive v literarni sociologiji: postmarksizem Ernesta Laclaua in Chantal Mouffe, v katerem avtorja **Sascha Bru** in **Bart Keunen** z Univerze v Ghentu v Belgiji orisujeta razvoj socialnih struktur v literarni teoriji (oz. eni njenih panog, literarni sociologiji), izsledke pa poskušata nadgraditi v luči postmarskistične teorije. Razprava **Darka Suvina** se vrti okrog Bertolta Brechta in Frederica Jamesa, avtorja najpomembnejših študij o Brechtu in njegovem pomenu ter avtorja teze o obstoju posebne brechtovske metode oz. "drže", zaradi katere naj bi bil Brechtov opus še danes izjemen. **Franca Sinopoli** z Univerze La Sapienza v Rimu se v krajšem kulturološkem članku ukvarja s klasično obarvanim pojmom evropske literature s stališča literarnega kritištva 20. stoletja, kamor naveže še razmislek o konceptu "zglednega avtorja/teksta". V zadnjem delu tokratne številke sta še dve kritiki novih literarnovednih monografij: **Alenka Koron** piše o prevodu knjige *Retorika pripovedne umetnosti* Wayna C. Bootha, **Gašper Troha** pa o prevodu esejistično obarvane knjige *Papirnati kanu* Eugenia Barbe, enega najbolj znanih evropskih gledaliških režiserjev in eksperimentatorjev. Revijo zaključuje vabilo glavne in odgovorne urednice **Darje Pavlič** (darja.pavlic@uni-mb.si) k sodelovanju ob jubilejnem 30. letu izhajanja, ki ga bo revija praznovala prihodnje leto. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 23. junija 2006

Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU in Založba ZRC vabita na predstavitev nove publikacije *Dve domovini / Two homelands*, št. 23 (2006), urednik revije Marjan Drnovšek, kjer je objavljena razprava **Vladke Tucovič** z naslovom Zagreb, Ljubljana, Praga: Korespondenca Zofke Kveder in njene hčerke Vladimire Jelovšek. Novinarska konferenca bo v torek, 27. junija 2006, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4/II, Ljubljana. Pri predstavitvi bo sodelovala tudi gostja iz Zagreba, pesnica in pisateljica **Sanja Pilić**, vnukinja Zofke Kveder. — ***Vladka Tucovič*** (vladka.tucovic@guest.arnes.si), 23. junija 2006

Cedejka *Slovene for Travelers / Slovenščina za popotnike* ima v novi verziji (2.0), ki sva jo napravila z **Alojošo Ocepkom** junija 2006, poleg slovenskih tudi klikljive in poslušljive angleške fraze, skupaj 3378 klipov. Brali so jih **Lea** in **Marc Greenberg, Dawn** in **Don Reindl** ter **Tim Pogačar**. V kratkem bo tako dopolnjena tudi spletna varianta priročnika na http://www.ff.uni-lj.si/sft/ — ***miran***

Slovenski glagol mag. **Rade Lečič** je izšel tudi v italijanščini: *Slovenski glagol – Oblikoslovni priročnik in slovar slovenskih glagolov: Il verbo sloveno – Manuale morfologico e dizionario dei verbi sloveni* (Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana, 2006, 270 strani). Priročnik je zastavljen na več kot poldrugo desetletje dolgi pedagoški praksi – avtorica je namreč kot lektorica slovenščine poučevala in še vedno poučuje slovenščino predvsem tujce. V priročniku so na enem mestu zbrani in urejeni oblikotvorno-oblikoslovni podatki o slovenskem glagolu, in kar je še pomembnejše – priročnik s svojim konceptom predstavitve omogoča hiter in sistematičen dostop do najosnovnejših slovničnih podatkov. Prevedla ga je **Barbara Iskra Šarec** in ima 270 strani. Stane 4070 SIT oziroma 17 EUR. Knjigo naročite pri Tjaši Alič (tjasa.alic@ff.uni-lj.si). Splača se jo naročiti že v času seminarja (od 3. do 14. julija), ker je 10 % popust.

Na razpolago je tudi druga izdaja slovenske različice tega dela: **Rada Lečič**, *Slovenski glagol – Oblikoslovni priročnik in slovar slovenskih glagolov / Slovene verb – A Morphological Manual and Dictionary of Slovene Verbs*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004, 2. natis 2005, 268 str.

Pri isti založbi je pred dvema mesecema izšla tudi nemška verzija *Das slowenische Verb – Morphologisches Hand- und Wörterbuch der slowenischen Verben*, prevedli pa sta jo **Kasilda Bedenk** in **Barbara Urbanija**. — ***Zoltan JAN*** (zoltan.jan@siol.net), 26. junija 2006

Knjiga pred sodiščem

Kako to, da se nihče ne dotakne literarno-sodnih afer Pikalo in Smolnikar? Konec koncev sta slovenska pisatelja, kaznovana zaradi knjig. Kaj se slovenska književnost ne tika slovenskih slavistov vobče in slovenistov posebej? Ta ... grobni molk in smrtna tišina pri slovlitovcih me naravnost preseneča. Slovensko društvo za primerjalno književnost se je vsaj ... desetkrat boljše odrezalo. Sprašuje že kronično radovedna — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 8. junija 2006

Da je tovrstno sojenje literarnemu besedilu, ki sicer ne vsebuje za slovensko moralo usodno nevarnih prvin, absurd, je jasno, a kdo sodi sodišču, tega literarna stroka sama ne more vedeli. Na strokovnih simpozijih in v literarnih kritikah je bilo pred časom, kot se spominjam, precej besed izrečenih na ta račun, a sodišča in ministri za kulturo tega seveda ne berejo. Če se prav spominjam, se je Matjaž Pikalo tedaj odločil, da gre raje demonstrativno v ječo, kot da bi plačal visoko vsoto denarja tistemu, ki se je čutil podobnega literarnemu izmisleku. Če bi se za zapor (namesto plačila) odločila tudi preganjana avtorica, bi bila absurdnost stvari tako očitna, da bi se takemu preganjanju na široko smejala vsaj vsa Evropa. Zdaj je stvar postala zelo javna in najbrž rešitev groteske ni daleč. Sojenja te vrste so po svetu uveljavila posebno varnostno sporočilo pred literarnim besedilom in opažam, da se to vedno pogosteje spet uveljavlja tudi pri nas. — ***Helga [Glušič]*** (helga.krisper@volja.net), 9. junija 2006

Kazen se mi zdi nora; glede krivde pa je stvar bolj zapletena. V romanu je nedvomno opisana domžalska družina, ki je pisateljico tožila: osebe oz. mnoga imena, njihove lastnosti in dogodki so resnični. Posamični dogodki pa so izmišljeni. (Tako kot v romanih o Prešernu ali nedavni nadaljevanki o Prešernu.)

Iz tega sledita dve vprašanji:

1. Ali so opisane osebe zaradi nespodobnih domišljijskih vložkov lahko užaljene? Recimo, da roman opisuje mene: ali me delo, ki je delna fikcija, lahko užali? Reagiram lahko na dva načina: a) ne, saj je žaljivi del izmišljen; b) da, saj le jaz in romanopisec veva, kaj je izmišljeno; saj večina bralcev fikcijo jemlje zares; saj se mi ljudje režijo, tudi če ni res (spomnimo se šolskih zafrkancij!)

Kakorkoli: opisana oseba ima pravico biti užaljena. Nobena literarna teorija tega ne more spremeniti. Pa tudi noče; kar spomnimo se pripomb na nadaljevanko o Prešernu: kljub fikciji so literati protestirali, da Prešeren že ni bil tak. Torej je stroka fikcijo jemala zares; pri Smolnikarjevi pa si je premislila.

2. Kaj naj stori sodnik, ko se užaljenec pritoži? Na tehtnico mora postaviti dvoje: žalitev in posmehe okolice na eno stran, na drugo pa koristi te povesti. Koristi so, da nekaj sto bralcev po službi v fotelju z užitkom prebira to zares odlično povest. Sodnik se odloča, ali estetski užitek stotinje bralcev odtehta posmeh, ki ga doživlja cela družina.

Za konec: ni strahu, da bodo tožbe zelo narastle (tožbe bodo, ampak redke). Romanopisci namreč redko točno opisujejo živeče ljudi; če že, si raje izberejo javne, znane osebe z njihovimi javnimi grehi; ponavadi opis tudi tako spremenijo, da občutek izmišljenosti prevlada. Če želi literatura ohraniti status medija, kjer se smejo povedati pomembne moralne in politične resnice, mora ta privilegij čim redkeje zlorabljati. Torej je odgovornost tudi na pisateljih. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 9. junija 2006

Z velikim zanimanjem sem prebrala pismo gospoda Aleša Bjelčeviča, vendar se mi zdi, da se je proti koncu svojega premišljevanja zatekel po ponesrečen primer, kjer dolži literate alias stroko, da se je pri Smolnikarjevi premislila, ker se sklicuje le na fikcijo pri obravnavi njene povesti, medem ko v nadaljevanki in filmu o Prešernu je pripominjala in protestirala, da Prešeren že ni bil tak, in odklanjala fikcijo. Pozabil je namreč, da pri nadaljevanki je bilo prav izrecno rečeno, da filmarji opisujejo pesnikovo življenje ne pa kakšne zgodbe o pesnikih vobče in nasploh, v katerih bi gledalci lahko navsezadnje našli tudi kakšno Prešernovo potezo, recimo pivsko, saj se ga je kot on in še več nacejal marsikateri svetovni pesnik in literat. In ker si vsak izmed nas slovenskega pesnika predstavlja po svoje, je neugodnih odmevov in protestov kar deževalo, med protestniki sem bila celo jaz, ker bolj kot gospod ... prešeren, se mi je zdel France prej gospod ... mence in bog se usmili neroda in tudi umski počasne. Breda Smolnikar pa kar naprej trobi in trdi, da v svoji zgodbi ni sploh upodobila družine in

matere tožnic, pač pa napisala le povest alias fikcijo, ni pisala njihove sage ali kronike, le tožnice so si jo prisvojile in se v njej prepoznale ter zagnale vik in krik, da njihova mati sploh ni bila taka in niti oče in sploh nihče, same laži in obrekovanje – navajam prosto – in da je zgodba, ki jo je napisala Smolnikarjeva, dobesedno ogabna ali nagnusna, nekaj podobnega so izjavile na Pop TV. Upam, da sem bila dovolj jasna v opisu teh dveh diametralno nasprotnih razlik, ki se ju po mojem mnenju ne da primerjati. Stroka potemtakem ni bila niti malo nedosledna. — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 10. junija 2006

Res obstaja omenjena razlika med romani/nadaljevanko o Prešernu in Smolnikarjevo, namreč, da avtorji izrecno trdijo oz. zanikajo, da gre za realne osebe. Moja (neposrečena) primera pa je merila na tole: da je lit. zgodovina polna iskanja modelov za literarne like in da pravilno trdi, da so v nekaterih romanih opisane dejanske osebe. Zdaj pa nekateri trdijo, da je v vsakem romanu v principu popolnoma vse izmišljeno, kar pa ni res. Sklepajo takole: če je v stavku "Brinovčeva sta kuhala žganje" predikat neresničen, je neresničen tudi subjekt; to pa očitno ni res (prim. z "Prešeren je napisal dramo").

Kaj je res in kaj si je izmislil, resda ve predvsem avtor. Vendar ni dvoma, da je Smolnikarjeva opisala dotično družino. Knjige nimam pri roki, bral sem jo pred leti, zato po spominu navajam, v čem se opis v romanu ujema z dejanskim stanjem: 7-članska družina iz Ihana, starša pred vojno v ZDA, spoznala sta se v New Yorku, še pred vojno nazaj v Ihan, ekonomsko sprva dobro stojijo, materi so po domače rekli Rozina (ime glavne junakinje), liki se pišejo Brinovec (dejansko hišno ime), pet hčera, imena otrok so večinoma enaka, mati kupčevala s sadjem in zelenjavo, imela deponijo na Reki, voznik, ki je vozil na Reko, ima enako ime in priimek, mati med vojno rešila osebo xy iz Begunj. Vse te reference so točne. Naredimo paralelo s Prešernom: kdo bi iz tega opisa ne prepoznal Prešerna: Ribičev gospod, rojen v Vrbi na začetku 19. stoletja, pravnik, študiral v Gradcu, neporočen, napisal nekaj pesmi, oče dveh otrok. V obeh opisih je le en netočen podatek: "spoznala v NY" in "študiral v Gradcu", kar pa ne otežuje prepoznavanja. PS: To, da Smolnikarjeva ni nameravala družine užaliti, je najbrž res. Vendar to ni več literarno vprašanje, ampak pravno. — ***Aleksander Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 12. junija 2006

Spoštovani prof. Bjelčevič, ne zamerite, da vam odgovarjam šele danes, včeraj smo imeli v Gorici (v Italiji) predstavitev dvojezične pesniške zbirke ital. pesnika Silvia Cumpete *Iraški brevir / Breviario iracheno* v mojem prevodu, spremno besedo je napisal Ciril Zlobec, izdala pa ital. založba KAPPA Vu iz Vidma (Udine). Drugače rečeno: vse drugo je za nekaj dni odpadlo oz. bilo pomaknjeno za kdaj kasneje.

Jaz sicer niti od daleč ne poznam družine tožnic in, po pravici povedano, se niti ne spominjam podrobno, kakšna je bila Rozinina družina v povesti Smolnikarjeve, vem pa zagotovo, da ihanski materi ni bilo ime Rozina, ne po domače in ne zares in da tega niso trdile niti tožnice med razpravo. Vi pa pravite, da so vse vaše reference točne. Odkod to veste? Kdo vam je povedal? In kdo potrdil, da ne gre za kakšno v sili in potrebi prikrojeno resnico ali "vsevednost" iz znanih virov rekla in kazala ali, kot pravimo na Krasu, za radio babe? Tudi Brinovcev, s tem osebnim ali hišnim priimkom in podobnim je po vsej Sloveniji kar nekaj. Ne sicer toliko kot Novakov, a če bi se vsi oglasili, bi nastala verjetno kar gneča.

So vsi podatki, ki ste jih v dobri veri nanizali, zares tako zanesljivi, kot trdite? Bi bili pripravljeni garantirati? Že pri Rozini, če bi si vzela čas in poiskala tisti (menda sodni) zapis, ne bi izdelali izpita. Pravzaprav, ko bo te grozne afere konec – saj je naše sodišče, milo rečeno, napihnilo muho v slona in nadvse prikupno Rozino naravnost povampirilo in iz nje naredilo malo manj, ne, malo več kot pošast – bi res kazalo kakemu literarnemu raziskovalcu sesti za mizo in si na list napisati vse v zvezi z Rozino in njeno familijo: je velika, majhna, debela, suha itd itn, kakšne so hčere, tudi njim se po domače reče podobno kot piše avtorica, in tako naprej, vse do potankosti in nato stopiti do tožnic in zvedeti vse o materi etc. In nato prostodušno primerjati. Najbolj hecno je to: vi se sklicujete na podobnosti, hčere pa kar naprej trdijo o drugačnosti, niti za las nočejo biti podobne Bredinim junakinjam. Za magisterij bi ta raziskava skrajno objektivno izpeljana s še kakšnim dodatkom in priveskom verjetno zadostovala. Tudi nam bi razčistila pojme, saj smo zgodbo menda vsi brali precej ležerno in z dopadenjem, ne da bi memorili vsako njihovo značilnost opisanih junakinj, saj ni šlo za detektivko vendar, kjer moraš biti zares malce bolj pozoren do detajlev, da odkriješ sam storilca hudodelnosti.

S prav lepimi pozdravi. Oba se najbrž trudiva in najbrž še kdo z nama, da pridemo resnici do dna. Tožnice pa so itak dobile svoje zadoščenje – štiri milijončke so že pokasirale za "morebitno" obrekovanje, obeta se jim še najmanj petkrat toliko – 4x5 – kot koren lečen za totalno ozdravitev srčnih ran. Možne so ponovitve s še večjimi zneski v zacelitev tistih trdovratnih ran, ki se bodo težje celile in zapirale. — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 15. junij 2006

Včeraj dopoldne se je v 2. nadstropju na hodniku FF odvijala zanimiva debata na Slovlitovo temo Smolnikar (slučajni udeleženci Bjelčevič, Juvan, Zupan Sosič) in me spodbudila, da posežem vanjo. Nagibam se bolj k Aleševemu stališču, ki ni povprek navijaško "za naše", ampak izhaja iz ugotovitve, da je problem pisateljskih sodnih procesov kompleksen. Samo na prvi pogled se nam namreč zdi, da v spopadu med pisatelji in intelektualno vsestransko inferiornimi nasprotniki ne bi smelo biti dileme, češ saj se menda ne bomo postavljali na stran pregovorno zabitih policajev in pritlehne vaške oziroma malomeščanske mentalitete, ampak se bomo zavzeli za naše, to je pametne, kreativne, nekonformne, kritične ... kolege pisatelje.

Inštitucija strokovne ekspertize naj bi dodatno utemeljila bizarnost sodnih primerov. Do njih naj bi prišlo zato, ker ljudstvo (s sodniki vred) ne zna prav brati literature, to je ne razlikuje med fikcijo in dejanskostjo in romane bere kot poročilo o dejanskem. Sklepanje ima tri šibke točke:

1. Večinska recepcija literature (k njej sodijo tudi tožniki) je res v veliki meri take narave, vendar brez nje ne bi bilo literarnega trga in jo je zato zelo nerodno označevati kot "napačno" ali "neprimerno". Večinski bralec še posebej rad posega po tistih romanih, v katerih najde informacije o ljudeh, krajih, dogodkih, ki jih pozna.

2. Akoravno se na načelni ravni literarni eksperti do take recepcije radi vzvišeno distanciramo, jo pravzaprav tudi sami prakticiramo in spodbujamo, pomislimo samo na opombe v zbranih delih slovenskih klasikov, ki se izčrpavajo v iskanju dejanskih modelov za literarne osebe. Eno najbolj avtentičnih vprašanj v seminarski debati o predstavljeni knjigi je, kaj od opisanega je bilo avtobiografsko doživljeno. Avtorji tovrstne zveze neradi razkrivajo, vendar imajo s prenosom dejanskega v fikcijo nedvomno veselje. Janko Kersnik piše npr. svoji pisemski ljubici Marici Nadlišek, poznejši materi danes slavnega Vladimirja Bartola: "Takov, prav takov sem kakor dr. Hrast početkom II. poglavja v 'Cyclamenu'." Literarna veda pozna temu ustrezne termine avtorjev alter ego, roman s ključem itd. oziroma fraze, kako je avtor v tem in tem delu "obračunal" s svojimi nasprotniki, recimo Tavčar z Mahničem v romanu *4000*. V sodobni literaturi je del, ki jih jemljemo v roke prav zaradi interesa do dejanske predloge za junake, preveč za naštevanje. Nazadnje sem si iz firbca, kaj ima o sodobni literarni sceni sporočiti Jurij Hudolin, sposodil njegov roman *Objestnost*, pripravila pa me je k temu kritika, ki je namigovala na tovrstno opravljivo obetavnost knjige. Pogosto se zgodi, da je opravljivost tudi edina zanimiva razsežnost knjižne novitete.

3. Že nekaj časa ni več mogoče prepričljivo razlikovati med leposlovjem in neleposlovjem na osnovi razlikovanja med fikcijo in faktom. Romani se ne dogajajo več na lepo preglednem polju izmišljenega, tako kot v dobrih starih časih, ampak svoj učinek in smisel sidrajo v dvoumnem prostoru na meji med fikcijo in faktom. Bralca skušajo držati v negotovosti glede statusa predstavljenega sveta: ali je izmišljen ali je resničen? Nekateri pisatelji, npr. Branko Gradišnik, se fikciji (občasno) celo odpovedujejo.

Odločitev za tožbo proti romanopiscu zaradi žalitve ugleda skratka ni nekaj, kar bi bilo a priori vredno zgolj zgražanja in radikalne ter ironične diskvalifikacije, ampak je boleča posledica spremenjenih razmerij moči v literarnem sistemu. Obnašata se drugače oba, avtor in bralec. Avtor se ne trudi več toliko s kamuflažo modelov, ki si jih je sposodil iz življenja, in se ne varuje več z uvodno izjavo o zgolj slučajni podobnosti zgodbe z dejanskimi dogodki in osebami, bralec, ki se prepozna v kakšni karikirani ali ironizirani osebi v romanu, pa ni več pripravljen tiho pogoltniti jeze in se ukloniti pisateljevi avtoriteti, ampak predrzno preko sodišča zahteva varovanje svojih osebnih pravic, saj naj bi bili v demokraciji glede tega vsi enakopravni, bogati in revni, pametni in zabiti, konformni in kritični. Do zdaj so sceno obvladovali pisatelji, ki so s svojo intelektualno in moralno avtoriteto, sploh ne nazadnje pa tudi s sposobnostjo mojstrskega izražanja narekovali pravila interpretacije. Obsodbe pisateljev s hkratnim ignoriranjem servisa, ki ga pisateljem nudi "stroka", so indikator dejstva, da imajo po novem škarje in platno v rokah druge interesne skupine, ki si lastijo večjo avtoriteto kot pisatelji.

V slovenskih dveh sodnih primerih je specifično še to, da so bili predmet literarne karikature in so tožniki t. i. mali ljudje. Kar se je v podobni nezavidljivi "fiktivni" poziciji znašlo znanih osebnosti, so se potuhnile, zavedajoč se, da bi vsako razburjanje, ne glede na izid morebitne tožbe, njihov zli sloves le še okrepilo (zledov iz rahločutnosti do kolegov nočem navajati). Mali ljudje reagirajo drugače. Izgubiti ne morejo dosti, čeprav se zna pri tako literarno zaznamovani naciji, kot smo Slovenci, zgoditi, da se pred vrati tožnikove hiše lepega dne pojavi razred dijakov ali študentov z željo v živo si ogledati ta zanimivi predmet pisateljevega interesa. Ker je njihovo življenje veliko bolj vpeto v lokalno skupnost, ki vse počne s skrbjo, kaj bodo na to rekli sosedje, so zaradi literarnega smešenja kljub omejenemu krogu znancev in prijateljev najbrž res lahko bolj prizadeti kot vsega hudega navajene javne osebnosti, zato dopuščam, da pri tožbah ne gre nujno za golo željo po veliki

odškodnini. Pri intelektualnih bralcih vendarle lahko domnevamo, da vsega v literarnem delu ne preberejo kot čiste resnice, pri ljudstvu pa je tako pričakovanje absolutno prezahtevno. Je realno upati, da si bo karikirani rekel nekako takole: "Res me grdo in krivično žali, ampak napisano je pa tako dobro, da ne morem biti nič hud?"

Vprašanje je, kaj bi stalo pisatelja oziroma kaj bi škodovalo umetniškemu sporočilu, če bi lastnosti predstavljenih oseb pomešal, jim spremenil ime ali prebivališče, da njihovi opisi ne bi preočitno namigovali na realne ljudi? Če tega ni pripravljen storiti, pomeni, da svoje delo namenja prav njim in želi, da bi se v delu nedvoumno prepoznali. Pisatelj se mora zelo jasno zavedati, da knjige, če ne bo napisana tako, da se vnjej lokalni bralec prepozna, ta sploh ne bo vzel v roke. Ker vobče ne bere. Pisatelj s tem naravnost izzove nebralca in ga primora k branju. To je sicer zaslužno prosvetno dejanje, ki pa mora računati s podobno nevarnimi posledicami kot tisti obiskovalec živalskega vrta, ki pleza čez ograjo k opicam in se jim pači, dokler jih ne spravi ob živce. V šoli smo se učili, da je pisateljevo poslanstvo družbi nastavljati kritično zrcalo. To naj bi pisatelji vendarle počeli tako, da se dvignejo nad konkretne posameznosti in bičajo obče napake. Pa se res? Je res nemogoče, da bi se pisatelj v romanu lotil svojih nasprotnikov iz golih osebnih nagibov? In če je mogoče, ali je to res treba tolerirati? Imajo pisatelji res vedno prav?

Današnja debata na hodniku je na tej točki postala hudo radikalna in se je izvršičila v vprašanje, ali naj se v imenu opisane plemenite kritične vloge literature zavzemamo za to, da pisatelji nekako tako kot državni poslanci pridobe imuniteto. Ali naj imajo pisatelji privilegij nekaznovano smešiti to, kar jim upravičeno hodi na živce, tudi če se pri tem ne povzpnejo na raven univerzalnega ter si očitno in objestno dajejo duška na račun svojih bližnjih? Je to davek, ki ga je treba plačati, da literatura sploh obstane, ali je to zloraba avtoritete, ki si jo je literatura pridobila v preteklosti? V nekem ameriškem filmu, ki sem ga pred meseci gledal po televiziji, je ljubica brez sence dvoma v pravilnost svoje odločitve zapustila ljubimca dramatika (ali pa je bil mogoče scenarist, sem že pozabil), ko je ugotovila, kako zlorablja njuno razmerje in njune intimne pogovore sproti in dobesedno vpleta v svojo novo dramo. Naši odgovori gredo tu vsaksebi. Sam sem proti privilegijem enih na račun drugih.

Zavedam se nevarnosti, ki jih prinaša tako "izdajalsko" in samodestruktivno stališče. Če se sprijaznimo z za zdaj uveljavljeno pravno logiko, utegnemo spodbuditi

1. "osebno rahločutnost" literarnih modelov in porast ter stopnjevanje tožb zaradi "žalitve ugleda",
2. hermetizacijo literature,
3. širjenje občutljivosti z ravni osebnega na raven kolektivnega po kriteriju spola, nacije, nazorov, stanu, barve las (ali imajo blondinke pravico upreti se seksističnim vicem na svoj račun?) ...

Kljub tem nevarnostim sem proti generalnemu navijanju za literarni prav nasproti civilnemu prav. S takim odnosom in z ironiziranjem nasprotnika pristanemo na istem nivoju s tožniki, ki niso niti zmožni niti željni preseči sveta osebnih ali stanovskih koristi. — ***miran***, 21. junija 2006

Spoštovana ga. Milič, oglasil se nisem iz raznih službenih in domačih razlogov. Tudi zdajle bom kratek: na prvi niz vprašanj bom odgovoril čez kak dan, ko si bom znova sposodil knjigo. Zdajle pa odgovarjam na tole: "Najbolj hecno je to: vi se sklicujete na podobnosti, hčere pa kar naprej trdijo o drugačnosti, niti za las nočejo biti podobne Bredinim junakinjam". Ni tako: ni res, da niti za las nočejo biti podobne junakinjam. Če bi to trdile, bi bile shizofrene ("smo in hkrati nismo XY"). One trdijo nekaj drugega, namreč: v romanu in v stvarnosti se ujemajo določena osebna imena, imena krajev, dogodki – ujema se toliko podatkov, da smo se me prepoznale in da so nas prepoznali naši znanci. Druge reči pa so izmišljene. Te izmišljije so za nas neprijetne.

Tako pravijo one. Mi vsi lahko dodamo tole: ker le opisani točno ve, kaj je izmišljeno, publika pa ne, je samoumevno, da se bo publika tudi ob izmišljijah režala (ali zgražala ali karkoli), saj jih bolj ali manj jemlje resno. Vse to sem sicer že povedal, ampak nič ne de. Ker si vsi želimo obvarovati Smolnikarjevo pred zadnjo idiotsko kaznijo, nočemo videti dejstev, ki ji lahko škodijo. Zanjo in za literaturo bo bolj koristno, da pošteno nanizamo vse za-je in proti-je in prepričan sem, da bo teža argumentov tudi brez sprenevedanja in cehovskih trikov Smolnikarjevi v prid.

PS: Prosim, da ne uporabljava nazivov kot prof. ipd. Te reči preprečujejo, da bi neobremenjeno brali golo besedilo, gole argumente. — ***Aleš*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 23. junija 2006

Prejšnjega maila nisem končal: gre za razlago ideje "prepoznale smo se, pa to vendarle nismo me". Ponavljam, kar sem zapisal že prejšnji teden. Isti princip imamo v laži ali zmoti: "Predsednik Drnovšek je poročen". Ta stavek ni resničen, pa vendar se Drnovšek v njem prepozna. Predmet je namreč resničen (preds. Drn. resnično obstaja), le opis je neresničen (ni res, da je poročen). Ta princip

po mojem deluje tudi v izmišljijah. Ker bomo slejkoprej hoteli neko definicijo izmišljije, naj podam svojo (ki je vsaj v eni točki slaba, na kar tudi opozarjam). Fikcija (F) je v tem, da je PISEC PREPIČAN, da govori izmišljotine; pisec hkrati načrtuje, da bo bralec stvar prepoznal kot F in ne kot resno izjavo. Večina F (ne pa vse; vtem je pomanjkljivost definicije) spada v rod neresničnih izjav; v tem rodu so mdr. laž, zmota in fikcija. Laž je namerna in zavajajoča neresnica; zmota je nenamerna neresnica; F je namerna in nezavajajoča neresnica.

Rekel sem "večina F, ne pa vse": če se namreč F izkaže za resnično (to je omenjena slabost – v tem primeru namnreč F ni neresnična), je zadeva še vedno fikcija, ker je bil avtor med izrekanjem prepričan v njeno neresničnost. Neresnica torej ni pogoj za F; pogoj za F je, da je avtor prepričan, da gre za neresnico. Kaj je F in kaj ni F, v prvi vrsti določa avtor. Toda Smolnikarjeva si opisa družine ni izmislila in ta kao-fikcijski opis se ni slučajno izkazal za resnico. Več o tem pa, ko dobim knjigo.

Če se bo debata obrnila k vprašanju, kaj je fikcija, opozarjam na razlikovanje med literaturo (L) in fikcijo (F): to namreč ni isto. 1) Obstajajo F, ki morda niso L (npr. šale: "Mujo gre v Ameriko ..."); obstajajo L, ki niso F (nekatera lirika, nekatera avtobiografija, nekater potopis). 2) Če L vsebuje F izjave, ni nujno, da so VSE izjave v L fikcijske. Trditev 2 je lahko diskutabilna, toda po mojem obranljiva. — ***Aleš*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 23. junija 2006

Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik

V zadnjih letih je Slovenija sprejela kar nekaj zavezujočih dokumentov, ki na prvi pogled nimajo nikakršne povezave z vprašanjem univerzitetnega učnega jezika v R Sloveniji. V resnici pa prinašajo – posredno ali neposredno – možnost, da bo slovenščina brez poglobljene in načrtovane jezikovne politike izgubila status ustavno in zakonsko zagotovljenega učnega jezika in s tem izgubila pomembno funkcijsko področje: jezik znanosti. Tako na primer Bolonjska deklaracija na več mestih kot enega glavnih ciljev (cilj 3) navaja večjo mobilnost študentov in profesorjev, vladni Okvir gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji pa v ukrepu 28 to nadgrajuje na več mestih:

- Zagotoviti mednarodno izmenjavo (mobilnost) učiteljev, dijakov in študentov, vključno s pospeševanjem mednarodnega sodelovanja in izmenjav, denimo z nacionalnimi in EU programi mednarodne mobilnosti posameznikov in skupin. Vzpostavitev učinkovitega sistema vseživljenjskega kariernega svetovanja (lifelong guidance).
- V izobraževalne univerzitetne programe za učitelje uvesti kot obvezni predmet en tuji jezik, ki se govori na območju Evropske unije.
- Odpraviti omejitve za rabo angleščine pri prenašanju sodobnih znanj, delu tujih učiteljev in oblikovanju mednarodnih izobraževalnih programov, hkrati pa spodbujati prevajanje temeljnih del vseh znanstvenih področij v slovenski jezik.

Na podlagi obeh dokumentov se zdi samoumevno, da Univerza v Ljubljani v svojem osnutku Strategije kot enega pomembnih ciljev navaja povečevanje vpisa tujih študentov (vsaj 10 %) in v okviru profesorske izmenjave cilj, da bi vsaj 10 % programov izvajali tuji predavatelji.

Vsem tem dokumentom je skupno, da nikjer ne odpirajo, kaj šele rešujejo vprašanja izvedbe programov za tujce, reformni predlog celo izrecno "odpravlja omejitve za rabo angleščine", de facto torej odpravlja slovenščino; Univerza v Ljubljani pa v popravku osnutka Strategije pristavlja, da bo tuje študente vključila v tečaj slovenščine. A ne prevajanje v slovenščino, ki ga omenja reformni okvir, ne vključevanje študentov v tečaje slovenščine samo po sebi ni dovolj. Razmislek o položaju slovenščine kot znanstvenega in učnega jezika je v tem trenutku nujen, celo usoden. Če jezikovno vprašanje prepustimo toku dogodkov, bomo soodgovorni za izbris v marsičem najpomembnejšega funkcijskega področja delovanja slovenskega knjižnega jezika.

Jezikovnokulturne in družbene razmere v naši državi so take, da vsako razpravljanje o položaju slovenščine odpre dva skrajna – in enako neplodna – odziva: pokroviteljskega, ki apriorno zagovarja popolno zaščito in zaprtost slovenščine, in anarhističnega, popolnoma odprtega, ki se predvsem pri razpravah o slovenščini v znanosti in na univerzi kaže v dvomu o smiselnosti njenega obstoja oz. celo verjetju, da je edini jezik znanosti angleščina.

Tale razmislek ne želi biti del te ali one skrajnosti. Opozoriti želi:

- da je ustavna pravica vsakega slovenskega študenta, da posluša predavanja in opravlja študijske obveznosti v slovenskem jeziku;

- da je Univerza v Ljubljani dolžna razvijati slovenski znanstveni in strokovni jezik, saj jo k temu zavezujejo okoliščine njenega nastanka in njeno poslanstvo, seveda tudi Zakon o visokem šolstvu;
- da nas bolonjska prenova sili k resnim ukrepom, ki bodo izključili kakršnokoli možnost, da tuj jezik postane prevladujoči učni jezik slovenske univerze.

Zavedajoč se pomembnosti pretoka študentov in učnega osebja, tak razmislek ne izključuje programov v tujem jeziku. UL mora v okviru izvrševanja svoje strategije resno razmisliti o smiselnem načinu vključevanja tujih študentov, kar je po našem mnenju zares možno edinole s kakovostnimi vzporedni programi, katerih predmete bi lahko izbirali tudi domači študenti. Univerza bi morala znotraj vsake članice ponuditi in financirati vsaj en tak program, ki bi bil del verificiranih programov, torej izbor najprimernejših predmetov, zanimivih za tujce. Tako bi se izognili nenaravni situaciji, da slovenski študenti zaradi enega, dveh ali petih tujcev v predavalnici poslušajo predmet v angleščini, čeprav je to celo proti Zakonu o visokem šolstvu, ki je glede jezika zelo nenatančen. Statut UL ga le povzema in ne rešuje vprašanja, kaj pomeni "večje število tujih študentov". Kakovostni tuji programi (denimo vsaka članica enega v okviru UL) pa bi gotovo pomenili konkurenčno prednost ljubljanske univerze.

Ob tej najbolj sistemski možnosti se lahko na univerzah uveljavijo tudi druge praktične jezikovne in sporazumevalne rešitve pri morebitnem vključevanju tujih študentov v druge predmete, ki se sicer poučujejo v slovenščini; npr. dejansko bogatejše sofinanciranje učinkovitega učenja slovenščine tujih študentov (zdaj je sredstev zelo zelo malo kljub zakonski in drugi deklarativni podpori), rešitve z izročki predavanj in konzultacijami v tujih jezikih ter s predavanji in frontalnim delom v slovenščini (pri čemer bi morali izročke in konzultacije dodatno plačati), pa spodbujanje študentske solidarnosti in tutorstva oziroma partnerskega odnosa med domačimi in gostujočimi študenti ipd.

Pri vprašanju o jeziku ne moremo mimo odprtega vprašanja jezikovne zmožnosti univerzitetnih učiteljev in učiteljic. Že zmožnost v slovenščini je spričo pomanjkanja slovenščine kot strokovnega predmeta na slovenskih univerzah pri marsikaterem visokošolskem učitelju pomanjkljiva in mu onemogoča učinkovito delo. Koliko učiteljev pa ima res dovolj visoko predavateljsko zmožnost v angleščini ali drugem tujem jeziku? Za večino se lahko upravičeno vprašamo, ali so res sposobni znanstveno in pedagoško ubesedovati zahtevno vsebino v tujem jeziku. Točki vladnega reformnega okvira, ki govori o obveznem evropskem tujem jeziku v izobraževalnih univerzitetnih programih za učitelje, lahko sicer pritrdimo, vendar bi ob tem pričakovali, da glede na zaveze in obveze v slovenski ustavi, zakonih, deklaracijah in statutih prostor v programih dobi tudi slovenščina kot strokovni in znanstveni jezik.

Koliko sta država in Univerza pripravljeni vložiti v reševanje teh vprašanj in ali se v resnici sploh zavedata njihovega pomena? Samoumevnost ideje o "mobilnosti" študentov in profesorjev novega visokošolskega obzorja kaže, da se o jeziku slovenske univerze in znanosti ne želi izreči nihče. Ker je nevarno. Načelno stališče o tem je v analitičnem prispevku podala prof. dr. **Ada Vidovič Muha** v *Delu* (Književni listi, 25. 1. 2006, str. 12: Slovenska univerza in znanstvena razprava v slovenščini), in ker sumimo, da opozorilo na perečo problematiko ni vstopilo v zavest odločujočih posameznikov, moramo nanj ponovno opozoriti. Ni politika in ni vodstva univerze, ki bi bili pripravljeni izreči tisto, kar je v vseh omenjenih dokumentih vsebovano: politika in vodstvo Univerze v Ljubljani se odrekata slovenščini v visokem šolstvu in znanosti. A tega ne bosta storila izrecno, ker ni popularno, ker ni korektno, temveč postopoma in kar mimogrede. Proti temu izrekamo svoje nasprotovanje.

Ljubljanska univerza je nastala tudi zato, da bi dokazala enakopravnost in odličnost slovenskega jezika ter njegovo sposobnost, da lahko deluje in izpolnjuje svojo polnofunkcijskost na najbolj zahtevnem področju človekovega delovanja in mišljenja – v znanosti. Zaradi želje po izrazitejši mednarodni razsežnosti in večji kvaliteti, kaj šele zaradi tržne logike se ta ista univerza (skupaj s slovensko državo) ne sme odreči slovenščini. Odreči pa se ji je tudi ni treba: vzporedni programi so dobra možnost za reševanje "mobilnosti" in upoštevanje ustavne pravice do rabe slovenskega jezika na vseh stopnjah izobraževanja.

Sestavila: ***Monika Kalin Golob*** (FDV) in ***Marko Stabej*** (FF), podpisniki: Katedra za novinarstvo na FDV, Oddelek za slovenistiko in Oddelek za slavistiko na FF — (monika.kalin-golob@fdv.uni-lj.si), 15. junija 2006

Kar po angleško

Dear slovenists! Kaj Ti je, narod matični moj, da Tvoje založbe pišejo nam, ki smo v starodavni "narodni zibelki", bolj in bolj v angleščini? Tudi se trudimo z otročiči in vnuki za vsako slovensko

besedo, mednarodno pa za vsako slovensko krajevno ime na sicer enojezičnih krajevnih tablah, Vaši pa nam pišejo v angleščini, samo ker nas ločujejo Karavanke!? Za scagat je, za scagat! Dano 13. 6. 2006 v Celovci. — ***Franc Kattnig***, Mohorjeva založba (ustan. 1851 v Celovcu) (franc.kattnig@mohorjeva.at), 13. junija 2006

Katera od založb, da jo damo na pranger? — ***miran***

Študentska založba nam je poslala angleško licenčno pogodbo za nemško izdajo *Petelinjega klica* Ferija Lainščka, Didakta pa nam je ponudila slovensko knjigo o kmečki arhitekturi v Karavankah v prodajo – tudi v angleškem pismu. Kam plovemo?

NUJNO iščemo avtorja ne preveč učenega učbenika slovenščine za učenje doma – brez učitelja! Mnogo je povpraševanja, avtorjev pa ni ... — ***Franc*** (franc.kattnig@mohorjeva.at), 19. junija 2006

Prireditelji mednarodne konference o argumentaciji, retoriki, debati in pedagogiki podeljevanja moči (Misliti in govoriti boljši dvet, Koper od 24. do 26. novembra 2006) zatrjujejo, da se veselijo tudi "prispevkov v slovenščini, saj bo del konference namenjen slovenskim predstavitvam, sicer pa bodo gostje iz tujine svoje prispevke predstavljali v angleškem jeziku"; tudi na konferenci o jezikovni tehnologiji (Ljubljana od 9. do 13. oktobra 2006) sta dva uradna jezika, konferenca pa "bo potekala v dveh delih: v enem bodo predstavljeni prispevki v slovenščini, v drugem pa v angleščini". Zanimivo bo videti, koliko slovenskih referentov, moderatorjev, vodij delavnic in razpravljalcev bo nastopalo v slovenščini, edinozveličavni tuji gostje (in soorganizatorji) namreč ne razumejo našega lokalnega idioma in marsikdo se jim bo želel prilagoditi, kajti prireditelji posredno ali neposredno napovedujejo: "Prevajanja ne bo." Najbrž za prevajanje (kot ponavadi) ni denarja. Bo pa denar (vsaj v Kopru) za banket. Take so videti "mehke" metode za izrivanje slovenščine iz znanosti. Če so opazne na konferencah, ki jih prirejajo strokovnjaki za jezikovna ipd. vprašanja, nas ne sme presenečati trša in neposrednejša usmeritev na srečanjih, ki jih prirejajo kemiki, strojniki, mikrobiologi in drugi "nehumanisti". Argumentacija moči ali "pedagogika podeljevanja moči"? — ***Janez Dular*** (Janez.Dular@gov.si), 15. junija 2006

Od vodje Sektorja za slovenski jezik slovenskega kulturnega ministrstva bi človek (poleg bolj ali manj duhovitega smešenja organizatorjev mednarodnih jezikoslovnih sestankov na slovenskih tleh) pričakoval tudi kakšno konkretno in z denarjem podprto (trdo) rešitev, s katero bi lahko slovenščina v takih okoliščinah zares delovala. Morda bi kdo, ki je blizu oblasti, znal pridobiti nekaj deset dodatnih milijonov proračunskih tolarjev posebej za konferenčno tolmačenje ter prevajanje gradiva v slovenščino in obratno? Ali pa bi se morali prireditelji udeležbi tujcev odreči in bi lahko "edinozveličavni" ostali le razni slovenski jezikoslovci vodniki, jezikoslovke vodnice in njihovi vrli sledilci in sledilteljice? Morda pa je dobra rešitev že predlagana – odreči se je treba banketu, pa bo dovolj denarja za prevajanje. Če se udeleženci odrečejo tudi spanju, bo morda dovolj denarja, da jim podarimo še po en izvod Slovenskega pravopisa ali SSKJ, pa se naj naučijo našega lokalnega idioma, če nam že hočejo kaj povedati. — ***Marko Stabej*** (Marko.Stabej@ff.uni-lj.si), 15. junija 2006

Ko sem pisal svoj komentar o neuglednem statusu slovenščine na napovedanih znanstvenih konferencah o jezikovni problematiki, sem se zavedal, da drezam v občutljivo vprašanje in da utegnem sprožiti neprijetne odzive, vendar nisem pričakoval takega in od tam, kot je prišel. Posebno sem začuden, ker je avtor hkrati sosetavljalec izjave o neuglednem statusu slovenščine kot znanstvenega in učnega jezika na univerzi (zadeva, za katero se v okviru svojih pristojnosti že dolgo v isti smeri grebem tudi jaz).

K vsebini (očitkom) samo tri pripombe.

1. Ni mi znano, na koga so se (če so se) organizatorji omenjenih konferenc obrnili za morebitno financiranje tolmačenja. Na Sektor za slovenski jezik (MzK) se niso. (To ne pomeni, da bi ta sektor lahko v celoti rešil njihove finančne skrbi, posebno če bi bil med predračunskimi postavkami naveden tudi banket.)

2. Z izpostavljanjem neprebolelih frustracij zaradi jezikoslovcev vodnikov ali jezikoslovk vodnic ni mogoče preusmeriti pozornosti od temeljne problematičnosti napovedane "mehke" metode izrivanja slovenščine iz znanosti. (Posebno sem začuden, ker je avtor hkrati sosetavljalec na Slovlitu objavljene kritične izjave o neuglednem statusu slovenščine kot znanstvenega in učnega jezika na univerzi – zadeva, za katero se v okviru svojih pristojnosti že dolgo v isti smeri grebem tudi jaz).

3. Zelo bom vesel, če bo tale spor na slovlitoskem forumu kaj pripomogel k temu, da bi čim več slovenskih referentov in razpravljalcev na napovedanih znanstvenih konferencah – ne glede na navzočnost nekaj tujih gostov – nastopilo v slovenščini. — ***Janez Dular*** (Janez.Dular@gov.si), 16. junija 2006

Rada bi izrazila pohvalo avtorjema, tj. **Moniki Kalin Golob** in **Marku Stabeju**, ter podpisnikom, tj. članom Katedre za novinarstvo FDV UL ter Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko FF UL, za oblikovano strategijo univerze glede slovenščine kot znanstvenega in učnega jezika v luči pospeševanja mednarodnih izmenjav, ki ga narekuje bolonjska prenova. Najbrž se vsi, ki delujemo v slovenskem univerzitetnem prostoru, zavedamo, da le-ta kot del evropskega in širšega mednarodnega prostora potrebuje prav to – konkretne pobude, kako spričo neobhodnih sprememb visokega šolstva zagotavljati prisotnost in ustrezen status slovenščine na tem področju, hkrati pa onemogočiti izolacijo slovenske znanosti. Prav oblikovanje takšne strategije in koordinacija med slovenskimi univerzami oziroma sprejetje enotne strategije za celoten slovenski visokošolski prostor, ki bi se seveda izognila tako "pokroviteljskemu" kot "anarhističnemu" pogledu, bi morala pristojna ministrstva razumeti kot eno svojih glavnih nalog, nedvomno veliko pomembnejšo kot zgolj nadziranje organizatorjev različnih mednarodnih znanstvenih dogodkov, ki se problema največkrat zavedajo in ga skušajo reševati po svojih najboljših močeh. (Po opravljenem delu, ko bo sprejeta skupna strategija, ste seveda vabljeni na banket v Koper!) — ***Vesna Mikolič***, Oddelek za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (vesna.mikolic@fhs-kp.si), 20. junija 2006

Zadeva: Out of Office AutoReply: Za Slovlit – Slovenščina na znanstvenih konferencah. Hello. I will be out of Office tommorow, June 16. Please send all urgent issues to Franci Batagelj (francib@iolar.com). — ***Miha Rus,*** NTP (MihaR@iolar.com), 15. junija 2006

Vprašanja in odgovori

Žogica marogica

Spoštovani g. Hladnik, eseji avstrijskih pisateljev v dnevnem časopisju na temu svetovno prvenstvo v nogometu so mi dali idejo, da bi se kaj takega lahko naredilo tudi s slovenskimi pisatelji. Ker mi zaenkrat niso znani slovenski pisatelji, ki so vneti (pasivni) športniki, se obračam na Vas, ki boste gotovo vedeli, ali že obstajajo teksti. — ***Adrian Kert***, Mohorjeva d. o. o. Celovec-Ljubljana (adrian.kert@mohorjeva.at), 13. junija 2006 [Prosim Slovlitove nogometne navdušence za pomoč. Mimogrede: ne sprašuje junak pisateljice Sue Townsend Jadran Krt :) — ***miran***]

ojla, miran, takoj odreagiram na prošnjo v slovlitu: mohor hudej, uroš zupan, matjaž pikalo, goran gluvič, peter božič ... zupan je en članek objavil nedavno v sobotni prilogi, pikalo pa cel roman, posvečen eu-prvenstvu v žogobrcu, ko je sodelovala slo, gluvič ima mladinski roman, kjer se dogaja nogomet; božič je pa strasten nogometni kibic ... no, več se jih zdajle ne spomnim. a ja, mimo rožanca pa njegovih esejev o človeku iz mesa in krvi (pa še eni so, ki so, se mi zdi, bolj in samo na šport naravnani) pa seveda tudi ne gre. upam, da bo kaj koristilo. — ***marijan p[ušavec]*** (marijan.pusavec@knjiznica-celje.si), 13. junija 2006

Glede nogometa: verjetno so najmočnejši na mariborski slovenistiki, ki se imenuje slavistika, ampak sedaj na ekranu najverjetneje nimajo slovlita, pač pa ... — ***Zoltan JAN*** (Zoltan.Jan@siol.net), 13. junija 2006

Tudi Kovičev Maček Muri je strasten nogometaš. — ***jolka milič*** (jolka.milic@siol.net), 13. junija 2006

Pisatelj in esejist, ki je znal in si upal svojo ljubezen do športa ubesediti tudi v eseju, je bil Marjan Rožanc: njegovi eseji z leti samo še pridobivajo. Med sodobniki velja meniti vsaj še Matjaža Pikala (*Evropa 2000*), Andreja Skubica (*Fužinski bluz* opisuje dan znamenite tekme med ZRJ in Slovenijo, ki se je končala s 3 : 3), esejista Mitja Čandra, ki je mdr. sodeloval kot soscenarist pri dokumentarcu o znanem srbskem nogometašu ... pa še bi se jih našlo, ki sem jih po nemarnem pozabil. A toliko na prvo žogo. Sama ideja pa se mi ne zdi slaba: ker je književnost po osamosvojitvi izgubila svojo narodotvorno funkcijo, politika pa je ne zmore prevzeti, bo najbrž res najbolje, če štafeto predamo nogometu. Osebno na trgih raje gledam spomenike žogi kot generalom.

P. S. Obstajajo seveda tudi drugačni pogledi. Enega izmed njih je najti v kolumni Mića Mrkaića Planet opic (http://finance-on.net). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 14. junija 2006

Dodajam vsaj še Emila Filipčiča in Toneta Perčiča ... Pred leti sem v Göttingenu prebiral teoretično knjigo na temo nogometa in literature: Walter A. Koch. *Tension and Suspence. On the Biogenesis and the Semiogenesis of the Detective Novel, Soccer and Art*. Berlin: W. de Gruyter, 1985 (Research in Text Theory/Untersuchungen in Texttheorie, 9: Linguistic Dynamics. Discourses, Procedures, and Evolution). — ***miran***, 14. junija 2006

Naj pristavim še svoj piskrček. Na temo nogometa sem v svojem prvencu, knjigi t. i. latinskih aforizmov *Ride, si sapis – Smej se, če si pameten!*, izdani v samozaložbi oktobra 2003, med drugimi objavil tudi naslednje aforizme:

A VERBIS AD VERBERA.
Od besed k palicam.
Trenerjevo zadnje upanje.

CANTABIT MEILUS COLLUTO GUTTURE GALLUS.
Petelin bo bolje pel z vlažnim grlom.
Nogometaš pa tekel s podmazanimi nogami.

CARPE DIEM.
Izkoristi (današnji) dan.
Kaj dan, vsaj 90 minut.

LEVIUS DICERE QUAM FACERE EST.
Laže je reči kakor napraviti.
Trener in igralci.

QUOD LICET IOVI, NON LICET BOVI.
Kar je dovoljeno Jupitru, ni dovoljeno govedu.
Za debitante ni enajstmetrovk!

SI DEUS PRO NOBIS, QUIS CONTRA NOS?
Če je Bog z nami, kdo je lahko proti nam?
Sodnik!

SIC ERAT IN FATIS.
Tako je bilo usojeno.
Pardon, dosojeno.

UBI BENE, IBI PATRIA.
Kjer je dobro, tam je domovina.
Prestopni roki se bližajo.

VOX CLAMANTI IN DESERTO.
Glas vpijočega v puščavi.
Trener ob igrišču.
— ***Boštjan Škorjak*** (skorjak.bostjan@gmail.com), 15. junija 2006

Kako sloveniti

Spoštovani! Slovenim nekaj strokovnih izrazov na področju elektronske mikroskopije. Sprašujem, katerih načel se moram pri tem držati? Ali obstaja skupina strokovnjakov, ki preveri, ali so izrazi ustrezno prevedeni? Opis problema: Težave imam pri slovenjenju izraza "focused ion beam milling", ki se nanaša na obdelavo vzorca v elektronskem mikroskopu. Pri tem posegu pride do obdelave površin z ioni na nano in mikro metrskem nivoju. Ti ioni zelo natančno obtolčejo površino, tako da je končni rezultat gladka površina in različno oblikovane strukture. Menim, da bi bil nazoren opis dogajanja "drobljenje z ionskim žarkom", morda tudi "struženje" idr. Sprašujem za nasvet — dr. ***Damjana Drobne***, dipl. biol. (damjana.drobne@bf.uni-lj.si), 21. junija 2006

Mislim, da bi morda struženje čisto ustrezalo (žal ne znam angl.) ali pa morda glajenje (gladenje), drobljenje pa ne, saj ne gre – če prav razumem – za to, da bi se kaj zdrobilo, razpadlo v manjše dele, ampak da bi površina postala gladka. Morda bi prišel v poštev tudi izraz poliranje (polirati 's finim brušenjem, glajenjem delati površino zelo gladko'), torej poliranje z ionskim žarkom. — ***Ivanka Šircelj-Žnidaršič*** (Ivanka@zrc-sazu.si), 22. junija 2006

Glede na izvor besede – to mill 'mleti' – bi izraz najbolje prevedli kot mletje s "fokusiranim" (za pomen vsekakor potreben pridevnik) ionskim žarkom. — ***Vito Smolej*** (smolejv@gmx.net), 22. junija 2006

Riba Faronika

Lep pozdrav, v diplomski nalogi se posvečam motivu ribe Faronike v slovenski književnosti in iščem literarna dela, ki bi vsebovala ta motiv ali zgolj motiv svet noseče ribe. Do sedaj sem našla Pregljevega Plebanusa Joannesa, Vugov roman Na rožnatem hrbtu Faronike, Strniševo dramo Samorog, dve Kocbekovi in Tauferjevi pesmi, Pisoar Aleša Štegra, sveto Jožeta Snoja, Vincetičevo Ribo Faroniko, pravljico Gustava Strniše in Kristine Brenkove Riba Faronika – darilo za dedka. Sprašujem, če kdo pozna še kakšno delo s tem motivom oziroma prosim za nasvet, kje, po katerih virih naj iščem, da bi me (mogoče) pripeljali še do kakšnega dela, povezanega z ribo. Hvala za kakršnokoli informacijo. — ***Ana Kodelja*** (ana.kodelja@gmail.com), 22. junija 2006

Spoštovana kolegica, motiv ribe Faronike je v podiplomskem programu Interkulturni študiji – primerjalni študij idej in kultur – modul Slovenske študije (ZRC in Univerza v Novi Gorici) v seminarski nalogi v okviru mojega predmeta Ljudska in umetna pesem – folkloristični in medbesedilni

vidiki, obdelala (v kratkem bo članek o tem objavljen v reviji *Traditiones*) študentka **Vladka Tucovič**, ki je obdelala Preglja, Vugo, Gustava Strnišo idr. O samem motivu in medbesedilnem nizu sem pisala tudi sama v knjigi *Ljudsko in umetno – dva obraza ustvarjalnosti* (2003), kjer sem vključila ljudsko pesem kot predlogo in analizirala pravzaprav vse pesnike, ki jih navajate in še v članku Folk Song Today – Between Function and Aesthetics (*Traditiones* 34/1, kjer navajam sodobno transformacijo pesmi Riba Faronika v ljudskem izročilu in omenjam vse pesniške realizacije, vključno s Štegrom, zato se zdi, da ste s to temo že prepozni. No, morda pa boste našli še kakšen drug vidik. — ***Marjetka Golež Kaučič*** (Marjetka.Golez-Kaucic@zrc-sazu.si), 22. junija 2006

Draga Ana, vem, da je skladatelj Marjan Gabrijelcic uglasbil pesem za mesani zbor pod tem naslovom. Vem, da jo je v letih 1972–75 pel APZ Tone Tomsic. Kolikor mi prinasa spomin od dalec, je glasbo napisal na ljudsko besedilo. Partituro boste nasli v arhivu APZ-ja. Kaj vec vam nisem v stanju pomagati. — ***Boris Pangerc*** (boris.dolina@libero.it), 23. junija 2006

Med najnovejsimi skladateljskimi deli s to tematiko lahko najdemo tudi priredbo ljudske pesmi Riba Faronika, ki jo je napisal goriski skladatelj Patrick Quaggiato. Skladbo je premierno izvedel Mesani zbor Ipavska pod vodstvom Matjaza Sceka na tekmovanju primorskih pevskih zborov in vokalnih skupin v Postojni, novembra 2004. — ***david [David Bandelli]*** (dbandelli@yahoo.it), 26. junija 2006

O obeh skladateljih ter še o likovnih ustvarjalcih na to temo sem pisala v svoji razpravi v *Traditiones*, tako da kolegica vse podatke, ki sem jih danes videla v obeh elektronskih sporočilih, lahko prebere kar tam. — ***Marjetka Golež Kaučič*** (Marjetka.Golez-Kaucic@zrc-sazu.si), 26. junija 2006

AHCI

V bibliografsko bazo AHCI (Arts and Humanities Citation Index) se je uvrstila za *Filozofskim vestnikom* tudi revija *Primerjalna književnost*. To je pohvalno dejstvo in zgled drugim slovenskim humanističnim revijam, da gredo po isti poti, manj simpatična pa je habilitacijska politika UL, ki je mimo Pravilnika o kazalcih in merilih znanstvene in strokovne uspešnosti (http://www.arrs.gov.si/sl/akti/prav-znan-strok-uspesn-06.asp), s katerim država želi poenotiti merjenje znanstvene odličnosti, podelila AHCI-ju privilegiran status. Objave v revijah, registriranih pri AHCI-ju, namreč v nasprotju s Pravilnikom vrednoti dvakrat višje od objav v revijah, ki jih popisuje mednarodna bibliografska baza, izrecno imenovana kot merodajna za literarne vede, to je MLA (Modern Language Association), v kateri so doslej na istem vrednostnem nivoju živele naše revije *Jezik in slovstvo, Slavistična revija, Acta Neophilologica*, *Traditiones, Razprave SAZU* itd. Za tako vrednostno razlikovanje med AHCI-jem in MLA-jem ni prepričljivih razlogov, saj so pripravljalci Pravilnika izrecno opozorili na neprimerljivost AHCI-ja s SCI-jem in SSCI-jem, ki tak izpostavljen status na področju družboslovnih in naravoslovnih strok imata: faktor vpliva pri AHCI-ju ni znan oziroma javno dostopen, indeks je anglocentričen, združuje znanstvene in leposlovne revije itd. Nekaj sem o tem pred več kot desetimi leti pisal tudi sam, glej Evropa in Amerika pa literarna veda (http://www.ijs.si/lit/humanist.html-l2), celo v angleščini, če to kaj več velja (The Study of Literature in its European and American Settings with Reference to Slovene Fiction; http://www.ijs.si/lit/hum_ang.html-l2).

Če gre UL res za poenotenje kriterijev znanstvene odličnosti, kar javno trdi, bo poskrbela za odpravo opisane anomalije. Treba je samo ukiniti razlikovanje med habilitacijsko kategorijo 1.7 (ki odlikuje AHCI) in kategorijo 1.8 (kjer se navajajo objave, registrirane pri MLA-ju), tako kot je to uresničeno v 5. členu Pravilnika, kjer se oboje smiselno nahaja v isti kategoriji 1 C ("Znanstveni članek v reviji, ki jo indeksira A&HCI, ali druga mednarodna humanistična bibliografska baza podatkov s seznama agencije"). — ***miran***, 24. junija 2006

Društveno

Pozivi

- Prosim za predloge novega častnega člana; za dosedanje častne člane društva glej http://www.ff.uni-lj.si/castni.html.

- Prosim za predloge nagrad SDS po kategorijah: zelo uspešen diplomski, magistrski, doktorski študij, učitelj slovenščine, raziskovalni dosežki ...

Predloge za oboje s prepričljivimi utemeljitvami zbiramo do konca julija na naslov miran.hladnik@guest.arnes.si.

- Pozivam k prijavi znanstvene monografije za natis v zbirki Slavistična knjižnica; za razpisne pogoje in seznam dosedanjih izdaj gl. http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/slaknj.html.

- Prijavite se tudi za predstavitev slavističnih strokovnih ali znanstvenih knjig, ki ste jih napisali ali izdali v preteklem letu, oziroma projektov, ki jih vodite. Predstavitvam bo tako kot prejšnja leta odmerjeno po 10 minut na kongresu Slavističnega društva Slovenije, tokrat v Zagrebu 5. in 6. oktobra 2006. Pravočasno, to je do srede avgusta oddana besedila v obsegu največ 3000 znakov za knjige in 5000 znakov za projekte bodo natisnjena lahko že v letošnjem kongresnem zborniku, sicer naslednje leto. — ***miran***, 26. junija 2006

Kongres v Zagrebu

Prenočišča za udeležence kongresa so pripravljena v sveže obnovljenem Hotelu International v Zagrebu (http://www.hotel-international.hr). Referenti bodo gostje SDS in jih bomo prijavili mi, drugi pa si sobo z zajtrkom čim prej rezervirajte po telefonu 00-385-1-6108-400, telefaksu 00-385-1-6159-459 ali po epošti na http://www.hup-zagreb.hr/int_rezervacija.php ter se pri tem sklicujte na Slavistični kongres. Znižane cene na noč za kongresne udeležence: v enoposteljni sobi 82 eur (sicer 94 eur), če sta v sobi dva po 54 eur na osebo (sicer 61 eur), plus turistična taksa 1 eur.

Kongres bo potekal na zagrebški Filozofski fakulteti, ki je od hotela oddaljena 300 metrov. Prostore nam je prijazno odstopil dekan Miljenko Jurković, kavo med odmori in kosila pa nam bodo pripravili v fakultetni kuhinji. Potolažite ravnateljevo skrb glede stroškov: kolikor več ga bodo stale mednarodne dnevnice, toliko manj bo odštel za vašo kotizacijo. Program bo objavljen na spletnih straneh Slavističnega društva Slovenije http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kongres.html; tam se bodo sproti nabirale tudi druge informacije o kongresu in bodo natisnjene v septembrski *Kroniki.*

Poročilo o seji UO SDS 23. junija 2006

Ker je treba s *Kroniko* že v tiskarno, uradnega zapisnika o seji še ni, namesto njega pač tole kratko poročilo. Udeležilo se je je 19 članov razširjenega upravnega odbora SDS, čas pa smo porabili za dve točki dnevnega reda: priprave na menjavo vodstva SDS in Cankarjevo tekmovanje. UO bo oktobra na občnem zboru v Zagrebu predlagal v izvolitev novega predsednika **Mirana Košuto** iz Trsta. Sedež društva ostane v Ljubljani, za hitro zvezo s Trstom pa bo skrbela tajnica **Milena Blažić**. Univerzitetni profesor dr. Miran Košuta je osrednji predstavnik slovenistike na zahodni meji, predavatelj, pisatelj, prevajalec, glasbenik, intelektualec ..., izpričana agilnost doc. dr. Milene Blažić s Pedagoške fakultete v Ljubljani pa je garancija za nadaljnje tekoče delo društva. Izbira je povezana z načrtom organizirati naslednji kongres slovenskega slavističnega društva oktobra 2007 v Trstu in tako nadaljevati s povezovanjem slovenskega zamejstva z osrednjo Slovenijo.

Cankarjevo tekmovanje. Koliko denarja nam bo naklonilo ministrstvo namesto izpadlih kotizacij za devetletkarje, še ne vemo, zaupanje pa imamo, da se izide tako, da ne bo škode. **Vlado Pirc** nas je seznanil z načrtom poenostavitve in pocenitve CT, ki jo je mogoče doseči z ločitvijo testa in spisa: 70 % tekmovalcev bi pisalo samo test, 30 % tekmovalcev pa bi mentorji prijavili samo za esej in v enakem razmerju bi bila razdeljena tudi priznanja. Spis bi na državni ravni ocenjevala samo ena žirija, kar bi prispevalo k večji primerljivosti ocen, manjše število ocenjevalcev testov pa bi omogočilo, da se to delo tudi spodobno hornorira in se s tem odpove amaterskim napakam. V debati o predlogu so prišla do izraza različna stališča (in tudi nekatere precej grenke izkušnje z minulega tekmovanja, zlasti iz ljubljanske in koroške regije; preštevilne ljubljanske tekmovalce bo nujno treba razdeliti v manjše obvladljive skupine), vendar je bila večina prisotnih predlogu naklonjena. Vlado Pirc bo zato razmislil o konkretnih spremembah pravilnika CT v to smer. Festivalski dodatek tekmovanju, ki ga je skrbno pripravil **Klemen Lah**, bo koordiniral kar predlagatelj sam za poizkusno manjšo skupino udeležencev, ki jim ne gre za točke, bi pa želeli v večji meri dati poleta svoji ustvarjalnosti. V poštev prideta zanje letos dve deli, *Pijevo življenje* Yanna Martela in *Osmi poverjenik* Renata Baretića. Oblikovali smo tudi delovno skupino, ki bo iz predlogov, ki so prispeli, do konca meseca pripravila dokončni seznam del za vse štiri stopnje tekmovanja v letu 2007 – objavili ga bomo sredi poletja na Slovlitu, 1. septembra pa tudi v *Kroniki*. Tehtali bomo med temo spominov na otroštvo in obravnavo žanrov.

Alenka Šivic Dular je poročala o pripravah na naslednji slovanski slavistični kongres v Makedoniji, **France Novak** o želji, da se na naslednji kongres uvrsti tudi leksikološka tema, druga poročila pa pričakujemo v pisni obliki in jih objavimo na spletu, ko prispejo. MŠŠ je udeležencem seminarja mentorjev CT na Vrhniki 24. in 25. nov. in 2. dec. 2005 dodelilo 0,5 točke za napredovanje, udeležencem slovenskega slavističnega kongresa v Lendavi 6.–8. okt. 2006 pa je podelilo eno točko. Uradna potrdila bo udeležencem razposlala tajnica SDS **Marjana Lavrič**.

Seja se je zaključila pod Lipo, fotografsko dokumentacijo pa si boste čez čas lahko ogledali na naslovu http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri59/index.html. — ***miran***

Spletke

Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri57/index.html – slike s podelitve priznanj za Cankarjevo tekmovanje na Vrhniki.

Http://langtech.jrc.it/#Publications — velik vzporedni korpus v 21 jezikih (v obsegu po 8,8 milijona besed na posamezni jezik) je prosto dostopen; besedila so večinoma pravnega značaja. — ***Tomaž Erjavec*** (tomaz.erjavec@ijs.si), 12. junija 2006

Http://www.najdi.si že najde vašo sliko (če vas je seveda kdo slikal in postavil na splet :), potem ko v njegov iskalnik slik (slike/avdio/video) odtipkate svoje ime. Od slovlitovcev recimo **Julijo Sozino, Jožeta Lipnika, Metko Kordigel, Meto Grosman, Božo Krakar Vogel, Bredo Čop, Marijo Leskovar, Zvonka Kovača, Vesno Požgaj Hadži, Mirka Osolnika, Ireno Novak Popov, Marka Stabeja** in še mnoge druge. Google potrebuje za evidentiranje fotografij na spletu očitno nekaj več časa.

Http://www.heranet.info – projekt HERA (Humanities in European Research Area).

Http://p4.forumforfree.com/mk.html — Spoštovani vi! Od pred pol ure obstaja nov forum , specializiran za literaturo in glasbo z imenom Forum za umetniška tuhtanja in zapravljanje časa. Lahko že pokukate vanj, tudi kaj zabeležite. Načrtujem, da bi zadeva postala resen prostor za izmenjavo mnenj o literaturi, prevajanju in glasbi. Povejte naokrog, priporočite, da bo zadeva, zdaj še mrtva, ker je nastala šele pred pol ure, zaživela. Vsaj do zime. Če ne, jo bom pa neusmiljeno ukinil, he he he. Forum je dostopen tudi na moji spletni strani http://www.matejkrajnc.com Hvaležen — ***Matej Krajnc*** (matejkrajnc@siol.net), 20. junija 2006

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html – študentka **Vida Kovač** je za seminarsko nalogo opremila častne člane Slavističnega društva Slovenije **Janeza Logarja, Bratka Krefta** in **Lina Legiša** z biografijami; iščemo še druge pridne delavce!

Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri58/index.html – fotoalbum s piknika oddelkov za slovenistiko in slavistiko na FF UL in praznovanja 80-letnice **Janeza Zora**; cedejka z vsemi posnetki je za kopiranje na voljo v oddelčni knjižnici.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/nasi.html – Ali imajo naši vedno prav? Ugotovil sem, da tega prispevka iz konca leta 2001 še nisem objavil in ga zato zdaj dajem na splet kot dopolnilo razpravljanju o primeru Smolnikar, glej http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/001686.html — ***miran***

Kje se prijaviti na Slovlit (http://mailman.ijs.si/mailman/listinfo/slovlit)?

Kakšna je začetna stran Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html)?

Tole številko *Kronike* smo poslali še slavistom na 449 slovenskih osnovnih šolah. Vsem, ki jo tako dobite v roke: če jo sami že imate, dajte jo prosim naprej kolegom, ki še niso udje Slavističnega društva Slovenije, in jih nagovorite, da se včlanijo.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), na knjige Založbe ZRC SAZU ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastonj prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. septembra 2006

Letnik 10, št. 67

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika67.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 1200 izvodov.

Ljudje

Oljko naj golobček nosi, raj naj našo pot konča (Iz verzov Toneta Pretnarja Bredi Pogorelec davnega leta 1987): Umrla je **Breda Pogorelec**, častna članica Slavističnega društva Slovenije in v letih 1974–1979 njegova predsednica. Pogreb bo na ljubljanskih Žalah v torek 25. julija 2006 ob 10.00 izpred vežice sv. Jožefa. — ***miran***, 22. jul. 2006

Krhka sta telo in misel. Združuje ju vera v smisel. V sončnih življenjskih dneh se človeku zazdi, da je čas le privid, da je dogovorna mera za razporejanje dejavnosti, kvečjemu še slovnični pojav – in da je sobivanje telesa in misli nerazdružljivo. Le zazdi se tako človeku: ko vidi telo, ki ga zapušča misel, ali vidi misel v odpovedujočem telesu, se zave, da je njuna srečna povezanost v smislu le dragocen, malo daljši trenutek. Oprime se rešilne bilke: telo lahko preživi telo v drugem telesu; misel lahko preživi lastno telo v smislu besed, besedil, sporočil in dejanj, ki ostanejo.

Profesorice **Brede Pogorelec**, zaslužne profesorice Univerze v Ljubljani, ni več med nami. Težko se bo navaditi na to, da se z njo ne bomo mogli nikoli več pogovarjati in skupaj iskati smisla znanosti, stroki, spoznavanju, bivanju. Glede tega nas je razvadila. Še tako dolge pogovore je ponavadi končala z besedami se bomo še pogovarjali. Rada je imela besedo, rada je pripovedovala, rada je tkala svojo misel. Kdor ni želel samo nemo poslušati, se je moral v pogovoru z njo priboriti do besede, kar se je dalo le z dobrim podatkom, z izvirno interpretacijo, z bistrim opažanjem, z utemeljenim mnenjem.

Tudi profesorica v življenju ni kar tako prišla do besede in njena beseda kar tako do javne veljave. Že zgodaj se je zavédla svojih nalog, napotila se je po svoji poti, zavedala pa se je – ne brez bridkósti – tudi tega, da s svojim odločnim mnenjem, bivanjem in delovanjem ustvarja v okolju vtis posebnosti in drugačnosti. Nikoli ni bila nekdo drug, zmeraj je bila samo ona. Njene dragocene zamisli, izvirni načrti, daljnosežni programi so nenehno naletévali na čeri nezaupanja. Šele mlajša generacija ji je zmogla nekoliko bolj zaupati in verjeti – saj smo imeli pred seboj težko priborjene dragocene sadove profesoričinega znanstvenega, strokovnega, pedagoškega in organizacijskega dela. Pa še nam se je marsikateri profesoričin načrt zdel neizvedljiv, neuresničljiv, nedosegljiv – kako sladko smo se največkrat motili.

Delo prof. Brede Pogorelec ni bilo nikoli namenjeno samo sebi, nikoli ni bilo končni cilj – in nikakor ni pomenilo vsega njenega življenja. Bilo pa je posvečeno življenju. Življenju slovenskega jezika (v zamejstvu še s posebno skrbjo), življenju ljubljenih besednih umetnin, življenju slovenskega naroda, življenju izostrenih spoznanj. Nenehno se je spraševala, kaj mora vsak znanstvenik, še posebej slovenist, sporočati družbi in kako. Zakaj mora to početi, ji je bilo jasno od samega začetka: zato, da se lahko družba v svoji kontinuiteti razume in se osmišlja; da se lahko spreminja na bolje in prenavlja notranja razmerja; da lahko dosega duhovno, kulturno blaginjo, brez katere nobena družba in noben narod nista vredna svojega imena. Ker je profesorica odgovor na to vprašanje ves čas imela, ji ni bilo treba v življenju nikoli menjavati barv.

Profesoričino večno vznemirjenje – bila je nenavadno radovedna, pregovorno impulzivna, zelo čustvena, izjemno pozorna – se je izteklo v pomirjenje. Pogovarjati se torej ne bomo mogli več – ostajata nam neizčrpen smisel in sporočilo njenih natisnjenih, izrečenih, celo pomenljivo zamolčanih besed. In ostajamo hvaležna družba tistih, ki bi bili brez profesorice Brede Pogorelec drugačni, veliko siromašnejši. — ***Marko Stabej*** (marko.stabej@guest.arnes.si), 26. jul. 2006

Spoštovani kolegi, zbornik ob 80-letnici akademika **Toporišiča** je pripravljen za tisk (Zora Maribor in SAZU Ljubljana). Če želi še kdo dodati svoje ime na listo (tabula gratulatoria) tistih, ki slavljencu čestitajo (objavljena bo na začetku zbornika), mi, prosim, pošljite svoje ime in naslov (institucija). — ***Marko Jesenšek*** (marko.jesensek@uni-mb.si), 1. avg. 2006

Cankarjevo 2007

Preden se odpravite na morje, bi najbrž radi vedeli, katere knjige si boste v knjižnici izposodili za s sabo. Lahko bi se namreč lotili že tistih, ki bodo zelo verjetno septembra sestavljale razpis tekmovanja za Cankarjevo priznanje 2006/07. To bo tokrat posvečeno kratki prozi. Navajam jih iz predloga za razpis:

1. stopnja

Ivan Cankar: Zdenko Petersilka (*Zbrano delo, 17. knjiga*, DZS, 1974), Tuja učenost (*ZD 21*), Jutranji obisk, Lisjak/Sova (*ZD 23*)

Milan Pugelj: Zimska pot, Hlapec, Osat, Na gradu, Sestanek, Krst, Vrane (*Mali ljudje*, Karantanija, 1998)

Lovro Kuhar – Prežihov Voranc: Tri pisanke (*Zbrano delo, 3. knjiga*, DZS 1971), Listnica uredništva (ZD 9)

Tone Partljič: Hotel sem prijeti še luno, Nevarne politične teme, Pogled z domačega praga ali dialektika, Profesor Stopar prihaja, Dama iz Šanghaja, Francijeve ščuke, Sosed Harič v omaki, Naše hiše, Ata in čebele (*Slišal sem, kako trava raste*, Mladinska knjiga, 1990)

Boštjan Seliškar: Taksist, Igor Bratož: Cafe do Brasil, Polona Glavan: Pravzaprav (*Čas kratke zgodbe*, Študentska založba, 1998)

2. stopnja: Ciril Kosmač, *V gaju življenja*, MK, 1989

3. stopnja: Andrej Blatnik: *Zakon želje*, Študentska založba, 2000, ali Vladimir Bartol: *Novele 1*, Mladinska knjiga, 1995

4. stopnja: Čas kratke zgodbe, Študentska založba, 1998

Ob tekmovalni literaturi bodo letos prvič na voljo tudi knjige za festivalski del prireditve. Naloge bo septembra oblikoval **Klemen Lah**, naslova del za alternativno tekmovanje pa sta *Pijevo življenje* (Yann Martel, MK) in *Osmi poverjenik* (Renato Baretić, MK). Festivalski del bo namenjen učiteljem in dijakom, ki si želijo drugačnega branja, bi radi spoznali nove oblike dela z besedilom in se pomerili v bolj ustvarjalnih oblikah tekmovanja. — ***miran*** in ***vlado***, 18. jul. 2006

Slovenščina na maturi

Za popolnejšo predstavo o naši novi "zvezni" prestolnici nemara ne bo odveč izvedeti, da tam ne prebivajo samo slovenski funkcionarji in uradniki, pa še kak kulturnik ali gospodarstvenik povrh, ampak da tamkaj sadove svojega truda in ustvarjalnosti te dni obirajo tudi njihovi otroci, ki pač morajo tam hoditi v šolo in imajo v njej skladno z deklarirano pravico o enakopravnosti evropskih jezikov že drugo leto med učnimi predmeti tudi slovenščino. Otroke poučujejo učitelji iz Slovenije. Lani je vse, tj. osnovno- in srednješolce učil **Andrej Bartol**, letos pa na prvi (osnovnošolski) stopnji to opravlja **Marija Sivec**, na drugi (gimnazijski) pa **Vladimir Donaj**. To leto je na mednarodni šoli Bruselj 1 pouk slovenscine obiskovalo 17 otrok in dijakov: 2 v šolskem vrtcu, 5 na primarni ter 10 na sekundarni stopnji. V prihodnjem solskem letu jih bo na vseh stopnjah skupaj 30. Slovenski šolarji tvorijo na tej veliki šoli pravzaprav le majhen otoček: letos je namreč gostila kar 2750 ucencev. Skupno število otrok na šoli bo do šolskega leta 2009/2010, ko bodo v Bruslju zgradili četrto šolo te vrste, še naraščalo. Šolanje poteka po sekcijah, tj. po skupinah z določenim učnim jezikom. Teh skupin je osem: angleška, francoska, nemška, danska, španska, italijanska, madžarska, poljska; slovenščina in malteščina nimata svoje sekcije zaradi premajhnega števila otrok. Slovenščina torej ni učni jezik, pač pa le učni predmet.

4. julija se je na tej šoli zgodil dogodek, ki bi ga po besedah ravnatelja lahko imeli za enega sicer manj glamuroznih, a vendarle zgodovinskih mejnikov našega evropskega sobivanja: na ta dan je namreč maturirala prva slovenska maturantka, **Ela Meh**. Maturitetni izpit iz slovenščine kot prvega jezika, ki je po propozicijah evropske šole po vsebini in zgradbi enak kot v matični državi, je opravila odlično, maturo v celoti pa prav tako, tako da bi si nedvomno zaslužila naziv zlate maturantke. Matura je težja kakor naša: vseh izpitov je kar devet: pet pisnih in štirje ustni; pisni del mature sestavljajo L1 (prvi jezik, npr. slovenščina), L2, L3, matematika in dva izbirna predmeta, ustni del pa L1, L2, in dva druga izbirna predmeta; na ta način se matura opravlja iz sedmih različnih predmetov, pri čemer je sestava teh predmetov odvisna tudi od števila učnih ur med letom (npr. dijaki, ki obiskujejo pouk matematike na višji ravni s pripadajočimi osmimi urami pouka tedensko, morajo opravljati ustni in pisni izpit iz matematike); vsak izpit oceni učitelj tega predmeta in en zunanji ekspert.

Pri prvem maturitetnem izpitu iz slovenščine sem nalogo zunanje ocenjevalke opravljala jaz. Še bolj kakor nad samo oceno sem bila navdušena nad maturantkino splošno razgledanostjo, visoko bralno zmožnostjo, iskrenim zanimanjem za slovensko književnost in nad, kljub tujejezičnemu okolju suverenim obvladovanjem pisne in ustne slovenščine. Bila sem poleg tega prijetno presenečena, da ji matura iz slovenščine ni vzela veselja do jezika in književnosti, nad čimer pogosto tožijo naši maturanti in njihovi zaščitniki; po izpitu je namreč izrazila željo, da bi med študijem v tujini s kom v Sloveniji študijsko, s kakšno možnostjo komunikacije na daljavo, delila svoje misli o prebrani

slovenski literaturi – rada bi celo še naprej pisala eseje! — ***Boža Krakar Vogel*** (boza.krakar@guest.arnes.si), 7. jul. 2006

Na vprašanje, ali je slovenščina na maturi težja od matematike, bi lahko odgovorili potrdilno: povprečna ocena pri slovenščini je bila 3,28 točk, pri matematiki 3,55. Če v povprečju dijaki pri slovenščini dosežejo nižjo oceno, je najbrž snov, ki jo preverja matura, res zahtevnejša oz. težje obvladljiva. Razlogi za njeno višjo zahtevnost bi lahko bili v "dvojnosti" slovenščine kot učnega predmeta. Po eni strani morajo dijaki obvladovati jeziko(slov)ne vsebine kot sestavino razvite sporazumevalne zmožnosti ter ob tem seriozna poglavja iz "slovnice", hkrati pa matura preverja še bralne zmožnosti in književno znanje, kar dijaki dokazujejo ob pisanju maturitetnega eseja in na ustnem delu preverjanja znanja. Esej je sam po sebi zahtevno besedilo, saj zahteva poznavanje književnih del kot tudi pravil pisanja te besedilne vrste. Izbor besedil (tematski sklop) kot podlaga za esej iz leta v leto zastavlja temeljno vprašanje: ali sta dva obsežna romana (skupaj tudi do 1000 strani) res primerna kar za vse dijake, ali ni tak izbor že sam po sebi lahko prezahteven, še posebej, ker gre najpogosteje za t. i. klasična dela, ki nekatere dijake bržkone navdajajo z odporom, saj jim njihovo razumevanje in povezovanje z lastnim predstavnim svetom povzročata težave. In še ustni del mature: letos je predpisoval poznavanje 53 obveznih besedil in njihovih avtorjev s pregledom obdobij in njihovih značilnosti, poznavanje razvoja literarnih zvrsti in vrst ter razvoja in zgodovine slovenskega jezika in jezikoslovja. Lahko bi torej pritrdili misli dr. Draga Žagarja, da število točk in povprečna ocena sami po sebi ne povesta ničesar, pač pa je treba presoditi, katere vsebine in cilji pouka so "pokriti" s táko ("surovo") oceno – in zato, bi lahko bili duhoviti, tudi ni mogoča primerjava rezultatov npr. med slovenščino in matematiko.

A bodimo resni: dejstvo je, da so rezultati pri slovenščini na maturi nižji; menim, da je to predvsem posledica zame nerazumljivega vztrajanja pri eni sami, temeljni ravni maturitetne slovenščine. Zakaj ima matematika dve ravni, slovenščina pa le eno? V vseh teh letih nisem slišal niti enega prepričljivega argumenta za to dandanes samoumevno "enoravninskost", veliko pa zgolj ideoloških, npr. o neizmerni pomembnosti materinščine, ki da mora biti za vse enaka. Pri taki zasnovi mature, tako so mi povedali profesorji, ki dijake pripravljajo na maturo, izgubljajo tako najboljši kot manj zmožni učenci: prvim šablonskost esejev ni pravi izziv, drugim so besedila in navodila za esej prezahtevna. Z uvedbo dveh ravni slovenščine na maturi bi pridobili oboji – in to bi ne bilo prav nič nezaslišanega in tudi nič revolucionarnega. Le zakaj ima dve ravni materinščine, temeljno in višjo, mednarodna matura?

Bi torej lahko bile ocene pri maturitetni slovenščini na dveh ravneh višje? — ***Igor Saksida*** (igor.saksida@guest.arnes.si), 25. jul. 2006

Kekec

Na Kekčeve poti gremo to soboto, 1. julija. Zbor bo pred Filozofsko fakulteto ob 6.30. Z avtomobili se bo šlo preko Tržiča [ne Tržiča, ampak Trbiža!, popravil ***miran***] preko sedla Nevea na planino Pecol (cca. 1500 m). Hoja bo s planine Pecol do Špika Hude police (cca. 2400 m) tja in nazaj trajala približno 4 h, pot pa bo tehnično nezahtevna. Kdor si želi tehnično zahtevnejšo pot, lahko izbere Montaž (cca. 2700 m), kjer je hoje za 6 ur. Tura je enodnevna, o morebitnem podaljšanju na dva dni se bomo dogovorili po poti. Oprema: NUJNO: gojzarji, pijača, krema za sončenje, osebna izkaznica ali potni list, evri, kapa s šiltom, po možnosti pohodne palice. Prijave s podatkom, koliko ljudi lahko vzamete v avto, na naslov aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si — ***Kristina Pritekelj*** (Kristina.Pritekelj@ff.uni-lj.si) po navodilih ***Aleša Bjelčeviča*** 27. jun. 2006

Je morda s "sedlom Nevea" mišljen preval Na Žlebeh? Gl. Pavle Merku, *Slovenska krajevna imena v Italiji. Priročnik*, Trst, 1999, str. 52. — ***Silvo Torkar*** (silvot@zrc-sazu.si), 27. jun. 2006

Silvo, hvala za opomin. "Naše izhodišče je visoka planota Pecol, ki se široko razprostira pod Montaževimi južnimi ostenji. Do sem se pripeljemo po slikoviti in zelo strmi cesti z Nevejskega sedla z lepim, a že skorajda pozabljenim slovenskim imenom V žlebeh." – Mitja Košir, *Montaž* (http://planid.org/rubrike_view.php?pid=3955). Posnetek Pecola s smučiščem nad Žlebmi (?) v ozadju glej na http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri43/target10.html — ***miran***, 27. jun. 2006

Ne V Žlebeh, pač pa Na Žlebeh. — ***Silvo Torkar*** (silvot@zrc-sazu.si), 27. jun. 2006

Stanko Klinar v knjigi *Sto slovenskih vrhov* (Ljubljana: Prešernova družba, 1991, 86) v enem od številnih odstavkov, posvečenih gorskim imenom, zapiše: "Nasploh je slovenski imenoslovni delež tudi tam, kjer je, [...] čudno odrinjen. [...] Večino sta jih z neznansko vztrajnostjo izkopala iz pozabe

Henrik Tuma in Viktor Vovk. Brez dvoma zadnji hip (ali celo že prepozno). [...] Za Nevejo danes nimamo upanja, da bi jo zamenjali s starim slovenskim imenom V žlebeh, ali Rudno. [...] Slovenskim planincem pa se spodobi slovenska imena uporabljati in ohranjati." — ***miran***, 27. jun. 2006

Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri59/index.html – 1. julija so se na Špiku Hude police dogajale letošnje Kekčeve poti. Prišlo je 18 ljudi: 2 študenta, 2 podiplomski študentki, 2 precej sveže diplomirana slovenista, 2 iz učiteljske kaste, 1 upokojeni učitelj, 2 nepedagoški delavki, ostalo pa družinski člani naštetih. Vreme: idealno, razgledi (glejte slike), spremstvo: lokalni kozorogi in svizci. Cedejko s kompletno fotografsko dokumentacijo dobite v presnemavanje v slavistični knjižnici na FF. P. S. Četvero slik na začetku albuma je s seje UO SDS. — ***miran***, 2. jul. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

Univerza Ivan Franko v Lvovu v Ukrajini v sodelovanju z drugimi organizira mednarodni znanstveni simozij z naslovom Vizualizacija otroka v mladinski književnosti, ki bo od 11.–13. aprila 2007 v Lvovu v Ukrajini. Teme so: zgodovinski razvoj mladinske književnosti, ljudske in klasične pravljice za otroke, avtobiografija in fantastična pripoved za mlade, socialni in politični pogled na fantastični pripoved, otroška psihologija in domišljija, mesto mladinske književnosti v literarnem sistemu, literarna teorija in mladinska književnost ter prevajanje mladinske knjjiževnosti. Podrobnosti so na http://www.lnu.edu.ua/faculty/inomov.new/english/1kids_eng.htm. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 30. jun. 2006

[...] 27. maja 2006 je izšel Razpis za vpis na podiplomski študij za štud. leto 2006/07. Rok za prijavo je 10. september 2006. Letošnja novost pri tem je, da se kandidati na razpis prijavljajo elektronsko, preko fakultetne spletne strani. Elektronske prijave bodo mogoče le do izteka roka za prijavo, tj. do 10. septembra 2006. Po tem datumu elektronski obrazec ne bo več dostopen, prijav pa po roku v podipl. referatu ne bodo več sprejemali. Na razpis se morajo v roku prijaviti tudi tisti, ki do 10. 9. 2006 še ne bodo diplomirali, bodo pa dodiplomski študij zaključili najpozneje do 30. septembra 2006. Ti kandidati morajo k svoji prijavi predložiti potrdilo o datumu zagovora, zato v podiplomskem referatu prosijo, da jim omogočite pridobitev takšnega potrdila. — ***Mateja [Čop]*** (Mateja.Cop@ff.uni-lj.si), 30. jun. 2006

Dragi Miran, pošiljam ti ogorčeno pismo Borisa Ostana o letošnji vpisni zmešnjavi na gimnazije v Ljubljani. Prosim, če ga daš na Slovlit. [Postavljeno na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/gimnazija.doc – ***miran***.] Morda bo tudi nekdo, ki nima otrok te starosti, začutil, kakšna krivica se je letos otrokom dogajala in kaj so (smo) morali preživljati tako otroci kot starši. V upanju, da se bo kaj spremenilo in da bodo kriteriji v bodoče pravičnejši, te lepo pozdravljam. — ***Branka Ramšak*** (branka.ramsak@guest.arnes.si), 3. jul. 2006

Http://www.philol.msu.ru/~rlc2007/ – vabilo na tretji mednarodni kongres raziskovalcev ruščine z naslovovm Ruski jezik: njegova zgodovinska usoda in današnje stanje, ki se bo dogajal 20–23. marca 2007 na Filološki fakulteti Univerze Lomonosova v Moskvi.

V sredo, 5. 7. 2006, smo študenti (Anja, Petra, Branka, Petra, Špela, Zsolt, Magda, Nuša) izbirnega diplomskega seminarja pod vodstvom **Irene Novak Popov** v Dijaškem domu Vič priredili literarni večer z naslovom Mesto v pesniku – pesnik v mestu. Recitacije pesmi so bile zelo različne. Predstavili smo 14 slovenskih pesnikov: Lili Novy (Temna vrata), Edvard Kocbek (Zamorska, Blaznež), Tomaž Šalamun (Ljubljana), Gregor Strniša (Stolpnice I, V), Milan Jesih (Nekje, si mislim, svet rahlo zastrt; Ves dan sem živel), Meta Kušar (Ljubljana, 59.), Brane Mozetič (dolga črta kokaina po Ljubljani), Aleš Debeljak (Emigrantski pisatelj na Zmajskem mostu), Uroš Zupan (Platon), Matjaž Pikalo (Bela, Ljubljana), Peter Semolič (Pot na Fužine, Ko stopim na balkon), Aleš Šteger (Cesta IX/17), Primož Čučnik (Soneti za neodgovorjene klice, Aprilske prigode), Jure Jakop (Noč v mestu). Recitacije so dopolnjevali glasbeni vložki (Wolfram Huschke, Bor Turel, Eric Satie/Bojan Gorišek, Aldo Kumar/Žarko Ignjatovič, Red Sparowes). Literarni večer je trajal približno 45 minut in je bil dovolj razgiban, da se nihče ni niti začel dolgočasiti. Obiskovalci so bili zelo zadovoljni, pa tudi za tujce je bilo dovolj razumljivo, saj smo jim v roke dali antologijo, v kateri so bile zbrane vse pesmi, ki smo jih, sicer neprofesionalci, profesionalno odrecitirali. Dogodek je bil vključen v popoldansko-večerni program 42. SSJLK. Za ponoven nastop smo vedno pri volji. — ***Nuša [Dedo-Lale]*** (nusa.dedo-lale@volja.net), 8. jul. 2006

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti vabi na Poletno literarno šolo v Pliskovico (Mladinski hotel Pliskovica pri Sežani), od 23.–27. avgusta 2006. Poletna literarna šola Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti ima za seboj že skoraj tri desetletja uspešnega dela. Gre za seminar in delavnico hkrati, ki predstavlja nove literarne poti v slovenski in tuji literaturi, se ukvarja z vprašanji literarne in bibliotekarske vede pa tudi z veščinami pisanja, interpretacije umetnostnih besedil in nastopanja. Namenjena je širokemu krogu ljubiteljev literature – tistim, ki se z njo ukvarjajo poklicno (učitelji – mentorji šolskih glasil, literarnih krožkov, bralnih značk; šolski in splošni knjižničarji itn.), pa tudi ustvarjalcem (od dijakov in študentov do "seniorskih" piscev). Teme: pisanje knjižnih recenzij (**Andrej Blatnik**, pisatelj, urednik pri Cankarjevi založbi, predavatelj kreativnega pisanja na Fakulteti za humanistične študije), spolna identiteta v sodobni slovenski prozi (**Alojzija Zupan Sosič**, docentka za slovensko književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani), različni teoretični pogledi na mladinsko književnost, delo s književnimi besedili (milena mileva blažič, docentka na Pedagoški fakulteti v Ljubljani), sodobni pristopi branja drame (teoretična izhodišča branja in uprizarjanja dramskih besedil, meja med literarno umetnino in gledališkim delom – **Vida Medved Udovič**, docentka za sodobno dramatiko in gledališče na Pedagoški fakulteti v Kopru), Ti povem ano pravco – zbiranje, raziskovanje, ohranjanje in zapis ljudskih pripovedi in pesmi (predavanje in delavnica – **Jasna Majda Peršolja**, raziskovalka in zbiralka ljudskih besedil, avtorica več knjig), literarni tokovi in vplivi revialnega tiska na sodobno slovensko književnost (**Nataša Švikart**, pesnica in mentorica), priprava literarnega večera (osnovni elementi dramaturgije literarnega večera – izbor besedil, vrstni red, vsebinska sporočila; oblike literarnih večerov – branje, performans, ugledališčenje; priprava nastopa z udeleženci – **Branka Bezeljak Glazer**, prof. slovenščine, režiserka in gledališka pedagoginja). Dopoldne ali popoldne bosta potekali literarna in mentorska delavnica. Udeleženci se bodo lahko odločili za literarne pogovore (vodila jih bo pesnica Maja Razboršek) ali za pripravo literarnega nastopa (Branka Bezeljak Glazer). Večerna srečanja s slovenskimi pesniki, pisatelji in uredniki (Aleksander Peršolja, Aldo Žerjal, David Terčon, Magdalena Svetina Terčon, Maja Razboršek, Iztok Ilich). Ekskurzijo po Krasu: Pliskovica – Tomaj (Kosovel) – Kobdilj (škof A. Mahnič) – Štanjel (M. Fabiani) – Gorjansko (K. Štrekelj) – Pliskovica vodi pesnik David Terčon. Šolnina znaša 15.000 SIT, za posamezen dan seminarja pa 3.500 SIT. Za bivanje in prehrano poskrbijo udeleženci sami. Prijavnice sprejemamo do 15. avgusta 2006 na naslov Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (dragica.breskvar@jskd.si); tam tudi dodatne informacije. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 10. jul. 2006

Razpis na Dunaju. Gre za profesuro za juznoslovanske jezike (slovenscina, hrvascina, srbscina, bosanscina); informacije pod http://www.univie.ac.at/personal-mitteilungsblatt/artikel.php?Art_ID=2480&sub1=619&sub2=630 Lepo in predvsem vazno bi bilo, da se najde kdo, ki resno pokriva TUDI slovenscino. — ***mojca [Elizabeta M. Jenko]*** (elizabeta.jenko@univie.ac.at), 17. jul. 2006

Druga polovica junija je na Koroškem minevala v znamenju številnih spoštovanja vrednih kulturnih jubilejev, ki so jih osrednji slovenski mediji večinoma spregledali. Bolj so se razpisali o mrzličnem iskanju političnega kompromisa, ki bi vsaj za silo "pokril" (milo rečeno: sramotno) zgodovinsko dejstvo, da ne 6. julija 1972 in ne 7. julija 1976 sprejeti avstrijski restriktivni inačici delnega izvajanja manjšinsko zaščitnih določb avstrijske Državne pogodbe nista bili uresničeni. Poteklo je še eno zakonodajno obdobje avstrijskega parlamenta, od 15. maja 1955 pa skupaj že obdobji dveh človeških generacij, ko je večina koroških Slovencev prikrajšana za pomemben del svojih pravic. Niti iztoženi in uskladiščeni dvojezični tabli za Pliberk in Drvešo vas še ne stojita ...

Zato pa se bo nekaj deset zasebno postavljenim "lastniškim" dvojezičnim krajevnim tablam jutri pridružil še 2 x 3 m velik dvojezični relief tržne občine Dobrla vas. V prilogi je vabilo na odprtje v sredo, 19.7.2006 ob 18.30 uri; oba prireditelja – SPD "Srce" in EL – v nadaljevanju ob 20.30 vabita še na glasbeni "Gorenjski večer" v dobrolskem samostanu.

Ob tradicionalno živi povezanosti Gorenjske s sosednjo Koroško je toliko bolj nerazumljiva in nesprejemljiva odločitev uredništva "Gorenjskega glasa", da pred tednom dni (11. 7.) objavi enojezični nemški reklamni zemljevid dežele "Kärnten". Lahko se le pridružimo javnim protestom proti takemu početju in se spomnimo na "Kdor ponižuje se sam ..." [...] — ***Janez Strgar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 18. jul. 2006

V času od 21. do 25. avgusta 2006 bo v Oxfordu (Exeter College) Tolkienova konferenca z naslovom Gospodar prstanov: Vir inspiracije (The Lord of the Rings: Sources of Inspiration). Program, predavatelji, registracija in podrobnosti na http://www.tolkiensoxford.com/.

Konferenca s področja mladinske književnosti The Child and the Book (Otrok in knjiga) 2007 bo od 30. 3. do 1. 4. 2007 v Istanbulu v Turčiji. Plenarna predavateljica je izraelska znanstvenica Zohar Shavit. Podrobnosti o konferenci so na http://www.ncrcl.ac.uk/childandbook/Index.htm, kontaktna oseba pa Laura Atkins (L.Atkins@Roehampton.ac.uk). Naslednja konferenca (2008) bo v Buffalo State University, New York, USA. Kontaktna oseba prof. Karen Sands O'Conor (sandsk@BuffaloState.edu). — ***Milena Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 3. in 9. avg. 2006

[...] Na http://www.fran.at si lahko ogledate nekaj podrobnosti o odprtju razstave "Paradigma:D.in" umetnega strugarja, pesnika in sociologa dr. Franca Merkača, in sicer v soboto, 12. avgusta ob 20. uri v Galeriji Fran v Šmihelu nad Pliberkom. Odprtje sodi v niz "Franovih sobot" = drugih sobot v mesecu. Tudi v sedanji (počitniški, dialoško-iščoči, pričakujoči...) fazi prizadevanj za dvojezične krajevne napise ter javno rabo slovenščine bi bilo več kot zanimivo prisluhniti Merkačevim izkušnjam pri boju za uradno priznanje "č"-ja v njegovem priimku!

Žal moram tudi tokrat obvestila zaključiti z žalostno "opombo": 25. julija smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od zaslužne jezikoslovke, slovenistke prof. dr. **Brede Pogorelec**. Ne le da je bila dolgoletna članica našega kluba, ampak je dogajanja na Koroškem in v drugih delih slovenskega zamejstva spremljala tako strokovno kot z osebnim angažmajem. Že zapisanemu v spominskih člankih velja zlasti dodati, da je bila med pobudniki in rednimi aktivnimi udeleženci Koroških kulturnih dni v Celovcu. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 9. avg. 2006

Mladinska knjižnica v Cotsenu (Univerza v Princetonu, ZDA), vabi na znanstvneo konferenco o mladinski književnosti in kulturi od 16.–18. novembra 2006 z naslovom Ostrenje pretanjenega noža: nastajanje novih poti v mladinski književnosti. Podrobnosti o konferenci in programu so na http://ccl.princeton.edu/research/e347/conferences.html. — ***Milena Mileva Blažić***, Pedagoška fakulteta Ljubljana (milena.blazic@guest.arnes.si), 22. avg. 2006

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih. Tečaj Uvod v iskanje po el. inf. virih bo v torek, 5. septembra od 10. do 13. ure. Osnove iskanja po internetu – v petek, 8. septembra od 10. do 13. ure.
Znanstvene bibliografije in citatni indeksi – v petek, 15. septembra od 10. do 13.
Elektronski časopisi – v torek, 10. oktobra od 10. do 13 ure.
Iskanje knjig – v sredo, 25. oktobra od 10. do 13. ure.
— ***Nataša Kodrič*** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 23. avgust 2006

Riba Faronika (nadaljevanje)

Ker se je ravno v dneh, ko obhajamo 15. obletnico bojev za samostojno Slovenijo, na Slovlitu zvrstilo tudi nekaj misli v zvezi z ribo Faroniko, ni odvec, da spomnim na svojo knjigo *Zvezdne poti* s podnaslovom *Poskusi novega branja slovenskih ljudskih pesmi*. Knjiga, ki je izsla v Kranju leta 1991 in jo je urednik Franci Zagoricnik z dobrsno mero iznajdljivosti spravil prek protitankovskih barikad v Ljubljano, omenja ribo Faroniko ze v prvem poglavju s povednim naslovom Iskanje zacetkov. Na strani 10 je podana tudi njena nebesna podoba: ta neposredno ni vec prepoznavna, ker se je pozneje skoz vmesno podobo ptice, medveda in cloveka ujela v ozvezdje, ki mu dandanes navadno pravimo Veliki voz. Kako se je ob silno pocasnem spreminjanju ene zvezdne podobe v drugo sploh lahko ohranil spomin na prvotno ribo, je poglavje zase. Zanimiva pa je ribi Faroniki bliznja podoba kace Veronike, kakor jo je upodobil slikar Miha Males. Ta se namrec ne nanasa vec na pradavno predhodnico Velikega voza, ampak na se prepoznavno ozvezdje Hidre, kakor kaze primerjava na str. 15 v mojem clanku Bozicna zvezda v luci dveh slovenskih ljudskih pesmi, objavljenem v debatnem listu *Slava* 12/1 leta 1998. — ***Vlado Nartnik*** (vlado@zrc-sazu.si), 30. jun. 2006

Knjigo smo prejeli v dar

Ivana Živančević-Sekeruš. *Uporednici južnoslovenskih književnosti*. Novi Sad: ITP Zmaj, 2004 (Studije i ogledi, 4. kolo: knjiga 2).

Miodrag Radović. *Lijepo li ova knjiga čita ...* Novi Sad: ITP Zmaj; Podgorica: Kulturno-prosvjetna zajednica, 2001 (Studije i ogledi, 2. kolo: knjiga 2).

Občina Kijevo in ljudska univerza Invictus v Zagrebu sta priredili 5. kijevska literarna srečanja, ki so bila tokrat posvečena Tinu Ujeviću. Z referati, ki so objavljeni v zborniku s srečanja (208 str.), so nastopili naši kolegi

Vlado Pandžić, Cvjetko Milanja, Jože Lipnik, Ivo Pranjković in drugi. Zbornik si lahko sposodite v slavistični knjižnici na FF.

Knjiga pred sodiščem (nadaljevanje)

Slovlitovcem posredujem dopis, ki je iz uredništva *Nove revije* danes začel krožiti po spletu. Gre za (nelektoriran) javni poziv Društva slovenskih pisateljev in Slovenskega centra PEN pristojnima ministroma v zvezi z obsodbo pisateljice Brede Smolnikar.

Po mnogih izrečenih stališčih, s katerimi so se nekatere inštitucije uradno opredelile do primera Smolnikar (DSP že večkrat, konec leta 2005 tudi SDPK – prim. http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2005/001439.html in http://www.zrc-sazu.si/sdpk/smolnikar.htm), gre tokrat očitno za pravo peticijo v podporo obsojeni pisateljici, ki sta jo zasnovala DSP in PEN, pri izvajanju pa jima pomaga *Nova revija*. Poziv se dotika zlasti drastično nesorazmernih posledic izrečenih sodb in opozarja, da bi morala biti višina denarnih kazni sorazmerna s spornim dejanjem. Je pa podobno kot pri primeru Pikalo tudi v tokratnem pozivu ohranjeno sklicevanje na argument, da sodišče "ob obravnavah te vrste primerov ne upošteva stališč in mnenj litearne [sic] stroke", o čemer je, če se prav spominjam, pred časom na SlovLitu že potekala diskusija. — ***matjaž zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 27. jun. 2006

V zvezi s ponedeljkovo kolumno **Petra Kolška** z naslovom Kdo ima prav? in pa razpravo na spletni strani SlovLit-a, bi dodal še naslednje: da bi se enkrat za vselej vedelo "kdo ima prav", kadar se srečata na sodišču dve koliziji – pravica do zasebnosti in pravica do umetniškega izražanja – bi moralo Ustavno sodišče nujno sprejeti še dopolnilo k zakonu o teh dveh pravicah, kot sta sicer zapisani v ustavi, po katerem bi bilo jasno, kdaj lahko tožnik dobi tožbo, kot je to treba v podobnih primerih storiti v Združenih državah Amerike, deželi strastnih pravdarjev. Po tako sprejetem zakonu bi moral tožnik dokazati, da je imel avtor s svojim pisanjem zoper njega zločesti namen, da se je hotel s svojim dejanjem finančno opomoči (obogateti), da je uničil tožnikovo kariero oz. eksistenco in da je imel izrecen namen omalovaževanja. Gre namreč vendarle za temeljno vprašanje, zakaj je avtor neko knjigo napisal in zakaj naj bi v njej nekoga domnevno žalil? S kakšnim namenom? Če vsega tega po zakonu ne bi bilo moč dokazati, tožba jasno pade. — ***Matjaž Pikalo*** (matjaz.pikalo@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Mislim, da je pravo vprašanje: ali je dokazljiva škoda (moralna, materialna, psihološka itd.) kot NEPOSREDNA posledica teksta – tj. NE kot posledica *interpretacije* teksta. "Motiv" – ki je sicer temeljnega pomena v sodni obravnavi umorov in podobnih kriminalnih dejanj – v tovrstnih primerih po mojem mnenju niti ne more biti predmet obravnave. Kot ni mogoče ugotoviti (ponavadi niti samemu piscu), "zakaj" je napisal kak tekst, tudi motiva za razžalitev nikakor ni mogoče DOKAZATI. (Da takšen motiv lahko obstaja – govorim seveda na splošno, NE o tem primeru – ni dvoma. Imenuje se zloba, maščevalnost, objestnost ... marsikaj. DOKAZATI – namreč tako, da bo na trdni pravni podlagi – pa ga nikakor ni mogoče.) — ***Vesna [Velkovrh-Bukilica]*** (vvb@siol.net), 29. jun. 2006

Jolki Milič sem obljubil, da bom znova prebral knjigo; in sem jo; in lahko odgovorim na njena vprašanja. Najprej pa ponovim probleme, ki smo jih odprli:

1) ali povest opisuje družino Nakrst iz Ihana (dejstva vs. izmišljija)
2) ali je opis s stališča kogarkoli lahko žaljiv (s stališča pisca ali poljubnega bralca)
3) ali je žaljiv s stališča pisateljice, tj. kakšna je pisateljičina namera
4) pisateljeva odgovornost za nastalo užaljenost.

Prvo vprašanje je literarno (za lit. stroko), drugi dve sta moralni, četrto je pravno. Vprašanje 4 je danes odprl Pikalo (zadnjič nakazal tudi jaz); to je zame edino težko vprašanje, prvo pa trivialno. Poglejmo, če je res. V enem od mailov sem povedal, v čem se zgodba iz povesti ujema z dejanskostjo. Jolka Milič sprašuje, odkod vem za dejanskost: "So vsi podatki, ki ste jih v dobri veri nanizali, zares tako zanesljivi, kot trdite? Bi bili pripravljeni garantirati? Že pri Rozini, če bi si vzela čas in poiskala tisti (menda sodni) zapis, ne bi izdelali izpita." Evo odgovora: podatki o družini so iz sodne dokumentacije, objavljene v njeni knjigi *Zlate depuške pripovedke*. Zanje garantirajo tožnice (ali so to "v sili in potrebi prikrojene resnice", je zlonamerno vprašanje). Zdaj pa k omenjenemu izpitu. Da bi ga izdelali, rabimo povzetek. Vse, ki ste povest prebrali, prosim za mnenje, ali je sledeči povzetek v redu:

Brinovčevi so doma iz Ihana. Oče in mati sta se pred prvo vojno spoznala v ZDA, kjer je mati pred poroko živela pri tetah in delala v tovarni slamnikov. V ZDA sta se poročila in kupila posestvo, kjer sta pridelovala hrano in s tem dodatno zaslužila. Rodila se jima je hči Fanny. Leta 1914 prideta na obisk v Slovenijo, da bi jima moževa mama prepisala kmetijo (vsi moževi bratje so namreč tudi v

ZDA). Vrnitev v ZDA jima prepreči začetek vojne. Fanny je ostala pri tetah v ZDA (Forest Hills) in se jima je pridružila pozneje. Ameriške prihranke sta naložila v banko, ki pa jima je po prvi vojni zaradi gospodarske krize propadel. V Ihanu sta odprla trgovino s sadjem; mati se je tedensko vozila s prevoznikom Pretnarjev na Reko, kjer je imela na Sušaku deponijo: prinašala je fižol in gobe, dobila pa rozine in fige, ki jih potem doma prodajala. Brinovec pa je bil tudi znan žganjekuh. V Sloveniji sta se jima rodile še 4 hčere, mdr. Minka, ki je bila med II. vojno zaprta v Aušvicu in jo je od tam rešila mama. Brinovka je pri Nemcih dosegla pomilostitev tudi za sosedo Zmage, takisto zaprto v taborišču. Tete so jim po vojni pošiljale pakete. Vse hčere so se poročile, ena mdr. s policajem. Kmalu po vojni, l. 1948, je oče Brinovec umrl in imel velik pogreb (med pogrebci so Ravnikarjevi iz Sv. Trojice, vsi iz Zlatega polja, Štang itd). Ko je bila mati stara krepko čez 60 let, je obiskala ZDA, da bi si izborila pokojnino. Iz ZDA je vnukinji Silvi, ki sta jo imela oba zelo rada (oče jo je včasih vzel v gostilno k Navžarju), prinesla več daril, mdr. zlato uro, šivilja Štepicova pa je Silvi predelovala obleke, ki jih je Fanny pošiljala iz ZDA. Resno prosim, da mi vsaj dva od bralcev odgovorita na vprašanje. — ***Aleš Bjelčevič*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Ker profesorjev ne marate, meni pa so gospe odveč, se pojdimo (po abecednem redu) Aleša, Jolko in Mirana brez vseh ukrasnih pridevkov. Miran, ne zamerite, da šele danes odgovarjam na vaše pismo. Ker se mi pa zdi, da tako vi kot Aleš ne vesta dobro, za kaj se pravzaprav od vsega začetka potegujem, vama pošiljam v branje daljšo verzijo odprtega pisma generalni državni tožilki Brezigarjevi, ministru za pravosodje dr. Šturmu, varuhu človekovih pravic in književniku Hanžku in univerzitetni diplomirani pravnici Cerarjevi [postavil na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/milic_smolnikar_d.doc – ***miran***] In tudi krajši izvleček [postavil na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/milic_smolnikar_k.doc], ki je še bolj pomemben, ker se zlasti nas tiče, veliko bolj kot pisateljice, in še nekaj ilustrativnih dodatkov, z zadnjim zapisom v zvezi z zadnjo astronomsko visoko globo Smolnikarjevi, kjer nagovarjam pisatelje in slaviste. Daljše pismo je objavljeno v *Primorskih srečanjih* št. 289–290, ki nosi lansko letnico, čeprav so dejansko izšla šele spomladi letos Krajša verzija – z dodatki in omenjenim zadnjim zapisom – pa je izšla v 101/102 številki *Apokalipse*.

Odgovor na e-pismo z dne 21. junija 2006. Tudi jaz nisem a priori na strani kogarkoli ne glede na njegov status in izobrazbo. Pisatelji potemtakem niso izuzeti. Sem celo proti znanim ali zloglasnim pisateljskim oz, umetniškim "penzijam", zdijo se mi naravnost škandalozne, ker menim, da ima pravico do pokojnine, le kdor je plačeval prispevke zanje. Če se pa državi ali kakšni domači ugledni ustanovi zdijo določeni pesniki in pripovedniki zaslužni, jih lahko kako drugače in zelo bogato nagradi. Proti tem nagradam nimam nič, prej nasprotno. Ne vem na koga merite, kjer pravite, da nagibate k Aleševemu stališču, ki ni povprek navijaško "za naše" ... Mene kar odpišite in vključite v vajin klub. — ***Jolka Milič*** (jolka.milic@siol.net), 30. jun. 2006

Nadaljevanje pisma od zadnjič. Mene kar odpišite in vključite v vajin klub, oz. v klub nekakšnih privržencev ne za vsako ceno, le po treznem in tehtnem premisleku in za stvari, ki se ne sesujejo ob konfrontaciji z argumenti. Pripravljena vsak čas, da kapituliram, če mi kdo dokaže, da se motim. Morajo pa biti dokazi, ne le ugibanja in domneve.

Pod točko dve ste mi nanizali kar nekaj lepih primerov piscev, ki so se celo sami radi identificirali s fikcijo. Povedano v današnji slovenščini je Kersnik priznal svoji ljubi, da: Tak, prav tak sem kot dr. Hrast. Torej je pod fikcijo svojim čitateljem podtaknil sebe, drugače rečeno, fantazijo je pomešal z resničnostjo. Saj brez poroke teh dveh elementov ne bi sploh imeli literature. Bi bila sploh možna? Kajetan Kovič v zadnjih KL z dne 29. junija na vprašanje Miriam Drev: "Od kod najpogosteje privrejo osnutki za vaše zgodbe?", je – ne da bi dvakrat pomislil – povsem prepričano odgovoril: "Pobuda pride zmeraj iz resničnosti, ki jo nato nadgradim z domišljijo." Torej je resničnost tista nujnost, brez katere se na tem področju sploh ne da. O tem smo si na jasnem in istih misli. Tudi Tavčar je v romanu 4000 nekako javno, ne da bi to niti malo prikrival, obračunal z Mahničem, saj je bil njun spor celo razbobnan in, če ne bi bralstvo vedelo o tem zaresnem spopadu, bi verjetno bilo za roman manj zanimanja in povpraševanja. Bilo je torej izrecno, da ne rečem zanalašč rečeno in poudarjeno, o čem teče pravda in kdo je kdo.

No, vsi ti nazorni in zgovorni primeri – in bi jih še kaj lahko našteli – po mojem mnenju nimajo nobene logične zveze z afero Smolnikar. Mi Slovenci vobče znamo sicer misliti, ne ljubi pa se nam pogosto, da bi se nato resnično potrudili misli še logično povezati med seboj in to zvezo iz previdnosti na koncu tudi preveriti. Očitno gre za dve kolikor toliko sorodni, vendar zelo različni stvari. Breda, vsaj kar je meni znano, lahko me demantira, če se motim, ni nobenemu ljubemu ali prijateljici, nobeni ujni ali bližnjemu sorodniku in niti ne sodnikom na sodišču, ki so njen proces vodili, skratka nobenemu živemu krstu zaupala ali napisala: V tej moji nepozabni Rozini pa sem ovekovečila gospo Nakrstovo. Ali pa: Spopadla sem se s to ihansko družino, ker. in navedla svoje zakaje. Ona kar naprej

trdi in ponavlja in gode in brunda, de je napisala pripovedko to je fikcijo ali izmišljijo, ki nima nič skupneha s tožnicami, da je po poklicu pripovednica, ki si izmišljuje zgodbe in samo tako blago iz Cankarjeve arene življenja in domišljije. Ko sem jo nekoč vprašala, zakaj ne napiše tistega magičnega stavka Vsaka podobnost z resničnimi dogodki in osebami je zgolj naključna, v izogib nevšeč, mi je osorno odgovorila, da tisti stavek je najbrž primeren za filme, saj so si ga filmarji izmislili, za knjige, kjer že na platnici piše, da je v njej natisnjena pripovedka, ne pa kakšna resnična zgodba ali reportaža, ne rabi dodatnih razlag, šlo bi zgolj za tavtologijo.

Za druga vprašanja pa je zmanjkalo časa. Argumenti in razlage se, žal, razvlečejo. Ljub pozdrav — ***jolka [Milič]*** (jolka.milic@siol.net), 30. jun. 2006

Draga Jolka, vem, za kaj se od vsega začetka potegujete; oba vaša prispevka sem bral že prej. Bolj se mi zdi, da ni jasno, za kaj gre meni, čeprav sem že večkrat napisal: da je evidentno, da je Smolnikarčina povest romansirana biografija družine Nakrst, da pa je kazen za to dejanje vsekakor prevelika (denarna kazen, opravičilo, prepoved, absurdno, nemoralno, zlonamerno pa je nalaganje odgovornosti za dejanja drugih, tj. knjigarne, ki na svojo roko še vedno razpečuje knjigo). V drugi točki se vsi strinjamo, v prvi pa ne, ker po vsej sili želimo Smolnikarjevo rešiti vsake kazni.

Zadnjič sem objavil povzetek in zaprosil za potrdilo, da povzetek ustreza romanu. Zgleda, da romani skoraj nihče ni bral in da ja večina obrambe kar apriori, "naši pa že niso krivi".

Moj povzetek ni povzetek romana – to je povzetek biografije družine Nakrst, kakor je zapisana v sodni dokumentaciji: povzetek življenja in povzetek romana sta identinčna. Če Smolnikarjeva to zanika, se laže (branitelji pa to laž podpirajo). Brez filozofiranja se bomo strinjali o tem: da roman opisuje Brinovčeve, ki sta se poročila v ZDA ok. 1910, ki sta imela 5 hčera, mdr. Fanny in Minko, prva živi v Forest Hillsu, druga je bila med vojno zaprta in jo je skupaj s sosedo Zmago rešila mama, da sta Brinovca prišla iz ZDA l. 1914, po sili ostala doma, zgubila denar v banki, kupčevala na Reki itd. itd. Zdrava pamet nam govori, da je v Ihanu – in zato tudi na celem svetu – ena sama taka družina; da je nemogoče, da bi tak opis, kjer se ujema X imen, X dejanj, X krajev, X datumov, nastal slučajno, zlasti izpod peresa prebivalke tega istega kraja! Celoten roman se suče zgolj okoli te družine in nič drugega (mimogrede – med pisanjem romana je vnukinja Silva, ki tudi nastopa v romanu, Smolnikarjevi poslala podatke o svoji družini, ker je Smolnikarjeva pisala delo o ameriških izseljencih). Poljubno lit. delo je lahko v celoti izmišljeno, lahko pa seveda govori o konkretnih osebah. Pri Smolnikarjevi gre za to drugo. (Toliko zanesljivo, kot je zanesljivo, da romaneskni opis "Ribičev France, rojen na Vrbi 1800, pravnik, zaljubljen v Julijo Primic, avtor Krsta pri Savici, umrl za vodenico 1849" kaže na tistega Prešerna, o katerem se učimo v šoli, in ne na izmišljeno osebo.) — ***Aleš [Bjelčevič]*** (aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si), 2. jul. 2006

Kar po angleško

Tako me je danes pojezil članek Brez slovarja v rokah ne gre, da sem na uredništvo *Dnevnika* poslal naslednji odziv:

Skrb novinarke Sonje Primožič za ubogega tujega turista v Sloveniji, da bo ob samih domorodskih napisih po mestu ostal brez južine, je resnično ganljiva. Ali ni pomislila na to, da je turist, posebej tisti z nahrbtnikom, radovedna vrsta človeka, ki ga morda zanima in veseli tudi turistična znamenitost, ki se ji reče slovenski jezik? Da prihaja sem ravno zato, ker imamo vse urejeno nekoliko drugače kot pri njem doma in vsemu tudi drugače rečemo? Turistom vobče lahko pripisujemo vsaj toliko iznajdljivosti, da bodo po izvesku z uro našli urarja, klobaso in burek pa tudi po vonju iz lokala (in kako bi sploh prevedli burek v angleščino?). Domneva, da turist ne bo prepoznal poštnega urada, ker na njem ni napisa post office, ampak samo emblem poštnega roga v rumenem, pomeni grobo žalitev njegove civiliziranosti, turista, ki bi v teh žejnih dneh brez napisa pub ne znal najti tiste hiše, ki iz nje bog roko ven moli, pa si preprosto ni mogoče zamisliti. Žalostno komični višek prispevka je pričakovanje Primožičeve, da bi v angleščino morali prevesti tudi napis Kitajska restavracija, čeprav že njegova značilna tipografija v rumeno-rdeči barvni kombinaciji po celemu svetu nezmotljivo oznanja, za kaj gre. Novinarkina skrb za turistovo angleško jezikovno oskrbo v Ljubljani ni noben znak prijaznosti, ampak podcenjevanja njegove zdrave pameti in pa izraz zloglasne slovenske servilnosti. — ***miran***, 28. jun. 2006

Miran, odlično! Tudi sam veliko potujem po svetu, pa si s cirilskimi, arabskimi in kitajskimi napisi ob pomoči logotipov in drugih izveskov lahko kar pomagam. Slovenščino pa spoštujem do onemoglosti in se prav zato brez uspeha jezim nad tistimi nepotrebnimi (ne nad vsemi) tujimi vplivi na naš jezik, ki

je naša identiteta, naš prepoznavni znak. Priznam pa, da sem povsod dobro sprejet, če se vsaj malo potrudim razumeti in uporabljati jezik svojih gostiteljev oziroma ljudi, s katerimi imam opravka; pa tudi če gre samo za pozdrav ob bežnem srečanju. Na svojem domu sem gostil že mnoge domače in tuje ljudi od sosednjih Hrvatov do oddaljenih Kitajcev in vsak se je rad hitro naučil nekaj slovenskih besed, kot so hvala, na zdravje, dober dan idr. Pa lep slovenski pozdrav vsem tujcem, ki nas bodo obiskali! — ***Jože Lipnik*** (joze.lipnik@uni-mb.si), 28. jun. 2006

Heh! Neverjetno! Tale servilna gospa je tudi spregledala dejstvo, da slovenščine skoraj ni več najti v raznoraznih napisih. Še malo, pa bomo domorodci pozabili na pomen besed gostilna, urad, burek, trgovina, tovarna, pivnica. Tega sem se spet enkrat zavedla včeraj, ko sem z okna Rica nezadovoljno opazovala na rušeči se stavbi preprost starokapitalistični napis Tovarna lanenega olja in firneža Ljubljana, nasproti njemu pa se je bohotil novokapitalistični Bauhaus. Bojazen, da bi neradovedni turisti, ki pridejo k nam zaradi poceni letov, ne našli pubov, je odveč, večja je bojazen, da turisti, o katerih pišeš ti, kmalu ne bodo več brez slovarja mogli odkriti, kako se pubu reče po naše.

Moja malomestna stara mama je uporabljala širhakel, ferniki, šporhat, šefarka, moja generacija kao, valjda, smatrati, rak rana, mlada generacija ful, kul, rolati, bejba. Pred časom sem v belokranjskih Draših poslušala najlepšo slovenščino v svojem življenju, v draškem dialektu seveda, ampak *absolutno* brez kakršnekoli navlake. Ne razumi narobe, nisem čistun, ki bi preganjal nove izraze. Spomin preskoči na stare belokranjske izseljence iz Hamiltona, ki kare bekajo, hiše bildajo, delajo velke mistejks, prodavajo tikets, fonajo. Za razliko od moje stare mame, mene, mladih, so v glavnem le vključili in podijalektili – vsem se še po desetletjih neizbrisno pozna govorica rojstne vasi, ne le belokranjsko poreklo – nove izraze. Preostali svoje besede nadomestimo s finejšimi, z besedami, ki so bolj kul kot gostilna ali urad. Oprosti za te jutrajnje pesimistične asociacije in jamrarije, ampak napis Tovarna lanenega olja in firneža Ljubljana ne gre in ne gre iz glave. Kot prfokso filozofije me namreč muči osiromašenje, ki ga povzroča servilno nadomeščanje izrazov, ki gre Slovencem tako odlično od rok, žal pa se ponavadi ravna po kapitalistični logiki. Kaj bi se pomirjali, ne jezili, ne razburjali, ne vznemirjali, ko pa se lahko samo skuliramo. Malo besed ima za posledico malo misli, meje mojega sveta so meje mojega jezika, in če zdravorazumsko beremo Wittgensteina, se svet Slovencev v času evropeizacije in globalizacije paradoksno manjša ... Ob uvajanju novih evropskih oddelkov v srednjih šolah se mi zamrači od hudega. Še slabi dve desetletji nazaj bi se nam odrolalo, če bi oblast uvajala jugoslovanske oddelke, doslej še nisem zasledila, da bi se kdo obregnil obnje, še Marko Zorko ne, slovenska literarna stroka se bolj muči pravdami kot s tako daljnosežnimi šolskimi reformami. Treba je biti na liniji in se učiti še slovenskih avtorjev in naravoslovja v tujem jeziku. Bodi dovolj. — ***alenka [Hladnik]*** (alenka.hladnik@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Hvala. Moje in mojega srecno porocenega moza najhecnejse in najljubse popotovalne izkusnje so prav jezikovne. Stradala nisva ne hrane, ne smeha. — ***Mojca [Dvorak]*** (mojca.dvorak@guest.arnes.si), 29. jun. 2006

Peter Jurgec (peter.jurgec@guest.arnes.si) žalostno sporoča iz Bloomingtona, kjer vodi poletni lektorat slovenščine za 4 zavzete podiplomske študente, da je to verjetno zadnja taka šola na tamkajšnji univerzi. Prvič zaradi praviloma nizke udeležbe, drugič pa, ker je tečaj financiral ACSL (American Council of Learned Societies), ki tega noče več, ker da je slovenščina uradni jezik EU; tako so nehali financirati že češčino in poljščino. Verjetno ni treba posebej poudarjati, da bi se v primeru, ko bi študenti slovenščine tu morali plačati polno šolnino (več kot 2000 dolarjev), slovenščini bolj slabo pisalo. — ***miran***, 29. jun. 2006

Vprašanja in odgovori

Spostovani! Zivim v Locah na avstrijskem Koroskem in ze nekaj casa iscem ustrezen slovenski prevod ceste, na kateri zivim. To je Karawankenblickstrasse, kar v grobem pomeni "Pogled na Karavanke". Prosim za pomoc! — ***Slavko Sticker*** (slavko.sticker@drava.at), 22. jul. 2006

V praksi bi se takšna cesta imenovala "Pri razgledu", "Na razgledu" (odvisno od topografije konkretne ulice) ali celo kar "Razgled". Brez Karavank – saj so dobro vidne, ne? :-) P. S. Ali pa Razgledna ulica. — ***Vesna [Velkovrh Bukilica]*** (vvb@siol.net), 30. jun. 2006

Iščem ugodnega ponudnika za skeniranje in prepoznavanje 150 strani slovenskega besedila iz 50 let stare knjige (pribl. 67.000 besed). Ali pa za pretipkanje. Rok: en teden. — ***miran***, 12. avg. 2006 [in sem ga 13. avg. tudi dobil!]

Slovenski slavistični kongres v Zagrebu 5.–7. okt. 2006

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kongres.html – začetna stran kongresa.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/obvestila.html – obvestila.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html – prijavnica.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html – program.

Http://www.hup-zagreb.hr/int_lokacija_en.php – hotel International.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lokacija2_zg.gif – lokacija.

Http://www.hotelsrus.com/search.php?ref=AFRA9&fn=city&CityCode=ZAG – drugi cenejši hoteli v Zagrebu.

Http://www.ffzg.hr/ – Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu.

Http://www.ffzg.hr/juzslav/ – Oddelke za južno slavistiko na FF Zg.

Http://www.hdki.hr/hdki_files/Zagreb_map.jpg – središče Zagreba.

Smetke ali Varovanje zasebnosti

Vito Smolej predlaga, da v elektronskih izdajah *Kronike SDS* (dostopna je v doc- in v pdf-formatu, gl. http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika.html) ne navajamo e-naslovov dopisovalcev, ker jih lahko zlorabijo zbiralci naslovov za pošiljanje reklamnih sporočil. — E-naslov ob imenu nudi možnost dialoga in neposrednega odzivanja na zapisano in je simpatična specifika ter prednost elektronskega publiciranja, zato mi taka zaščita osebno ni ljuba. Spam (poštno smetje) je davek, ki ga moramo trenutno plačevati za ta komunikacijski privilegij. Tako kot vržem v smeti reklamni material, ki ga poštar pusti v poštnem nabiralniku, z brisalko vsak dan pomečem v koš tudi desetine najrazličnejših elektronskih reklam, ki so se izmuznile avtomatskemu filtriranju na poštnem strežniku. Tako kot na poštni nabiralnik dam nalepko, da je reklamna pošta nezaželena, lahko v računalnikov poštni program vgradim protismetne filtre oziroma napravijo to pri mojem poštnem servisu (na Arnesu, pri Siolu, FF, ZRC SAZU ...). Če ne želimo svojega imena in telefonske številke v slovenskem telefonskem imeniku, nas tam pač ni, in moj predlog je podben: dopisovalec, ki svojega e-naslova ne želi razkriti, naj to sporoči uredniku foruma. Prosim še za druga mnenja in stališča. — ***miran***, 25. jul. 2006

Zivel Miran, zelo se strinjam s tvojim staliscem, naj bo podatek o elektronskem naslovu nekega avtorja izpuscen samo na njegovo zeljo. Stvar je ponekod sla res ze predalec, podatki o doktoratih, magisterijih in diplomskih nalogah so v Cobissu recimo vsem dostopni, ko bi zelel avtorju zanimive naloge kaj sporociti, pa ni prav nobenega normalnega nacina, da bi to lahko storil. Na dekanatih dobis odgovor, da tega ne smejo dati zaradi varovanja osebnih podatkov, v nalogi (njeni tiskani razlicici) tega navadno tudi ni, tako da ce imas sreco pa kaj najdes z Googlom ali Najdi.si – pa se tu je veliko ljudi z enakim imenom in priimkom. In izgubis se dosti casa potem z opravicevanjem in tako naprej. Na kratko, ce na internetu si, si tudi s svojim elektronskim naslovom, ce te ni, je pa bolje da te res nikjer ni. [...] — ***Primož [Jakopin]*** (primoz.jakopin@guest.arnes.si), 25. jul. 2006

Pa recimo še eno o smetju. Na spletni strani Kronike SDS so, kot rečeno, na voljo le .doc in .pdf datoteke, v katerih so kot del besedila zapisani tudi elektronski naslovi. Lepo in predvsem pametno se mi zdi, da koga še skrbi, kje vse se objavljajo e-naslovi, saj se je zadnje čase res vedno težje braniti pred neželeno pošto, ki nam ponuja brezplačna potovanja in kopico podobno cenjenih zdravil. A tokrat je ta skrb neupravičena.

Programi, ki se imenujejo e-mail harvesterji (in ki "žanjejo" ter zbirajo e-naslove), brskajo po kodi (!) spletnih strani in tam iščejo kombinacije znakov v obliki 'ime' 'afna' 'domena'. Na strani Kronike je tako reklamnim nevarnostim izpostavljen le en naslov: miran.hladnik@guest.arnes.si na dnu dokumenta. Vse ostale povezave so le povezave do .doc in .pdf dokumentov, ki pa jih omenjeni programi ne znajo prebrati tudi pri najboljši volji.

Če bi g. Miran (ali kdor koli drug) rad zaščitil svoj e-naslov na omenjeni (ali kateri koli drugi) spletni strani, naj si ogleda postopek zaščite, ki je opisan na http://www.mways.co.uk/prog/hidemail.php. Drug, zelo enostaven način, ki se običajno obnese kot učinkovita zaščita, pa je rahla "predelava" e-

naslova. Tako bi lahko v dokumente *Kronike SDS* (če se to komu še zdi potrebno) namesto polnih e-naslovov (recimo 'brumec@o2.pl') napisali spremenjeno izvedenko v obliki 'brumec NA o2.pl', na začetku Kronike pa med "navodili za uporabo" omenili, da je potrebno za točen e-naslov 'NA' zamenjati z afno (@). — ***Klemen [Brumec]*** (brumec@o2.pl), 25. jul. 2006

Miran, tema, ki si jo poudaril, je vsak dan, se mi zdi, bolj aktualna.Odvečni oglasi in vabila k nakupom, ki človeka seveda nič ne zanimajo, so še najbolj nedolžna stvar. Vedno širše in nevarnejše pa so možnosti, da se računalniški ribiči dokopljejo do najrazličnejših osebnih podatkov, ki jih izrabijo sebi vprid. To mi prihaja v misel zato, ker sem pred kratkim dobila opozorilo, ki priporoča zaščito osebnih in finančnih podatkov. Goljufi so, se zdi, vedno spretnejši in iznajdljivejši. V dopisu iz Amerike jih imenujejo *phishing scam*. Zahteva po previdnosti pri uporabi osebnih podatkov v e-prometu je torej na mestu. — ***Helga [Glušič]*** (helga.krisper@volja.net), 25. jul. 2006

Spoštovani, sprašujete za mnenje glede objave e-naslovov v *Kroniki*. Za marsikoga so gotovo ti zelo dobrodošli, jaz imam npr. *Kroniko* na vidnem mestu v službi (poleg takih in drugačnih leksikonov), naslove sem označila z barvnim flomastrom, in če iščem hitro informacijo od konkretne osebe, za katero predvidevam, da bom v Kroniki našla njen e-naslov, je to najkrajša pot za vzpostavitev stika. Torej tu je en glas za. — ***Tončka Stanonik*** (toncka.stanonik@siol.net), 25. jul. 2006

Cvetke ...

Test pri Uvodu v študij slovenske književnosti, 1. letnik ljubljanske slovenistike. Na vprašanje v verzih o Slavističnem društvu Slovenije (V katero društvo se slavist vpiše?), ki se je glasilo takole:

> Si vsako bitje družbo išče,
> samota mu je namreč v breme,
> in družijo se (ne glede na vreme)
> ljudje po izobrazbi in poklicu.
> Odgovori zdaj na mesta licu,
> v katero društvo se slavist vpiše?
> Dodaj o njem še, kar te mika,
> in tvoja je že druga pika.

je študent Boris Cesar odgovoril v pesmici:

> Pravzaprav iz prve roke
> pretental bi le otroke,
> če pa, da pojma nimam, povem iskreno,
> sem poslabšal si oceno.

Kaj je SLovlit? — To je mailing lista, ki povezuje sloveniste, komparativiste in vse, ki jih zanima literatura in kultura. Obvešča nas o dogodkih, povezanih z literaturo. G. Hladnik, hvala za vse koristne informacije, ki letijo v moj e-predal.

Na vprašanje, kaj je Wikipedia, je veliko študentov odgovorilo 'Enciklopedija za Britanke'.

Pri vprašanju o tujih literarnih zgodovinarjih s slovenistično monografijo so se med odgovori pojavili tudi **Boris Paternu, Franc Zadravec, Taras Kermauner** in **Zoltan Jan**.

Test je skupaj spravil **Miran Hladnik**, izdelke sta popravila **Andreja Musar** in ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), ki je cvetke zbral za tole sporočilo 10. jul. 2006 [študent Boris Cesar je za verze dobil pol točke – ***miran***]

... in spletke

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html – seznam častnih članov SDS je dopolnjen s tremi novimi biografijami: **Uroš Kraigher, Tine Logar, Rado Lenček**.

Http://www.li-go.de/definitionsansicht/ligostart.html – *Literaturwissenschaftliche Grundbegriffe online*; privlačen literarnovedni leksikon z zgledi in vajami za samostojno učenje; njegovo oceno lahko preberemo v časopisu *Forum Computerphilologie* (http://computerphilologie.tu-darmstadt.de/jg06/fischer.html).

Http://www.georgiasouthern.edu/ijsotl/ – novi recenzirani in prosto dostopni elektronski časopis *International Journal for the Scholarship of Teaching & Learning*, s poudarkom na terciarnem izobraževanju.

Http://www.kakanien.ac.at/home – Kakanien revisited, internetni portal za srednje- in vzhodnoevropske študije.

Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri60/index.html – Šebrelje, Bloke, Krka, tudi slika kakšnega slavista je vmes.

Http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri61/index.html – "Priznam, da sem trpel, da nisem mogel dopolniti s sliko, kar sem izrazil z besedo." (Gradnik Boršnikovi leta 1954) Tokratne slike so bolj z vzhodnega konca.

Http://www.ijs.si/lit/slikarji.html-l2 – Miran Hladnik, Gradnik in slikarji, članek za 80-letnico Franca Zadravca. — ***miran***

Tole številko *Kronike* smo poslali še vsem tistim slavistom, ki prejemate Jezik in slovstvo, vendar niste člani društva. S tem bi vas želeli spomniti, da bi kot člani plačevali za revijo manj, in vas povabiti medse.

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), na knjige Založbe ZRC SAZU ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda (helena.kenda@siol.net), Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica, tel. 040-692-829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, na miran.hladnik@guest.arnes.si ali preko obrazca na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastonj prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/.

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. oktobra 2006

Letnik 10, št. 68

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.doc

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika68.pdf

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 970 izvodov.

Ljudje

Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije je na dopisni seji septembra 2006 sklenil podeliti nagrado Slavističnega društva Slovenije za leto 2006

Ivani Mariji Potočnik za življenjsko delo

Iva Potočnik je bila od leta 1968 profesorica slovenščine na osnovni šoli na Prevaljah. Vodila je oddelek za odrasle, bila mentorica študentom na praksi in zunanja ocenjevalka. S sestavljanjem izvirnih in ustvarjalnih nalog je sodelovala pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje in na seminarju mentorjev CT. Njeni učenci so na državnem tekmovanju osvojili več kot deset zlatih Cankarjevih priznanj in celo prvo mesto, uspešni so bili tudi na Srečanju mladih raziskovalcev Slovenije. Petindvajset let je bila mentorica šolskemu glasilu Vigred, ki je bilo štirikrat med najboljšimi v Sloveniji. Delovala je v Slavističnem društvu Koroške, v organih šole in sindikata, pri Bralnem društvu Slovenije in v Sekciji za zbiranje in raziskovanje slovenske slovstvene folklore pri Slovenskem svetovnem kongresu. Vodila je šolski aktiv slovenistov, študijsko skupino za slovenščino na Koroškem, pripravljala predloge učnega načrta za slovenščino v devetletki in se angažirala pri presoji kriterijev ocenjevanja ter pripravi elektronskega slovarja. Izvajala je seminarje za učitelje zamejskih šol, iz vsega naštetega objavljala in si pridobila naziv multiplikator ZRSŠ za slovenščino in naziv svetnice. Iva Potočnik je predana, ustvarjalna in marljiva slovenistka. — ***Darinka Rosc***, ZRSŠ, OE Slovenj Gradec, in ***Vlado Pirc***, ZRSŠ, OE Kranj

Darinki Ambrož kot odlični učiteljici slovenščine

Darinka Ambrož je profesorica slovenščine na Gimnaziji Jožeta Plečnika v Ljubljani. To ni le njena služba, ampak njen način življenja in poslanstvo, o čemer pričajo mentorstva dramskim krožkom, šolskim glasilom, literarnim tekmovanjem in raziskovalnim nalogam. Darinka Ambrož svojih izkušenj in širokega znanja ne deli samo svojim dijakom, ampak tudi kolegom. Je predavateljica na seminarjih za učitelje, na študijskih delavnicah, avtorica didaktičnih modelov, soavtorica priročnikov za učitelje, sodelavka v skupinah za učno načrtovanje, mentorica študentom slovenistike na pedagoški praksi in vzorčna učiteljica, ki svoj način poučevanja z uspehom pokaže tudi zunaj naših meja. Vse te pridobitve »minulega dela« uporablja v zadnjih letih kot avtorica oz. soavtorica srednješolskih učbenikov Na pragu besedila in Branja ter kot članica Predmetne maturitetne komisije za slovenščino. Učitelj v svojem profesionalnem razvoju napreduje skozi več stopenj. Prav na vrhu je učitelj ekspert, ki pri poučevanju ne sledi le svojemu strokovnemu znanju, pač pa ga podaja skozi optiko požlahtnjene intuicije, tako da prisluhne svojemu občutku za situacijo in naslovnike. Za to so potrebne tudi posebne človeške lastnosti, strpnost, empatija, občutek za dobro in lepo in za predajanje tega drugim. Vse to ima prof. Darinka Ambrož, nedvomno ena najodličnejših sodobnih učiteljic slovenščine. — Red. prof. dr. ***Božа Krakar Vogel***, FF v Ljubljani

Irmi Kern Slapar kot odlični učiteljici slovenščine

Irma Kern Slapar poučuje slovenščino in angleščino na različnih stopnjah zahtevnosti. Pedagoške ure izvaja ustvarjalno in kvalitetno, kar dosega s strokovno poglobljenim delom in tankočutnim odnosom do dijakov. Po eni strani se ukvarja z dijaki, ki imajo manjše sposobnosti za učenje, istočasno pa nadpovprečnim omogoča hitrejše napredovanje. To dokazujejo uspehi njenih dijakov pri zaključnem izpitu in poklicni maturi ter zlata in srebrna priznanja na Cankarjevem tekmovanju. Poleg dodatnega dela na šoli je uspešno sodelovala z Zavodom za šolstvo, Filozofsko fakulteto, Državnim izpitnim centrom in Slavističnim društvom. Organizirala je slovenski slavistični kongres 1997 v Kranju in srečanja s pomembnimi slovenskimi literati in teoretiki. Pridobila je naziv višja predavateljica za predmete poslovno sporazumevanje v angleščini, poslovno sporazumevanje v slovenščini in strokovna terminologija v tujem jeziku. Iz angleščine je v slovenščino je prevedla več priročnikov za maturo in domače branje, med drugim tudi vodnik po romanu Zločin in kazen, ki je bil letošnji maturitetni roman. Ob vseh nalogah, ki jih zavzeto opravlja, vedno znova preseča njena odprtost za nove izzive in hkrati odprt, topel in človeški pogled na sodobni svet in reševanje problemov v njem. — Ravnateljica šole mag. ***Lidija Grmek Zupanc***

Urški Perenič za uspešen diplomski študij

Urška Perenič s Prema pri Ilirski Bistrici se je odločila, da za diplomsko delo ne bo potrebovala absolventskega staža in da jo bo napisala in zagovarjala kar v četrtem letniku. To ji je uspelo v tej meri, da je del diplomske naloge objavila v Slavistični reviji in bila predlagana za fakultetno študentsko Prešernovo nagrado. Tema diplomskega dela, ki ga je prijavila na oddelku za slovenistiko in na oddelku za nemcistiko, so bili slovensko-nemški odnosi na primeru koroškega pisatelja Josefa

Perkoniga. Poglobila v doslej nepoznane korespondenčne vire avtorja s slovenskimi kulturniki, ki jih je odkrila v celovškem deželnem arhivu. Ni treba poudarjati, da je med študijem blestela z najvišjimi ocenami in bila Zoisova štipendistka. Študijsko strast je potrdila z vpisom na podiplomski študij, kjer raziskuje žensko avtorstvo in oblikovanje nacionalnega literarnega sistema; iz tega tudi že objavlja v znanstvenem tisku, npr. o nemškem opusu Luize Pesjak. Neverjetno delavnost izpričuje Urška Perenič z vzporedno asistentsko službo na slovenski gimnaziji in trgovski akademiji v Celovcu, z angažmajem pri raziskovalnih in publicističnih projektih in simpozijih v Avstriji, pisanjem spremnih besed k leposlovnim knjigam, z redakcijskim delom za angleško-slovenski slovar in s predavanjem na seminarju SJLK za tujce. Zelo obetavno! — Red. prof. dr. ***Miran Hladnik***

Častni član Slavističnega društva Slovenije **France Novak**

Dr. France Novak (rojen 1934) je s svojim dolgoletnim in raznolikim jezikoslovnim delom pustil vidne sledove na področju slovenistike. Domala vsa njegova poklicna pot je povezana z Inštitutom za slovenski jezik Frana Ramovša, s katerim še vedno sodeluje. Je soavtor in sourednik prve in druge knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Sodeloval je pri pripravi različnih zgodovinskih slovarjev, zlasti pa pri pripravljalnih delih za Slovar jezika slovenskih protestantskih piscev. Mednje spada tudi izdelava podrobne zamisli slovarja, ki je predstavljena v poskusnem snopiču. V tesni povezavi s slovarskim delom je teklo njegovo raziskovalno delo, ki razkriva več interesnih področij. Najpogostejše so leksikološke raziskave, pri katerih posebej izstopajo pomenoslovne teme, sledijo jim funkcijskozvrstne (zlasti raziskave poslovnega in uradovalnega jezika) ter raziskave z jezikovnozgodovinskega področja. Rezultat Novakovega intenzivnega raziskovalnega dela je veliko število razprav, ki so izhajale v revijah in simpozijskih zbornikih, pa tudi dve monografiji, od katerih ima zlasti monografija iz leta 2004, ki je namenjena obravnavi večpomenskosti v jeziku slovenskih protestantskih piscev, veliko uporabno vrednost za slovaropisje. Posebno dragocena so njegova spoznanja o slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja, ki ga je raziskoval kot sistemsko celoto. Zanesljivost jim zagotavlja uporaba pronicljive analitične metode ter opiranje na trdne gradivske temelje. Marsikatera njegovih ugotovitev odločilno spreminja dosedanji način razumevanja in videnja pojavov.

Bogato jezikoslovno znanje mlajšim rodovom posreduje pri pedagoškem delu, ki ga opravlja na več fakultetah in na različnih slovenskih univerzah. Študente seznanja s slovenskim knjižnim jezikom, predava pa tudi poslovno in uradovalno komuniciranje. Rezultat načrtnega raziskovalnega dela in dolgoletnih pedagoških izkušenj je tudi teoretično in metodološko izpopolnjeni učbenik, namenjen poučevanju jezikoslovnega dela poslovnega in uradovalnega komuniciranja. Kot pedagog skuša pri študentih doseči kakovostno jezikovno znanje, nujno potrebno za uspešno opravljanje poklica. V zvezi z različno problematiko slovenskega jezika se je pogosto tudi javno oglašal.

France Novak je vsestransko aktiven član Slavističnega društva Slovenije: kot dolgoletni član upravnega odbora, kot predsednik društva (v letih 1992 do 1995) in kot zavzet in zanesljiv sodelavec pri številnih akcijah in nalogah, ki jih je vodilo društvo. Med drugim je bil urednik povzetkov za 13. mednarodni slavistični kongres, ki je leta 2003 potekal v Ljubljani. V času njegovega predsednikovanja se je (tudi po njegovi zaslugi) okrepilo sodelovanje z zamejskimi slavisti, urejeno je bilo samostojno članstvo v Mednarodnem slavističnem komiteju, po novi zakonodaji je bil urejen pravni status društva, ustaljeno je bilo izhajanje zbornikov ob slovenskih slavističnih zborovanjih, kongresih in drugih dejavnostih, okrepljena je bila skrb za jezik pri oblastvenih organih, v okviru zborovanj je zaživelo predstavljanje slovenističnih publikacij, zaživela ali okrepila so se nekatera strokovna srečanja.

Predlagatelji ne moremo obiti njegovih osebnostnih potez. S svojo dolenjsko obarvano prijaznostjo je vedno pripravljen tovariško pomagati kolegom, a istočasno ostati dosleden pri svojih strokovnih stališčih. — Izr. prof. dr. ***Zoltan Jan***, Univerza v Trstu, izr. prof. dr. ***Majda Merše***, ZRC SAZU, izr. prof. dr. ***Marija Stanonik***, ZRC SAZU, Ljubljana, 13. 7. 2006

Na predlog Slavističnega društva Slovenije je **Boža Krakar Vogel** dobila nagrado Republike Slovenije na področju šolstva za leto 2006. Slovesna podelitev bo 4. okt. 2006 ob18.00 v Grand hotelu Union na Miklošičevi 1 v Ljubljani.

Iščemo naslov nove članice **Mojce Šorli Ahačič** – na pomoč.

Častni člani **Alenka Glaser, Dušan Moravec, Jože Šifrer, Martin Silvester, Bruno Hartman, Joža Mahnič, Martina Orožen, Janko Čar, Berta Golob, Janez Zor, Boris Paternu, Marija Pirjevec** so se zahvalili za povabilo na kongres, lepo nas pozdravljajo in kongresu želijo uspešen potek.

Cankarjevo 2007

Razpis

Slavistično društvo Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo tudi v šolskem letu 2006/2007 vabita učence 8. in 9. razreda devetletke ter dijake srednjih šol in njihove mentorje na tekmovanje v znanju slovenščine. Mladi se bodo lahko pomerili na štirih zahtevnostnih stopnjah. Šolska tekmovanja bodo potekala hkrati po vseh šolah v torek, 6. februarja 2007, ob 13.30. Učenci in dijaki bodo reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo v sodelovanju z učitelji praktiki. Šole morajo poslati najkasneje do 19. januarja 2007 pedagoškemu svetovalcu na območno enoto ZRSŠ prijavo tekmovalcev (po stopnjah) in natančen naslov šole. Vseslovensko tekmovanje, organizirano po območjih organizacijskih enot Zavoda RS za šolstvo oziroma slavističnih društev, bo v soboto, 17. marca 2007, ob 9.00. Šole po izpeljanih šolskih tekmovanjih najkasneje do 1. marca 2007 prijavijo na naslove območnih enot ZRSŠ po tri oziroma ustrezno število na vsaki zahtevnostni stopnji najbolje uvrščenih tekmovalcev za vseslovensko tekmovanje (Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje, 19. člen). V šolskem letu 2006/2007 je naslov tekmovanja ***Kratka zgodba dvajsetega stoletja***. Z letošnjim razpisom tekmovanja za Cankarjevo priznanje želimo usmeriti pozornost mladih bralcev v različna kratka besedila slovenskih literatov, ki so ustvarjali v 20. stoletju.

Na tekmovanju bodo učenci in dijaki reševali naloge objektivnega tipa iz jezika in književnosti (45 min.) in pisali nalogo (90 min.). Preverjanje bo povezano z dano literaturo. Dodatne informacije dobite na Slavističnem društvu Slovenije (Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana), na organizacijskih enotah Zavoda RS za šolstvo in pri koordinatorju — ***Vlado Pirc***, ZRSŠ, OE Kranj, Stritarjeva 8, 4000 Kranj; vlado.pirc@zrss.si.

Kolegice in kolege hkrati vabimo, da se udeležijo seminarja mentorjev našega tekmovanja, ki bo konec novembra. Prijavite se na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_seminarCT.html oziroma na naslov Slavističnega društva Slovenije. Zadnji rok za prijavo je 31. 10. 2006. Mentorji naj na prijavnici navedejo, za katero stopnjo tekmovanja pripravljajo tekmovalce. Vsem, ki boste kakorkoli sodelovali pri izvedbi tekmovanja, predvsem pa tekmovalcem, želimo, da bi pri svojem delu imeli veliko zadovoljstva in bili kar najuspešnejši.

Razpis tekmovanja, Pravilnik o tekmovanju za CP in dodatna pojasnila so oz. bodo objavljeni na spletni strani Zavoda RS za šolstvo, predmetna skupina za slovenščino, Cankarjevo tekmovanje: http://www.zrss.si/. Aktualne informacije so tudi na spletni strani Slavističnega društva Slovenije, http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html.

Pomembno! V okrožnici je navedeno samo temeljno gradivo. Podrobnejši (popolni) razpis za vse štiri tekmovalne stopnje (naslovi tekmovalnih sklopov, gradivo za učence in dijake, gradivo za mentorje in priporočila mentorjem) je na spletnih straneh Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/razpisCT_2007.doc).

Novost! V letošnjem letu bo v okviru Cankarjevega tekmovanja potekal tudi Cankarjev literarni festival, namenjen drugačnim pristopom h književnosti. Letošnja tema bo Književnosti in film: mentorji in dijaki se bodo seznanjali z razlikami in podobnostmi med literarnim in filmskim upodabljanjem, filmskimi uprizoritvami slovenskih književnih del ter se učili pisanja scenarijev po literarni predlogi. Končni izdelki, scenariji po literarni predlogi, bodo predstavljeni na zaključni prireditvi CT, najboljši pa bodo tudi nagrajeni. Tej novosti bo na seminarju mentorjev letos namenjena scenaristična delavnica, ki se bo vrednotila tako kot sodelovanje v drugih delavnicah. Seminar bo pripravil Klemen Lah.

Priloga za učence in mentorje v osnovni šoli

Ivan Cankar: Sova. *Zbrano delo*, 21. knjiga. Ljubljana: DZS, 1974.
Ivan Cankar: Jutranji gost. *Zbrano delo*, 23. knjiga. Ljubljana: DZS, 1975.
Zofka Kvedrova: Misterij žene. *Odsevi iz pripovednih in dramskih del*. Ljubljana: MK, 1970.
Milan Pugelj: V letih nerodnih, Zimska pot, Osat, Vrane. *Mali ljudje*. Ljubljana: Karantanija, 1998.
Prežihov Voranc: Tri pisanke. *Zbrano delo*, 3. knjiga. Ljubljana: DZS, 1971.
Prežihov Voranc: Listnica uredništva. *Zbrano delo*, 9. knjiga. Ljubljana: DZS, 1973.
Ciril Kosmač: Kruh. *V gaju življenja*. Ljubljana, MK, 1989.
Lojze Kovačič: Učiteljica, Dijaški dom. *Ljubljanske razglednice*. Ljubljana: Gyrus, 2003.

Tone Partljič: Hotel sem prijeti še luno, Nevarne politične teme, "Pogled z domačega praga" ali dialektika, Profesor Stopar prihaja, Dama iz Šanghaja, Francijeve ščuke, Ata in čebele, Sveče za Šempetrsko gorco. *Slišal sem, kako trava rase*. Ljubljana: MK, 1990.
Igor Bratož: Café do Brasil. *Čas kratke zgodbe*. Ljubljana: Študentska založba, 1998. — Pripravili ***Iva Potočnik***, OŠ Frana Goloba Prevalje, dr. ***Blanka Bošnjak***, Pedagoška fakulteta Maribor, in ***Vlado Pirc***, ZRSŠ, OE Kranj.

Priloga za dijake in mentorje v srednji poklicni šoli, II. stopnja

Ciril Kosmač: *V gaju življenja*. Ljubljana: MK,1989. — Pripravili ***Mirjam Podsedenšek***, ZRŠ, OE Nova Gorica, in ***Katja Lasbaher***, SŠER, Ljubljana.

Priloga za dijake in mentorje v srednji šoli (A- in B-stopnja), IV. stopnja

Andrej Blatnik: *Zakon želje*. Ljubljana: Študentska založba, 2000 (Beletrina). — Pripravila ***Mira Hedžet Krkač***, ZRSŠ, OE Koper in SEPŠ Koper.

Priloga za dijake in mentorje v srednji šoli (A- in B-stopnja), IV. stopnja

Čas kratke zgodbe: antologija slovenske kratke zgodbe. Ljubljana: Študentska založba, 1998 (Beletrina). Povsod pridejo v poštev tudi druge izdaje. — Pripravila ***Valentina Kobal***, SETŠ Nova Gorica.

Cankarjev literarni festival

V razpravo pošiljam besedilo za novačenje mentorjev, ki bi sodelovali na letošnjem CLF.

1. Čeprav smo govorili, da bi se omejili le na srednjo šolo, po krajšem premisleku za to ne vidim pravega razloga, razen v primeru prevelikega števila prijav mentorjev – a tega se nam prvo leto,ap tudi kakšne naslednje, najbrž ni bati.

2. Pri izboru literarnega dela, po katerem naj bi bil prirejen scenarij, ostajam v dvomih: naj ponudimo Visoško kroniko (morda Alamuta) in/ali slovensko literarno delo po izboru skupine. Je še kakšen drug literarni predlog?

3. Stopam v stik z organizatorji scenarističnih delavnic, ki bi nam lahko pomagali pri organizaciji delavnice/seminarja in oblikovanju komisije, ki bi izbirala in nagradila najboljše scenarije. Več o tem, ko mi vrnejo odgovor.

4. Vse, ki so za to zainteresirani, vabim na krajši koordinacijski sestanek v četrtek ali petek na slavističnem kongresu v Zagrebu. Več o tem, ko bomo vedeli, kdaj smo tam in kdaj bomo imeli čas (predlagam večerne ure). — ***Klemen Lah*** (klemnov@email.si), 21. sept. 2006

Cankarjev literarni festival je ustanovljen kot spremljevalni program vsakoletnega tekmovanja za Cankarjevo priznanje. Njegov poglavitni namen je odpiranje prostora za drugačne pristope in poglede na književnosti ter vzpodbujanje ustvarjalnosti.

Vsako leto bo za Cankarjev literarni festival izbrana nova tema, ki bo določala celoten potek in izvedbo. Za letošnje leto je izbrana tema Slovenska književnost in film. Mentorji in dijaki bodo preučevali razmerje med (slovensko) literaturo in filmom, spoznavali slovenska in tuja literarna dela, ki so bila uprizorjena na filmskih platnih/gledaliških odrih, se učili adaptacije literarnih del v filmski scenarij, spoznavali delo scenarista ipd. (v prihodnjih letih načrtujemo teme, ki bodo književnost povezovale s stripom, parodijo, svetovnim spletom, gledališčem, šolskim poukom ipd.).

Potek festivala. Jeseni bosta, sočasno s seminarjem za Cankarjevo tekmovanje, organizirana tudi delavnica in seminar, na kateri bodo prijavljeni šolski mentorji pridobili znanje (in točke) za izvedbo priprav. Ker bo letošnje število prijav omejeno, prosimo vse zainteresirane, da prijavo pošljejo do 15. oktobra 2007 na e-naslov klemen.lah@email.si ali poštni naslov SDS, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana. Priprave in delo na šolah bo potekalo skupinsko in projektno; mentorji bodo vodili in usmerjali manjše skupine štirih do šestih dijakov (predvidoma naj bi vsak mentor vodil eno skupino). Skupina bo morala do 15. aprila 2007 oddati scenarij, prirejen po romanu Ivana Tavčarja *Visoška kronika* ali scenarij, prirejen po slovenskem književnem delu, ki si ga je skupina izbrala sama.

Nagrade. Najboljši scenariji se bodo potegovali za zlato, srebrno ali bronasto priznanje v obliki posebej za to priložnost oblikovane skodelice kave. Vsi scenariji bodo predstavljeni na zaključni prireditvi Cankarjevega tekmovanja.

Slovenščina na maturi (nadaljevanje)

Pazljivo sem prebrala pripombe k maturi Igorja Saksida. Upam, da bo sprožil še kakšen odziv med praktiki. Moje razmišljanje in pripombe je spodbudil s kritiko "enoravninskosti" pri ocenjevanju slovenščine. Soglašam z njim, da pri uravnilovki izgubljajo tako najboljši kot slabši dijaki, le da bi dodala: ne, izgubljajo/-mo vsi, ker je pouk slovenščine zaradi tega slabši. Kako naj argumentiram takšno trditev?

Zaradi enoravninskoti smo se premalo posvečali diferenciaciji pouka – notranji in zunanji pri obravnavi snovi in ocenjevanju. Pri pouku tujih jezikov npr. sodelujejo rojeni govorci, ki izboljšujejo dijakov govorjeni jezik in popravljajo njegove pisne izdelke. Z dijaki delajo na zunaj diferencirano po različnih ravninah, pri pouku pa so skupine bolj homogene in zato omogočajo kvalitetnejše delo. Različni predmeti, kot so zgodovina, sociogija idr., imajo za maturo seminarske naloge in temu namenjene šolske ure za njihovo pripravo, kar omogoča kvalitetnejše delo s posameznimi dijaki.

Veliko več pozornosti kot diferenciaciji smo pri slovenščini posvetili iskanju meril za objektivno ocenjevanje in literaturo spravili v maturino Prokrustovo posteljo. Namesto da bi razvijali dijakovo (tudi) osebno recepcijo literarnega dela in ga spodbujali, da jo samostojno (in tudi izvirno) izrazi, ga učimo, kako razumeti navodila, jih upoštevati in se eksplicitno izraziti, da bo dobil točke. Ocenjevalci smo se jih morali naučiti poiskati. Ali so točke res tako pomembne?

Igor Saksida je napisal: "V vseh teh letih nisem slišal niti enega prepričljivega argumenta za enoravninskost". Razumljivo da ne, saj pri enoravninskem in objektivnem ocenjevanju slovenščine ne gre za strokovno utemeljevanje, temveč takojšnjo podreditev pragmatičnim okoliščinam. Matura je državi omogočila omejevanje vpisa na univerzo in to, da že vsa leta plačujejo šolnino navidezno izredni študenti, zato mora ocenjevanje (tudi pri slovenščini) dobiti videz enakosti, objektivnosti in s tem legitimnosti.

Menim, da smo veliko časa, sredstev in moči porabili na nepravi poti. Možnosti za izboljšanje vidim v iskanju diferenciacije pouka in drugačnih možnosti za ocenjevanje. Spominjam pa se, da smo praktiki že l. 1993/94, tj. pred prvo poskusno maturo, imeli pomisleke proti enoravninskosti in takšnemu ocenjevanju. V tem trenutku bi morali uporabiti učenje na napakah. Ali smo za kaj takega dovolj samozavestni? — ***Marija Mercina*** (natasa.tusek@guest.arnes.si), 18. sept. 2006

Da ne bomo preveč zašli pri razglabljanjih o uravnilovki in preveliki zahtevnosti itd., velja obuditi malo zgodovinskega spomina na vse aktivnosti, s katerimi so prvi člani maturitetne komisije (sam nisem bil med njimi) dosegli pri slovenščini samo eno, vendar višjo raven. Matematiki so uspeli, da so jim priznali dve ravni zahtevnosti, sledili so jim še tuji jeziki, slovenisti pa so z velikim težavami in po vsemogočih bojih in spopadih, v katerih so navajali tako prepričljive argumente za enoravninskost, da so dokazali, kako je znanje pri slovenščini enako pomembno za vse maturante, vendar naj se jih stimulira tako, da se vsem prizna višja raven. Pri preračunavanju ocen in toč v skupno oceno na maturi so torej rezultati pri slovenščini več vredni kot npr. pri matematiki na nižji zahtevnostni stopnji (in enakovredni le s tistimi nekaj procentov maturantov, ki se odločijo za matematiko na višji stopnji – in bili uspešni). Upam, da praktiki tega niso pozabili pri motivaciji maturantov, in da bo ostala strokovna javnost to upoštevala pri svojih ambicijah.Slovenisti sicer nimamo prav posebno poglobljenega znanja iz statistike, toda če znamo še kaj gimnazijske matematike iz naših časov (izpred 40-ih let, ko smo imeli tudi eno poglavje iz kombinatorike in statistike), se zdijo navedbe kolege Sakside vprašljive, saj ni razvidno, kako navedeno povprečje vključuje višjo in nižjo zahtevnostno stopnjo. Pri analizi maturitetnih rezultatov je namreč precej več podatkov, kot jih povzema dnevno časopisje, predvsem pa je definirano njihovo zajemanje in vpliv na rezultat (trije fižolčki v kupčku iz nekaj sto pol, ni isto kot trije fižolčki v kupu več tisoč poln in na stotisoče točk).

In ker smo vsi pametni, naj pristavim še svoj piskrček. Zame je pri slovenščini na maturi najbolj sporno preverjanje jezikovnih kompetenc, ki se deloma zgleduje po anglosaških modelih (razumevanje besedila je pri njih smiselno, ker se morajo praktično pri vsaki besedi naučiti na pamet pisavo in izgovorjavo), deloma naseda floskulam o praktični pismenosti, deloma preverja terminologijo, predvsem pa premalo vrednoti praktično uporabo pridobljenega jezikoslovnega znanja. Dejanske jezikovne kompetence, ki se pokažejo pri pisanju eseja, se tu manj kot minimalno upoštevajo in komajda vplivajo tudi na oceno pri izpitni poli, ki preverja jezikovno znanje (večinoma se šteje za pravilen odgovor o jezikoslovnih pojavih tudi tako pisanje, ki ni niti spominja ne na knjižno slovenščino). V praksi to pomeni, da maturant oziroma slovenski izobraženec, ki dela grobe pisne in pravopisne napake, pri slovenščini lahko dobi prav dobro oceno. Druga katastrofa je obseg literarnovedne snovi. Če se prav spominjam, naj bi gimnazijec v vseh štirih letih spoznal 60 del iz vse

slovenske in svetovne književnosti, vendar je sistem mature tak, da se mu celo s temi minimalističnimi zahtevami ne splača ukvarjati. Esej bo pisal iz maturitetnega sklopa, ki vsebuje le par del, pa še teh mu ne bo treba prebrati, ker bo šel na gledališko predstavo, prebral v te namene prirejene uvode, ali kaj prekopiral s spletnih strani. Vse ostalo znanje bi mu morda prišlo prav na ustnem delu, vendar je še tu tako skromno ovrednoteno, da se s tem res ne splača zgubljati časa (le dve od treh vprašanj sta literarni, večji vpliv kot literarnovedno znanje pa ima branje in govorni nastop, vse skupaj pa predstavlja le 20 odstotkov ocene pri slovenščini). — ***Zoltan Jan*** (Zoltan.Jan@siol.net) 20. sept. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen poziv ali razpis

Slovensko društvo za primerjalno književnost (SDPK) vas vabi na 4. Mednarodni komparativistični kolokvij z naslovom Zgodovina in njeni literarni žanri. Kolokvij bo v Poročni dvorani pri hotelu Maestoso v Lipici, in sicer v četrtek, 7. septembra 2005, od 15. 00 do 18.00, in petek, 8. septembra, od 9.30 do 13.00. Večina predavanj bo v angleščini, poskrbljeno pa bo za vzporedno projekcijo slovenskih prevodov. Slovenske in angleške povzetke najdete na spletni strani http://www.zrc-sazu.si/sdpk.

Četrtek 7. septembra

John Neubauer (Amsterdam): Zgodovinopisje literarne zgodovine
Igor Škamperle (Ljubljana): Družba, zgodovina in literarni pogled
Lucia Boldrini (London): Na meji novega izma
Egon Pelikan (Koper): Zgodovinski roman med nacionalno identiteto, ideologijami in "zgodovinskimi žanri"

Petek, 8. septembra

Beata Thomka (Pécs): Dekonstrukcija zgodovine in narativna identiteta
Bart Keunen (Ghent): Pojav meta-žanra: modernizacija romana
Marijan Dović (Ljubljana): Zgodnje literarne artikulacije slovenske nacionalne zgodovine in "slovenski kulturni sindrom"
Gašper Troha (Ljubljana): Zgodovinska drama in njena družbena vloga na Slovenskem pod komunizmom
Karl Stuhlpfarrer (Celovec): "1. april 2000": avstrijski film, ki je gradil narod
Gregor Pompe (Ljubljana): Zgodovina opere in zgodovinska opera — ***Marijan Dović*** (Marijan.Dovic@zrc-sazu.si), 4. sept. 2006

Bralno društvo Slovenije bo letos mednarodni dan pismenosti 8. september obeležilo z dvema dogodkoma: v četrtek, 7. septembra, ob 16.00 v Štihovi dvorani Cankarjevega doma.potekala okrogla miza z naslovom Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in možnosti njenega udejanjanja.

7. 9. 2006:

Sonja Pečjak: Nacionalna strategija za razvoj pismenosti
Andrej Marušič: Vloga pismenosti pri ohranjanju zdravja
Lojze Ude: Vloga pismenosti pri razvijanju odgovornega družbenega in pravnega ravnanja
Meta Grosman: Vloga pismenosti pri vključevanju v EU
Manca Košir: Vloga pismenosti pri zagotavljanju pogojev za srečno življenje – kako branje osrečuje človeka
Alenka Kukovec: Vloga pismenosti v letalskem prometu
Marija Lubšina Novak: Vloga pismenosti pri zagotavljanju pogojev za uspešno izobraževanje (OŠ Brežice)
Milena Ivšek: Pobude ravnateljev za učinkovito udejanjanje strategije pismenosti

8. septembra bo na Filozofski fakulteti, predavalnica št. 34, potekal strokovni posvet z naslovom Nacionalna strategija za razvoj pismenosti in usposabljanje učiteljev za razvijanje pismenosti:

Sonja Pečjak: Nacionalna strategija za razvoj pismenosti
Meta Grosman: Mnenje učiteljev o znanjih, potrebnih za pouk pismenosti
Milena Ivšek: Ali je razvijanje pismenosti razvijanje ključnih zmožnosti?
Silva Novljan: Informacijska pismenost za uspešno vzgojno-izobraževalno delo

Vstopnine ni. Kontaktna oseba je mag. Vida Gomivnik Thuma (vida.gomivnik@zrss.si). Nacionalna strategija za razvoj pismenosti je dosegljiva na http://pismenost.acs.si/projekti/komisija — ***Meta Grosman*** (Meta.Grosman@ffuni-lj.si), 28. avg. 2006

V torek 12. septembra ob 19. uri vas vabimo na pogovor s pesnikom, kantavtorjem in prevajalcem Matejem Krajncem, ki ga bo vodila Simona Kopinšek. Želeli bi vas opozoriti še na naslednje dogodke in prodajne akcije:

Knjiga meseca septembra *Slovar simbolov* – znižana iz 16.690,00 na 3.990,00 sit.

Znani so nominiranco za Rožančevo nagrado: Andrej Blatnik (*Neonski pečati*), Mitja Čander (*Pokrajine proze*) in Drago Jančar (*Duša Evrope*). V četrtek 21. septembra ob 19. uri vas vabimo na pogovor z Mitjo Čandrom, ki ga bo vodil Robert Titan Felix.

Knjigo Pokrajine proze je v mesecu septembru možno kupiti s 25 % popusta, ostali dve nominirani knjigi s 5 % popusta. Kupce, ki bi želeli kupiti knjige preko spletne trgovine Amazon.com obveščamo, da pri nas zbiramo naročila za nakup in vam zaradi paketnega naročanja omogočamo cenejšo nabavo knjig zaradi delitve poštnih stroškov. Naslednje naročilo načrtujemo v petek, 15. septembra 2006. — Literina knjigarna (info@zrcknjigarna-litera.org), 8. sept. 2006

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja in Društvo Apokalipsa vabita na literarni večer. V torek, 19. septembra 2006, bo ob 19. uri v večnamenskem prostoru Knjižnice dr. Toneta Pretnarja predstavitev drobne, a bogate knjižice pesmi nobelovke **Wisława Szymborske** *Trenutek*. O prevajalskem delu in o avtorici bo spregovoril dr. **Niko Jež**, nekaj pesmi bo v originalu prebrala Ana Žabkar, zbirko *Fraktal*, v kateri je knjiga izšla, bo predstavil član uredniškega odbora Janko Rožič, z gosti se bo pogovarjala Marija Maršič. Na predstavitvi bo knjigo možno tudi kupiti po promocijski ceni. — ***Marija Maršič*** (marija.marsic@guest.arnes.si), 14. sept. 2006

> Od sto ljudi
> je takih, ki vse vedo najbolje
> – dvainpetdeset;
>
> negotovih pri vsakem koraku
> – skoraj vsi ostali;
>
> pripravljenih pomagati,
> če ne bo trajalo predolgo
> – kar devetinštirideset;
>
> zmeraj dobrih,
> ker ne znajo drugače
> – štirje, morda pet;
>
> nagnjenih k občudovanju brez zavisti
> – osemnajst;
>
> ki živijo v stalnem strahu
> pred nekom ali nečim
> – sedeminsedemdeset;
>
> usposobljenih za srečo
> – kvečjemu nekaj več kot dvajset;
>
> takih, ki vsak zase niso nevarni,
> v množici pa podivjajo
> – zanesljivo več kot polovica;
>
> krutih,
> kadar jih k temu prisilijo okoliščine
> – bolje, da tega ne vemo
> niti približno;
>
> generalov po bitki
> – le malo več
> kot pred bitko;
>
> takih, ki od življenja ne vzamejo ničesar razen stvari
> – štirideset,
> čeprav bi si želela, da se motim;

šepavih, bolnih
in brez luči v temi
– triinosemdeset,
prej ali slej;

umrljivih
– sto od stotih.
Število, ki se za zdaj ne spreminja.
(W. Szymborska, *Trenutek*, Ljubljana: Apokalipsa, 2005, str. 30)

Mednarodni inštitut za mladinsko književnost iz Osake na Japonskem (IICLO – International Institute for Children's Literature, Osaka, Japan) razpisuje 11. Grimmovo nagrado na področju teorije mladinske književnosti. Dosedanji dobitniki so K. Doderer, G. Klingberg, J. Fraser / S. Rorigoe, D. Escarpit, T. Bruggemann, J. Zipes, J. Perrot, P. Hunt in M. Nikolajeva. Kot zanimivost: nagrada znaša 1.000.000 jenov. Podrobnejše informacije so na spletni strani http://www.iiclo.or.jp/english/english.htm — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 17. sept. 2006

[...] Druga tokratna priloga je vabilo na simpozij o slovenskem jeziku in kulturi v Porabju v sredo, 27.9. ob 11.00 v dvorani Slovenske matice v Ljubljani (Kongresni trg 8/I) ter na predstavitev romana **Franceka Mukiča** v porabskem narečju *Garaboncijaš* (Črnošolec), ki bo istega dne ob 17.00 v knjigarni Mohorjeve družbe na Nazorjevi ulici 1 v Ljubljani. Če bom že sam tega dne daleč na severu Evrope, naj vsaj ostale opozorim na to možnost primerjave položaja med dvema slovenskima manjšinama. — ***Janez Stergar*** (janez.stergar@guest.arnes.si), 21. sept. 2006

Društvo srbska skupnost vabi na cikel predavanj Razmišljanja o jeziku (O uporabi besed in zapisov). Predavatelji: **Vojko Gorjanc** (FF Ljubljana): O čem vse nam govori slovar; **Rajna Dragičević** (Filološka fakulteta Beograd): Slovarji srbskega jezika; **Drago Tešanović** (FF Banja Luka): Cirilica – kdo te sploh še mara? V četrtek, 28. 9. 2006, ob 18.00 v Mestnem muzeju, Gosposka 15, Ljubljana — ***Đurđa Strsoglavec*** (durda.strsoglavec@guest.arnes.si), 22. sept. 2006

Marja Boršnik (24. 1. 1906 – 10. 8. 1982)

Letos mineva 100 let od rojstva dr. Marje Boršnik in 60 let od ustanovitve knjižnice v Borovnici. Vabimo vas, da se nam pridružite na prireditvi in odkritju spominske plošče dr. Marji Boršnik na njeni rojstni hiši v soboto, 23. septembra 2006, ob 16. uri v dvorani Osnovne šole v Borovnici. — Občina Borovnica, Oš dr. Ivana Korošca Borovnica, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Krajevna knjižnica dr. Marje Boršnik Borovnica — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. sept. 2006

Nagovor ob otvoritvi

Moja generacija literarnih zgodovinarjev Marje Boršnik že ni več osebno poznala, saj se je upokojila, še preden smo se vpisali na ljubljansko univerzo. Da je bila povprečnemu študentu v zavesti manj kot njeni moški kolegi, se ni čuditi, saj je v stroki hodila dokaj samosvojo pot in se niso kaj dosti sklicevali na njeno delo. Eden izmed tistih, ki so njen prispevek znali ceniti, je bil Tone Pretnar, ki je njeni metodi dela, raziskavam ustvarjalnega ritma, posvetil mednarodni slovenistični simpozij. Zgodilo se je to leta 1992, ob desetletnici smrti Marje Boršnik, ki je bila obenem tudi leto njegove smrti. S Pretnarjem sva Marjo Boršnik spoznavala natančneje, ko sva se lotila urejanja *Zbranega dela* pesnika Alojza Gradnika za zbirko slovenskih klasikov. Njena knjiga *Pogovori s pesnikom Gradnikom* iz leta 1954 nama je bila pri tem v neizmerno pomoč in vesel sem, da bo naslednje leto v okviru te edicije v celoti ponatisnjena. Sam sem nedavno pri pregledovanju skrbno urejene zapuščine naše literarne znanstvenice v knjižnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti imel priložnost spoznati ne samo znanstveni, ampak tudi človeški obraz Marje Boršnik. Najbrž je bila Marja Boršnik eden redkih ljudi, če ne celo edini človek, ki je znal ostarelemu odmaknjenemu pesniku zlesti pod kožo tako, da se je odprl in se ji izpovedal. In bil pred njo ves čas v nekakšni zadregi zaradi njenega velikega znanja in intelektualne ostrine. Nazorsko sta si bila Boršnikova in Gradnik zelo vsaksebi, pa vendar je s pesnikom navezala sproščen osebni odnos in naravnost ganljivo je skozi korespondenco spremljati, kako otročje razigran se je Gradnik z ženo odpravljal na obisk k dragi gospe Marji na Drulovko pri Kranju in kako mu niso in niso šli iz spomina prijetni trenutki, ki so jih v veseli družbi preživeli na njenem vrtu. Podobne spomine na družabna srečanja gojijo in sporočajo naprej tudi njeni številni asistenti in učenci. V zvezi z njimi je treba dodati, da gre Marji Boršnik zasluga, da se je kadrovska zasedba na ljubljanski univerzitetni slovenistiki v kratkem času bistveno popravila:

poskrbela je, da imamo danes na oddelku namesto dveh treh literarnih učiteljev zaposlenih pet. Marja Boršnik je bila predsednica Slavističnega društva Slovenije med Antonom Ocvirkom, ki je bil iz njene generacije, in Antonom Slodnjakom, ki je bil nekaj let starejši. Kot da bi nam s to svojo vmesnostjo sporočala o svojem mediatorskem, posredniškem poslanstvu in simbolno pomirjala med seboj sprta literarnozgodovinska kolega in rivalsko razpoložena oddelka, slovenistiko in komparativistiko. V imenu Slavističnega društva Slovenije, ki ima v načrtu podobno obeležje, doprsni kip, postaviti tudi na hodniku inštitucije, kjer je Marja Boršnik predano raziskovalno in pedagoško delala, prisrčno pozdravljam današnji dogodek. — ***Miran Hladnik***

Sintetična slovenščina

Če morda koga zanima, si lahko na naših spletnih straneh http://www.amebis.si/ (http://govorec.amebis.si/demo/) ogleda naš novi izdelek – sintetizator govora za slovenski jezik Govorec (2.0), ki smo ga razvili v sodelovanju z IJS (odsek za inteligentne sisteme). Govorca, ki ga lahko prosto preizkusite, bomo v kratkem (tednu ali treh) še dodatno izboljšali, potem pa se podali na dolgo pot nadgrajevanja ... — ***Miro Romih***, Amebis, d. o. o., Kamnik (miro.romih@zrcamebis.si), 13. sept. 2006

Govorca že dolgo uporabljam in je kar uporaben. Le kje malo udari mimo: namesto "puščava" reče "puštava" na primer. Drugače pa zelo uporaben. — ***Miha [Rus]*** (MihaR@zrciolar.com), 13. sept. 2006

Kar po angleško

Posredujem vam zadnje stiri hude iz Ljubljane (anglanščina, anglasevanje):

1. *Dons sm si kofi čist ful posugrala.* (danes sem si kavo preveč sladkala)
2. *Kva me kolas lih k doga wokam.* (zakaj me kličes ko sprehajam psa?)
3. *A si vidu keta kok po rufu klajmba.* (si videl kako se maček sprehaja po strehi?)
4. *Učer se je en oldi z rufa skenslu.* (Starejsi gospod je včeraj naredil samomor s skokom s strehe) — ***Rada Lečič*** (vasja.bratina@zrctelemach.net), 29. avg. 2006

Vprašanja (tokrat še brez odgovorov)

Ali morda kdo ve, kdo je avtor besedila Oj Doberdob, slovenskih fantov grob? Menim, da je ponarodela – če pa bi vedeli avtorja, bi bilo sijajno. — ***Igor Saksida*** (igor.saksida@guest.arnes.si), 5. sept. 2006

Živeli, veščaki. Ali mi kdo pomore: kakšen odstotek bi bil število flektivnih oblik v kratkih, večinoma besednih nizih? Gre za uporabniški vmesnik telefona. Primer za ruščino:

English		Russian
Selected	masculine	Выбран
	feminine	Выбрана
	neuter	Выбрано
	plural	Выбраны

Gre res za približek. Je takšnih oblik več kot 50 %, se pravi vseh neimenovalniških oblik oz. takih, ki se pregibajo po spolu, sklonu in številu. *Hic Rhodus, hic salta*: potrebujem zelo hiter odgovor. Ne linčajte me, če nisem bil povsem ekzakten. Večno vam bom hvalo pel — ***Miha Rus*** (MihaR@zrciolar.com), 13. sept. 2006

Objave

Poletna številka *Dialogov*, tematski prispevek **Primoža Jesenka**, urednika za gledališče pri reviji, je posvečena stanju mladega dramskega pisanja v Sloveniji.

Uvodnik presprašuje vzroke za nenehni občutek krize na polju slovenske dramske pisave in opozarja na protiargument, ki ga podaja tekmovalni izbor predstav za prihajajoče oktobrsko Borštnikovo

srečanje v Mariboru: izvirna drama in gledališče razmeroma zadovoljivo živita z roko v roki. Je vtis krize varljiv?

Sledi shematičen zgodovinski pregled slovenske drame v 20. stoletju, njene moralne in družbene narave. Slovenska dramska pisava naj bi bila redko provokativna, raje manj kot bolj eksperimentalno naravnana, šokantnost v njej ne kotira visoko. S posrednostjo naj bi bilo mogoče zajemati stvarnost bolj polno – pri čemer se zdi, da sega začetek tega principa šifriranosti posredovanega pomena v šestdeseta leta prejšnjega stoletja. Pričujoča številka *Dialogov* ne poskuša formulirati odgovorov o problemskih vozlih slovenskega dramskega pisanja, nakazuje prej vitalne točke, konkretne pisave in imena, za katera se zdi, da bodo "gradila prihodnost" slovenske drame.

Izbor dramskih besedil, ki jih prinaša številka, želi videti mimo omejujočih presoj ter implicira možnosti, ki jih besedila odpirajo uprizoritvenim posegom kot svojemu osrednjemu eksistenčnemu modusu. *Divji vzhod* Iztoka Lovrića je bil januarja 2005 uprizorjen v Gledališču Glej. Igro *Komika zla* Matjaža Briškega spremlja esejska analiza **Tarasa Kermaunerja**, literarnega zgodovinarja in strokovnjaka za slovensko dramatiko, ki delo kontekstualizira znotraj aktualnih razmerij slovenske gledališke sfere in njenega odnosa do nove dramatike. Naslednja nagrajenka natečaja mlade dramske pisave je igra Reykjavik Martine Šiler. Tem trem "celovečernim" besedilom sta pridruženi dve krajši igri, ki sta nastali kot produkt dramskega laboratorija PreGleja, prve slovenske iniciative bralnega uprizarjanja novih besedil: ob *Nogavicah* Simone Semenič je tu *Beli dež* Saše Rakef, ki je kot lirični poskus izjema v nizu doslej nastalih PreGlejevih iger.

Umetnostni kritik **Rok Vevar** je prispeval širši pregled in predstavitev dejavnosti PreGleja. Temu sledi krajši pogovor s Simono Semenič, koordinatorico PreGleja, hkrati tudi njegovo udeleženko, ki govori o doseženih ciljih in o zastavljenih mednarodnih načrtih pobude. **Gašper Troha**, mladi raziskovalec na ljubljanski FF, sklepa številko z esejem o današnjih možnostih političnega gledališča, ki je nastal ob obisku gledališkega festivala v slovaški Nitri septembra 2005 in nakazuje tehtne možnosti onkraj danega stanja sodobne slovenske dramatike in gledališča. — ***Emica Antončič***, odgovorna urednica (info@zrcaristej.si), 11. sept. 2006

Druga letošnja številka *Jezika in slovstva* (51/2) obsega 122 strani. Razprave sodijo na področja historičnega jezikoslovja, deiktike, jezikovne stilistike, literarne zgodovine in literarnotipološke analize. **Matejka Grgič** obravnava jezikoslovne vede antičnega obdobja in opozarja na težave, ki spremljajo historično perspektivo jezikoslovnega preučevanja. **Darinka Verdonik** s kvalitativnim in kvantitativnim pristopom analizira diskurzne označevalce in opozarja zlasti na njihovo pragmatično funkcijo v diskurzu. Razprava **Urške Jarnovič** predstavlja kognitivnostilistično analizo pesniških besedil Daneta Zajca. Ugotavlja predvsem alternativnost besedilnih svetov Zajčeve poezije ter njihovo odprto strukturo. **Gašper Troha** na podlagi teorij P. Szondija in A. Ubersfeld razvija svojo definicijo žanra eksistencialistične drame, ustreznost te definicije pa nato preverja ob dramah J. P. Sartra in A. Camusa ter dramah izbranih slovenskih avtorjih P. Kozaka, M. Rožanca in D. Jančarja. Razprava **Vladke Tucovič** se ukvarja z analizo esejev o naravi Iztoka Geistra. Posveča se raziskovanju jezikovnega sloga in ubeseditvenega načina Geistrovih esejev o naravi z namenom, dognati posebnost Geistrove esejistike znotraj sodobne slovenske publicistike in literature. — V nerazpravljalnem delu **Silvija Borovnik** piše o tretjem dramaturškem zborniku AGRFT (2005), ki ga je uredil Denis Poniž, **Vojko Gorjanc** ocenjuje monografijo *Bez predrasuda i stereotipa* (2005) Mirjane Benjak in Vesne Požgaj Hadži, **Jurij E. Rojs** opisuje novi slovar sodobnega ruskega jezika (2005), ki ga je sestavil S. A. Kuznecov, **Nataša Logar** recenzira knjigo *Jezikovni obronki* (2005) Tine Verovnik, **Andraž Jež** pa monografijo Valentina Kalana *Grška filozofija – Platon: pet študij o njegovih dialogih* (2003). Zadnji del revije prinaša še poročila s treh osrednjih spomladanskih slovenističnih prireditev: Tretjega slovensko-hrvaškega slavističnega srečanja (**Vladka Tucovič**), 17. Primorskih slovenističnih dnevov (**Maruša Mugerli**) in 42. SSJLK (**Irena Novak Popov**). Bralcem sta na voljo tudi napovednika za prihajajoči prireditvi: za simpozij o Simonu Gregorčiču (**Barbara Pregelj** in **Zoran Božič**) in za 25. simpozij Obdobja – metode in zvrsti (**Boža Krakar Vogel**). Zadnje strani pa so kot ponavadi namenjene kratkim predstavitvam knjižnih novitet. — ***Matjaž Zaplotnik*** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 15. sept. 2006

Spletke

Http://unixgen.muohio.edu/~poetess/ – The poetess archive (arhiv angleških pesnic do leta 1900).

Http://odmev.zrc-sazu.si/instituti/isn/files/File/Spored_Programm%20Lj_Ce.pdf – Program mednarodne konference (In honorem Niko Kuret) Ljudsko izročilo in religija med tradicijo in transformacijo, Ljubljana-Celje, 7.–12. 9. 2006. Od slavistov nastopajo **France Bernik, Jurij Fikfak, Roberto Dapit, Taras Kermauner, Irena Avsenik Nabergoj, Monika Kropej** idr.

Http://www.ijs.si/lit/slikarji.html-l2 – Gradnik in slikarji, članek ob 80-letnici prof. **Zadravca**.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ZapisnikUO_jun06.doc – zapisnik junijske seje UO SDS.

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/nagovori.html – slavistični nagovori za razne priložnosti. – ***miran***

Http://tinyurl.com/ – TinyUrl, aplikacija, ki vse spletne naslove v hipu predela v zelo kratko obliko.

Slovenski elektronski literarni viri

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/ssliev.html – slovenski literarni internetni viri, predavanje za lektorje v tujini: "Polovica slovenskih pisateljev nima e-pošte." — ***miran***

Lep pozdrav, pogledal sem stran in se mi zdi zanimiva osnovna zbirka spletnih naslovov za zainteresirane, a ne preveč vpeljane literarne teoretike. Kakopak sem opazil tudi, da umanjkajo blogi – ti resda lahko imajo večjo ali manjšo literarno ambicijo. S tem se mi seveda pojavi vprašanje kje je meja med jezikovnim in literarnim. Zlasti na spletu. No, en zanimiv blog (dnevniki so (lahko) neke vrste literani žanr) je gotovo: http://mrwica.blogspot.com/

Sam pa se ukvarjam z neke vrste spletno konkretno/vizualno poezijo. Kaj natančno (teoretsko) moje delo je, me pravzaprav niti ne zanima, s tem se lahko veliko relevantneje ukvarjajo teoretiki. Res je, da tovrstna dela (kot že 'papirnata' tradicija vizualne poezije) delno izstopajo iz polja literarnega glede na prevladujočo literano dogajanje. A bi bilo pričakovati, da literana stroka svoja teoretska orodja spremeni oziroma dopolni glede na tekoče literarne pristope, ne pa da vztraja na starih orodjih in razširjeno-literarna dela odrine iz svojega obzorja. Zdi se mi torej koristno, da bi se zainteresiranim skušalo predstaviti tudi literane pristope, ki so izven prevladujočih tokov. S tem mislim na razna spletna literana dela in tudi na raziskave z zvočnostjo oziroma kombinacijo medijev (npr. Primož Čučnik).

Res je, da tega ni prav veliko in da pogosto dokumentacija ne obstaja ali pa ni dostopna. Vseeno, nekatera dela so dostopna. Pregled bi torej bilo dobro dopolniti s pregledom literarnih blogov (koristen začetek je lahko: http://www.siblogs.com/) in spletnih del. Moja so na http://www.jaka.org (še za referenco: moja zadnje predstavitev lastnega dela poteka v Patrasu, v sklopu letošnje evropske kulturne prestolnice). Zanimivo bi bilo tudi pogledati stanje spletnih mest za podporo literaturi, ki obstajajo v mednarodnem prostoru, pri nas pa tovrstnih spletnih pristopov spoh ni. Recimo: http://www.bbc.co.uk/dna/getwriting/ http://www.ubu.com/

Širjenje vednosti o literarnosti in podpornih dejavnostih, ki potekajo na spletu se mi zdi v okviru stroke zelo pomembno (v mislih imam Slovenijo). Prvič, ker tega takorekoč ni (ali pač vsaj sam tega ne opazim), drugič pa zato, ker stroka konec koncev vzgoji bodoče teoretike, kritike, učitelje ... njihovo znanje pa potem vpliva na splošno vednost javnosti. Te opombe seveda ne gredo le strani 'Sodobna slovenska literatura in elektronski viri' – mišljene so na splošno. — ***Jaka Železnikar*** (http://www.jaka.org; jaka@zrcjaka.org), 31. avg. 2006

Strinjam se z vsem povedanim. Hvala za zanimive povezave. Elektronsko verzijo članka bom dopolnil z navedenimi naslovi, v natisnjenem prispevku pa bi to lahko storil samo tako, da prej kaj zbrišem. Uredniška zapoved je bila namreč tri strani in zapolnil sem jih do zadnje vrste. Na vašo literarno stran pride zainteresirani bralec preko povezave na moji citirani leposlovni strani, pri blogih pa sem res prezgodaj obupal, potem ko se mi na oglašani Lainščkovi blogovski strani pri *Delu* ni pojavilo nič. — ***miran***

Dragi Miran, če bi slučajno bralce Slovlita in Jako Železnikarja zanimale spletne strani za književnost in mladinsko književnost, si jih lahko ogleda na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/SpletnestranizaMladinskoknjizevnost2005-2006.doc). Povezava med (mladinsko) književnostjo in računalniki je nujna in pomeni sodobno pot do znanja, ne pa samo znanje. — ***Milena Mileva Blažić*** (milena.blazic@guest.arnes.si), 1. sept. 2006

Hvala za zbirko povezav. Medijski prostor, ki se je odprl s povezanimi računalniki (in telefoni), je, se vsekakor strinjam, pot do informacij/znanja – je pa tudi več kot le to. Omogočil je tudi svojevrstno novo literarnost/besedilnost (spletna umetnost/literarnost, blogi in sorodno ...) in nov način osebnih/družbenih odnosov

(in ti kličejo tudi po lastnem izrazu znotraj priljubljenih načinov komunikacije, en teh izrazov je gotovo tudi literaren). — ***Jaka Železnikar*** (http://www.jaka.org), 1. sept. 2006

Pravkar sem končal svoje zadnje delo, spletno vizualno pesem v obliki dodatka za pregledovalnik Firefox: Crke: http://www.jaka.org/2006/crke/ — ***Jaka Železnikar*** (jaka@zrcjaka.org), 19. sept. 2006

Naslovi v zvezi z mladinsko književnostjo

Društvo bralna značka slovenije – ZPMS (Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana, 01 4300 557, 01 4300 558 in 041 313 055; faks: 01 2396 722; info@bralnaznacka.si; http://www.bralnaznacka.si). Predsednik Slavko Pregl. Več informacij o dejavnostih društva vam bodo z veseljem posredovali Manca Perko in Kristina Picco, strokovna služba Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, Tilka Jamnik, podpredsednica Bralne značke (041 60 34 36, tilka.jamnik@lj-oz.sik.si).

Slovenska sekcija IBBY, Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica, Komenskega 9, 1000 Ljubljana. Predsednik Jakob Kenda (jakob.kenda@lj-oz.sik.si; 01 434 36 31).

Center za mladinsko književnost in mladinsko knjižničarstvo, Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica, Komenskega 9, 1000 Ljubljana, kontaktna oseba Darja Lavrenčič Vrabec (darja.lavrencic@lj-oz.sik.si, 01 434 36 31).

Revija *Otrok in knjiga.* Mariborska knjižnica, Pionirska knjižnica Rotovž, Rotovški trg 2, 2000 Maribor. Urednica Darka Tancer Kajnih (revija@mb.sik.si, 02 23 52 100).

Rosanda Sajko: *Poetičnost zvoka – Ustvarjalne možnosti radijske igre za otroke*. Maribor: Mariborska knjižnica in Otrok in knjiga, 2006. Redna cena 4500 SIT, cena s 15 % popusta 3.825 SIT.

Sekcija za mladinsko književnost pri Društvu slovenskih pisateljev, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana, http://www.drustvo-dsp.si, 01 2514144; dsp@drustvo-dsp.si. Predsednik DSP Vlado Žabot, predsednica Sekcije za mladinsko književnost Janja Vidmar (041 530193).

Povabimo besedo: http://www.drustvo-dsp.si/drustvo/dejavnosti/Povabimo_besedo/povabimo_besedo.html – vzgojni program Povabimo besedo pri DSP.

Antologija slovenske dječje književnosti. Mlinarec-Plavić d. o. o., Severinska 30, 10000 Zagreb; robertmlinarec@yahoo.com, redna cena 180 kn (24 eur) + poštnina, cena z 20 odstotnim popustom 144 kn (19 eur).

Geniji: antologija sodobne slovenske mladinske kratke proze. Genija d. o. o., Litijska cesta 12 a, Ljubljana, telefon: 051 415 616, info@genija.com. Redna cena 5.700,00 SIT, cena s 30-odstotnim popustom 3.990,00 SIT

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html. Med članske ugodnosti sodijo poleg vsakomesečne *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit oz. 16,3 eur namesto 20,5 eur), na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit oz. 15,2 eur namesto 20 eur), na knjige Založbe ZRC SAZU ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje. Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum: Podpis:

Članarino za leto **2006** (**3800 sit** ali 15,9 eur) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitrejše identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda (helena.kenda@siol.net), Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica, tel. 040-692-829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, na miran.hladnik@guest.arnes.si ali preko obrazca na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastonj prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/. **Članom brez plačane članarine z oktobrom 2006 *Kroniko* prenehamo pošiljati. Sporočite prosim takoj, če bo prišlo do napake.**

Preseganje meje (Slovenski slavistični kongres v Zagrebu)
Filozofska fakulteta, Ivana Lučića 3
Program

Četrtek 5. 10. 2006

9.45–10.45		Otvoritev in podelitev nagrad
10.45–11.00		Odmor
		Slovenistični Zagreb
11.00–11.15	Jože Toporišič	Moja zagrebška leta
11.15–11.30	Zoltan Jan	Prispevek Frana Petreta k razvoju slovenske literarne vede
11.30–11.45	Vladka Tucovič	"Silno volim ljepotu tog grada, koji je i zao i dobar, i vjeran i nevjeran": Zofka Kveder v Zagrebu (Ob 80-letnici smrti)
11.45–12.00	Klemen Lah	Podoba hrvaških literarnih likov v slovenskih zgodovinskih pripovedih
12.00–12.15	Francka Premk	Slovenistični prispevki pri reviji *Riječ* (od 1995 do 2005)
12.15–12.30	Diskusija	
12.30–14.30		Kosilo v fakultetni kantini
		Izdajanje slovenske leposlovne klasike
14.30–14.45	Matija Ogrin in Tomaž Erjavec	Elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva: Ekdotična vodila, standardi in možnosti
14.45–15.00	Marijan Dović	Slovenska leposlovna klasika v elektronskih znanstvenih izdajah
15.00–15.15	Diskusija	
15.15–15.45		Odmor z Brankom Gradišnikom
	Vodi Zvonko Kovač	**Ilirizem**
15.45–16.15	Marko Stabej	Slovenščina in južnoslovanski jeziki: Kako se razumemo?
16.15–16.30	Anita Peti-Stantić	Zunajjezikovna zgodovina jezika: Kopitar in Gaj
16.30–16.45	Zrinka Blažević	Ilirizam kot heterotopija
16.45–17.00	Jožica Čeh	Cankarjev pogled na ilirizem in novoiliristične težnje Frana Ilešiča
17.00–17.15	Blanka Bošnjak	Vpliv ilirizma na slovensko književnost: Stanko Vraz
17.15–17.30	Diskusija	
17.30–18.00		Odmor z Brankom Gradišnikom

		Slovanske literature pri pouku slovenske književnost
18.00–18.15	Vesna Požgaj Hadži, Mirjana Benjak	Dolga pot do sosedove sodobne proze
18.15–18.30	Agnieszka Będkowska-Kopczyk	Poljski slovenist v akademskih klopeh: Pragmatika slovenističnega izobraževanja na akademskem nivoju
18.30–18.45	Michal Kopczyk	Terra (ki je vedno manj) incognita (O položaju slovenske literature na Poljskem po letu 1991)
18.45–19.00	Diskusija	
20.00		Večerja z glasbo (in plesom) v Hotelu International

Petek 6. okt. 2005

9.00–9.15	France Bernik	Zbirka slovenskih literarnih klasikov: Zgodovina in perspektive
		Slovenistična in primerjalna literarna veda
9.15–9.30	Zvonko Kovač	Domača-tuja (književna) slovenistika
9.30–9.45	Tone Smolej	"Vplivologija je najhujša sovražnica vsake resne literarne zgodovine": Zgodnje slovenske polemike o smiselnosti primerjalne književnosti
9.45–10.00	Milena Blažić	Primerjalna mladinska književnost
10.00–10.15	Diskusija	Vodi jo Janez Vrečko
10.15–10.45		Odmor z Matejem Krajncem
10.45–12.45		Občni zbor
12.45–14.45		Kosilo v fakultetni kantini
14.45–16.15		**Slovenist v razredu (okrogla miza)**
	Boža Krakar Vogel	Zakaj sodi slovenist med najbolj obremenjene učitelje
	Marjana Hodak	Med rutino in iskanjem smisla
	Bernarda Rovtar	V iskanju (izgubljene?) smiselnosti
	Sonja Hudej	Uresničevanje ciljev pouka v večpredstavni učilnici
	Neža Ritlop	Ne marajo slovenščine?
16.15–16.45		Odmor z Matejem Krajncem

		Mladinska književnost (okrogla miza)
16.45–17.00	Igor Saksida	Sodobna slovenska mladinska poezija
17.00–17.15	Dragica Haramija	Sodobna slovenska mladinska proza
17.15–18.00	Jakob J. Kenda	Pionirska knjižnica
	Janja Vidmar	Sekcija za mladinsko književnost pri društvu slovenskih pisateljev
	Darka Tancer Kajnih	Revija *Otrok in knjiga*
	Manca Perko	Bralna značka Slovenije
18.00–19.00		Večerja v fakultetni kantini
19.00–22.00		Pogovor s pisateljico Sanjo Pilić (vodi Vladka Tucovič) in družabni večer z Janijem Kovačičem

Sobota 7. okt. 2006 9.00–15.00
Strokovna ekskurzija po slovenističnem/slavističnem Zagrebu z obiskom razstave slovenike v hrvaški nacionalni knjižnici ob 12.00 (Miha Glavan, Zvonko Kovač, Vladimir Osolnik), zakuska.

Predstavitve knjig in projektov
Četrtek 5. oktobra 2006

14.30–14.40	Dragica Haramija, Prevodi slovenske mladinske književnosti v hrvaščino
14.40–14.50	Dragica Haramija, Geniji: antologija sodobne slovenske izvirne kratke proze za mladostnike
14.50–15.00	Blanka Bošnjak, Premiki v sodobni slovenski kratki prozi
15.00–15.10	Carmen Kenda Jež, Hanna Popowska-Taborska, Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika
15.15–15.45	Odmor z Brankom Gradišnikom
16.00–16.10	Irena Avsenik-Nabergoj, Ljubezen in krivda Ivana Cankarja
16.10–16.20	Fedora Ferluga Petronio, Pjesničko stvaralaštvo Nikole Šopa (1904–1982) između filozofije i kozmologije
16.20–16.30	Fedora Ferluga Petronio, Književni plurilingvizem v okviru slovankih jezikov. Projekt Mednarodnega centra za plurilingvizem na Univerzi v Vidmu
16.30–16.40	Helena Dobrovoljc, Slovenska teorija jezikovne naravnosti s slovenskim (obliko)skladenjskim gradivom
16.40–16.50	Meta Grosman, Razsežnosti branja; Za boljšo bralno pismenost, Karantanija, 2006
16.50–17.00	Vesna Požgaj Hadži in Mirjana Benjak, Brez predsodkov in stereotipov: Medkulturna sporazumevalna zmožnost v družbenem in političnem kontekstu
17.30–18.00	Odmor z Brankom Gradišnikom
18.00–18.10	Meta Lokar, Mesto in meščani v slovenskem jeziku, literaturi. Zbornik predavanj 42. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture (ur. Irena Novak-Popov)
18.10–18.25	Mojca Nidorfer Šiškovič, Projekt Svetovni dnevi slovenske literature
18.25–18.40	Jana Zemljarič Miklavčič, »Slovenščina na daljavo« že dostopna na internetu
18.40–18.55	Predstavitev Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik

Petek 6. oktobra 2006 dopoldne

9.15–9.30	Metka Hojnik Verdev, Slovenščina v okviru projektnega tedena v prvem letniku prenovljenega programa Frizer/frizerka na Srednji strokovni in poklicni šoli Celje
9.30–9.45	Helena Muha, Globalizacija jezika
9.45–9.55	Aleksandra Bizjak, Pridiga kot žanr. Ljubljana: Založba ZRC, 2005
9.55–10.05	Nataša Jakop, Pragmatična frazeologija. Ljubljana: Založba ZRC, 2006
10.15–10.45	Odmor z Matejem Krajncem
10.20–10.30	Domača branja založniške hiše Delo
10.30–10.40	
10.40–10.50	Tone Smolej, Retorične figure
10.50–11.00	Franci Just, Panonski književni portreti

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html 4. julija 2006, obnovljeno 25. sept. 2006 Miran Hladnik.

Uvod (informacija za javnost)

Z letom 2006 načrtujemo serijo slovenskih slavističnih kongresov zunaj domačih meja: v Zagrebu, Trstu in Celovcu. Na simbolni ravni pomeni ta ekspanzija odpiranje vrat varnega zavetja "svojega prostora", izstop iz samozadostnosti in odpoved določenosti nacionalne filologije z državnim teritorijem. Utemeljujejo jo potreba po promociji slovenistike na univerzah sosednjih držav, potreba po mednarodni vpetosti in soočanju z alternativnimi strokovnimi pogledi in praksami ter priložnost artikulacije tistih jezikovnih, literarnih in nacionalnopolitičnih tem, ki so povezane s kongresnim dogajališčem, v zagrebškem primeru zlasti ilirizma ter zagrebških Slovencev Stanka Vraza, Matije Valjavca, Ferda Kočevarja, Frana Celestina, Frana Erjavca, Zofke Kveder, Frana Ilešiča, Alojza Gradnika, Frana Petreta, Jožeta Pogačnika itd. Za vse naštete seveda tudi tokrat ne bo časa. Zagrebško dogajališče referente nagovarja k razmisleku o arbitrarnosti kulturnih odločitev: koliko sta literarna in kulturna identiteta rezultat jezikovnih danosti, koliko pa zgolj posledica starih upravnih razdelitev in ekonomskih odločitev.

V načrtovani seriji prihodnjih slovenskih slavističnih kongresov je bil na prvem mestu predviden Trst, ko pa je bil Trst iz različnih utemeljenih razlogov prestavljen v leto 2007, je pripadla vloga prvega kongresnega dogajališča zunaj državnih meja Zagrebu. (Za takojšnjo pripravljenost in pomoč pri organizaciji se prisrčno zahvaljujem kolegu prof. dr. Zvonku Zvonku Kovaču s Filozofske fakultete v Zagrebu, dekanu fakultete prof. dr. Miljenku Jurkoviću pa za prostore, ki nam jih je prijazno odstopil.) Zagreb ima v naši zavesti prej status velikega mesta kot izpostave slovenstva ali slovenistike. Proti Zagrebu je gravitiral ves slovenski jugovzhod, ker mu je bilo tako bolj pri roki in bližje od Ljubljane. Med 14. in 16. stoletjem so za politično povezovanje slovenskih in hrvaških dežel skrbeli Celjski grofje, v 15. stoletju Matija Korvin oziroma "naš" kralj Matjaž in od 16. stoletja dalje vključenost v skupne države. Več je nudila dela Hrvaška Slovencem kot narobe: tako gozdarjem kot profesorjem, služkinjam kot gledališčnikom, uradnikom, oficirjem in podjetnikom, zato ni čudno, da živijo v Zagrebu številni Slovenci.

Za Slovence je bil Zagreb vedno zanimiv tudi kot univerzitetno središče; tja (ali pa v Prago) so šli študirat tisti, ki jim je slovansko čustvovanje odsvetovalo vpis na graško ali dunajsko univerzo. Ljubljanski literarni zgodovinarji so Zagrebu vedno zavidali t. i. zagrebško literarnovedno šolo – nezanemarljivo število slovenskih univerzitetnih filologov si je pridobilo zagrebško doktorsko diplomo.

Ker imamo Slovenci težave z dojemanjem Zagreba kot enega od alternativnih slovenskih kulturnih centrov (na isti ravni s Trstom, Celovcem, Mariborom), nas vedno znova začudijo podatki o slovenskih avtorjih, ki so živeli, pisali in izdajali svoje knjige v Zagrebu ter tako vpisali mesto med začetna žarišča slovenske literature. Nad njimi visi nekakšna stigma, ali pa jih je doletela popolna pozaba. Pomislimo samo na Prešernovemu *Krstu* konkurenčno pesnitev *Sedem sinov* Jožefa Žemlje iz leta 1842, na Kočevarjevega *Mlinarjevega Janeza*, 1859, ki je ogrožal junaško prvenstvo Levstikovega *Martina Krpana*, in na satirično noveleto *Dijak v Luni* Andreja Volkarja, 1871, ki je zgodnji zgled daljše fantastične proze. Oboje, stigmo in pozabo, je mogoče pripisati strahu, da bi priznanje alternativnih kulturnih skupin in konceptov utegnilo ogroziti centralno in združevalno vlogo Ljubljane.

Negativna stališča do slovenskega Zagreba, ki jih metaforično reprezentira lik "slovenskega uskoka" Stanka Vraza, naravnost kličejo po analizi. Boleče slovensko razmerje do Zagreba je indikator dejstva, da odločitev za samostojno nacionalno eksistenco v prvi polovici 19. stoletja nikakor ni bila samoumevna in da je rojevala različne dileme, ki jih je vsaka generacija dolžna znova premisliti. Morda je bila občutljivost do teh vprašanj razumljiva v času negotovega ustanavljanja lastne identitete, danes, ko nas ne bremeni več fantastično zahtevni projekt nacionalnega zedinjevanja, pa je anahrono. Objektivni in sproščeni odnos do preteklih kulturnih odločitev ovira žal slovenska obsesivna želja po oddaljevanju od vsega balkanskega. Prispeva k pomanjkanju refleksije ter vodi k odrivanju in potlačitvi. Nelagodje ob odpiranju jezikovno-literarno-kulturnih alternativ v minulih stoletjih je žalosten znak slovenske nesamozavesti.

Literarni zgodovinar Henry Cooper je v svoji monografiji o Prešernu pred več kot 25 leti razložil, da imamo Slovenci Franceta Prešerna za svojo kulturno ikono zato, ker nam je ponudil uspešen model kulturnega preživetja in rasti. Na kratko povzeto gre Slovencem kulturno dobro zato, ker smo razvili posluh za tuje kulturne vrednote, si jih upali prevzeti in si jih znali prilagoditi. Prešernov pesniški zgled ni nagovarjal k zapredanju v toplo, varno, samozadostno, identitetno samoslovenstvo, ampak se je, tako kot njegov Črtomir, zavzel za tvegano odprtost tujemu in drugačnemu. Odpiranje nacionalne lupine pomeni tako sprejem tujih govorcev in tuje slovenistike kot ekspanzijo slovenistike preko državnih meja. Podjetne nacije otvarjajo kulturne in promocijske centre po svetu, mi pa naj bi zgolj blagrovali svoj zapeček in uživali v dragem nam Blatnem dolu? "Slovenistični misijon" v Zagrebu je refleks tiste drže, ki jo je nakazal Prešeren s Črtomirjem v koncu *Krsta pri Savici*, kjer pravi: "med svoje rojake / Slovence gre, ***in dálej čez njih mejo***, / do smrti tam preganja zmot oblake", in jo v različnih oblikah ponavljajo vsa kapitalna slovenska literarna dela. Stališča kolegov slavistov, ki ste v anketi potrdili Zagreb za primerno lokacijo letošnjega kongresa in se kongresa udeležili v večjem številu, kot je bilo to običajno v zadnjih letih, pričajo, da Prešernova nazorska dediščina in Črtomirjev recept kulturnega preživetja še nista presežena.

Izbira Zagreba za slovenski slavistični kongres je nenavadna samo na prvi pogled. Od nje si obetamo več koristi. 1. S tem promoviramo slovenistiko zunaj slovenskih meja in podpiramo njen razvoj na sosednji univerzi. 2. Zaradi nezadostne reprodukcije naravnih govorcev (primanjkljaj je menda okrog 17.000 letno!) ozaveščamo nujo po prilagoditvi izobraževalnega sistema (tudi jezikovnega in literarnega pouka) interesentom, ki jim bo slovenščina sprva tuj jezik. 3. Kongres dokazuje, da smo sposobni drugačne mesedbojne komunikacije, kot jo diktirata tako imenovano javno mnenje in neodgovorni politiki na obeh straneh. 4. Mimogrede lahko izrazimo tudi podporo zagrebški slovenski skupnosti. Referenti so uglasili svoje prispevke na hrvaško-slovenske teme. Ker je takih več kot ena tretjina, ima zbornik lepo vidno rdečo nit, ki povezuje med seboj različne sekcije: o ilirizmu, o nacionalni in primerjalni literarni vedi, o slovenističnem Zagrebu, o vlogi literature pri pouku slovenščine.

Sosedsko je obarvan tudi spremljevalni kulturni programa: pogovor s pisateljico Sanjo Pilić, vnukinjo Zofke Kvedrove, zagrebški teksti pisatelja Branka Gradišnika in ekskurzija po slovenističnem Zagrebu, ki se zaključi z razstavo slovenike v zagrebški nacionalni knjižnici. Okrog 150 prijavljenih udeležencev bo imelo priložnost prisluhniti prispevkom o izdajanju slovenske leposlovne klasike, kolegom, ki bodo v vzporedni sekciji predstavljali svoje knjižne novitete in projekte, poseči v diskusijo o položaju profesorjev slovenščine v šoli ali v debato o mladinski književnosti in čestitati akademikoma Jožetu Toporišiču in Francetu Berniku, ki bosta nastopila z referati, ob njuni 80-letnici.

V času, ko je marsikomu nevšečna vsaka prijazna misel o sosedih in bi najraje potlačil v pozabo vse, kar nas kulturno povezuje, nacionalistično zavzeti pa bi radi celo klicali na korajžo in postavljali zidove, smo slavisti na obeh straneh meje (ki se ji, tako upamo, počasi izteka rok trajanja) toliko bolj zadolženi, da namesto pregrad in prekopov kažemo na zgodovinske mostove, jih vzdržujemo in gradimo nove. — ***Miran Hladnik***, glej tudi http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/zbornik2000.pdf

Kongresne spletne strani

Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kongres.html – začetna stran kongresa.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/obvestila.html – obvestila.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html – prijavnica.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavljeni_zg.doc – preverite svojo prijavo na konges.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zagreb_program.html – program.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zbornik2006.pdf – zbornik z referati za kongres (265 str.).

Http://www.hup-zagreb.hr/int_lokacija_en.php – hotel International, Miramarska 24, tel. 01 / 6108-400.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijaveInternational.doc – preverite svojo rezervacijo v hotelu International.
Http://www.hotelsrus.com/search.php?ref=AFRA9&fn=city&CityCode=ZAG – drugi cenejši hoteli v Zagrebu.
Http://www.zagreb-touristinfo.hr/?id=93&l=h&nav=nav4 – Turistične informacije.
Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lokacija2_zg.gif – zemljevid lokacije.
Http://www.hdki.hr/hdki_files/Zagreb_map.jpg – zemljevid središča Zagreba.
Http://www.ffzg.hr/ – Filozofska fakulteta Univerze v Zagrebu.
Http://www.ffzg.hr/juzslav/ – Oddelek za južno slavistiko na FF Zg.

Kako do tja (http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kakodotja.html – na spletu tudi s slikami)

Še najudobnejša varianta do Zagreba je vlak. Vožnja iz Ljubljane do Zagreba traja dobri dve uri. Primerna zveza nazaj za tiste, ki bodo pohiteli, je 13.55, in za ostale ob 18:10 (prihod v Ljubljano ob pol devetih). Sicer pa se pridružite komu od udeležencev z osebnim avtomobilom. Oglasite se prosim tisti, ki ste pripravljeni sprejeti sopotnike in z njimi deliti stroške prevoza. Edini avtobus čez dan odpelje nazaj v Ljubljano z glavne avtobusne postaje v Zagrebu ob 14.25. Do avtobusne postaje pelje tramvaj št. 5. Vozovnico kupite za 6,5 kn v trafiki ali za 8 kn pri vozniku.

S http://www.slo-zeleznice.si/sl/mednarodni_promet/mednarodne_povezave/hrvaska/zagreb/ prepisujem železniški vozni red:

Ljubljana - Zagreb

Postaja	EN 241	MV 297	MV 415	EC 53	IC 211	MV 431*	EC 213	MV 411	EC 315
Ljubljana	2:35	6:15	8:35	13:20	14:08	15:40	17:45	21:05	21:45
Zagreb Gl. kol.	4:56	8:34	10:52	15:42	16:32	18:14	20:03	23:31	23:59

*Vlak MV 431 ne vozi ob sobotah in nedeljah.

iz Maribora		5:45	8:22	12:50	13:20	15:14	16:50	in še kakšen vmes

Zagreb - Ljubljana

Postaja	MV 410	EC 212	EC 314	IC 210	EC 52	MV 414	MV 296	EN 240
Zagreb Gl. kol.	5:53	7:50	9:44	13:15	13:55	18:10	21:05	23:22
Ljubljana	8:32	10:06	12:02	15:39	16:12	20:31	23:28	1:42

Mariborčani morate na pol pol ure prej kot iz Ljubljane. Z nakupom povratne vozovnice prihranite tisočaka (na blagajni povejte, kdaj se vračate). Dve uri in pol vožnje se zaradi morebitne zamude lahko podaljša na slabe tri ure. Ko izstopite na glavnem kolodvoru, boste tisti z obilno prtljago najeli do hotela taksi, minimalisti pa se boste sprehodili do hotela peš. Izpred postaje krenete levo in čez dobrih 400 metrov pri prvem podvozu po Miramarski cesti prečkate železnico. Do hotela International, ki je na križišču Miramarske in Ulice grada Vukovara, je nekaj čez 600 m ali od postaje skupaj malo več kot 1 kilometer, kar zmerno obremenjenemu hodcu ne vzame več kot 10 minut. Enako daleč, samo v nasprotno smer, je od železniške postaje do centra mesta.

Udobne direktne avtobusne linije do hotela ni. Hotel ima veliko plačljivo parkirišče za tiste, ki boste prispeli z osebnim avtomobilom. Dovolj zgodnji prihod vam omogoči tudi izbiranje zastonj parkirnega mesta v sosednjih ulicah. Zelo veliko takega prostora je pred Nacionalno knjižnico v neposredni bližini, poskrbeli pa bomo tudi za parkirna mesta za zapornico pred Filozofsko fakulteto. Od hotela do Filozofske fakultete, kjer se bo dogajal kongres, je malo več kot 500 m ali dobrih šest minut sprehoda. Izpred hotela krenete desno okrog vogala in po Čazmanski ulici do Ulice Ivana Lučića ter po njej levo mimo Fakultete za strojarstvo i brodogradnje do Filozofske fakultete. Druga, malo krajša pot je diagonalno po Krčki ulici.

Fakulteto bomo prepoznali po grafitu, ki na fasadi pozdravlja dekana **Miljenka Jurkovića** – mi smo mu hvaležni za gostoljubje – "Jurkoviću, sto mu gromova". Ker se nas je prijavilo več, kot smo sprva predvidevali, bomo manjše predavalnice morali zamenjati za večje – s katerimi, boste obveščeni šele na kongresu. V večji predavalnici se bo odvijal glavni del programa, v manjši zraven pa predstavitve knjig in projektov. Med odmori se bo na hodniku ali v kantini v kleti odvijal literarni intermezzo (v četrtek **Branko Gradišnik** z besedili iz še ne objavljene knjige na temo slovensko-hrvaških razmerij *Strogo zaupno o Sloveniji: Polihisterični klumparativni blefsikon*; njen prvi del ima naslov Glava vojvodine Kranjske, drugi pa Rep vojvodine Kranjske). V petek nas bo med odmoroma sproščal

Matej Krajnc, zvečer pa **Jani Kovačič**. V petek zvečer bomo tam edini gosti in bomo v njenem prijetnem ambientu prisluhnili vnukinji Zofke Kvedrove, zagrebški pisateljici **Sanji Pilić** in se družili do desete ure zvečer. Več o nastopajočih na njihovih spletnih straneh: Jani Kovačič (http://matty.breg.si/besedila/kovac.html), Sanja Pilić (http://www.autorska-kuca.hr/pilic.htm), Matej Krajnc (http://www.matejkrajnc.com/). Na hodniku ali v kantini bomo med odmori dobili tudi kavo, čaj, mineralno vodo in piškote, in seveda použili četrtkovo in petkovo kosilo ter petkovo večerjo.

Druga kulturna ponudba

Igralec **Niko Goršič** (Nick Upper) je v Kazališču ITD (Savska 25, Zagreb) režiral Zajčevo dramo *Grmače*. 24. septembra zvečer sem si na njegovo povabilo ogledal ljubljansko premiero te slovensko-hrvaške koprodukcijske drame (pripravili so jo Teatar ITD, Eurokaz in zagrebška ter ljubljanska akademija za gledališče) v Mestnem gledališču ljubljanskem v okviru festivala Ex ponto, in jo toplo priporočam, saj se lepo vklaplja v naš zagrebški program. Gre za igralsko zahtevno (eno uro in 40 minut dolgo) in tudi scenografsko stremljivo predstavo. Predstave so v Zagrebu 5.–7. oktobra in so primerna samoplačniška alternativa našemu internemu programu. Več informacij in vstopnice pri Urški Comino, Kulturno društvo B-51, Ex ponto (http://www.ljudmila.org/exponto/), Prešernova cesta 7, 1000 Ljubljana, 01 426 94 05, b51@mail.ljudmila.org.

Do danes vemo še naslednje predstave v Zagrebu: Satiričko kazalište Kerempuh: Rene/Tarik/Illuman, *Magic act show* (http://www.kazalistekerempuh.hr/main.asp?ID=42, petek 6. oktobra 2006).

Gradsko kazalište Gavella: Filip Šovagović, *Ptičice* (http://www.gavella.hr/narudzba.aspx, četrtek 5. oktobra 2006) in Mate Matišić, *Sinovi umiru prvi* (http://www.gavella.hr/predstava.aspx?id=604, petek 6. oktobra 2006).

Hrvatsko narodno kazalište/Opera: Milan Ogrizović-Mustafa Nadarević, *Hasanaginica* (http://www.hnk.hr/hr/predstava.php?id=78, četrtek 5. okt. 2006 ob 19.30).

Humanitarni koncert Hrvatske lige za borbu proti raku Operni biseri, petek 19.30.

Obroki

Malice, kosila in večerje so letos vključene v kotizacijo. Število obrokov za kosila in večerje ter kav, sokov in čajev (ter palačink) za odmore pripravijo v hotelu in v fakultetni kantini glede na število prijavljenih udeležencev. Lepo prosimo vse neprijavljene, ki boste na kongresu samo kratek čas in nameravate ostati tudi na kosilu, večerji in med odmori, da že zjutraj poveste hostesi, kateri obrok boste použili, in ji odštejete za:

- kosilo v fakultetni kantini v četrtek – *1200 sit* (zagrebački odrezak + roštan krompir + solata / vegetarijansko)
- večerja v hotelu International v četrtek – *6000 sit* (bife: dalmatinski pršut, domača šunka, pečena v kruhu, karpačo iz grdobine, solata iz morskih sadežev, hladni svinjski kare, sirova in zelenjavna solata, solata Marco Polo, slavonski kulen, izbor domačih sirov, hladno pečena zelenjava; losos v paradižnikovi omaki, zeleni rezanci s tartufi, ocvrti šampinjoni s tatarsko omako, zapečeni zagorski štruklji; puranove prsi v omaki iz fine trave (?), pečena telečja koljenica (?), svinjski kotlet na samoborski način, piščančja rolada v rožmarinovi omaki, file grdobine v belem vinu, telečji medaljoni z gobami; razne priloge; izbor sezonskih solat; sladice: čokoladne kocke, sadni parfait, jabolčni zavitek (štrudelj), dubrovniška rožata, sirova torta, izbor svežega sezonskega sadja)
- kosilo v fakultetni kantini v četrtek – *1200 sit* (jelenji golaž + njoki + solata / vegetarijansko)
- večerja v fakultetni kantini v četrtek – *1200 sit* (bife: ribe + hladne solate)
- čaj, kava, mineralna voda, piškoti, palačinke – *300 sit* za en odmor; *600 sit* za cel dan; *1200 sit* za četrtek in petek

Prijavnica za slovenski slavistični kongres v Zagrebu 5.–7. oktobra 2006

Zamudniki takoj pošljite izpolnjeno prijavnico na naslov Slavistično društvo Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, ali na marjana_lavric@hotmail.com, ali tako, da kliknete na gumb <Pošlji> na dnu obrazca na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica_zg.html, kjer izpolnite prej polja Ime in priimek, Stalni naslov, Kontaktni naslov, Telefon, Delovno mesto, E-pošta, Član SD da / ne.

Kotizacija znaša 15.000 SIT za člane slavističnih društev in 25.000 SIT za nečlane. Referenti, predsedniki pokrajinskih društev in častni člani SD so gostje in ne plačajo kotizacije in bivanja v

hotelu, pač pa pričakujemo, da oboje poravnajo tisti udeleženci, ki bodo predstavljali svoje knjige in projekte. Predložite prosim potrdilo o plačani kotizaciji na račun SDS 02083-0018125980 oziroma jo poravnajte ob prihodu; inštituciji (šoli) pošljemo račun.

Kdo plača kotizacijo: sam / inštitucija
Način plačila: plačilni nalog / gotovina na kongresu
Naslov in sedež inštitucije ter tel.:
Davčna št. inštitucije:
Katerega obkongresnega dogajanja se nameravate udeležiti?

- Večerja s plesno glasbo 5. okt. ob 20.00 (20 EUR, s kotizacijo zastonj) da / ne
- Literarni intermezzo z Janijem Kovačičem, Matejem Krajncem in Brankom Gradišnikom 5. in 6. okt. med odmori (zastonj): da / ne
- Pogovor s pisateljico Sanjo Pilić, vnukinjo Zofke Kveder 6. okt. 20.00 da / ne
- Gledališka predstava v petek 6. okt. ob 20.00 (20 EUR): da / ne
- Ekskurzija po slovenističnem Zagrebu z ogledom razstave zagrebške slovenike v nacionalni knjižnici v soboto 7. okt. ob 12.00 (zastonj) da / ne

Kotizacija pokriva darilno vrečko s kongresnim zbornikom, *Kroniko* SDS in turističnim gradivom, dve kosili in petkovo večerjo v fakultetni kantini, kavo med odmori, večerjo s plesom v četrtek 5. okt. 2006 v hotelu International in ekskurzijo po slovenističnem Zagrebu z zaključno zakusko v soboto 7. oktobra.